ŠVENTASIS RAŠTAS

SENASIS TESTAMENTAS

PRANAŠŲ KNYGOS

Vertimas
iš hebrajų, aramėjų ir graikų kalbos

"KRIKŠČIONIS GYVENIME", PUTNAM, CT, JAV
1992

NIHIL OBSTAT
Vytautas Balčiūnas, CISS, STD
Censor deputatus

APPROBATUR
† VINCENTAS kardinolas SLADKEVIČIUS
Kauno arkivyskupas ir
Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas
Kaunas, 1991.11.15

Vertė
ir įvadus bei paaiškinimus parašė
kun. Antanas Rubšys

Vertimo kalbą tikslino
Jurgis Jankus

Spaudai paruošė ir apipavidalino
Teresė Bogutienė
Kovas Desktop Publishing, Cicero, IL

Lietuviškas raidynas
Jono Bogutos

Korektorė Salomėja Narkėliūnaitė

Spaudė ZBR Publications, Inc., Wilmington, MA

Išleido "Krikščionis Gyvenime", Putnam, CT
1992

Kaina $12

Skiriu

TĖVYNEI
LIETUVAI

Vertėjas

TURINYS

LEIDĖJŲ ŽODIS

Visą Senojo Testamento Šv. Raštą išvertė į lietuvių kalbą iš lotyniškosios Vulgatos šio šimtmečio pradžioje arkivysk. Juozapas Skvireckas. Jis pridėjo taiklius ir išsamius aiškinimus, kurie atspindi visa, kas gera buvo pasiekta pažangiose to meto Šv. Rašto studijose. Tai viena didžiausių, jeigu ne pati didžiausia, dovana lietuvių tautai nuo pat jos įsijungimo į krikščionybę pradžios. Bet žymi lietuvių kalbos ir Šv. Rašto vispusiškesnio pažinimo pažanga per paskutiniuosius 6-7 dešimtmečius šaukėsi naujo vertimo, naujų komentarų.

Ir štai su jais ateina "Krikščionio Gyvenime" knygų leidėjai, pradėdami spausdinti kun. prof. Antano Rubšio vertimą iš originalių kalbų gražia, sklandžia, žodinga lietuvių kalba. Trumpi, bet labai taiklūs įvadai į atskirų žanrų ir į pavienes ST Šv. Rašto knygas su palyginti nedaugeliu, bet daug pasakančiais kai kurių išsireiškimų paaiškinimais padaro šį vertimą nepralenkiamą.

Pradžioje šis ST vertimas bus spausdinamas atskiromis knygomis, vos išvertus jo dalį. Bus kelios tokios knygos, kiekviena apie 500 puslapių, Lietuvoje išleisto Naujojo Testamento formato. Jas išleidus ir galutinai paruošus tekstą, bus spausdinamas visas Senasis Testamentas vienoje knygoje.

Pateikdami mūsų skaitytojams taip laukiamo Senojo Testamento vertimo pirmąjį vaisių — Pranašų knygas, jaučiame, kad šis vertimas bus panaši dovana dabarties lietuviškai visuomenei, kokia buvo arkivysk. Juozapo Skvirecko dovana savo meto tikintiesiems.

Šis ST Pranašų knygų leidinys yra plačios talkos rezultatas. "Krikščionio Gyvenime" knygų leidėjai nuoširdžiai dėkoja prel. Jonui A. Kučingiui — leidinio mecenatui už $ 5000 paramą; Jurgiui Jankui už rūpestingą vertimo kalbos ir stiliaus patikslinimą; Salomėjai Narkėliūnaitei už kruopščiai atliktą vertimo korektūrą; Teresei ir Jonui Bogutoms už patrauklų apipavidalinimą ir paruošimą spaudai; o Marion Skabeikienei už techninę pagalbą vertėjui ir rūpinimąsi priemonėmis vertimo tekstui paruošti.

ŠV. RAŠTO KNYGŲ PAVADINIMŲ SANTRUMPOS

Abd	—	Abdijo knyga	—	ST
Ag	—	Agėjo knyga	—	ST
Am	—	Amoso knyga	—	ST
Apd	—	Apaštalų darbai	—	NT
Apr	—	Apreiškimas Jonui	—	NT
Bar	—	Barucho knyga	—	ST
Dan	—	Danielio knyga	—	ST
Ef	—	Laiškas Efeziečiams	—	NT
Est	—	Esteros knyga	—	ST
Ez	—	Ezekielio knyga	—	ST
Ezd	—	Ezdro knyga	—	ST
Fil	—	Laiškas Filipiečiams	—	NT
Fm	—	Laiškas Filemonui	—	NT
Gal	—	Laiškas Galatams	—	NT
Gg	—	Giesmių giesmė	—	ST
Hab	—	Habakuko knyga	—	ST
Įst	—	Pakartoto Įstatymo knyga	—	ST
Iš	—	Išėjimo knyga	—	ST
Išm	—	Išminties knyga	—	ST
Iz	—	Izaijo knyga	—	ST
Jdt	—	Juditos knyga	—	ST
Jer	—	Jeremijo knyga	—	ST
Jl	—	Joelio knyga	—	ST
Jn	—	Evangelija pagal Joną	—	NT
1 Jn	—	1-asis Jono laiškas	—	NT
2 Jn	—	2-asis Jono laiškas	—	NT
3 Jn	—	3-asis Jono laiškas	—	NT
Job	—	Jobo knyga	—	ST
Jok	—	Jokūbo laiškas	—	NT
Jon	—	Jonos knyga	—	ST
Joz	—	Jozuės knyga	—	ST
Jud	—	Judo laiškas	—	NT
1 Kar	—	1-oji Karalių knyga	—	ST
2 Kar	—	2-oji Karalių knyga	—	ST
Koh	—	Koheleto (Ekleziasto) knyga	—	ST
Kol	—	Laiškas Kolosiečiams	—	NT
1 Kor	—	1-asis laiškas Korintiečiams	—	NT

2 Kor	—	2-asis laiškas Korintiečiams	—	NT
1 Krn	—	1-oji Kronikų knyga	—	ST
2 Krn	—	2-oji Kronikų knyga	—	ST
Kun	—	Kunigų knyga	—	ST
Lk	—	Evangelija pagal Luką	—	NT
1 Mak	—	1-oji Makabiejų knyga	—	ST
2 Mak	—	2-oji Makabiejų knyga	—	ST
Mal	—	Malachijo knyga	—	ST
Mch	—	Michėjo knyga	—	ST
Mk	—	Evangelija pagal Morkų	—	NT
Mt	—	Evangelija pagal Matą	—	NT
Nah	—	Nahumo knyga	—	ST
Neh	—	Nehemijo knyga	—	ST
Oz	—	Ozėjo knyga	—	ST
Pat	—	Patarlių knyga	—	ST
Pr	—	Pradžios knyga	—	ST
Ps	—	Psalmynas	—	ST
1 Pt	—	1-asis Petro laiškas	—	NT
2 Pt	—	2-asis Petro laiškas	—	NT
Rd	—	Raudų knyga	—	ST
Rom	—	Laiškas Romiečiams	—	NT
Rut	—	Rutos knyga	—	ST
1 Sam	—	1-oji Samuelio knyga	—	ST
2 Sam	—	2-oji Samuelio knyga	—	ST
Sir	—	Siracido (Ekleziastiko) knyga	—	ST
Sk	—	Skaičių knyga	—	ST
Sof	—	Sofonijo knyga	—	ST
1 Tes	—	1-asis laiškas Tesalonikiečiams	—	NT
2 Tes	—	2-asis laiškas Tesalonikiečiams	—	NT
1 Tim	—	1-asis laiškas Timotiejui	—	NT
2 Tim	—	2-asis laiškas Timotiejui	—	NT
Tit	—	Laiškas Titui	—	NT
Tob	—	Tobijo knyga	—	ST
Ts	—	Teisėjų knyga	—	ST
Zch	—	Zacharijo knyga	—	ST
Žyd	—	Laiškas Žydams	—	NT

Skaitmenys po santrumpų žymi knygos ar laiško skyrių ir eilutes. Pavyzdžiui, Iz 1,1-5 — Izaijo knyga, 1-asis skyrius, nuo 1 iki 5 eil.; Jer 7,1.10.15-18 — Jeremijo knyga, 7-asis skyrius, 1, 10, 15 iki 18 eil.

ĮVADAS Į SENOJO TESTAMENTO PRANAŠŲ KNYGAS

Pranašų knygos turi keturių didžiųjų ir dvylikos mažųjų pranašų vardus. Be to, prie pranašų glaudžiasi ir Raudų bei Barucho knygos. Įprasta pranašus vadinti bei apibūdinti "didžiaisiais" ir "mažaisiais" dėl jų knygų puslapių skaičiaus. Visi pranašai, — tiek didieji, kurių knygos turi daug puslapių bei skyrių, tiek mažieji, kurių knygos teturi vos kelis puslapius, — buvo Dievo pašaukti kalbėti jo vardu tikėjimo bendrijai. Jonos knyga nėra Dievo žodžių rinkinys, bet pasakojimas apie pranašą Joną ir jo užduotį. Raudų ir Danielio knygos hebraiškoje Knygoje nerikiuojamos tarp Pranašų knygų, bet Raštų rinkinyje. Raudų knyga apima elegijas apie Jeruzalės likimą, o Danielio knyga yra apokalipsė — apreiškimas, pranašystė apokaliptiniame rūbe. Nors Danielis gyveno toli nuo Palestinos ir nebuvo Dievo pašauktas būti pranašu, tačiau krikščionys Danielio knygą laiko pranašyste. Barucho knyga nepriklauso hebraiškajam Šv. Rašto kanonui, bet yra prieškristinės žydų išeivijos kanono — Septuagintos dalis. Katalikų Bendrija ją visuomet pripažino šventa ir Dievo įkvėpta knyga.

Pranašų knygose — raštijoje susiduriame su trimis kalbomis: hebrajų, aramėjų ir graikų. Visa hebraiškosios Knygos pranašų raštija buvo parašyta Dievo įkvėptų autorių hebrajų kalba. Bet Danielio knyga turi keletą skyrių aramėjų kalba (2,4-7,28) ir priedus iš graikiškosios Septuagintos (13-14). O Barucho knyga buvo parašyta graikų kalba.

Pranašų knygos, kaip ir pranašų Dievo žodžių skelbimas žodžiu, turėjo savo ištaką sąjūdyje, kurį sukėlė Dievo pašaukti ir paskirti būti pranašais žmonės. Pašaukimas būti pranašu buvo nepaprastas Dievo artumo išgyvenimas, — pranašai matė ir girdėjo Dievą. Žmonėms jie kalbėjo Dievo vardu (Įst 18,15-20). Kalbėdami už Dievą, jie buvo tarpininkai tarp Dievo ir jo Sandoros tautos. Jie matė ir girdėjo Dievą per regėjimus, sapnus bei ekstazę ir perdavė žmonėms Dievo žodžius pamokslu, raštu bei simboliniu veiksmu.

Pranašo tarnybos ištaka buvo Dievo pašaukimas. Jis nebuvo nei paveldimas, nei nuolatinis, bet praeinanti malonė, visiškai pavaldi Dievo valiai. Pranašai palaikė ir puoselėjo Sandoros bendrijos tikėjimą (2 Sam 12,1-15), smerkė stabų garbinimą (1 Kar 14,1-13), gynė dorą (2 Sam 12,1-15), davė patarimus valdovams (Iz 31,1-3) ir padėjo žmonėms rei-

kaluose (1 Sam 9,6-9). Kartais net stebuklais patvirtindavo savo žodžius iš Dievo; jų pranašystės apie ateitį aitrino Mesijo ir jo karalystės atėjimo laukimą.

Pranašų raštija apima autentišką pranašų skelbimo šerdį. Kai kurios jų knygų dalys buvo pačių pranašų užrašytos, o kitos — jų mokinių ir sekėjų. Pranašų knygos, kurias mes skaitome, yra antologijos — rinkiniai Dievo žodžių, duotų vienam ar kitam pranašui.

Pranašystės aptaria žmonių dorovinį elgesį pagal Mozės sandorą tarp Dievo ir Izraelio. Jos moko gilių tiesų ir iškilios doros, apima įspėjimus, grasinimus, pranešimus apie bausmę ir išgelbėjimo pažadus, daromus Dievo vardu vaizdinga, poetiška išraiška. Pranašai Dievo vardu metė iššūkį tiek pavieniam žmogui apsispręsti už Dievo užmojį savo buityje, tiek visuomenei ir pagonių tautoms jų svajonėse.

Savo turiniu pranašystės žanras naudoja įspėjimą ir grasinimą, kartu su pamokymu ir pažadu; pranešama Dievo vardu apie artimus ar tolimus įvykius (Iz 8-9). Savo išraiška pranašystės žanro dieviška ištaka slypi žodžiuose: "Tai Viešpaties žodis", arba: "Taip kalbėjo (kalba) Viešpats" (Oz 4,1.7-10; Am 3,1; 5,1.14-15).

Iš mažumės įpratę matyti virš galvos žvaigždes, paprastai jų nebepastebime. Kartkartėmis jas laikome bereikšmiais žiburėliais akims pasiganyti. Taip yra ir su Pranašų knygomis. Tačiau, žvilgterėjus į jas iš istorinių platumų, pranašų žodžiai iš Dievo ir pasakojimai apie juos darosi prasmingi ir daugiasluoksniai. Mat jie kalba apie tai, kas yra ir kas dar bus, priartindami tai, kas jau buvo. Pranašų žodžių iš Dievo šaknys yra tikėjimo kraitis ir jo sąveika su istorine Sandoros tautos buitimi. Žydų tautos karaliai rūpinosi tautos gerove — saugumu, o Pranašai — Sandoros tautos ateitimi, kuri prasideda dabar. Karaliams būdinga trumparegiškumas. Pranašai sielojasi amžinu Dievo rūpesčiu žmogaus gyvenimo prasmės bei laimės vizija ir Kūrinija. Pranašai yra asmenys, kurie, kartą sutikti, lieka nepamirštami.

PRANAŠŲ KNYGOS

IZAIJO KNYGA

Didieji Šv. Rašto pranašai reiškėsi lemtingais išganymo istorijos laikotarpiais. Antroji VIII a. prieš Kristų pusė matė Asirijos proveržį į Palestiną ir šiaurinės izraeliečių karalystės — Izraelio žlugimą (722). Ir pietinės — Judo karalystės sostinė — Jeruzalė patyrė Senacheribo armijos apgulą (701). Tais metais, kada mirė Judo karalius Uzijas, Dievas pašaukė Izaiją pranašo tarnybai Jeruzalės Šventykloje (742). Iz 6 skyrius aprašo Izaijo pašaukimą būti pranašu.

Izaijas buvo pašauktas būti Dievo pasiuntiniu Judo karalystei Šventyklos pamaldų metu. Pamaldų poreikiai tampa naujos tikrovės — Dievo Artumo įvaizdžiais. Pranašo regėjime žemiškoji Šventykla tampa Dangaus šventykla, ir pranašas pasijunta Dangaus Taryboje. Pranašas regi patį Viešpatį — Jahvę, sėdintį iškiliame soste su šlovingu drabužiu, kurio kraštai driekiasi per visą Dangaus šventyklą. Šis Izaijo regėjimas sąlygoja visą jo kaip Dievo pasiuntinio tarnybą ir yra raktas į pačią pranašystę.

Izaijo tarnyba dalijama į tris laikotarpius, kurie apima Jotamo (742-735), Ahazo (735-715) ir Hezekijo (715-687) karaliavimą. Pirmajam laikotarpiui priklauso daugumas ankstyvųjų pranašavimų (1-5 skyriai), kurie atidengė dorovinį Judo karalystės ir Jeruzalės, jos sostinės, supuvimą. Ahazui tapus karaliumi, pranašas buvo patarėju karaliui, kurio sostui grasino Sirijos-Izraelio sąjunga. Atmesdamas pranašo Izaijo maldavimus pasitikėti Dievu ir turėti drąsos, Ahazas kreipėsi į Asiriją. Šiam laikotarpiui priklauso didelė mesijinių Emanuelio pranašystės pranašavimų dalis (6-12 skyriai).

Ahazo įpėdinis buvo Hezekijas. Jis pradėjo religinę reformą, kurią Izaijas nuoširdžiai rėmė. Tačiau ilgainiui atgimė senosios intrigos, ir naujasis karalius pasidavė partijai, kuri tikėjosi, kad Judo karalystės saugumą garantuos Egiptas. Izaijas tai smerkė kaip "žaidimą su mirtimi" ir ragino pasitikėti tik Viešpačiu — vienintele viltimi. Tačiau buvo per vėlu, — sąmokslas prieš Asiriją jau reiškėsi sukilimu. Asirija nedelsė, — jos armija, niokodama Judo karalystę, pasiekė Jeruzalę ir pradėjo apgulą (701). Senacheribas giriasi savo paminkliniame įraše: "Uždariau Hezekiją kaip paukštį narve". Bet Viešpats išgelbėjo Jeruzalę, — Izaijo pranašavimas išsipildė: Dievas yra istorijos Viešpats, o Asirija tik jo įrankis.

Izaijo knyga yra įkvėpto pranašo ir jo mokinių sukurtų poemų rinkinys. Pranašavimai 1-39 skyriuose priklauso pačiam Izaijui ir atspindi VIII a. prieš Kristų istoriją. Mokiniams, kurie patyrė stiprią pranašo įtaką, priklauso Izaijo apokalipsė (24-27), pranašavimai prieš Babiloną (13-14) ir galbūt poemos 34-35 skyriuose.

40-55 skyriai, vadinamoji Antrojo Izaijo knyga, yra priskiriami bevardžiui poetui, kuris pranašavo baigiantis Babilono tremčiai. Šioje dalyje randame svarbių mesijinių pranašavimų, vadinamų giesmėmis Tarno, kurio paslaptingas likimas ir išaukštinimas išsipildė per Jėzaus Kristaus kančią ir išaukštinimą. 56-66 skyriai apima vėlesnio laikotarpio pranašavimus. Jie buvo sukurti Izaijo mokinių, kurie paveldėjo didžiojo pranašo dvasią ir tęsė jo veiklą.

Izaijo knygos metmenys:

A. Teismo knyga:

1.	Izraelio ir Judo karalysčių kaltinamasis aktas	1,1-5,30
2.	Pranašystės apie Emanuelį	6,1-12,6
3.	Pranašavimai prieš pagonių tautas	13,1-23,18
4.	Izaijo apokalipsė	24,1-27,13
5.	Tik Viešpats gali išganyti Izraelį ir Judą	28,1-33,24
6.	Teismas Edomui	34,1-35,10
7.	Istorinis intarpas	36,1-39,8

B. Paguodos knyga:

1.	Viešpaties šlovė išvaduojant Izraelį	40,1-48,21
2.	Išpirkimas iš nuodėmės, Izraelio išvadavimas	49,1-55,13
3.	Pirmųjų tremtinių grįžimas	56,1-66,24

IZAIJO KNYGA

A. TEISMO KNYGA

1. Izraelio ir Judo karalysčių kaltinamasis aktas

1

Izraelio nuodėmingumas

1 *Regėjimas, kurį turėjo Izaijas, Amozo sūnus, apie Judą ir
Jeruzalę Uzijo, Jotamo, Ahazo ir Hezekijo, Judo karalių dienomis.

2 Klausykitės, dangūs, išgirsk, žeme,
nes VIEŠPATS kalba:
Užauginau, išauklėjau vaikus,
o jie sukilo prieš mane!
3 Jautis pažįsta* savo savininką
ir asilas žino savo šeimininko ėdžias;
tik Izraelis nežino,
mano tauta nesupranta.

1,1 Knygos titulas yra redaktoriaus priedas. "Izaijas" — pranašo vardas reiškia "Jahvės, t.y. VIEŠPATIES, išganymas", arba "Jahvė, t.y. VIEŠPATS, yra išganymas". "Judas", arba "Judo karalystė" — pietinė Judo ir Benjamino genčių karalystė. "Uzijas"— iškilus Judo karalius, vadinamas ir Azariju (žr. 2 Kar 15,1; 2 Kr 26,1).

1,3 Žodis "pažinti" Šv. Rašte liečia žmogaus santykį su Dievu. Dievo "pažinimas" yra asmeniškas ir intymus Dievo tikrovės išgyvenimas — patirtis. "Izraelis" ženklina visą Sandoros tautą, ne vien tik Šiaurinę karalystę, kurią paprastai Izaijas vadina Efraimu (žr. Iz 9,11; 8,14).

4 Ai! Nuodėminga tauta,
žmonės apsikrovę nedorybėmis,
piktadarių palikuoniai,
ištvirkę vaikai!
Jie paliko VIEŠPATĮ,
atmetė Izraelio Šventąjį,*
atsuko jam nugarą.

5 *Kodėl vis dar norite būti mušami, —
kodėl nesiliaujate erzinti?
Visa galva pasiligojusi,
visa širdis alpstanti.
6 Nuo kojos pado iki viršugalvio
nėra jumyse sveikos vietos.
Mėlynės, randai ir pūliuojančios žaizdos, —
nevalytos, netvarstytos, aliejumi nepateptos.

7 Jūsų šalis — tyrai,
jūsų miestai sunaikinti ugnimi;
svetimieji jums regint ryja jūsų žemės derlių,
— tyrai, lyg sunaikintoji Sodoma.
8 Ziono dukra* yra dabar
lyg trobelė vynuogyne,
kaip pašiūrė moliūgų sklype,
lyg priešų apgultas miestas.

9 Jeigu Galybių VIEŠPATS*
nebūtų palikęs mums skurdaus likučio,

1,4 "Izraelio Šventasis": dažnas Dievo titulas Izaijo knygoje. Retai vartojamas kitose knygose.

1,5-8 Nelaimės, ištiksiančios Dievo tautą dėl jos nuodėmių.

1,8 "Ziono dukra": Jeruzalė. "Trobelė ... pašiūrė": pastogė sargui ir darbininkams.

1,9 "Galybių VIEŠPATS": žodžiu VIEŠPATS didžiosiomis raidėmis verčiamas Dievo vardas JAHVĖ. Jahvė reiškia JIS-YRA (žr. Iš 3,13-14). Galybių VIEŠPATS yra Dievas — Kūrėjas ir Galybių Valdovas. Valdovo galybės yra dangiškos — angelai, saulė, mėnulis..., ir žemiškos — istorinė Izraelio, kaip Dievo tautos, kariuomenė. "Likutis": žr. Rom 9,29. Apaštalas Paulius mini šį skaitinį, kalbėdamas apie Dievo gailestingumą žydams ir pagonims. "Gomora": nusidėjėlių miestas. Žr. Pr 19.

mes būtume tarsi Sodoma,
į Gomorą būtume panašūs.
10 Klausykitės VIEŠPATIES žodžio,
Sodomos valdovai,
išgirskite, ko mūsų Dievas moko,
jūs, Gomoros žmonės!
11*"Negi man reikia jūsų aukų gausybės?"
sako VIEŠPATS.
"Man jau įgriso jūsų deginami avinai
ir peniūkšlių taukai;
neteikia man malonumo
jaučių, avių ir ožių kraujas.

12 Kada ateinate pamatyti mano veido,
ar kas prašo šito iš jūsų?
13 Netrypkite daugiau mano prieangių!
Liaukitės aukoti bevertes atnašas,
smilkalai kelia man pasibjaurėjimą.
Mėnulio jaunaties ir šabo, sueigų šaukimo —
iškilmių su piktais darbais negaliu aš pakęsti.
14 Jūsų mėnulio jaunatimis ir iškilmėmis aš šlykščiuosi, —
jie man našta,
kurią pailsau nešti.
15 Kai jūs tiesite rankas,*
aš nukreipsiu savo akis nuo jūsų.
Net jei ir ilgai melsitės,
aš jūsų negirdėsiu.
Jūsų rankos visos kruvinos!
16 Nusiplaukite ir būkite švarūs!
Pašalinkite savo darbų blogį man iš akių,
liaukitės darę pikta,
17 mokykitės daryti gera.
Atsidėkite teisingumui,
padėkite engiamajam,
užstokite našlaitį,
ginkite našlės bylą".

1,11 "Aukų gausybė": Dievui yra malonu ne aukų gausybė, bet aukotojo širdis ir doras elgesys.
1,15 Tiesti rankas maldai.

18 VIEŠPATS sako:
"Eikit šen, drauge pasvarstykime:
Esate paraudę nuo nuodėmių, aš jus išbaltinsiu kaip sniegą.
Nors jūsų nuodėmės ir yra raudonos, it kraujas,
jos gali tapti baltos kaip vilna.
19 Jeigu jūs dėsitės į širdį ir paklusite,
valgysite krašto gėrybes,
20 bet jeigu atsisakote paklusti,
sudoros jus kalavijas".
— Juk pats VIEŠPATS kalbėjo!
21 Deja, ištikimasis miestas,* kupinas teisingumo,
tapo kekše!
Kur teisumas klestėjo,
dabar žmogžudžiai.
22 Tavo sidabras pavirto išdagomis,
tavo vynas atskiestas vandeniu.
23 Tavo vadai yra sukčiai,
vagių bičiuliai, —
kiekvienas jų mėgsta kyšius
ir vaikosi dovanų.
Jie negina našlaičio,
našlės byla jų niekuomet nepasiekia.
24 Todėl sako Valdovas, Galybių VIEŠPATS, Izraelio
Galingasis:
"Oi, aš atsiskaitysiu su priešginomis,
nugiešiu apmaudą ant savo priešų!
25 Pakelsiu ranką prieš tave,
išlydysiu tavo išdagas žaizdre,
sunaikinsiu visą tavo šlaką.
26 Atkursiu jums teisėjus, kokie jie buvo senovėje,
ir patarėjus kaip jie buvo pradžioje.
Tada tu būsi vadinama Teisumo miestu,
— ištikimuoju miestu".

1,21 Jeruzalė kadaise, Dovydo ir Saliamono laikais, buvo "ištikimas miestas", o dabar "kekšė". Atsimetimas nuo Sandoros pranašų knygose dažnai sugretinamas su santuokine neištikimybe (žr. Oz 1-3).

27 *Zionas bus išgelbėtas teismu,
ir atgailautojai — teisumu.
28 Bet maištininkai ir nusidėjėliai bus drauge sutriuškinti,
kurie palieka VIEŠPATĮ — žus.
29 Tikrai jūs gėdysitės dėl ąžuolų,
kuriuos jūs gerbėte,
ir rausite dėl miškelių, kuriuos buvote pamėgę.*
30 Nes būsite kaip ąžuolas,
nuvytusiais lapais,
kaip sodas be vandens.
31 Sukrauti turtai bus kaip pakulos,
o jų krovėjas — kibirkštis.
Abu sudegs kartu, nebus kam užgesinti.

2

Zionas — Mesijo sostinė

1 *Žodis, kurį Izaijas, Amozo sūnus, matė regėjime apie Judą ir Jeruzalę.

2 *Ateityje įvyks —
VIEŠPATIES Namų kalnas
stovės tvirtai iškilęs virš kalnų
ir už kalvas bus aukštesnis.
Visos tautos plūs jo linkui;

1,27 Ši eilutė yra raktas į visą Izaijo knygą — pranašystę. Zionas — Jeruzalė. Jeruzalė yra miestas ant Ziono kalno. Įžūlus Ziono užsispyrimas elgtis nuodėmingai vedė į Dievo teismą, kurio dėka Likutis bus apvalytas nuo nuodėmių ir grįš pas Dievą teisingumu. Žr. Iz 40,2.

1,29 "Ąžuolai, kuriuos gerbėte,... miškeliai, kuriuos mėgote": liaudies alkos stabų garbinimui.

2,1 Redaktoriaus priedas, — įvadas į Iz 2-5.

2,2-4 Mesijinė Judo karalystės užduotis. Ji užtikrina jos ateitį. Apskritai, pranašai regi mesijinėje karalystėje Viešpaties Namus — Šventyklą kaip įsakmų galios sostą ir tikro bei aiškaus mokymo šaltinį. Visos tautos noriai priims šį įsakmų mokymą, nes jis veda į visuotinę taiką. Šis skaitinys yra randamas bemaž be skirtumų Mch 4,1-3. Atrodo, nors ir nėra visiškai tikra, kad jo autorius yra Izaijas.

3 daug tautų ateis ir sakys:
"Ateikite, kopkime į VIEŠPATIES kalną,
į Jokūbo Dievo Namus,
kad jis pamokytų mus savo kelių,
kad mes eitume jo takais".
Nes iš Ziono* ateis mokymas
ir VIEŠPATIES žodis iš Jeruzalės.
4 Taip jis išspręs ginčus tarp tautų,
nuspręs daugelio žmonių bylas;
jie perkals savo kalavijus į arklus,
o ietis — į geneklį medžiams genėti.
Tauta nebekels kalavijo prieš kitą tautą,
nebebus mokomasi kariauti.

5 O Jokūbo namai!
Ateikite, gyvenkime VIEŠPATIES šviesoje.
6 Palikote savo tautos kelius, o Jokūbo namai!
Juk jie pilni kerėtojų* iš Rytų,
žynių kaip pas filistinus, —
jie priėmė svetimšalių papročius!
7 Jų kraštas pilnas sidabro ir aukso,
nėra galo jų lobiams;
jų kraštas pilnas žirgų,
nėra skaičiaus jųjų vežimams;
8 Jų kraštas pilnas stabų, —
garbina savo rankų darbą
— tai, ką jų pačių pirštai padarė.
9 Taip marusis pažeminamas,
žmogus suniekinamas, —
neatleisk jiems!

10 Lįsk giliai tarp uolų,
užsidenk dulkėmis
nuo VIEŠPATIES siaubo
ir žėresio jo šlovės.

2,3 "Zionas ... [Jeruzalė]": mesijinės karalystės židiniai žemėje.
2,6 "Kerėtojai ir žyniai": kerėjimas buvo griežtai draudžiamas. Žr. Įst 18,9-14.

11 Įžūlus marusis turės nuleisti akis,
žmonių išdidumas bus nužemintas.
Tik vienas VIEŠPATS tą dieną* bus aukštinamas.
12 Nes Galybių VIEŠPATS turi paruošęs savo dieną
prieš visa, kas išdidu ir įžūlu.
Visa, kas išpuikę, bus nužeminta.
13 Taip, prieš visus Libano kedrus,* aukštus ir didingus,
ir visus Bašano ąžuolus;
14 prieš visus aukštus kalnus
ir visas didingas kalvas;
15 prieš kiekvieną tvirtą bokštą
ir kiekvieną galingą sieną;
16 prieš visus Taršišo* laivus
ir visas eiklias valtis.
17 Tada bus sutramdytas mariųjų pasipūtimas,
nužemintas žmonių išdidumas.
Tik vienas VIEŠPATS tą dieną bus išaukštintas.

18 Stabai pranyks tarsi nebuvę.

19 Žmonės slėpsis kalnų olose
ir žemės urvuose
nuo VIEŠPATIES siaubo
ir žėresio jo šlovės,
kai pakils jis sudrebinti žemės.

20 Tą dieną žmonės numes
kurmiams ir šikšnosparniams
sidabro ir aukso stabus,
kuriuos garbinti buvo prisidarę.

2,11 "Tą dieną...": Viešpaties diena, Teismo diena, yra dažnai minima ypač pranašų knygose. Ji aprašoma vaizdiniais, turinčiais ryšį su gamta: žemės drebėjimas, ugnis, audra.

2,13 Libanas: Libano kalnas Sirijoje, garsus savo kedrais. Bašanas: miškuotos aukštumos į rytus nuo Jordano upės ir Genezareto ežero.

2,16 Taršišas: spėjama, kad tai — senasis Tartesus šiaurinėje Ispanijoje. Žr. Ps 48,8.

21 Jie lįs į uolų urvus
ir skardžių plyšius
nuo VIEŠPATIES siaubo
ir žėresio jo šlovės,
kai pakils jis sudrebinti žemę.

22 O, liaukitės kliautis mariuoju, —
juk jame tėra tik gyvybės alsavimas!
Kuo gi jis pagarbos nusipelnė?

3

Judo karalystės ir Jeruzalės teismas

1*Valdovas, Galybių VIEŠPATS, atims
nuo Jeruzalės ir Judo paramą, ir paspirtį, —
visas maisto ir vandens atsargas,
2 karžygį ir karį,
teisėją ir pranašą,
žynį ir seniūną,
3 penketo dešimčių vadą ir didžiūną,
patarėją, įgudusį amatininką ir išmanų raganių.

4 Berniūkščius duosiu jiems valdovais, —
viešpataus savivalė užgaida.
5 Žmonės engs vieni kitus,
kiekvienas skriaus savo artimą, —
paaugliai bus įžūlūs senukams,
niekšai garbingiems asmenims.

6 Jeigu kas nors ir stvertų savo brolį
savo tėvo namuose, sakydamas:
"Tu turi drabužių! Būk mūsų valdovas,
tebūna šie griuvėsiai tavo rankoje!",

3,1-12 Jeruzalėje ir Judo karalystėje viešpataus anarchija. Beviltiškoje būklėje net mažiausiai tinkami, ar visiškai nepasirengę, bus raginami paimti valdžią.

7 tada, tą pačią dieną, anas ginsis, sakydamas:
"Netvarstysiu žaizdų!
Mano namuose nei duonos nėra, nei drabužių.
Nepadarysite manęs tautos valdovu".

8 Jeruzalė klumpa,
ir Judas krinta,
nes savo žodžiais ir darbais
jie užgauna VIEŠPATĮ,
nepaiso jo šlovingo artumo.*
9 Pats jų pasipūtimas juos smerkia,
savo nuodėmėmis jie didžiuojas kaip Sodoma,
— jų neslepia.
Vargas jiems!
Nelaimę jie patys sau užsitraukia.
10 Laimingi teisieji,
nes jiems bus gerai —
jie maitinsis savo darbų vaisiais.
11 Vargas nedorėliui!
Jam visiškai nesiseks, —
pagal jo rankų darbus jam bus atmokėta.
12 Mano tauta! Vaikai ją niokoja,
moterys ją valdo!
O mano tauta, tave vadai suvedžioja,
nes sunaikina takus, kuriais žengti turėtum.

13 VIEŠPATS pakyla ir užveda bylą,
stojasi teisti savo tautos.
14 VIEŠPATS ateis ir apkaltins
savo tautos seniūnus ir vadus:
"Jūs tie, kurie prarijote vynuogynus,
ką pavogėte iš varguolių tebėra jūsų namuose.
15 Kaip jūs drįstate niokoti mano tautą,
šerti vargšams per veidus?" —
klausia Valdovas, Galybių VIEŠPATS.

3,8 "Artumas": Dievo buvimas savo tautoje ir Šventykloje.

16 VIEŠPATS kalbėjo:
"Kadangi Ziono dukros
yra tokios išdidžios
ir vaikšto ištempusios kaklus,
žvilgčiodamos vylingai akimis,
kojomis žvangindamos apavų papuošalus
ir meilindamosios kiekvienu žingsniu...".
17 Viešpats apdengs Ziono dukrų
viršugalvius šašais, —
VIEŠPATS apnuogins jų galvas.*

18 Tą dieną VIEŠPATS atims grožį ir kojų papuošalų, ir
plaukų tinklelių, ir mėnulėlių, 19 ir auskarų, ir apyrankių, ir šydų,
20 ir kepuraičių, ir rankogalių, ir juostų; ir kvepalinių, ir talis-
manų, 21 ir žiedų, ir nosies grandinėlių;* 22 ir išeigos drabužių, ir
apsiaustų, ir skarų, ir rankinukų; 23 ir skraisčių, ir lino liemenių, ir
turbanų, ir skepetų.

24 Vietoj kvepalų — pelėsiai,
vietoj prijuostės — virvė,
vietoj šukuosenos — plikė,
vietoj išeigos drabužių — maišas.
Gėda vietoj grožio!

25 Tavo vyrai kris nuo kalavijo,
karžygiai kris mūšyje.
26 Aimanuos ir liūdės jos vartai,
nuniokota ji sėdės ant žemės.

3,17 "Apnuogins jų galvas": visuomeninis gėdos ženklas. Žr. Sk 5,18.
3,21 Nosies grandinėlės: auksinis Rytų moterų papuošalas. Žr. Pr 24,22.

4

[1] Septynetas moterų* nusitvers vieną vyrą tą dieną, šaukdamos: "Savo pačių maistą mes valgysime, savo pačių drabužius dėvėsime, tik leisk mums vadintis tavo vardu! Nuimk mūsų gėdą!"

Mesijinė Atžala

[2] Tą dieną
VIEŠPATIES atžala,*
bus graži ir šlovinga,
o krašto vaisius — Izraelio likučių
pažiba ir šlovė.
[3] O tas, kuris išlikęs Zione,
ir tas, kuris paliktas Jeruzalėje, —
visi, kurie įrašyti gyvenimui* Jeruzalėje, —
bus vadinami šventaisiais.
[4] Kada Viešpats plaus
nuo Ziono dukrų jų puvėsius,
skalaus ugnies ir teismo vėtra
iš Jeruzalės gatvių kraujo dėmes,
[5] tada VIEŠPATS sukurs virš viso Ziono kalno
ir virš jo sueigų vietos
dienos metu debesį ir dūmus,
o nakčia — ugnies liepsnų žėresį.
Iš tikro, jo šlovė bus pastogė ir apsauga:
paunksmė dieną nuo kepinančios kaitros,
prieglauda ir priedanga nuo audros ir lietaus.

4,1 "Septynetas moterų ... vienas vyras": karas sunaikina vyrus, moterys pasmerktos gyventi kone be vyrų. Moterys veržiasi ištekėti ne tam, kad rastų šeimos užuovėją, bet kad išvengtų gėdos likti bevaikėmis.

4,2 Mesijinė Atžala: Dievo palaima, apskritai, ir jos viršūnė — Mesijas. Žr. Jer 23,5; Zch 3,8; 6,12.

4,3 " Įrašytas gyvenimui": Dievo išrinktųjų knygoje. Žr. Iš 32,32.

5

Giesmė apie vynuogyną

1 Tebūna man leista sugiedoti mano mylimajam jo meilės
giesmę apie jo vynuogyną:*

Mano mylimasis turėjo vynuogyną
derlingos kalvos atšlaitėse.
2 Jis išpureno žemę, išrinko iš jos akmenis
ir apsodino rinktinėmis vynuogėmis.
Viduryje pastatė bokštą sargui,
įsirengė jame net vyno spaudyklą.
Tada tikėjosi, kad jis augins vynuoges,
bet priaugino rūgštuogių.

3 Taigi dabar, Jeruzalės gyventojai ir Judo vyrai, prašau jus,
spręskite bylą tarp manęs ir mano vynuogyno.
4 Ką dar reikėjo padaryti mano vynuogynui,
ko aš jame nepadariau?
Kodėl jis priaugino rūgštuogių,
nors aš tikėjausi, kad jis neš vynuoges?

5 Dabar jums pasakysiu,
ką ketinu daryti su savo vynuogynu:
išrausiu gyvatvorę, ir jis bus nuniokotas,
nugriausiu sieną, ir jis bus ištryptas.
6 Taip! Paversiu jį dykviete:
nebus jame genėjama nei purenama,
apžels erškėčiais ir usnimis.
Debesims įsakysiu,
kad nelietų ant jo lietaus.

5,1 "Mano mylimasis turėjo vynuogyną": Viešpats ir jo išrinktoji tauta.

7 Galybių VIEŠPATIES vynuogynas
yra Izraelio namai,
o daigai, kuriais jis gėrėjosi,
yra vyrai iš Judo.
Jis laukė teisingumo,*
ir štai kraujo praliejimas!
Jis laukė teisumo,
ir štai klyksmas!

Neteisiųjų likimas

8*Vargas jums, kurie namus prie namų statote,
kurie lauką su lauku jungiate,
kol vietos telieka tik jums vieniems
gyventi žemėje!
9 Galybių VIEŠPATS, man girdint, prisiekė:
"Tikrai, daug namų bus palikta, —
erdvūs ir prabangūs namai liks be gyventojų.

10*Nes dešimt zemedų
vynuogyno duos tik vieną batą,
o homeras sėklų duos
tik vieną efą derliaus.

11 Vargas tiems, kurie, keldamiesi ankstų rytą,
negali apsieiti be svaigaus gėrimo,
ir prasėdi iki išnaktų, kol įkaušta nuo vyno!

12 Lyros ir arfos,
tambūro ir fleitos lydimi,
jie mėgaujasi pokyliuose vynu,
o apie VIEŠPATIES darbus
jie nieko nesuvokia
ir nemato jo rankų užmojo.

5,7 "Teisingumas ... kraujo praliejimas; teisumas ... klyksmas": hebraiškai "mišpat...mispah; zedaqah... ze'aqah" sudaro žodžių ir minties žaismą.

5,8-10 Gobšieji, užuot praturtėję, taps beturčiais.

5,10 Dešimt zemed(ų): laukas, kuriam suarti vienu jaučių jungu reikėjo dešimties dienų; bat(as): 40 litrų; homer(as): apie 393 litrai; ef(as): apie 39,3 litro.

13 Todėl, stokodama nuovokos,
mano tauta eina į tremtį,
jos didžiūnai miršta badu,
o liaudis alpsta troškuliu.
14 Todėl Šeolas* plačiai atvėrė savo ryklę,
pražiojo savo bedugnę burną,
prasmegs joje tautos didžiūnai ir liaudis,
jų ūžesys ir puotavimas.

15 Taip! Marusis pažeminamas,
žmogus suniekinamas,
puikuoliai nuleidžia akis.

16 Bet Galybių VIEŠPATS išaukštinamas
savo teismu,
o Dievas — Šventasis reiškiasi
savo šventu teisumu.
17 Tada ėriukai rupšnos ten tarsi savo lankose,
o riebūs ožiukai ganysis turtuolių rūmų griuvėsiuose.

18 Vargas tiems, kurie traukia ant savęs kaltę
melo virvėmis,
nuodėmę — tarsi valkčio lynais!
19 Tiems, kurie sako:
"Tesiskubina,
tepagreitina VIEŠPATS savo veikimą,
jeigu nori, kad jį matytume;
teįvyksta,
teišsipildo Izraelio Šventojo užmojis,
jeigu nori, kad jį pažintume".

20 Vargas vadinantiems piktą geru, o gerą piktu,
keičiantiems tamsą į šviesą, o šviesą į tamsą,
laikantiems karčius dalykus saldžiais,
o saldžius dalykus — karčiais!

5,14 "Šeolas": Požemis — mirusiųjų buveinė.

21 Vargas tiems, kurie yra išmintingi savo akyse,
kurie savo pačių manymu gudrūs!
22 Vargas tiems, kurie yra didvyriai prie vyno
ir narsūs prie svaigaus gėrimo!
23 Tiems, kurie išteisina
nedorėlį už kyšį
ir pamina nekaltojo teises!

24 Tikrai, kaip ugnies liežuviai
suryja ražienas,
kaip šienas nuskęsta liepsnose,
lygiai taip jų šaknys virs puvėsiais,
o jų žiedai bus nupūsti lyg dulkės,
nes jie paniekino Galybių VIEŠPATIES mokymą
ir apšmeižė Izraelio Šventojo žodį.
25 Tikrai, pyktis kyla VIEŠPAČIUI prieš savo tautą,
jis kelia prieš ją savo ranką, kad smogtų.
Kalnams drebant,
jų lavonai bus lyg atmatos gatvėse...
Tačiau jo pyktis dar neatlyžo
ir jo ranka dar vis pakelta.

Asirijos įsibrovimas į Judo karalystę

26*Jis iškels karo vėliavą tolimai tautai,
švilptelėjimu ją pasišauks iš žemės pakraščių.
Tikrai, ji atskubės žaibo greičiu!
27 Tarp jų nebus klupinėjančių iš nuovargio,
snūduruojančių ar miegančių.
Nė vienam iš jų nuo juosmens diržas nekrinta,
nė vienam nėra sutrūkę sandalų dirželiai.
28 Jų strėlės yra nusmailintos,
lankai įtempti,
žirgų kanopos atrodo lyg titnagas,
vežimų ratai lyg viesulas.

5,26-30 Asirijos kariuomenės įsiveržimas. Asirija — Dievo spragilas istorijoje.

29 Jie riaumoja lyg liūtas,
lyg liūto jaunikliai, —
jie kaukia ir stveria grobį,
neša jį, ir niekas jau jo neišgelbės.

30 Tą dieną riaumojimas virš jo aidės
lyg šėlstančios jūros šniokštimas.
Tada, jei kas mes žvilgsnį žemėn, —
ten tik siaubas, tamsa,
o šviesa — debesų aptemdyta.

2. *Pranašystės apie Emanuelį*

6

Izaijo pašaukimas būti pranašu

1*Karaliaus Uzijo mirties metais regėjau Viešpatį, sėdintį
aukštame ir didingame soste, — šventykla buvo kupina jo apdaro.
2 Aplinkui stovėjo jam tarnauti pasiruošę serafimai. Kiekvienas
turėjo šešis sparnus: dviem dengė savo veidus, dviem dengė ko-
jas ir dviem plasnojo ore.
3 "Šventas, šventas, šventas yra Galybių VIEŠPATS!
Visa žemė pilna jo šlovės!"
šaukė jie nepaliaudami vienas kitam. 4 Nuo to jų šauksmo drebėjo
durų staktos ir Šventykla* pildėsi dūmų. 5 O aš tariau sau: "Vargas
man, nes esu žuvęs!* Aš — žmogus, kurio lūpos suteptos, gyvenu

6,1 Karaliaus Uzijo mirimo metai: 742 m. prieš Kristų.

6,1-3 "Šventykla": dalis, kuri vadinama Šventoji, prieš įeinant į Šventųjų šventąją. "Serafimai": pažodžiui, "deginantieji" — dangiškos būtybės, kurios supa Dievo sostą. Kiekviena turėjo po šešis sparnus. Pagarba dieviškajam Artumui liepia užsidengti veidus dviem sparnais; kuklumas — pridengti žemutinę kūno dalį; džiugesys Dievui tarnauti — skėsti sparnus skrydžiui. "Šventas, šventas, šventas": mes sakytume, laipsniuodami būdvardį "šventų švenčiausias". Tobulą vidinį Dievo šventumą išorėje apreiškia jo šlovė. Šie žodžiai yra naudojami Mišių liturgijoje prieš Eucharistijos maldą.

6,4 "Dūmai": primena debesis, kurie supo Dievą ant Sinajaus kalno. Žr. Iš 19,16-19; Įst 4,11-14.

6,5 "Esu žuvęs": buvo tikima, kad pamatyti Dievą yra tolygu numirti. Žr. Pr 32,31; Iš 33,20; Ts 13,22.

tautoje, kurios lūpos suteptos, o savo akimis regėjau Karalių, Galy-
bių VIEŠPATĮ". 6 Tuomet vienas iš serafimų priskrido prie manęs,
laikydamas rankoje žėruojančią žariją, kurią buvo paėmęs žnyplėmis
nuo altoriaus. 7 Ja palietė mano burną. "Žiūrėk," tarė jis, "žarija
palietė tavo lūpas,* tavo kaltė yra panaikinta ir tavo nuodėmė nu-
valyta". 8 Tada išgirdau Viešpaties balsą: "Ką man siųsti? Kas gi bus
mūsų pasiuntinys?" O aš atsiliepiau: "Štai aš, siųsk mane!"

9*Jis man atsakė:
"Eik ir pasakyk šitai tautai:
'Girdėsite vėl ir vėl, bet nesuprasite,
Matysite vėl ir vėl, bet niekad nepažinsite!'
10 Atbukink širdį šios tautos, —
jų ausys tokios kurčios,
jų akys tokios aklos,
jog jie negali pamatyti akimis,
nei išgirsti ausimis,
nei suprasti širdimi,
kad sugrįžtų ir būtų pagydyti".

11 "Kaip ilgai, Viešpatie?" paklausiau. Jis atsakė:
"Kol miestai netaps griuvėsiais ir nebus apleisti,
namai palikti be žmonių
ir kol žemė nevirs dykviete.
12*Kol VIEŠPATS neišvarys žmonių toli toli,
kol visas kraštas neliks tuščias ir negyvenamas.
13 Bet jei nors dešimtadalis dar jame lieka,
jis grįš pas Dievą,
nors ir bus nuniokotas kaip liepa ar ąžuolas,
kurių kelmas lieka net nukirtus medį".
Šventoji sėkla — jo kelmas.

6,7 "Palietė tavo lūpas": Izaijas, angelui žarija palietus jo lūpas, simboliškai parengiamas būti vertas pranašo pašaukimo. Mišių liturgijoje kunigas prisimena šį įvykį prieš skaitydamas evangeliją.

6,9-10 Vaizdžiai numatoma, kad ši tauta nedarys atgailos. Atrodo, lyg pranašo įspėjimas būtų tautos atkaklumo priežastis. Žr. Mt 13,13-15; Mk 4,12; Lk 8,10.

6,12 Keletas ribotų trėmimų Izaijo laikais vėliau privedė prie Tremties į Babiloniją.

7

Emanuelio gimimas

[1] Ahazui,* Jotamo sūnui, Uzijo vaikaičiui, esant Judo kara-
liumi, Rezinas, Aramo karalius, ir Pekahas, Remalijo sūnus,
Izraelio karalius, pakilo karo žygiui prieš Jeruzalę, tačiau nepajėgė
jos pulti. [2] Kai pasiekė žinia Dovydo namus, kad "Aramas jau įsi-
taisė Efraimo valdose", karaliaus širdis ir žmonių širdys sudrebėjo,
kaip dreba miško medžiai vėjo blaškomi. [3] Bet VIEŠPATS tarė
Izaijui: " Pasitikti Ahazo su savo sūnumi Šear-Jašubu* nueik ant
Velėtojo lauko kelio, prie Aukštutinio tvenkinio kanalo galo, [4] ir
pasakyk jam: "Būk tvirtas, laikykis ramiai! Nebijok! Tenedreba ta-
vo širdis dėl tų dviejų smilkstančių nuodėgulių, dėl Rezino bei
Aramo ir Remalijo sūnaus įniršio. [5] Kadangi Aramas su Efraimu
ir Remalijo sūnumi surengė sąmokslą prieš tave, tardami: [6] 'Už-
pulkime Judą, palaužkime jo dvasią, užkariaukime jį ir paskir-
sime ten karaliumi Tabeelio* sūnų'",

[7] taip sako Viešpats DIEVAS:
"Tai neįvyks! Taip nebus!
[8] Damaskas — Aramo sostinė,
o Damasko galva yra Rezinas.
[9] Samarija — Efraimo sostinė,
o Samarijos galva yra Remalijo sūnus.
Po šešiasdešimt penkerių metų
Efraimas bus sunaikintas, —
liausis buvęs tauta.
Tik tvirtai tikėdami, tvirtai stovėsite!"

[10] VIEŠPATS vėl kalbėjo Ahazui: [11] "Prašyk VIEŠPATĮ, sa-
vo Dievą, sau ženklo, — tebūna jis ar iš Šeolo gelmių,* ar iš

7,1 Ahazas valdė nuo 735 iki 715 m. prieš Kristų. Jeruzalę užpuolė Aramas (Sirija) ir Izraelis, norėdami priversti Ahazą dėtis į sąjungą prieš Asiriją. Žr. 2 Kar 16.

7,3 "Šear-jašub" yra simbolinis vardas: "Likutis sugrįš!"

7,6 "Tabeelio sūnus": Jeruzalės priešų šalininkas.

7,11 "Šeolo gelmės...padangės aukštybės": "Šeolas" — Požemis, mirusiųjų buveinė. Pranašas siūlo karaliui prašyti nepaprasto ženklo — stebuklo, kad Dievas tikrai apsaugos Dovydo dinastiją nuo išnaikinimo.

padangės aukštybių". 12 Ahazas atsakė: "Ne! Neprašysiu ir ne-
gundysiu VIEŠPATIES!"* 13 Tuomet jis atsakė:
"Klausykitės, Dovydo namai! Negi per maža
jums varginti žmones, kad jūs varginate ir mano Dievą?!
14 Todėl pats Viešpats duos jums ženklą:*
Štai ta mergelė* laukiasi kūdikio, —
ji pagimdys sūnų
ir pavadins jį Emanuelio vardu.
15 Varške ir medumi* jis maitinsis,
kai mokės atmesti, kas pikta,
ir rinktis, kas gera.
16 Nes anksčiau nei tas berniukas
išmoks atmesti, kas pikta,
ir rinktis, kas gera,
kraštas anų dviejų karalių,
kurie tau kelia siaubą, bus nuteriotas.

7,12 "Negundysiu VIEŠPATIES": Ahazas pareiškia, kad jis labiau pasitiki Asirijos galybe negu Dievu.

7,14 Pranašo karaliui siūlomas ženklas lemtingą valandą turi ryšį ne tik su Judo karalystės saugumu (žr. Iz 7,15.17), bet ir su išsipildymu pažado, kadaise Dievo duoto Dovydui (žr. 2 Sam 7,8-16), Emanuelio, idealiojo Izraelio karaliaus, gimime. Emanuelis — hebraiškai "Immanuel", t.y. "Su mumis [yra] Dievas" — laiduoja ir Judo karalystės saugumą, ir Dievo pažado išsipildymą. Krikščionybė, sekdama evangelistu Matu, tiki, kad šis ženklas tapo tikrove Betliejaus Kristuje ir Mergelėje Motinoje. Taigi Emanuelio ženklas turi dvigubą prasmę: 1) Ženklas — būsimojo Ahazo įpėdinio Hezekijo gimimas. Izraelio viltys rėmėsi Dovydo dinastijos išlikimu. 2) Ženklas — idealiojo Dovydo įpėdinio gimimas. Iškilmingas pranašystės tonas ir simbolinis kūdikio vardas rodo, kad pranašas šiame gimime mato daugiau negu Dovydo dinastijos išlikimą. Pranašui yra svarbu pasakyti kaip Dievas lemiamai įsiterpia į istoriją, įkurdamas mesijinę karalystę (žr. Iz 9,1-6; 11,1-9). Emanuelio pranašystė viršija Hezekijo asmenį. Naujasis Testamentas, — Mt 1,23 cituodamas Iz 7,14 ir Mt 4,15-16, cituodamas Iz 8,23-9,1 (žr. Jn 1,5), — čia įžvelgia pranašystę apie Jėzaus Kristaus gimimą. "Ta mergelė", hebraiškajame tekste "ha'almah", t.y. "ta jauna moteris". Istoriškame kontekste "ha'almah" yra Ahazo žmona, sosto įpėdinio Hezekijo motina. Septuaginta "ha'almah" verčia žodžiu "he parthenos" — "ta mergelė", šitaip šis žodis buvo Izraelio tautoje suprantamas I-II amžiais prieš Kristaus gimimą. Septuagintos vertimą perima evangelistas Matas (žr. Mt 1,23).

7,15 "Varškė ir medus": kukli mityba rodo, kad po nuniokojimo vešlūs Judo karalystės laukai buvo virtę ganyklomis. Žr. Iz 7,21-25.

17 VIEŠPATS padarys, kad jus,
ir jūsų tautą, ir jūsų tėvo namus,
užkluptų dienos,
kokių nesate patyrę nuo tos dienos,
kada Efraimas atsiskyrė nuo Judo
{Tai reiškia Asirijos karalių}.

18 Tą dieną
VIEŠPATS švilptelės musėms
Egipto upės deltoje ir
bitėms Asirijos šalyje.
19 Jos atskris ir nutūps
tarpeklių šlaituose, uolų plyšiuose, —
ant kiekvieno erškėčių krūmo
ir visur ganyklose.

20*Tą dieną
Viešpats skus skustuvu,
pasamdytu iš anapus Upės {Eufrato}
— Asirijos karaliumi —
galvą ir plaukus nuo rietų.
Jis nuskus ir barzdą.

21 Tą dieną
žmogus augins jauną karvę ir porą avių.
22 Jis gaus tiek daug pieno,
kad maitinsis varške.
Varškė ir medus bus maistas visų,
likusiųjų krašte.

23 Tą dieną
vietos, kur būdavo tūkstančiai vynmedžių,
tūkstančio sidabrinių vertės,
užžels eržkėčiais ir usnimis.

7,20 Dievas panaudos Asiriją, žiaurią imperiją iš anapus Eufrato, kaip įrankį — skustuvą, kad priverstų savo tautą apsigalvoti.

24 Žmonės eis į jas
tik medžioti strėlėmis ir lanku,
nes visas kraštas bus užžėlęs
erškėčiais ir usnimis.
25 Bijodamas erškėčių ir usnių,
nekelsi nė kojos ant kalvų atšlaičių,
kurias kadaise išdirbdavai kauptuvu.
Čia bus ganykla galvijams
ir vieta avims trypti".

8

Izaijo sūnus

1 VIEŠPATS man liepė: "Imk į rankas didelę rašymo lentą
ir parašyk ant jos aiškiomis raidėmis:* "Maher-šalal-haš-baz nuo-
savybė". 2 Aš pasirūpinau gauti patikimų liudytojų* — kunigą Uri-
ją ir Zechariją, Jerebechijo sūnų, kad jie man paliudytų. 3 Po to
suėjau su pranaše,* ji pastojo ir pagimdė sūnų. O VIEŠPATS
man tarė: "Duok jam Maher-šalal-haš-baz vardą, 4 nes daug pir-
miau, negu kūdikis išmoks tarti 'tėti' ir 'mama', Damasko turtai
ir Samarijos grobiai bus Asirijos karaliaus išplėšti". 5 VIEŠPATS
vėl man kalbėjo ir sakė: 6 "Kadangi ši tauta* paniekino ramiai
tekančius Šiloaho vandenis ir nutirpo iš baimės prieš Reziną ir
Remalijo sūnų, 7 todėl VIEŠPATS tvindo prieš juos Upės {Eu-
frato} vandenis, sraunius ir galingus, — Asirijos karalių ir visą jo

8,1 "Aiškiomis raidėmis", kad visi galėtų lengvai perskaityti. "Maher-šalal-haš-baz": simbolinis vardas, kurį Izaijas turėjo duoti kitam savo sūnui (žr. 3-iąją eilutę). Jis reiškia "Greitai {imk} grobį-Skubėk plėšti" ir nusako asiriečių elgesį.

8,2 "Patikimi liudytojai": Jie turės paliudyti, kad Izaijas pranašavo apie būsimą sunaikinimą. Apie kunigą Uriją žr. 2 Kar 16,10.

8,3 "Pranašė": Izaijo žmona.

8,6-9 "Ši tauta": Judo karalystė. "Šiloaho vandenys": Srovė, kuri teka į Šiloaho tvenkinį Jeruzalėje. Ji teka lėtai ir simbolizuoja tylią ir apvaizdžią Dievo globą, kurią Jeruzalė atmeta. Todėl Dievas pasišaukia galingąją Asirijos armiją, įvaizdintą Eufrato upe, kad nunokiotų Judo karalystę. Tačiau ji nebus visiškai sunaikinta, nes ji — Emanuelio kraštas.

galybę. Ji užtvindys visus kanalus, išsilies per visus krantus. [8] Ji
užlies Judą — išplaus ir nutekės, bus apsėmusi net iki kaklo...
Emanueli, jis išties savo sparnus
ant viso tavo plačiojo krašto!

[9] Žinokite, tautos, ir baisėkitės!
Klausykitės, visos tolimos šalys!
Ginkluokitės, bet būsite nualintos!
Ginkluokitės, bet būsite nusiaubtos!
[10]*Tarkitės dėl sumanymo,
bet jis nueis vėjais;
spręskite, ką daryti,
bet savo sprendimo neįvykdysite,
nes "Su-mumis-yra-Dievas!"

Izaijo mokiniai

[11] Nes šitaip man kalbėjo VIEŠPATS, paėmęs mane už ran-
kos ir įspėdamas, kad taip nesielgčiau, kaip elgiasi ši tauta: [12] "Ne-
vadinkite suokalbiu visa tai, ką ši tauta vadina suokalbiu; nei
bijokite to, ko ji bijo, nei nuogąstaukite. [13] Tik su vienu Galybių
VIEŠPAČIU darykite suokalbį, nes jis — jūsų baimė ir nuogąs-
tavimas. [14] Vis dėlto jis bus žabangos, pažaidos akmuo ir nuo-
puolio priežastis abejiems Izraelio namams, kilpa ir žabangos
Jeruzalės gyventojams. [15] Daugelis suklups ant jų, puls ir susiža-
los, į žabangas įsipainios ir bus pagauti".

Viešpaties laukiant

[16] Suvyniok liudijimo raštą, užantspauduok mokymą ir laikyk
tarp mano mokinių!* [17] Nes aš pasitikiu VIEŠPAČIU, kuris slepia
savo veidą nuo Jokūbo namų. Taip, aš jo lauksiu! [18] Žiūrėkite į
mane ir į mano vaikus, kuriuos VIEŠPATS man davė: mes esame
ženklai* ir įspėjimas Izraeliui iš Galybių VIEŠPATIES, gyve-
nančio ant Ziono kalno. [19] Dabar gi, kada žmonės jums sakys:
"Kreipkitės į vėles ir būrėjus, kurie šnabžda ir dūsauja! Argi ne-

8,10 Izraelio priešų planas žlugs, nes "su mumis yra Dievas" — Emanuelis.
8,16 "Laikyk tarp mano mokinių": perduok sekančioms kartoms.
8,18 "Ženklai": Izaijas ir jo sūnūs turėjo simboliškus vardus.

turėtų tauta klausti savo dievų, tartis su mirusiaisiais dėl gyvųjų
20 mokymo ir liudijimo?" Be abejo, taip kalbantieji neregės aušros!
21 Jie pereis per kraštą niūrūs ir alkani. Nuo to jie taps pikti, keiks
savo karalių ir savo dievus. Jie žvelgs į padanges, bet ten bus tik
tamsa be jokios aušros, 22 susikaupę žiūrės į žemę, bet čia bus
vargas, tamsybės, nes debesys šviesos nepraleidžia.

Taikos kunigaikštis

23 Tačiau patyrusieji vargą neliks tamsoje. Kaip seniau
{VIEŠPATS} buvo pažeminęs Zebulono kraštą ir Naftalio kraštą,*
taip ilgainiui jis išaukštins Pajūrio vieškelį, kraštą į vakarus nuo
Jordano, tautų Galilėją.

9

1 Tauta, gyvenusi tamsumoje
pamatė didžią šviesą,
gyvenusiems nevilties šalyje
užtekėjo šviesybė.
2 Tu išaukštinai tą tautą,
padarei jai didelį džiaugsmą.
Tavo akivaizdoje jie džiūgauja
lyg pjūties džiaugsmu,
lyg dalydamiesi grobiu.
3 Nes tu sutriuškinai juos slėgusį jungą,
jų pečius lenkusią kartį,
jų nuožmaus prižiūrėtojo lazdą,
kaip anuomet, Midiano dieną.
4 Nes visi sandalai karių,
trypusių mūšio maišatyje,
visos jų skraistės, išvoliotos kraujyje,
bus sudegintos, pamaitins ugnį.

8,23 "Zebulonas...Naftalis": šiaurinė Palestina, — ji pirmoji pajuto Asirijos jungą. Tačiau Dievas ją išperka, kaip jis išperka ir visą savo tautą. "Pajūrio vieškelis" ėjo nuo Damasko, per pietinę Galilėją, į Viduržemio jūros pakrantę. "Tautų Galilėja": šiaurinė Galilėja su pagonių gyventojais. Žr. Joz 20,7; Iz 9,1. Mt 4,15-16 ją mini, nes Jėzus pradėjo savo viešąją veiklą Galilėjoje.

5 Nes kūdikis* mums gimė!
Sūnus duotas mums!
Jis bus mums valdovas.
Jo vardas bus
"Nuostabusis Patarėjas,
Galingasis Dievas,
Amžinasis Tėvas,
Ramybės Kunigaikštis".
6 Jo viešpatavimas be ribų,
o taika begalinė.
Jis viešpataus Dovydo soste
ir valdys jo karalystę:
tvirtins ir palaikys ją
teismu ir teisumu
dabar ir per amžius.

Galybių VIEŠPATIES narsa tai įvykdys!

Šiaurinės karalystės galas

7 Viešpats pasiuntė žodį prieš Jokūbą, —
jis krito ant Izraelio.
8 Visi žmonės žino, —
Efraimas ir gyvenantys Samarijoje, —
visi, kurie išdidžiai, įžūlia širdimi kalba:
9 "Plytos subiro,
bet mes statysime iš tašytų akmenų;
platanai iškirsti,
bet mes vietoj jų imsime kedrus".
10 Tačiau VIEŠPATS žadina jų priešus eiti prieš juos,
kursto jų priešininkus imtis žygių.

9,5 "Kūdikis": Emanuelis — "Su-mumis-yra-Dievas". Žr. Iz 7,14; 8,8; 11,1.2.9. Krikščionių tikėjimo kraityje ir liturgijoje šis skaitinys yra siejamas su Kristumi. "Jis bus mūsų valdovas": pažodžiui, "ant jo peties yra viešpatavimas". "Nuostabusis Patarėjas": nuostabus savo išmintimi ir protingumu; "Galingasis Dievas": kovoja už tautą ir ją gina, kaip ir pats Dievas; "Amžinasis Tėvas": visuomet atsidavęs savo tautai; "Ramybės Kunigaikštis:" jo viešpatavimas sklidinas taikos.

11 Aramas* iš rytų pusės, o filistinai iš vakarų
ryja Izraelį godžiais nasrais.

Dėl viso to pyktis jo neatlyžo,
jo ranka vis dar pakelta!

12 O tauta negrįžo prie to, kuris ją mokė
plakdamas, nei ieškojo Galybių VIEŠPATIES.
13 Taip VIEŠPATS nukirto Izraeliui
galvą ir uodegą,
palmę ir nendrę
tą pačią dieną.
14 Seniūnai ir kilmingieji — tai galva,
o pranašas, kuris moko melo, — uodega.
15 Šios tautos vadai — suvedžiotojai,
o tie, kuriuos jie veda, pakliūva į klystkelius.
16 Todėl Viešpats netausos jų vyrų,
neparodys pagailos jų našlėms ir našlaičiams,
nes visi jie — bedieviai ir nedorėliai,
visų burnose nešvankūs plepalai.

Dėl viso to jo pyktis neatlyžo,
jo ranka vis dar pakelta!

17 Nedorumas liepsnoja lyg ugnis,
rydama erškėčius ir usnis;
jis įsiliepsnoja miškų tankmėse,
paversdamas jas aukštais dūmų stulpais.
18 Nuo Galybių VIEŠPATIES pykčio žemė dreba,
žmonės virsta prakurais ugniai.
Nė vienas nesigaili savo brolio,
kiekvienas ryja savo brolį.
19 Nors ir griebtų iš dešinės,
jie liktų alkani,
nors ir rytų iš kairės,
jie dar nepasisotintų.

9,11 "Aramas": Sirijos karalystė, kurios sostinė yra Damaskas.

20 Manasas ryja Efraimą,
o Efraimas Manasą.
Abu jie ryja Judą.

Dėl viso to jo pyktis neatlyžo,
jo ranka vis dar pakelta!

10

1 Vargas neteisingų įstatų leidėjams,
tiems, kurie rašo neteisėtus potvarkius,
2 užkirsdami skurdžiams kelią į teismą,
varžydami vargdienių teises mano tautoje,
paversdami našles savo grobiu
ir našlaičius — savo laimikiu.
3 Ką darysite bausmės dieną,
kada pražūtis ateis iš toli?
Pas ką bėgsite ieškoti pagalbos
ir kur paliksite savo turtus?
4 Belieka tik slinkti su belaisviais
arba tįsoti tarp užmuštųjų.

Dėl viso to jo pyktis neatlyžo,
jo ranka vis dar pakelta!

5 Vargas Asirijai —
Mano pykčio spragilui,
mano įniršio lazdai!
6 Prieš bedievę tautą* aš ją siunčiu,
prieš tautą, kuri mane pykdo, —
pavedu jai pasigrobti ir pasiplėšti,
sutrypti ją kaip gatvių purvą.

9,20 "Manasas...Efraimas": dvi vyraujančios — Šiaurinės Izraelio karalystės gentys.

10,6-14 "Bedievė tauta": Izraelis — Šiaurinė karalystė. Dievas panaudojo Asiriją ne sunaikinti, bet tik nubausti savo tautai.

7 Bet jai ne tai galvoje,
ne apie tai ji mąsto širdimi.
Ji užsimojusi naikinti,
nušluoti nuo žemės daug tautų
8 ir sako:
"Argi mano karo vadai nėra visi karaliai?
9*Ar nėra Kalno tokio, kaip Karkemišas?
Ar Hamatas ne kaip Arpadas,
o Samarija ar ne kaip Damaskas?
10 Kaip mano ranka pasiekė
stabmeldes karalystes,
turėjusias daugiau stabų,
negu Jeruzalė ir Samarija,
11 kaip aš pasielgiau su Samarija ir jos stabais,
argi taip nepadarysiu su Jeruzale ir josios stabais?"

12 {Užbaigęs savo užmojį prieš Zioną,
Viešpats nubaus Asirijos karalių už jo širdies
puikavimąsi ir įžūlų išdidumą.
13 Jis juk sako:}

"Savo rankų jėga aš tai padariau,
savo išmintimi, —
nes esu buklus.
Nušlaviau sienas tarp tautų,
išplėšiau jų turtus,
ištrėmiau daug jų gyventojų.
14 Mano rankos galėjo plėšti tautų turtus
lyg paukščių lizdą.
Kaip tas, kuris susirenka apleistus kiaušinius,
aš susirinkau visą žemę.
Nebuvo kam ginti sparnais,
niekas neatvėrė snapo, neklykė".

10,9 "Kalno...Damaskas": miestai, kuriuos užėmė Asirija.

15 Argi kirvis pūsis prieš tą,
kuris juo kerta,
argi pjūklas didžiuosis prieš tą,
kuris juo pjauna?
Nejau lazda mosuos tuo,
kuris paima ją ranka,
nejau pagalys pakels tą,
kas nėra medis!
16 Todėl Dievas, Galybių VIEŠPATS,
suliesins liga jo rubuilius,*
po jo garbe pakurs ugnį — gaisro ugnį.
17 Izraelio Šviesa virs ugnimi,
jo Šventasis bus liepsna.
Viena diena ji sudegins ir surys
jo usnis ir erškėčius.
18 Jo puikieji miškai ir derlingieji sodai
bus visiškai sunaikinti, —
sutirps kaip lydinys kad sutirpsta.
19 Medžių likutis jo miške
bus toks menkas,
jog net vaikas pajėgs juos suskaičiuoti.

20 Tą dieną Izraelio likutis ir Jokūbo namų bėgliai nebesikliaus
tąja tauta, kuri jų vos nesunaikino, bet sudės viltį į VIEŠPATĮ,
Izraelio Šventąjį. 21 Likutis* sugrįš, Jokūbo likutis sugrįš prie ga-
lingojo Dievo. 22 Nors tavoji tauta, Izraeli, būtų tokia gausi kaip
marių smiltys, tik jos likutis sugrįš. Pražūtis nuspręsta, — atplūs
ji teisumo potvyniu. 23 Taip! Dievas, galybių VIEŠPATS, naikinte
sunaikins visą kraštą. 24 Todėl Dievas, Galybių VIEŠPATS, ir
sako:

"O mano tauta, kuri gyveni Zione,
nebijok asiro, nors muša jis tave spragilu,
kelia prieš tave lazdą,
kaip kadaise darė Egiptas.

10,16 "Jo rubuilius": apkūnius Asirijos karaliaus kareivius.

10,21 "Likutis sugrįš": hebraiškai "šear-jašub" — nuoroda į Izaijo sūnų Šear-jašubą. Žr. Iz 7,3.

25 Nes tik trumpą valandėlę tetruks
manasis įniršis prieš tave,
greit juos aš sunaikinsiu savo pykčiu".

26 Tada Galybių VIEŠPATS kirs jiems botagu, kaip jis kirto
Midianui ties Orebo uola, išties savo lazdą viršum jūros, kaip jis
padarė Egiptui. 27* Tą dieną jo našta bus nukelta nuo tavo pečių,
jo jungas nuimtas nuo tavo sprando.

Senacheribo įsiveržimas

Jis atžygiavo nuo Rimono,
28 užėmė Ajatą!
Pražygiavo per Migroną!
Prie Michmašo paliko savo gurguoles!
29 Praėjo kalnų perėją:
"Geba bus mūsų nakties būstinė!"
Ramos gyventojai pastiro iš siaubo,
Gibeos, Sauliaus miesto, žmonės išbėgiojo.
30 Šauk visu balsu, Galimų dukra!
Įsiklausyk, Laiša! Atsiliepk jai Anatote!
31 Ištuštėjo Madmena, Gebimų gyventojai
gelbėdamiesi padus papustė.
32*Šiandien pat priešas apsistos prie Nobo,
grūmos kumštimis Ziono kalnui,
Jeruzalės miestui!

33 Štai Valdovas, Galybių VIEŠPATS,
baisia jėga nublokš juos
kaip nukirstas šakas nuo medžio.
Išdidžiausi ir aukščiausi
bus nukirsti ir pažeminti.
34 Miško tankynes kirvis iškirs,
ir didingieji Libano medžiai kris.

10,27-32 Poetiškai aprašomas asirų kariuomenės žygis iš šiaurės per Judo karalystę iki pat Jeruzalės vartų.

10,32-34 Priešui tikintis greit užimti Jeruzalę, Dievas įsikiša ir sunaikina jo kariuomenę.

11

Emanuelio — Mesijo valdymas

1 Iš Jišajo* kelmo išaugs atžala,
iš jo šaknies pražys pumpuras.
2*Ant jo ilsėsis VIEŠPATIES dvasia:
dvasia išminties ir įžvalgos,
dvasia patarimo ir narsumo,
dvasia pažinimo ir VIEŠPATIES baimės,
3 — jo džiugesys bus VIEŠPATIES baimė.
Jisai ne pagal išorę teis,
ne pagal nuogirdas spręs.
4*Pagal teisumą teis jis vargšus,
nešališkai išspręs krašto vargdienių bylas.
Savo burnos rykšte nuplaks žemę,
savo lūpų pūstelėjimu atneš mirtį nedorėliui.
5 Teisumas bus jo juosmens diržas,
ištikimybė — jo strėnų juosta.

6*Tada vilkas viešės pas avį,
leopardas gulsis su ožiuku.
Veršis ir liūtukas ganysis kartu, —
juos prižiūrės mažas vaikas.
7 Karvė ir lokys bus kaimynai,
kartu gulės jų jaunikliai.
Liūtas ės šiaudus kaip jautis.
8 Kūdikis žais prie angies lindynės,
mažylis kiš ranką į gyvatės urvą.

11,1 "Jišajas": Dovydo tėvas. "Kelmas...atžala": po tremties Babilonijoje Dovydo dinastijai liks tik kelmas, iš kurio ataugs nauja atžala, mesijinis Karalius.

11,2-3 Šis tekstas davė įprastinius vardus Šv. Dvasios dovanoms. Septuaginta ir Vulgata pirmąją "baimę" verčia žodžiu "pamaldumas". Taip susidaro septynios dovanos.

11,6-9 Idiliškas Rojaus darnos vaizdas — visuotinės taikos ir teisingumo simbolis mesijinėje karalystėje.

9 Visame mano šventajame kalne
nebus vietos jokiai skriaudai,
nei jokiai niekšybei,
nes žemė bus kupina VIEŠPATIES pažinimo,
tarsi jūros vandenų apsemta.

Efraimo ir Judo susijungimas

10 Tą dieną Jišajo šaknies, padarytos ženklu tautoms, ieškos
pagonys, nes jos buveinė bus šlovinga. 11 Tą dieną, Viešpats išties
vėl išties ranką atsiimti savo tautos likučio, išlikusio nuo Asirijos
ir Egipto, Patro, Kušo, Etiopijos, Elamo, Šinaro, Hamato ir jūros
pakrančių.*

12 Jis duos ženklą tautoms,
surinks Izraelio tremtinius.
Judo išblaškytuosius sutelks
iš keturių pasaulio šalių.
13 Išgaruos Efraimo pavydas,
Judo priešai bus sunaikinti.
Efraimas nebepavydės Judui,
o Judas nebebus priešas Efraimui.
14 Jie petys į petį mesis ant filistinų vakaruose,
kartu apiplėš kedemiečius.*
Edomas ir Moabas bus jų valdos,
o amoniečiai — jų valdiniai.
15 VIEŠPATS nusausins Egipto jūros liežuvį,*
mojuos kumštimi virš Eufrato,
savo deginančiu vėju
padalys jį į septynias vagas.
Jį bus galima pereiti su sandalais.

11,11 "Patro...jūros pakrantės": kraštai, kur Dievo tauta kentėjo tremtį. "Patro": Aukštutinis Egiptas; "Elamas": į rytus nuo Babilonijos; "Šinaras": Babilonija; "Hamatas": ant Oronto upės Sirijoje; "salos": Viduržemio jūros pakraščiai.

11,14 "Kedemiečiai": Arabijos dykumos gentys.

11,15 "Egipto liežuvis": Sueco įlanka, arba Nendrių jūra.

16 O mano tautos likučiui,
išlikusiam nuo Asirijos,
bus vieškelis, kaip yra buvęs Izraeliui,
kai jis atėjo iš Egipto žemės.

12

Padėkos giesmė

1*Tą dieną tu sakysi:
"Dėkoju tau, VIEŠPATIE,
nors buvai įpykęs ant manęs,
savo įniršį nugręžei
ir mane paguodei.
2 Dievas tikrai yra mano išganymas.
Aš juo pasitikiu ir esu be baimės,
nes jis yra mano tvirtybė ir mano giesmė,
— jis buvo gelbėtoju mano!".

3 Džiaugdamiesi semsite vandenį iš versmių išganingų. 4 Tą
dieną sakysit:

"Dėkokite VIEŠPAČIUI, šaukitės jo vardo!
Garsinkite tautoms jo darbus,
skelbkite, koks iškilus yra jo vardas!
5 Giedokite VIEŠPAČIUI šlovės giesmę,
nes jis padarė nuostabų darbą.
Težino tai visa žemė!
6 Krykštauk ir džiūgauk, Ziono mieste,
nes iškilus jūsų tarpe
yra Izraelio Šventasis!"

12,1-6 Izraelio padėkos giesmė — psalmė.

3. Pranašavimai prieš pagonių tautas

13

Prieš Babiloną

1 Ištarmė apie Babiloną — Amozo sūnaus Izaijo regėjimas.

2 Ant plikos kalvos iškelkite ženklą,
garsiai šaukite jiems,*
mokite jiems ranka,
tegu jie eina į Didžiūnų vartus.
3 Savo pašventintiems kariams* daviau įsakymą,
savo šaunuosius gynėjus — galiūnus pašaukiau,
kad įgyvendintų mano įniršį.
4 Įsiklausykite! Dundesys kalnuose,
tarsi plauktų minios žmonių!
Įsiklausykite! Ūžesys karalysčių, —
renkasi tautos!
Galybių VIEŠPATS rikiuoja pulkus karui!
5 Jie atžygiuoja iš tolimo krašto,
iš anapus akiračio, —
VIEŠPATS ir jo pykčio įrankiai
nuniokoti visos žemės.
6 Vaitokite, nes VIEŠPATIES diena* jau arti,
ji ateis kaip sunaikinimas nuo Visagalio.
7 Dėl to visų rankos svyra,
kiekviena širdis tirpsta
8 iš siaubo. Skausmai ir kančios juos apims,
raitysis kaip gimdyvė.
Apstulbę vienas į kitą žvelgs,
jų veidai degs iš gėdos.

13,2 "Jiems": medams (žr. 17-ąją eilutę) ir persams, kad sunaikintų Babiloną. "Didžiūnų vartai": vietos, kur rikiuojasi Babilono priešai karui prieš jį.
13,3 "Pašventintiems kariams": jie eis į "šventą karą" ir įvykdys Dievo užmojį.
13,6-9 "VIEŠPATIES diena": Dievo atėjimas su galybe ir šlove sunaikinti savo priešų ir pradėti savo karalystės — savo viešpatavimo. Ji dažnai aprašoma pranašų knygose. Šiame skaitinyje ji turi ryšį su Babilonijos sunaikinimu.

9 Tikrai! VIEŠPATIES diena ateina,
pilna įniršio ir degančio pykčio,
pavers kraštą tyrlaukiais,
sunaikins jame nusidėjėlius!
10 Nes dangaus žvaigždės ir žvaigždynai
šviesos nebeduoda,
teka saulė užtemusi,
nebešvyti mėnulis.
11 Nubausiu pasaulį už jo blogį
ir nedorėlius už jų kaltę.
Sutramdysiu įžūliųjų išdidumą,
pažeminsiu tironų įžūlumą.
12 Padarysiu mariuosius retesnius nei grynasis auksas,
žmones — retesnius negu auksas Ofyro.*
13 Tada aš sudrebinsiu dangų, —
žemė bus išjudinta iš savo vietos
dėl Galybių VIEŠPATIES įniršio
tą jo degančio pykčio dieną.
14 Tada lyg gazelė, medžiotojo vejama,
kaip banda be skerdžiaus jai suginti, —
kiekvienas atsigręš į savo tautą,
kiekvienas bėgs į savo kraštą.
15 Kas tik bus pagautas, bus nudurtas, —
visi, kurie bus pagauti, kris nuo kalavijo.
16 Jų kūdikiai bus sutraiškyti jųjų akyse,
jų namai bus išplėšti,
jų žmonos išniekintos.

17 Štai aš kurstau prieš juos medus, —
jiems sidabras neturi vertės,
auksu jie nesidžiaugia.
18 Jų lankai paguldys jaunus vyrus,
jiems kūdikių nebus gaila,
jie nepaliks gyvų vaikų.
19 Babilonas, karalysčių pažiba,
kaldėjų šlovė ir pasididžiavimas,

13,12 "Ofyras": pietinės Arabijos pajūrio ar rytinės Afrikos sritis, garsi savo auksu. Žr. 1 Kar 9,28; 11,11; Job 22,24.

bus Dievo sunaikintas
kaip Sodoma ir Gomora.
20 Niekas jame nebeįsikurs,
nebus jame gyvenama per kartų kartas.
Ten joks arabas neskleis palapinės,
ten piemenys neguldys savo kaimenių.
21 Vien dykumų žvėrys ten gulsis,
namai bus pilni pelėdų.
Ten veisis stručiai,
ten šokinės satyrai.*
22 Dykumų žvėrys stūgaus jo rūmuose,
šakalai kauks jo puošniose menėse.
Jo valanda jau čia pat,
jo dienos jau suskaitytos.

14

Babilonijos karalius

1 Kada VIEŠPATS pasigailės Jokūbo, — jis vėl išsirinks
Izraelį ir juos apgyvendins jų pačių žemėje. Tada prie jų jungsis
svetimšaliai ir glausis prie Jokūbo namų. 2 Izraelis juos pasiims,
parsives į savo tėviškę ir turės juos kaip vergus ir verges VIEŠ-
PATIES žemėje, — paims į nelaisvę tuos, kurie juos laikė be-
laisviais, valdys savo engėjus. 3 Tą dieną, kada VIEŠPATS su-
teiks tau atilsį nuo kančios ir baimių, nuo nuožmios vergijos,
kurioje vergavai, 4 tada tu užtrauksi patyčių giesmę* prieš Ba-
bilonijos karalių:
Tai priėjo liepto galą engėjas!
Tai jo įnirtis nutilo!
5 VIEŠPATS sutrupino nedorėlių lazdą,
tironų skeptrą,
6 kuris pliekė žmones įtūžęs be perstojo,
smaugė tautas žiauria priespauda.

13,21 "Satyrai": anot liaudies galvosenos, demonai — išvaizda panašūs į ožius, gyvenantys griuvėsiuose — ištvirkimo įvaizdžiai.

14,4-21 Ši patyčių giesmė, arba satyra, yra viena iš šauniausių visame Šv. Rašte.

7 Visa žemė ilsisi ramiai,
linksmai valiuoja,
8 Dėl tavo likimo džiūgauja
net kiparisai ir Libano kedrai:
"Nuo tada, kai buvai paguldytas,
nebeateina niekas mūsų kirsti".

9 Šeolas po žeme ruošias tave priimti, —
pabudina šešėlius visų žemės valdovų tavęs pasveikinti
ir pakildina nuo sostų visų tautų karalius.
10 Visi prabyla ir sako tau:
"Dabar esi bejėgis, kaip ir mes!
Tu esi toks pat kaip mes!
11 Tavo didybė ir visa tavo arfų muzika
nugramzdinta į Šeolą.
Tavo guolis yra lervos,
o tavo apklotas — kirmėlės".

12 Tai nupuolei iš dangaus,
Aušrini,* aušros sūnau!
Kaip tave sukniubdė ant žemės, —
tave, kuris išguldei tautas!

13 Kadaise manei savo širdyje:
"Užlipsiu į dangų,
viršum Dievo žvaigždžių
iškelsiu savo sostą.
Atsisėsiu ant kalno, kur renkas dievai,
pačiose Šiaurės pakraščiuose.*
14 Užlipsiu ant aukščiausių debesų, —
prilygsiu Aukščiausiajam!"

14,12 "Aušrinis": Babilono karalius. Vulgata žodį "Aušrinis" verčia "Lucifer" — "Šviesos nešėjas". Šiuo vardu Bendrijos Tėvai vadina šėtoną.
14,13 "Šiaurės pakraščiuose": Palestinos ir Sirijos žmonės taip vadino Dievo buveinę. Žr. Ps 48,3; Iz 14,13.

15 Bet buvai nugramzdintas žemyn
į Šeolą —
pačias Duobės gelmes.
16 Visi, kai tik pamatys tave, sutriks, —
žvelgs į tave ir klaus:
"Nejaugi čia tasai žmogus,
kuris sudrebino žemę,
sunaikino karalystes?
17 Kuris pavertė pasaulį dykuma,
miestus išgriovė,
savo belaisviams niekuomet
neatvėrė kalėjimo vartų?
18 Visi tautų karaliai guli garbingai,
kievienas savame kape.
19 Bet tu neturi kapo,
tavo lavonas išmestas pūti, —
užverstas kūnais kareivių, kritusių mūšyje,
įmestas su jais į uolėtą duobę ir sutryptas.
20 Kadangi nusiaubei savo kraštą
ir žudei savuosius žmones,
tu nebūsi palaidotas kaip kiti karaliai!
Per amžius tenebūna minimi
nedorėlio palikuoniai!
21 Ruoškitės išžudyti jo sūnus
už tėvo kaltes,
kad nebepakiltų ir neužvaldytų žemės, —
neužstatytų pasaulio miestais!

22 Pakilsiu prieš juos, kalba Galybių VIEŠPATS, sunaikinsiu
Babilono ir vardą, ir likutį, — ir vaikus, ir palikuonis, kalba VIEŠ-
PATS! 23 Paversiu jį ežių valda, pažliugusia bala, nušluosiu jį su
pražūties šluota, kalba Galybių VIEŠPATS!

Prieš Asiriją

24 Galybių VIEŠPATS prisiekė, sakydamas:
"Ką sumaniau, tai ir bus,
ką nusprendžiau, tai ir įvyks:

25 Sutriuškinsiu Asiriją savajame krašte,
sutrypsiu ją savo kalnuose.
Tada jos jungas nukris nuo jų,
našta nuo jų pečių".
26 Tai yra užmojis, pateiktas
visai žemei,
tai yra ranka, pakelta
prieš visas tautas.
27 Ką Galybių VIEŠPATS nusprendė,
kas galės panaikinti?
Kai jo ranka pakelta,
kas galės ją atitraukti?

Prieš Filistiją

28 Tais metais,* kada mirė karalius Ahazas, buvo pateikta ši ištarmė:

29 Filistijos gyventojai,
jus plakęs vėzdas* yra sulaužytas,
bet jums nėra dėl ko džiūgauti.
Iš nugaišusio žalčio šaknies išdygs
dar piktesnė angis —
jo palikuonis skrajojantis slibinas!
30 Vargšai ras mano ganyklose sau peną,
saugią užeigą ras vargšai,
bet tavo palikuonis išmarinsiu badu, —
badas sunaikins net patį tavo likutį.
31 Vaitokite, vartai! Šaukis pagalbos, mieste!
Drebėk, visa Filistijos žeme!
Nes iš šiaurės atkyla dūmai, —
jo gretose nerasi atsilikusio kario.

32 O kokį atsakymą gaus tos tautos pasiuntiniai?
"Zionas — VIEŠPATIES įkurtas,
jame randa prieglobstį jo tautos varguoliai".

14,28 Metai, kada mirė karalius Ahazas: 715 m. prieš Kristų.
14,29 "Vėzdas": asirų karalius — engėjas. "Skrajojantis slibinas": nuodinga gyvatė, grasi dėl savo eiklumo. Žr. Sk 21,6.

15

Prieš Moabą

1 Ištarmė apie Moabą:
Ai, tą naktį, kada Aro miestas buvo apiplėštas,
Moabas buvo sunaikintas;
ai, tą naktį, kada Kiro miestas buvo apiplėštas,
Moabas buvo sunaikintas.
2 Dibono gyventojai lipa verkti į kalvos šventovę.
Moabo žmonės klykia iš širdgėlos
dėl Nebo ir Madebos likimo.
Visų galvos plikos,*
visų barzdos nukirptos.
3 Žmonės gatvėse vilki ašutinę,
dejuoja ir verkia, —
ant stogų ir aikštėse
visi plūsta ašaromis.
4 Hešbonas ir Elealė šaukias pagalbos,
jų šauksmas girdėti net Jahaze.
Dėl to net Moabo kareiviai virto bailiais, —
jų drąsa dingo.
5 Mano širdis verkia dėl Moabo!
Jo bėgliai pasiekia net Zoarą {Eglat—Šelišiją},
vieni Luhito keliu lipa verkdami,
kiti ant kelio į Horonajimus klykia iš sielvarto.
6 Ai, Nimrimų vandenys tapo tyrlaukiais!
Pievos išdžiūvusios,
žolė nuvytusi, nebėra jokios žalumos.
7 Todėl žmonės savo labą gabena,
visą susikrautą turtą,
į kitą Gluosnių sausvagės pusę.
8 Ai, visame Moabo krašte
girdėti klyksmo aidai!
Lig pat Eglaimų miesto tas verksmas,
net lig Beer–Elimų miesto tas dejavimas.

15,2 "Plikos galvos ... nukirptos barzdos": įprastiniai gedulo ženklai.

9 Ai, krauju plūsta Dimono* vandenys!
Bet aš užleisiu dar didesnį negandą ant Dimono:
Liūtus ant bėglių iš Moabo
ir ant pasiliekančiųjų krašte!

16

1 Siųskite ėriukų krašto valdovui
iš Selos dykumoje į Ziono dukters kalną.
2 Moabo dukterys būriuojasi prie Arnono* brastų
kaip išbaidyti paukščiai,
kaip jaunikliai išmesti iš lizdo.
3 "Duoki patarimą, užjauski:*
Tebūna tavo šešėlis jiems it vėsi naktis
vidurdienio karštyje, —
duoki pastogę benamiams,
neišduok pabėgėlių.
4 Tegyvena Moabo benamiai pas tave,
būk jiems prieglobstis nuo grobiko".

Kai pasibaigs siautėjimas,
liausis plėšimas,
ir niokotojai pasitrauks iš krašto,
5 tada sostas bus saugus ištikima meile
{Dovydo palapinėje}.
Jame sėdės ištikimas teisėjas,
ieškąs teisingumo
ir stropus vykdyti teisumą.
6 Girdėjome apie Moabo išdidumą,
— kaip be saiko buvo išdidus, —
apie jo išpuikusį, pasipūtusį įžūlumą.
Tai tiktai tušti plepalai!

15,9 Hebrajų kalboje susidaro žodžių žaismas: "Dimon" ir "dam" — "dam" žodis reiškia "kraujas".

16,2 "Arnonas": didžiausia Moabo upė.

16,3-5 Pranašo žodžiai Jeruzalei, — ji privalo priimti suvargintus moabiečius su užuojauta, kaip dera Dovydo šeimos miestui. Dovydo šeimos kilmė siejasi su moabiete Ruta.

7 Terauda Moabo* žmonės dėl Moabo, —
terauda visas kraštas!
Dėl Kir–Hareseto razinų plokštainių*
jie liūdi, širdgėlos apimti.
8 Hešbono atšlaičių vynuogynai,
Sibmos vijokliniai vynmedžiai sunaikinti,
nors jų raudonos kekės kadaise
ir išguldė tautų viešpačius,
nors kadaise jie ir buvo nusiraizgę
iki pat Jazero ir driekėsi po dykumą,*
nors kadaise jų šakos ir plėtojos
ir nusidriekė anapus jūros.
9 Todėl verkiu dėl Sibmos vynmedžių,
lygiai kaip verkiu dėl Jazero.
Laistau tave ašaromis, Hešbone ir Eleale,
nes tavuosius vasaros vaisius ir pjūtį
užgožė kovos šūkiai.
10 Iš sodų
prapuolė džiaugsmas ir linksmybė,
vynuogynuose
nebėra dainų ir džiugaus klegesio,
vyno spaudyklose
nėra kam traiškyti kekių, —
nutilo vynuogių rinkėjų garsai.
11 Todėl dėl Moabo
mano širdis rauda tarsi lyra,
aš dejuoju dėl Kir–Hareseto.

12 Kada Moabo žmonės pavargs savo kauburių šventovėse, jie eis į savo šventyklą melstis. Bet iš to nebus jiems jokios naudos.*

16,7-14 Moabas buvo buvęs turtingas kraštas, dabar jis yra nuniokotas — tapęs dykuma.

16,7 "Razinų plokštainiai": suspaustos džiovintos vynuogės, vartojamos ir kaip maistas, ir kaip atnašos pagonių religijoje. Žr. 2 Sam 6,19; 1 Kr 16,3; Oz 3,1.

16,8 "Dykuma": į rytus; "Jūra": į vakarus — Negyvoji jūra.

16,12 Moabiečiai veltui šaukiasi savo dievo Chemošo.

[13] Šis yra žodis, kurį ištaręs yra anksčiau VIEŠPATS prieš
Moabą. [14] Dabar VIEŠPATS sako: "Per trejus metus, kaip
samdinys skaičiuoja laiką,* Moabo didybė bus nužeminta. Nors jis
ir turi daug gyventojų, liks tik likutis — mažutis ir silpnas".

17

Prieš Damaską

[1] Ištarmė apie Damaską:*

Tikėk manim, Damaskas liausis buvęs miestas, —
jis taps griuvėsiais.
[2] Aroerio miestai bus apleisti, —
priklausys jie kaimenėms,
ten jos ramiai gulinės,
nebus kam jų baidyti.
[3] Efraimas* praras savo tvirtoves,
o Damaskas — karalystę.
Aramo likutis turės tą pačią didybę,
kaip ir izraeliečiai,
— tai žodis Galybių VIEŠPATIES!
[4] Tą dieną
Jokūbo didybė sunyks,
jo apkūnumas bus suliesintas.
[5] Tarsi tik glėbys šiaudų pjovėjui,
kai jis ims pjūties metu dirvos derlių,
ar kai bus renkamos varpos Refaimų slėnyje.*

16,13-14 Prozos pareiškimu pritaikoma poetiškoji ištarmė prieš Moabą (Iz 15,1-16,12). Žr. Jer 4,8. "Kaip samdinys skaičiuoja laiką": samdinys atlieka savo įsipareigojimą pagal trumpiausią skaičiavimo būdą. Žr. Iz 21,16.

17,1 "Damaskas": Sirijos sostinė, sunaikinta 732 m. prieš Kr.

17,3 "Efraimas": Izraelis, sudaręs sąjungą su Sirija prieš Asiriją ir Judo karalystę, sunaikintas 722 m. prieš Kr. "Aramas": Sirija.

17,5 "Refaimų slėnis": derlingas slėnis į pietvakarius nuo Jeruzalės. Žr. Joz 15,8; 2 Sam 5,18.

6 Iš jo liks tik parinkos!
Panašiai, kai raškant alyvmedį,*
užsilieka dvi ar trys alyvos pačioje viršūnėje,
keturios ar penkios žemiau ant šakų,
— tai žodis VIEŠPATIES, Izraelio Dievo.

7 Tą dieną žmonės kreips žvilgsnį į savo Kūrėją, jų akys
kryps į Izraelio Šventąjį. 8 Jie nebežvelgs į aukurus, savo rankų
darbus, nebesikliaus tuo, ką jų pirštai padarė, šventaisiais stulpais*
ar smilkalų aukurais.
9 Tą dieną jų galingieji miestai bus tušti, kaip miestai, kuriuos
paliko amoriečiai ir hivitai, pabūgę izraeliečių. Nusiaubti bus
visi!

10 Nes pamiršai Dievą, kuris tave gelbsti,
neatsimeni Uolos, savo priebėgos.
Todėl veiski, jeigu nori, šventuosius sodus*
ir sodink juose svetimų vynuogių atžalas!
11 Nors ir užaugintum jas tą pačią dieną,
kai sodinai,
ir padarytum, kad kitą rytą
tavo daigai pražystų,
derlius pradings baisios nelaimės ir
tikros pražūties dieną.

12 Ai, koks ūžmas nesuskaitomų tautų,*
jų šniokštimas tarsi marių mūša!

17,6 Alyvmedžiai nuraškomi ne skinant alyvas ranka, bet jas nubloškiant žemėn ilga kartimi. Žr. Iz 24,13.

17,8 „Šventieji stulpai": „Ašera" buvo kanaaniečių deivės vardas. Jos garbei buvo dirbami mediniai stulpai — ašerot; stulpai iš akmens — masebot — buvo dirbami pagonių dievo Baalo garbei. Abeji būdavo statomi arti aukuro kanaaniečių alkoje. „Smilkalų aukurai": altorėliai, ant kurių buvo deginami smilkalai stabų garbinime. Žr. Iz 27,9; Kun 26,30.

17,10 „Šventuosius sodus": pažodžiui, „malonumų augalus" — apvaisinimo dievaičio (Adonio?) garbei.

17,12-14 „Nesuskaitomos tautos": kariaunos, kurios lydėjo asirus žygyje prieš Izraelį ir Judo karalystę. Dievas jas nugali, kaip nugalėjo chaoso vandenis Kūrimo pradžioje. Žr. Job 3,8; 7,12; Ps 89,11.

Triukšmauja, ūžia tautos, kaip galingos bangos
— toks ūžmas tautų!
13 {Nerimsta, ūžia tautos, kaip šėlstantis potvynis},
bet VIEŠPATS pagrūmos joms, ir visos išlakstys toli,
išsklaidytos bus, kaip išsklaido vėjas šapus kalnuose,
kaip dulkių verpetą nuneša vėtra.
14 Koks siaubas vakare! Nors rytas dar neišaušo—
jo jau nėra!
Tokia dalia bus tų, kurie mus siaubia,
toks likimas tų, kurie mus plėšia.

18

1 Ai, dūzgančių vabzdžių žeme,* anapus Kušo upių,
2 siunčianti pasiuntinius per jūrą,
papiruso laivais* per vandenis!
Keliaukite atgal, eiklieji pasiuntiniai,
pas žmones aukštaūgius ir švelniaodžius,
pas gentį, kurios bijoma arti ir toli,
pas stiprią ir pergalingą tautą,
kurios valdas vagoja upės.
3 Visi jūs, kurie esate pasaulyje,*
visi žemės gyventojai,
kai ženklas bus iškeltas ant kalno, —
žiūrėkite!
kai sugaus ragas, —
klausykite!
4 Nes taip man kalbėjo VIEŠPATS:*
"Aš stebėsiu iš savojo būsto ramus,

18,1 "Dūzgančių vabzdžių žemė": Aukštutinio Nilo sritis, kurioje vabzdžiai gausūs ir sparčiai dauginasi.

18,1-2 "Papiruso laivai": lengvi ir parankūs laivai, padaryti iš papiruso kotų pluoštų, suklijuotų derva. Egiptas, valdomas dinastijos iš Etiopijos, buvo pakvietęs Judo karalystę dėtis į sąjungą prieš Asiriją, bet Izaijas įsakė jo pasiuntiniams grįžti pas savo tautą.

18,3 "Pasaulis": asirų imperijos valdos.

18,4-6 Tariamai, šis yra atsakymas, kurį pasiuntiniai turi parnešti Egiptui. Iš

kaip kaitra saulės blizgesyje,
tarsi rasos garai pjūties kaitroje.
5 Dar prieš vynuogių rinkimą, žiedams nužydėjus,
ir vynuogių kekėms ėmus sirpti,
jis pjautuvu apgenės šakeles
ir nupjaustytas metūges šalin numes.
6 Visi jie bus palikti kalnų plėšrūnams paukščiams*
ir laukų žvėrims.
Plėšrūnai paukščiai maitinsis jais vasarą,
o žiemą — laukų žvėrys".

7 Tuomet Galybių VIEŠPAČIUI tauta žmonių, aukštaūgių ir
švelniaodžių, gentis, kurios bijomasi arti ir toli, stiprioji ir per-
galingoji tauta, kurios kraštą vagoja upės, atneš dovanas į Ziono
kalną, — vietą, kurioje būna Galybių VIEŠPATIES vardas.

19

1 Ištarmė apie Egiptą:

Žiūrėk! VIEŠPATS, keliaudamas ant greito debesies,
ateina į Egiptą.
Egipto stabai dreba prieš jį,
apmiršta širdis krūtinėje egiptiečiams.
2 Sukelsiu egiptiečius aš prieš egiptiečius, —
jie į kovą stos vienas prieš kitą:
brolis prieš brolį, kaimynas prieš kaimyną,
miestas prieš miestą, karalystė prieš karalystę.
3 Blėsta drąsa egiptiečių širdyse, —
jų planus aš paversiu niekais.

---

tikrųjų šie pranašo žodžiai yra skirti pačiai Judo karalystei: Judo karalystė neturi dėtis į sąmokslą su Egiptu prieš Asiriją. Dievas delsia! "Vynuogių rinkimas" — pjūtis įvyks vėliau!

18,6 "Visi jie bus palikti plėšrūnams paukščiams": užuomina apie žuvusių kareivių lavonus.

Jie kreipsis į stabus ir kerėtojus,
prišaukančius mirusiųjų vėles
ir buriančius žmogui ateitį.
4 Egiptą atiduosiu į rankas nuožmaus valdovo,*
žiaurus karalius jiems viešpataus, —
žodis Valdovo, Galybių VIEŠPATIES.
5 Jūros vandenys nuseks, išdžius nuslūgęs Nilas.
6 Dvoks jo kanalai, Egipto upės nuseks ir išdžius.
Nuvys nendrės ir meldai,
7 liūnsargės Nilo pakrantėse,
pasėliai laukuose palei Nilą —
viskas nudžius, pakils su vėjais ir išnyks.
8 Dejuos ir aimanuos žvejai, —
visi, kas merkia meškerę į Nilą,
ir kas į vandenis meta tinklus,
vilties netekęs skųsis.
9 Ir linų apdirbėjai bus nevilties pagauti,
linų plūkėjos ir audėjai pabals.
10 Audėjai bus sužlugdyti,
visi samdiniai prislėgti.

11 Tikri pakvaišėliai — tie Zoano* valdovai!
Išmintingiausieji faraono patarėjai
duoda kvailą patarimą.
Kaip drįstate sakyti faraonui:
"Aš — sūnus išminčių,
aš — sūnus senovės karalių"?
12 Kur jie? Kur tie tavieji išminčiai?
Tepasako jie tau, kad žinotumėte,
ką Galybių VIEŠPATS Egiptui yra lėmęs.
13 Zoano valdovai tapo pakvaišėliais,
Nofo {Memfio} valdovai patys save prigavo.
Klanų vadai nuvedė Egiptą į klystkelius.

19,4 "Nuožmus valdovas": Asirijos karalius.
19,11.13 "Zoanas", vėlesnėje istorijoje turėjęs "Tanis" vardą, ir "Memfis" — hebraiškai Nof — buvo raktiniai miestai Nilo deltoje.

14 VIEŠPATS juos apkvaišino svaigulio dvasia, —
jie padarys, kad Egiptas šlitinės savo žygiuose
kaip girtas šlitinėja savo vėmale.
15 Egipte nebus ką daryti
nei galvai, nei uodegai,*
nei palmei, nei nendrei.

16 Tą dieną egiptiečiai bus kaip moterys, drebės iš baimės,
kada Galybių VIEŠPATS pakels ranką prieš juos. 17 Ir Judo kraš-
tas bus egiptiečiams siaubas. Kada tik jie prisimins Judą, jie su-
drebės iš baimės dėl užmojo, kurį Galybių VIEŠPATS bus prieš
juos sumanęs.
18 Tą dieną Egipto krašte bus penki miestai,*kurie kalbės
Kanaano kalba ir duos priesaikas vardan Galybių VIEŠPATIES.
Vienas jų vadinsis Saulės miestas.

19 Tą dieną Egipto krašto viduryje stovės aukuras Galybių
VIEŠPAČIUI, o prie krašto sienų akmens stulpas VIEŠPAČIUI.
20 Tai bus ženklas ir liudijimas Galybių VIEŠPAČIUI, kai jie šauk-
sis VIEŠPATIES prieš savo engėjus, kad atsiųstų jiems gelbėtoją
ir gynėją jų išvaduoti. 21 VIEŠPATS apsireikš Egipte, ir egiptie-
čiai pripažins VIEŠPATĮ tą dieną. Jie tarnaus {jam} kruvinosiomis
aukomis bei atnašomis, duos įžadus VIEŠPAČIUI ir juos vykdys.
22 Tada, nors VIEŠPATS ir bus smarkiai nuplakęs Egiptą, jį pagy-
dys. Egiptiečiai kreipsis į VIEŠPATĮ, jis išgirs jų maldas ir juos
pagydys.
23 Tą dieną iš Egipto į Asiriją eis vieškelis, — asirai juo į
Egiptą, o egiptiečiai į Asiriją keliaus. Tada egiptiečiai su asirais
drauge garbins {VIEŠPATĮ}.
24 Tą dieną Izraelis bus su Egiptu ir Asirija kaip trečioji šalis,
— palaima žemėje, 25 nes ją Galybių VIEŠPATS laimina, saky-
damas: "Tebūna palaiminta tauta manoji — Egiptas, ir manųjų
rankų darbas — Asirija, ir manasis paveldas — Izraelis".

19,15 "Galva ar uodega, palmė ar nendrė": vadai ir žmonės. Žr. Iz 9,13-15.
19,18 "Penki miestai": judėjų kolonijos, kalbančios sava kalba — hebraiškai ar aramėjiškai. Žr. Jer 43. "Saulės miestas": Ir-ha-Heres — užuomina miesto, kuris vėliau buvo vadinamas Heliopoliu.

20

Egipto ir Etiopijos nelaisvė

1 Buvo metai, kai Tartanas* atžygiavo į Ašdodą, pasiųstas
Asirijos karaliaus Sargono, užpuolė Ašdodą ir jį užėmė. 2 Pirma
VIEŠPATS buvo kalbėjęs Izaijui, Amozo sūnui: "Eik, nusijuosk
ašutinę nuo juosmens ir nusiauk sandalus nuo kojų". Taip jis ir
padarė, — vaikščiojo nuogas ir basas. 3 Dabar tarė VIEŠPATS:*
"Tai yra ženklas ir įspėjimas Egiptui ir Kušui. Kaip mano tarnas
Izaijas vaikščiojo nuogas ir basas per trejus metus, 4 lygiai taip
Asirijos karalius varys belaisvius iš Egipto ir tremtinius iš Kušo,
jaunus ir senus,— nuogus, basus, plikais užpakaliais — Egipto gė-
dai!" 5 Tada jūs patirsite išgąstį ir gėdą dėl Kušo, į kurį buvote
sudėję viltis, ir dėl Egipto, kuriuo didžiavotės. 6 Tą dieną šio pa-
jūrio gyventojai sakys: "Žiūrėkite, kas atsitiko tiems, kuriais pa-
sitikėjome ir pas kuriuos bėgom, ieškodami išgelbėjimo nuo Asi-
rijos karaliaus! Kaip išsigelbėti dabar?"

21

Babilono žlugimas

1 Ištarmė apie tyrus prie jūros:*

Kaip vėtros, šėlstančios Negebe,
taip negandos atūžia iš dykumos,
iš siaubo krašto.
2 Rūstus regėjimas buvo man duotas:
išdavikas išduoda, niokotojas niokoja.

20,1 "Tartanas": Asirijos kariuomenės vado titulas. Ašdodas, filistinų miestas, egiptiečių sukurstytas sukilti prieš Asiriją, buvo Sargono II nukariautas 711 m. prieš Kr.

20,2-6 Simboliškas pranašo veiksmas vaizdžiai rodė, kad Asirija varys į nelaisvę egiptiečius ir etiopus. Judėjai ir jų sąjungininkai galėjo suprasti, kad jais pasitikėti buvo kvailystė. Kušas — šiaurinė Etiopijos sritis — Nubija.

21,1 "Tyrai prie jūros": Babilonija. "Negebas": dykuma į pietus nuo Judo karalystės.

"Pakilk, Elame!*
Pirmyn, Medija!* Pradėk apsiaustį!
Vaitojimams aš galą padarysiu!"
3 Dėl to man dreba strėnos,
sopuliai surėmė mane,
kaip gimdyvę kad suremia.
Esu taip sukrėstas,
kad girdėti nebegaliu,
taip pritrenktas,
kad matyti nebegaliu.
4 Mano širdis virpa, mane drebulys krečia.
Sutemų vėsumas, kurio troškau — man kraupus.
5 Stalas padengtas, kilimai pakloti.
Jie valgo, jie geria...
"Kelkitės, vadai! Patepkite alyva skydus!"

6 Šitaip kalbėjo Viešpats man:
"Eik, pastatyk sargybinį.
Tegu, ką mato, praneša".
7 Kada vežimą pamatys jis, pakinkytą pora žirgų,
raitelius ant asilų ar raitelius ant kuprių,
teatkreipia dėmesį, testebi atidžiai".

8 Ir sargybinis ėmė šaukti: "Viešpatie!
Stoviu sargybos bokšte nuolat dienos metu,
sargyboje praleidžiu naktį po nakties...
9 Štai atskuba dabar, — vyras vežime, pakinkytame pora žirgų,
Girdisi šauksmas: 'Krito, krito Babilonas!
Guli sudaužytos ant žemės statulos visų jų dievų!'"

10 Manoji tauta, buvai iškulta
ir išvėtyta ant mano kluono laito!
Ką aš girdėjau iš Galybių VIEŠPATIES, Izraelio Dievo,
tą aš ir paskelbiau jums.

21,2 "Elamas<...>Medija": dvi tautos, padėjusios Persijos karaliui Kirui, užkariauti Babiloniją 538 m. prieš Kristų. "Padarysiu galą vaitojimams": Dievas išlaisvins belaisvius iš tremties Babilonijoje.

21,5 Babilono vadai linksminosi, kai Kiro kariuomenė įsiveržė į sostinę. Žr. Dan 5. "Patepkite alyva skydus": patepimas alyva padaro skydo šoną slidų.

Edomas

11 Ištarmė apie Dumą {Edomą}:

Iš Seiro* šaukia man:
"Sarge, kiek ilgai dar truks naktis?
Sarge, kiek ilgai dar truks naktis?"
12 Sargas atsiliepia:
"Ateina rytas, ateina ir naktis.
Jei norite paklausti, klauskite.
Ateikite vėl!"

Arabija

13 Ištarmė prieš Arabiją:*

Brūzgyne, klajoklių žemėje, nakvokite,
dedaniečių karavanai.
14 Sutikite ištroškusius su vandeniu;
Su duona pasitikite bėgančius,
Temos šalies gyventojai.
15 Nuo kalavijų bėga jie, nuo išgaląsto kalavijo;
nuo įtempto lanko, nuo karo pavojų.
16 Mat šitaip pasakė Viešpats man: "Dar metai, — metai
samdinio vieni,* — ir visa Kedaro šlovė prieis liepto galą.
17 Kedaro kilpininkų šauniųjų beliks mažai". Taip kalbėjo VIEŠ-
PATS, Izraelio Dievas.

21,11-12 "Seiras": Edomas. Edomiečiai klausia pranašą, kiek ilgai jie turės kentėti (kančios naktis), pranašas atsako mįslingai: "Išlaisvinimas (rytas) ir vėl kančia (naktis)". Vėliau pranašas galės jiems duoti padrąsinantį atsakymą: "Klauskite!" (vėl ateikite!).

21,13-16 "Arabija": klajoklių — beduinų šalis. "Dedaniečiai": arabų gentis, gimininga Edomui ir Temai, gyvenusi į rytus nuo Raudonosios jūros. Žr. Pr 10,7; 25,3; Jer 25,23.

21,16 "Metai samdinio vieni": žr. Iz 16,14 paaiškinimą. "Kedaras": klajoklių gentis Arabijoje. Žr. Iz 42,11; 60,7; Ps 120,5.

22

Jeruzalė

1 Ištarmė apie Regėjimo slėnį:*

Kas gi tau atsitiko,
kad visas sulipai tu ant stogų,
2 triukšmingasis, gyvasis,
netveriąs džiaugsmu, mieste?
Tavo žuvusieji ne kalavijo nukirsti,
ne kritę kovoje.
3 Tavo vadai visi draugėj pasitraukė, pabėgo toli;
Visi išlikusieji nelaisvėn buvo paimti, —
nepaleidę nė strėlės, paimti nelaisvėn.
4 Todėl aš sakau:
"Palikite mane, kad galėčiau raudoti,
— nebrukite man paguodos dėl žūties mano tautos dukters".

5 Šis yra siaubo, pralaimėjimo ir sąmyšio metas
Regėjimo slėnyje, —
jis iš Dievo, Galybių VIEŠPATIES.
Sienos mūsų miesto pralaužtos,
pagalbos šauksmai aidi tarp kalvų.
6 Elamas* griebiasi strėlinių,
Aramas kinko žirgus, ir
Kiras iš įmautės skydus traukiasi.
7 Derlingieji tavo slėniai pilni vežimų,
prieš tavo vartus išrikiuoti raiteliai,
8 — Judo gynyba* pralaužta.

Tą dieną patikrinote ginklus Miško rūmų sandėlyje, 9 pa-
matėte, kiek daug plyšių yra Dovydo miesto sienose, ir sutelkėte

22,1-8 "Regėjimo slėnis": Jeruzalės gyventojai lėbauja, o pranašas regėjime mato artėjančią miesto pražūtį.

22,6 "Elamas, Aramas, Kiras": Asirijos sąjungininkai.

22,8-11 Gynybinės priemonės. Jeruzalės gyventojai, nepasitikėdami Dievu, visas savo viltis sudeda į jas. Žr. 1 Kar 7,2; 10,17.

žemutinio tvenkinio vandenis.
10 Tada jūs, apžiūrėję namus Jeruzalėje, nugriovėte kai kuriuos miesto sienoms lopyti,
11 ir miesto viduje vandens saugyklą įtaisėte senojo tvenkinio vandeniui telkti. Bet jūs nekreipėte dėmesio į miesto Statytoją, nei paisėte to, kuris jį seniai pastatė.

12 Tą dieną Dievas, Galybių VIEŠPATS, kreipėsi į jus,
šaukdamas verkti ir liūdėti,
galvas nusiskusti ir ašutinę vilkėti.
13 Bet žiūrėkite! Linksmybė ir džiaugsmas, —
jaučius skerdžiate ir avis pjaunate,
valgote mėsą ir geriate vyną:
"Valgykim ir gerkim, nes rytoj mirsime!"
14 Paties Galybių VIEŠPATIES apreikšta man:
"Šita kaltė lig mirties nebus jiems atleista!"
Šis yra žodis Dievo, Galybių VIEŠPATIES.

Šebna ir Elijakimas

15 Dievas, Galybių VIEŠPATS tarė:
"Kelkis, eik pas aną pareigūną,
pas Šebną,* rūmų prievaizdą,
16 kuris iškirsdino sau kapą aukštai,
uoloje būstą išsiskobė, ir jam sakyk:
'Ką tu čia darai ir kas tu čia esi,
kad kapą čia sau išsikirsdinai?'
17 VIEŠPATS nusvies tave greitai žemyn,
marusis žmogau!
Jis suspaus tave į gniužulą,
18 į gniūžtę suvynios tave
ir tarsi kamuolį nusvies į platų kraštą,
kad ten pražūtum, —
tu ir vežimai, kuriais didžiuojiesi,
tavo valdovo namų gėdai!
19 Nuvarysiu tave nuo užimamos vietos,
atleisiu tave iš tarnybos.

22,15 "Šebna": karaliaus Hezekijo užsienių reikalų ministras. Žr. Iz 36,3.

20 Tą dieną pasišauksiu savo tarną Elijakimą,* Hilkijo sūnų,
21 apvilksiu jį tavo drabužiais,
apjuosiu tavąja juosta,
į jo rankas perduosiu tavo valdžią,
idant jis būtų
lyg tėvas Jeruzalės gyventojams ir Judo namams.
22 Ant jo peties uždėsiu Dovydo namų raktą:*
kai jis atrakins — niekas negalės uždaryti,
kai jis užrakins — niekas negalės atidaryti.
23 Tvirton vieton įkalsiu jį lyg stulpą,
kad būtų garbės krėslas visai savo šeimai.
24 Ant jo pakibs visa jo šeimos garbė,
pakibs ant jo palikuoniai ir giminės, —
karos jie tarsi ant stulpo kad karoja visokie indai* —
mažučiai, puošnios taurės ir prasti ąsočiai.
25 Tą dieną, — sako Galybių VIEŠPATS, — į tvirtą vietą
įkaltasis stulpas neišlaikys. Jis pasvirs ir
pargrius, — subyrės visa karojusi ant jo našta.
VIEŠPATS taip pasakė!

23

Tyras ir Sidonas

1 Ištarmė prieš Tyrą:

Taršišo laivai, vaitokite,
nes jūsų uostas sugriautas!
Tą žinią gavo jie iš Kitimų* krašto grįždami.
2 Nutilkite, pajūrio gyventojai,
jūs — Sidono pirkliai,
kurių įgaliotiniai perplaukė jūrą

22,20 "Elijakimas": Dievui atsidavęs Hezekijo dvaro tarnautojas. Žr. Iz 36,3.
22,22 "Raktas": valdžios simbolis. Žr. Mt 16,19; Apr 3,7.
22,24-25 Įspėjimas Elijakimui: jeigu jis užgaus Dievą, jis ir jo šeima, — palyginta su indais, taurėmis ir ąsočiais, — užsitrauks nelaimę.
23,1-4.12-13 Šios eilutė kalba apie Sidoną. 5-11 eilutės kalba apie Tyrą.
23,1 "Kitimai": Kipras.

3 ir skrodė vandenis plačius.
Jums pajamas davė Nilo pjūties derlius —
Šihoro* grūdai,
— pardavinėjote juos tautoms.
4 Susigėsk, Sidone, tvirtove jūroje,
nes jūra* sako: "Aš nesiraičiau iš skausmo, —
negimdžiau, sūnų neauginau, dukrų neauklėjau".
5 Net egiptiečiai, išgirdę apie Tyro likimą,
bus pritrenkti iš baimės.
6 Vaitokite iš širdgėlos, pajūrio gyventojai!
Kelkitės į Taršišą!
7 Ar tai jūsų puikusis miestas,
senų senovėje įkurtas?
Ar tai tas,
kurio kojos vedė jį į tolimas šalis
įkurti savo nausėdijų?
8 Kas šitaip lėmė Tyrui, dalintojui karūnų,
kurio pirkliai yra kaip valdovai,
o verteivos — kaip žemės didžiūnai?
9 Galybių VIEŠPATS lėmė,
kad būtų sugėdintas visas jo išpuikimas,
nužemintas visų žemės didžiūnų išdidumas.
10 Plauk į savąjį kraštą, Taršišo laive, —
tau uosto nebėra.
11 Savo ranką VIEŠPATS ištiesė virš marių,
išgąsdino karalystes ir paliepė,
kad būtų sugriautos Kanaano tvirtovės.*
12 Ir jis tarė: "Nebedžiūgausi daugiau,
mergele, Sidono dukra, esi patekusi priespaudon.
Nors pakiltum ir nukeliautum į Kitimų kraštą,
tačiau ir ten ramybės tau nebus.

23,3 "Šihoras": Nilo upė.
23,4 Jūra neša žinią tolimosioms pajūrio šalims, kad Sidonas turi atsižadėti savo vaikų — naujasėdijų. Patys Sidono gyventojai yra ištremti.
23,11 "Kanaano tvirtovės": Finikijos gynybiniai įrengimai.

13*{Kaldėja — ne Asirija buvo ta tauta, kuri užsimojo
Sidoną paversti dykumos žvėrių buveine. Kaldėjiečiai
statydinosi apsiausties bokštus, nugriovė Tyro
rūmus ir pavertė miestą griuvėsiais.}

14 Taršišo laivai, vaitokite,
nes jūsų uostas yra sunaikintas!

15 Nuo tos dienos Tyras bus užmirštas septyniasdešimt metų,*
— kiek karaliaus amžius tveria. Pasibaigus septyniasdešimčiai
metų, su Tyru bus, kaip giesmėje giedama apie patvirkėlę:

16 Imk arfą, valkiokis po miestą, kekše užmiršta!
Gražiai skambink, išdainuok visas savo dainas,
kad jie tave galėtų prisiminti.

17 Ateityje, po septyniasdešimt metų, VIEŠPATS aplankys*
Tyrą. Šis vėlei imsis kekšės amato ir su visomis žemės kara-
lystėmis ištvirkaus. 18 Bet jo prekės ir kekšės uždarbis priklausys
VIEŠPAČIUI, kaip šventos atnašos.* Jos nebus kraunamos į
sandėlius ar taupomos, bet bus duodamos tiems, kurie gyvena
VIEŠPATIES artumoje, kad jie turėtų sočiai pavalgyti ir puošniai
apsirengti.

23,13 Užuomina apie Kaldėją, arba naująją Babiloniją, kuri karo žygio metu į Palestiną, po ilgos apsiausties, sunaikino Sidoną.

23,15 "Septyniasdešimt metų": įprastinis būdas pareikšti, kad nelaimė ilgai vargino Tyrą. Žr. Jer 25,11; 29,10.

23,17 Dievas "aplanko" tautas bausme, bandymu ir palaima.

23,18 Tyras atsivers ir tarnaus Dievo užmojui.

4. *Izaijo apokalipsė*

24

Pasaulio nuniokojimas: Likutis išlieka

1 Štai VIEŠPATS niokoja* žemę ir daro ją dyką,
apverčia aukštyn kojomis,
išblaško jos gyventojus.
2 Ir bus kaip liaudžiai, taip ir kunigui,
kaip tarnui, taip ir šeimininkui,
kaip pirkėjui, taip ir pardavėjui,
tarnaitei, kaip ir jos šeimininkei,
kaip paskolos davėjui, taip ir jos ėmėjui,
kaip skolintojui, taip skolininkui.
3 Žemė bus siaubte nusiaubta ir niokote nuniokota,
nes taip VIEŠPATS yra ištaręs.
4 Kraštas liūdi ir vysta,
pasaulis nuleido galvą ir nyksta, —
rinktiniai tautos žmonės krenta prapultin.
5 Žemė suteršta joje gyvenančių,
nes jie nesilaikė įstatymų, pažeidė įstatus,
sulaužė amžinąją Sandorą.*
6 Dėl to ryja žemę prakeiksmas,
jos gyventojai kenčia bausmę už savo kaltes.
Dėl to jie iš baimės bąla, —
gyvų žmonių liks tik nedaugelis.
7 Vynmedžiai vysta, jauno vyno trūksta,
kam džiūgavo širdis, dabar dūsauja.
8 Būgnų dundesys smagus paliovė,
triukšmas lėbautojų pasibaigė,
nutilo arfos žavūs garsai.

24,1-27,13 Ši dalis, turbūt parašyta vėliau, apima pranašavimus apie Viešpaties dieną — Izaijo apokalipsę. Pranašavimai yra sujungti su padėkos ir prašymo himnais.

24,5 "Amžinoji Sandora": Dievo įsakymai visai žmonijai. Žr. Pr 9,1-17.

9 Nutilo linksmosios dainos prie vyno;
girtuokliai bjaurisi svaigiuoju gėrimu.
10 Sąmyšio miestas* — griuvėsiai,
namų durys visur užsklęstos,
kad į vidų kas neįeitų.
11 Rėkaujama gatvėse, kad vyno nebėra;
džiaugsmas dingo, linksmumas kraštą paliko.
12 Iš miesto liko vien griuvėsių krūva;
jo vartai išgriauti ir apleisti.
13 Visur žemėje ir tarp tautų yra taip,
kaip su alyvmedžiu, alyvų derlių nukrėtus,
kaip su parinkomis, vynuogių derlių nuėmus.

14 Šitie* pakelia balsą,
džiugiai skelbia VIEŠPATIES didybę.
15 Iš vakarų jie krykštauja,
rytuose jie džiūgauja,
pamariuose jie vardą VIEŠPATIES, Izraelio Dievo, šlovina.
16 Nuo žemės pakraščių mes girdime juos giedant:
"Tebūna šlovė Teisiajam!"
Bet aš tariau: "Galas man! Galas man!
Ai, vargas man!
Išdavikai nesiliauja išdavinėti.
Klasta išdavikai išdavė!
17 Siaubas, duobė, pinklės laukia jūsų,
žemės gyventojai.
18 Kas nuo siaubo bėgs, duobėn įpuls;
kas iš duobės išlips, į pinkles įsipainios,
nes dangaus langai aukštai bus atidaryti,
ir žemės pamatai sudrebės.
19 Žemė aižės ir suskils,
žemė plyš ir šokinės,
žemė siūbuote siūbuos.

24,10 "Sąmyšio miestas": bedieviškumo simbolis, Dievo miesto Jeruzalės priešprieša. Hebraiškasis žodis, verčiamas "Sąmyšiu", yra "tohū" ir reiškia "chaosą". Žr. Pr 1,1-2; Jer 4,23.

24,14 "Šitie": išgelbėtieji nuo nuniokojimo.

20 Žemė kaip girta svyruos,
sverdės kaip sargo pašiūrė.
Jos nuodėmės ją slegia,
parpuls po jų našta
ir nepajėgs atsikelti".
21 Tą dieną VIEŠPATS nubaus galybes dangaus skliaute,*
o žemėje — žemės karalius.
22 Jie bus į krūvą suvaryti,
tarsi belaisviai duobėje.
Kalėjiman jie bus uždaryti,
po ilgo laiko bausmę gaus.
23 Tada mėnulis paraus, saulė susigės,
nes Galybių VIEŠPATS
ant Ziono kalno ir Jeruzalėje viešpataus
šlovingas tarp savo seniūnų.*

25

1 VIEŠPATIE, tu — mano Dievas,*
garbinsiu tave, šlovinsiu tavo vardą,
nes tu įvykdei nuostabius užmojus, —
visokeriopai ir ištikimai įvykdei tai,
ką prieš amžius nutarei.
2 Miestus pavertei akmenų krūvomis,
jų tvirtoves — griuvėsiais.
Nedorėlių rūmai jau ne miestas,
niekuomet jie nebus atstatyti.
3 Šlovins tave dėl to galingos tautos žmonės,
prieš tave drebės miestai žiauriųjų tautų.
4 Silpnieji ir bejėgiai bėgo prie tavęs, —
prieglauda vargšams varge tu buvai, —

24,21 "Galybės dangaus skliaute": saulė, mėnulis ir žvaigždės pagonių garbinamos kaip dievai. Žr. Įst 4,19; Jer 8,2.
24,23 "Seniūnai": dangaus dvariškiai supa Dievo sostą. Dievo viešpatavimas aprašomas žmonių kalba.
25,1-8 Dievas nugalės blogį Mesijo karalystėje.

pastogė nuo lietaus, paunksmė nuo kaitros.
Nors žiauriųjų siautulys yra kaip žiemos liūtis,
5 tu, kaip kaitra sausros metu,
nutildai nedorėlių triukšmą;
kaip debesio šešėlis kaitrą švelnina,
taip tu nutildai žiauriųjų pergalės šauksmus.
6 Galybių VIEŠPATS surengs šiame kalne* visoms tautoms
puotą su skaniausiais valgiais,
puotą su rinktiniais vynais,
— pokylį su sultingais, gardžiais patiekalais
ir grynais, rinktiniais vynais.
7 Šiame kalne jis nukels tą šydą,
kuris dengia visas gimines,
tą nuometą, kuris gobia visas tautas.
8 Jis visiems laikams sunaikins mirtį.
Viešpats DIEVAS nušluostys ašaras nuo visų veidų.
Savo tautos gėdą jis pašalins visur žemėje.
Tikrai tai įvyks, nes taip kalbėjo VIEŠPATS!
9 Tą dieną bus sakoma:
"Štai šis yra mūsų Dievas!
Mes juo pasitikėjome, ir jis mus išgelbėjo!
Šis yra VIEŠPATS, juo mes pasitikėjome!
Džiūgaukime, linksminkimės, kad jis mus išganė!"
10 VIEŠPATIES ranka ant šio kalno ilsėsis,
bet Moabas* bus vietoje sumintas,
kaip šiaudai į liūną.
11 Išskės jis savo rankas Moabe,
kaip plaukikas skečia rankas plaukti, ir
kiekvienu savo rankų mostu jo puikybę mažins.
12 Tvirtovę su aukštais mūrais jis nugriaus,
su žeme sulygins, dulkėmis pavers.

25,6 "Šis kalnas": Zionas, arba Jeruzalė, dangiškosios Jeruzalės simbolis.
25,10 "Moabas": Dievo priešų simbolis.

26

1 Tą dieną Judo šalyje ši giesmė bus giedama:
"Tvirtas mūsų miestas!
Mūsų apsaugai pastatė jis mūrus ir pylimą!
2 Atverkite vartus, teįeina tauta teisioji, —
ta, kuri yra ištikima.
3 Nesvyruojantiems duodi ramybę,
teiki jiems gerovę,
nes jie tavim pasitiki".

4 Pasitikėkite VIEŠPAČIU amžiais,
nes VIEŠPATS — amžiais tverianti Uola!
5 Jis nuverčia galiūnus iš aukštybių,
sugriauna saugų miestą, —
sulygina su žeme, paverčia dulkėmis.
6 Trypia jį kojos, —
kojos beturčių, kojos varguolių.
7 Takas teisiojo be duobių,
teisiajam padarai tu lygų kelią.
8 Taip! Tavo teismų takuose, VIEŠPATIE,
mes tavęs laukiame.
Tavo vardą minėti ir tavo mokymo laikytis
— vienatinis mūsų troškimas.
9 Ilgiuosi tavęs naktimis,
net rytą mano dvasia dėl tavęs budi,
nes kuomet tavo teismai žemėje vyksta,
pasaulio gyventojai teisumą pažįsta.
10 Nors ir elgiamasi gailestingai su nedorėliu,
tačiau teisumo jis neišmoksta,
dorumo šalyje daro jis darbus nedorus,
VIEŠPATIES didybės nemato.
11 VIEŠPATIE, ranka tavoji pakelta,
bet jie to nemato.
Tesusigėsta, kai mato tavo uolumą dėl savo tautos,
— netgi ugnis, tavo priešams paruošta, juos tepraryja.
12 VIEŠPATIE, tu skiri mums gerovę,
— nes juk tu atlikai dėl mūsų visus mūsų darbus!

13 VIEŠPATIE, mūsų Dieve,
kiti valdovai, be tavęs, yra valdę mus,
bet mes vien tavo vardą atsimename.
14 Jie — mirę, niekuomet neatgis,
jie — šešėliai, niekuomet neprisikels,
nes nubaudei juos, —
sunaikinai ir bet kokį jų atminimą išdildei.
15 Padidinai tu savo tautą, VIEŠPATIE,
pagausinai tautą savo paties šlovei,
į visas puses krašto ribas praplatinai.
16 VIEŠPATIE, savo nelaimėje ieškojo jie tavęs,
iš skausmo šaukė, kai buvo baudžiami.
17 Kaip moteris nėščia, artėjant gimdymui,
iš skausmo raitosi ir šaukia,
tokie tai, VIEŠPATIE, mes buvom prieš tave.
18 Mes buvome nėšti, raitėmės skausmuos,
tačiau pagimdėm vėją, —
išgelbėjimo žemei neatnešėm,
nė vienas negimsta gyventi pasaulyje.
19 Tavo mirusieji gyvens, kūnai jų prisikels,
nes tavo rasa — rasa švytinti šviesa,*
todėl ir šešėlių šalis mirusiuosius atiduos.
Pabuskite ir šaukite iš džiaugsmo,
visi, kurie gulite dulkėse!

20 Kelkis, tauta manoji, eiki į savo kambarius*
ir užsklęsk paskui save duris.
Valandėlę patūnok, kol pyktis praeis.
21 Žiūrėk, VIEŠPATS ateina iš savo būsto
bausti žemės gyventojų už jų kaltes.
Žemė atidengs kraują,
kuris buvo ant jos išlietas,
ir savo užmuštųjų nebeslėps.

26,19 Ši eilutė aprašo Izraelio atgimimą, kai ateis mesijinis amžius. Atgimimas apima ne tik tautinį, bet ir asmenišką prisikėlimą. Žr. Ez 37. "Švytinti rasa": pažodžiui, "rasa šviesų". Rasa iš Dievo pavilgo išdžiūvusią žemę ir ją apvaisina, — įgalina duoti mirusiems gyvybę.
26,20 "Kambariai": nuoroda į amžinybės namų kambarį — kapą. Kapas — mirties kambarys.

27

1 Tą dieną VIEŠPATS savo kietu, galingu ir aštriu kalaviju
nubaus Leviataną,* tą pirmykštį slibiną, Leviataną, tą suktą slibiną.
Jis sunaikins ir slibiną, kuris yra jūroje.
2 Tą dieną giedokite giesmę apie šaunų vynuogyną!
3 Aš, VIEŠPATS, jį prižiūriu ir nuolatos palaistau,
kad jam kas žalos nepadarytų,
saugau jį naktim ir dieną.
4 Pykčio man širdy nebėra.
Bet jei pasirodytų jame erškėčių ir dagių,
aš pakilčiau prieš juos, sudeginčiau juos kartu.
5 O jei užuovėjos jis pas mane ieškos?
Tedaro taiką* su manimi!
Taip! Taiką tedaro su manimi!
6 Ateityje Jokūbas vėl įleis šaknis,
Izraelis pražys ir suklestės,
vaisiais visą pasaulį pripildys.

7 Ar jis buvo muštas taip,
kaip buvo muštas jo mušėjas?*
Ar jis patyrė tokias pat žudynes,
kaip jo žudytojai?
8 Išvarymu ir tremtimi turėčiau kovoti prieš jį,
išblokšdamas jį savo nuožmiu vėju audros dieną.

9 Todėl šitaip Jokūbo kaltė bus išpirkta,
šis bus brandus atvadavimo iš nuodėmės vaisius, —
kai jis visus aukurų akmenis sutrupins,
kaip kalkės sutrupa, ir nepaliks stovėti
šventųjų stulpų ar aukurų smilkalams.

27,1 "Leviatanas": slibinas — blogio jėgų simbolis. Dievas jį nugali, kaip jis nugalėjo pirmykštį chaosą. Žr. Job 3,8; 7,12.

27,7 Dievas nesielgs su savo tauta taip griežtai, kaip jis elgėsi su jų priešais.

27,5.9 Izraelis taikysis su Dievu ir sunaikins visus stabų garbinimo ženklus.

10 Įtvirtintasis miestas* liks be žmonių,
lyg apleista ganykla, tuščia kaip dykuma.
Galvijai ten ganysis ir gulės.

Jo šakelės žus,
11 šakos nudžius ir bus nulaužtos,
ateis moterys ir pasikurs ugnį su jomis,
nes ši tauta — tauta be išmanymo.
Todėl jos Kūrėjas nepasigailės jos, —
tas, kurs ją sukūrė, nebus jai maloningas.

12 Tą dieną VIEŠPATS kuls javus
nuo Eufrato lig Egipto upės,*
o jūs, izraeliečiai, būsite surinkti vienas po kito.
13 Tą dieną pasigirs didysis ragas,
ir dingusieji Asirijos šalyje,
ir išblaškytieji Egipto krašte,
rinksis ir garbins VIEŠPATĮ
ant šventojo kalno Jeruzalėje.*

27,10-11 "Įtvirtintasis miestas": blogio jėgų simbolis. Žr. Iz 24,10 paaiškinimą.
27,12 "Eufratas ir Egipto upė": nerealios Izraelio valstybės ribos. Žr. Pr 15,18; 2 Kar 24,7.
27,13 Dievo tautos triumfas aprašomas eschatologiškai. Izraeliečiai susirinks Jeruzalėje iš Asirijos ir Egipto.

5. *Tik Viešpats gali išganyti Izraelį ir Judą*

28

Samarijos likimas

1 Vargas Efraimo girtuoklių išpuikos vainikui,
jo didingo grožio vystančiai gėlei,
žydėjusiai ant kalvos derlingame slėnyje!
Vargas vyno įveiktiesiems!
2 Štai Viešpats siunčia drąsų galiūną, —
kaip audra su kruša, kaip nusiaubanti vėtra,
kaip potvynio vandenys, išsilieję per krantus,
jis viską su žeme sulygina.
3 Kojom sutryps jisai Efraimo girtuoklių išpuikos vainiką,
4 o jo didingo grožio vystančiajai gėlei,
ant derlingojo slėnio kalvos,
bus taip pat, kaip tai per anksti prisirpusiai figai:
kas ją pastebės, tasai ją surys,
vos spėjęs paimti į ranką.
5 Tą dieną Galybių VIEŠPATS savosios tautos likučiui
bus šlovingas vainikas ir puiki diadema,
6 o teismo krėsle sėdinčiam duos teisingumo dvasios ir
miesto vartus ginantiems nuo priešų — narsumo.

Prieš Judo karalystę

7 Bet ir šitie svirduliuoja, vyno perimti,
klupinėja, įkaušę nuo svaigaus gėrimo.
Kunigas ir pranašas nuo stipraus gėrimo šlitinėja,
gerai įsikaušę nuo vyno.
Šlitinėdami nuo stipraus gėrimo,
jie klysta, ką regėdami, suklumpa, bylą spręsdami.

28,1 "Efraimas": Izraelis — Šiaurinė karalystė. Jos sostinė Samarija buvo pastatyta ant kalvos. Pranašui ji atrodo lyg įtaigus išpuikos vainikas, puošiantis pasigėrusios Izraelio — Šiaurinės karalystės galvą.
28,2 "Drąsus galiūnas": Asirija.

8 Taip, visur stalai apdengti šlykščiu vėmalu, —
švarios vietos nėra.
9 {Jie skundžiasi dėl manęs. Sako jie:}*
"Ką nori jis pamokyti?
Kam savo apreiškimą nori paaiškinti?
Mažyliams, ką tik nujunkytiems,
vos tik nuo krūties atitrauktiems?
10 Veblena vis jis: 'Įsakymas po įsakymo,
taisyklė po taisyklės,
čionai truputį, tenai truputį!'"

11 Taip, veblenančiomis lūpomis ir svetima kalba*
kalbės jis šitai tautai,
12 kuriai buvo sakęs:
"Šis yra atilsis, leiskite atsikvėpti nuvargusiems!
Ši yra atgaiva!"
Bet nenorėjo jie girdėti.
13 Taigi jiems VIEŠPATIES žodis bus:
"Įsakymas po įsakymo, taisyklė po taisyklės,
čionai truputį, tenai truputį!",
kad eitų ir griūtų aukštielninki, —
būtų sugniuždyti,
įvilioti į spąstus ir pagauti.
14 Todėl išgirskite žodį VIEŠPATIES, jūs pašaipūnai,
kurie valdote šitą tautą, esančią Jeruzalėje.
15 Kadangi sakote:
"Sandorą sudarėme su mirtimi,*
sutartį padarėme su Šeolu,

28,9-10 Žodžiai tų, kurie šaiposi iš pranašo. 10-ji eilutė pačiu savo skambesiu hebrajų kalba išreiškia pašaipą. Pamėgdžiojama tai, ką pranašas sako, tarsi jis kalbėtų kaip mikčiojantis vaikas: "Zav lazav, zav lazav, kav lakav, kav lakav, ze'er šam, ze'er šam". Bet 13-oje eilutėje Dievas pakartoja šiuos žodžius nepaprastu rimtumu, dėdamas juos į pergalingos Asirijos kareivių burną.

28,11 Dievas atsakys pašaipūnams ir apgins Izaiją. "Svetima kalba": kalba, kuria kalbėjo Asirijos kareiviai.

28,15.18 "Sandora su mirtimi ir sutartis su Šeolu": sąjungos su svetimomis imperijomis — Egiptu ir Babilonija, — siekiant išvengti sunaikinimo. "Melu

kai nuožmusis tvanas atšniokš,
jis mūsų nepasieks,
nes mele radome prieglaudą,
apgaulėje — mūsų slėptuvė..."
16 Dėl to Viešpats DIEVAS šitaip sako:
"Štai ant Ziono* dedu aš akmenį,
išmėgintą akmenį, brangų kertinį akmenį,
kaip tvirtą pamatą:
'Kas pasitiki juo, nedreba iš baimės'.
17 Teisingumas — mano svambalas,
teisumas — man gulsčiukas.
Nušluos ledų kruša melo prieglaudą,
išplaus vandenys slėptuvę".
18 Jūsų sandora su mirtimi bus panaikinta,
o jūsų sutartis su Šeolu nebeturės galios.
Kai nuožmusis tvanas atšniokš,
jūs būsite jo nuniokoti.
19 Kai tik jis atšniokš,
kas kartą jus pastvers, —
atšniokš jis kas labą rytą,
atšniokš dienos metu ir naktį.
Siaubas apims suvokus, ką tai reiškia.
20 Per trumpas guolis bus, kad išsitiesti galėtum,
per siauras apklotas, kad užsiklotum juo.
21 VIEŠPATS pakils kaip pakilo ant Perazimų* kalno,
rūstaus kaip rūstavo Gibeono slėny,

---

radome prieglaudą ... apgaulėje slėptuvę": pasitikėjimas žmonėmis bei imperijomis pasirodo apgaulingas, nes nepadeda išvengti siaubą keliančios nelaimės. "Nuožmusis tvanas": Asirijos proveržis į Judo karalystę. Žr. Iz 8,7-10.

28,16 "Akmuo Zione": tikras ir patikimas išganymo pagrindas, Dievo pažadėtas Dovydo dinastijai. Žr. Iz 7,13-16; 9,1-6. Naujasis Testamentas aprašo pažado išsipildymą Kristuje. Žr. 1 Pt 2,6-8; Rom 9,33; 10,9-13. "Kertinis akmuo": tikras ir patikimas išganymo pagrindas, Izraelio atmestas Izaijo laikais, rado pilnatvę Kristaus asmenyje. Žr. Mt 21,42; Lk 20,17; Apd 4,11; Rom 9,33; 1 Pt 2,7.

28,21 "Perazimų kalnas ... Gibeono slėnis": vietos, kur Dovydas nugalėjo filistinus. Žr. 2 Sam 5,20.25; 1 Kr 14,11.16.

kad įvykdytų tai, ką turi įvykdyti, —
savo nepaprastą užmojį, —
kad užbaigtų savo darbą, —
sau neįprastą darbą!
22 Dabar jau liaukitės šaipęsi,
kad nesuveržtų jūsų pančiai dar stipriau,
nes išgirdau iš Viešpaties, paties Galybių DIEVO,
jog visam kraštui lemtas sunaikinimas.
23 Atidžiai klausykitės ir išgirskite mano balsą,*
atkreipkite dėmesį ir klausykitės mano žodžių:
24 Ar visą laiką artojas aria sėjai,
ar visą laiką jis purena ir akėja savo dirvą?
25 Juk, kai dirva jau supurenta,
ar neberia krapo jis ir kmyno,*
ar nesėja kviečių ir miežių biržes,
o pakraščiais kitus javus?
26 Jis išmoko atlikti savo darbą,
nes jo Dievas jį pamokė!
27 Ir krapų nekulia dantytais volais,
ant kmynų nevolioja kuliamojo veleno,
nes krapai kuliami, suduodant vytimi,
o kmynai nudaužomi lazda.
28 Argi sutrupinami kuliant javai? Ne!
Niekas nekulia amžinai, —
neleidžia velenui riedėti,
nei arkliams trypti, kol grūdai sutrupės.
29 Ir tai ateina iš Galybių VIEŠPATIES, —
jis nuostabus patarimais,
didingas išmintimi!

28,23-29 Artojo išmonė ir įgūdžiai turi savo ištaką Dievuje ir atspindi Dievo elgesį su savąja tauta. Dievas elgiasi išmintingai, skirdamas dėmesį jos auklėjimui pagal savo planą istorinių aplinkybių žaizdre.

28,25 "Krapai ... kmynai": žolės ir sėklos, naudojamos kaip prieskoniai.

29

Jeruzalės likimas

1 Ai, Arieli,*Arieli,
mieste, kurį apsupęs buvo Dovydas!
Metus leiskite po metų,
vieną po kitos šventes švęskite.
2 Aš suvarginsiu Arielį,
bus jame dejonių ir raudų, —
Jeruzalė bus man lyg Arielis.
3 Apsupsiu ją kaip Dovydas,
apstatysiu ją saugų bokštais,
apjuosiu apgulos pylimu.
4 Parblokšta ant žemės kalbėsi,
aidės iš dulkių tavieji žodžiai.
Tarytum iš po žemės bylotų vėlė —
toks girdėsis tavo balsas,
o tavo žodžiai bus tarsi šnabždesys iš dulkių.
5 Vis dėlto tavo priešų pulkai
bus kaip smulkios dulkės,
o gausieji engėjai — it vėjo blaškomi pelai.
Kai netikėtai — vienu akimoju,
6 Galybių VIEŠPATS aplankys tave
perkūnija, žemės drebėjimu, galingu ūžesiu,
viesulu, audra ir liepsna rajos ugnies,
7 tada kaip sapnas, kaip regėjimas naktyje,
bus minia*visų tautų,
kovojančių prieš Arielį,
su visais jų apgulos įtvirtinimais.

29,1-2 "Arielis": poetiškas Jeruzalės vardas, kuris yra įvairiai suprantamas. "Ari — El" gali reikšti arba "Dievo liūtas", arba "Dievo židinys [altorius]". Be to, kai kurie šį žodį skaito "Uru — El" — ir verčia "Dievo [įkurtas] miestas". Anot jų, toks buvo Jeruzalės vardas senovėje. Kaip Dovydas kadaise užėmė Jeruzalę po apgulos, taip dabar Dievas kovos prieš Jeruzalę apgula.
29,7-8 Tuo metu, kai asirai manys, kad Jeruzalė jau yra jų rankose, Dievas išplėš iš jų pergalę, apgindamas savo miestą.

8 Kaip alkanas sapnuoja, kad jis valgo,
tačiau nubunda toks pat alkanas,
arba kaip trokštantis sapnuoja, kad geria,
tačiau nubunda pavargęs ir troškulio kamuojamas, —
taip bus ir tautų miniai,
kovojančiai prieš Ziono kalną.

Aklumas ir užsispyrimas

9 Būkite neryžtingi, pečiais gūžčiokite,
apakinkite save ir būkite akli!*
Būkite girti, bet ne nuo vyno,
svyruokite, bet ne nuo svaigaus gėrimo!
10 Gilaus snaudulio dvasią VIEŠPATS išliejo ant jūsų.
Jisai aptemdė jūsų akis — pranašus,
ir jūsų galvas — regėtojus.

11 Viso šito regėjimas jums yra tarsi žodžiai knygos, kuri yra
užantspauduota. Kai ją paduoda mokančiam skaityti ir sako:
"Paskaityk ją!", jisai atsako: "Negaliu, nes ji užantspauduota!"
12 O kai ją paduoda skaityti nemokančiam ir sako: "Paskaityk
ją!", tas atsako: "Nemoku skaityti!"

13 Viešpats ištarė: "Kadangi ši tauta tik liežuviu
tesiartina prie manęs, vien tik lūpomis tegarbina mane,
— jos širdis yra nutolus nuo manęs, —
tik žmonių išmoktu įstatymu tesiremia mano baimė,
14 todėl aš vėl nustebinsiu šią tautą taip nepaprastai,
kad jos išminčių išmintis nueis niekais,
ir protingųjų įžvalgumas pradings".

15 Vargas tiems, kurie nuo VIEŠPATIES
slepia giliai savo planus!
Patamsy daro savo darbus, tardami:
"Kas mus mato? Kas mus pažįsta?"

29,9-12 Jeruzalė savo aklume atsisako tikėti pranašo žodžiais, kad Dievas ją apgins.

16 Jūs dalykus aukštyn kojom verčiate!
Argi puodžius yra lygus su moliu?
Tarsi dirbinys sakytų apie savo dirbėją:
"Jis manęs nepadarė!"
Arba kūrinys tartų apie savo kūrėją:
"Nieko jis neišmano!"

Išpirkimas

17 Ar ne tiesa, kad netrukus
pavirs Libanas vešliais laukais,*
o vešlieji laukai bus sodu laikomi?
18 Tą dieną kurčiai išgirs knygos žodžius,
iš savo niūrios tamsybės aklieji praregės.
19 Kuklieji vėl džiaugsis VIEŠPAČIU,
vargšai džiūgaus dėl Izraelio Šventojo.
20 Engėjų nebebus, šaipūnai prapuls,
sunaikinti bus piktanoriai, —
21 tie, kurie žodžiu padaro žmogų nusikaltėliu,
spęsdami vartuose pinkles jo gynėjui,
palikdami teisųjį tuščiomis rankomis.

22 Tikrai, šitaip kalba VIEŠPATS, Jokūbo namų Dievas, kuris
išpirko Abraomą:*

"Dabar Jokūbui gėdytis nebereikės,
jo veidas iš baimės nebebals.
23 Kai matys jis — jo vaikai,
ką mano rankos tarp jų padarė,
šlovins mano vardą, garbins Šventąjį Jokūbo,
pagarbiai pripažins galybę Izraelio Dievo.
24 Tuomet klaidžiojantiems dvasioje grįš išmanymas,
murmantieji leisis pamokomi".

29,17-24 Pranašas vaizduoja Dievo išpirkimo planą neįtikimais gamtos reiškiniais, pvz., Libano kalnų pavirtimas derlinga šalimi (žr. 17-ąją eilutę).

29,22 "Išpirko Abraomą" išlaisvinimu iš stabų garbinimo jo gimtajame krašte — Mesopotamijoje.

30

Sąjunga su Egiptu — bevertė

1 "Vargas maištingiems vaikams", sako VIEŠPATS,
"kurie vykdo užmojį, tačiau ne mano,
ir daro sąjungas, tačiau ne mano dvasios,
kad krautų nuodėmę ant nuodėmės.
2 Jie leidžiasi keliauti į Egiptą,
tačiau manęs nepasiklausia.
Jie pasitiki faraono apsauga,
ieško prieglaudos po Egipto šešėliu.
3 Faraono apsauga gėdą jiems užtrauks,
dangstymasis Egipto šešėliu juos pažemins.
4 Nors jo didikai yra Zoane
ir jo pasiuntiniai pasiekia Chanesą,
5 visi gėdisi dėl tautos,
kuri jiems nenaudinga, —
jokios pagalbos, jokios naudos,
vien tik gėda ir priekaištai."

6 {Ištarmė apie Negebo gyvūnus}

Per kraštą, pavojingą ir neramų,
ten, kur liūtė ir riaumojantis liūtas,
kur angis ir skraidančioji gyvatė,*
jie gabena savo turtą ant asilų nugarų
ir lobius savus ant kuprių keterų tautai,
iš kurios jiems nėra naudos, —
7 į Egiptą, kurio pagalba bevertė ir tuščia —
užtat ir vadinu jį "numalšintu Rahabu".*

30,6 "Skraidančioji gyvatė": hebraiškai "saraf" — yra vienos nuodingų gyvačių rūšies vardas. Pats žodis, atrodo, reiškia "ugningoji", arba "ta, kuri degina". Mat tokios gyvatės įgėlimas sukeldavo deginantį skausmą.

30,7 "Rahabas": Egiptas. Šiame skaitinyje, kaip ir daugelyje kitų vietų, Egiptas lyginamas su audringa, veržlia jūros pabaisa, tačiau ji, prašoma padėti Judo karalystei, nutyla — virsta "numalšintu Rahabu". Žr. Ps 87,4; 89,11; Iz 51,9; Job 26,12.

8 Dabar gi, eik ir užrašyk* tai jųjų akyse lentoje,
pažymėk tvirtai knygoje,
kad būtų liudijimas ateities laikams,
visad ir per amžius.
9 Tai maištinga tauta, melagiai vaikai, — vaikai,
kurie atsisako paklusti VIEŠPATIES įstatymui.
10 Regėtojams jie sako: "Neturėkite jokių regėjimų!"
O pranašams: "Nepranašaukite mums tiesos,
bet kalbėkite apie tai, kas mums malonu,
pranašaukite apie dausas!
11 Krypkite iš kelio, sukite į šoną nuo tako!
Šalin mums iš akių su Izraelio Šventuoju!"
12 Todėl taip sako Izraelio Šventasis:
"Kadangi šitą žodį atmetate,
kliaunatės ir viliatės jėga ir apgaule,
13 užtat ši jūsų kaltė bus jums
kaip pralaužtas plyšys aukštame mūre.
Platėdamas nuo viršaus iki jo pamatų,
sugniuždo plyšys mūrą staiga — akimoju.
14 Subyra it ąsotis,
kurį puodžius taip be gailesčio sudaužo,
kad tarp trupinių nerasi net šukės
žarijoms pasižerti iš židinio
ar vandens pasisemti iš tvenkinio.

15 Viešpats DIEVAS, Izraelio Šventasis, šitaip pasakė:
"Grįžimu ir atsidavimu būsite išgelbėti,
ramybė ir pasitikėjimas yra jūsų jėga".
Bet nenorėjote jūs to!
16 "Ne!" jūs tarėte. "Mes ant žirgų pabėgsime!"
— Puiku, bėkite!
"Ristūnais mes nuskriesime!"
— Jūsų persekiotojų žirgai bus eiklesni!
17 Tūkstantis drebės, kai vienas pagrasys.
Kai grasys penki, visi šoksite bėgti ir bėgsite tol,

30,8 Izaijas turi dabar užrašyti savo tautos pasmerkimą (žr. 12-18 eilutes), kad ateityje, tautai žlugus, jo liudijimas būtų patvirtintas.

kol jūsų likutis bus kaip vėliavakotis ant kalno,
kaip ženklas ant kalvos.
18 O vis dėlto VIEŠPATS delsia,
kad parodytų jums malonę,
o vis dėlto jis pakils,
kad jums atleistų,
nes VIEŠPATS yra teisingumo Dievas.
Palaiminti visi, kurie pasitikėdami jo laukia!

19 O, Ziono tauta, tau, gyvenančiai Jeruzalėje, nebereikės
daugiau verkti! Jis bus maloningas tau, kai pagalbos jo šauksies,
jis atsilieps, kai tik išgirs tave. 20 VIEŠPATS duos jums duonos,
kurios jums reikia, ir vandens, kurio trokštate. Daugiau nebesislėps
tavasis Mokytojas,* — akimis regėsi savo Mokytoją. 21 Jeigu
nuklystum nuo kelio į dešinę ar į kairę, jo balsą iš už nugaros
girdėsi tau sakantį: "Štai tikrasis kelias! Juo eikite!" 22 Laikysite
netyrais savo sidabruotus stabus ir savo auksu dengtas statulas,
— meskite juos šalin it nešvarius skudurus, tardami: "Lauk iš čia!"

Būsima Ziono gerovė

23 Tuomet jis duos lietaus pasėliams, kada tik pasėsi sėklą
dirvoje. Kviečiai, pribrendę dirvoje, bus maistingi ir gausūs.
Plačiose ganyklose tą dieną ganysis tavo galvijai. 24 Jaučiai ir asi-
lai, padedą įdirbti laukus, gaus ėsti pašaro sūdyto, jiems pažerto
bertuve ir šake. 25 Visur — ant aukštų kalnų, ant didelių kalvų
sruvės vandens pilni upeliai. Didžiųjų žudynių dieną, kuomet
bokštai grius, 26 mėnulio šviesa bus tokia šviesi kaip saulės, o
saulės šviesa bus septyniskart šviesesnė, — kaip šviesa septynių
dienų. Tą dieną VIEŠPATS aptvarstys žaizdą savo tautos, jis iš-
gydys mėlynes, jo smūgių padarytas.

30,20 "Mokytojas": Dievas, kuris praeityje mokė per savo pranašus neaiškiai, ateityje padarys jiems savo mokymą aiškų. Tai buvo ypač akivaizdu, kai Dievo Sūnus tapo žmogumi.

Dievas nubaus Asiriją

27 Žiūrėk! Vardas VIEŠPATIES*ateina iš toli,
degdamas rūstybe,
ant žemę gaubiančių debesų!
Jo lūpos pilnos pykčio
o jo liežuvis — it viską ryjanti ugnis.
28 Jo alsavimas kaip potvynis kalnų upelio,
staiga apsėmęs iki kaklo,
vėtys tautas pražūtingu rėčiu
ir pažabos tautų nasrus apgaulingais žąslais,
vedančiais iš teisingo kelio.

29 O jūs giesmes giedosit, kaip naktį tą, kai šventė švenčiama,
džiaugsitės iš širdies, it maldininkai, kai, fleitos garsų lydimi, į
VIEŠPATIES kalną — į Izraelio Uolą žengia. 30 Pakels didingą sa-
vo balsą VIEŠPATS, parodys rankos savosios triuškinantį smūgį
šėlstančiu įniršiu, ryjančia ugnies liepsna, liūtimi, audra ir kruša.
31 Asirai siaubo bus apimti, girdėdami VIEŠPATIES balsą ir lazda
mušami. 32 Kas kartą, kai jiems kirs bausmės rykštė, kuria juos
VIEŠPATS plaks, — būgnai dundės ir lyros skambės. Su grakščiu
šokio judesiu jis kovoja prieš asirus! 33 Seniai jau sukrautas laužas,
jis karaliui skirtas, aukštas tas laužas ir platus. Ugnies daug ir malkų
krūva, VIEŠPATIES alsavimas, kaip sieros upė, jį padega.

31

Prieš sąjungą su Egiptu

1 Vargas tiems, kurie leidžiasi į Egiptą
sau pagalbos ieškoti,
kliaujasi žirgais,
kurie pasitiki vežimais, nes jų daug,
ir raiteliais, nes jų pulkai stiprūs,
tačiau į Izraelio Šventąjį nekelia akių,
nei tarias su VIEŠPAČIU!

30,27-33 Dievas nuteisia Asiriją. "Vardas VIEŠPATIES": Pats Dievas. Žr. Ps 20,2.
30,33 "Laužas": ant jo buvo sudegintas Asirijos karaliaus kūnas. Tai buvo džiugi šventiška proga izraeliečiams, — jie pasijuto laisvi nuo jo jungo.

2 Bet juk ir jis yra išmintingas!
Jis sukėlė nelaimę,
savo žodžių neatsiėmė!
Jis pakils prieš nedorėlių namus
ir prieš tuos, kas padeda piktadariams.
3 Egiptiečiai — žmonės, o ne Dievas,
jų žirgai — kūnas, ne dvasia.
Kai VIEŠPATS savo ranką tik išties,
gynėjas parpuls, drauge su juo kris jo ginamasis,
— juodu abu kartu pražus.

4 VIEŠPATS man kalbėjo taip:
"Kaip liūtas ar liūtukas urzgia dėl savo grobio
ir, susibūrus prieš jį būriui piemenų,
nei išsigąsta dėl jų šauksmų,
nei dreba dėl jų daromo triukšmo,
toks bus Galybių VIEŠPATS, kai nužengs kovoti
ant Ziono kalno ir jo kalvos.
5 Kaip sparnus išskėtę paukščiai jauniklius,
taip Galybių VIEŠPATS gins Jeruzalę,
saugos ir vaduos, globos ir gelbės ją.

6 Sugrįžkite pas jį, Izraelio vaikai, pas tąjį, kurį taip giliai įžei-
dėte. 7 Tą dieną kiekvienas iš jūsų atmes su panieka savo
sidabrinius ir auksinius stabus, kurių savo nuodėmingom rankom
prisidarėte.

Asirijos žlugimas

8 Asiras kris nuo kalavijo, kuris bus ne žmogaus,
— ne žmogaus kalavijas jį paguldys.
Jis bėgs nuo kalavijo,
o jo jauni kariai eis į lažą.
9 Jo uola* iš baimės pasitrauks,
o jo didžiūnai iš siaubo vėliavas paliks.
Tai žodis VIEŠPATIES, kurio liepsna Zione,
o žaizdras Jeruzalėje!

31,9 "Uola": drąsos ir pasitikėjimo simbolis — asirų dievo statula ar Asirijos karalius.

32

Teisingumo karalystė

1 Štai karalius, kuris pagal teisumą viešpataus,
ir didžiūnai, kurie valdys pagal teisingumą.
2 Kiekvienas jų bus pastogė nuo vėjo,
prieglobstis nuo audros.
Jie bus lyg vandens srovės dykumoje,
kaip milžinės uolos šešėlis saulės tviskinamoje šalyje.
3 Tuomet akys tų, kurie mato, nebus užmerktos,
ausys tų, kurie girdi, bus klusios.
4 Silpnadvasių širdis išmoks suprasti,
švepluojančiųjų liežuvis kalbės be vargo ir aiškiai.
5 Paikusis nebebus laikomas pagarbos vertu,
sukčiaus garbingu niekas nevadins.
6 Paikasis kalba vienas kvailystes,
jo širdis piktų sumanymų pilna:
elgtis nedorai, kalbėti prieš VIEŠPATĮ klaidingai,
alkano nepapenėti, ištroškusiam vandens nepaduoti.
7 Sukčiaus suktybės — blogos,
jisai galvoja vis, ką pikta padaryti,
kaip melu vargšus prapultin įstumti,
neleisti beturčiams teisybės ieškoti.
8 Bet kilnusis visados gero ieško, —
dėl gerų siekių galvą deda.

Jeruzalės moterys

9 Kelkitės, nerūpestingos moterys,
ir išgirskite mano balsą,
dukterys, pasitikinčios savimi,
atidžiai klausykitės mano žodžio!
10 Nors nūn jūs tikros,
bet ateinančiais metais drebėsite.
Vynuogių rinkimo nebus, — pjūtis be derliaus!
11 Drebėkite, nerūpestingosios!
Baisėkitės, tikros dėl savęs!

Nusirenkite nuogai,
tik strėnas prisidenkite juosta,
12 muškitės sau į krūtinę dėl gražiųjų laukų,
dėl derlingų vynmedžių,
13 dėl manosios tautos žemės,
— apžels ją erškėčiai ir usnys, —
dėl visų namų, nestygtančių džiaugsmu
išdidžiai besilinksminančiame mieste.
14 Rūmai* ištuštėję liks,
o ūžmo miestas bus apleistas.
Tvirtovės kalnas
ir sargybos bokštas amžiams pavirs dykviete,
— smagia vieta laukiniams asilams,
ganykla kaimenėms.
15 Bet kai tik iš aukštybių Dvasia* bus išlieta ant mūsų,
tada dykuma pavirs sodais,
o sodai suvešės kaip miškas.
16 Tada dykumoje apsigyvens teisingumas,
o teisumas soduose įsikurs.
17 Teisumo poveikis bus taika,
o teisumo vaisius — ramybė ir apsauga,
amžiais tverianti.
18 Mano tauta taikos buveinėje gyvens,
saugiuose namuose, ramiose gyvenvietėse.
19 {Miškas nugrims į pražūtį,
o miestas bus baisiai nuniokotas.}
20 Laimingi jūs, kai galite sėti prie kiekvienos upės,
savo asilams ir jaučiams leisti laisvai bėgioti!

32,14.19 "Rūmai": Jeruzalės tvirtovė. "Tvirtovės kalnas ir sargybos bokštas": kalnas su įtvirtinimais — Dovydo miestas.

32,15-18.20 Izraelis mėgausis nepaprasta taika ir gerove, kai Dievas pašauks karalius, kurie valdys pagal jo teisumą — įgyvendins Dievo išganymo užmojį.

32,19 Galimas dalykas, kad ši eilutė ne savo vietoje. Perkėlus į 14-ąją eilutę, ji yra prasmingesnė: "Rūmai ištuštėję liks, o ūžmo miestas bus apleistas. Miestas nugrims į pražūtį, o miškas visiškai sunyks ..."

33

Asirijos galas

1 Vargas tau, niokotojau,
kad pats nebuvai nuniokotas!
Tau, klastingasis išdavike,
kad pats nebuvai klastos auka!
Kai užbaigsi nuniokojimą, būsi pats nuniokotas,
kai pailsi klastauti, pats tapsi klastos auka.

2 VIEŠPATIE, būk maloningas mums,
nes tavimi viliamės!
Būk mus kas rytą gelbstinti ranka,
mūsų išgelbėjimas atėjus pavojui!
3 Nuo sąmyšio ūžesio gentys bėga,
kai tu pakyli, tautos sklaidosi į visas puses.
4 Žmonės grobį šluoja, kaip šluojami skėriai,
— tarsi žiogai jie šoka grobio imti.
5 VIEŠPATS prakilnus, gyvena jis aukštybėse,
Zioną pripildo teisingumu ir teisumu.
6 Tai, kas jo laikams patvarumą duoda,
lobiai, kurie išgelbsti,
yra išmintis ir žinojimas.
Baimė VIEŠPATIES yra jo turtas!
7 Štai Arielio* žmonės vaitoja gatvėse,
Šalemo pasiuntiniai graudžiai verkia.
8 Vieškeliai visur tušti,
kas jais keliautų, nebėra.
Sandoros sulaužytos, liudytojai paniekinti,
tačiau dėl to niekas nesisieloja.
9 Džiūsta liūdesiu šalis,
Libanas vysta iš gėdos,
Šaronas* yra lyg dykuma,
Bašanas ir Karmelis numetė lapus.

33,7 "Arielis ... Šalemas": Jeruzalė. Žr. Iz 29,1; Pr 14,18.
33,9 "Šaronas": derlinga lyguma palei Viduržemio jūrą.

10 “Dabar aš atsistosiu”, sako VIEŠPATS,
“dabar aš išaukštinsiu save,
dabar aš pasikelsiu aukštai.
11 Jūs esate nėšti šienu, pagimdysite šiaudus,
mano dvasia prarys jus kaip ugnis.
12 Tautos bus išdegintos lyg kalkinėje,
tarsi erškėčiai iškirsti, kad sudegtų ugnyje.
13 Išgirskite, kas esate toli, apie mano darbus,
o kas arti — išpažinkite mano galybę!”

14 Nusidėjėliai dreba Zione,
šiurpulys krečia bedievius:
“Iš mūsų kas valios ištverti ugnį pleškančią,
iš mūsų kas atlaikys amžinas liepsnas?”
15 Tas, kuris gyvena pagal teisumą ir tiesą sako,
kas pelno sau per skriaudą išspausti nenori,
kas papirkas priimti atsisako,
kas užsikimš sau ausis,
kad negirdėtų kalbant apie žudymą,
ir kas užmerkia savo akis,
kad neregėtų pikta.
16 Toks žmogus gyvens aukštybėse,
neprieinamų uolų tvirtovė bus jo pilis,
jam duona bus tiekiama, jam netrūks vandens.

Ziono atstatymas

17 Tavo akys regės puošnųjį karalių,*
matys aplinkui kraštą platų.
18 Tavo širdis mąstys apie siaubo metą:
“Kur tas, kuris galėjo skaičiuoti?
Kur tas, kuris galėjo sverti?
Kur tas, kuris galėjo suskaičiuoti visus tuos bokštus?”
19 Nebematysi jau išdidžiosios tautos,
svetimkalbės tautos, kurios nesuprasi,
mikčiojančios liežuviu, kurio nesupaisysi.

33,17 “Karalius”: mesijinis Karalius ar Dievas. Žr. 22-ąją eilutę.

20 Pažvelki į Zioną, mūsų švenčių miestą!
Temato tavo akys Jeruzalę kaip saugią buveinę,
nejudamą palapinę,
kurios nei kuolai niekad nebus išrauti,
nei nė viena iš jos virvių nenutrūks.
21 Tikrai ten VIEŠPATS dėl mūsų buvos, Galingasis!
Tarsi sritis upių ir plačių srovių,
irklinis laivas* joks nesiiria jomis,
nei didingi laivai* neskleidžia burių.
23a Jų laivavirvės atsivijusios neišlaiko stiebo,
todėl negali burių pakelti.
22 Taip! VIEŠPATS yra mūsų teisėjas
ir mūsų įstatymų davėjas,
VIEŠPATS yra mūsų karalius, —
jisai yra tas, kuris mus išvaduos.
23b Tuomet dalysis turtingą laimikį net aklieji,
net šlubiai grobio pasiplėš.
24 Nebus ten žmogaus, kurs sakytų: "Aš ligotas!"
Žmonėms, kurie gyvena ten, kaltė bus atleista.

6. Teismas Edomui

34

1 Ateikite, tautos, ir išgirskite,
klausykitės atidžiai, gentys!
Teišgirsta žemė ir tai, ko ji pilna,
pasaulis ir visi jo kūriniai.
2 VIEŠPATS yra įpykęs prieš visas tautas
ir įšėlęs prieš visas jų galybes.
Paliko prapulčiai jas,
atidavė sunaikinimui kaip atnašą.
3 Jų užmuštieji bus metami į gatves,
— jų lavonai maitos tvaiku dvoks,
kalnai bus permerkti jų krauju,

33,21.23 "Laivas ... didingi laivai": svetimųjų valstybių karo laivai.

4 visos kalvos mirks jame.
Kaip knyga užsiskleis dangus,
jo galybės visos kris,
kaip krinta lapai nuo vynmedžio
ar nuo figos medžio.
5 Kada mano kalavijas bus iškeltas danguje, —
staiga kris jis ant Edomo, ant tautos,
kurią aš palikau prapulčiai — teismui.
6 Laiko VIEŠPATS rankoje kalaviją, kruviną visą,
aptekusį riebalais,
ėriukų ir ožių krauju, avinų inkstų taukais,
nes VIEŠPAČIUI kruvina auka Bozroje,
didelis kraujo praliejimas Edomo krašte.
7 Buivolai kris kartu su jais,
jautukai kartu su jaučiais.
Nuo kraujo jų kraštas bus girtas,
jų žemė persunkta atnašų taukais.
8 VIEŠPAČIUI priklauso diena keršto,
atpildo metai už Zioną.
9 Edomo upėse vanduo pasrus degutu,
dulkės jame virs siera,
jo kraštas taps liepsnojančios dervos žeme.
10 Neužges nei naktį, nei dieną,
be paliovos kils dūmų debesys.
Žemė bus kartų kartas tuščia,
per amžių amžius niekas per ją neis.
11 Kuosa ir ežys ją užvaldys,
apsigyvens apuokas ir varnas.
VIEŠPATS matuos ją sąmyšio mastu
ir dykynės svambalu, —
satyrai* ten jausis kaip namie.
12 Edomo kilmingųjų nebeliks daugiau,
nebebus joje karaliumi ką skelbti,
— didžiūnų jau nebėra.

34,11 "Satyrai": žr. Iz 13,21 paaiškinimą.

13 Užžels jų rūmai brūzgynais,
usnimis ir šilojais pilys jų.
Kraštas virs šakalų valdomis,
taps stručių lindyne.
14 Laukinės katės susitiks su hienomis,
satyrai vienas kitam šūkaus.
Netgi Lilita* ilsėsis ten, —
ji ras sau poilsiui vietą.
15 Šokli angis ten lizdą sau turės,
dės kiaušinius, išperės vaikus ir
augins savo paunksmėje.
Būriuosis ten netgi pesliai,
kiekvienas jų su savo patele.

16 Suraskite knygoje VIEŠPATIES* ir paskaitykite,
ką sako ji: "Nė vienas tų gyvūnų atsirasti nedels,
nes taip paliepė lūpos VIEŠPATIES ir
jo dvasia visus ten surinks.
17 Jis pats jiems likimą paskyrė ir
rankos savosios mastu jų dalį žemėje atidalijo".
Amžinai ji priklausys jiems,
gyvens jie ten per kartų kartas.

35

1 Pradžiugs* dykuma ir tyrlaukiai,
krykštaus pražysdama dykvietė.
Kaip lelija
2 jinai žydėte sužydės
ir džiūgaute džiūgaus laiminga.
Jai suteikta bus Libano šlovė,
Karmelio ir Šarono didingumas.
Jie VIEŠPATIES šlovę matys, didingumą mūsų Dievo.

34,14 "Lilita": liaudies pasakojimų demonė, klajojanti po dykumą.
34,16 "Knyga Viešpaties": visų Dievo kūrinių sąrašas. Žr. Ps 69,29; 139,16.
35,1-10 Aprašomas tremtinių grįžimas iš tremties Babilonijoje.

3 Duokite jėgų pailsusioms rankoms,
paremkite drebančius kelius,
4 sakykite tiems, kurių širdis baiminasi:
"Būkite stiprūs! Nebijokite!
Štai jūsų Dievas, — kerštas ateina!
Su baisiu atlyginimu jis ateina jūsų išgelbėti".
5 Tada atmerktos bus akliesiems akys,
atvertos kurtiesiems ausys.
6 Tada raišasis šokinės tarytum elnias,
dainuos iš džiaugsmo nebylio liežuvis.

Dykumoje ištrykš vandens srovės,
tyrlaukiuose tekės upės.
7 Išdeginti smėlynai ežeru pavirs,
ištroškusi žemė taps šaltiniais vandens.
Kur šakalų guoliai, ten dygs žolė,
žaliuos nendrės, žels meldai. (? papirusai)
8 Ir vieškelis ten eis.
Jis bus vadinamas šventuoju Keliu.
Kas netyras, juo eiti negalės,
ištvirkėliai nesuklaidins tų, kurie juo žengia.
9 Nebus ten jokio liūto,
joks plėšrus žvėris ant jo nesibastys.
— nė vieno jų ten neužtiksi.
Juo keliaus tik atpirktieji.
10 Kuriuos VIEŠPATS išlaisvino, tie sugrįš
ir įžengs į Zioną su giesme,
amžinu džiaugsmu vainikuoti.
Linksmumas ir džiaugsmas juos pasitiks,
pasibaigs vargas ir liūdesys.

7. *Istorinis intarpas*

36

Sancheribo žygis prieš Jeruzalę

[1] Keturioliktais karaliaus Hezekijo metais Asirijos karalius
Sancheribas* užpuolė visus įtvirtintuosius Judo miestus ir juos
paėmė. [2] Asirijos karalius pasiuntė iš Lachišo* į Jeruzalę prieš
karalių Hezekiją Rabšakę su stipriom pajėgom. Kai jis išsirikiavo
mūšiui ties aukštutinio tvenkinio vandentiekiu ant kelio į Veletojo lauką, [3] išėjo pas jį rūmų prievaizdas Eljakimas, Hilkijo sūnus,
karalystės raštvedys Šebna, ir metraštininkas Asafo sūnus Joachas.
[4] Rabšakė kreipėsi į juos: "Praneškite Hezekijui: 'Taip sako
didysis karalius, karalius Asirijos: 'Kuo pasitiki tu, kad jautiesi
toks užtikrintas? [5] Nejau manai, kad tušti žodžiai atstoja karybą ir
jėgą kare? Tad kuo gi tu pasitiki, kad sukilai prieš mane? [6] Tas
Egiptas — lazda, kuria tu pasitiki, — yra iš tikrųjų palūžusi nendrė, perverianti ranką kiekvienam, kuris ja remiasi. Toks yra faraonas, karalius Egipto, visiems, kurie juo pasitiki. [7] O jeigu jūs
man sakysite: 'VIEŠPAČIU, mūsų Dievu, mes pasitikime', ar jis
nėra tas, kurio alkas kalnuose ir aukurus* išgriovė Hezekijas, įsakydamas Judo karalystei ir Jeruzalei garbinti tik prie šito aukuro?
[8] Dabar gi, eikš lažybų su mano valdovu, Asirijos karaliumi:
'Aš duosiu tau du tūkstančius žirgų, jei susirasi jiems šitiek
raitelių'. [9] Kaipgi tu gali priversti pasitraukti šį vieną iš mažiausių

36,1-39,8: Istorinis intarpas, daug kuo panašus į 2 Kar 18,13-20,19, yra gyvas ir detalus pasakojimas apie atmintiną įvykį — Asirijos grėsmę Jeruzalei. Pasakojimo turinį patvirtina paties Sancheribo paminkliniai įrašai.

36,1 Sancheribo žygis įvyko 701 m. prieš Kr. Jo paminkliniai įrašai mini 46 Judo karalystės miestus.

36,2 "Lachišas": maždaug 40 km į pietvakarius nuo Jeruzalės. Britų muziejus Londone turi dantiraščiu paaiškintus reljefus, vaizduojančius Lachišo sunaikinimą. "Rabšakė": Sancheribo pasiuntinio titulas — "vyriausiasis pareigūnas".

36,7 Asirai pakiša mintį, kad Hezekijo pasielgimas su kalnų alkomis ir aukurais įžeidė Viešpatį. Todėl jie ir pareiškia Hezekijo atstovams, kad Jeruzalė ne tik nebeturinti teisės į Viešpaties apsaugą, bet kad jie veikią įžeistojo Dievo vardu.

mano valdovo tarnų? Atseit, tu pasitikėjai, kad vežimų ir raitelių
duos Egiptas! [10] Pagaliau, argi be VIEŠPATIES valios atžygiavau
aš nusiaubti šio krašto? Pats VIEŠPATS man įsakė: 'Žygiuok prieš
tą kraštą ir nusiaubk jį!'"

[11] Tuomet Eljakimas, Šebna ir Joachas kreipėsi į Rabšakę:
"Prašom kalbėti su savais tarnais aramėjiškai.* Mes suprantame.
Nekalbėki mums hebraiškai, kai štai klausosi žmonės ant mūrų".
[12] Bet Rabšakė jiems atsakė: "Nejaugi manai, kad mano valdovas
siuntė mane, jog pasakyčiau šiuos dalykus vien tavo valdovui ar
tau? Priešingai, argi nesiuntė manęs tam, kad tai pasakyčiau ir
žmonėms, sėdintiems ant mūrų, kurie turės kartu su jumis valgyti
savo pačių išmatas ir gerti savo šlapimą?" [13] Paskui Rabšakė žengė
priekin ir sušuko garsiu balsu hebraiškai: "Klausykite didžiojo
karaliaus, karaliaus Asirijos, žodžių! [14] Taip sako karalius: 'Nesi-
duokite mulkinami Hezekijo, nes jis išgelbėti jūsų negali!
[15] Neleiskite Hezekijui, kad jus suvedžiotų pasitikėti VIEŠPAČIU
ir sakyti: 'VIEŠPATS tikrai išgelbės mus! Šitas miestas nebus
atiduotas į Asirijos karaliaus rankas!' [16] Neklausykite Hezekijo, nes
Asirijos karalius sako: 'Sudarykite sutartį su manimi ir pasi-
duokite! Tada galės kiekvienas jūsų valgyti nuo savo paties vyn-
medžio ir nuo savo paties figos, gerti vandenį iš savo paties tven-
kinio, [17] kol aš ateisiu ir perkelsiu jus į kraštą, panašų į jūsiškį, —
į grūdų ir gero vyno kraštą, į duonos ir vynuogynų kraštą. [18] Te-
nesuvedžioja jūsų Hezekijas, sakąs: "VIEŠPATS išgelbės mus!"
Ar bent vienas iš tautų dievų išgelbėjo savąjį kraštą nuo Asirijos
karaliaus rankos? [19] Kur Hamato ir Arpado dievai? Kur dievai Se-
farvaimų? Kur yra Samarijos dievai? Ar išgelbėjo jie Samariją nuo
manęs? [20] Kuris gi iš visų šių kraštų dievų yra išgelbėjęs kada nors
savąjį kraštą? Ar gali išgelbėti VIEŠPATS nuo manęs Jeruzalę?'"

[21] Bet jie tylėjo ir atsakymo jam nedavė, nes karalius buvo
jiems įsakęs: "Neatsakykite jam nė žodžio". [22] Paskui rūmų prie-
vaizdas Eljakimas, Hilkijo sūnus, karalystės raštvedys Šebna ir
metraštininkas Asafo sūnus Joachas perplėšė savo drabužius, nuėjo
pas Hezekiją ir jam pranešė, ką Rabšakė buvo pasakęs.

36,11 Hezekijo atstovai prašo, kad derybos būtų vedamos aramėjiškai, o ne hebraiškai, bijodami, kad asirų reikalavimai sukels žmonėse paniką. Aramėjų kalba tuomet buvo lingua franca — Artimųjų Rytų diplomatijos ir prekybos kalba.

37

[1] Tai išgirdęs, karalius Hezekijas persiplėšė savo drabužius,
apsivilko ašutine ir nuėjo į VIEŠPATIES namus. [2] O prievaizdą
Eljakimą, karalystės raštvedį Šebną ir kunigijos seniūnus, apsivil-
kusius ašutine, pasiuntė pas pranašą Izaiją, Amozo sūnų. [3] Jie
kreipėsi į pranašą: "Taip kalba Hezekijas: 'Ši diena yra nelaimės,
bausmės ir gėdos diena. Kūdikiams atėjo metas gimti, bet nėra
jėgų juos pagimdyti!* [4] Teišgirsta VIEŠPATS, tavo Dievas, žodžius
Rabšakės, kurį jo valdovas, Asirijos karalius atsiuntė, kad įžeistų
gyvąjį Dievą! Tenubaudžia jį VIEŠPATS, tavo Dievas, už žodžius,
kuriuos girdėjo! Sukalbėk maldą už likutį, kuris yra čia...'"
[5] Karaliaus Hezekijo tarnai atėjo pas Izaiją. [6] Izaijas jiems at-
sakė: "Valdovui savo pasakykite: 'Taip kalba VIEŠPATS: Neiš-
sigąsk girdėtų žodžių, kuriais Asirijos karaliaus tarnai tyčiojosi iš
manęs. [7] Štai įkvėpsiu aš jam dvasią tokią, kad, išgirdęs žinią, ji-
sai grįš į savo kraštą. Ten aš padarysiu, kad jis žus nuo kala-
vijo'".
[8] Rabšakė sugrįžo ir rado Asirijos karalių kariaujantį prieš
Libną. Jis buvo sužinojęs, kad karalius buvo palikęs Lachišą. [9] Tuo
tarpu Asirijos karalius gavo žinią apie Tirhaką,* Etiopijos karalių:
"Jis pakilo karo žygiui prieš tave!" Išgirdęs apie tai, jis vėl siun-
tė pasiuntinius pas Hezekiją, kad pasakytų: [10] "Taip sakysite
Hezekijui, Judo karaliui: 'Nesiduok savo Dievo, kuriuo pasitiki,
apgaunamas, esą Jeruzalė Asirijos karaliaus rankose neatsidurs.
[11] Juk tu pats esi girdėjęs, ką Asirijos karaliai yra padarę su kitais
kraštais, sunaikindami juos visiškai! O tu būsi išgelbėtas? [12] Argi
tautas, kurias sunaikino mano protėviai, vadavo jų dievai — Go-
zaną, Haraną, Rezefą ir edeniečius Telesare? [13] Kur nūnai karalius
Hamato, karalius Arpado, ar karalius Sefarvaimų miesto, karalius
Henos, ar karalius Ivos?'"

37,3 Priežodžiu tapęs posakis. Šv. Rašte moters skausmas gimdant yra dažnas nepaprastos kančios įvaizdis. Žr, Iz 13,8; Jer 6,24; Mch 4,9-10. Čia kalbama apie beviltišką Hezekijo būklę.

37,9 "Tirhakas": labai galimas dalykas, kad jis buvo Egipto kariuomenės vadas 701 m. prieš Kr. žygio metu. Vėliau jis tapo faraonu — vienu iš etiopiečių dinastijos Egipte karalių (690-664 m. pr. Kr.).

[14] Hezekijas paėmė laišką iš pasiuntinių rankų ir jį perskaitė.
Tuomet palipo į VIEŠPATIES namus ir, išskleisdamas jį, [15] He-
zekijas kreipėsi malda į VIEŠPATĮ: [16] "Galybių VIEŠPATIE, Iz-
raelio Dieve, virš kerubimų soste sėdintis! Tu vienas esi Dievas
virš visų žemės karalysčių.* Tu sukūrei dangus ir žemę. [17] Palenk
man savo ausį, VIEŠPATIE, ir išklausyk! Savo akis atverki, VIEŠ-
PATIE, ir pamatyk! Išgirsk visus žodžius laiško, kurį atsiuntė
Sancheribas, kad pasityčiotų iš gyvojo Dievo. [18] Iš tikrųjų, VIEŠ-
PATIE, Asirijos karaliai nusiaubė visas tautas ir jų kraštus, [19] o jų
dievus į ugnį sumetė, — jie sunaikino juos, nes jie nebuvo
dievai, bet tik žmogaus rankų padarai, medis ir akmuo. [20] Nūnai,
VIEŠPATIE, mūsų Dieve, gelbėk mus iš jo rankų, kad žinotų vi-
sos karalystės žemėje, jog tu, VIEŠPATIE, vienas teesi Dievas!"

Sancheribo nubaudimas

[21] Tada Izaijas, sūnus Amozo, pasiuntė Hezekijui šitokį žodį:
"Taip kalba VIEŠPATS, Izraelio Dievas, atsakydamas į tavo
maldą dėl pagalbos prieš Sancheribą, Asirijos karalių. Tai žodis,
kurį VIEŠPATS ištarė prieš jį:

[22] "Niekina tave, tyčiojasi iš tavęs
mergelė, Ziono dukra;
Kraipo galvą už tavo nugaros,
dukra Jeruzalė.
[23] Ką tu įžeidei ir kam piktžodžiavai,
prieš ką pakėlei savo balsą,
įžūliomis akimis žvelgei?
— Prieš Izraelio Šventąjį!

[24] Per savo tarnus tu įžeidei Viešpatį:
Sakei tu: "Su savųjų vežimų aibe
kalnų viršūnes pasiekiau,
pačias Libano kalnų atšlaites;
iškirtau aukštuosius jo kedrus,
puošniuosius kiparisus;

37,16 Asirai didžiuojasi savimi, o Hezekijas skelbia Dievą kaip visų žemės tautų Viešpatį.

pasiekiau aukščiausią viršūnę,
jos miško patį tankumyną.
25 Kasiau šulinius
ir gėriau vandenį svetimuose kraštuose;
Savo kojų padais išdžiovinau visas upes Egipto".

26 "Argi tu negirdėjai,
kad tai esu patvarkęs nuo senų laikų?
Tai, ką esu nulėmęs nuo senų senovės dienų,
tai dabar įvykdžiau!
Dėl to miestus tvirčiausius tu sugriauti galėjai,
krūvomis griuvėsių juos paversti.
27 Bejėgiai buvo jų gyventojai,
išgąsčio ir gėdos apimti,
tarsi žolės laukuose,
kaip gležna žaluma,
kaip žolė ant stogų pučiant rytų vėjui.
28 Ar ilsies tu,
ar ateini, ar išeini,
ar esi įniršęs ant manęs —
viską aš žinau!
29 Todėl, kad niršai tu prieš mane
ir tavo įtūžimas pasiekė mano ausis,
įversiu savo kablį tau į šnerves,
pažabosiu savo žąslais tau nasrus.
Tuo pačiu keliu, kuriuo čion atėjai,
tave atgal aš parvarysiu".

30 "{Hezekijau,} šis tau bus ženklas:*
Šiais metais valgysi, ką duos atolas,
kitais gi — kas užaugs nesėta,
o trečiaisiais metais vėlei sėsite ir pjausite,
veisite vynuogynus ir gardžiuositės jų vaisiais!
31 Judo namų likučiai įleis vėlei žemėn šaknis,
vėlei neš vaisius aukštai šakose.

37,30 "Ženklas": arba priežodžiu tapęs išsireiškimas: "Gerovė lydi nelaimę", arba patvirtina, kad po dvejų metų gyvenimo sąlygos grįš į įprastas vėžes.

32 Iš Jeruzalės sklis likutis,
nuo Ziono kalno išlikusieji.
Uolumas Galybių VIEŠPATIES tai padarys!"

33 Todėl apie Asirijos karalių VIEŠPATS sako: "Jis neįsiverš
į šitą miestą, nei vienos strėlės prieš jį nepaleis, nei dengdamasis
skydu jo nepuls, nei apgulos pylimo aplink jį nesupils. 34 Keliu,
kuriuo atėjo, nusinešdins, neįsiveržęs į šitą miestą. Tai yra VIEŠ-
PATIES žodis! 35 Aš apginsiu jį dėlei savęs ir dėl savo tarno
Dovydo".
36 VIEŠPATIES angelas* atėjo į asirų stovyklą ir užmušė
šimtą aštuoniasdešimt penkis tūkstančius. Išaušus rytui, visur gu-
lėjo lavonai. 37 Sancheribas, Asirijos karalius, pasitraukė ir grįžo į
Ninevę. 38 Vieną dieną, jam meldžiantis savo dievo Nisrocho šven-
tovėje, nužudė jį kalaviju du jo sūnūs — Adramelechas ir Sare-
zeras. Abu pabėgo į Ararato kraštą. Karaliumi vietoje jo tapo jo
sūnus Esarhadonas.

38

Hezekijo liga ir išgijimas

1 Tomis dienomis* Hezekijas sunkiai susirgo ir buvo prie mir-
ties. Pranašas Izaijas, Amozo sūnus, pas jį atėjo ir jam tarė: "Ši-
taip kalba VIEŠPATS: 'Sutvarkyk savo reikalus, nes mirsi tu tuo-
jau, nebeišgysi. 2 Hezekijas nusigręžė veidu į sieną ir meldėsi
VIEŠPAČIUI:
3 "Atsimink, meldžiu, VIEŠPATIE, kaip ištikimai ir nuošir-
džiai elgiausi tavo akivaizdoje, darydamas tai, kas tau patinka!"
Ir ėmė Hezekijas graudžiai verkti.

37,36 Sancheribo kariuomenės sunaikinimą aprašo ir graikų istorikas Herodotas V a. pr. Kr. Maro epidemiją šventasis autorius susieja su jos galutine priežastimi — Dievo angelu. Šventieji autoriai neskiria antrinių priežasčių — gamtos ir istorijos veiksnių — nuo pradinės priežasties — Dievo.

37,38 Apie Sancheribo nužudymą rašo ir nešventraštiniai šaltiniai. Tai įvyko 681 m. pr. Kr. — dvidešimt metų po jo žygio prieš Jeruzalę.

38,1 "Tomis dienomis": laikas prieš Asirijos žygį ir Jeruzalės apsiaustį 701 m. prieš Kr.

[4] Tada Izaijas išgirdo VIEŠPATIES žodį: [5] "Eik pas Hezeki-
ją* ir jam pasakyk: 'Taip kalba VIEŠPATS, tavojo tėvo Dovydo
Dievas: Girdėjau tavo maldą ir tavo ašaras mačiau. Pagydysiu
tave: po trejeto dienų tu jau pajėgsi nueiti į VIEŠPATIES šven-
tyklą, — penkiolika štai metų aš pridėsiu prie tavųjų dienų! [6] Be
to, tave ir šitą miestą nuo Asirijos karaliaus išgelbėsiu. Aš būsiu
skydas šitam miestui!"

[7] {Izaijas kalbėjo:} "Ženklas iš VIEŠPATIES, kad VIEŠPATS
padarys tai, ką tau pažadėjo, bus šitoks: [8] Žiūrėk! Šešėliui, jau
nusileidusiam dešimčia pakopų ant laiptų į Ahazo prieangį,* leisiu
vėl grįžti dešimčia pakopų". Ir saulė grįžo dešimčia pakopų, ku-
riomis ji buvo nusileidusi.

Hezekijo padėkos giesmė

[9] Giesmė, kurią Judo karalius Hezekijas sudėjo, pasveikęs iš
savo ligos:

[10] Aš pagalvojau:
"Patį savo dienų vidurdienį* turiu iškeliauti!
Vartai Šeolo atims man likusius metus".
[11] Aš tariau:
"Nebematysiu VIEŠPATIES* niekad daugiau gyvųjų šalyje,
nebežvelgsiu niekad daugiau į jokį žmogų tarp žemėje
gyvenančių".
[12] Pastogė manoji, lyg palapinė piemenų, nugriauta*
ir numesta šalin nuo manęs.
Mano gyvenimą tu austi pabaigei kaip audėjas,
nukirpai mane it paskutinį siūlą nuo šeivos.
Dieną ir naktį tu vedi mane į pabaigą, —

38,5 Karalius Hezekijas mirė 687 m. prieš Kr. Atrodo, kad ši liga buvo jį vargi-nusi 702 m. prieš Kr. — penkiolika metų anksčiau.

38,8 "Laiptai į Ahazo prieangį": šis vertimas remiasi hebraiškuoju Izaijo knygos tekstu, rastu tarp Negyvosios jūros ritinių. Žr. 2 Kar 23,12.

38,10 "Patį gyvenimo vidurdienį": mirtis "nė pusės savo amžiaus dienų nesu-laukus". Žr. Ps 55,24; 102,25.

38,11 "Matyti VIEŠPATĮ": eiti į šventyklą ir dalyvauti pamaldose.

38,12 Abi metaforos paryškina patirtį, kad mirtis žmogų užklumpa staiga ir yra gyvenimo žemėje baigmė.

13 lig aušros šaukiuosi pagalbos.
Tarsi liūtas jis visus mano kaulus triuškina, —
{dieną ir naktį tu vedi mane į pabaigą}.
14 Čiršku tarsi parskridusi kregždė, dejuoju tarsi balandis.
Nuvargsta man akys, žvelgdamos aukštyn į dangų:
esu aš skurdžius, Viešpatie! Užstok mane!
15 Ką galiu aš jam sakyti?* Jis kalbėjo man!
Jis pats tai padarė!
Eisiu pirmyn žingsniukais per visus metus savo,
nors mano siela ir yra pilna kartėlio.
16 Tie gyvuoja, kuriuos Viešpats globoja. —
tau {priklauso} mano gyvenimo dvasia.
Tu man davei sveikatą ir gyvybę,
17 todėl mano kartėlis pavirto ramybe.
Tu apsaugojai mane nuo mirties bedugnės,
nes mano nuodėmes visas nusviedei už savo nugaros.*
18 Juk Šeole* niekas tau nedėkoja,
nei Mirtis tavęs nešlovina, —
kas eina į giliąją duobę, nebesitiki tavojo gerumo.
19 Gyvasis — tiktai gyvasis tau tedėkoja,
kaip šiandien kad aš darau.
Apie ištikimybę tavąją tėvai pasakos vaikams.
20 VIEŠPAČIUI patiko mus išgelbėti!
Giedosime ir kankliuosime mes VIEŠPATIES namuose
visas savo gyvenimo dienas.

21 Kada Izaijas pasakė: "Tegu jie nuneša figų košės, tepatepa ja išbėrimą ir jis pagis", Hezekijas paklausė: "O koks gi ženklas, kad vėlei pakilsiu aš į VIEŠPATIES namus?"

38,15 "Ką galiu aš jam pasakyti?" Poetui trūksta žodžių deramai išreikšti padėką. Žr. 115,3. "Jis pats tai padarė": Dievas išgydė.

38,17 "... mano nuodėmes nusviedei sau už nugaros": vaizdus nuodėmių atleidimo paaiškinimas, tarsi Dievas nebematytų jų, ar nebesirūpintų jomis. Paprastai šis posakis panaudojamas apie žmones, kurie užmiršta Dievą. Žr. 1 Kar 14,9; Ez 23,35; Ps 50,17.

38,18-19 Senovinė mirusiųjų šalies samprata — Hadas, graikiškai, Šeolas, hebraiškai, kaip požemio karalystė, — neįžvelgė jokios veiklos ar jokio jausmo mirusiuose. Mirusieji buvo tamsybių ir užmiršties apsupti. Ir hebrajai panašiai suprato mirusiųjų būklę bemaž iki Kristaus laikų, — tada Dievas aiškiai apreiškė žmogaus pomirtinį gyvenimą. Žr. Išm 3.

39

Pasiuntiniai iš Babilono

1 Tuo metu, Babilono karalius Baladano sūnus Merodach-
Baladanas,* išgirdęs apie Hezekijo ligą ir išgijimą, atsiuntė jam
laišką ir dovanas. 2 Hezekijas dėl to apsidžiaugė ir pasiuntiniams
aprodė savo iždą, sidabrą ir auksą, prieskonių ir rinktinio aliejaus
atsargas, ginklų sandėlius, — visus turtus, kokius tik rūsiuose
turėjo. Neliko nieko nei jo rūmuose, nei visoje karalystėje, ko
nebūtų jiems parodęs.
3 Tada pranašas Izaijas atėjo pas karalių Hezekiją ir jį pa-
klausė: "Ką sakė tau tie vyrai? Iš kur jie atėjo pas tave?" Heze-
kijas atsakė: "Jie iš tolimo krašto atėjo pas mane, iš Babilono".
4 "Ką jie matė tavo rūmuose?" klausė jį toliau Izaijas. Heze-
kijas atsakė: "Jie matė visa, kas tik yra mano rūmuose. Neliko
nieko mano turtų rūsiuose, ko nebūčiau jiems parodęs".
5 Tada Izaijas pasakė Hezekijui: "Išgirski Galybių VIEŠ-
PATIES žodį: 6 'Štai ateis dienos, kada visa, kas tik yra tavo rū-
muose, visa, ką tavo protėviai yra sukrovę iki šios dienos, — visa
bus išgabenta į Babiloną.* Nieko neatliks, — sako VIEŠPATS! 7
Ir iš tavųjų palikuonių, kurių susilauksi, kai kurie bus paimti, —
bus eunuchai Babilono karaliaus rūmuose!" 8 Hezekijas atsakė Iza-
ijui: "VIEŠPATIES žodis, kurį man pasakei, yra palankus".* Mat
pagalvojo sau: "Tai reiškia, kad mano dienomis pabus taika ir
saugumas".

39,1 Merodach-Baladanas buvo Babilono karaliumi dviem atvejais tarp 721-710 m. prieš Kr. ir devynis mėnesius 704-703 m. prieš Kr. Jo pasiuntiniai nuvyko į Jeruzalę tikriausiai prieš Sancheribo, Asirijos karaliaus, žygį prieš Jeruzalę, turėdami politinį tikslą. Babilonas tikėjosi sudaryti sąjungą prieš Asiriją iš kaimyninių karalysčių.

39,6 Kadangi Judo karalystė dėjo viltis į sąjungą su Babilonu, o Dievu nepasitikėjo, ji vėliau bus ištremta į Babiloną.

39,8 "Palankus": Tremtis neįvyks karaliaus Hezekijo valdymo metu.

B. PAGUODOS KNYGA

1. Viešpaties šlovė išvaduojant Izraelį

40

Išganymo pažadas

1 "Paguoskit manąją tautą, — sako jūsų Dievas, — guoskite ją!
2 Prabilkit į širdį Jeruzalei ir šaukite jai,
kad jos tarnybos lažas* pasibaigė,
jos kaltė išpirkta,
nes ji dvigubai gavo iš VIEŠPATIES rankų
už visas savo nuodėmes".

3 Pasigirsta balsas:*
"Per dykumą tieskite VIEŠPAČIUI kelią!
tyruose ištiesinkite mūsų Dievui vieškelį!
4 Kiekvienas slėnys tegu būna užpiltas,
kiekvienas kalnas bei kalva tebūna nukasta.
Uolėta žemė pavirs lyguma,
kalvotos apylinkės — slėniais.
5 Tada VIEŠPATIES šlovė bus apreikšta!
Visa žmonija drauge ją išvys,
nes pats VIEŠPATS savo lūpomis pažadėjo!"

6 Pasigirsta balsas: "Skelbki!"
Atsakiau: "O ką man skelbti?"
"Visa žmonija — kaip žolė,
jos gražumas — kaip laukų gėlės.
7 Žolė nudžiūsta, gėlė nuvysta,
kai tik VIEŠPATS pasiunčia ant jųjų vėją.
{Tikrai! Žmonės tėra tik žolė.}
8 Žolė nudžiūsta, gėlė nuvysta,
bet Dievo žodis tveria amžiais.

40,2 "Tarnybos lažas": vergija ir tremtis.

40,3-5 Perkeltine prasme pasakojama apie istorinį tremtinių grįžimą iš Babilonijos į Jeruzalę. Pats Viešpats juos veda, — kelionė tremtiniams yra lengva. Mt 3,5 įžvelgia šiame tekste pranašystę apie Joną Krikštytoją ir Kristų.

9 Užlipk ant aukšto kalno,
džiugiosios žinios skelbėjau Zionai!
Galingai pakelk savo balsą,
gerosios naujienos skelbėja Jeruzale!
Skelbk, nebijok!
Sakyk Judo miestams: "Štai jūsų Dievas!"
10 Štai Viešpats DIEVAS ateina su galybe,
jojo ranka — valdinga.
Štai jo atlygis su juo,
o jo alga prieš jį eina.
11 Ganys kaip piemuo jis savo kaimenę,
savomis rankomis surinks ėriukus,
nešios juos prie krūtinės
ir vedžios vedekles švelniai.

Kūrėjo galia išganyti savo tautą

12 Kas savo rieškučiom marių vandenis paseikėjo,
kas pamatavo dangaus skliautą sprindžiu?*
Žemės dulkes kas saiku atseikėjo,
kalnus kas svarstyklėmis pasvėrė
ir kalvas — svertuvu?
13 Kas gali pasakyti VIEŠPAČIUI ką jam daryti,
jį pamokyti ar duoti jam patarimą?
14 Su kuo jis tarias, kad žinotų ką daryti?
Kas išmokė jį teisingumo tako
ar parodė jam kelią išminties?
15 Štai tautos jam — lyg lašas kibire,
kaip dulkės ant svarstyklių.
Tolimosios salos sveria ne daugiau kaip krislai.
16 Libano medžių* neužtektų pakurti aukurui,
nei jo gyvulių — deginamosioms aukoms.
17 Visos tautos jo artume — niekų niekas;
Laiko jas Dievas visiškai nieku!

40,12 "Sprindis": nuotolis tarp ištiesto mažojo piršto ir nykščio buvo vienas iš matų Palestinoje. "Saikas": pažodžiui, "trečiasis", šiame tekste — mažutis indas.

40,16 Garsiųjų Libano kedrų neužtektų aukoms sudeginti.

18 Į ką laikysit Dievą panašiu
ir kokį jo paveikslą susikursit?
19 Į stabų statulą, meistro atlietą,
auksakalio paauksintą
ir sidabro grandinėlėm apvedžiotą?
20 Kas nuskurdęs, nepuvų šilkmedį pasirinks,
nagingą meistrą susiras,
kad pastatytų nedūlėjantį stabą.

41,6*Kiekvienas jų padeda kitiems,
kiekvienas drąsina savo bičiulį.
41,7 Meistras skatina auksakalį,
svidintojas — kalvį prie priekalo.
"Atliedinta gerai," jis sako
ir sutvirtina kniedėmis,
kad neklibėtų į šalis.

21 Ar jūs nežinot? Argi negirdėjot?
Argi tai jums neskelbta nuo pradžios?
Ar jūs nesupratot?
Nuo tada, kai žemės pamatai buvo padėti,
22 jis sėdi soste anapus dangaus skliauto virš žemės,
jos gyventojai jam atrodo lyg žiogai.
Jis tas, kuris dengia žemę dangumi lyg užuolaida,
išskleidžia jį lyg palapinę gyvenimui.
23 Didžiūnus padaro jis nieku,
o valdovus žemės — tuščiu burbulu.
24 Jie vos tepasodinti, vos tepasėti,
kamienai jų vos žemėn šaknis įleido,
— jis kvėpteli ant jų ir jie nudžiūva,
viesulas kaip šapus juos nuneš.
25 "Su kuo palyginsit mane? Su kuo aš jums lygus?"
— sako Šventasis.
26 Akis pakelkit ir pasižiūrėkit į aukštybes!
Kas jąsias sukūrė?*

41,6-7 Šios dvi eilutes yra perkeltos iš 41-ojo skyriaus.
40,26 "Sukūrė": žr. Pr 1. "Šaukia": Dievas gali šaukti kūrinius vardu, nes yra jų Kūrėjas.

Tasai, kuris atveda jų pulkus, jas suskaičiuoja
ir šaukia kiekvieną jų vardu.
Dėl jo didžios galybės ir beribės jėgos,
nė viena nedrįsta neateiti!
27 Jokūbai,* kaipgi gali sakyti,
Kaip, Izraeli, skųstis drįsti:
"Mano kelias paslėptas nuo VIEŠPATIES,
mano Dievas į mano teises dėmesio nekreipia?"
28 Nagi, ar nežinai, ar nesi girdėjęs?
VIEŠPATS — amžinasis Dievas,
kūrėjas visų žemės šalių.
Nepailsta jisai, nei pavargsta,
neištiriama jo išmintis.
29 Jis duoda nuvargusiam jėgų,
bejėgiui gyvastį atšviežina.
30 Net jaunuoliai pailsta ir pavargsta,
vaikinai klupte klumpa,
31 bet tie, kurie pasitiki VIEŠPAČIU, atgaus jėgas,
pakils tarsi arų sparnais, —
nepavargs bėgdami, nepails eidami.

41

Izraelio vaduotojas

1 Tylėkite, tolimosios salos, prieš mane,*
laukite mano žodžių, tautos!
Teateina ir tepareiškia jos savo skundą, —
draugėn rinkimės teismui.

2 Kas išjudino iš Rytų kovotoją* už teisumą
ir pašaukė jį būti savo tarnu?

40,27-28 Dievo tauta, čia vadinama Jokūbu ir Izraeliu, neturi pasiduoti nevilčiai: jų Viešpats yra amžinasis Dievas.

41,1-4 Dievas pašaukia Persijos karalių Kyrą, kad išlaisvintų Izraelį iš vergijos Babilonijoje. Kyro pergalės apreiškia Dievo užmojį.

41,2 Kyras yra "kovotojas už teisumą" ir Dievo "tarnas".

Jis atiduoda jam tautas
ir sutrypia jų karalius.
Savo kalaviju jis paverčia juos dulkėm,
savo lanku — vėjo nešamais pelais.
3 Juos vejasi jis įkandin,
pralenkia nepažeistas,
vos kelią kojom siekdamas.
4 Kas tai nuveikė ir padarė?
Kas pašaukė kartas nuo pat pradžios?
Tai aš, VIEŠPATS,
kurs esu pirmasis*
ir su paskutine jų Tas pats.
5 Išvydo tolimosios salos, apėmė jas baimė,
dreba žemės pakraščiai:
artėja, jie čia pat!

8 Tu, mano tarne Izraeli,
Jokūbai, mano išsirinktasis,
bičiulio mano Abraomo palikuoni!
9 Iš žemės pakraščių tave pasiėmiau,
iš tolimiausių užkampių pasišaukiau tave.
Aš tau tariau: "Tu esi mano tarnas, —
aš išsirinkau tave, neatmesiu tavęs!"
10 Nebijok, nes aš su tavimi esu,
nebūkštauk, nes aš esu tavo Dievas!
Tave stiprinsiu, — padėsiu tau,
remsiu tave savo teisumo dešine.

11 Nūn nešlovę ir gėdą užsitrauks visi,
kas niršta prieš tave.
Taps nieku ir prapultin eis visi,
kas kovoja su tavimi.

41,4 Viešpats šaukia į būtį ir Visatą, ir istoriją, nes jis valdo Visatą ir istorijos vyksmą. Jis yra Pirmasis, — Šv. Raštas nekelia klausimo apie Dievo kilmę. Tas, kuris yra Pirmasis, yra Tas pats ir Visatos, ir istorijos pabaigoje. Jis yra ir Pradžia, ir Pabaiga, Alfa ir Omega (žr. Iz 43,10; 44,6; 46,3-4; 48,12). Sakyti "Aš esu Tas pats" yra tolygu sakyti "Aš esu Dievas", — vienintelis ir amžinas Dievas, Visatos ir istorijos Viešpats.

12 Ieškosi jų, tačiau neberasi tų,
kur vaidijosi su tavimi.
Galą gaus ir nieku taps,
kas kėlė karą prieš tave,
13 nes aš VIEŠPATS, tavo Dievas,
laikau tavo dešinę.
Aš Tas, kuris tau sako:
"Nebijok, aš tau padėsiu!"
14 Nebijok tu, kirmine Jokūbai!
Tu kirminėli, Izraeli, "Aš tau padėsiu!" — sako VIEŠPATS.
Tavo atpirkėjas* yra Izraelio Šventasis.
15 Tu būsi mano kuliamasis velenas,
aštrus, su nauju volu ir daugeliu dantų, —
kulsi kalnus ir juos triuškinsi,
kalvas paversi tu pelais.
16 Kai vėtysi, vėjas juos nuneš,
audra juos išblaškys.
O tu džiaugsies VIEŠPAČIU,
šlovinsi Izraelio Šventąjį.

17 Užguitieji ir vargšai ieško vandens,
o jo nėra,
liežuvis džiūsta jiems nuo troškulio.
Aš, VIEŠPATS, juos išgirsiu,
aš, Izraelio Dievas, jų neapleisiu.
18 Ant plikų kalvų atversiu upes
ir šaltinius slėniuose.
Dykumą paversiu tvenkiniais
ir išdžiūvusią žemę — versmėmis vandens.
19 Prisodinsiu kedrų dykumoje
— akacijų, mirtų ir alyvmedžių.
Auginsiu kiparisus tyrlaukiuose
drauge su guobomis ir pušimis,

41,14 "Atpirkėjas": hebraiškai "go'el", t.y. artimiausias giminaitis. Atpirkėjas įpareigojamas išlaisvinti vergijon patekusį giminaitį ir rūpintis, kad šeimos nekilnojamoji nuosavybė — žemė išliktų šeimos nuosavybe. Žr. Kun 25,48; Įst 19,6.12; Rut 3-4. Naujasis Testamentas ir krikščioniškoji teologija įžvelgia Atpirkėją Jėzuje, — jis yra pažadėtasis Atpirkėjas iš nuodėmės vergijos.

20 kad matytų ir žinotų,
stebėtų ir suprastų,
jog ranka VIEŠPATIES padarė visa tai, —
jog tai sukūrė Izraelio Šventasis.

Viešpaties iššūkis pagonių dievams

21 "Pateikit savo bylą", sako VIEŠPATS,
"Dėstykit savo įrodymus", sako Karalius Jokūbo.
22 Teprieina ir tepranašauja jie mums, kas įvyks!
Mums pasakykit, kas įvyko žiloj senovėj,
kad atkreiptume dėmesį į tai
ir suvoktume, kuo tai baigsis,
arba mums apreikškit, kas dar turi įvykti!
23 Pranašaukit, kas bus ateityje,
kad žinotume, jog jūs esate dievai!
Padarykit ką nors, gera, ar pikta,
kad būtume nustebinti ir įbauginti.
24 Kodėl ne! Jūs niekis* esate ir jūsų darbai — niekai!
Pasibjaurėjimą renkasi, kas jus pasirenka.

25 Išjudinau aš jį iš šiaurės, ir jis ateina,
iš krašto, kur saulė teka, aš jį pašaukiau* vardu.
Galiūnus jis ištryps it molį,
kaip puodžius šlyną kad išminko.
26 Kas iš anksto tai paskelbė, kad žinotume?
Prieš laiką, kad galėtume sakyti: "Tai tiesa!"?
Niekas neapskelbė to, niekas neapgarsino,
niekas negirdėjo jūsų žodžių.
27 Įvykiai kadaise pranašauti Zionui —
štai, štai jie vyksta!
Ir Jeruzalei šauklį su džiugia naujiena siunčiu.

41,21-24 Pagonių dievai — stabai yra "niekis", nes yra bejėgiai sąlygoti istorijos vyksmą. Vienas Viešpats yra tikras Dievas, nes istorija yra staklės, kuriomis jis audžia. Pranašai, kaip ir Sandoros įstatymas, smerkė svetimų dievų garbinimą.

41,25 "Aš jį pašaukiau": Dievas pašaukė Kyrą, kad tarnautų jo užmojui istorijoje.

28 Žvalgausi, tačiau nėra nė vieno, —
nėra tarp jų kam duoti patarimą,
kad galėtų atsakyti, kai keliu klausimus.
29 Štai visi jie — niekas,
niekas jų darbai, —
jų stabai — tuščias vėjas!

42

Viešpaties tarnas

1 "Štai mano tarnas,* kurį aš remiu, —
mano išrinktasis, kuriuo aš gėriuosi.
Apgaubiau jį savo dvasia,
kad neštų tautoms teisingumą.
2 Ne šauksmu ar pakeltu balsu, —
gatvėje nesigirdės jo balso.
3 Net palaužtos nendrės nelauš,
nei blėstančio dagčio negesins.
Jis tikrą neš teisingumą.*
4 Nepails ir nevilčiai nepasiduos,
įkurdamas žemėje teisingumą.
Jo mokymo lauks tolimosios salos".*

5 Šitaip kalba Dievas, VIEŠPATS,
kuris sukūrė ir išskleidė dangų,
patiesė žemę su visais pasėliais,
žmonėms joje duoda gyvybę
ir dvasią ant jos gyvenantiems:

42,1-4 Ši yra pirmoji Viešpaties Tarno giesmė. Be šitos, dar yra trys giesmės — pranašystės apie Viešpaties Tarną Antrojo Izaijo knygoje: Iz 49,1-7; 50,4-11; 52,13-53,12. Ką turėjo mintyje pranašas, kurį įprasta vadinti Antruoju Izaiju? Istorinį Izraelį, idealų Izraelį, vieną ar kitą istorinį Senojo Testamento asmenį, gyvenusį prieš pranašo laikotarpį ar dar ateisiantį, Mesiją? Naujasis Testamentas ir krikščioniškasis tikėjimo kraitis įžvelgė šių pranašysčių išsipildymą Jėzuje Kristuje.

42,3 Užuomina į Mesijo gailestingumą.

42,4 "Tolimosios salos": Viduržemio jūros kraštai. Senajame Testamente dažnai taip yra vadinami pagonių kraštai į vakarus nuo Palestinos.

6 "Aš, VIEŠPATS, pašaukiau tave teisumo pergalei,
paėmiau tave už rankos.
Aš sukūriau tave ir padariau tave
Tautos sandora, Tautų šviesa,
7 kad neregių akis atvertum,
belaisvius iš kalėjimo išvestum,
sėdinčius belangės tamsybėse išvaduotum.
8 Aš esu VIEŠPATS, tai mano vardas.
Savo garbės kitam neperleisiu,
nei savo šlovės stabams.
9 Žiūrėk, kas buvo pranašauta, jau įvyko,
dabar skelbiu naujus dalykus, —
pirmiau, negu tai atsitiks, skelbiu juos tau".

Pergalės giesmė

10 Naują giesmę užtraukit VIEŠPAČIUI,
jo šlovę skelbkit visur žemėje:
Jūra tedžiūgauja ir visa, kas jos gelmėse,
tolimosios salos ir jų gyventojai.
11 Teskelbia dykuma bei jos miestai,
ir žmonės Kedaro* kaimuose.
Tedžiūgauja Selos gyventojai,
tešaukia nuo kalnų viršūnių.
12 Duokite garbę VIEŠPAČIUI,
skelbkite jo šlovę tolimosiose salose.
13 Į kovą VIEŠPATS žygiuoja kaip karžygys,
tarsi kareivis žadina savyje narsą, —
jis šaukia, pakeltu balsu surinka mūšio šūkį,
pergalinga jėga stoja prieš savo priešus.

Dievas pažada padėti savo tautai

14 Tylėjau ilgai, lūkuriavau ir susilaikiau,
bet dabar aš šaukiu kaip gimdyvė,
dūstu ir aikčioju.

42,11 "Kedaras" : žr. Iz 21,16 paaiškinimą."Sela": Edomo sostinė Petra.

15 Sunaikinsiu kalnus ir kalvas,
žolę visur nuvytinsiu.
Upes paversiu pelkėmis, —
ir pelkes išdžiovinsiu.
16 Aš vesiu akluosius jų kelionėje, —
keliais nežinomais juos vesiu.
Tamsą jiems šviesa paversiu,
vingiuotus kelius ištiesinsiu.
Visa tai darau dėl jų, —
aš jų neapleisiu.
17 Trauksis į šalį visiškai susigėdę,
kas tiki stabais, —
kas sako atlietoms statuloms:
"Jūs esate mūsų dievai".

Izraelis atsisako mokytis iš klaidų

18 Klausykitės jūs, kurtieji,
pažvelkit ir išvyskit jūs, aklieji!
19 Kas aklesnis už mano tarną,*
ir kurtesnis už pasiuntinį, kurį siunčiu?
Kas taip aklas, kaip mano siųstasis,
ir taip kurčias, kaip VIEŠPATIES tarnas?
20 Žūrėti žiūri jis, bet neima į širdį,
jo ausys atviros, bet nieko jis negirdi.
21 Dėl teisumo patiko VIEŠPAČIUI
savąjį įstatymą padaryti didingu ir šlovingu.
22 Ši tačiau yra apiplėšta ir nusiaubta tauta:*
visi uždaryti rūsiuose, paimti į kalėjimus.
Jie yra tapę grobiu, nėra kam užstoti,
jie yra apiplėšiami, nėra kam sakyti: "Grąžink atgal!"
23 O kad jūs tai išgirstumėt, —
Išgirskit ir dėkitės nuo šiol į širdį!

42,18-20 Viešpats savo tautą — Izraelį vadina savo tarnu ir priekaištauja jam dėl netikėjimo.

42,22 "Tauta": Izraelis Babilono tremtyje.

24 Kas atidavė Jokūbą, kad jis būtų apiplėštas, —
kas atidavė Izraelį plėšikams?*
Ar tai nebuvo VIEŠPATS, prieš kurį mes nusidėjome?
Jo keliais eiti jie atsisakė, neklausė jo įstatymo.
25 Dėl to jis leido jiems pajusti savo pykčio jėgą, —
įniršį ir karo baisumus.
Apsiautė juos liepsnomis, bet jie nesuprato,
nudegino juos gaisru, bet jie ir to nepaėmė į širdį.

43

Dievas pažada išpirkti savo tautą

1 Dabar gi šis yra žodis VIEŠPATIES, tavo kūrėjo, Jokūbai,
— žodis to, kuris tave sukūrė, Izraeli:
"Nebijok, nes aš išpirkau tave,
pašaukiau tave vardu — tu esi mano.
2 Kai brisi per gilius vandenis, aš būsiu su tavim, —
upėse tu nepaskęsi.
Kai eisi per ugnį, nesudegsi, —
liepsnos tavęs neprarys,
3 nes aš esu VIEŠPATS, tavo Dievas,
Izraelio Šventasis, kuris tave gelbsti.
Tavo išpirkai Egiptą* atiduodu,
Kušą ir Sebą mainais už tave.
4 Kadangi esi man ir brangus,
ir vertingas, ir mylimas mano,
todėl atiduodu kraštus už tave
ir už tavo gyvybę tautas mainais.
5 Tu nebijok, nes aš esu su tavim!
Palikuonis tavo iš rytų parvesiu,
iš vakarų tave surinksiu.
6 Pasakysiu šiaurei: 'Atiduok juos!'
ir pietums: 'Nesulaikykit!'

42,24 "Plėšikai": asirai ir babiloniečiai.

43,3-4 "Egiptas...Kušas (Etiopija) ir Seba": Dievas leido persams juos užkariauti už tai, kad Persija grąžino jo tautai — Izraeliui — laisvę.

Parveski mano sūnus iš tolimų kraštų
ir mano dukras iš žemės pakraščių,
7 kiekvieną, kuris vadinamas mano vardu, —
kiekvieną, kurį aš savo garbei
ir sukūriau, ir pašaukiau, ir parengiau".

Viešpats yra vienintelis Dievas

8 Išvesk tautą aklą, nors turinčią akis,
kurčią, nors ir turinčią ausis.
9 Tegu susirenka apžiūrai visos tautos,*
tesueina draugėn gentys!
Kas iš jų kada nors tai paskelbė
ar pranašavo apie tai praeityje?
Tegu stato savo liudytojus, kad jiems paliudytų,
teišgirsta juos žmonės ir tepasako: "Tai tiesa!"
10 "Jūs esate mano liudytojai", sako VIEŠPATS,
"mano tarnai, kuriuos išsirinkau,
idant žinotumėte, mane tikėtumėte
ir suprastumėte, jog aš Tas pats.
Nebuvo kito dievo prieš mane
ir nebus jo po manęs.

11 Tai Aš, — aš esu VIEŠPATS,
kito be manęs gelbėtojo nėra.
12 Aš pats apreiškiau, aš pats gelbėjau,
aš pats paskelbiau,
o ne koks svetimas jūsų dievas, —
jūs mano liudytojai.
Aš esu Dievas,
13 amžinai Tas pats!
Nėra, kas išvaduotų iš mano rankos:
ką aš darau, kas gali pakeisti?"

43,9 Tik Dievas žino ir gali apreikšti ateities įvykius. Žr. Iz 41,1-5.21-29.

Išėjimas iš Babilono

14 Taip kalba VIEŠPATS, jūsų atpirkėjas,
Izraelio Šventasis:
"Dėl jūsų siunčiu kariuomenę prieš Babiloną,*
skląsčius kalėjimų visų nukelsiu,
o kaldėjai apsipils aimanomis.
15 Aš — VIEŠPATS, jūsų Šventasis,
Izraelio kūrėjas, jūsų karalius".
16 Taip kalba VIEŠPATS,
kuris per jūrą nutiesia kelią,
per galingus vandenis padaro taką,
17 kuris išveda į žygį vežimus ir žirgus, —
galingą kariuomenę.
Jie krinta parblokšti ir nebepakyla, —
užgesę, užblėsę kaip dagtis:
18 "Daugiau nebesiremkite tuo, kas buvo,
nebemąstykit apie tai, kas seniai praėjo.
19 Štai aš kuriu naują dalyką!
Jis dabar jau reiškiasi, negi nematote?
Net per dykumą tiesiu kelią,
net tyruose atveriu upes.
20 Man teiks garbę laukiniai žvėrys,
šakalai ir stručiai,
nes aš duodu vandens dykumoje
ir upes atveriu tyruose,
kad būtų ko atsigerti mano išrinktajai tautai.
21 Jie — tauta, kurią sau sukūriau,
kad skelbtų mano šlovę".

Izraelio nuodėmė ir Dievo gerumas

22 "Tu nešlovinai* manęs, Jokūbai,
tau nusibodau aš, Izraeli!

43,14-17 Babilonijos sunaikinimas.

43,18 Neužtenka turėti prieš akis vien tik nuostabius Dievo darbus išėjimo iš Egipto metu, nes ir tremtinių išėjimą iš Babilono lydėjo lygiai nuostabi Dievo globa.

43,22-28 Ne izraeliečių ištikimybė Dievui, bet Dievo gailestingumas grąžino laisvę.

23 Ėriukų deginamųjų aukų man neaukojai,
nei garbinai mane kruvinosiomis aukomis.
Neverčiau tavęs dėti man duonos atnašas,
nei varginau tave dėl smilkalų aukos.
24 Nepirkai man savo pinigu kvapniųjų šaknų,
nei savųjų aukų taukais negaivinai.
Ne! Tu savo nuodėmėm mane apkrovei,
nusikaltimais varginai mane.
25 Aš, aš — tas, kuris dėlei savęs
naikina tavo nusižengimus, —
aš tavo nuodėmių neatsiminsiu.
26 Primink man, stokime drauge prieš teismą!
Teisinkis, įrodyk savo nekaltumą!
27 Man nusidėjo tavo protėvis,*
sukilo prieš mane tavo atstovai,
28 suteršė mano šventyklą tavo didžiūnai,
todėl Jokūbą ir atidaviau pražūčiai,
Izraelį pastačiau paniekai".

44

Viešpats yra vienintelis Dievas

1 "Dabar gi, klausyk, Jokūbai, mano tarne,
Izraeli, kurį išsirinkau!"
2 Taip kalba VIEŠPATS, tavo kūrėjas,
kuris auklėjo tave nuo pat gimimo ir tau padėjo:
"Nebijok, Jokūbai, mano tarne,
Brangusis, kurį išsirinkau!
3 Apipilsiu vandeniu ištroškusią žemę,
srovėmis sausumą palaistysiu;
išliesiu savo dvasią ant tavo palikuonių
ir savo palaiminimą ant tavųjų vaikų.
4 Jie sužels it žolė,
kaip gluosniai paupiuose.

43,27 "Protėvis": Adomas, arba Jokūbas, arba "protėviai". "Atstovai": vadai, kunigai, pranašai.

5 Vieni sakys 'Aš VIEŠPATIES esu!'
kiti vadinsis Jokūbo vardu,
o dar kiti ant rankos užsirašys* 'VIEŠPATIES', —
didžiuosis Izraelio vardu".

Tikrasis Dievas ir stabai

6 Taip kalba VIEŠPATS, Izraelio karalius ir atpirkėjas,
Galybių VIEŠPATS:
"Aš esu pirmas, aš — paskutinis,
kito dievo be manęs nėra.
7 Kas prilygsta man? Tegu prisistato, —
tegu pasako, pareiškia ir paaiškina man tai!
Kas žiloje senovėje sukūrė tautą?
Tai, kas turi įvykti jiems tepasako!
8 Nenusigąskite, nebijokite:
Argi aš jau seniai to nepaskelbiau ir neapreiškiau?
Jūs gi mano liudytojai:
Ar yra gi kitas Dievas be manęs?
Ar yra kokia nors Uola* be manęs?"

9 Niekingi tie visi, kas daro stabų* statulas, — jų branginamieji
negali jiems nieko padėti. Jų garbintojai yra akli, stinga jiems iš-
manymo, — tik patys save kvailina. 10 Kas dievą daro ar liedina
stabą be noro užsidirbti? 11 Stebėk, kaip jo garbintojai bus sugė-
dinti, nes jų meistrai tik marūs žmonės! Kai jie visi susirinks ir
stosis prieš mane teismui, juos pagaus ir baimė, ir gėda apims.

12 Kalvis daro jį iš geležies, įpučia anglis, kūju kala stabą.
Tvirta ranka jį doroja, kol išalksta ir pavargsta. Vandens negeria,
todėl visiškai nusilpsta.

13 Stalius pamatuoja medį virvute ir nubraižo stabą rašikliu.
Jis obliuoja medį obliu, aprėžia jį skriestuvu ir išskobia jame at-
vaizdą vyro — dailaus žmogaus, tinkamą stovėti šventovėje. 14 Jis

---

44,5 "...ant rankos užsirašys": užuomina apie babiloniečių paprotį ištatuiruoti vergo rankoje savininko vardą. Žr. Apr 13,16.

44,8 "Uola": vieta prieglaudai. Dievas dažnai vadinamas "uola" — prieglauda. Žr. Įst 32,4.18; 1 Sam 2,2.

44,9-20 Satyra, pajuokianti stabų dirbėjus ir garbintojus.

kertasi kedrus, pasirenka dar kiparisą ar ąžuolą iš medžių miške,
o gal net kedrą pasodina, kad lietus jį užaugintų.
15 Dalį kamieno
žmogus naudoja kurui: šildosi prie degančių malkų ir jomis
pakuria ugnį krosnyje duonai kepti. Žmogus iš rąsto išsidrožia net
dievą ir garbina jį, iš medžio pasidaro stabą ir kniūpsčias puola
prieš jį.
16 Rąstgalį žmogus sudegina ugny, ant jos žarijų kepasi
mėsą, sotinas kepsniu, vis šildydamasis prie ugnies ir kartodamas:
"O, kaip šilta man, net karšta daros!"
17 O kas dar liko iš medžio,
dievą — savąjį stabą — droždinas, klupčioja ir kniūpsčias puola
prieš jį, maldaudamas: "Gelbėk, nes tu esi mano Dievas!"
18 Stabai nieko nežino, nieko negalvoja, nes jų akys apvilk-
tos, — nemato jie akimis, nesupranta jie širdimi.
19 Tačiau niekas
nesusiprotėja, neturi supratimo nei išmanymo, pasakyti: "Rąstgalį
į ugnį įmečiau, ant jo žarijų duonos išsikepiau, mėsos pasispir-
ginau, pasisotinau. Nejaugi iš jo liekanos sau bjaurų stabą darysiu
ir rąstgalį garbinsiu?"
20 Kas maitinasi pelenais,* tą bus širdis apgavusi ir suvedžio-
jusi. Neišgelbės jis savęs ir nesakys: "Ar tas daiktas, kurį savo
dešinėje laikau, nėra apgavystė?"

Viešpats — Kūrėjas ir Atpirkėjas

21 Nepamiršk šitų dalykų, Jokūbai, ir tu, Izraeli,
nes tu mano tarnas!
Sukūriau tave būti mano tarnu,
nepamiršiu tavęs niekad, Izraeli!
22 Išsklaidysiu tavuosius nusižengimus kaip debesį,
tavąsias nuodėmes kaip miglą.
Sugrįžki pas mane, nes tave išpirkau.
23 Dangūs, džiūgaukite, nes VIEŠPATS tai padarė,
valiuokite, žemės gelmės!
Kalnai, šokite į giesmę,
drauge su miškais ir visais jų medžiais!
Nes VIEŠPATS išpirko Jokūbą, —
per Izraelį parodys šlovę savo.

44,20 "Maitintis pelenais": dėti pastangas, bet neturėti jokios naudos. Žr. Oz 12,2; Koh 1,14; 2,11.17.

Viešpaties galybė

24 Taip kalba VIEŠPATS, tavo atpirkėjas,
kuris tave sukūrė motinos įsčiose:
"Aš — VIEŠPATS, kuris sukūrė visatą
ir vienas pats dangus ištempė...
Kai klojau žemę, kas buvo su manimi?
25 Aš — tas, kuris nieku paverčia ženklus kerėtojų
ir burtininkus padaro žiopliais.
Aš — tas, kuris išminčius priverčia pergalvoti,
padaro jų žinojimą kvailu.
26 Aš — tas, kuris tarno savojo žodį patvirtina,
įvykdo užmojį, paskelbtą jo pasiuntinių.
Aš sakau Jeruzalei: 'Būk apgyvendinta!'
Judo miestams: 'Būkite atstatyti!'
Aš prikelsiu jų griuvėsius!
27 Aš — tas, kuris sako marių gelmėms: 'Išdžiūkite!
Aš išsekinsiu jūsų šaltinius!'
28 Aš — tas, kuris taria Kyrui:* 'Tu — mano skerdžius!'
Visa, ką aš noriu, jis įvykdys.
Jis tars Jeruzalei: 'Būk atstatyta!'
o apie šventyklą sakys: 'Tebūna dedami pamatai!'"

45

Kyras — Dievo pateptasis

1 Taip kalba VIEŠPATS Kyrui, savo pateptajam,*
kurį jis paėmė už dešinės rankos,
kad pajungtų jam tautas ir karalius nuginkluotų,
kad atvertų jam duris ir vartai liktų atsklęsti:

44,28 "Kyras": Persijos karalius (559-529 m. prieš Kr.) ir Babilonijos užkariautojas. Nugalėjęs Babiloniją 538 m. prieš Kr., jis leido žydams grįžti į savo tėvų kraštą, atstatyti Jeruzalę ir Šventyklą.

45,1 "Pateptasis": hebraiškai "mašiah", — iš šio žodžio kilo žodis "Mesijas". Iš graikiškojo vertimo "kristos" turime žodį "Kristus". Žodis "Kristus" nėra vardas, pareigos ar pašaukimo titulas. Senojo Testamento karaliai buvo Dievo "pateptieji". Čia mesijo titulas duodamas Kyrui, Persijos karaliui, nes jis buvo Dievo įrankis.

2 "Aš pats žygiuosiu pirma tavęs
ir kalvas sulyginsiu.
Vario duris sutrupinsiu, nukaposiu skląsčius geležies.
3 Tau atiduosiu paslėptus turtus, slaptas sankaupas,
kad žinotumei, jog aš VIEŠPATS, Izraelio Dievas,
kurs šaukia tave vardu.
4 Dėl Jokūbo, savojo tarno,
dėl Izraelio, savo išrinktojo,
pašaukiau tave vardu, duodamas tau garbę,
nors tu manęs ir nepažinojai.
5 Aš esu VIEŠPATS ir nėra kito, —
be manęs nėra Dievo!
Aš — tas, kurs tave apginkluoju,
nors tu manęs ir nepažįsti,
6 kad nuo saulės tekėjimo iki jos laidos būtų žinoma,
jog kito be manęs nėra.
Aš esu VIEŠPATS ir nėra kito!
7 Darau šviesą ir kuriu tamsą,
sukuriu gerovę ir sukeliu negandas,* —
aš — VIEŠPATS — visa tai padarau.
8 Rasokite, dangūs, iš aukštybių
ir debesys išlykite teisumą.*
Žemė teprasiveria, tedygsta išganymas,
drauge tegu išželdo teisumą.
Aš, VIEŠPATS, tai padariau.

Dievas — Visatos ir istorijos Viešpats

9 Vargas tam, kurs bylinėjas* su savo Kūrėju,
būdamas šuke tarp žemės šukių!

45,5 "Vario durys": Babilono rūmuose.
45,7 "Sukeliu negandas": Dievas leidžia blogiui reikštis dėl didesnio gėrio.
45,8 Vulgatos vertimas pabrėžia šio teksto mesijinę prasmę, versdama žodį "teisumas" žodžiu "Teisusis" ir žodį "išganymas" žodžiu "Išganytojas". Advento liturgija naudoja "Rorate, coeli desuper...", — "Rasokite, dangūs, iš aukštybių...", kad pabrėžtų amžius jungiantį Kristaus atėjimo ilgesį pasaulyje.
45,9 Dievas yra laisvas, — niekas negali bylinėtis su juo dėl to, kad jis pasirinko Kyrą kaip mesiją.

Argi molis sako puodžiui: 'Ką tu iš manęs darai?"'
arba 'Tavo dirbinys neturi ąsos'?
10 Vargas kūdikiui, kurs tėvui sako: 'Ką gimti tu pašauki?'
arba motinai: 'Ką tu gimdai?'"

11 Taip kalba VIEŠPATS,
Izraelio Šventasis ir Kūrėjas:
"Ar man priekaištausit dėl mano vaikų likimo
ir nurodysit man, koks turi būti mano rankų darbas?
12 Aš žemę sutvėriau,
žmoniją žemėje sukūriau.
Dangus savo rankomis ištempiau,
suteikiau darną visoms jų galybėms.
13 Aš jį* dėl teisumo pergalės išjudinau,
visus kelius jam lygius padariau.
Ne dėl algos ar dovanų
jis mano miestą atstatys
ir mano tremtinius išlaisvins,
sako galybių VIEŠPATS".

14 Taip kalba VIEŠPATS:
"Egipto* turtai, Kušo prekės
ir aukštaūgiai sabiečiai
ateis pas tave ir tau priklausys.
Paskui tave jie eis grandinėm apkalti,
parpuls jie prieš tave, maldaudami tave:
"Tik su jumis yra Dievas, niekur kitur!
Kitų dievų nėra!"

15 Tikrai, tu esi pasislėpęs Dievas,*
Izraelio Dieve, Išvaduotojau!
16 Gėda ir nemalonė kris ant jų visų,
stabų dirbėjai nemalonėje pražus.

45,13 "Jis": Persijos karalius Kyras, Dievo pašauktas išlaisvinti ir atstatyti Izrealį.

45,14 "Egiptas...Kušas(Etiopija)...sabiečiai": egiptiečiai ir jų sąjungininkai, Kyro nugalėti, išpažįsta Izraelio Dievą kaip vieną tikrą Dievą. Žr. Iz 43,3.

45,15 "Pasislėpęs Dievas": šis tekstas atkreipia dėmesį į teologinę įžvalgą — Dievas yra istorijos Viešpats per savo įrankius (Kyrą). Savo tautai Dievas nuolat yra Išvaduotojas, kurio visagalybė reiškiasi Visatoje (18-19 eilutė).

17 Izraeli, esi VIEŠPATIES išvaduotas
amžinu išganymu!
Gėda ir nemalonė niekad nekris ant jūsų
per amžių amžius.

18 Nes šitaip kalba VIEŠPATS,
kuris sukūrė dangų, —
jis — Dievas,
kuris paruošė ir padarė žemę,
— davė jai pradžią, —
jis — tas,
kuris nesukūrė jos tyrlaukiais,*
bet padarė gyvenamą:
"Aš VIEŠPATS, be manęs nėra kito!
19 Nekalbėjau nei paslapčiom,
nei iš buveinės tamsybės šalyje
ir Jokūbo palikuonims nesakiau:
'Ieškokit manęs dykvietėje'.
Aš, VIEŠPATS, teisumą apreiškiu, —
paskelbiu, kas teisinga".

20 "Susirinkite ir ateikite,
prieikite arčiau jūs, tautų likučiai!
Neišmano nieko tie,
kurie nešiojasi stabus iš medžio*
ir meldžiasi dievui,
kurs išgelbėti negali.
21 Eikit šen, drauge pasitarę, pasakykite!
Kas paskelbė tai kadaise,
išpranašavo tai iš anksto?
Argi tai ne aš, VIEŠPATS,
be kurio nėra kito Dievo?
Tik aš vienas — teisingas ir išvaduojantis Dievas!

45,18 "Tyrlaukiai": užuomina apie Kūrimo pradžią, kai žemė buvo be pavidalo (žr. Pr 1,2).
45,20 "Nešiojasi stabus iš medžio": taip buvo daroma švenčių eisenose. Pagonių dievai turi kojas, bet negali vaikščioti. Žr. Ps 115,7; Bar 6,25.

22 Gręžkitės manin ir būsite išgelbėti,
visi žemės pakraščiai,
nes Dievas aš, — kito nėra!
23 Prisiekiau savim,
mano lūpos ištarė teisingą įstatymą —
neatšaukiamą žodį:
'Kiekvienas kelis klaupsis prieš mane,
manim prisieks kiekvienas liežuvis'.
24 Man sakys: 'Tik per VIEŠPATĮ rasime pergalę ir jėgą'.
Gėdydamies ateis pas jį visi,
kurie ant jo niršta.
25 Tik per VIEŠPATĮ visi Izraelio palikuonys
ras teisumą ir šlovę".

46

Babilono dievai

1 Belas* sukiužo, Nebas susigūžia, —
jų stabai pakrauti ant asilų ir galvijų.
Tie, kurie turėtų nešti jus,
dabar kaip naštos kraunamos ant nuvargusių gyvulių.
2 Gūžiasi, kiūžta ir jie drauge,
išgelbėti naštos negali, —
jie patys eina į nelaisvę.
3 Klausykitės manęs, Jokūbo namai,
ir jūs, kas likote gyvi iš Izraelio namų,
nuo pat gimimo esate mano našta,
išlaikiau jus nuo pat vaikystės.
4 Liksiu vis tas pats,
kai jūs pasensite,
kai jūs pražilsite,
nešiosiu ir tada.
Aš — tas, kuris nešiojau,
aš — tas, kuris ir nešios, —
aš — tas, kuris jus neš ir išgelbės.

46,1 "Belas...Nebas": Babilono dievai. Jie yra visiškai bejėgiai prieš visagalį Dievą.

5 Ką sugretinsite su manimi
ir laikysite man lygų?
Arba ką sulyginsite su manimi,
ir būtume panašūs?
6 Dosnieji iš kapšio auksą išpila,
svarstyklėmis sidabrą atsveria
ir auksakalį pasisamdo,
kad iš to jiems padarytų dievą,
kurį jie garbintų, žemėn kniūpsčiom puldami.
7 Dedas jį ant savo pečių,
nešiojas visur,
kai pastato jį vieton,
ten stovi sustingęs,
iš vietos nepajuda.
Nors jie šaukiasi,
negali jis atsiliepti,
nei jų iš nelaimės išgelbėti.

8 Atminkite tai ir būkite ryžtingi,
dėkitės į širdį, nusidėjėliai!
9 Atminkite, kas buvo anksčiau,
senų senais laikais:
Aš esu Dievas,
nėra kito;
Aš — Dievas,
nėra tokio kaip aš.
10 Apreiškiu pabaigą nuo pat pradžios,
iš anksto paskelbiu,
kas dar įvyks.
Tariu: “Mano užmojis bus įvykdytas!”
Aš įvykdysiu visa,
kas sumanyta.

11 Šaukiu iš rytų plėšrų paukštį,*
iš tolimos šalies žmogų,
kad įvykdytų manąjį užmojį.

46,11 “Plėšrus paukštis”: Kyras. Žr. Iz. 41,2-4.

Kaip kalbėjau, taip ir įvykdysiu,
ką užsimojau, tą padarysiu.
12 Klausykitės manęs, jūs — užsispyrėliai,
esate toli nuo teisumo pergalės.
13 Aš pats įgyvendinu savąjį teisumą,
jis nebėra toli, mano išganymas nevėluos.
Aš pats suteiksiu išganymą Zione,
Izraeliui duosiu savo šlovę.

47

Babilonijos teismas

1 "Lipk žemyn, sėskis dulkėse,
mergele — dukra Babilono!*
Tau sosto nebėra,
atsisėsk ant žemės, kaldėjų dukra!
Dailiąja ir gašliąja nebūsi daugiau vadinama.
2 Imk girnas ir miltus malk!
Nuo veido šydą nusidenk!
Skraistę nusimesk, blauzdas apsinuogink,
braidyk po vandenį upėse.
3 Tavo nuogumas bus aikštėn iškeltas,
matysis tavoji gėda.
Atkeršysiu ir nepagailėsiu",
4 sako mūsų Atpirkėjas.
Jo vardas — Galybių VIEŠPATS, Izraelio Šventasis.

5 Sėdėk tyli, pasitrauk į patamsį,
kaldėjų dukra!
Karalysčių viešpate nebūsi daugiau vadinama.
6 Buvau įpykęs prieš savo tautą,
savąjį paveldą buvau išniekinęs,
į tavo rankas jį buvau atidavęs.

47,1-15 Patyčių giesmė, išjuokianti Babiloną, kadaise buvusį tautų karaliumi, o dabar tapusį kitų tautų vergu.

O tu jam neparodei pagailos, —
krovei ant senelių labai sunkų jungą.
7 Sakei tu sau: "Viešpatė būsiu amžinai!"
Sau neėmei šių dalykų į širdį,
negalvojai, kuo tai galės pasibaigti.
8 Dabar išgirski šita, išlepintoji,
besijaučianti jaukiai, galvojanti širdy:
"Aš, ir niekas kitas!
Niekad netapsiu našle,
nei išgyvensiu netektį vaikų..."
9 Bet ir viena, ir kita ištiks tave
staiga, tą pačią dieną:
Vaikų netektis ir našlystė
užvirs ant tavęs visu svoriu,
nežiūrint tavųjų užkeikimų gausybės
ir visų tavo grasių kerėjimų galios.
10 Kadangi nedora būdama jauteisi saugi
ir sakei sau: "Niekas manęs nemato!",
tavo išmintis ir žinojimas išvedė tave iš kelio.
Užtat ir sakei sau: "Aš, ir niekas kitas!"
11 Užguls tave vargas,
nemokėsi jo šalin nužavėti;
užpuls tave nelaimė,
nepajėgsi jos nuvyti.
Staiga užklups tave galas,
apie kurį nepagalvojai.
12 O dabar smaginkis savo kerėjimais
ir savų užkeikimų gausybe,
kuriais varginai save nuo pat jaunystės.
Gal dar vis galvoji, kad jie bus tau naudingi?
Gal jais baimę įvarysi!
13 Prisidarei daug vargo turėdama tiek patarėjų!
Teateina ir tegelbėja dabar tave
dangaus tyrinėtojai ir žvaigždžių stebėtojai,
kurie per kiekvieną jaunatį numato, kas tau atsitiks.
14 Štai jie šiaudais pavirto,
ugnis suryja juos, —
neišgelbės jie net savęs nuo rajų liepsnų.
Tai ne žarijos, prie kurių pasišildyti galėtum,
tai ne židinys, prie kurio žmonės susėstų!

47,9.13.15 Babilonas buvo garsus savo magija ir astrologija.

15 Šitaip tau tarnauja tavieji kerėtojai,
su kuriais prekiavai nuo pat jaunystės.
Kievienas jų savo keliu klajoja, —
nėra nė vieno, kurs tave išgelbėtų.

48

1 Klausykitės štai ko, Jokūbo namai,
vadinami Izraelio vardu,
kilusieji iš Judo sėklos, —
jūs, kurie VIEŠPATIES vardu prisiekiate
ir šaukiatės Izraelio Dievo
be ištikimybės ir be teisumo,
2 nors vadinatės Šventąja tauta
ir kliaujatės Dievu Izraelio,
kurio vardas yra Galybių VIEŠPATS.
3 Kas jau įvyko, seniai buvau apreiškęs,
iš mano lūpų tai išėjo,
aš pats tai paskelbiau.
Nelauktai ėmiau vykdyti, ir visa įvyko.
4 Žinau, kad užsispyręs esi,
nes tavo sprandas — tarsi sausgyslė iš geležies,
o tavoji kakta — iš vario,
5 todėl tai iš anksto seniai tau apreiškiau
ir paskelbiau pirmiau, negu įvyko,
idant nesakytum: “Mano stabas visa tai padarė,
mano statula — drožtoji ar atlietoji — tai patvarkė”.
6 Dabar, kai visa išgirdai, pagalvok!
Ar neturi visa tai pripažinti?

Nuo dabar kai ką visiškai nauja skelbiu tau,
paslaptingus įvykius, ko tu nežinai.
7 Dabar, o ne seniai prieš dienų dienas, jie prasidėjo,
anksčiau apie juos negirdėjai,
kad nesakytum: “Aš jau žinojau apie juos!”
8 Tu apie juos nei ką nors būsi girdėjęs,
nei ką žinojęs, —
tavo ausys juk nuo seno buvo kurčios.

Žinojau, koks tu apgaulingas,
juk nuo motinos įsčių buvai vadinamas sukčiumi.
9 Bet savo vardo dėlei valdau pyktį,
savosios šlovės dėlei susilaikau,
kad tavęs nesunaikinčiau.
10 Štai išgryninau tave,
tačiau ne kaip sidabrą,
tave išmėginau skausmo žaizdre.
11 Dėl savęs, savo paties dėlei, —
kad mano vardas nebūtų paniekintas tai nūn darau.
Savo šlovės kitam neperleisiu!

Kyras — Viešpaties įgaliotinis

12 "Išgirsk mane, Jokūbai, —
Izraeli, kurį vardu pavadinau!
Aš esu Tas pats,
— aš pirmasis, aš ir paskutinis!
13 Mano rankos padėjo žemės pamatus,
mano dešinioji išskleidė dangus.
Kada juos pašaukiu, tuojau pat ateina.
14 Sueikite, jūs visi, ir klausykitės!
Kas iš jų {dievų} kada paskelbė ką nors panašaus?
VIEŠPATIES bičiulis* įvykdys jo valią prieš Babiloną,
ir Kaldėjos palikuonis.
15 Aš, aš tai paskelbiau,
aš jį pašaukiau,
aš jį atvedžiau, —
jam seksis kely!
16 Prieikite arčiau prie manęs
ir klausykitės, ką sakau!
Nuo pat pradžios aš nekalbėjau apie tai paslapčiom,
nuo to laiko, kai tai pradėjo vykti, esu čia".

{"Nūnai Viešpats DIEVAS ir jo Dvasia pasiuntė mane"}*

48,14 "Viešpaties bičiulis": Kyras, nes jis įgyvendina Dievo užmojį.
48,16 "Nūnai mane pasiuntė Viešpats...ir Dvasia": Kyro pareiškimas. Žr. 14-ąją eilutę.

Pamoka iš praeities

17 Taip kalba VIEŠPATS, tavo Atpirkėjas,
Izraelio Šventasis:
"Aš, VIEŠPATS, tavo Dievas,
mokau tave, kas tau naudinga,
ir vedu tave keliu,
kuriuo tau dera eiti.
18 O, kad klausytumei mano įsakymų!
Tavoji gerovė būtų kaip upė,
o tavo teisumas kaip marių bangos.
19 Tavo palikuonių būtų kaip smilčių,
o gimusiųjų iš tavosios giminės — kaip smėlio grūdelių.
Jų vardas nežūtų ir neišdiltų mano akyse".

Išėjimas iš Babilono

20 Eikite iš Babilono, bėkite iš Kaldėjos!
Tai su džiaugsmu garsiai skelbkite,
kad būtų žinoma;
neškite žinią lig žemės pakraščių,
sakykite:
"Jokūbą, savo tarną, VIEŠPATS išpirko!
21 Troškulio jie nekentėjo,
kai vedė juos per sausas dykynes.
Vandeniui ištrykšti iš uolos jis liepė, —
praskėlė uolą ir tryško vandenys".

22 {"Nedorėliai ramybės neturės", — sako VIEŠPATS.}

2. Išpirkimas iš nuodėmės, Izraelio išvadavimas

49

Viešpaties Tarnas

1 Išgirskite mane,* salos,
atkreipkite dėmesį, tolimosios tautos!
Mane VIEŠPATS pašaukė dar negimusį, —
dar motinos įsčiose tebesantį,
jis ištarė manąjį vardą.*
2 Jis padarė iš manęs aštrų kalaviją,*
paslėpė mane savo rankos šešėlyje.
Jis padarė mane aštria strėle
ir įdėjo į savąją strėlinę.
3 "Tu esi mano tarnas,* — man pasakė, —
Izraeli, per tave savo šlovę apreikšiu!"
4 Bet aš pagalvojau: "Veltui aš triūsiau,
tuščiai ir be naudos jėgas eikvojau;
tačiau mano byla pas VIEŠPATĮ,
ir mano atlygis manojo Dievo rankoje.
5 Dabar tvirtai nusprendė VIEŠPATS,
kuris mane savuoju tarnu dar motinos įsčiose padarė,
kad aš Jokūbą jam parvesčiau,
Izraelis pas jį būtų surinktas.
Aš esu pagerbtas VIEŠPATIES akyse,
mano Dievas — manoji jėga!"
6 "Per maža,* — sako jis, — tau būti mano tarnu,
prikelti Jokūbo gimines
ir sugrąžinti Izraelio likučius.

49,1-7 Antroji Viešpaties Tarno giesmė.

49,1 "Ištarė {davė} manąjį vardą": Dievas pašaukė Kyrą, Persijos karalių, ypatingai pareigai (žr. Jer 1,5).

49,2 Dievas parengė Tarną ir padarė jį tinkamą paskelbti jo užmojį.

49,3 "Izraelis": Tarnas yra tapatinamas su Izraelio tauta kaip jos idealus atstovas.

49,6 Tarno užduotis apima ne tik Izraelio atstatymą, bet ir pasaulio išganymą. Žr. Lk 2,32.

Aš padarysiu tave taip pat ir tautų šviesa,
kad mano išganymas pasiektų žemės pakraščius".

7 Taip kalba VIEŠPATS,
Izraelio atpirkėjas, jo Šventasis, paniekintajam,
tam, kuriuo bjaurisi tautos,
valdovų tarnui:
"Karaliai atsistos, kai pamatys,
didžiūnai, ir tie, lenksis iki žemės
dėl VIEŠPATIES, kuris yra ištikimas,
dėl Izraelio Šventojo, kuris tave išrinko".

Išvadavimas ir Ziono atstatymas

8 Taip kalba VIEŠPATS: "Malonės metu tave išklausau,
išganymo dieną tau padedu.
Sukūriau tave, paskyriau tave sandora tautai,
kad atstatytum kraštą ir
išdalytum nuniokotus paveldus.
9 Sakyk kaliniams: 'Išeikite!'
ir tiems, kurie tamsybėse: 'Eikite į šviesą!'
Pakelėse jie ganysis,
ant plikų kalvų visur jie ras ganyklų.
10 Nekęs nei alkio, nei troškulio,
nekenks jiems nei dykumų vėjas, nei saulė,
nes gailestingasis juos veda
ir nuveda prie čiurlenančių šaltinių.
11 Padarysiu jiems kelią per visus savo kalnus,
mano vieškeliai bus nulyginti.
12 Žiūrėk! Šitie ateina iš toli,
vieni iš šiaurės ir vakarų,
o kiti iš Syenės* šalies".

13 Dangūs, džiūgaukite!
Iš džiaugsmo šokinėk, žeme!

49,12 "Syenė": miestas, dabar vardu Asuanas, prie pirmųjų Nilo krioklių pietiniame Egipte.

Tegu plyšta kalnai džiaugsmo giesme!
Nes VIEŠPATS paguodė savąją tautą,
pasigailėjo savo varguolių.

14 Bet Zionas sako: "Apleido mane VIEŠPATS,
užmiršo mane Dievas".
15 "Ar gali moteris užmiršti savo mažylį,
būti be švelnumo savo įsčių sūnui?
Net jeigu ji ir užmirštų,
aš tavęs niekad neužmiršiu.
16 Žiūrėk! Įrėžiau tavo vardą savo rankos delne;*
tavo mūrus prieš akis turiu nuolat.
17 Tavo atstatytojai čion atskuba,
o kas niokojo ir alino tave,
atsitraukė nuo tavęs.
18 Pakelk akis ir apsidairyk aplinkui:
draugėn jie renkasi ir eina pas tave.
"Kaip gyvas aš, — tai VIEŠPATIES žodis, —
visais jais pasipuoši kaip puošmenomis,
pasidabinsi jais kaip nuotaka.

19 Tikrai, tu buvai nualinta ir nusiaubta, —
griuvėsių kraštas, —
bet dabar būsi per ankšta savo naujakuriams,
nors tavo engėjai ir bus pasitraukę toli.
20 Vaikai, kurių buvai netekusi,
vis dėlto tau sakys:
'Čia man per ankšta, man reikia daugiau vietos,
kad galėčiau įsikurti!'
21 Tada tu sakysi savo širdy:
'Kas man pagimdė juos?
Juk aš buvau bevaikė ir bevaisė,
{ištremta ir atstumta},
kas juos man išaugino?
Žiūrėk! Juk buvau aš likusi vienų viena,
o šitie iš kur?'"

49,16 "Įrėžiau...vardą...rankos delne": Dievas niekuomet nebuvo užmiršęs savosios tautos. Žr. Iš 13,9.16; Įst 6,6-9.

22 Taip kalba Viešpats DIEVAS:
"Štai pakelsiu savo ranką tautoms
ir duosiu savąjį ženklą gentims, —
jos pargabens ant rankų tavo sūnus,
o dukras parneš ant savo pečių.
23 Karaliai bus tavųjų vaikų įtėviais,
jų karalienės jų įmotėm.
Veidu į žemę puldami, jie tave pagerbs
ir laižys dulkes nuo tavo kojų.
Tuomet tu tikrai žinosi, kad aš esu VIEŠPATS, —
tie, kurie pasitiki manimi, nebus sugėdinti".

24 "Ar išplėšia kas nors grobį iš galiūno?
Ar galima belaisvius atimti iš tirono?"
25 Šitaip VIEŠPATS atsako: "Žinoma!
Belaisviai bus atimti iš galiūno
ir grobis išplėštas iš tirono!
Tavo reikalo gynėjas esu aš pats, —
aš pats išvaduosiu tavo vaikus.
26 Priversiu tavo engėjus maitintis savo pačių kūnu,
pasigers jie savo pačių krauju kaip saldžiu vynu.
Visa žmonija žinos, kad aš esu VIEŠPATS,
tavo išvaduotojas, tavo atpirkėjas,
— Jokūbo galingasis".

50

Išganymas tik per Viešpaties Tarną

1 Taip kalba VIEŠPATS:
"Kur yra jūsų motinos skyrybų raštas,*
kuriuo aš ją paleidau?
Kuriam gi savo skolintojui pardaviau aš jus?
Tik dėl jūsų nuodėmių buvote parduoti,
Tik dėl jūsų nusižengimų buvo paleista jūsų motina.

50,1 Pranašas atsako į tremtinių skundą, kad Dievas juos visiškai apleido, parodydamas, kad jų nuodėmės atvedė juos į tremtį. Kadangi skyrybų rašto

2 Kodėl nebuvo nė vieno, kai atėjau?
Kodėl niekas neatsiliepė, kai šaukiau?
Nejau mano ranka per trumpa, kad išpirkčiau?*
Argi stinga man jėgų, kad išvaduočiau?
Štai vien pagrūmojimu išdžiovinu jūrą,
paverčiu dykuma upes!
Jose žuvys, netekusios vandens,
dvokia ir gaišta nuo troškulio.
3 Apgaubiu dangus tamsybe,
aptraukiu juos ašutine".

4 "Viešpats DIEVAS man davė iškalbų liežuvį,*
kad sugebėčiau žodžiu stiprinti nuvargusius.
Kas rytą jis žadina mano ausį,
kad klausyčiausi, tarsi mokinys.
5 Viešpats DIEVAS atvėrė man ausis;
Aš nemaištavau,* atgal nesitraukiau.
6 Atsukau nugarą mane plakantiems,
atkišau žandus raunantiems man barzdą,*
nuo užgauliojimo ir spjūvių veido neslėpiau.
7 Viešpats DIEVAS man padeda,
todėl aš nesu pažemintas.
Nutaisiau savo veidą kietą kaip titnagas,
žinau, kad nebūsiu sugėdintas.
8 Mano gynėjas yra arti, —
kas drįs su manimi bylinėtis?
Stokime vienas prieš kitą teisme!
Kas turi bylą prieš mane?
Tegu man prisistato!

---

nebuvo, ryšys tarp Viešpaties ir jo tautos nėra nutrauktas. Ilgainiui Viešpats išvaduos savo tautą.

50,2 Izraelio pasitikėjimas Dievu yra silpnas, — netikima Dievo pažadu išvaduoti iš tremties.

50.4-11 Trečioji Viešpaties Tarno giesmė: Tarnas kalba 4-9-oje eilutėje, o Dievas bara žmones už neklusnumą 10-11-oje eilutėje.

50,5 Tarnas neatsisako vykdyti jam Dievo duotą užduotį.

50,6 Noriai priima užgaulę ir mušimą. "Rauti barzdą": didelė užgaulė.

9 Štai Viešpats DIEVAS man padeda, —
kas gi mane bepasmerks?
Štai jie visi sutrūnys kaip drabužis, —
kandys juos suės".

10 Kas iš jūsų bijosi VIEŠPATIES
ir paklūsta jo tarno balsui,
kas gyvena nakty be šviesos,
pasitikėdamas VIEŠPATIES vardu
ir neabejodamas savo Dievu?
11 Štai jūs — visi, kurie ugnį kuriate
ir žiebiatės deglus,
gyvenkite pagal savo ugnies šviesą
ir pagal deglus, kuriuos įsižiebėte!
Nuo mano rankos tai pareina: gulsitės į skausmo patalą.

51

Raginimas pasitikėti Viešpačiu

1 "Klausykitės manęs, kas siekiate teisumo
ir ieškote VIEŠPATIES.
Pagalvokite apie uolą,* iš kurios buvote iškirsti,
apie žvyrduobę, iš kurios buvote iškasti.
2 Pagalvokite apie Abraomą, savo tėvą,
ir Sarą, jus pagimdžiusią.
Jis buvo tik vienas, kai jį pašaukiau,
laiminau jį ir padariau iš jo daugybę.
3 VIEŠPATS užjaučia Zioną,
visiems jo griuvėsiams yra maloningas.
Jo dykumą paverčia Edenu
ir jo tyrlaukius — VIEŠPATIES sodu.
Linksmybės ir džiaugsmo,
padėkos giesmių ir muzikos skambesio pilna jame.

50,10-11 Žmonės, užuot pasitikėję Dievu ir jo Tarnu, sudarinėja planus, vedančius į jų pražūtį.
51,1 "Uola...žvyrduobė": garbingi protėviai.

4 Klausykitės manęs, tautos,*
atkreipkite dėmesį, gentys,
nes aš duosiu mokymą ir teisingumą, —
šviesą tautoms.
Vienu akimirksniu
5 įvykdysiu savo pergalę,
mano išganymas ateis kaip šviesa
ir mano rankos teis tautas, —
salos manimi pasitikės,
manosios rankos jos lauks.

6 Pakelkite akis į dangus,
pagalvokite apie žemę po kojomis!
Nors dangūs ir išnyktų kaip dūmas,
o žemė susidėvėtų kaip drabužis
ir žmonės mirtų kaip musės,
mano išganymas tvers per amžius,*
manasis teisumas niekad nesusidėvės.
7 Klausykite manęs jūs, žinantieji teisumą, —
tauta imanti mano mokymą širdin:
Nebijokite žmonių užgaulės,
dėl jų patyčių neišsigąskite!
8 Juos kaip drabužį suės kirminai,
kaip vilną sukapos juos kandys.
Bet mano teisumas tvers per amžius
ir mano išganymas plūs iš kartos į kartą".

9 Pabusk, pabusk,
apsivilk tvirtybe, VIEŠPATIES ranka!
Pabusk, kaip senovės dienomis,
praėjusiais amžiais!
Argi ne tu Rahabą* sukapojai,
nudūrei slibiną?

51,4-5 Pagonių tautos pažins tikrąjį Dievą ir išganymą.

51,6 Išganymas ir teisumas, apreikšti per pranašą, yra amžini. Dangūs ir žemė tėra tik laikini. Žr. Mt 24,35.

51,9 "Rahabas": žr. Iz 30,7 paaiškinimą. "Slibinas": žr. Iz 27,1 paaiškinimą.

10 Argi ne tu išdžiovinai jūrą,
vandenis didžiosios bedugnės?*
Kas padarė iš jūros dugno kelią,
kad išpirktieji pereiti galėtų?
11 VIEŠPATIES išpirktieji sugrįš ir,
amžinu džiaugsmu vainikuoti,
įžengs į Zioną.
Juos lydės džiaugsmas ir linksmybė,
liūdesys ir aimanos pasitrauks.

12 "Tai aš, aš esu Tas, kuris jus guodžiu, —
ko tu bijai?
Žmogaus? — jis marus!
Žmogaus sūnaus? — jis ne daugiau kaip žolė!
13 Kodėl užmiršai VIEŠPATĮ, savo Kūrėją,
kurs dangus išskleidė ir pamatus žemei padėjo?
Kiaurą dieną tave kankina baimė
dėl engėjo įtūžio,
norinčio tave sunaikinti.
Bet kur gi tas engėjo įtūžis?
14 Pančiais surakintieji greit bus išvaduoti,
nemirs ir neis į Duobę,
nei duonos jie nestokos.
15 Aš esu VIEŠPATS, tavo Dievas,
kuris įaudrinu jūrą,
jog bangos ima šėlti," —
Galybių VIEŠPATS yra jo vardas!
16 "Savo žodžius įdėjau tau į lūpas
ir savosios rankos šešėliu apdengiau tave.
Aš — tas, kuris išskleidė dangus ir padėjo pamatus žemei,
sakiau Zionui: Tu esi mano tauta!"

Viešpaties taurė — Jeruzalės skausmas

17 Atsibusk, atsibusk!
Atsikelk, Jeruzale!

51,10 "Didžioji bedugnė": užuomina apie pirmykštį chaosą. Žr. Pr 1,2.

Tu gėrei pykčio taurę, kurią laikė VIEŠPATIES ranka,
išgėrei iki dugno indą — svaigią taurę!
18 Iš visų jos pagimdytų sūnų
nėra kas ja rūpintųsi,
iš visų jos išaugintų sūnų
nėra kas paimtų ją už rankos!
19 Abi šios nelaimės prislėgė tave!
Kas tave užjaus?
Nuniokojimas ir sunaikinimas,
badas ir kalavijas!
Kas tave paguos?
20 Tavieji sūnūs nualpę, —
guli visur gatvių kampuose,
kaip stirna medžiotojo tinkle,
girti nuo VIEŠPATIES pykčio,
tavo Dievo įniršio įveikti.

21 Bet dabar klausykis, nelaimingoji, —
esi apsvaigusi, bet ne nuo vyno!
22 Taip kalba VIEŠPATS, tavasis Valdovas ir Dievas,
ginantis savąją tautą:
"Žiūrėk, aš imu tau iš rankos svaigiąją taurę.
Iš mano pykčio indo daugiau nebegersi.
23 Paduosiu ją į rankas tavo kankintojų, sakiusių tau:
'Gulkis ant žemės, kad galėtume sutrypti tave!'
Savąją nugarą padarei grindiniu, — gatve praeiviams".

52

Tedžiūgauja Zionas

1 Atsibusk, atsibusk!
Apsivilk savąja stiprybe, Zionai!
Vilkis savosios šlovės drabužiais,
Jeruzale, šventasis mieste,
nes neapipjaustytieji ir netyrieji
nebemindžios daugiau tavęs!
2 Nusipurtyk dulkes nuo savęs,
sėskis į savąjį sostą, Jeruzale!

Nusimesk grandinę nuo kaklo,
belaisve tu, Ziono dukra!
3 Nes VIEŠPATS sako taip:
"Ne už kainą buvote parduoti ir
ne už pinigus būsite atpirkti".
4 Šitaip Viešpats DIEVAS kalba:
"Kadaise manoji tauta išėjo į Egiptą,
kad ten gyventų kaip svetimšaliai.
Asirija apiplėšė juos,
nieko už tai neduodama.
5 O dabar, ką aš turiu daryti?"
— žodis VIEŠPATIES.
"Manoji tauta buvo pagrobta už nieką,
o jų engėjai staugia iš džiaugsmo..."
— žodis VIEŠPATIES.
"...Mano vardas užgauliojamas kasdien be paliovos.
6 Todėl manoji tauta patirs mano šlovę tą dieną,
nes aš Tas — Viešpats, kurs tai sako. Štai aš esu!"

7 Kokios gi dailios kalnuose šauklio kojos,
— to, kuris ateina su linksmąja žinia,
skelbdamas ramybę, nešdamas gerąją naujieną,
garsindamas išganymą, sakydamas Zionui:*
"Viešpatauja tavo Dievas!"
8 Klausykis! Tavo sargybiniai šaukia,
džiūgauja drauge,
nes jie mato savo pačių akimis
VIEŠPATĮ, grįžtantį į Zioną.
9 Drauge praplyškite džiaugsmo giesme,
Jeruzalės griuvėsiai,
nes VIEŠPATS paguodė savo tautą,
atpirko Jeruzalę.
10 VIEŠPATS iškėlė savo šventąją ranką
visų tautų akyse.
Visi žemės pakraščiai išvys
mūsų Dievo išganymą.

52,7-10 Dievas parveda savo tautą iš Babilono į Zioną — Jeruzalę. Ant nugriautų miesto mūrų sargybiniai džiūgauja. Žr. Rom 10,15.

11 Išeikite, išeikite!
Palikite tą vietą, nelieskite nieko nešvaraus!
Lauk iš ten!
Jūs, kurie nešate VIEŠPATIES rykus,
išlikite švarūs!
12 Tačiau neskubėkite eidami,
neišeikite kaip bėgliai,
nes VIEŠPATS eina jūsų priešakyje,
o jūsų užnugaris yra Izraelio Dievas.

Viešpaties Tarno kančia ir pergalė

13 "Iš tikrųjų mano tarnui seksis,
jis bus aukštai iškeltas ir didžiai išaukštintas.
14 Kaip daugelis juo baisėjosi, —
jo išvaizda buvo nežmoniškai sudarkyta,
o jo pavidalas nebepanašus į žmogų, —
15 taip jis nustebins daugelį tautų,
dėl jo karaliai stovės netekę žado.
Jie išvys, ko niekad nebuvo jiems apsakyta,
suvoks, ko niekad nebuvo girdėję".

53

1 "Kas galėtų patikėti, ką mes girdėjome?
Kam buvo apreikšta VIEŠPATIES ranka?
2 Jis išaugo nelyginant atžala jo akivaizdoje,*
kaip šaknis iš sausos žemės.
Nebuvo jame nei patrauklumo, nei grožio:
matėme mes jį, bet nepamėgome.

52,11 "Iš ten": iš Babilonijos. "Viešpaties rykai": Nebuchadnezaro pagrobtuosius Šventyklos indus kunigai neša iš tremties atgal į Jeruzalę. Žr. Ezd 1,7.
52,13-53,12 Ketvirtoji Viešpaties Tarno giesmė. Nuostabi nekalto Tarno aprašymu, kuris savo kančia atlygina už savo tautos nuodėmes ir išvaduoja nuo bausmės. Ši Tarno giesmė — pranašystė tobulai išsipildė Jėzuje Kristuje.
53,2 Tik Dievas gali visapusiškai įvertinti Tarno įnašą į išganymą.

3 Jis buvo paniekintas,* nevertas žmogaus vardo,
skausmų vyras, apsipratęs su negalia, —
toks, prieš kurį žmonės užsidengia veidą.
Jis buvo paniekintas, laikėme mes jį nieku.

4 Tačiau jis mūsų negalias prisiėmė,*
mūsų skausmus sau užsikrovė.
O mes laikėme jį raupsuotu, —
Dievo nubaustu ir nuvargintu.
5 Bet jis buvo sužalotas dėl mūsų nusižengimų,
ant jo krito kirčiai dėl mūsų kalčių.
Bausmė ant jo krito mūsų išganymui,
jo žaizdomis mes buvome išgydyti.

6 Visi mes lyg avys pakrikome,
kiekvienas eidamas savuoju keliu,
o VIEŠPATS uždėjo ant jo kaltę mūsų visų.
7 Nors ir buvo žiauriai kankinamas,
bet pakluso, — burnos nepravėrė.
Kaip tyli ėriukas, vedamas pjauti,
kaip tyli avis kerpama,
taip jis nepratarė žodžio.

8 Prievarta ir teismu jis buvo nušalintas
ir kas bebūtų galvojęs apie jo likimą?
Kada jis buvo atskirtas nuo gyvybės krašto
ir pasmerktas mirti už mano tautos nuodėmę,
9 kapas jam buvo skirtas tarp nedorėlių,
laidojimo vieta su piktadariais,
nors jis nebuvo padaręs nieko blogo,
nei ištaręs melagingo žodžio.

53,3 Kadangi Tarnas kentėjo, jis buvo laikomas nusidėjėliu, nes kančia ir m
buvo laikomos nuodėmės pasekme. Užtat Tarnas ir yra atmestas.
53,4-9 Tarnas tikrai kentėjo, bet pats buvo nekaltas. Savo kančia Tarnas atp
pasaulį, — per jo kančią žmonės yra išvaduoti iš nuodėmės.

10 {Bet VIEŠPATS norėjo, kad jis kentėtų negalią.}
Kai save atiduos kaip auką už nuodėmę,
matys palikuonių ir gyvens ilgą laiką.
Per jį klestės VIEŠPATIES užmojis.*
11 Už savo vargus jis matys šviesą dienų pilnatvėje,
per savo kančią mano tarnas nuteisins daugelį,
prisiims jų bausmę už kaltes.
12 Aš duosiu jam dalią tarp didžiūnų,
su galiūnais dalinsis jis grobiu,
nes jis save atidavė mirčiai
ir buvo priskirtas prie nusidėjėlių.
Jis prisiėmė daugelio nuodėmę
ir užsistojo nusidėjėlius.

54

Naujasis Zionas

1 "Džiaukis, bevaike, niekad negimdžiusi!
krykštauk ir ratuok, gimdymo skausmuose negulėjusi!
Juk pamestoji turi daugiau vaikų,*
negu turinti vyrą", — sako VIEŠPATS.
2 Praplatink savo palapinės aikštę,
ištempk savo pastogės uždangas nešykštėdama,
pailgink palapinės virves, tvirtai įkalk kuolus!
3 Prasiplėsi tu į dešinę ir į kairę, —
tavo palikuonys užvaldys tautas
ir įsikurs apleistuose miestuose.
4 Nebijok, nebūsi sugėdinta,
nerausk iš kuklumo, nepateksi į nemalonę.
Savo jaunystės gėdą pamirši
ir nebepriminsi daugiau našlystės negarbės,

53,10-12 Saviauka už kitų nuodėmes Tarnas įvykdė Dievo užmojį pasaulyje. Užtat Tarnas gauna iš Viešpaties atlygį. "Matyti šviesą": būti laimingam.

54,1 Jeruzalė, vaizduojama bevaike ir apleista žmona, staiga pasijunta tarp nesuskaitomos daugybės vaikų, — tarp tremtinių, grįžtančių iš Babilonijos. Tautų apaštalas Paulius sieja šį skaitinį su Bendrija, Naujuoju Zionu. Žr. Gal 4,27.

5 nes tavasis vyras — tavo Kūrėjas,
— "Galybių VIEŠPATS" jo vardas.
Tavasis Atpirkėjas — Izraelio Šventasis,
— vadinasi jis "Dievas visos žemės".
6 VIEŠPATS šaukia tave atgal,
kaip nelaimingą ir apleistą žmoną.
"Ar gali vyras atmesti jaunystėje pamiltą žmoną?"
— sako tavasis Dievas.
7 "Trumpai valandėlei palikau aš tave,
bet su didele meile vėl aš tave pasiimsiu.
8 Ūmai supykęs, valandėlę slėpiau nuo tavęs savo veidą,
bet amžina meile tavęs pagailėjau",
sako VIEŠPATS, tavasis atpirkėjas.

9 "Ir dabar elgiuosi kaip Nojaus dienomis:
kaip tuomet prisiekiau,
jog Nojaus vandenys niekad daugiau nebetvindys žemės,
taip dabar prisiekiau ant tavęs nebepykti,
nei tau priekaištauti.
10 Nors kalnai imtų kilnotis
ir kalvos svirduliuoti,
tačiau manoji meilė niekada nuo tavęs nesitrauks,
manoji ramybės sandora nesusvyruos", — sako VIEŠPATS,
tas, kuris tavęs pagailėjo.

Ateities Jeruzalė

11 "Nelaimingoji, audros nukamuota, esi be paguodos!
Štai sutvirtinsiu tavo akmenis rinktinėmis kalkėmis,
o tavo pamatus apdėsiu safyrais.
12 Tau bokštus pastatysiu iš rubinų,
vartus iš ugnimi žėrinčių akmenų,
o tavo sienas — iš brangakmenių.
13 Visi tavo sūnūs bus VIEŠPATIES mokomi, —
tavo vaikai mėgausis didžia gerove.

54,5 "Atpirkėjas": žr. Iz 41,14 paaiškinimą.
54,11-12 "Nelaimingoji": Jeruzalė. Žr. Apr 21.

14 Tu būsi pagrįsta teisumu,
toli nuo priespaudos, — jos nebereikės bijoti,
toli nuo pražūties, — ji prie tavęs nesiartins.
15 Jei kas nors tave pultų,
jam nepavyks, nes tai darys be mano valios, —
kas puls tave, tas kris kovoje su tavimi.
16 Žiūrėk! Aš sukūriau kalvį, —
jis įpučia ugnį anglyse
ir nukala sau įrankį, tinkamą darbui.
Aš sukūriau ir niokotoją,
kad sunaikintų.
17 Joks ginklas, prieš tave nukaltas,
nebus sėkmingas,
liežuvį, kuris bylos prieš tave teisme,
nugalėsi.
Toks yra VIEŠPATIES tarnų paveldas,
mano rankoje jų pergalė", sako VIEŠPATS.

55

Kvietimas prie malonės

1 Nagi, visi,* kurie trokštate,
ateikite prie vandens!
Net jei ir pinigų neturite,
ateikite, pirkite duonos ir valgykite!
Ateikite, pirkite vyno ir pieno
be pinigų ir be kainos!
2 Kodėl mokate pinigus už tai, kas nėra duona,
ir savo uždarbiu už tai, kas nepasotina?
Paklausykite manęs, ir valgysite tai, kas gera,
gardžiuositės skanėstais.
3 Ateikite pas mane, rūpestingai klausykitės,
kad turėtumėte gyvenimą.
Aš amžinąją sandorą su jumis sudarysiu,
remdamasis savo ištikima meile Dovydui.

55,1-5 Dievo išganymo užmojis yra visuotinis, — apima Izraelį ir visas tautas. Žr. Iz 12,3; Jn 7,37.

4 Štai liudytoju tautoms aš jį padariau,
vadu ir tautų valdovu.
5 Ir tu pašauksi tautą, kurios nepažinai,
o tautos, kurios tavęs nepažino, bėgs pas tave
dėl VIEŠPATIES, tavojo Dievo,
ir dėl Izraelio Šventojo,
kuris tau suteikė tokią garbę.

6 Ieškokite VIEŠPATIES, kai galima jį rasti,
šaukitės jo, kai jis yra arti.
7 Tepalieka nedorėlis savąjį kelią
ir nusidėjėlis — savuosius kėslus!
Tegrįžta jis pas VIEŠPATĮ, kad jo pasigailėtų,
pas mūsų Dievą, nes jis — labai atlaidus.
8 "Nes mano mintys — ne jūsų mintys,
o mano keliai — ne jūsų keliai" — VIEŠPATIES žodis.
9 "Kaip aukštas dangus viršum žemės,
taip mano keliai viršija jūsų kelius
ir mano mintys — jūsų mintis.
10 Nes kaip lietus ir sniegas nukrinta iš dangaus
ir negrįžta atgalios,
kol nepalaisto žemės,
kad dygtų ir želtų joje augalai,
kad neštų sėklą sėjėjui ir duoną alkanam,
11 taip ir žodis, išeinantis iš mano burnos:
jisai nesugrįš pas mane bergždžias,
bet įvykdys, ko trokštu,
ir atliks, ko siųstas".

12 Taip! Kupina džiaugsmo širdimi išeisite
ir būsite saugiai vedami į namus.
Kalnai ir kalvos, jus išvydę, pratrūks džiaugsmo giesme,
visi medžiai laukuose jums ims ploti.
13 Erškėčių* vietoj kiparisai augs,
mirtos — vietoje dilgėlių.
Ir bus visa tai VIEŠPATIES šlovei,
kaip ženklas amžiais nemarus.

55,13 "Erškėčiai...dilgėlės": primena dykumą ir kančią bei sunkumus. "Kiparisai...mirtos": primena derlingą šalį ir džiaugsmą bei sėkmę.

3. Pirmųjų tremtinių grįžimas

56

Viešpaties namai yra atviri visiems

1 Taip sako VIEŠPATS:
"Laikykitės teisingumo ir būkite dori,*
nes greitai ateis mano išganymas,
greitai ims reikštis manasis dorumas.
2 Palaimintas žmogus, kuris tai daro,
ir žmogaus sūnus, kuris to laikosi:
švenčia šabą, jo neišniekindamas,
ranką savo sergsti nuo bet kokio pikto darbo".

3 Svetimšalis, atėjęs pas VIEŠPATĮ, tegu nesako:
"VIEŠPATS tikrai išskirs mane iš savosios tautos".
Eunuchas* tenekalba: "Štai aš — medis nudžiūvėlis".
4 Juk VIEŠPATS sako taip:
"Eunuchams, švenčiantiems mano šabus,
noriai darantiems tai, kas man patinka,
ir užlaikantiems manąją sandorą,
5 duosiu aš savuose Namuose ir savo mūruose
paminklą ir vardą,*
vertingesnį už sūnus ir dukteris, —
duosiu aš jiems amžiną ir nemarų vardą.

6 Ir svetimšalius, ateinančius pas VIEŠPATĮ,
kad man tarnautų,
kad mylėtų mano vardą
ir taptų mano tarnais, —
visus, kurie švenčia šabą ir jo neišniekina,
visus, kurie laikosi mano sandoros, —

56,1-6 Būsimasis Mesijo išganymas yra atviras visiems, kurie tiki Viešpatį ir laikosi jo įsakymų, nežiūrint kilmės ar visuomeninės padėties.
56,3 Pradžioje eunuchai nebūdavo priimami į Dievo tautos bendruomenę. Žr. Įst 23,2; Išm 3,14. "Medis išdžiūvėlis": nevaisingas.
56,5 "Paminklas...vardas": bevaikis izraelietis galėdavo įamžinti savo vardą paminkliniu įrašu. Žr. 2 Sam 18,18; Neh 7,15; 13,14.

7 aš nuvesiu į savo šventąjį kalną
ir savo maldos Namuose juos pradžiuginsiu.
Malonios man bus jų deginamosios atnašos
ir skerdžiamosios aukos ant mano altoriaus,
nes manieji Namai bus vadinami
maldos namais visoms tautoms".
8 Tai žodis Viešpaties DIEVO,
kuris renka Izraelio išblaškytuosius:
"Aš surinksiu per jį ir daugiau, —
kitus, be jūsų, kurie jau esate surinkti".

Akli vadai

9*Jūs visi lauko žvėrys,* ateikite praryti!
Jūs visi žvėrys miške!
10 Mano sargai — akli, jie visi nieko nepastebi.
Visi jie — kurti šunys, negalintys loti, —
tik sapnuoja, tyso ir mėgsta snausti.
11 Rajūs jie šunys, — niekuomet jiems negana,
jie yra piemenys be išmanymo, —
savais keliais visi jie eina,
kiekvienas jų žiūri vien savo naudos.
12 "Ateikite, — sako, — aš atnešiu vyno!
Paūžkime su stipriu gėrimu,
kaip yra šiandien, bus taip ir rytoj,
ir net dar smagiau".

57

1 Teisusis žūva,
bet niekas to neima į širdį.
Geri žmonės paglemžiami
ir niekas nesuvokia,
kad nuo blogio siautėjimo teisusis buvo paglemžtas.

56,9-57,13 Skaitiniai apie aklus vadus ir neištikimą tautą atspindi prieštremtinį laikotarpį, — pranašus, kurie prieš tremtį Babilonijoje smerkė izraeliečių pomėgį garbinti pagonių dievus.

56,9 "Lauko žvėrys...žvėrys miške": pranašas šaukia pagonių tautas ateiti ir nuniokoti Izraelį.

2 Teisieji pasiekia ramybę, — randa poilsį
ant savųjų gultų, kas eina teisingu keliu.

Neištikima tauta

3 Bet jūs, burtininkės sūnūs,
svetimautojo ir pasileidėlės palikuonys,
ateikite čionai!
4 Iš ko jūs šaipotės,
prieš ką jūs laidote gerklę,
kam rodot liežuvį?
Argi jūs ne nuodėmės vaikai, melo išpera?
5 Jūs, kurie degate gašla tarp ąžuolų
ir po kiekvienu žaliu medžiu;
jūs, kurie pjaunat vaikus upių vagose
ir uolų plyšiuose?
6 Tavo dalis yra tarp slidžiųjų upės akmenų,* —
taip, jie yra tavo dalia.
Jiems liejai liejamąsias aukas ir aukojai atnašas!
Ar dėl šitų aukų aš galiu pasigailėti?
7 Ant aukšto ir didingo kalno sau gultą įsitaisei,
ir į ten kopdavai aukos aukoti.
8 Už durų ir staktų
pasistatei savo nešvankųjį ženklą.
Atmesdama mane, pasiklojai sau gultą,
į jį lipai ir jį padidinai.
Su jais, gultą mėgdama, sandėrį padarei,
kad jie būtų tau dažni priegulai, —
ir taip tenkinai savo gašlumą.
9 Tu ėjai pas karalių {Molochą}* su aliejumi
ir gausiai liejai kvapius tepalus.

57,6 "Slidūs akmenys": hebraiškasis žodis turi tas pačias priebalses kaip ir žodis "dalis". Užuot turėję Viešpatį savo dalimi (žr. Ps 16,5), izraeliečiai garbina akmens luitus, kuriuos jie paėmė iš upės vagos ir pasidarė iš jų stabus (žr. Jer 3,9). Izraeliečius užklups nelaimė, kuri, lyg staigus upės potvynis, nuneš į pražūtį ir mirtį be laidotuvių.

57,9 "Karalius": pagonių dievas Molochas. "Pasiuntiniai": vaikai, kuriuos izraeliečiai "pasiuntė" pas Molochą kaip kruviną auką.

Tu siuntei savo pasiuntinius toli,
vertei juos eiti net į patį Šeolą.
10 Nuo tolimo kelio labai pavargai,
bet niekados nepratarei: "Liausiuos!"
Surasdavai patenkinimo savo gašlumui,
todėl niekuomet ir nesisielojai.

11 Ko gi taip pabūgai?
Ko bijojai, kad tapai melagė?
Kodėl manęs neatsiminei, į širdį manęs neėmei?
Ar ne todėl, kad aš tylėjau ir dėjausi neregįs,
manęs tu nebijojai?
12 Aš parodysiu, koks yra tavo teisumas*
ir kokie yra tavo darbai, —
tau jie nenaudingi.
13 Kai šauksies pagalbos,
tepadeda tau tavasis pulkas stabų!
Visus juos* vėjas išnešios,
vėjelio dvelktelėjimas juos nupūs.
Kas pasitiki manimi, tas valdys kraštą,
paveldės mano šventąjį kalną.

Bausmė ir atleidimas

14 Pasigirsta balsas:
"Tieskite, tieskite vieškelį!
Paruoškite kelią, pašalinkite kliūtis
nuo kelio mano tautai!"
15 Juk aukščiausiasis, prakilnusis, amžinasis,
kurio vardas — Šventasis, sako taip:
"Šventose aukštybėse gyvenu
ir su sugniuždytaisiais bei prislėgtaisiais buvoju,
kad pakelčiau prislėgtųjų dvasią
ir atgaivinčiau sugniuždytųjų drąsą.

57,12 "Teisumas": ironiška prasme.
57,13 "Visus juos": nedorėlius, minimus Iz 57,3-10 tekste.

16 Aš nekaltinsiu amžinai,
nei visuomet pyksiu,
nes mano akivaizdoje dvasia išblėstų,
net ir gyvybės alsavimas, kurį aš pats sukūriau.
17 Dėl jo {Izraelio} kaltės pykau kurį laiką,
plakiau jį, iš pykčio paslėpęs savo veidą,
bet jis nesiliovė eiti savo maištingu keliu.
18 Mačiau, kuriuo keliu jis eina,
bet aš jį pagydysiu ir vesiu, —
paguosiu jį gausiai. Jo raudotojams
19 aš, Kūrėjas, sukuriu lūpų vaisių.
Ramybė, ramybė tolimiems ir artimiems!
— sako VIEŠPATS, — aš jį pagydysiu!"
20 Nedorėliai — kaip jūra, audros pašiaušta
ir negalinti nurimti.
Jos bangos išmeta dumblą ir nešvarumus.
21 "Neras ramybės nedorėliui!" — sako mano Dievas.

58

Tikras pasninkas

1 "Visa gerkle šauk,* nesitausok!
Teskardi tavo balsas kaip trimitas!
Parodyk manajai tautai jų nedorybę,
Jokūbo namams jų nuodėmes.
2 Tiesa, ieško jie manęs diena dienon,*
trokšta pažinti manuosius kelius,
lyg jie būtų tauta, įvykdžiusi kas teisu
ir savojo Dievo įsako nesulaužius.
Jie prašo iš manęs teisumo nuosprendžių,
ir trokšta, kad Dievas būtų arti jų.
3 "Kodėl mes pasninkaujame — ir tu nematai?
Kodėl mes darome atgailą — ir tu nepastebi?

58,1 Dievas duoda šį įsakymą pranašui.
58,2-14 Išoriniai pamaldumo veiksmai be vidinio nuoširdumo neturi vertės Dievo akivaizdoje.

Štai pasninko dieną jūs ieškote sau malonumo
ir engiate visus savo darbininkus!
4 Štai jūsų pasninkas baigiasi rietenomis ir muštynėmis, —
kertate kumščiu iš visų jėgų.
O kad šiandien jūs taip pasninkautumėte,
jog jūsų balsas būtų išgirstas aukštybėse!
5 Argi man yra prie širdies šitoks pasninkas —
diena, kai marusis nusižemina?
Kai nuleidžia savo galvą, kaip nendrė,
guli ašutinėje ir pelenuose?
Ar tai tu vadini pasninku,
VIEŠPAČIUI malonia diena?
6 Ne! Pasninkas, kokio aš noriu,
tai — nuimti neteisėtai uždėtus pančius,
atrišti jungo valkčius,
duoti laisvę pavergtiesiems,
sulaužyti bet kokį jungą.
7 Dalytis su alkstančiu savo duona,
priglausti pastogėn vargšą ir benamį,
aprengti, ką pamačius, nuogą,
neatsukti nugaros saviesiems.
8 Tada tartum aušra užtekės tavo šviesa,
tavoji žaizda bus greitai užgydyta.
Tavasis teisumas žengs pirma tavęs,
o VIEŠPATIES šlovė palydės iš paskos.
9 Tada šauksies, ir VIEŠPATS atsilieps,
kai pagalbos prašysi, jis tars: "Aš čia!"
Kai tarp savųjų pašalini priespaudą,
nedarai skriaudos, ko blogo nekalbi,
10 paduodi alkstančiam duonos,
palengvini varguolio gyvenimą,
tada tavoji šviesa užtekės tamsoje,
— tamsa bus tau šviesi kaip dienovidis.
11 VIEŠPATS visuomet bus tau vadovas,
sausros išdegintoje šalyje tave pasotins.
Jis atnaujins tavo jėgas, —
būsi tu nelyg laistomas sodas,
kaip niekad neišsenkantis šaltinis.

12 Dėl tavęs bus prikelti senieji griuvėsiai,
tu atstatysi praeities amžių mūrus.
"Spragų taisytoju, nugriautų sodybų atstatytoju"
būsi vadinamas.
13 Jei šabo dieną nekelsi kojos iš namų,
mano šventą dieną neužsiimsi savo reikalais;
jei subatą laikysi žavesio diena,
VIEŠPATIES šventą dieną šlovinga;
jei švęsi ją, neidamas savo keliais
ir neieškodamas, kas tau naudinga,
ar leisdamas laiką tuščiomis šnekomis,
14 tada džiaugsies tu VIEŠPATYJE,
tada aš pakelsiu tave virš žemės aukštumų.
Pamaitinsiu tave tavojo tėvo Jokūbo paveldu,
— taip kalbėjo VIEŠPATIES lūpos.

59

Kaltė ir teismas

1 Štai VIEŠPATIES ranka nėra sutrumpėjusi,
kad negalėtų gelbėti,
nei jo ausis apkurtusi,
kad neišgirstų.
2 Bet jūsų kaltės atskyrė jus nuo jūsų Dievo,
jūsų nuodėmės uždengė jo veidą,
kad jūsų negirdėtų.
3 Nes jūsų rankos suteptos krauju,
jūsų pirštai — kalte.
Jūsų lūpos kalba melagystes,
jūsų liežuvis šnabžda apgaulę.
4 Nėra, kas keltų balsą už teisų reikalą,
nėra, kas teisingai gintųsi teisme.
Visi remiasi niekybėmis* ir meluoja,
vaikšto negandomis nėšti, gimdo vargą.

59,4 "Niekybės": dalykai be vertės.

5 Gyvačių peri kiaušinius,*
audžia voratinklius.
Kas jų kiaušinius valgo — mirs;
iš sudaužyto kiaušinio išropos angis.
6 Jų voratinkliai netinka drabužiams,
savaisiais audiniais jie neapsiklos.
Jų darbai — nedori darbai, —
smurto darbai ateina iš jų rankų.
7 Paskui blogį jie bėga tekini,
greiti pralieti nekaltą kraują.
Jų mintys — nedoros mintys, —
nuniokojimas ir griuvėsiai jų vieškeliuose.
8 Ramybės kelio jie nepažino,
nėra teisingumo jų takuose.
Vėžes pasidarė sau kreivas, —
kas jomis eina, ramybės nepažįsta.

9 Todėl nuo mūsų taip toli teisingumas,*
nepasiekia mūsų teisumas.
Laukiame šviesos, bet štai tamsu;
laukiame ryškumo, bet vaikštome patamsy!
10 Kaip akli palei sieną einame apgraibomis,
tarsi žmonės be akių, dvejodami dėl kelio.
Pargriūvame vidudienį, lyg būtų prieblanda;
gyvename tamsybėse kaip numirėliai.
11 Visi urzgiam kaip meškos,
vaitojam lyg burkuojantys balandžiai,
tikimės teisingumo, bet jo čia nėra,
laukiame išganymo, bet jis toli nuo mūsų.
12 Nes mūsų nusižengimams jau skaičiaus nebėra,
mūsų nuodėmės liudija prieš mus, —
mūsų nusižengimai yra su mumis,
kaltes savąsias mes žinome:
13 maištas, neištikimybė VIEŠPAČIUI,
atsimetimas nuo savojo Dievo,

59,5-6 Patarlė apie piktus darbus — gyvačių kiaušinius, ir nenaudingus sumanymus — voratinklius. Piktais darbais pakenkiama sau ir kitiems, o nenaudingi sumanymai niekam naudos neneša.

59,9-15 Pranašas kalba žmonių vardu.

paskalos apie išdavystę ir sukilimą,
skleidimas širdyje gimusių melagysčių.
14 Teisingumas paneigtas,
teisumas laikosi atokiai,
nes teisybė klumpa gatvėje,
o dorumui uždrausta įeiti.
15 Teisybės nėra:
kas vengia blogai elgtis, tas apiplėšiamas.

Atpirkėjas Zione

VIEŠPATS matė, nepatiko jam,
kad nebėra teisingumo.
16 Matė, kad nebuvo nė vieno pagelbėti,
baisėjosi, kad niekas nesikišo.
Tada jam padėjo jo paties ranka,
parėmė jį jo paties teisumas.
17 Teisumu apsivilko kaip šarvais,
išganymo šalmą užsidėjo ant galvos.
Rūstybės drabužiai — jo apdaras,
pykčio užsidegimu apsigaubė jis kaip skraiste.
18 Kiekvienam pagal darbus jis atlygins:
pykčiu — varžovams, atpildu — priešams.
Salas pasieks jo atpildas!
19 Vakaruose bijos VIEŠPATIES vardo
ir rytuose jo šlovės,
Nes jis ateis kaip upės sraunuma,
genama VIEŠPATIES vėjo.
20 Į Ziona jis ateis kaip atpirkėjas —
"pas tuos Jokūbo vaikus,
kurie nusigręžė nuo nuodėmės", —
tai VIEŠPATIES žodis.
21 "Tai sandora, kurią aš pats sudariau su jais", —
sako VIEŠPATS.
"Mano dvasia, esanti virš tavęs,
nuo tavęs nepasitrauks
ir mano žodžiai, įdėtieji tau į lūpas,
liks tavo lūpose, vaikų tavųjų lūpose
ir tavo palikuonių lūpose, — sako VIEŠPATS, —
dabar ir per amžių amžius!"

60

Naujojo Ziono šlovė

1 Kelkis,* nušviski! Tavoji šviesa atėjo,
VIEŠPATIES šlovė virš tavęs sušvito.
2 Nors žemę štai sutemos gaubia
ir tautas tamsybės dengia,
bet virš tavęs VIEŠPATS šviečia,
virš tavęs jo šlovė apsireiškia.
3 Tautos ateis prie tavosios šviesos
ir karaliai prie tavojo tekančio spindesio.
4 Pakelki akis, pažvelki aplinkui!
Visi renkasi eiti pas tave:
tavieji sūnūs ateis iš toli,
tavosios dukros bus atneštos ant rankų.
5 Tai matydama, spindėsi iš džiaugsmo,
tavoji širdis virpės ir džiūgaus,
nes tau bus išpilti jūros lobiai,
pas tave suplūs tautų turtai.
6 Apguls tave kupranugarių vilkstinės,
Midiano ir Efos vienkupriai.
Atvyks visi iš Šebos, auksu ir smilkalais nešini, —
jie paskelbs VIEŠPATIES šlovingus darbus.
7 Kedaro kaimenės visos bus tau surinktos,
Nebajotų avinai tau tarnaus.
Kaip maloni atnaša jie žengs ant mano aukuro, —
jais išpuošiu šlovinguosius savo Namus.
8 Kas gi tie, kurie atskrenda kaip debesis,*
kaip karveliai į savąsias karvelides?
9 Tikrai, laivai plauks pas mane,
Taršišo didlaiviai priekyje,
kad pargabentų tavuosius sūnus iš toli,
drauge su jų auksu ir sidabru,

60,1-6 Liturgija naudoja šį skaitinį Trijų Karalių šventės Mišiose, nes jis atspindi visuotinį Dievo užmojį, įgyvendintą krikščionybėje.
60,8-9 "Kaip debesis...kaip karveliai": baltos Taršišo laivų burės.

vardan VIEŠPATIES, tavojo Dievo,
ir Izraelio Šventojo, kuris tave išaukštino.
10 Svetimšaliai tau mūrus atstatys,
jų karaliai tau tarnaus,
nors nuplakiau tave pykčio valandą,
tačiau malonės valandą parodysiu tau gailestį.
11 Tavieji vartai visuomet bus atverti,
nebus jie užkelti nei dieną, nei naktį,
kad galėtų įeiti nešantieji tau tautų turtus
ir jųjų karaliai eitynėse.
12 Nes tauta ir karalystė,
kuri tau netarnauja, — pražus,—
tokios tautos bus tikrai sunaikintos.
13 Libano šlovė* ateis pas tave,
drauge su kiparisais, klevais ir pušimis,
kad papuoštų mano šventyklą
ir suteiktų grožį vietai,
kur ilsėsis mano kojos.
14 Lenkdamiesi žemai, ateis pas tave tavo engėjų sūnūs,
visi, kas niekino tave, parpuls tau po kojų.
Jie vadins tave "VIEŠPATIES miestu"
ir "Izraelio Šventojo Zionu".
15 Dėl to, kad kadaise buvai apleistas,
nekenčiamas ir bejėgis,
dabar padarysiu aš tave
amžių pasididžiavimu, džiugesiu kartų kartoms.
16 Tu tautų penėsies pienu,
žįsi karališkas krūtis.
Tuomet tu žinosi, kad aš, VIEŠPATS,
esu tavasis išvaduotojas, tavasis atpirkėjas,
— Jokūbo Galingasis.
17 Vietoje žalvario teiksiu auksą,
vietoje geležies — sidabrą,
vietoje medžių — žalvarį,
o vietoje akmenų — geležį.

60,13 "Libano šlovė": kedrai, drauge su kiparisais, klevais ir pušimis, yra brangūs ir ilgalaikiai medžiai.

Taiką pastatysiu tavo prižiūrėtoju,
o teisumą — tavo valdytoju.
18 Nebebus girdėti apie smurtą tavo šalyje,
niokojimo ar griovimo tavo valdose.
Savuosius mūrus vadinsi tu "Išganymu",
o savuosius vartus — "Šlove".
19 Šviesa dienos metu nebebus tau saulė,
nei nakties metu nebešvies tau mėnulis,
bet VIEŠPATS bus tau amžina šviesa,
tavo Dievas — tavasis spindesys.
20 Tavoji saulė niekad nebenusileis,
nei tavasis mėnulis nesudils,
nes VIEŠPATS bus tau amžina šviesa,
tavo gedulo dienos pasibaigs.
21 Tavoji tauta bus vien iš teisiųjų, —
jie amžiams paveldės žemę.
Jie — mano daigyno pumpurai,
mano rankų kūrinys, kad mane papuoštų.
22 Mažiausias taps tūkstančiu,
jauniausias — galinga tauta.
Aš, VIEŠPATS, padarysiu tą bemat,
kai laikas tam ateis.

61

Geroji žinia apie išvadavimą

1 Viešpaties DIEVO dvasia su manim,
nes VIEŠPATS patepė mane,
kad nešçiau gerąją naujieną* vargdieniams.
Pasiuntė mane paguosti prislėgtųjų,
paskelbti belaisviams laisvę
ir atidaryti kalėjimo duris kaliniams.

61,1-3 Pranašas kalba apie Ziono — Jeruzalės atstatymą, Jėzus Kristus šiais žodžiais paskelbs savo misiją Nazarete. Žr. Lk 4,16-21. "Malonės metas...atpildo diena": Dievo atėjimo išganyti metas.

2 Paskelbti VIEŠPATIES malonės metų, —
mūsų Dievo atpildo dieną,
paguosti visus liūdinčiuosius.
3 Suteikti liūdintiems Zione
vainiką vietoje pelenų,
džiugesio aliejaus vietoje gedulo,
šlovės skraistę vietoje bailumo,
jog galėtų vadintis teisumo ąžuolais — daigynu,
VIEŠPATIES sodintu, kad apreikštų jo šlovę.

4 Jie atstatys senuosius griuvėsius,
atkurs seniai apleistas gyvenvietes,
atnaujins nuniokotus miestus,
tuščius nuo neatmenamų laikų.
5 Svetimieji jums tarnaus
ir gins ganyklon jūsų kaimenes,
svetimšaliai bus jūsų artojai ir vynininkai.
6 O jūs būsite pavadinti VIEŠPATIES kunigais, —
sakys jums į akis: “Mūsų Dievo tarnai”.
Tautų nuosavybe naudositės,
ūžausite jųjų turtuose.
7 Kadangi jų gėda buvo dviguba,
užgaulės ir pajuoka buvo jų dalis,
todėl dvigubą paveldą gaus savoje šalyje,
amžiną džiaugsmą jie patirs.
8 Nes aš, VIEŠPATS, myliu teisingumą,
nekenčiu grobimo ir nusikaltimo.
Atiduosiu ištikimai jų atlygį,
sudarysiu su jais amžiną sandorą.
9 Jų giminė bus įžymi tarp tautų
ir jų palikuonys tarp žmonių.
Kas tik juos regės,
suvoks, jog tai giminė,
kurią VIEŠPATS palaimino.

10 Visa širdimi džiaugsiuosi VIEŠPAČIU,
džiūgausiu Dievu savuoju,
nes jis mane aprengė išganymo rūbais
ir apsupo teisumo skraiste,

kaip jaunikį besipuošiantį vainiku,
lyg nuotaką besidabinančią vėriniais.
11 Kaip žemė išaugina savąsias ataugas,
kaip sodas suželdina savąsias sėklas,
taip Viešpats DIEVAS suželdins teisumą ir šlovę
visų tautų akivaizdoje.

62

Jeruzalė — šlovingasis Viešpaties miestas

1 Dėl Ziono aš netylėsiu,
dėl Jeruzalės aš nenurimsiu,
kol jos teisumas kaip aušra nesušvis
ir jos pergalė kaip deglas nesuliepsnos.
2 Išvys tuomet tautos tavo teisumą,
visi karaliai — tavo šlovę.
Tu būsi vadinama nauju vardu,*
kurį pats VIEŠPATS tau suteiks.
3 Tu būsi puošni karūna VIEŠPATIES rankoje,
karališka diadema savo Dievo dešinėje.
4 Tavęs daugiau nebevadins "Paliktąja",
ir tavo šalies — "Nuniokotąja".
Bet tu būsi vadinama "Mano žavesys joje",
o tavoji šalis — "Ištekėjusia",
nes VIEŠPATS tavimi žavisi,
už jo yra ištekėjusi tavoji šalis.
5 Kaip tuoktųsi vaikinas su mergele,
taip tavasis Statytojas susituoks su tavim.
Kaip džiaugiasi nuotaka jaunikis,
taip tavimi džiaugsis tavasis Dievas.

62,2 "Naujas vardas": nauja išganymo istorijos būklė. Žr. Apr 2,17; 3,12.

6 Ant tavo mūrų, Jeruzale, sargus pastačiau, —
niekuomet, nei dieną, nei naktį, jie nenutils.
O jūs, kurie primenat VIEŠPAČIUI,*
neduokite sau ramybės!
7 Ir jūs neduokite ramybės jam,
kol jis neatstatys Jeruzalės
ir nepadarys jos žemės pasididžiavimu.

8 VIEŠPATS prisiekė savo dešine,
savo galingąja ranka:
"Nebeduosiu tavųjų grūdų maitintis tavo priešams,
nebegers daugiau svetimšaliai tavojo vyno,
dėl kurio tu sunkiai darbavaisi.
9 Ne! Kas į klėtį nešė grūdus, tie juos valgys,
šlovindami VIEŠPATĮ.
Kas rinko vynuoges, tie vyną gers
mano šventuose kiemuose".

10 Eikite* pro vartus, eikite,
paruoškite kelią tautai!
Tieskite, tieskite vieškelį,
nurinkite nuo jo akmenis!
Iškelkite ženklą tautoms!
11 Štai VIEŠPATS paskelbė iki pat žemės pakraščių:
"Sakykite Ziono dukrai,
'Štai tavo Gelbėtojas ateina!'
Štai jo atlygis drauge su juo,
jo atpildas pirma jo.
12 Jie bus vadinami 'Šventąja tauta'
— VIEŠPATIES atpirktaisiais,
o tu vadinsies 'Lankoma'
— 'Neapleistasis miestas'".

62,6-7 "Priminti Viešpačiui...neduoti jam ramybės": perkeltine prasme tarsi užtikrinti, kad Viešpats atsimintų savo pažadą Jeruzalei. Žr. Lk 11,5-8.

62,10 Duodamas įsakymas darbininkams pradėti Jeruzalės atstatymą.

63

Edomo teismas

1 Kas tasai,* kuris ateina iš Edomo,
raudonuose drabužiuose iš Bozros?
Spindinčiu apdaru,
žengia savo jėgos didybėje:
"Tai aš — skelbiantis teisumą,
galingasis gelbėtojas".
2 Bet kodėl tavasis apdaras toks raudonas,
o tavo drabužiai lyg traiškančio spaudykloje vynuoges?
3 "Aš vienas traiškiau vynuoges spaudykloje,
iš tautų nė viena nebuvo su manimi.
Jas traiškiau pagautas narso,
mindžiojau pykčio pilnas.
Jų trykštantis kraujas aptaškė man drabužius
ir sutepė manąjį apdarą.
4 Nes keršto diena buvo mano širdyje, —
atpirkimo metai buvo atėję.
5 Dairiausi aplinkui, bet nebuvo kas man padėtų,
ir sutrikau, kad nebuvo nė vieno, kas mane paremtų.
Vien manoji ranka atnešė pergalę,
mano paties pyktis buvo atspara.
6 Savo narsu sutrypiau tautas,
sutriuškinau jas savo pykčiu,
kraują jų išliejau ant žemės".

Malda, kad Dievas būtų malonus

7 Pasakosiu apie VIEŠPATIES maloningumą,*
šlovingus VIEŠPATIES darbus, —

63,1-6 Dramatiškas pokalbis tarp Dievo ir pranašo apie Dievo teismus istorijoje. Vien Viešpats įgyvendina teisumą ir teisingumą tarp tautų.

63,7-64,11 Malda, sukurta prieš tremties galą Babilonijoje. Pranašas prisimena Dievo gerumą Izraelio tautai praeityje (63,7-10), ypač Išėjimo iš Egipto metu (63,11-14), ir maldauja Viešpatį vėl ateiti į pagalbą savo tautai (63,15-64,3), kuri dabar nuoširdžiai išpažįsta savo nuodėmes (64,4-11)

apie visa, ką VIEŠPATS mums padarė,
begalinį jo gerumą Izraelio namams,
kurį jis suteikė mums
iš savo gailestingumo ir didžios malonės.
8 Juk jis tarė: "Jie gi — manoji tauta,
vaikai, kurie manęs neapvils".
Taip jis tapo jų gelbėtoju, —
9 visose jųjų nelaimėse jis buvo nelaimingas.
Ne koks pasiuntinys, ar koks angelas,
bet jo artumas išgelbėjo juos,
iš meilės ir iš pagailos atpirko juos.
Jisai globojo juos
ir nešė juos nuo amžių per visas dienas.
10 O jie gi kėlė maištą
ir liūdino jo šventą dvasią.
Todėl jis tapo priešu jiems,
ėmė pats prieš juos kovoti.

11 Tada prisiminė jie praeities dienas
ir Mozę, savo tarną.
Kurgi tas, kuris išvedė per jūrą savo kaimenės ganytoją?
Kurgi tas, kuris jam įkvėpė savo šventą dvasią, —
12 padaręs, kad šlovingoji jo ranka
žygiuotų su Mozės dešiniąja,
perskyręs vandenis prieš juos,
kad įgytų sau amžiną vardą,
13 pervedęs juos per jūros gelmes?
Kaip žirgas dykumoje, jie nesuklupo.
14 Tartum kaimenę, besileidžiančią į slėnį,
VIEŠPATIES dvasia juos vedė.

Taip vedei tu savąją tautą,
kad suteiktum savo vardui šlovę.
15 Žvilgtelėk iš dangaus ir pasižiūrėk į mus
iš tavojo švento ir šlovingo būsto!
Kur tavo liepsnojantis rūpestis ir tavo galybė,
tavo pagailos antplūdis ir gailestingumas?
{Viešpatie,} nesusilaikyk,

16 nes tu gi mūsų tėvas!
Nors Abraomas mūsų nepažintų,
nei Izraelis nenorėtų nieko apie mus žinoti,
tu, VIEŠPATIE, mūsų tėvas, —
“Mūsų atpirkėju” esi pavadintas amžiams.
17 Kodėl gi, VIEŠPATIE, leidi nuo tavųjų kelių mus nuklysti,
užkietini mūsų širdis tavęs nebijoti?
Sugrįžk dėlei savųjų tarnų,
dėl genčių — tavosios nuosavybės.
18 Kodėl nedorėliai mindžiojo tavo šventovę,
mūsų priešai sutrypė tavo šventyklą?
19 Mūsų dalia tokia,
lyg tu nebūtum niekad mūsų valdovu buvęs,
tartum niekad mes tavuoju vardu nebūtume vadinęsi.
O kad perplėštum dangus ir nužengtum,
— kalnai prieš tave sudrebėtų!

64

1 Kaip ugnis uždega žabus
kaip ugnis užvirina vandenį,
kad taip tu apreikštum savąjį vardą priešams,
tautos prieš tave drebėtų!
2 Kai tu darei baisius darbus,
kurių mes nesitikėjome,
tu nužengei, ir kalnai drebėjo prieš tave.
3 Nuo amžių nėra kas patyręs, —
ausis negirdėjo, akis neregėjo,
kad būtų kitas Dievas be tavęs,
darantis tokius darbus tiems,
kurie juo pasitiki.
4 O kad sutiktumei mus vykdančius teisumą,
o kad neužmirštume mes tavęs savo keliuose!
Štai tu pyksti, o mes esame nuodėmingi, —
5 visi mes tapome lyg nešvarūs,
mūsų teisūs darbai tarsi suteršti skudurai.
Nuvytome, mes visi, tarsi lapai,
ir mūsų blogi darbai tartum vėjas mus neša.

6 Nėra kas šauktųsi tavojo vardo,
kas stengtųsi tvirtai tavęs laikytis.
Tu paslėpei savąjį veidą nuo mūsų
ir mus atidavei į mūsų blogųjų darbų rankas.
7 O vis dėlto, VIEŠPATIE, tu — mūsų tėvas.
Esame mes molis, tu gi — mūsų puodžius:
visi mes esame tavųjų rankų darbas.
8 Nepyk taip smarkiai ant mūsų, VIEŠPATIE,
mūsų kaltės neminėk amžinai.
Pažvelgti teikis: štai mes visi — tavo tauta.
9 Šventieji tavo miestai virto dykuma, —
Zionas — dykuma, Jeruzalė — dykynė.
10 Mūsų didi ir šlovingoji šventykla,
kurioje mūsų tėvai tave garbindavo,
pavirto liepsnų grobiu, —
visa, kas mums buvo miela, guli griuvėsiuos.
11 Ar po viso to gali susilaikyti, VIEŠPATIE?
Ar vis dar gali tylėti
ir taip baisiai mus skaudinti?

65

Viešpats kaltina stabų garbintojus

1 "Aš buvau pasiruošęs atsakyti tiems,
kurie manęs neklausė,
surandamas tų, kurie manęs neieškojo.
Tautai, kuri nesišaukė manojo vardo,
aš kartojau: 'Aš čia! Aš čia!'
2 Nuolatos tiesiau savo rankas maištingai tautai,
blogu keliu einančiai su savom užmačiom.
3 Tautai, kuri akiplėšiškai be perstojo pykdo mane, —
jie aukoja kruvinas atnašas alkose ir
degina smilkalus ant plytų.
4 Jie sėdi kapų nišose,
naktis praleidžia olose;
valgo kiaulieną su dvėsenos viralu savo induose.

5 "Stovėk, kur stovi! — jie šaukia, —
Nedrįsk manęs paliesti! Tau esu per šventas!"*

"Šitokie dalykai aitrina mano pyktį,
kaip be perstojo degančią ugnį.
6 Štai visa tai priešais mane užrašyta,
nebetylėsiu, kol neatsiskaitysiu.
Atmokėsiu jiems, kaip jie užsitarnavo,
7 drauge už jųjų kaltes ir jų tėvų kaltes", — sako VIEŠPATS.
"Kadangi jie degino smilkalus kalnuose
ir įžeidinėjo mane ant kalvų,
aš jiems tuojau atseikėsiu atlygį, kokį jie užsitarnavo".

Gerųjų ir blogųjų likimas

8 VIEŠPATS sako taip:
"Kai sultys yra išspaustos iš vynuogių kekės, žmonės sako:
'Neišmeskite jos, nes joje dar yra dar šis tas gero',
taip aš darysiu savo tarnų dėlei, — neatmesiu jų visų.
9 Iš Jokūbo pagimdysiu palikuonių,
manųjų kalnų paveldėtojus iš Judo.
Mano išrinktieji kraštą paveldės,
manieji tarnai ten gyvens.
10 Mano tautai, ieškančiai manęs,
Šarono lyguma bus ganyklos kaimenėms,
Achoro slėnys — žardiena galvijams.

11 Bet jus, kurie palikote VIEŠPATĮ,
užmiršdami mano šventąjį kalną,
kurie padengėte stalą Laimės* dievui
ir atmiešėte ąsotį vyno Lemties deivei, —

65,5 "Tau esu per šventas": kiaulienos nešvarumas, taip akivaizdus semitui, yra tai, ką šitie žmonės laiko juos pašventinusiu maistu! Pranašas juos išjuokia.
65,11-12 "Laimė...Lemtis": hebraiškai "Gad" ir "Meni". Hebraiškame tekste yra žodžių žaismas: "Meni" ir "meniti" — aukos Lemties deivei ir Dievas, kuris lemia.

12 jus aš lemsiu kalavijui,
visi jūs krisite žudynėse.
Kadangi šaukiau, bet neatsiliepėte,
kalbėjau, bet nesiklausėte,
o darėte, kas bloga mano akyse,
ir rinkotės, kas man nepatinka".
13 Todėl taip kalba Viešpats DIEVAS:
"Štai mano tarnai valgys, o jūs kentėsite alkį,
mano tarnai gers, o jūs kęsite troškulį,
mano tarnai džiaugsis, o jūs turėsite gėdytis,
14 mano tarnai dainuos iš širdies džiaugsmo,
o jūs verksite iš širdgėlos,
aimanuosite iš sielvarto.
15 Jūs paliksite vardą,
kuriuo mano išrinktieji keiksis:
'Taip Viešpats DIEVAS teužmuša tave!'
Bet manieji tarnai kitą vardą gaus.
16 Kas tik krašte laimės sau norės,
palaimos Dievo, kurio vardas 'Amen', sau linkės,
kas tik krašte priesaiką duos,
Dievu, kurio vardas 'Amen', prisieks,
nes praeities sielvartai yra užmiršti,
prapuolę man iš akių.

Atnaujintas pasaulis

17 Štai aš jau kuriu naują dangų ir naują žemę.
O to, kas buvo, niekas neatsimins,
nei į galvą niekam nebeateis.
18 Džiaukitės ir linksminkitės amžinai tuo,
ką aš kuriu.
Štai aš kuriu Jeruzalę 'Džiaugsmu',
o jos žmones 'Linksmybe'.
19 Aš džiaugsiuosi Jeruzalėje
ir linksminsiuosiu savo tautoje.
Nebebus joje girdėti graudaus verksmo,
nė gailių dejonių.
20 Nebebus joje naujagimio,
kuris tegyventų vos kelias dienas,

ir senuko,
kuris nesulauktų žilo amžiaus,
Kas šimto metų mirs, bus tik jaunu laikomas,
o kas šimto metų nesulauks, tą laikys prakeiktu.

21 Statysis namus ir patys juose gyvens,
ir vynuogynus veis, ir patys valgys jų vaisius.
22 Statys ne tam, kad kiti gyventų jų namuos,
sodins ne tam, kad vaisius valgytų kiti.
Kaip ilgaamžis yra medis,
taip ilgaamžė bus manoji tauta.
Mano išrinktieji ilgai naudosis
savųjų rankų darbo vaisiais.
23 Nebeis jų triūsas veltui,
nebegimdys jie vaikų staigiai mirčiai,
nes jie drauge su savo palikuonimis
yra VIEŠPATIES palaimintųjų giminė.
24 Atsiliepsiu pirmiau, negu jie šauksis,
išklausysiu, dar jiems tebekalbant.
25 Ganysis vilkas drauge su ėriuku,*
liūtas šiaudus ės kaip jautis,
{o angies maistas bus dulkės}.
Nebebus užgavimo, nei sunaikinimo
visame mano šventajame kalne", — sako VIEŠPATS.

66

Dievas teisia tautas

1 VIEŠPATS taip kalba:
"Dangus — mano sostas, o žemė — man kojoms suolelis
Kur yra tie namai, kuriuos galėtumėte man pastatyti?
Kur yra ta mano poilsio vieta?
2 Mano gi ranka sukūrė visa tai,
visa tai yra mano", — tai VIEŠPATIES žodis.

65,25 Žr. Iz 11,6-9 paaiškinimą.

"Aš rūpinuosi žmogumi,
suvargusiu ir besisielojančiu, —
tuo, kuris dreba prieš mano žodį.

3 Aukoti jautį ar užmušti žmogų,*
skersti aviną ar sukti šuniui sprandą,
aukoti grūdų ar lieti kiaulės kraują,
deginti smilkalus ar garbinti stabą, —
tai keliai taip mėgstami žmonių,
randančių malonumo bjauriose savo pačių apeigose.
4 Bet aš jiems parinksiu kietus bandymus
ir užleisiu ant jų, ko jie bijo.
Dėl to, kad niekas neatsiliepė, kai šaukiau,
nesiklausė, kai jiems kalbėjau,
dėl to, kad jie darė, kas yra bloga mano akyse
ir rinkosi, kas yra prieš mano norą",
5 klausykitės VIEŠPATIES žodžio jūs,
kurie drebate prieš jo balsą:
"Jūsų tautiečiai, kurie jūsų neapkenčia
ir atstumia dėl manojo vardo, sako:
'Teparodo VIEŠPATS savo šlovę,
kad galėtume jūsų džiaugsmu pasidžiaugti'.
Tačiau jie bus sugėdinti".
6 Griausmas veržiasi iš miesto,
balsas iš šventyklos.
Tai balsas VIEŠPATIES,
atsilyginančio priešams už jų darbus.

Motina Jeruzalė

7 Dar nesuremta skausmų, ji gimdo.*
Pirmiau negu ją užklumpa gimdymo skausmai,
saugiai pagimdo sūnų.
8 Kas girdėjo tokį dalyką,
kas regėjo, ką nors panašaus?

66,3-5 Garbinti Dievą vien išorinėmis apeigomis tolygu stabų garbinimui.
66,7-9 Jeruzalė gimdo savuosius vaikus be gimdymo skausmų, nes yra naujosios Dievo tautos pradėjimo simbolis.

Ar gali kraštas įsikurti per vieną dieną,
ar tauta gimti vienu akimirksniu?
Tačiau Zionas, gimdymo skausmams vos prasidėjus,
pagimdė savo vaikus.
9 "Ar aš atvesiu motiną ligi gimdymo skausmų
ir neleisiu kūdikiui gimti?" — sako VIEŠPATS.
"Arba argi aš, leidęs jai pradėti,
uždarysiu jos įsčias?" — sako tavo Dievas.

10 Drauge su Jeruzale džiaukitės
ir būkite dėl jos linksmi visi,
kurie ją mylite!
Junkitės į jos džiūgavimą visi,
kurie dėl jos liūdėjote!
11 Kad jūs maitintumėtės ir pasisotintumėte
jos krūtų paguoda,
kad jūs gertumėte su džiaugsmu
iš jos šlovingų krūtų.
12 "Nes VIEŠPATS taip sako:
"Užliesiu jus gerove kaip upe,
tautų turtais tarsi išsiliejusia srove.
Kaip mažyliai būsite nešiojami ant jos rankų,
sūpuojami ant jos kelių.
13 Kaip motina guodžia savo sūnų,
taip aš paguosiu jus, —
Jeruzale būsite paguosti".

14 Kada tai išvysite, pradžiugs jūsų širdys,
jūsų kaulai sužaliuos nelyg žolė.
Savo tarnams VIEŠPATS apreikš savo ranką,
bet savo priešams — savąjį pyktį.

15 Štai VIEŠPATS ateis kaip ugnis,
jo vežimai bus tarsi viesulas,
kad išlietų savo pyktį deginančia kaitra,
savo bausmę ugnies liepsnomis.
16 Ugnimi ir kalaviju VIEŠPATS teis žmoniją, —
daug bus VIEŠPATIES aukų.

17 "Visi, kas pasišvenčia ir apsivalo, eidami į alkas kaip sekėjai jų stabo, kas valgo kiaulieną, roplius ir peles, pražus drauge su savo darbais ir užmojais", — sako VIEŠPATS.

18 Ateinu surinkti visų tautų ir giminių.* Jos ateis ir išvys mano
šlovę. 19 Duosiu ženklą jiems ir tuos, kurie iš jų bus išlikę, pasiųsiu pas tautas: į Taršišą, Putą ir Ludą, Mešechą, Tubalą ir Javaną, — į tolimąsias salas, kurios niekuomet negirdėjo apie mano garsą, nei regėjo mano šlovę. Jie paskelbs tarp tautų mano garbę.
20 Ir iš visų tautų, — sako VIEŠPATS, — jie pargabens jūsų brolius kaip atnašą VIEŠPAČIUI — ant arklių ir vežimuose, neštuvais, ant mulų ir kupranugarių. Atgabens juos į Jeruzalę, mano šventąjį kalną, — sako VIEŠPATS, — kaip izraeliečiai kad neša savo atnašą švariuose induose. 21 Kai kuriuos iš jų padarysiu ku-
nigais ir levitais, — sako VIEŠPATS.

22 "Kaip naujieji dangūs ir naujoji žemė,
kuriuos aš kuriu, gyvuos mano akivaizdoje,
— tai VIEŠPATIES žodis, —
taip gyvuos tavoji giminė ir tavasis vardas.
23 Kas jaunatį ir kas šabą
visa žmonija ateis manęs pagarbinti", — sako VIEŠPATS.
24 "Jie išeis pasižiūrėti lavonų* tų,
kurie kėlė maištą prieš mane, —
kirminas juose nemirs, jų ugnis niekad nebus užgesinta,
bjaurastis bus jie visai žmonijai".

66,18-21 Dievas pasišaukia į Zioną — Jeruzalę kaimynines tautas ir išsirenka iš jų tarpo pasiuntinius ir siunčia juos į tolimus kraštus, kad skelbtų jo šlovę. "Jūsų broliai": žydai tremtyje.

66,24 Dievo priešai guli negyvi už Naujosios Jeruzalės sienų. Lygiai kaip praeityje, taip ir pranašo dienomis, lavonai, šiukšlės ir atmatos gulėjo Hinomo slėnyje už miesto sienų. Slėnyje nuolat degdavo dideli laužai. Žr. Joz 15,8; 2 Kr 28,3; Mk 9,45-48.

JEREMIJO KNYGA

Jeremijo knyga apima istoriją, biografiją ir pranašystę. Ji aprašo žydų tautą istorinėje pervartoje ir supažindina skaitytoją su nepaprastu asmeniu, ant kurio pečių Viešpats uždėjo sunkią pranašo tarnybą. Jeremijas buvo gimęs apie 646 m. prieš Kristų kunigiškoje šeimoje, Anatoto miestelyje, netoli Jeruzalės. Dievas pašaukė jį būti savo pranašu 626 m. prieš Kristų, — "tryliktaisiais {Judo karaliaus Jošijo} metais" (Jer 1,2). Savo pranašo tarnybą jis užbaigė kankinio mirtimi apie 580 m. prieš Kristų. Pranašu būti Jeremijas labai nenorėjo. Būdamas iš prigimties nedrąsus, jis Dievo atsiprašinėjo, kad esąs tik "vaikas" (Jer 1,6). Pasakojimas apie Jeremijo pašaukimą būti pranašu turi pokalbio rėmus (žr. Jer 1,4-19). Dievo žodis pokalbyje švyti nenugalima jėga (žr. Jer 1,7). Jeremijas grūmėsi su Dievo žodžio jėga per visą savo pranašišką veiklą ir stengėsi nekalbėti Dievo vardu, tačiau nepajėgė (žr. Jer 20,7-9). Ilgainiui, žvelgdamas į praeitį, jis suprato, kad jo visas gyvenimas, nuo pat "motinos įsčių" (Jer 1,5), buvo Viešpaties užmojo ir veiklos dalis. Būti "pranašu tautoms" buvo Jeremijo pašaukimas ir gyvenimo prasmė, — jis buvo pašventintas būti politiniu veiksniu pasaulinėje Dievo valdžioje. Jam buvo skirta būti tarnu Viešpaties žodžio, "vald{ančio} istoriją", kupino jėgos sugriauti ir atstatyti, išrauti ir atsodinti (žr. Jer 1,10). Tautos karštligiškai grūmėsi pajungti istoriją sau kitų tautų sąskaita, o Jeremijo — "pranašo tautoms" uždavinys buvo pranešti tautoms, kad Dievas kuria ir valdo istoriją.

Asirijos imperija palengva griuvo, o Babilonija — nauja semitinė imperija — šovėsi valdyti Artimųjų Rytų tautas. Judo karalystės karalius Jošijas, išnaudodamas padėtį, pradėjo Judo karalystėje religinę reformą. Tačiau po jo tragiškos mirties Megido mūšyje (609), sugrįžo stabų garbinimas. Jeremijas tam priešinosi visomis išgalėmis. Areštas, kalėjimas, pasmerkimas buvo jo dalia. Jis matė artėjančią tautos pražūtį nusigręžime nuo Sandoros Dievo. Babilonijos karalius Nebukadnezaras užėmė Jeruzalę ir išvarė į tremtį Judo karalių Jechoniją (597), o į Dovydo sostą pasodino valdymui nepasiruošusį Dovydo ainį — Zedekiją. Jeremijas stengėsi padėti Zedekijui, ragindamas nesidėti į politines sąjungas, bet rūpintis, kad Izraelio tauta grįžtų pas Sandoros Dievą. Tačiau klaidingi pranašai Dievo vardu skelbė, kad Babilonijos jungas nukris, o stipri diduomenės grupė prikalbėjo Zedekiją dėtis į sąjungą su Egiptu prieš Ba-

bilonija. Nebukadnezaras nedelsė keršyti: Jeruzalė ir jos Šventykla buvo sunaikintos, o gyventojai išvaryti į tremtį (587). Maždaug šiuo metu Jeremijas pranašavo apie Naująją Sandorą (žr. Jer 31,31-34). Jo pranašystė yra vadinama "Geroji naujiena prieš Gerąją Naujieną". Šis skaitinys yra pats iškiliausias Dievo žodis, duotas per Jeremiją, ir viena iš Senojo Testamento teologijos viršūnių.

Pranašas Jeremijas likosi tarp griuvėsių Jeruzalėje. Tačiau sąmokslininkai prieš Babiloniją, po nepavykusio sukilimo, privertė jį pasitraukti į Egiptą. Čia, pasak seno padavimo, Jeremijas buvo savo tautiečių nužudytas. Būdinga, kad Jeremijo įtaka buvo didesnė po jo mirties negu prieš mirtį. Tremtinių bendruomenė skaitė ir mąstė jo pranašystę ir ėmė giliai į širdį. Jeremijo įtaka jaučiama ir Ezekielio pranašystėje, kai kuriose psalmėse ir antroje Izaijo knygos dalyje. Pasibaigus Babilonijos tremčiai, Jeremijo pranašystė tapo knyga, kurią nūdien skaitome.

Izaijas skelbia būsimąjį Mesiją žodžiais, o Jeremijas — visu savo gyvenimu. Nenuostabu, kad į Jėzaus klausimą, "Kuo žmonės laiko Žmogaus Sūnų?" apaštalai atsakė: "Vieni Jonu Krikštytoju, kiti Eliju, kiti Jeremiju ar dar kuriuo iš pranašų" (Mt 16,14).

Jeremijo knygos metmenys:

A.	Pranašo žodžiai iš Dievo su pasakojimais apie patį pranašą. Stilius poetiškas	1-25
	1. Pranašavimai karaliaus Jošijo dienomis	1,1-6,30
	2. Pranašavimai karaliaus Jehojakimo dienomis	7,1-20,18
	3. Pranašavimai paskutiniais metais prieš Jeruzalės žlugimą	21,1-25,38
B.	Pasakojimai apie pranašą su vienur kitur įterptais žodžiais iš Dievo. Vyrauja proza.	26-45
	1. Jeruzalės sunaikinimas ir viltis	26,1-35,19
	2. Jeremijo kančia	36,1-45,5
C.	Pranašavimai prieš tautas	46-51
D.	Istorinis priedas	52

JEREMIJO KNYGA

1

1 Žodžiai Hilkijo sūnaus Jeremijo,* iš kunigų šeimos Anatote,
Benjamino žemėje. 2 VIEŠPATIES žodis atėjo jam Amono sū-
naus Judo karaliaus Jošijo dienomis — tryliktaisiais jo valdymo
metais. 3 Atėjo taip pat ir Jošijo sūnaus Judo karaliaus Jehojakimo
dienomis iki galo vienuoliktųjų Jošijo sūnaus Judo karaliaus
Zedekijo metų, — iki pat Jeruzalės tremties penkto mėnesio.

A. PRANAŠO ŽODŽIAI IŠ DIEVO SU PASAKOJIMAIS APIE PATĮ PRANAŠĄ

1. Pranašavimai karaliaus Jošijo dienomis

Jeremijo pašaukimas pranašu

4 Man atėjo VIEŠPATIES žodis:
5 "Dar prieš sukurdamas įsčiose,* tave aš pažinau,
dar prieš tau gimstant, tave aš pašventinau,
— pranašu tautoms tave aš paskyriau".

1,1 "Jeremijas", hebraiškai "Jirmejahu", reiškia "Viešpats {Jahvė} išaukština". "Žodžiai" šiame kontekste reiškia "Jeremijo istorija". "Anatotas" — miestelis, Jeremijo gimtinė, apie 6 km į šiaurryčius nuo Jeruzalės, į kurį Saliamonas buvo ištrėmęs kunigą Abiatarą (žr. 1 Kar 2,26-27). Labai galimas dalykas, kad Jeremijas buvo iš kunigiškosios Abiataro giminės.

1,5 Jeremijas dar negimęs buvo Dievo paskirtas pranašo tarnybai (žr. Iz 49,1.5; Lk 1,15; Gal 1,15-16). "Pažinau, pašventinau, paskyriau": Dievas "pažino" Jeremiją, — jį mylėjo ir išsirinko būti savo pranašu. "Tautos": Judo kara-

6 "Ai ai ai, Viešpatie DIEVE!" — sudejavau, —
"Štai aš nemoku kalbėti! Esu tik vaikas!"*
7 Bet VIEŠPATS man atsakė:
"Nesakyk 'Esu tik vaikas!'
Kur tik tave siųsiu, tu eisi,
ką tik tau liepsiu — kalbėsi!
8 Nebijok nieko, nes aš esu su tavimi,
kad tave apsaugočiau, — VIEŠPATIES žodis".

9 Tuomet VIEŠPATS ištiesė savo ranką ir
palytėjo mano lūpas, tardamas:
"Štai aš dedu savo žodžius į tavo lūpas!
10 Įsidėmėk! Šią dieną tave paskiriu prievaizdu
tautoms ir karalystėms,
kad išrautum ir nugriautum,
sunaikintum ir nuverstum,
atstatytum ir atsodintum".

11 VIEŠPATS toliau kalbino mane, klausdamas: "Ką matai,
Jeremijau?" "Budriojo medžio* šaką", — atsakiau. 12 Tuomet VIEŠ-
PATS tarė man: "Matai labai gerai! Nes aš budžiu, kad įvykdyčiau
savo žodį".
13 Antrą kartą VIEŠPATS kalbino mane, klausdamas: "Ką
matai?" "Matau verdantį katilą,* pasvirusį iš šiaurės", — atsakiau.
14 Tuomet VIEŠPATS tarė man: "Iš šiaurės išsilies nelaimė
ant visų krašto gyventojų!"

15 "Štai aš šaukiu visas šiaurės karalystes, —
VIEŠPATIES žodis, —

---

lystės kaimynai — pagonių tautos ir didžiosios Asirijos, Babilonijos, Egipto imperijos, turinčios glaudų ryšį su Judo karalystės likimu.

1,6 "Esu tik vaikas": Jeremijo jaunystė (jis dar neturėjo dvidešimt metų amžiaus) neturi būti kliūtis pranašo užduočiai. Dievas įgalins nugalėti jo trūkumus.

1,11 "Budrusis medis": migdolo medžiui būdinga pavasarį pirmajam iš medžių sužydėti, tarsi jis nebūtų žiemą miegojęs. Hebraiškasis vardas sudaro žodžių žaismą: "šaqed" — migdolo medis ir "šoqed" — aš budžiu.

1,13 "Verdantis katilas...iš šiaurės": priešų invazijos įvaizdis. Asirai ir babiloniečiai galėjo užpulti Palestiną tik iš šiaurės.

Jos ateis, ir kiekvienas karalius pasistatys
savąjį sostą prie Jeruzalės vartų,
priešais aplinkui jos mūrus
ir priešais visus Judo miestus.
16 Taip aš ištarsiu jiems savąjį nuosprendį
už visą jų nedorumą, —
už tai, kad jie mane paliko,
degino smilkalus kitiems dievams
ir garbino savo pačių rankų dirbinius".

17 "O tu gi — susijuosk savo strėnas!
Stokis ir skelbk jiems visa, ką tau liepiu!
Nepalūžk dėl jų,
kad tavęs nepalaužčiau jų akyse!
18 O aš — štai padariau tave šiandien
sutvirtintu miestu,
geležiniu šulu ir vario siena,
kad būtum prieš visą kraštą:
prieš Judo karalystės karalius ir didžiūnus,
prieš jos kunigus ir visą liaudį.
19 Prieš tave jie kovos, bet tavęs neįveiks,
nes aš esu su tavimi, kad tave išgelbėčiau",
— tai VIEŠPATIES žodis.

2

Neištikimoji tauta

1 Man atėjo VIEŠPATIES žodis:*
2 "Eik ir paskelbk Jeruzalei taip, kad ji išgirstų:
'Tai VIEŠPATS pasakė:
Aš atsimenu ištikimą tavo jaunystės meilę,*

2,1-3,5 Galimas dalykas, kad šie skaitiniai apima pačią Jeremijo pranašiškos tarnybos pradžią. Sandoros santykis su Dievu, išreikštas moterystės įvaizdžiu, būdavo dažnai nutraukiamas. Izraelis čia yra vaizduojamas kaip neištikima žmona, neverta susitaikymo su Dievu (žr. Jer 3,1-5).

2,2 "Jaunystės meilė": hebraiškai "hesed" — žodis su daugeliu atspalvių. Paprastai paženklina Dievo malonę, arba atsidavimą, savo tautai, ir žmonių

kaip tu mylėjai mane, būdama sužadėtine,
sekdama paskui mane per dykumą, nesėjamą žemę.
3 Šventa VIEŠPATIES nuosavybė buvo Izraelis,
jo pjūties pirmasis derlius.*
Ryjantieji jį, užsitraukia kaltę,
nelaimė juos ištinka — tai VIEŠPATIES žodis".

4 Klausykitės VIEŠPATIES žodžio, Jokūbo namai!
Jūs — visos Izraelio namų giminės,
5 VIEŠPATS taip kalba:
"Kokią ydą manyje surado jūsų tėvai,
kad jie atsitraukė nuo manęs taip toli?
Eidami paskui beverčius stabus,
pasidarė beverčiai jie patys?
6 Jie niekuomet nepaklausė: 'Kur gi tas VIEŠPATS,
išvedęs mus iš Egipto žemės,
dykumoje mums rodęs kelią,
per tyrlaukius ir smėlio daubas,
per sausą ir pavojingą kraštą,
per kraštą, kuriuo niekas nekeliauja,
kuriame negyvena joks žmogus?'

7 Kai atvedžiau jus į sodų kraštą,
kad mistumėte jos vaisių gausybe,
jūs įžengėte ir suteršėte mano kraštą,
mano nuosavybę padarėte pasibjaurėtiną.
8 Kunigai neklausė: 'Kur yra VIEŠPATS?'
Įstatymo aiškintojai* manęs nepaisė,
ganytojai maištavo prieš mane.
Pranašai kalbėjo Baalo vardu
ir vaikėsi bejėgius stabus.

---

atsidavimą artimui. Šiame tekste žodį "jaunystės meilė" sąlygoja moterystės įvaizdis, kuriuo aprašomas Sandoros santykis tarp Dievo ir Izraelio. Dykumoje Izraelis gyveno "jaunystės meile", ji buvo dėkinga, ištikima ir Dievą mylinti nuotaka.

2,3 "Pirmasis derlius": ypatingos atnašos Dievui — šventas dalykas, nes priklauso Dievui kaip jo nuosavybė. Žr. Kun 22,1.

2,8 "Įstatymo aiškintojai": kunigai. "Ganytojai": karaliai ir didžiūnai.

9 Todėl dar kartą šauksiu aš jus į teismą,
— sako VIEŠPATS, —
net jūsų vaikų vaikus šauksiu aš į teismą.
10 Nukeliaukite į Kitimų* pajūrį ir pasižvalgykite,
pasiųskite ką nors į Kedarą
ir atidžiai apsvarstykite,
ar buvo kur kas nors panašaus į tai padaryta?
11 Ar pakeitė kuri nors tauta savo dievus?
Nors iš tikrųjų jie nėra jokie dievai!
O manoji tauta išmainė mano Šlovę
į bejėgius stabus!
12 Išsigąskite dėlei to, dangūs,
drebėkite iš siaubo, — tai VIEŠPATIES žodis!
13 Nes manoji tauta nusikalto dvigubai:
mane, gyvojo vandens šaltinį, jie paliko
ir išsikasė sau cisternas —
kiauras talpyklas, nelaikančias vandens".

14 "Ar Izraelis yra vergas? Ar jis gimė vergijoje?*
Jei ne, tai kodėl jis pavirto grobiu?
15 Kodėl prieš jį riaumoja ir urzgia liūtai?
Jie pavertė jo kraštą tyrais, —
jo miestai — apleisti apanglėję griuvėsiai.
16 Net Nofo* ir Tahpanhės žmonės
skuta tavo viršugalvį.
17 Ar ne todėl, kad tu VIEŠPATĮ, savo Dievą,
palikai?

2,10 "Kitimai": finikiečių naujasėdija Kipro saloje. "Kedaras": klajoklių arabų giminė Sirijos dykumoje. Kitimai ir Kedaras vaizduoja tuometinius Vakarus ir Rytus.

2,14 "Gimęs vergijoje": amžinas vergas, skirtingas nuo vergo, tapusio vergu dėl skolos, kuris atgaudavo laisvę po šešerių metų. Žr. Iš 21,2.

2,16 "Nofas": Memfis — žemutinio Egipto sostinė. "Tahpanhė": pasienio miestas rytinėje Nilo deltos srityje. "Skusti viršugalvį": Egiptas apiplėšė Judo karalystę.

18 Dabar gi, kas tau iš to, jei bėgtum į Egiptą*
ir gertum Šihoro {Nilo} vandenį?
Kas tau iš to, jei eitum į Asiriją
ir gertum vandenį iš {Eufrato} Upės?
19 Tavo paties nedorumas nubaus tave,
tavasis atsimetimas nuo manęs pasmerks tave.
Taigi apsvarstyk ir praregėk,
kaip baisiai kartu tau VIEŠPATĮ, savo Dievą,
palikti ir neturėti mano baimės,
sako Viešpats, galybių DIEVAS".

20 "Tu jau seniai sulaužei savo jungą,
sutraukei savo pančius,
tardama 'Netarnausiu!'
Ant kiekvienos aukštos kalvos,
po bet kokiu kupliu medžiu
tu kaip kekšė tysojai.*
21 O aš buvau gi tave pasodinęs it rinktinį vynmedį,
tikrai taurios rūšies!
Kaip tu galėjai man pavirsti bjauriu,
laukiniu vynmedžiu?
22 Nors tu ir šarmu šveistumeisi,
ir muilo nešykštėtum,
tavo kaltės dėmė dar vis mano akyse,
— tai Viešpaties DIEVO žodis.
23 Kaipgi gali sakyti: 'Aš nesu suteršta!
Baalams iš paskos nelaksčiau'?
Pažvelk į savo elgesį Slėnyje!*
Suprask, ką padarei!

2,18 Egiptas ir Asirija buvo įtakingos imperijos ne tik Palestinoje, bet ir visame Artimųjų Rytų pasaulyje. Judo karalystėje varžėsi ir grūmėsi dvi politinės grupės: viena šliejosi prie Egipto, o kita — prie Asirijos. Jeremijas abi grupes pasmerkia, nes politinės sąjungos vedė į nutolimą nuo Sandoros su Dievu.

2,20 "Kaip kekšė tysojai": stabų garbinimą pranašas sulygina su apeiginiu paleistuvavimu Baalo alkose. Izraelis vaizduojamas kaip Dievo nuotaka.

2,23 "Slėnis": slėnis į pietus nuo Jeruzalės, vadinamas Ben-Hinomo vardu, Jeremijo laikais buvo šlykšti vieta, nes jame buvo Tofetas — aukuras deginti kūdikius Molecho garbei. Žr. Jer 7,31.

Tu — ūmi, jauna kupranugarė,
lakstanti šuoliais be tikslo,
24 {laukinė asilė, įjunkusi į dykumą},
uostydama vėją savo įkarštyje, —
pagautą geismo, kas gali ją sulaikyti?
Visi, kas jos geidžia, be vargo ją suras,
kai vaikymosi metas jai užeis.
25 Tausok savo kojas, jos kone basos,
o savo gerklę gelbėk nuo troškulio!
Bet tu sakai: 'Ne! Nė nesivilk!
Aš myliu svetimus dievus ir paskui juos seksiu'.
26 Kaip sučiuptas vagis kad susigėsta,
taip bus sugėdinti Izraelio žmonės:
jie patys, jų karaliai ir didžiūnai,
kunigai ir pranašai.
27 Tie, kurie sako medžio gabalui, 'Tu — mano tėvas!'
ir akmeniui, 'Mane tu pagimdei!',
nugarą man atgręžė, bet ne veidą,
tačiau, bėdai užėjus, jie šaukia, 'Ateik ir gelbėk mus!'
28 Kurgi nūn tavo dievai, kurių sau prisidirbai?
Tegu ateina jie!
Ar išgelbės jie tave, kai tu bėdoje?
Juk kiek tavo miestų,
tiek tavo dievų, Judai!
{Kiek gatvių Jeruzalėje,
tiek aukurų pastatėte Baalui.}
29 Kaip galite dar drįsti maldauti manęs?
Jūs visi kėlėte maištą prieš mane, —
pareiškia VIEŠPATS.
30 Veltui plakiau jūsų vaikus, —
mokomi jie nesileido.
Jūsų pačių kalavijas surijo jūsų pranašus,
lyg plėšrus liūtas".
31 O jūs — ši karta,
imkite į širdį VIEŠPATIES žodį:
"Argi Izraeliui aš tarsi dykuma buvau,
lyg tamsybių šalis?
Kodėl manoji tauta sako: 'Esame laisvi!
Daugiau pas tave nebeateisime'?

32 Ar gali pamiršti mergaitė savo puošmenas
ir nuotaka savo kaspinus?
Tačiau manoji tauta mane pamiršo
jau nebesuskaitomas dienas.
33 Kaip lengvai tu kelią surandi,
kai ieškai meilužių!
Savo nedorume mokei tu savojo elgesio
net pačias nedoriausias moteris!

34 Net tavųjų drabužių kraštai apskrętę krauju
nekaltų varguolių!
Ne vagys jie, pagauti įsilaužiant,
35 o vis dėlto sakai: 'Aš esu nekalta!
Jo pyktis tikrai manęs nepalietė!'
Štai teisiu aš tave dėl to,
kad sakei: 'Nepadariau nuodėmės'.

36 Ko taip bėginėji,
kaitaliodama savo kelius!
Tu būsi ir Egipto apvilta,
kaip turėjai apsivilti Asirija.
37 Ir iš ten išeisi, susiėmus rankomis galvą,
nes VIEŠPATS atmetė tuos, kuriais tu pasitiki.
Gerovės su jais nesulauksi!

3

1 {Mane pasiekė šitoks VIEŠPATIES žodis:}
"Jei vyras paleistų savo žmoną,*
ir jeigu ji, nuo jo išėjusi, ištekėtų už kito,
ar galėtų pirmasis vyras grįžti pas ją?
Argi tas kraštas nebūtų teršte suterštas?
Tu juk su tiek meilužių svetimavai,
ir dar norėtum sugrįžti pas mane!

3,1 Tokias vedybas draudė Mozės įstatymas. Žr. Įst 24,1-4. Pranašas pasmerkia Judo karalystės, neištikimos nuotakos, pasitikėjimą savimi ir prielaidą, kad ji gali sugrįžti pas Sandoros Dievą po to, kai ji buvo garbinusi stabus.

2 Pakelk savo akis į aukštas, plikas kalvas ir pagalvok,
ar dar yra vieta, kur vyrai nebūtų mėgavęsi su tavimi?
Jų laukdama, sėdėjai pakelėse, kaip arabas* dykumoje.
Savo nedoru svetimavimu suteršei kraštą.
3 Todėl buvo sulaikyti lietaus būriai,
nebeužėjo pavasario lietūs.
Bet kadangi tavoji kakta įžūli, it kekšės,
tu nematei reikalo rausti iš gėdos.

4 Net dabar argi nesišauki manęs:
'Tėve mano! Tu — mano jaunystės sužadėtinis!
5 Nejau jis neapykantą jaus amžinai,
niekuomet nesiliaus pykti?'
Šitaip tu kalbėjai, bet darei pikta,
kiek įstengei!

Dvi seserys: Judo ir Izraelio karalystės

6 Karaliaus Jošijo dienomis VIEŠPATS kalbėjo man: "Ar ma-
tei, ką padarė maištingoji Izraelio karalystė? Ji lipo ant kiekvieno
aukšto kalno ir ten po bet kokiu kupliu medžiu elgėsi kaip iš-
tvirkėlė! 7 Aš galvojau, 'Po to, kai visa tai padarė, galop sugrįš ji
pas mane'. Bet ji negrįžo. Ana neištikimoji jos sesuo, Judo ka-
ralystė, tai matė. 8 Dar ji matė, kad Izraelį, tą maištingąją karalystę,
paleidau kaip tik už svetimavimą, duodamas skyrybų raštą. Ta-
čiau tai neištikimosios Judo karalystės neišgąsdino, — ji ėjo sau,
elgdamasi kaip ištvirkėlė. 9 Iš tikrųjų, savo palinkimu ištvirkauti ji
suteršė kraštą, svetimaudama su akmenimis ir medžio gabalais.
10 Viso to nepaisydama, ta neištikimoji sesuo, Judo karalystė, grįžo
pas mane ne iš tikros širdies, apsimetusi, — tai VIEŠPATIES
žodis".

Izraelio atstatymas

11 Tada VIEŠPATS pasakė man: "Maištingoji Izraelio kara-
lystė yra mažiau kalta, negu neištikimoji Judo karalystė. 12 Eik,
paskelbk šiaurei šiuos žodžius, ir tark:

3,2 "Arabas": plėšikaujantis klajoklis, iš pasalų užpuolantis karavanus.

'Sugrįžk, maištingoji Izraelio tauta, —
tai VIEŠPATIES žodis,
nebūsiu tau piktas,
nes esu maloningas,
tai VIEŠPATIES žodis,
neapykantos amžinai aš nejaučiu.
13 Tik prisipažink, kad esi kalta,
nes juk prieš VIEŠPATĮ, savo Dievą, maištavai,
savo palankumą švaistei svetimiems dievams
{po bet kokiu kupliu medžiu}
ir mano balso klausyti nenorėjai, — tai VIEŠPATIES žodis' ".

14 "Sugrįžkite,* atsimetėliai vaikai, — sako VIEŠPATS, —
nes aš esu jūsų Viešpats.
Paimsiu jus, po vieną iš miesto,
po du iš šeimos, ir atvesiu į Zioną.
15 Ten duosiu jums ganytojų pagal savo širdį, —
jie ganys jus išmintingai ir protingai.
16 Kai tapsite gausūs ir būsite vaisingi krašte, – sako VIEŠPATS, –
tomis dienomis žmonės daugiau nebesakys:
'VIEŠPATIES sandoros skrynia!'
Į galvą niekam ji nebeateis,
niekas jos nebeminės,
nepasiges ir naujos nebedarys".

17 Tuo metu Jeruzalė bus vadinama 'VIEŠPATIES sostas',
visos tautos ten susirinks, kad pašlovintų VIEŠPATIES vardą
Jeruzalėje. Savo nedorų širdžių potraukių daugiau jos nebevykdys.
18 Tomis dienomis Judo namai susijungs su Izraelio namais ir abeji
drauge ateis iš šiaurės šalies į kraštą, kurį jūsų tėvams daviau
kaip palikimą.

3,14-18 Izraelio karalystės likutis (14-oji eilutė) susijungs su Judo karalyste (18-oji eilutė). Pirmykštis Viešpaties garbinimas, susietas su Sandoros skrynia, dabar bus pakeistas dvasingesniu ir bendražmogišku Dievo garbinimu, išreikštu Dievo sostu idealioje Jeruzalėje, apie kurį bus surinktos visos tautos (17-oji eilutė).

Atleidimo sąlygos

19 "Tuomet aš sau maniau,
kaip būtų smagu įsūnyti tave kaip vaiką,
duoti tau malonų kraštą,
visų gražiausią palikimą tarp tautų!
Vadintum mane 'Mano Tėve!' — galvojau,
ir nuo manęs nenusigręžtum.
20 Tačiau kaip moteris dėl meilužio darosi neištikima,
taip tu buvai man neištikima, Izraelio tauta, —
tai VIEŠPATIES žodis".

21 Girdėti balsas nuo plikų aukštumų!
Maldaujantis Izraelio vaikų verksmas,
nes jie paklydo, eidami savo keliais,
ir pamiršo VIEŠPATĮ, savąjį Dievą.
22 "Sugrįžkite, maištingieji vaikai,
jūsų atsimetimą aš pagydysiu".

"Mes čia! Dabar mes einame pas tave,
nes tu VIEŠPATS, mūsų Dievas!
23 Išties kalvos — apgaulė, —
klegesys aukštumose!
Tik VIEŠPATYJE, mūsų Dieve, tėra Izraelio išganymas.
24 Tas Gėda-dievas* nuo mūsų jaunų dienų rijo visa,
ką mūsų tėvai pelnė, —
jų avis ir galvijus,
jų sūnus ir dukteris.
25 Sau mes gėdą pasiklojom ir nešlove apsiklojom,
nes VIEŠPAČIUI, mūsų Dievui, nusidėjom
nuo mūsų jaunystės iki šios dienos
ir mes, ir mūsų tėvai, —
neklausėm VIEŠPATIES, mūsų Dievo, balso".

3,24 "Gėda[-dievas]": pažodžiui "Gėda". Konkretus pakaitalas Kanaano gyventojų dievui Baalui pavadinti. Baalas ir jo žmona Aštartė buvo garbinami lytinėmis apeigomis kalvų — aukštumų alkose.

4

Šaukimas grįžti

1 "Jei nori sugrįžti, Izraeli, — VIEŠPATIES žodis, —
pas mane turi sugrįžti.
Jei pašalintum savo šlykštybes iš mano akivaizdos
ir neišklystum iš doro kelio,
2 ir prisiektum, 'Kaip gyvas VIEŠPATS!',*
pagal teisybę, teisingumą ir teisumą.
Tuomet tautos jo vardu sau palaimos linkėtų
ir patys jame didžiuotųsi".
3 Nes Judo vyrams ir Jeruzalei VIEŠPATS sako:
"Išarkite dirvonus, nesėkite tarp erškėčių!
4 Apipjaustykite savo širdis* VIEŠPAČIUI,
pašalinkite surambėjimą nuo savo širdžių,
Judo vyrai ir Jeruzalės gyventojai,
idant mano pyktis neprasiveržtų kaip ugnis
ir degtų neužgesinamas dėl jūsų nedorų darbų".

Judo karalystei grasina priešas iš šiaurės

5 Paskelbkite Judo karalystėje,
praneškite Jeruzalėje!
Sakykite: "Pūskite ragą visame krašte!"
Šaukite ir sakykite:
"Rinkitės! Žygiuokim į miestus su mūrais!"
6 Iškelkite ženklą: "Į Zioną!"
Bėkite į saugią vietą! Negaišuokite!
Nes nelaimę siunčiu iš šiaurės,
didį nuniokojimą.
7 Pakilo liūtas iš savo tankmės,
tautų naikintojas atžygiavo, —

4,2 "Kaip gyvas Viešpats!": ši priesaika, nuoširdžiai duota, apima Izraelio sugrįžimą pas Dievą ir ištikimumą Sandorai su Dievu. Tokiu būdu yra įgyvendinami Dievo duotieji pažadai. Žr. Pr 12,3; 18,18; 22,18; 26,4; Ps 72,17.

4,4 Vien fizinis apipjaustymas neturi vertės, — jį turi lydėti širdies atvirybė Dievui. Žr. Rom 2,25.29; 1 Kor 7,19; Gal 5,6; 6,13.15.

atėjo iš savųjų namų,
kad tavąjį kraštą paverstų dykuma.
Tavo miestai bus sugriauti ir be gyventojų.
8 Dėl to apsivilkite ašutine,
dejuokite ir aimanuokite:
"Liepsnojantis VIEŠPATIES pyktis nenusigręžė nuo mūsų".

9 "Tą dieną, — sako VIEŠPATS, —
apstulbs karalius nusigandęs, apmirs širdis didžiūnams,
kunigai pastirs iš baimės
ir pranašai bus priblokšti.
10 'Deja! Viešpatie DIEVE', — jie sakys, —
'Kaip baisiai apgavai* šią tautą ir Jeruzalę,
sakydamas jiems, 'Visa išeis jums į gera!',
tuo tarpu kalavijas mums jau prie gerklės'".

Teismo viesulas

11 Tuo metu šiai tautai ir Jeruzalei bus sakoma:
"Nuo nuožmių aukštumų per dykumą
kyla deginantis vėjas prieš dukrą manosios tautos".
Ne vėtymo, ne dulkinimo vėjas, —
12 man paliepus, papučia vėjas stipresnis negu šie.
Dabar aš pats juos apkaltinsiu!"

13 Štai jis pakyla tarsi audros debesis,
jo vežimai tarsi viesulas.
Greitesni už erelius jo žirgai:
"Vargas mums! Esame žuvę!"
14 Jeruzale, nuplauk nedorumą nuo savos širdies,
kad dar galėtum būti išgelbėta!
Kaip ilgai tu saugosi savo pražūtingas užmačias?
15 Klausykis! Žinia ateina iš Dano,
negandą skelbia iš Efraimo kalnų:

4,10 "...baisiai apgavai mus": klaidingi pranašai prikiša Dievui savo apgaulę. Žr. Jer 14,13-16.

16 “Praneškite tai tautoms, garsinkite Jeruzalėje:
‘Apgulėjai ateina iš tolimo krašto,
žygiuoja prieš Judo miestus, karingai šaukdami’.
17 Kaip laukų sargai jie apsupo ją iš visų pusių,
nes ji kėlė maištą prieš mane, — sako VIEŠPATS”.
18 Tavo elgesys, tavieji darbai tai tau padarė, —
tavo nedorumas yra kaltas kartėlis,
gula tau ant širdies!

19 “Mano širdie! Mano širdie! Raitausi iš skausmo!*
Netelpa krūtinėje mano širdis!
Man širdis plyšta, negaliu tylėti,
nes girdžiu rago garsus, mūšio šauksmus.
20 ‘Nelaimė vejasi nelaimę’, — pranešama.
Visas kraštas niokojamas, —
kaipmat sunaikintos mano palapinės,
akimirksniu manosios pastogės.
21 Kaip ilgai turėsiu regėti tą karo vėliavą,
klausytis tų rago garsų?”

22 “Deja, manoji tauta paika!
Manęs jie nepažįsta!
Jie — neprotingi vaikai,
be jokios nuovokos.
Jie gudrūs vien pikta daryti,
o gera daryti nemoka”.
23 Pažiūrėjau į žemę, ir štai —
ji nualinta ir dyka!
Žvelgiau į dangų — jame nebuvo šviesos!
24 Pažiūrėjau į kalnus, ir štai —
jie drebėjo,
o visos kalvos svyravo priekin ir atgal!
25 Žvalgiausi, ir štai —
nebuvo žmonių;
net padangių paukščiai buvo išskridę!

4,19-21 Paties Jeremijo sielvartas dėl ateinančios Judo karalystės pražūties.

26 Pažiūrėjau, ir štai —
derlinga žemė buvo tapusi dykuma,
visi jos miestai griuvėsiuose prieš VIEŠPATĮ,
sunaikinti jo aitraus pykčio.

27 Ak, šitaip VIEŠPATS sakė: "Tyrlaukiais pavirs visas kraštas, tačiau nesunaikinsiu jo visai".

28 "Dėl to dejuos žemė,
ir dangūs viršum jos apsigaubs juoda skraiste,
nes aš pasakiau ir nesigailiu,
aš nutariau ir neatšauksiu".

29 Raitelių ir šaulių šauksmus išgirdę,
išbėgioja visų miestų gyventojai.
Jie šliaužia į urvus,
slepiasi miškų tankmėse,
kopia ant uolų:
visi miestai apleisti, niekas ten nebegyvena.

30 O tu, pasmerktoji pražūčiai,
ką tu manai, rengdamasi purpuru,
puošdamasi aukso puošmenomis,
tepdama savąsias akis dažais?
Veltui gražiniesi!
Tavieji meilužiai tave paniekina, —
tavo gyvybės jie ieško!
31 Tarsi dejuotų gimdyvė, — girdžiu, —
tarsi šauktų pirmąkart gimdanti motina.
Tai šaukia Ziono dukra.
Kvapą vos atgaudama, ji tiesia rankas:
"Ak, vargas man!
Alpstu nuvargusi sugriebta žudikų!"

5

Jeruzalės nuodėmė

1 "Paklajokite Jeruzalės gatvėmis,
žvalgykitės ir stebėkite!
Ieškokite jos aikštėse,
ar rasite žmogų — bent vieną žmogų,
vykdantį teisingumą ir ieškantį teisybės,
idant galėčiau jai atleisti! — sako VIEŠPATS.
2 Nors jie ir sakytų, 'Kaip gyvas VIEŠPATS!'
— jų priesaika būtų kreiva".

3 VIEŠPATIE, argi tavo akys neieško teisybės?
Tu juos plakei, bet skausmo jie nejautė,
tu juos mažne sunaikinai, bet jie nesileido mokomi.
Jie tapo kietesni už uolą, — sugrįžti atsisakė.
4 Tariau sau: "Jie yra tik varguoliai,
užtat ir elgiasi paikai,
nes nežino VIEŠPATIES kelio,
nei savojo Dievo teisingumo.
5 Geriau pas didžiūnus eisiu, jiems kalbėsiu,
nes jie žino VIEŠPATIES kelią
ir savojo Dievo teisingumą".
Tačiau ir jie, visi iki vieno, buvo sulaužę jungą,
nutraukę ryšius.
6 Todėl miškų liūtas juos plėšo,
tyrų vilkas juos pjauna,
ir leopardas sėlina apie jų miestus ir visus,
kas tik iš jų išeina, sudrasko į gabalus.
Gausūs buvo jų nusikaltimai,
be skaičiaus jų atsimetimai.

7 "Kodėl turėčiau visa tai tau atleisti?
Tavieji vaikai mane paliko
ir prisiekinėjo stabais, nors jie ne Dievas.
Pasotinau juos, bet jie svetimavo,
į kekšės namus grūdasi.

8 Eržilai jie, nusipenėję ir gašlūs,
kiekvienas žvengia savo artimo žmonos.
9 Kaip už tokius darbus nebausiu?
— tai VIEŠPATIES žodis.
Kaip tokiai tautai nekeršysiu?"

10 Kopkite į jos vynmedžių lysves atšlaitėse
— nuniokiokite jas! Tik nesunaikinkite visiškai!
Nugenėkite nukarusias šakas,
nes jos nepriklauso VIEŠPAČIUI.
11 "Ai, su manim abeji elgėsi labai neištikimai, —
ir Izraelio, ir Judo namai, — tai VIEŠPATIES žodis".
12 VIEŠPATIES išsigynė,* sakydami:
"Nė būti jo nėra!
Neištiks mūsų jokia nelaimė, —
nematysime nei kalavijo, nei bado.
13 Pranašai tik vėjus gaudo,
ne žodis iš Dievo jų kalba.
Teištinka jų grasinimai juos pačius!"

14 Todėl VIEŠPATS, Galybių Dievas, taip atsako:
"Kadangi jie tai pareiškė,
štai savo žodžius tavo lūpose paversiu aš ugnimi.
Šita tauta yra malkų krūva,
kurią ugnis surys!
15 Žiūrėkit! Aš sukeliu prieš jus tautą iš toli,
Izraelio namai, tai VIEŠPATIES žodis!
Tvirtą tautą,
ilgaamžę tautą,
tautą, kurios kalbos nemoki, —
nesupranti, ką jie sako.
16 Jų strėlinės — kaip kapų atviros duobės, —
visi jie — šaunūs kovotojai.
17 Jie surys tavo pjūtį ir tavo maistą,
surys tavo sūnus ir dukteris,
surys tavo avis ir galvijus,
surys tavo vynmedžius ir figas.

5,12 "Viešpaties išsigynė": žmonės elgiasi tarsi Dievo nebūtų.

Jie sutriuškins ir įtvirtintus miestus,
kuriais tu pasitiki, — kalaviju".

18 "Tačiau net ir tomis dienomis, — tai VIEŠPATIES žodis,
— jūsų nesunaikinsiu visiškai. 19 Kai jie klaus, 'Kodėl gi VIEŠ-
PATS, mūsų Dievas, taip pasielgė su mumis?', atsakysi, 'Kaip
jūs mane palikote ir svetimiems dievams tarnavote savame krašte,
taip tarnaukite dabar svetimiems dievams nesavame krašte'".

20 Jokūbo namams tai pasakyk ir Judo karalystei tai paskelbk:
21 "Klausykis, paika ir nenuovoki tauta, —
jūs turite akis, bet nematote,
jūs turite ausis, bet negirdite.
22 Argi neturėtumėte mane garbinti, —tai VIEŠPATIES žodis, -
argi neturėtumėte drebėti prieš mane?
Juk aš padariau smėlį jūros siena,
amžina riba, kurios jai peržengti nevalia.
Nors ji ir ūžauja, bet veltui,
nors jos bangos ir riaumoja, ant ribos turi sulūžti.
23 Maištingą ir neklusnią širdį turi ši tauta, —
nusigręžė nuo kelio ir nuėjo sau.
24 Nepagalvojo širdimi,
'Garbinkime VIEŠPATĮ, savo Dievą,
kuris duoda mums lietų —
ankstyvąjį ir vėlyvąjį* atėjus metui,
kuris palaiko mūsų labui pjūties savaičių seką'.
25 Jūsų kaltės suardė šitą seką,
jūsų nuodėmės nukreipė jus nuo kelio į palaimą.
26 Mano tautoje yra gi nedorėlių,
metančių savo tinklus.
Jie spendžia spąstus lyg medžiotojai,
bet sugauna žmones.

5,24 "Lietus — ankstyvasis ir vėlyvasis": Palestina yra kraštas su dviem metų laikais — sausu metų laiku, arba vasara, ir lietingu metų laiku, arba žiema. Ankstyvasis lietus — lietaus gūsiai pradeda žiemą, o vėlyvasis lietus — lietūs lietingojo metų laiko metu. "Pjūties savaičių seka": septynių savaičių laikotarpis tarp Perėjimo šventės ir Sekminių, — šiuo laikotarpiu paprastai nebūna lietaus.

27 Kaip medžiotojo krepšys prikimštas paukščių,
taip jų namai — pilni klastų.
Šitaip jie turtėja ir darosi galingi,
28 tampa apkūnūs ir nutunka.
Jų nedori darbai — nuodėmė ant nuodėmės, —
teisingumo nė paisyt nepaiso,
našlaičių bylų negina, vargšų skundų negirdi.
29 Kaip už tokius darbus nebausiu?
— tai VIEŠPATIES žodis.
Kaip tokiai tautai nekeršysiu?
30 Baisus ir šlykštus dalykas atsitiko krašte:
31 pranašai pranašaudami meluoja,
kunigai valdo kaip pranašai liepia,
o mano tauta tai mėgsta!
Bet ką darysite, kai ateis galas?"

6

Priešas apgula Jeruzalę

1 Bėkite, Benjamino vaikai, iš Jeruzalės!
Pūskite ragą Tekooje, Bet-haKereme duokite ženklą,
nes iš šiaurės grasina nelaimė ir baisi pražūtis.
2 Gražioji ir trapioji Ziono dukra, esi žuvusi!
3 Prieš ją ateina piemenys* su savo kaimenėmis,
statosi aplink ją savo palapines,
kiekvienas gano kur nori.
4 "Pasiruoškite mūšiui prieš ją! Būkite pasiruošę!
Mes pulsime vidudienį!
Deja, bėda mums! Diena jau temsta,
ilgėja vakaro šešėliai.
5 Būkite pasiruošę! Užpulsime ją nakčia
ir griuvėsiais paversime jos tvirtoves!".

6,3 "Piemenys...su bandomis": babiloniečių karo vadai ir kariuomenė.

6 Nes štai, ką Galybių VIEŠPATS pasakė:
"Iškirskite jos medžius
ir supilkite apgulos pylimą prieš Jeruzalę.
Ji yra miestas, paskirtas bausmei, —
jos gatvėse visur tik priespauda!
7 Kaip iš šaltinio trykšta vandenys,
taip iš josios liejasi nedorumas.
Smurtas ir plėšimas joje aidi,
ligos ir žaizdos visuomet man prieš akis.
8 Leiskis pamokoma, Jeruzale,
kad neatsitraukčiau nuo tavęs pasibjaurėjęs
ir nepaverščiau tavęs tyrais, —
žeme, kurioje niekas negyvena".

9 Galybių VIEŠPATS taip kalbėjo:
"Surink, tarsi vynuoges surink,
Izraelio likutį!
Tarsi vynuogių raškytojas
rankomis keliskart pereik jo šakas".

10 Į ką aš kreipsiuos?
Ką įspėsiu, kad mane jie išgirstų?
Štai jų ausys neapipjaustytos, —
jie negali girdėti.
Štai VIEŠPATIES žodis pasidarė jiems pajuoka,—
jam polinkio jie neturi.
11 Todėl aš pilnas VIEŠPATIES pykčio,
išvargintas pastangų jį suvaldyti.
Išliesiu jį ant mažylių gatvėje,
taip pat ir ant vaikinų būrių!
Visi bus paimti į nelaisvę,
vyras ir žmona, seniai ir karšinčiai.
12 Jų namai atiteks kitiems,
taip pat jų laukai ir žmonos,
kai aš pakelsiu savo ranką
prieš šio krašto gyventojus, — tai VIEŠPATIES žodis.
13 Nuo mažiausio iki didžiausio, jie visi iki vieno
— gobšūs savanaudžiai;
nuo pranašo iki kunigo, jie visi — apgavikai.

14 Mano tautos žaizdas jie tik apgydo,
kartodami, "Viskas gerai! Viskas gerai!"*
nors nėra gerai.
15 Turėtų gėdytis dėl savo bjauraus darbo,
tačiau jie nesidrovi,
nei žino, ką reiškia iš gėdos parausti.
Todėl jie kris tarp krintančiųjų,
jie sukniubs, kai aš juos bausiu, — sako VIEŠPATS.

16 Šitaip VIEŠPATS kalbino:
"Stokitės ant kryžkelių ir pasižvalgykite!
Pasiklauskite senovės takų,*
kur yra gerasis kelias?
Eikite juo ir rasite sau ramybę.
Bet jie atsakė: 'Juo mes neisime!'
17 Daviau jums ir sargus:*
'Paklausykite rago garso!'
Bet jie atsakė: 'Neklausysime!'
18 Todėl išgirskite, tautos,
ir žinok, bendrija, kas jų laukia!
19 Girdėk, žeme!
Šitai tautai štai siunčiu nelaimę,
jų pačių piktų pinklių vaisių,
nes jie neklausė manųjų žodžių,
atmetė manąjį įstatymą.
20 Kam gi man smilkalai iš Šebos
ir kvapieji meldai iš tolimo krašto?
Man ne prie širdies jūsų deginamosios aukos,
nemalonios man jūsų atnašos.
21 Todėl, — taip kalbėjo VIEŠPATS, —
Štai padėsiu kliūčių ant šitos tautos kelio,

6,14 Melagingas užtikrinimas, kurį duoda kunigai ir netikri pranašai, nesumažina žalos, kurią neša tautai visuotinis pomėgis pasitenkinti medžiagine gerove ir dorovinis supuvimas.
6,16 "Senovės takai": tautos istorija ir jos pamokos.
6,17 "Sargai": pranašai, kurie nesiliovė skelbti Sandoros įstatymą įvykių žaizdre.

kad ji ant jų sukluptų.
Tėvai ir vaikai drauge,
pražus kaimynai ir bičiuliai".

22 Taip VIEŠPATS kalbėjo:
"Štai atžygiuoja tauta iš šiaurės krašto,
didelė tauta, pažadinta nuo žemės pakraščių.
23 Ginkluoti lankais ir ietimis,
žiaurūs ir be pasigailėjimo, —
tarsi jūros šniokštimas — jų ūžesys.
Raiti ant žirgų, mūšio rikiuotės gretose,
prieš tave, Ziono dukra!"

24 "Išgirdome pranešimą apie juos,
rankas nuleidome,
pagavo mus baimė
ir kančios, kaip gimdyvės.
25 Neik iš namų į laukus,
nesileisk į kelionę vieškeliu,
nes priešo kalavijas — siaubas visur!
26 Ai, mano tautos dukra, vilkis ašutinę,
voliokis pelenuose,
gedėk kaip vienatinio sūnaus,
liek gailias ašaras,
nes staiga mus užklumpa žudikas".

Dievas paskiria pranašą tautos vertintoju

27 Vertintoju* savo tautoje paskyriau tave,
— valytoju, —
kad ištirtum ir vertintum jų elgesį.
28 Jie — varis ir geležis:
visi jie — užkietėję maištininkai,
šmeižtų nešiotojai — elgiasi nedorai.

6,27-30 Jeremijas buvo pašauktas būti tautų prievaizdu (žr. Jer 1,10), šiame tekste jis paskiriamas Dievo tautos vertintoju su pareiga ištirti tautos elgesį. Jeremijas duoda savo apyskaitą: žmonės yra mišrus metalas — nuodegos ir negali būti nuvalyti.

[29] Dumplės šniokščia,
šviną suryja ugnis.
Veltui valytojas valė, —
nedorieji nebuvo atskirti.
[30] "Atmestuoju sidabru" jie bus vadinami,
nes VIEŠPATS juos atmetė.

2. *Pranašavimai karaliaus Jehojakimo dienomis*

7

Šventyklos pamokslas

[1] Žodis,* kurį gavo iš VIEŠPATIES Jeremijas: [2] "Atsistok
VIEŠPATIES namų vartuose ir ten paskelbk šį žodį: 'Visi Judo
gyventojai, kurie einate per vartus pagarbinti VIEŠPATIES, iš-
girskite VIEŠPATIES žodį!'" [3] Štai ką galybių VIEŠPATS, Izrae-
lio Dievas, sako: "Taisykite savo kelius ir savo darbus, kad galė-
čiau būti su jumis šioje vietoje. [4] Nepasitikėkite nepagrįsta
viltimi, [5] sakydami: 'Tai VIEŠPATIES šventykla! Tai VIEŠ-
PATIES šventykla!' Tik tuomet, jei jūs visiškai pakeisite savo
kelius ir darbus, jei vykdysite teisingumą tarp žmonių, [6] jei
neskriausite svetimšalio,* našlaičio ir našlės, jei nepraliesite ne-
kalto kraujo šioje vietoje ir nedarysite sau žalos, sekdami paskui
svetimus dievus, [7] aš būsiu su jumis šioje vietoje — krašte, kurį
daviau senovėje tavo tėvams amžiams.
[8] Štai! Pasitikite nepagrįsta viltimi — beverčiu melu! Iš to tik
žalos turėsite! [9] Kaipgi? Jūs vagiate ir žudote, svetimaujate ir
kreivai prisiekiate, aukojate Baalui atnašas ir sekate paskui kitus
dievus, kurių net nepažįstate, [10] paskui, atėję pas mane į šiuos Na-
mus, kurie vadinasi mano vardu, sakote: 'Esame apsaugoti! Gali-

---

7,1-15 Viešpaties Šventykla nebus žydams prieglauda nuo jų priešų, jeigu jie nepataisys savo elgesio.

7,6 "Svetimšalis": Mozės įstatymas ypatingai globojo svetimšalį, našlaitį, našlę ir levitą — Levio giminės narį. Žr. Iš 20,10; Sk 9,14; 15,14; Įst 5,14; 28,43.

me vėl daryti visus šiuos nedorus darbus!' [11] Argi tie Namai,
kurie vadinasi mano vardu, netapo jūsų akyse plėšikų lindyne?
Žiūrėkite, juk ir aš matau, kas darosi! — tai VIEŠPATIES žodis.
[12] Taip! Nueikite, jei norite, į Šiloę,* kurią buvau padaręs savo
vardo vieta pradžioje. Pasižiūrėkite, ką aš padariau jai už nedorus
darbus, kurių pridarė mano tauta — Izraelis. [13] Ir dabar, kadangi
jūs padarėte šias visas nuodėmes, — sako VIEŠPATS, — kadan-
gi jūs neklausėte, nors ir kalbėjau jums taip primygtinai, kadangi
jūs neatsiliepėte, nors ir šaukiau jus, [14] todėl su šiais Namais, va-
dinamais mano vardu, — jais jūs pasitikite, — ir su vieta, kurią
jums ir jūsų tėvams daviau, pasielgsiu lygiai taip, kaip su Šiloe
pasielgiau. [15] Atstumsiu jus nuo savęs, kaip atstūmiau visus jūsų
giminaičius, visus Efraimo palikuonis.

Tauta neklauso

[16] O tu nesimelsk už šitą tautą, neužtark jų maldavimu! Neįti-
kinėk manęs, nes aš tavęs neišklausysiu. [17] Argi nematai, ką jie
daro Judo miestuose ir Jeruzalės gatvėse? [18] Vaikai malkas rankio-
ja, jų tėvai pakuria ugnį, o motinos minko tešlą paplotėliams Dan-
gaus karalienei.* Mane įskaudinti norėdami, jie lieja geriamąsias
atnašas svetimiems dievams. [19] Argi jie mane įskaudina? — sako
VIEŠPATS. Ne! Argi ne save pačius, savo pačių gėdai? [20] Tikrai,
— Viešpats DIEVAS taip pasakė, — mano liepsnojantis pyktis iš-
silies ant šitos vietos, ant žmonių ir ant gyvulių, ant lauko medžių
ir dirvų derliaus. Jis degins, ir nebus kam jį užgesinti.
[21] Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, kalba taip: Dėkite sa-
vo deginamąsias aukas ant skerstinių atnašų ir suvalgykite pa-
aukotą mėsą! [22] Kalbėdamas jūsų tėvams tą dieną, kai išvedžiau
juos iš Egipto žemės, jiems nieko neįsakiau* apie deginamąsias ar
skerstines aukas. [23] Bet šį vieną įsakymą daviau jiems: Klausykite

---

7,12 "Šiloė": pradinis Izraelio religinis centras nuo Jozuės meto iki Samuelio laikų. Vėliau Dievas šią šventovę atmetė ir filistinai ją sunaikino. Žr. 1 Sam 1,9; 4,3-4; Ps 78,60. 68-69.

7,18 "Dangaus karalienė": asirų-babiloniečių Ištara, vaisingumo deivė. Judo karalius Manasas įvedė jos garbinimą į Judo karalystę po Jošijo mirties. Žvaigždžių pavidalo paplotėliai, — Ištara buvo tapatinama su Veneros planeta, — buvo aukojami jos garbei.

7,22 "jiems nieko neįsakiau": doras elgesys, o ne vien išorinis kultas, buvo Dievo reikalavimas savo tautai.

mano balso! Tada aš būsiu jūsų Dievas, o jūs būsite mano tauta.
Eikite visur tik tuo keliu, kuriuo jums įsakau, idant jums sektųsi.
24 Bet jie nei paklausė, nei paisė. Jie sekė paskui savo pačių už-
mačias, savųjų nedorų širdžių užsispyrimą, atsukdami man nugarą,
o ne veidą. 25 Nuo tos dienos, kai jūsų tėvai išėjo iš Egipto žemės,
ligi šiandien, primygtinai siunčiau jums vėl ir vėl savuosius tarnus
— pranašus. 26 Tačiau manęs jie nepaklausė ir nepaisė, bet darėsi
dar atkaklesni kietasprandžiai ir elgėsi dar pikčiau negu jųjų tėvai.
27 Nors ir sakysi jiems visus šiuos dalykus, tavęs jie ne-
klausys, nors juos ir šauksi, tau jie neatsilieps. 28 Todėl pasakyk
jiems: 'Štai tauta, kuri neklausė VIEŠPATIES, savo Dievo, balso
ir nesileido jo mokoma. Ištikimybė — mirusi, net pats žodis din-
go nuo jų lūpų".

Stabų garbinimas Ben-Hinomo slėnyje

29 Nusikirpk plaukus* ir mesk juos šalin!
Kalvose užtrauk liūdną raudą!
Nes VIEŠPATS atmetė ir paliko kartą,
sukėlusią jo pyktį.

30 Judo žmonės padarė nedorybę mano akyse, — sako VIEŠ-
PATS. Jie suteršė Namus, kurie vadinasi mano vardu, statydami
juose savo šlykščius stabus. 31 Ben-Hinomo slėnyje jie pasistatė
Tofetą — aukurą deginti savo sūnus ir dukteris kaip auką. To aš
niekuomet neįsakiau, tai man niekuomet neatėjo į mintį. 32 Dėl to,
tikėkite manimi, — tai VIEŠPATIES žodis, — ateis dienos, kai
nebebus minimas Tofetas ir Ben-Hinomo slėnis, bet Žudynių slė-
nis. Tofete bus kapinės, nes kitur nebebus vietos laidoti. 33 Tada
šitos tautos žuvusiųjų lavonai bus mitalas padangių paukščiams ir
laukų žvėrims, — nebus kam jų nuvaikyti. 34 Aš nutildysiu Judo
miestuose ir Jeruzalės gatvėse džiaugsmo ir iškilmių garsus, jau-
nikio ir nuotakos balsą, nes visas kraštas taps tyrlaukiais.

7,29 "Nusikirpk plaukus": izraeliečių visuomenėje buvo Dievui įžadais pasišventusių vyrų — naziritų. Jie buvo laikomi šventais dėl įžadų nekirpti ar neskusti plaukų, neliesti lavonų ir negerti gėrimo iš vynuogių. Žr. Sk 6,4-8. Nazirito plaukų nusikirpimas buvo didelio gedulo ženklas.

8

[1] Tuo metu, — tai VIEŠPATIES žodis, — kaulai Judo kara-
lių, kaulai jo didžiūnų, kaulai kunigų, kaulai pranašų ir kaulai
Jeruzalės gyventojų bus iškasti iš kapų [2] ir išbarstyti ant žemės
prieš saulę, prieš mėnulį, prieš visas dangaus galybes*, kurias jie
mylėjo, tarnavo ir sekė, į kurias jie kreipėsi ir kurias garbino,
puldami kniūpščiom ant žemės. Jie nebus surinkti ir palaidoti, bet
gulės kaip mėšlas dirvoms patręšti. [3] Visi, kurie išliko iš tos ne-
doros šeimos, nors ir kur juos ištremčiau, labiau norės mirti negu
gyventi, — sako Galybių VIEŠPATS.

Nusikaltimas ir bausmė

[4] Pasakyk jiems: "Taip kalbėjo VIEŠPATS:
'Kai žmonės pargriūva, argi jie vėl nesikelia?
Kai žmonės paklysta, argi atgal negrįžta?
[5] Kodėl tat ši tauta — Jeruzalė — yra amžinai neklusni?
Kodėl jie laikosi apgaulingų stabų,
atsisako sugrįžti?
[6] Klausiausi atidžiai ir neišgirdau
nė vieno tiesos žodžio.
Niekas neapgaili savo nedorumo, —
nesako, "Ką aš padariau!"
Visi metasi į priekį savo neklusniuoju keliu,
tarsi ristūnai, besiveržiantys į mūšį.
[7] Net gandras padangėse žino kada keliauti,
burkuolis, kregždė ir gervė nujaučia laiką,
kada sugrįžti,
bet mano tauta nežino
VIEŠPATIES teisingumo!

8,2 "Dangaus galybės": saulė, mėnulis ir žvaigždės, garbinamos pagonių religi-
jose, buvo garbinamos ir Judo karalystėje karalių Manaso ir Amono valdy-
mo metu.

8 Kaip galite sakyti, "Mes išmintingi!
Mes turime VIEŠPATIES įstatymą"?
Juk iš tikrųjų pavertė jį melu
melaginga žinovo plunksna!*
9 Išminčiai sugėdinti,
apstulbinti, įkliuvę į spąstus.
Štai VIEŠPATIES žodį jie atmetė, —
iš kur gi jų išmintis?

10 Todėl jų žmonas atiduosiu kitiems,
o jų laukus užkariautojams.
Juk jie visi, nuo mažiausio lig didžiausio,
gobšai ieško savo naudos,
nuo pranašo lig kunigo, jie visi — veidmainiai.
11 Dukters, mano tautos, žaizdas jie nerūpestingai apgydo,
kartodami, "Viskas gerai! Viskas gerai!",
nors nėra gerai.
12 Turėtų gėdytis dėl savo bjauraus elgesio!
Tačiau jie nei gėdos nejaučia,
nei žino, ką reiškia iš gėdos parausti.
Tikrai jie kris tarp kritusiųjų,
jie sukniubs, kai aš juos bausiu, — sako VIEŠPATS.

13 "Tikrai surengsiu jų pjūtį! — tai VIEŠPATIES žodis".
Nebus vynuogių ant vynmedžio,
nei figų ant figmedžio,
net lapai bus nuvytę!
Visa, ką jiems buvau davęs, išnyko.
14 Ko gi dar sėdime?
Susirinkime! Eime į miestus su įtvirtinimais,
kad ten žūtume,
nes VIEŠPATS, mūsų Dievas, lėmė mums žūti.
Jis davė mums gerti nuodų,
nes mes nusidėjome VIEŠPAČIUI.
15 Laukėme taikos, bet nėra pagerėjimo,
laukėme pagalbos, bet vietoj jos ateina siaubas!

8,8-9 "Melaginga žinovo plunksna": žinovų aiškinimai ir potvarkiai buvo skirtingi nuo Dievo žodžio, duoto per pranašą Jeremiją.

16 Nuo Dano girdėti kaip prunkščia jo ristūnai,
nuo jo eržilų žvengimo dreba visas kraštas.
Jie atėjo ir nusiaubė visą kraštą,
miestus ir jų gyventojus.

17 "Pasiųsiu prieš jus nuodingų gyvačių,
angių, kurių joks užkerėjimas neveiks.
Jos gels jus mirtinai! Tai VIEŠPATIES žodis".

Pranašo sielvartas dėl tautos kančios

18 Mano liūdesys — nepagydomas,
manoji širdis — pasiligojusi.
19 Štai vargšės mano tautos šauksmas
aidi skersai išilgai per kraštą:
"Nejau VIEŠPATIES nėra Zione?
Argi nebėra ten jo karaliaus?
{Kodėl jie skaudina mane savo stabais,
savo beverčiais svetimais dievais?}
20 Pjūtis jau praėjo,
vasara pasibaigė,
bet mes dar nebuvome išgelbėti!"
21 Dukters mano tautos žaizdos sukrėtė mane,
esu baisiai nusiminęs, siaubas apėmė mane.
22 Ar nėra balzamo Gileade,*
ar nėra ten gydytojo?
Kodėl neužgyja dukters, mano tautos, žaizda?
23 O, kad manoji galva būtų vandenys,
mano akys ašarų šaltinis!
Dieną ir naktį apverkčiau
dukters, mano tautos, užmuštuosius.

8,22 "Gileadas": sritis rytiniame Jordano upės šone, garsi gydančiu balzamu. Tačiau Gileado balzamas nepajėgė išgydyti dorovinio tautos supuvimo.

9

Dorovinis tautos sugedimas

1 O, kad galėčiau rasti dykumoje pakelės pastogę!
Tada palikčiau savo tautą, —
galėčiau atsitraukti nuo jų.
Visi jie — svetimautojai,
sukčių minia.
2 Liežuvis yra jų ginklas, įtemptas lankas;
melas, o ne tiesa, viešpatauja krašte.
Nuo vienos nuodėmės jie skuba prie kitos,
bet manęs nepažįsta, — tai VIEŠPATIES žodis.
3 Būkite budrūs kiekvienas su savo kaimynu,
nepasitikėkite nė vienu broliu!
Kiekvienas brolis gudrauja kaip Jokūbas,*
kiekvienas kaimynas skleidžia šmeižtus.
4 Visi apgaudinėja vienas kitą,
tiesos nesako.
Savo liežuvius jie įgudino meluoti,
elgiasi nedorai, nebegali gailėtis.
5 Smurtas ant smurto, apgaulė ant apgaulės:
manęs pripažinti jie nenori, — tai VIEŠPATIES žodis.

6 Todėl, — taip sakė Galybių VIEŠPATS, —
valysiu juos ir bandysiu,
ką kita man daryti su jų nedorumu?
7 Jų liežuvis — mirtina strėlė,
apgaulios jų lūpos, apgauli ir jų kalba.
Lūpomis kalba artimui draugiškai,
bet savo širdyje ruošia jam pasalas!
8 Kaip nebausiu jų už tai? — tai VIEŠPATIES žodis.
Tokiai tautai, kaip ši, kaip nekeršysiu?

9,3 "...gudrauja kaip Jokūbas": hebraiškai "'akob j'akob" sudaro žodžių žaismą — skambesį, lietuviškai sakytume "gudrauja gudragalvis". Mat Jokūbas gimdamas bandė paglemžti iš savo brolio Esavo pirmgimystės teises. Žr. Pr 25,26.33.

Rauda dėl nuniokoto krašto

9 Dėl kalnų aš imu verkti ir vaitoti,
dėl ganyklų tyruose pradedu raudą,
nes jie yra nusiaubti, —
į juos niekas kojos nebekelia,
nebegirdėti kaimenių bliovimo.
Ir padangių paukščiai, ir žvėrys pabėgo, dingo.

10 "Jeruzalę paversiu griuvėsių krūva,
šakalų lindyne.
Judo miestus — baisiu tyrlaukiu,
kur niekas negyvena".

11 Kas yra toks išmintingas, kad visa tai suprastų? Tegu
paaiškina tas, kuriam paties VIEŠPATIES lūpos kalbėjo:
Kodėl yra nuniokotas kraštas,
išdegintas kaip dykuma,
per kurią niekas nebekeliauja?

12 VIEŠPATS atsakė: "Dėl to, kad jie atmetė mano įstatymą,
kurį aš jiems daviau, neklausė mano balso ir nesielgė pagal jį,
13 bet verčiau elgėsi pagal savo atkaklią širdį ir sekė Baalimus,
kaip jų tėvai buvo juos išmokę". 14 Todėl, — Galybių VIEŠ-
PATS, Izraelio Dievas, taip kalbėjo: "Štai dabar maitinsiu šitą
tautą kiečiais ir girdysiu nuodingu gėralu. 15 Išsklaidysiu juos tarp
tautų, kurių nei jie, nei jųjų tėvai nežinojo, ir siųsiu jiems kalaviją,
kad juos visiškai sunaikintų".

16 Šitaip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Nagi! Pašaukite raudotojas, kad ateitų.
Kvieskite pačias geriausias.
17 Teskuba ateiti ir pradėti raudą už mus,
kad mūsų akys plūstų ašaromis,
nuo blakstienų srūtų kaip vanduo.
18 Iš Ziono girdisi rauda:
"Kaip baisiai mes nuniokoti!
Kokia mums gėda!
Palikome kraštą, nes nugriovė mūsų sodybas!"

19 Klausykitės, moterys, VIEŠPATIES žodžio,
teišgirsta jūsų ausys jo lūpų žodį.
Pamokykite savo dukteris aimanuoti,
tepamoko vieną kitą tos raudos.
20 Mirtis įlipo pro mūsų langus,
įsilaužė į mūsų pilis.
Ji nušluoja vaikus nuo gatvių,
jaunuolius nuo miesto aikščių.

21 Sakyk: "Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Užmuštųjų lavonai guli kaip mėšlas dirvoje,
tarsi pėdai paskui pjovėją,
kurių nėra kam surinkti".

Tikroji šlovė

22 VIEŠPATS taip kalbėjo:
"Išminčius tenesididžiuoja savo išmintimi,
nei stipruolis tenesigiria savuoju stiprumu,
nei turtuolis tenepuikauja savo turtais.
23 Bet jei kas didžiuotųsi, tesididžiuoja,
kad turi išminties pažinti mane, —
pripažinti, kad aš esu VIEŠPATS,
kuris myli ištikimai,
vykdo teisingumą ir teisumą žemėje.
Tokiais žmonėmis aš mėgaujuosi, — tai VIEŠPATIES žodis".

Apipjaustymas neturi vertės

24 "Žiūrėkite! Ateis dienos, — tai VIEŠPATIES žodis, — kai
aš pašauksiu ataskaiton visus apipjaustytuosius tik kūnu: 25 Egip-
tą, Judą, Edomą ir amoniečius, Moabą ir dykumos gyventojus,
skutančius savo smilkinius.* Juk visos tautos — neapipjaustytos,
bet visi Izraelio namai turi neapipjaustytą širdį".

9,25 "...dykumos gyventojai, skutantys savo smilkinius": arabai, kurie kirpdavosi plaukus ir skusdavosi smilkinius savo dievo Dušaros garbei. Izraeliečiams tai buvo uždrausta. Žr. Kun 19,27.

10

Stabai ir tikrojo Dievo garbinimas

1 Klausykite žodžio, kurį VIEŠPATS pasakė apie jus, Izrae-
lio namai!

2 VIEŠPATS šitaip kalbėjo:
Nemėgdžiokite tautų kelio,
nenuogąstaukite dėl ženklų dangaus skliaute,*
nors dėl jų tautos ir nuogąstauja.
3 Ką tautos tiki — gryna apgaulė,
nes stabai — tik rąstgalys iš miško medžio,
išskobtas meistro skaptuku,
4 auksu ar sidabru papuoštas.
prikaltas plaktuku ir vinimis,
kad nepargriūtų.
5 It paukščių baidyklė melionų darže, —
kalbėti jie negali.
Juos reikia nešioti, —
mat patys nepaeina.
Nebijokite jų, nes jie negali
nei žalos padaryti, nei naudos atnešti.

6 Tokio, kaip tu, VIEŠPATIE, kito nėra!
Didingas tu, didinga tavojo vardo galybė!
7 Kas gali tavęs nebijoti, tautų Karaliau?
Tai pridera tau,
nes tarp visų išminčių tautose,
visų tautų valdose,
tokio, kaip tu, kito nėra!

8 Visi jie kaip vienas yra be žado ir be jausmo, —
taigi ką gali jie išmokti iš medinių stabų?
9 Jie — iš Taršišo atvežtas,
plaktuku kaldintas sidabras,

10,2 "Ženklai dangaus skliaute": dangaus skliauto reiškiniai, kuriuos pagonių prietaringumas laikė ženklais iš savųjų dievų.

ir auksas iš Ufazo!
Jie — meistro išmonė
ir auksakalio rankdarbis.
Violetinis ir purpurinis yra jų apdaras, —
visi lig vieno jie — nagingų amatininkų dirbinys.

10 VIEŠPATS — tikrai Dievas,
jis — gyvasis Dievas, amžinasis Karalius.
Nuo jo pykčio dreba žemė,
tautos jo apmaudo pakelti nepajėgia.

11 {Taip sakysite jiems:* "Dievai, kurie nei dangaus, nei žemės
nesukūrė, pradings nuo žemės ir iš po dangaus skliauto!}

12 Jis sukūrė žemę savo galybe,
padėjo pamatus pasauliui savo išmintimi,
išskleidė dangaus skliautą savo išmone.
13 Kai sugriaudžia jo balsas,
šniokščia vandenys dangaus skliaute.
Jis atpučia debesis nuo žemės pakraščių,
padaro tviskančius žaibus lietui,
išleidžia viesulus iš aptvarų.
14 Kiekvienas žmogus kvailas, be supratimo, —
sau pačiam gėdą daro auksakalys savaisiais stabais,
nes nuliejo apgaulę, be gyvybės alsavimo.
15 Jie niekam tikę, vien juoko verti.
Atėjus jų bausmės metui, išnyks kaip nebuvę.
16 Nepanaši į juos yra Jokūbo dalis, —
jis yra visa ko kūrėjas,
Izraelis — jo paveldo gentis,
jo vardas — Galybių VIEŠPATS.

Siaubas krašte

17 Susidėk sau ryšulį ir palik kraštą,
apgultasis mieste!

10,11 Ši eilutė yra intarpas į Jeremijo žodžius aramėjų kalba.

18 Nes VIEŠPATS šitaip kalbėjo:
"Štai šį kartą tikrai gyventojus iš krašto išblokšiu,
taip prislėgsiu, kad jie pajus!"
19 Vargas man! Esu žuvęs!
Mano žaizda nepagydoma.
O aš tariau, "Tai tik liga,
aš galiu ją ištverti".
20 Mano palapinė nusiaubta,
visos jos virvės nutrauktos.
Manieji vaikai paliko mane, jų nebėra, —
niekas mano palapinės nebestatys,
nėra kas išskleistų mano palapinės drobes.
21 Nes ganytojai buvo kvaili,
neieškojo VIEŠPATIES.
Dėl to ir nelydėjo jų sėkmė,
visos jų kaimenės buvo išvaikytos.
22 Klausykis! Girdisi ūžesys!
Artėja iš šiaurės baisus sąmyšis,
kad paverstų Judo miestus tyrais,
šakalų lindyne.

Jeremijo malda

23 Aš žinau, VIEŠPATIE,
kad ne žmogus sau kelią nulemia.
Gyvenimo kelio žmogus negali nei pasirinkti,
nei gyvenime savuosius žingsnius pakreipti.
24 Pataisyk mus, VIEŠPATIE, tačiau su saiku,
ne su pykčiu, idant mūsų niekais nepaverstum.
25 Savo pyktį išliek ant tautų,
kurios tavęs nepripažįsta,
ir ant tų karalijų,
kurios tavojo vardo nesišaukia.
Juk jos surijo Jokūbą — sunaikino jį,
nuniokojo jo sodybas!

11

Ištikimybė Sandorai su Dievu

1 Žodis, kurį Jeremijas gavo iš VIEŠPATIES: "Klausykite šios
sandoros nuostatų! 2 Paskelbk juos Judo žmonėms ir Jeruzalės
gyventojams, 3 sakydamas: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio
Dievas: Prakeiktas žmogus, kuris nesilaiko šios sandoros nuosta-
tų, 4 — nuostatų, kuriais įpareigojau jūsų tėvus tą dieną, kai
išvedžiau juos iš Egipto žemės, iš tos geležies liejyklos', būtent:
'Pakluskite man ir laikykitės jų, kaip įsakiau, kad būtumėte mano
tauta, o aš būčiau jūsų Dievas, 5 idant galėčiau ištesėti priesaiką,
kurią prisiekiau jūsų tėvams, jog duosiu jiems kraštą, plūstantį
pienu ir medum, — tą kraštą, kurį šiandien turite'". "Tikrai taip,
VIEŠPATIE!" — aš atsakiau.

6 Po to VIEŠPATS kalbėjo man: "Paskelbk visus šiuos nuo-
status Judo miestuose ir Jeruzalės gatvėse, sakydamas: 'Klausykite
šios sandoros nuostatų ir juos vykdykite. 7 Juk aš primygtinai, vėl
ir vėl, įspėjau jūsų tėvus paklusti man, kai išvedžiau juos iš Egip-
to žemės, ir nesilioviau įspėjinėti iki šios dienos. 8 Bet jie neklausė,
nei nekreipė dėmesio. Visi, kaip vienas, elgėsi pagal savo ne-
doros širdies polinkius. Todėl užleidau ant jų visas bausmes, pa-
gal šios sandoros nuostatus, kurių jie nesilaikė kaip buvau jiems
įsakęs".

9 VIEŠPATS tarė man: "Judo žmonės ir Jeruzalės gyventojai
padarė suokalbį. 10 Jie grįžo prie nusikaltimų savųjų protėvių,
kurie atsisakė klausyti mano žodžių. Be to, jie nuėjo pas svetimus
dievus jų garbinti, o sandorą, kurią buvau sudaręs su jų tėvais,
Izraelio namai ir Judo namai sulaužė". 11 Todėl šitaip VIEŠPATS
kalbėjo: "Tikėk manimi, siųsiu jiems nelaimę, kurios jie nepajėgs
išvengti. Nors jie manęs šauksis, bet aš negirdėsiu. 12 Kai Judo
miestai ir Jeruzalės gyventojai šauksis dievų, kuriems jie degina
aukas, kad gelbėtų, šitie dievai nelaimės metu jiems nieko nepadės.

13 Judai, tu turi tiek dievų, kiek miestų!
Kiek Jeruzalėje gatvių,
tiek aukurų pasistatėte Gėdai —
aukurų aukoms Baalui deginti.

14 O tu nesimelsk už šią tautą! Neužtark jų prašymu nei mal-
da! Aš negirdėsiu, kai jie šauksis manęs savo nelaimės metu".

Neužtenka atnešti auką į Šventyklą

15 Kokią teisę turi mano mylimoji būti mano Namuose,
kai ji daro bjaurius darbus?
Ar gali įžadai ir aukų mėsa atitolinti
tavąją nelaimę nuo tavęs?
Argi per juos pabėgsi nuo pavojaus?
16 "Žaliuojantis alyvmedis, malonus akims",
taip VIEŠPATS praminė tave.
Bet dabar jis tarsi didžiu perkūno trenksmu
padega jo lapus, — liepsnoja jo šakos.

17 Galybių VIEŠPATS, kuris tave pasodino, nutarė siųsti tau
nelaimę už nedorus Izraelio ir Judo namų darbus. Degindami
aukas Baalui, jie įpykdė mane.

Suokalbis prieš Jeremiją

18 VIEŠPATS man tai apreiškė, aš buvau įspėtas.
Tik tada leidai tu man jų užmačias permatyti!
19 Aš mat buvau lyg patiklus avinėlis, vedamas pjauti,
ir net nenujaučiau,
kad jie prieš mane slapta mezga sąmokslus:
"Sunaikinkime medį su jo vaisiais,
išraukime jį iš gyvųjų žemės,
kad jo nė vardas nebebūtų minimas".

20 Bet tu, Galybių VIEŠPATIE, sprendi teisingai,
ištiri jausmus ir širdį!*

11,20 "Jausmus ir širdį": pažodžiui, "inkstus ir širdį". Inkstai, pagal Senojo Testamento fiziologiją, yra organas, kuriuo žmogus jaučia, o "širdis" — galvojimo ir apsisprendimo centras. Širdis Jeremijo pranašystėje yra tolygi žmogaus sąžinei.

Leisk man pamatyti kaip tu jiems atkeršysi,
nes tau patikėjau savąjį reikalą!

21 Todėl šitaip kalbėjo VIEŠPATS Anatoto žmonėms, ieš-
kantiems mane užmušti ir sakantiems: "Nepranašauk VIEŠPATIES
vardu, jeigu nenori mirti nuo mūsų rankos". 22 Taigi štai, ką
Galybių VIEŠPATS pasakė: "Tikėk manimi, nubausiu juos! Jų
jauni vyrai kris nuo kalavijo, jų sūnūs ir dukterys mirs iš bado.
23 Neliks jiems jokio likučio, nes sukelsiu nelaimę prieš Anatoto
žmones — jų pražūties metą.

12

Jeremijas skundžiasi ir klausinėja Dievą

1 Teisus tu liktum, VIEŠPATIE,
jeigu su tavimi eičiau į ginčus.
O vis dėlto turiu skundą prieš tave.
Kodėl sėkmė lydi nedorėlius?
Kodėl visi sukčiai tarpsta?
2 Tu juos pasodinai, ir jie šaknis įleido, —
vešliai sau auga ir net vaisių neša.
Tu esi jų lūpose,
bet toli nuo jų širdies.
3 VIEŠPATIE, tu tikrai mane pažįsti, permatai mane,
ištiri mano širdį,
ir žinai, kad ji tavo rankose.
Išgaudyk juos kaip avis skerdimui,
atskirk juos nuo kitų žudymo dienai.
4 Kaip ilgai dar turės kraštas liūdėti
ir žolė visur laukuose vysti?
Ar gi turi gaišti gyvuliai ir paukščiai dėl to,
kad nedorai elgiasi jo gyventojai?
O jie sau sako: "Dievas nemato, ką mes darome!".

12,3 Jeremijas neieško asmeniško keršto, bet prašo Viešpaties, kad nedorėliai būtų teisingai nubausti. Žr. Jer 20,12. Vis dėlto, Jeremijo atoveikis į persekiojimą rodo skirtumą tarp Senojo ir Naujojo Testamento.

Dievas atsako Jeremijui

5 Jei lenktynės su pėsčiais tave nuvargino,
kaip galėsi varžytis su raiteliais?
Jei tu jautiesi saugus tik ramiame krašte,
tai ką gi darysi Jordano bruzgynuose?
6 Juk net tavo broliai ir tavieji namiškiai
pasielgė klastingai su tavimi.
Net jie pakeltu balsu rėkia tau už nugaros.
Tu nepasitikėk jais,
nors jie ir kreiptųsi draugiškai į tave.

Viešpaties rauda dėl savo tautos nelaimės

7 Palikau savo Namus, atmečiau savąjį paveldą.
Savo numylėtinę atidaviau į jos priešų rankas.
8 Mano paties tauta prieš mane atsigręžė
kaip liūtas miške.
Kadangi ji pakėlė savo balsą prieš mane,
todėl elgiuosi su ja kaip su priešu.
9 Manoji tauta yra lyg paukštis,
iš visų pusių plėšriųjų paukščių puolamas.
Eikite šen! Rinkitės, visi laukų žvėrys!
Ateikite ir rykite!
10 Daug piemenų nusiaubė manąjį vynuogyną,
nutrypė kojomis mano paveldą.
Jie pavertė mano žavųjį lauką
apleista dykyne.
11 Padarė jį niūria dykyne, —
nuniokotas jis guli prieš mane.
Visas kraštas nuniokotas,
bet nė vienas to neima į širdį.
12 Ant visų dykynės kalvų įsikūrė plėšikai,
nes VIEŠPATIES kalavijas ryja žemę
nuo vieno krašto iki kito.
Nėra ramybės žmonėms.
13 Pasėjo kviečius, o pjauna erškėčius,
nusiplūkė be jokios naudos.
Jie kenčia dėl savo pjūties,
dėl liepsnojančio VIEŠPATIES pykčio.

Judo karalystės kaimynai

[14] Taip kalbėjo VIEŠPATS: "Turiu šį tą pasakyti visiems sa-
vo nedoriems kaimynams,* naikinantiems paveldą, kurį daviau
Izraeliui — savajai tautai kaip nuosavybę. Štai išrausiu juos iš jų
žemių, o Judo namus išrausiu iš jų tarpo. [15] Tačiau po to, kai bū-
siu juos išrovęs, vėl jų pasigailėsiu ir parvesiu kiekvieną į savąjį
paveldą ir į savąjį kraštą. [16] Ir tuomet, — jeigu jie iš tikrųjų mo-
kysis eiti mano tautos keliu, prisieks mano vardu, 'Kaip gyvas
VIEŠPATS!', jie, kurie pirma buvo mokę mano tautą prisiekti
Baalu, — turės vietos mano tautoje. [17] Bet jeigu nepaklausys, — tą
tautą išrausiu ir visiškai ją sunaikinsiu, — tai VIEŠPATIES žodis".

13

Palyginimai ir įspėjimai

[1] VIEŠPATS į mane kreipėsi taip: "Eik ir nusipirk lininį juos-
mens aprišalą,* nešiok jį ant savo strėnų. Nemerk jo į vandenį".
[2] Nusipirkau juosmens aprišalą, kaip VIEŠPATS liepė, ir nešiojau
jį ant strėnų. [3] Antrukart atėjo man VIEŠPATIES žodis: [4] "Pasiimk
juosmens aprišalą, kurį nusipirkai ir nešioji, nueik prie 'Parato'* ir
ten paslėpk jį uolos plyšyje". [5] Nuėjau prie 'Parato', kaip VIEŠ-
PATS buvo man paliepęs, ir paslėpiau jį ten uolos plyšyje. [6] Pra-
ėjus daug laiko, VIEŠPATS vėl kreipėsi į mane: "Dabar vėl eik
prie 'Parato' ir parnešk juosmens aprišalą, kurį buvau tau liepęs
ten paslėpti". [7] Nuėjau vėl prie 'Parato', suieškojau ir paėmiau
juosmens aprišalą iš tos vietos, kurioje buvau jį paslėpęs. Žino-
ma, juosmens aprišalas buvo sutrūnijęs ir niekam netikęs! [8] Tada
atėjo man VIEŠPATIES žodis: [9] "Taip sako VIEŠPATS: 'Lygiai
taip supūdysiu įžūlųjį Judo išdidumą ir įžūlųjį Jeruzalės išdidumą.

12,14 "... nedori {Dievo} kaimynai": pagonių tautos, supančios Šv. Žemę — Izraelį, kraštą, kuris priklauso Dievui. Žr. Iz 8,8.

13,1 "Juosmens aprišalas": trumpas sijonas, dengiantis strėnas ir dalį šlaunų. Palyginime juosmens aprišalas yra Izraelio įvaizdis.

13,4.6-7 "Paratas": du vietovardžiai — Eufrato upė (hebraiškai "Perat") ir Parah (nūdien "`Ain Farah") panašiai rašomi ir panašiai tariami. Eufrato upė yra Mesopotamijoje, o Parah — Palestinoje. Jeremijas ėjo, Dievo siunčiamas, į Parato slėnį, kuris yra Palestinos šiaurėje, netoli nuo Anatoto (žr. Joz 18,23).

10 Nedoroji tauta, atsisakanti klausyti mano žodžių, besielgianti pa-
gal savo širdies užsispyrimą, einanti paskui svetimus dievus, jiems
tarnaudama ir juos garbindama, liks kaip šis juosmens aprišalas,
kuris niekam nebetinka. 11 Nes kaip juosmens aprišalas priglūsta
žmogui prie strėnų, taip aš buvau priglaudęs visus Izraelio namus
ir visus Judo namus prie savęs, — tai VIEŠPATIES žodis, —
idant jie būtų mano tauta, garsintų mano vardą, garbę ir didin-
gumą. Tačiau jie nenorėjo klausyti'".
12 "Perduok jiems ir šitą žodį: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS,
Izraelio Dievas: Vynui skirti ąsočiai pripildomi vynu! Jeigu jie
tau atsakys: 'Argi mes patys nežinome, kad vynui skirti ąsočiai
turėtų būti pripildomi vynu?' 13 pasakyk jiems: 'VIEŠPATS taip
kalbėjo: Saugokitės! Nugirdysiu iki girtumo visus šito krašto gy-
ventojus — karalius, Dovydo soste sėdinčius, kunigus ir pranašus,
visus Jeruzalės žmones. 14 Sudaužysiu juos vienas į kitą, senus ir
jaunus drauge, — tai VIEŠPATIES žodis. Nei gailestingumas, nei
užuojauta, nei švelnumas — niekas manęs nesulaikys, kad jų ne-
sunaikinčiau'".

Paskutinis įspėjimas

15 Klausykite ir įsidėmėkite!
Nesipuikuokite, nes VIEŠPATS kalbėjo!
16 Duokite šlovę VIEŠPAČIUI, savo Dievui,
kol dar nesutemo,
kol dar prieblandoje jūsų kojos neklupinėja ant kupstų,
kol dar jūsų lauktoji šviesa nepavirto niūria tamsa,
nepasikeitė į tamsius debesis.
17 Bet jeigu jūs į tai nekreipsite dėmesio,
išliesiu slapta daug ašarų dėl jūsų išdidumo.
Be perstojo plūs mano akys ašaromis,
nes VIEŠPATIES kaimenė yra genama į tremtį.

Tremtis

18 Sakykite karaliui ir karaliaus motinai:
"Lipkite žemyn nuo savo sostų,
sėskitės žemai,

nes nukrito nuo jūsų galvos
jūsų puikiosios karūnos.
19 Negebo miestai yra apgulti,
nėra kam juos gelbėti.
Visi Judo žmonės nušluoti į tremtį,
— visi ištremti.

Jeruzalės gėda

20 Pakelk savo akis, Jeruzale!
Pasižiūrėk kaip jie ateina iš šiaurės!
Kurgi kaimenė, kuri buvo tau patikėta,
— kaimenė, kuria taip didžiuojies?
21 Ką tu sakysi, kai užpuls tave kaip užkariautojai
tie, kuriuos tu pati mokei būti meilužiais?
Ar nesurems tavęs skausmai,
kaip suremia gimdančią moterį?
22 Kai klausi širdyje, "Kodėl man taip atsitiko?",
žinok, kad už savo didžią kaltę esi apnuoginta
ir esi prievartaujama.

23 Argi gali etiopas pakeisti savo odą,
o leopardas savo dėmes?
Tada ir, įgudę blogai elgtis,
jūs galėtumėte daryti gera.
24 Tarsi vėtomus pelus išblaškysiu juos,
dykumos vėjui papūtus!
25 Toks bus tavasis likimas —
mano tau atseikėta dalia, — tai VIEŠPATIES žodis, —
dėl to, kad mane pamiršai
ir pasitikėjai melu.
26 Aš pats užversiu tavo sijoną tau ant galvos,
kad pasirodytų tavoji gėda.
27 Tavąjį svetimavimą, tavo gašlų žvengimą,
tavąjį begėdišką pasileidimą, —
jūsų gėdingus darbus aš matau ant kalvų ir laukuose.
Ai, vargas tau, Jeruzale, nes nenori būti švari!
Iki kolei gi?

14

Didžioji sausra

1 Žodis, kurį VIEŠPATS davė Jeremijui, apie sausrą:
2 "Judo karalystė liūdi,
jos miestų vartai sunykę,
žmonės guli ant žemės iš sielvarto,
o iš Jeruzalės kyla šauksmas.
3 Jos didžiūnai siunčia tarnus vandens, —
nueina prie talpyklų, bet vandens neranda
ir sugrįžta tuščiais ąsočiais.
Nusigandę ir sumišę, užsidengia galvas.
4 Sustojo darbas laukuose,
nes krašte nebuvo lietaus.
Artojai nusigandę, jie užsidengia sau galvas.
5 Net briedė laukuose pameta savo atvestą jauniklį,
nes žolės nėra.
6 O laukiniai asilai stovi ant plikų kalvų,
dvėsuodami kaip šakalai, —
jų akys apsiblausiusios, nes trūksta pašaro".

7 "Nors mūsų kaltės ir liudija prieš mus,
tačiau gelbėk, VIEŠPATIE, dėl savojo vardo!
Nors mūsų atsimetimai be skaičiaus,
nors mes nusidėjom tau...
8 Tu, Izraelio viltis, VIEŠPATIE,
jo gelbėtojas nelaimėje!
Kodėl esi lyg svetimas šiame krašte,
tarsi pakeleivis, užėjęs vien pernakvoti?
9 Kodėl esi lyg staigmenos pritrenktas žmogus,
tarsi galiūnas, negalintis išgelbėti?
Juk tu esi tarp mūsų, VIEŠPATIE,
tavuoju vardu mes vadinami:
neapleisk mūsų!"

10 Apie šią tautą VIEŠPATS taip kalbėjo:
"Iš tikrųjų jie taip mėgsta klaidžioti,
kad net savųjų kojų netausoja.

Dėl to jie nemieli VIEŠPAČIUI.
Dabar jis atsimins jų kaltę ir nubaus už jų nuodėmes".

11 Tada VIEŠPATS tarė man: "Nesimelsk už šitą tautą ir
gerovės jai neprašyk! 12 Kai jie pasninkaus, aš negirdėsiu jų mal-
davimo, kai jie aukos deginamąsias aukas ir maisto atnašas, aš jų
nepriimsiu. Kalaviju, badu ir maro rykšte jiems galą padarysiu".
13 Atsakiau: "Ai, Viešpatie DIEVE! Pranašai jiems žada: 'Jūs
nematysite kalavijo, badas jūsų neužpuls, nes amžiną taiką duosiu
jums šioje vietoje'". 14 "Ką pranašai skelbia mano vardu yra
melas!" — atsakė man VIEŠPATS. "Jų aš nesiunčiau, įgaliojimo
jiems nedaviau, nieko jiems nekalbėjau. Prasimanytus regėjimus,
tuščius būrimus, savo pačių vaizduotės apgaulę jie skelbia jums!"
15 Šitaip VIEŠPATS toliau kalbėjo: "Pranašai, pranašaują mano
vardu, nors aš jų nesiunčiau, nesiliaujantys skelbti 'Kalavijas ir
badas neištiks šio krašto', patys galą gaus nuo kalavijo ir bado.
16 O žmonės, kuriems jie pranašauja, tysos išmesti Jeruzalės
gatvėse, tapę bado ir kalavijo auka. Nebus kam jų laidoti, — nei
jų pačių, nei jų žmonų, jų sūnų, jų dukterų, — nes ant jų išliesiu
jų pačių nedorumo atpildą".

17 "O tu perduosi jiems šitą žodį:
Tesrūva mano akys ašaromis,
nakčia ir dieną, be perstojo,
nes baisus nuniokojimas ir nepagydoma žaizda
nukankino mergelę dukrą, manąją tautą.
18 Išeinu į laukus — štai kritę nuo kalavijo!
Ateinu į miestą — štai pasiligoję iš bado!
Net ir pranašas, ir kunigas klajoja po kraštą, —
sutrikę, nežino ką daryti".

Tautos maldavimas

19 Nejau tu visiškai atmetei Judą?
Ar Zionas tapo tau bjaurus?
Nejau mus taip pribloškei,
kad jau nebėra mums išgydymo?
Tikėjomės taikos, bet nieko gera nematyti;
laukėme išgydymo, ir štai vien siaubas!

20 Išpažįstame, VIEŠPATIE, savo nedorumą
ir kaltę mūsų tėvų, —
nes tikrai nusidėjome tau.
21 Savojo vardo dėlei tu mūsų neatmesk,
nepadaryk negarbės savosios šlovės sostui!
Atmink savo sandorą su mumis
ir jos nenutrauk!
22 Ar gali kuris iš tautų stabų duoti lietaus?
Ar gali pats dangus atsiųsti būriais lietų?
Argi tai ne tu vienas, VIEŠPATIE?
Mūsų Dieve, mes dedame viltis į tave,
nes tik tu visa tai padarei.

15

Galutinis Dievo atsakymas

1 VIEŠPATS man tarė: "Net jei pats Mozė ir Samuelis man
juos užtartų, — ir tai mano širdis į šitą tautą nelinktų. Varyk
juos man iš akių, tegu jie eina sau! 2 Jeigu jie klaustų, 'Kur mes
eisime?', atsakyk jiems, 'Štai ką pasakė VIEŠPATS: Kas pažen-
klintas marui — mirs maru, kas paženklintas kalavijui — žus nuo
kalavijo, kas paženklintas badui — nuo bado mirs, kas paženklin-
tas nelaisvei — išeis į nelaisvę! 3 Keturias rykštes nutariau jiems
skirti, — sako VIEŠPATS: kalaviją, kad mirtį neštų, šunis, kad
kūnus tąsytų, padangių paukščius ir lauko žvėris, kad surytų ir
sudraskytų. 4 Padarysiu juos siaubu visoms karalystėms žemėje
kaip bausmę už tai, ką Judo karalius Manasas, Hezekijo sūnus,
padarė Jeruzalėje".

Jeruzalės galas

5 Kam tavęs bus gaila, Jeruzale,
kas tave paguos?
Kas sustos tavęs paklausti,
kaip gyvuoji?
6 Tu pati mane atmetei, — tai VIEŠPATIES žodis, —
tu pati man atgręžei nugarą.
Todėl pakėliau prieš tave savo ranką,

kad tave sunaikinčiau, —
pavargau besigailėdamas.
7 Išvėčiau juos vėtykle po žemės gyvenvietes.
Atėmiau vaikus, sunaikinau savo tautą,
nes jie atsisakė pasukti iš savo kelių.
8 Jų našlių buvo daugiau negu jūros smilčių.
Atvedžiau jiems — motinoms ir jaunuoliams —
niokotoją vidury dienos.
Leidau, kad juos staiga užkluptų sąmyšis ir siaubas.
9 Septynetą pagimdžiusioji alpsta,
merdi, gaudydama orą.
Jos saulė nusileido dienai nesibaigus, —
sugėdinta ji, apimta nevilties.
Jų likutį atiduosiu kalavijui,
į jų priešų rankas, — tai VIEŠPATIES žodis.

Jeremijo skundas

10 Vargas man, motina mano, kad mane pagimdei, —
žmogų, kuris kaltina ir teisia visą kraštą!
Aš nei kam skolinau, nei esu kam skolingas,
tačiau keikia mane visi.
11 Bet prisiekiu tau, VIEŠPATIE,
dėl jų labo tau tarnavau,
užtariau priešą prieš tave,
pavojaus ir nelaimės ištiktą.

{12 Ar gali kas sutrupinti geležį,
ypač geležį iš šiaurės, geležį, maišytą su variu?
13 Tavo turtus ir iždus atiduosiu išgrobti,
kaip atpildą už tavo nuodėmes,
padarytas visose tavo valdose.
14 Padarysiu tave vergu tavo priešų krašte,
kurio tu nepažįsti, —
mano pyktis užkūrė ugnį,
kuri jus sudegins.}*

15,12-14 Šios eilutės nesiderina su kontekstu ir, daugelio Jeremijo knygos žinovų manymu, yra intarpas iš kitos Jeremijo knygos vietos, būtent Jer 17,1-4.

15 Ai, tu žinai! VIEŠPATIE, atmink mane!
Pasirūpink manimi!
Už mane atkeršyk mano persekiotojams!
Nepasiduok savo kantrybei!
Neleisk man pražūti, atmink,
jog dėl tavęs kenčiu užgauliojimus!
16 Kai tavieji žodžiai buvo man duoti,
juosius ryte prarijau, —
tavasis žodis atnešė man džiaugsmą
ir širdies linksmybę,
nes aš tapau tavo, VIEŠPATIE, galybių Dieve!
17 Ne man sėdėti minioje, juokauti ir linksmintis.
Tavosios rankos paliestas, vienišas sėdėjau,
nes mane pripildei apmaudo.
18 Kodėl mano skausmui nėra galo,
o manoji žaizda tokia pikta, jog nesiduoda gydoma?
Ai, iš tikrųjų tu man esi klastingas upokšnis,*
— vandenys, kuriais negali pasitikėti!

19 Į tai VIEŠPATS man atsakė:
"Jei atsigręši, atnaujinsiu tave,
vėl būsi mano tarnas.
Jei tu skelbsi, kas brangu, o ne kas be vertės,
vėl būsi tarsi mano lūpos.
Tegu jie gręžiasi į tave,
nesigręžk tu į juos!
20 Tuomet padarysiu tave šiai tautai tvirtu vario mūru.
Nors jie ir puls tave, tačiau tavęs neįveiks,
nes aš esu su tavimi,
kad tau padėčiau ir gelbėčiau tave,
— tai VIEŠPATIES žodis.
21 Išgelbėsiu tave iš nedorėlių rankų,
iš negailestingų nagų tave išvaduosiu.

15,18 "Klastingas upokšnis": Palestina yra kraštas su upėmis, kurios teka žiemą — liūčių metu ir vasarą — sausros metu, ir upokšniais — arabiškai "wadi", kurie teka tik žiemą ir gali staiga patvinti vasarą, nelauktam lietui užėjus. Dauguma Palestinos upių yra wadi — sausos upių vagos, bet pavojingos žiemą ir palijus.

16

Jeremijo gyvenimas — įspėjimas

1 Man atėjo VIEŠPATIES žodis: 2 "Tu neimk sau žmonos ir
neturėk nei sūnų, nei dukterų šioje vietoje, 3 nes VIEŠPATS taip
kalbėjo apie sūnus ir dukteris, kurie gims šioje vietoje, ir apie
motinas, kurios juos pagimdys, ir apie tėvus, iš kurių jie gims
šiame krašte: 4 jie mirs baisia mirtimi! Neapraudoti ir nepalaidoti
jie gulės kaip mėšlas dirvoms patręšti. Kalavijas ir badas juos sudoros. Jų lavonais maitinsis padangių paukščiai ir laukų žvėrys.
5 Neužeik į namus", — VIEŠPATS tęsė, — "kur yra gedulas,
— nedalyvauk jų raudoje, nereišk jiems užuojautos, nes aš atėmiau iš šios tautos savo ramybę, — tai VIEŠPATIES žodis, —
atėmiau malonę ir pasigailėjimą. 6 Didžiūnai ir varguoliai mirs šiame krašte be laidotuvių ir be raudų. Niekas dėl jų nei draskysis iki
kraujo, nei galvą skusis. 7 Nebus kas laužytų duoną su liūdinčiu,*
idant liūdesyje dėl mirusio jį paguostų, nebus kas pripiltų jam
paguodos taurę, kad galėtų išgerti net tėvo ar motinos netekęs.
8 Nekelki kojos į namus, kur žmonės puotauja, kad sėstumeis
už stalo su jais valgyti ir gerti. 9 Nes Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, taip kalbėjo: 'Štai jūsų akyse ir jūsų dienose nutildysiu šioje vietoje garsus linksmumo ir džiaugsmo, balsus jaunikio ir nuotakos'.
10 Kai paskelbsi visa tai šitai tautai ir kai jie ims klausti:
'Kodėl VIEŠPATS nutarė mus taip baisiai bausti? Kuo mes nusikaltom? Kokia yra mūsų nuodėmė, kuria nusidėjom VIEŠPAČIUI, mūsų Dievui?', 11 tu jiems atsakysi: 'Dėl to, kad jūsų tėvai mane paliko, — tai VIEŠPATIES žodis. Jie sekė svetimus dievus, jiems tarnavo ir juos garbino, bet mane jie paliko ir nesilaikė manojo įstatymo. 12 O jūs, savo ruožtu, elgėtės blogiau negu
jūsų tėvai. Taip! Pasižiūrėkite į save: visi kaip vienas elgiatės pagal savo nedoros širdies palinkimus, atsisakydami manęs klausyti.

16,6-7 Gedulo ir laidotuvių papročiai izraeliečių visuomenėje, dažnai susieti su pagonių prietarais. Žr. Įst 14,1-2.

13 Išvarysiu jus iš šito krašto į šalį, kurios nei jūs, nei jūsų tėvai
nepažinojo. Ten dieną ir naktį tarnausite kitiems dievams, nes aš
tikrai jūsų daugiau nebepasigailėsiu.

Grįžimas iš tremties

{14 Tačiau štai ateina dienos, — tai VIEŠPATIES žodis, —
kada nebebus sakoma, 'Kaip gyvas VIEŠPATS', kuris išvedė
Izraelio vaikus iš Egipto žemės', 15 bet mieliau bus tariama, 'Kaip
gyvas VIEŠPATS, kuris išvedė Izraelio vaikus iš Šiaurės krašto ir
iš visų kraštų, į kuriuos buvo juos išvaręs'. Parvesiu juos atgal į
jų žemę, kurią daviau jų tėvams.}

Dviguba bausmė

16 Štai siunčiu daug žvejų, — tai VIEŠPATIES žodis, — kad
juos sužvejotų. Po to, pasiųsiu daug medžiotojų, kad juos
sumedžiotų visuose kalnuose ir kalvose ir visų uolų urvuose. 17 Nes
visi jų keliai yra man prieš akis, — nuo manęs jie negali pasi-
slėpti, jų kaltė negali būti paslėpta nuo mano akių. 18 Atlyginsiu už
jų kaltę ir nuodėmę dvigubai, nes jie suteršė mano kraštą savo
šlykščiais stabų griaučiais ir pripildė manąjį paveldą savo netikrais
dievais".

Pagonių atsivertimas

19 VIEŠPATIE, mano stiprybe, mano tvirtove,
mano priebėga pavojaus dieną!
Tautos pas tave ateis nuo žemės pakraščių ir tars:
"Mūsų tėvų palikimas yra vien apgaulė,
tušti stabai, — niekam nenaudingi.
20 Argi gali žmogus pasidaryti sau dievų?
Ne! Tai nėra dievai!"
21 "Tad žiūrėk! Aš juos pamokysiu,
visiems laikams jiems parodysiu,
savo ranką ir savo galybę,
kad jie žinotų, jog mano vardas yra VIEŠPATS".

17

Judo karalystės nuodėmė ir bausmė

1 Judo nuodėmė įrašyta geležine plunksna,
įrėžta deimanto antgaliu,
jų širdies plokštėje ir jų altorių raguose.
2 Tuo tarpu jų sūnūs atmena
jų aukurus ir šventuosius stulpus
po kiekvienu ūksmingu medžiu
ir ant aukštų kalvų —
3 kalnuose ir laukuose.
Tavo turtus ir visus tavo iždus
atiduosiu išgrobti
kaip atpildą už visas tavo nuodėmes,
padarytas visose tavo valdose.
4 Prarasi dėl savo poelgio paveldą,
kurį aš tau daviau.
Padarysiu tave vergu priešų krašte,
kurio tu nepažįsti,
nes mano pyktis užkūrė ugnį,
kuri degs amžinai.

Tikroji išmintis

5 VIEŠPATS taip kalbėjo:
Prakeiktas žmogus, kuris žmonėmis pasitiki,
ir ieško stiprybės trapiame žmoguje,
kai jo širdis nuo VIEŠPATIES nusigręžia.
6 Toks žmogus — tarsi skurdus tyrų krūmokšnis,
be vilties sulaukti ko nors gero,
skursta sausoje dykumoje,
sūrioje žemėje, kur niekas negali gyventi.
7 Laimingas žmogus, kuris VIEŠPAČIU pasitiki,
kurio viltis yra tik VIEŠPATS.
8 Toks žmogus yra kaip medis,
pasodintas prie vandens,
leidžiantis savo šaknis link srovės, —
nebijo kaitros, kai ji užeina,

jo lapai nuolat žaliuoja,
sausros metų nepabūgsta,
vaisių duoti nenustoja.
9 Širdis yra už viską vylingesnė
ir nepataisomai pasiligojusi.
Kas gali ją perprasti?
10 Tik aš, VIEŠPATS, tiriu širdį,
išbandau jausmus,
kad kiekvienam atlyginčiau pagal jo kelią,
pagal jo darbų vaisius".
11 Žmogus, kraunantis sau turtus neteisėtai,
yra kaip kurapka, perinti ne savo dėtus kiaušinius.
Turtai paliks jį gyvenimo pusiaukelėje, —
amžiaus pabaigoje jis bus laikomas mulkiu.

Gyvenimo šaltinis

12 Šlovės sostas, išaukštintas nuo pat pradžios,
tokia yra mūsų Šventovės vieta!
13 O Izraelio viltie, tu VIEŠPATIE!
Visi, kurie tave palieka,
bus sugėdinti;
visi, kurie šiame krašte maištauja prieš tave,
bus nužeminti,
nes jie paliko {VIEŠPATĮ,} gyvojo vandens šaltinį.

Jeremijo malda

14 Gydyk mane, VIEŠPATIE,
kad tikrai būčiau išgydytas;
gelbėk mane, kad aš būčiau išgelbėtas,
nes tu — mano gyrius.
15 Girdi, ką jie man sako:
"Kurgi tas VIEŠPATIES žodis?
Teišsipildo!"
16 Bet aš nevengiau būti ganytoju tavo tarnyboje,
nelaimės dienos aš netroškau.
Tu pats gerai žinai, kas buvo mano lūpose, —
aišku tau, ką sakiau.

17 Nebūk man siaubas,
tu — priebėga nelaimės dieną!
18 Tebūna sugėdinti mano persekiotojai, o ne aš!
Tenustoja drąsos jie, o ne aš!
Siųsk jiems nelaimės dieną,
triuškink juos vėl ir vėl!

Šabo šventimas

19 Taip VIEŠPATS kalbėjo man: "Nueik ir pastovėk Tautos
vartuose,* pro kuriuos įeina ir išeina Judo karaliai, ir kituose
Jeruzalės vartuose 20 ir sakyk: 'Klausykite VIEŠPATIES žodžio,
Judo karaliai, ir jūs, visa Judo šalis ir Jeruzalės gyventojai, einan-
tys pro šiuos vartus!'" 21 Taip VIEŠPATS kalbėjo: "Dėl savęs
pačių žiūrėkite, kad neneštumėte nešulių šabo dieną ir nevilk-
tumėte jų pro Jeruzalės vartus. 22 Neneškite jokio nešulio nei iš
savo namų šabo dieną ir nesiimkite jokio darbo, bet švęskite šabo
dieną, kaip jūsų tėvams įsakiau, 23 nors jie ir neklausė, nei kreipė
dėmesį, bet sąmoningai užsispyrę atsisakė klausyti ar būti pamoko-
mi. 24 O dabar, jeigu manęs nuoširdžiai paklausysite, — tai VIEŠ-
PATIES žodis, — ir šabo dieną nešulio pro šio miesto vartus
nenešite, švęsite šabą ir susilaikysite nuo bet kokio darbo, 25 tuo-
met pro šio miesto vartus ir toliau žygiuos karaliai, sėdintys Dovy-
do soste, karietose ar ant arklių, drauge su savo didžiūnais, Judo
žmonėmis ir Jeruzalės gyventojais. Šis miestas amžiais bus gyve-
namas. 26 Čionai ateis žmonės iš Judo miestų ir Jeruzalės
apylinkių, iš Benjamino krašto, iš Šefelos, iš kalnų ir iš Negebo
su deginamomis ir skerdžiamomis aukomis, su javų atnašomis,
smilkalais ir padėkos atnašomis VIEŠPATIES namams. 27 Bet
jeigu jūs neklausote manęs, liepusio švęsti šabą, jeigu jūs velkate
nešulius ir einate pro Jeruzalės vartus šabo dieną, aš padegsiu jos
vartus ugnimi, kuri sunaikins Jeruzalės rūmus ir niekad neužges.

17,19 "Tautos vartai": matyt jie buvo šiaurinėje Šventyklos pusėje Jeruzalės mūruose. Žr. Jer 20,2; 37,12; 38,7. Kai kurių mokslininkų manymu, šie vartai buvo vadinami ir "Benjamino vartais".

18

Puodžiaus indo palyginimas

1 Žodis, kuris atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES: 2 "Kelkis, eik
į puodžiaus dirbtuvę.* Ten perduosiu tau, ką noriu pasakyti". 3 Tai-
gi aš ir nuėjau į puodžiaus dirbtuvę. Jis kaip tik triūsė prie savo
žiestuvo. 4 Jei žiedžiamasis puodas išeidavo nevykęs, — kaip tai
atsitinka, kai molis yra puodžiaus rankose, — jis perdirbdavo molį
į kitą puodą, tokį, koks jam labiausiai patikdavo. 5 Tuomet atėjo
man VIEŠPATIES žodis: 6 "Argi negaliu ir su jumis, Izraelio na-
mai, daryti kaip šis puodžius kad daro? — tai VIEŠPATIES
žodis. "Iš tikrųjų kaip molis puodžiaus rankose, taip mano ranko-
je esate jūs, Izraelio namai. 7 Kartais pagrasinu kuriai nors tautai
ar karalystei, kad ją išrausiu iš šaknų, suardysiu ir sunaikinsiu,
8 bet jei ta tauta, kuriai grasinau, nusigręžia nuo savo nedorumo,
aš pakeičiu savo mintį apie bausmę, kuria maniau ją nubausti. 9 O
kartais pažadu kuriai nors tautai ar karalystei, kad ją stiprinsiu ir
duosiu žemės, 10 bet jeigu ši tauta elgiasi nedorai mano akyse,
neklausydama mano balso, aš pakeičiu savo mintį apie gera, ku-
riuo žadėjau ją laiminti.
11 Taigi dabar pasakyk Judo žmonėms ir Jeruzalės gyvento-
jams: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS: Būkite budrūs! Aš rengiu jums
nelaimę ir turiu užmojį. Grįžkite kiekvienas iš savo nedoro kelio,
taisykite savo kelius ir darbus'. 12 Tačiau jie atsakys: 'Veltui pa-
stangos! Laikysimės savųjų užmačių, — kiekvienas mūsų elgsis
pagal savo nedoros širdies užsispyrimą'".

Tauta atmeta savo Viešpatį

13 Todėl VIEŠPATS šitaip kalbėjo:
"Klauskite tautų,
ar kas yra girdėjęs ką panašaus?
Tikrai pasibaisėtinai pasielgė
mergelė Izraelio tauta!

18,1-12 Palyginimas apie puodžių moko, kad Dievas yra visagalis ir teisingas, — sunaikina ir atgaivina pagal žmogaus ar tautos elgesį. Dievas baudžia išganydamas, išgano bausdamas.

14 Ar akmenys pasitraukia iš dirvų,
Libano* sniegynai iš uolėtų aukštumų?
Ar išsenka trykštančios versmės,
šalto vandens kalnų upės?
15 Tačiau manoji tauta mane pamiršo:
degina smilkalus niekingiems stabams!
Jie išklysta iš savojo kelio,
iš seniai pramintų takų,
nori eiti šunkeliais, o ne vieškeliu.
16 Jie pavertė savo kraštą siaubo vieta,
amžina pajuoka, —
kas tik keliaus per jį, pasibaisės,
linguos galvą.
17 Kaip vėjas iš rytų išblaškysiu juos
priešų akivaizdoje.
Nugarą, ne veidą aš jiems atgręšiu
jų nelaimės dieną.

Sąmokslas prieš Jeremiją

18 "Eikit šen!" — sakė jie, — "darykime sąmokslą prieš J
remiją, nes ir be jo niekad nestigs nei kunigų mokymo, nei i
minčių patarimo, nei pranašų žodžio. Eikit šen! Sunaikinkime
jo paties liežuviu, — dėmėkimės visa, ką jis sako".

19 Atkreipk dėmesį į mane, VIEŠPATIE!
Klausykis, ką sako mano priešai!
20 Ar galima už gera atlyginti piktu?
Jie man duobę iškasė, kad mane nužudytų.
Atmink, kaip aš stovėjau prieš tave
kalbėti dėl jų gero,
nukreipti nuo jų tavąjį pyktį!
21 Todėl atiduok jų vaikus badui,*
sunaikink juos pačius kalaviju.

18,14 "Libanas": kraštas su žiemą ir vasarą snieguota Hermono kalno viršūne kuri yra matoma iš Palestinos. Pranašas sugretina pastovius gamtos reiškinius su Izraelio nepastoviu elgesiu.

18,21 Senajame Testamente vyro šeima buvo laikoma jo asmens dalimi, baudžiama ar atlyginama drauge su juo. Žr. Joz 7,24-26.

Tebūna jų žmonos bevaikės ir našlės!
Teišguldo jų vyrus maras,
o jų jaunuolius kalavijas kare.
22 Teaidi šauksmai iš jų trobų,
kai tu staiga atvesi niokotojų gaują,
nes jie iškasė duobę mane pagauti,
jie paspendė spąstus mano kojoms.
23 Bet tu, VIEŠPATIE, gerai žinai
visus jų kėslus mane nužudyti.
Atgailos už jų nusikaltimą nepriimk,
neištrink jų nuodėmės iš savo akių!
Parblošk juos savo akivaizdoje,
elkis su jais kietai savo pykčio metu!

19

Sudaužytas ąsotis

1 VIEŠPATS į mane taip kreipėsi: "Eik ir nusipirk puodžiaus
molinį ąsotį ir, pasiėmęs keletą tautos seniūnų ir keletą vyresnių
kunigų, 2 eik į Ben-Hinomo slėnį, esantį prie pat Šukių vartų.*
Tenai paskelbk žodžius, kuriuos tau sakau. 3 Sakyk: 'Klausykite
VIEŠPATIES žodžio, Judo karaliai ir Jeruzalės gyventojai! Šitaip
kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio Dievas: Štai pasiųsiu šiai vietai tokią
nelaimę, jog kiekvienam, kas apie ją išgirs, ims spengti ausyse. 4 Tai
įvyks dėl to, kad jie mane paliko, man šią vietą padarė svetimą,
degindami joje smilkalus kitiems dievams, kurių nei jie, nei jų tė-
vai nepažinojo. O Judo karaliai šią vietą pripildė nekaltųjų krau-
ju. 5 Jie pastatė Baalui aukurus, kad galėtų sudeginti savo sūnus
ugnyje kaip deginamąsias aukas Baalui. Tokios aukos aš niekuo-
met neįsakiau, niekuomet apie ją nekalbėjau, niekuomet jos net
mintyje neturėjau'. 6 Todėl štai ateis dienos, — tai VIEŠPATIES
žodis, — kada ši vieta nebebus vadinama Tofetu ar Ben-Hinomo
slėniu, bet Žudynių slėniu. 7 Šioje vietoje šukėmis paversiu Judo
ir Jeruzalės užmačias, padarysiu, kad jie kris nuo kalavijo kovoje
su savo priešais, kris nuo rankos žmonių, norinčių jų gyvybės. Jų

19,2 "Šukių vartai": pietinėje Jeruzalės mūrų dalyje. Pro juos buvo išnešamos iš miesto šukės ir šiukšlės į Ben-Hinomo slėnį.

lavonus duosiu kaip mitalą padangių paukščiams ir laukų žvėrims.
[8] Šį miestą padarysiu siaubo ir paniekos vieta, — kiekvienas
praeivis baisėsis, švilps regėdamas jį ištikusias nelaimes. [9] Priver-
siu juos maitintis jų sūnų ir dukterų kūnais. Taip! Jie maitinsis ir
vieni kitų kūnais, verčiami nuožmios apgulos, kuria uždarys juos
mieste priešai ir visi kiti, norintys juos sunaikinti.

[10] Tuomet, sudaužyk ąsotį akivaizdoje vyrų, atėjusių su tavi-
mi, [11] ir sakyk jiems: 'Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS: Šitą
tautą ir šitą miestą aš sutrupinsiu, kaip sutrupina puodžius indą,
jog nebeįmanoma vėl jo sulipdyti. Mirusieji bus laidojami Tofete,
nes kitur vietos kapams nebebus. [12] Taip pasielgsiu su šita vieta ir
su jos gyventojais: padarysiu šį miestą kaip Tofetą, — tai VIEŠ-
PATIES žodis. [13] Namai Jeruzalėje ir Judo karalių rūmai, — visi
namai, ant kurių stogų žmonės degino smilkalus visoms dangaus
skliauto galybėms ir liejo vyno aukas kitiems dievams, — bus
suteršti kaip Tofeto vieta'". [14] Kai Jeremijas sugrįžo iš Tofeto,
kur VIEŠPATS buvo jį pasiuntęs pranašauti, jis nuėjo ir atsistojo
Dievo Namų kieme ir kreipėsi į visą tautą: "Taip kalbėjo galybių
VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Tikrai atsiųsiu šiam miestui visas
nelaimes, kuriomis jam grasinau, nes jis atstatė savo kietą sprandą
ir manęs nenorėjo klausyti'".

20

[1] Jeremiją pranašaujant šiuos dalykus išgirdo kunigas Pa-
šhūras,* Imero sūnus ir vyriausias VIEŠPATIES Namų prievaiz-
das. [2] Pašhūras Jeremiją nuplakdino ir įrakino į trinką, stovėjusią
prie Aukštutinių Benjamino vartų VIEŠPATIES Namuose. [3] Kitą
rytą Pašhūras paleidęs Jeremiją iš trinkos. Jeremijas tarė jam:
"VIEŠPATS pavadino tave ne Pašhūru, bet 'Siaubas visur!'"

20,1 "Pašhūras": Šventyklos policijos galva — vyriausias tvarkos saugotojas (žr. Jer 29,26). Įeidamas į Šventyklos kiemą, Jeremijas turėjo paklusti jo valdžiai.

20,3 Vardas "Pašhūras" matyt turi ryšį su dviem žodžiais hebrajų kalboje — "būti ramiam" ir "visur" — ir reiškia "Ramybė visur". Jeremijas duoda jam naują vardą "Magor missabib", kuris reiškia "Siaubas visur". Pašhūras matys tragišką Jeruzalės likimą ir asmeniškai patirs visa, ką visi miesto gyventojai turės pakelti.

4 Nes šitaip VIEŠPATS kalbėjo: “Tikėk manimi, atiduosiu tave
siaubui, — tave ir visus tavo artimuosius. Savo akimis matysi juos
krintant nuo jų priešų kalavijo. O visą Judo kraštą atiduosiu į
rankas Babilono* karaliui, — jis ištrems juos į Babiloną ar
nužudys kalaviju. 5 Ir visus šio miesto turtus, visa, ką savo triūsu
jis įsigijo ir brangina, visus Judo karalių iždus atiduosiu jų
priešams, kad išplėštų, pasigrobtų ir neštųsi į Babiloną. 6 Pašhūrai,
tu ir visi tavo namiškiai eisite į tremtį! Keliausi į Babiloną, ten ir
mirsi, ten būsi palaidotas, tu ir visi tavo artimieji, nes pranašavai
jiems melagingai”.

Jeremijas skundžiasi Dievui

7 Tu mane suvedžiojai,* VIEŠPATIE,
— aš leidausi suvedžiojamas.
Tu buvai stipresnis už mane,
— tu nugalėjai.
Nuolat esu traukiamas per dantį,
— kiekvienas šaiposi iš manęs.
8 Kada tik kalbu, turiu rėkti, —
turiu šaukti “Smurtas ir skriauda!”
VIEŠPATIES žodis man atnešė
nuolatinę užgaulę ir pajuoką.
9 Bet kai sakau, “Užmiršiu jį!
Jo vardu daugiau nebekalbėsiu!”,
tada jis yra kaip ugnis,
įsiliepsnojusi mano širdyje,
uždaryta mano kūne.
Visomis jėgomis stengiuosi jį nuslopinti,
bet nepajėgiu.
10 Girdžiu minioje šnabždant, “Siaubas visur!
Įskųskite jį! Įskųskime jį!”

20,4 “Babilonas”: Jeremijo knyga pirmukart įvardija kraštą, į kurį bus ištremti Judo karalystės gyventojai. Atrodo, kad šis pranašavimas turi ryšį su Nebukadnezaro 605 m. pergale prieš Egiptą, kurios dėka Palestina ir Sirija tapo Babilonijos valdomis.

20,7 “Tu mane suvedžiojai”: suvedžiojimo ir grumtynių vaizdas apibūdina ypatingą Dievo artumą pranašo gyvenime. Jeremijas grumiasi su Dievu ir jį kaltina dėl savo nelaimių. Tokia neviltis yra reta Šv. Rašte (žr. Jb 3; Ps 88). Ir neviltyje Jeremijas giliai tiki, kad Viešpats yra Malonės Dievas, ir juo pasitiki. Žr. Jer 15,18.

Juk visi mano {tariami} bičiuliai laukia,
kad padaryčiau klaidingą žingsnį,
"Galbūt jis įsipainios į pinkles,
tada jis bus mūsų rankose, —
galėsime jam atsikeršyti!"
11 Bet VIEŠPATS su manimi tarsi galingas gynėjas,
todėl mano persekiotojai suklups, jie nenugalės.
Baisi gėda juos lydės, nes jiems negali pasisekti!
Vien amžiną, neužmirštamą negarbę užsitraukė.
12 Galybių VIEŠPATIE, tu ištiri teisųjį,
tu permatai jausmus ir širdį,
leisk man matyti kaip jiems atkeršysi,
nes tau patikėjau savąją bėdą.
13 Giedokite VIEŠPAČIUI,
šlovinkite VIEŠPATĮ,
nes jis išgelbėjo vargšo gyvybę
iš nedorėlių rankų!

14 Tebūna prakeikta diena,*
kurią aš užgimiau!
Diena, kurią motina mane pagimdė,
tenebūna palaiminta!
15 Tebūna prakeiktas žmogus,
kuris mano tėvui žinią pranešė:
"Berniukas tau gimė! Tu turi sūnų!"
jį didžiai pradžiugindamas.
16 Tebūna tas žmogus kaip miestai,
kuriuos išgriovė VIEŠPATS be pasigailėjimo!
Tegirdi jis karo šauksmus rytą
ir mūšio balsus vidudienį,
17 dėl to, kad jis nenužudė manęs įsčiose.
Mano motina būtų buvusi mano kapas,
jos įsčios būtų likusios amžinai nėščios.
18 Kam gi iš įsčių išėjau?
Pamatyti vien vargą ir skausmą,
užbaigti savo dienas gėdoje?

20,14-18 Apgaulė, kančia ir siaubas stumia pranašą į neviltį. Tačiau Jeremijas visiškai pasitiki Dievo pergale, — žr. 11-13 eilutes. (Žr. Jb 3,3-12).

3. Pranašavimai paskutiniais metais prieš Jeruzalės žlugimą

21

Zedekijo ir Jeruzalės likimas

1 Žodis, kurį VIEŠPATS tarė Jeremijui, kai karalius Zedeki-
jas* atsiuntė pas jį Malkijo sūnų Pašhūrą ir Maasejo sūnų Zefani-
ją, kad paprašytų: 2 "Pasiteirauk, prašom, VIEŠPATĮ už mus, nes
Babilono karalius Nebukadnezaras mus puola. Rasi VIEŠPATS
pasielgs su mumis, laikydamasis visų savo nuostabiųjų darbų, ir
Nebukadnezaras nuo mūsų pasitrauks". 3 Jeremijas jiems atsakė:
"Perduokite šitą atsakymą Zedekijui: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS,
Izraelio Dievas: 'Atgręšiu prieš jus jūsų pačių ginklus, kuriais
priešinatės Babilono karaliui ir kaldėjams, apgulusiems jūsų
mūrus. Atvesiu juos į patį miestą. 5 Aš pats kovosiu prieš jus su-
gniaužta kumštimi ir galinga ranka, degdamas iš pykčio ir apim-
tas didžio įniršio! 6 Parblokšiu šio miesto gyventojus — žmones
ir gyvulius, visi išmirs nuo nuožmaus maro. 7 Paskui, — tai VIEŠ-
PATIES žodis, — atiduosiu Judo karalių Zedekiją, jo dvariškius
ir žmones, išlikusius šiame mieste po maro, kalavijo ir bado, į
Babilono karaliaus Nebukadnezaro rankas, į rankas jų priešų,
rankas tų, kurie nori juos sunaikinti. Išžudys juos kalaviju be
gailesčio, be pasigailėjimo, be užuojautos. 8 O šitai tautai sakysi:
'Taip kalbėjo VIEŠPATS: Žiūrėkite! Duodu jums pasirinkti arba
gyvenimo kelią, arba mirties kelią. 9 Kas tik liksis tame mieste,
mirs nuo kardo, bado ir maro. Bet kas išeis pasiduoti kaldėjams,
kurie jus supa, išliks gyvas, išgelbės bent savo gyvybę. 10 Atsi-

---

21,1 "Zedekijas": karaliaus Jehojakimo brolis, paskirtas Judo karaliumi po to, kai Nebukadnezaras išvarė karalių Jehojachiną į tremtį Babilonijoje (žr. 2 Kar 24,17). "Pašhūras": skirtingas nuo Pašhūro, minimo Jer 20-ajame skyriuje. Ir jis buvo vienas iš Jeremijo priešų. Žr. Jer 38,1.4

21,10 Jeremijas nesiliovė skelbti, kad nėra jokios prasmės priešintis Babilonijai, nes Dievas atidavė Judo karalystę į Nebukadnezaro rankas (žr. Jer 27,6). Dėl to pranašas buvo apskųstas ir uždarytas į kalėjimą kaip išdavikas (žr. Jer 37,13-14).

gręžiau į tą miestą jo nelaimei, ne jo gerovei, — tai VIEŠPATIES žodis. Jis bus atiduotas į rankas Babilono* karaliaus, kuris sunaikins jį ugnimi".

Pranašavimai apie karalius
Įžanginis pranašavimas

11 *Judo karaliaus namams:
12 "Klausykite VIEŠPATIES žodžio, Dovydo namai!
Taip kalbėjo VIEŠPATS: 'Vykdykite kasdien teisingumą,
Gelbėkite nuskriaustąjį iš skriaudiko nagų.
Antraip mano pyktis suliepsnos tarsi ugnis, —
liepsnos ir niekas jo neužgesins
už jūsų nedorus darbus.
13 Aš esu prieš tave, Slėnio gyvenviete,
prieš tave, Uola lomoje!* — tai VIEŠPATIES žodis.
Esu prieš jus, kurie sakote, 'Kas gali mus užpulti?
Kas gali įsiveržti į mūsų olas?'
14 Aš nubausiu jus, pagal jūsų darbus!
— tai VIEŠPATIES žodis.
Užkursiu ugnį jo miške,*
kuri surys viską, kas tik yra aplinkui".

22

1 Taip kalbėjo VIEŠPATS: "Nueik į Judo karaliaus rūmus ir
ten perduok šį žodį: 2 Sakyk, 'Judo karaliau, sėdintis Dovydo soste,
klausyki VIEŠPATIES žodžio: tu pats, tavo dvariškiai ir tavo val-

---

21,11-23,8 Ši dalis apima knygos redaktoriaus rinkinį Jeremijo pranašavimų prieš Judo karalius. Pranašavimai sutelkti pagal karalių chronologinę seką su įžangine pranašyste prieš Judo karalius bendrai (Jer 21,11-22,9).

21,13 "Slėnio gyvenviete ... Uola lomoje": Ziono kalną, slėnių saugomą, karaliaus dvaras laikė neprieinamu. Nepaisant palankių gynybos sąlygų, Dievas pašaipiai primena, kad Ziono kalnas tėra tik Uola lomoje — neapginama.

21,14 "Jo miškas": karaliaus rūmai, pastatyti iš kedrų. Žr. Jer 22,14; 1 Kar 7,2 tekste Saliamono rūmai vadinami "Libano miško namai".

diniai, įeinantys pro šiuos vartus! [3] Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Darykite, kas teisinga ir teisu! Gelbėkite iš skriaudiko nagų nu-
skriaustąjį! Nesielkite neteisingai ir neskriauskite svetimšalio,
našlaičio ir našlės, nepraliekite nekalto kraujo šioje vietoje. [4] Nes
jei tikrai jūs tą įsakymą vykdysite, tuomet pro šiuos rūmų vartus
visuomet žygiuos karaliai, sėdintys Dovydo soste. Važiuoti ka-
rietose, raiti ant žirgų jie patys, jų dvariškiai ir jų valdiniai. [5] Bet
jei jūs šių žodžių neklausysite, — prisiekiu pats savimi! — tai
VIEŠPATIES žodis, — šie rūmai pavirs griuvėsių krūva".

[6] Nes šitaip kalbėjo VIEŠPATS apie Judo karaliaus rūmus:
"Nors esi tu man kaip Gileadas,*
kaip Libano kalnų viršūnė,
tačiau paversiu tave dykuma,
negyvenamu miestu.
[7] Prieš tave pasiųsiu naikintojus,
ginkluotus savo įnagiais, —
jie nukirs tavo rinktinius kedrus
ir sumes juos į liepsnas.

[8] Kai daug pagonių pro šitą miestą eidami klausinės vieni ki-
tus: 'Kodėl gi taip padarė VIEŠPATS tokiam puikiam miestui?',
[9] jie gaus atsakymą: 'Dėl to, kad jie atsimetė nuo sandoros su
VIEŠPAČIU, savo Dievu, garbino kitus dievus ir jiems tarnavo'".

Pranašavimas apie karalių Jehoachazą (Šalumą)

[10] Neverkite mirusiojo,*
jo neraudokite!
Geriau verkite to, kuris išeina,
nes jis niekuomet nebegrįš,
nei savo gimtojo krašto nebematys.

22,6 "Gileadas ... Libanas": abu kraštai buvo garsūs savo miškais ir medžiais.
22,10 "Mirusysis": karalius Jošijas. Jo įpėdinis, Jehoachazas, — "tas, kuris išeina", — buvo faraono Neko ištremtas į Egiptą, kur ir mirė. Žr. 2 Kar 23,31-33.

11 Taip kalbėjo VIEŠPATS apie Jošijo sūnų Judo karal
Šalumą,* kuris buvo savo tėvo Jošijo sosto įpėdinis: "Jis išėjo
tos vietos, kad niekad nebegrįžtų. 12 Toje vietovėje, į kurią bu
ištremtas, jis mirs. Šito krašto jis niekad nebematys".

Pranašavimas prieš Jehojakimą

13 "Vargas tam, kuris stato sau namus neteisumu,
menes neteisingumu,
kuris verčia savo bičiulį jam dirbti be atlygio,*
neatiduoda jam jo algos!
14 Kuris sako, "Pasistatysiu erdvius rūmus
su vėsiomis menėmis", —
platina jų langus, išmuša jų sienas kedro lentomis
ir juos nudažo skaisčiai raudona spalva.
15 Argi esi labiau karališkas,
kai kedru varžaisi su karaliais?
O tavo tėvas — argi nevalgė ir negėrė?
Tačiau jis vykdė ir tai, kas teisu ir teisinga,*
užtat ir lydėjo jį sėkmė.
16 Jis gynė vargšų ir skurdžių teises,
dėl to jam ir sekėsi.
Ar tai nebuvo tikras manęs pažinimas? —
tai VIEŠPATIES žodis.
17 O tavo akims ir širdžiai rūpi vien savo nauda,
tiktai lieti nekaltųjų kraują,
naudoti prievartą ir smurtą".

22,11 "Šalumas": Jehoachazas vadinamas Šalumu tik šitame tekste. Atrodo, ka tai buvo jo gimtasis vardas, o Jehoahazo vardu buvo pavadintas, kai tap karaliumi.

22,13 "Be atlygio...": arba priverstiniu darbu karaliaus labui, arba nemokan suderėtos algos. Nepaisant skurdo, sukelto Judo karalystėje dėl duoklė svetimiesiems, Jehojakimas statėsi prabangius rūmus Jeruzalėje (14-oj eilutė). Visuomeninis neteisingumas, — karalių ir didžiūnų skriaudos liau džiai, — sukėlė pranašišką karalių ir didžiūnų pasmerkimą (17 eil.).

22,15-16 Karalius Jošijas įvedė religinę ir visuomeninę reformą. Jo valdymo met Judo karalystėje vyravo medžiaginė gerovė be išnaudojimo. Jošijas įkūnij karalystės idealą.

18 Todėl taip kalbėjo VIEŠPATS apie Jošijo sūnų, Judo karalių Jehojakimą:
"Vargas šiam vyrui!
Jo niekas nerypuos,
'Ai, mano broli! Ai, sese!'*
Jo niekas nerypuos,
'Ai, valdove! Ai, didenybe!'
19 Jo laidotuvės bus kaip asilo,* —
išvilks jį ir išmes už Jeruzalės vartų".

Pranašavimas karaliui Jehojachinui (Konijui)

20 "Užlipk ant Libano* kalnų ir klyk,
tesigirdi tavo balsas Bašane!
Klyk nuo Abarimų,
nes visi tavo meilužiai sunaikinti!
21 Kai klestėjai, kreipiausi į tave,
tačiau tu atsakei: "Neklausysiu!"
Toks buvo tavo kelias nuo pat tavo jaunystės, —
mano balso tu neklausei!
22 Visus tavo ganytojus vėjas ganys,
tavieji meilužiai eis į tremtį.
Tada tikrai būsi sugėdinta ir pažeminta
už visus savo nedorus darbus.
23 Tu, Libane tupinti, kedruose lizdą susisukusi,
vaitosi, kai užpuls tave kančios,
kai surems tave skausmai, kaip suremia gimdyvę!"

22,18 "Ai, mano broli! Ai, sese!": įprastiniai mirusiojo apraudojimo šauksmai.

22,19 "Laidotuvės kaip asilo...": asilo laidotuvės — jokios laidotuvės, — asilo lavonas buvo išmetamas už miesto į šiukšlyną. Pranašavimas atspindi žmonių laikyseną Jehojakimo atžvilgiu, o ne istorinę tikrovę. Pasak 2 Kar 24,5 teksto, Jehojakimas buvo palaidotas tėvų kape Jeruzalėje. Galbūt jo kapas buvo Nebukadnezaro išniekintas.

22,20-23 Jeremijas ragina Jeruzalę lipti ant Libano kalnų, Bašano aukštumų bei Abarimų, — ant aukščiausių vietų šiaurėje, šiaurryčiuose ir pietryčiuose, — kad pamatytų savo 'meilužių' — Judo karalystės savanaudžių vadų, vadinamų ganytojais, likimą. Tai buvo 597 m. prieš Kristų. Žr. Jer 2,8. Nebukadnezarui ištrėmus į Babilonija Jehojachiną, Jeruzalė išliko nesunaikinta (23-oji eilutė). Jeruzalė buvo sunaikinta 576 m. prieš Kristų — dešimt metų vėliau (6-oji eilutė).

24 "Kaip aš gyvas, — tai VIEŠPATIES žodis, — net jeigu Je-
hojakimo sūnus Konjahus,* Judo karalius, būtų antspaudo žiedas
ant manosios dešinės, — ir tai tave nuplėščiau. 25 Tave atiduosiu
į rankas tų, kurie ieško tavo gyvybės, į rankas tų, kurie tau kelia
siaubą, — į rankas Babilono karaliaus Nebukadnezaro ir kaldėjų.
26 Nubloksiu tave drauge su tavo motina, kuri tave pagimdė,* į
'kitą kraštą', kuriame negimėte, ir ten jūs mirsite. 27 Į kraštą, į
kurį jie trokšta grįžti, jie nebesugrįš.

28 Ar šitas žmogus, Konjahus, nėra puodas, —
šlamštas skirtas sudaužyti,
indas, kurio niekas nenori?
Tai kodėl jis ir jo palikuoniai yra išbloškiami?
Kodėl nubloškiami į kraštą,
kurio jie nepažįsta?
29 O, šalie, šalie, šalie!
Išgirski VIEŠPATIES žodį!
30 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Įrašykite šitą žmogų kaip bevaikį,*
— nevykėlį visą gyvenimą!
Nes nė vienam iš jo palikuonių nebepavyks
vėl atsisėsti į Dovydo sostą
ir valdyti Judo karalystę.

22,24 "Konjahus": sutrumpintas Jehojachino vardas. "Antspaudo žiedas": antspaudas, kurį nešiodavosi karaliai ir didžiūnai. Tam tikra prasme, šis žiedas buvo didžiausias turtas ir nuolat ant rankos piršto. Viešpats sako, kad, nors Jehojachinas ir būtų taip vertingas, jis Jehojachiną atmes. 24-30 eilučių data — trumpas trejeto mėnesių Jehojachino karaliavimas, prieš ištrėmimą į Babiloną.

22,26 "Tave ir tavo motiną, kuri tave pagimdė": karalienė-motina Judo karalystėje turėdavo ypatingą vaidmenį. Karalių knygose ji paprastai minima vardu kartu su karaliumi. Žr. 1 Kar 15,2; 2 Kar 18,2. Jehojachinas mirė Babilone.

22,30 "Bevaikis": Jehojachinas vadinamas "bevaikiu", nes nė vienas jo palikuonis nebuvo karaliumi. Ezechielio knyga rodo, kad Judo karalystės tremtiniai Babilonijoje vylėsi, kad Jehojachinas sugrįš į Jeruzalę ir karaliaus Dovydo soste. Jeremijo pranašystė siekia sunaikinti šią viltį (žr. Jer 28,4). Tremtyje Jehojachinui gimė septyni sūnūs. Jo vaikaitis Zerubabelis kurį laiką valdė potremtinę judėjų bendruomenę. Jis buvo vadinamas valdytoju, ne karaliumi.

23

Mesijo karalystė

1 "Vargas ganytojams,* kurie klaidina ir išblaško mano ganyk-
los avis! — tai VIEŠPATIES žodis". 2 Todėl taip kalbėjo VIEŠ-
PATS, Izraelio Dievas, — ganytojams, ganantiems jo tautą: "Jūs
— tie, kurie išblaškėte mano kaimenę! Jūs išblaškėte ją ir ja ne-
sirūpinote! Tikėkite manimi, aš bausiu jus už jūsų nedorus dar-
bus, — tai VIEŠPATIES žodis. 3 Aš pats surinksiu savo kaimenės
likutį iš visų kraštų, į kuriuos buvau juos išbloškęs, ir sugrąžinsiu
į jų ganyklą. Čia jie bus vaisingi ir dauginsis. 4 Paskirsiu jiems
ganytojus, kurie juos ganys. Nebereikės jiems daugiau bijoti ir
nuogąstauti, — nė vienas iš jų nepradings, — tai VIEŠPATIES
žodis.

5 "Tikėkite manimi, — tai VIEŠPATIES žodis, —
ateina metas, kai išauginsiu Dovydui teisią Atžalą.
Kaip karalius jis viešpataus ir sumaniai,
vykdys krašte, kas teisinga ir teisu.
6 Jo dienomis Judas bus išgelbėtas,
ir Izraelis saugiai gyvens.
Jis bus vadinamas šitokiu vardu:
'VIEŠPATS mūsų teisumas'".

7 "Todėl žiūrėkite, — tai VIEŠPATIES žodis, — ateina metas,
kada nebebus sakoma, 'Kaip gyvas VIEŠPATS, kuris išvedė
izraeliečius iš Egipto!', 8 o tik 'Kaip gyvas VIEŠPATS, kuris
parvedė Izraelio namų palikuonis iš šiaurės krašto' — ir iš visų
kraštų, į kuriuos buvau juos išbloškęs, kad jie vėl gyventų savo
pačių žemėje".

23,1-8 Viešpats sugretina save, gerąjį Ganytoją, su blogais karaliais, valdžiusiais jo tautą. Atėjus atstatymo metui, Dievas duos savo tautai gerus valdovus (1-4 eilutės). Mesijinis karalius kils iš Dovydo dinastijos ir valdys Judą ir Izraelį — abi karalystes Viešpaties teisumu, įgyvendindamas karaliaus idealą (5-8 eilutės). "Viešpats mūsų teisumas" turbūt yra ironiškas žaismas su karaliaus Zedekijo vardu — hebraiškai "Jahweh-zidqenu": mesijinis karalius tikrai įgyvendins, ką Zedekijas skelbia tik savo vardu.

Klaidingi pranašai

9 Apie pranašus:*
Plyšta man širdis krūtinėje,
dreba visi mano kaulai.
Esu kaip girtas,
kaip žmogus, įveiktas vyno,
dėl VIEŠPATIES ir dėl jo šventų žodžių.
10 Kraštas yra pilnas svetimautojų, —
dėl jų suskirdo žemė,
išdžiūvo ganyklos tyrlaukiuose.
Jie eiklūs daryti, kas nedora,
ir savo narsą piktnaudoja.
11 "Net kunigai ir pranašai — bedieviai!
Net savo Namuose atradau jų nedorybes,
— tai VIEŠPATIES žodis.
12 Dėl to jų kelias pavirs jiems slidžiu šunkeliu.
Tamsoje jie slys, joje ir pargrius,
nes aš sukelsiu prieš juos nelaimę,
kai ateis jų atpildo metas,
— tai VIEŠPATIES žodis.
13 Tarp Samarijos pranašų mačiau šlykštų dalyką:
jie pranašavo Baalo vardu
ir vedė iš kelio mano tautą, Izraelį.
14 Bet ką matau tarp Jeruzalės pranašų
yra baisenybė:
svetimauja, veidmainiauja,
drąsina nedorėlius, — daro visa,
kad niekas nesigręžtų nuo savo nedorumo.
Man jie visi kaip Sodoma,
{Jeruzalės} gyventojai kaip Gomora".

15 Todėl taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS prieš pranašus:
"Štai maitinsiu juos metelėmis
ir girdysiu juos vandeniu su nuodais,

23,9-40 Po Jeremijo pranašavimų prieš karalius Jeremijo knygos redaktorius įterpė šį pranašavimų rinkinį prieš pranašus. Pranašai, drauge su kunigais, nebuvo ištikimi Dievo religijos mokytojai. Žr. Jer 2,8; 4,9; 6,13-14.

nes nuo Jeruzalės pranašų
bedievybė pasklido po visą kraštą".
16 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Neklausykite, ką tie pranašai jums pranašauja!
Apgaudinėja jie jus!
Savo pačių vaizduotės regėjimus jie skelbia,
o ne žodžius iš VIEŠPATIES lūpų.
17 Be perstojo kartoja* mane niekinantiems,
'VIEŠPATS kalbėjo: Taika užtikrinta!';
visiems, sekantiems savavalę širdį, teigia,
'Neištiks jūsų jokia nelaimė!'"

18 Bet kas dalyvavo VIEŠPATIES taryboje, kad jį regėtų ir jo
žodžio klausytųsi? Kas rūpestingai klausėsi jo žodžio, kad jį
paskelbtų?

19 Žiūrėkite! Atūžia VIEŠPATIES audra!
Jo įniršis prasiveržia baisia viesulo audra,
kad išsilietų ant nedorėlių galvų.
20 VIEŠPATIES narsas nesulėtės,
kol jis savo užmojų neįvykdys ir neužbaigs.
Kai ta diena praeis,
jūs tai aiškiai suvoksite.

21 "Šitų pranašų aš nesiunčiau,
tačiau jie atskubėjo!
Aš jiems nieko nekalbėjau,
tačiau jie pranašavo!
22 Jei būtų jie dalyvavę mano taryboje,
jie būtų galėję skelbti manajai tautai mano žodžius,
būtų grąžinę juos iš nedoro kelio,
nuo jų nedorų darbų.

23,17-20 Netikri pranašai ne tik nedorai elgėsi, bet ir puoselėjo nedorumą tarp žmonių, pranašaudami gerovę pikta darantiems. Jeremijas, tikras pranašas, priešingai pranašauja apie neišvengiamas nuodėmės pasekmes.

23 Nejau aš Dievas tik, kai esu arti po ranka?*
— tai VIEŠPATIES žodis,—
— ir ne Dievas, kai toli?
24 Ar gali pasislėpti žmogus pakampyje,
kad aš jo nematyčiau? — tai VIEŠPATIES žodis.
Argi aš ne tas, kurio pilnas ir dangus, ir žemė?
— tai VIEŠPATIES žodis".

25 "Girdėjau, ką sako pranašai, pranašaują melus mano vardu.
'Aš sapnavau!, — jie sako, — Aš sapnavau!' 26 Kaip ilgai tai tę-
sis? Ar yra mano vardas širdyje pranašų, pranašaujančių melus ir
savo pačių apgaulingas užgaidas? 27 Savo sapnais, kuriuos pasako-
ja vienas kitam, jie nori, kad manoji tauta užmirštų mano vardą
kaip jų tėvai kad užmiršo mano vardą dėl Baalo. 28 Pranašas,
kuris sapnavo sapną, tepasakoja savo sapną! O tas, kuris turi
manąjį žodį, tepaskelbia jį ištikimai!

Ką bendra turi kviečio grūdas* su pelais?
29 Ar mano žodis nėra kaip ugnis?, —
tai VIEŠPATIES žodis, —
kaip trupinantis uolą kūjis?

30 Todėl aš esu prieš tuos pranašus, — tai VIEŠPATIES žodis,
— kurie vagia mano žodžius vienas iš kito. 31 Taip, esu prieš
tuos pranašus, tai VIEŠPATIES žodis, — kurie liežuviais mala,
kartodami: 'Taip kalbėjo Viešpats'. 32 Taip, esu prieš pranašus,
kurie skelbia apgaulingus sapnus, — tai VIEŠPATIES žodis, —
ir suvedžioja mano tautą, kartodami savo melus ir tuščiai gir-
damiesi. Nei juos siunčiau, nei juos įgaliojau! Jie neduoda šiai tau-
tai jokios naudos, — tai VIEŠPATIES žodis".

23,23 "...kai arti po ranka ... kai toli": Dievas žino ne tik dabartį, bet taip pat ir ateitį. Pagonių dievų akiratis — siauras, Dievas — istorijos Viešpats.

23,28-29 "Pelai ... kviečio grūdas": šitaip Jeremijas sugretina klaidingus pranašus ir tikrus pranašus. Tikroji pranašystė yra tarsi ugnis (žr. Jer 5,14; 20,9) — veda į kritišką nuosprendį (29-oji eilutė). Tai liudija visas Jeremijo gyvenimas.

Viešpaties "Našta"

33 "O jei ši tauta, — ar pranašas, ar kunigas, — imtų klausti
tave, 'Kas yra ta VIEŠPATIES našta?',* atsakyk jiems, 'Jūs esate
ta našta, ir aš jus numesiu!', — tai VIEŠPATIES žodis. 34 Jei
pranašas, ar kunigas, ar kas nors kitas kalbėtų apie 'VIEŠPATIES
naštą', tą žmogų ir jo šeimą aš nubausiu. 35 Kalbėdami tarpusavy-
je, jūs šitaip klauskite, 'Kokį atsakymą davė VIEŠPATS?', ar 'Ką
VIEŠPATS kalbėjo?' 36 Bet posakio 'VIEŠPATIES našta' daugiau
nebeminėkite, nes jis skirtas žmogui, kuriam Viešpats patiki savo
žodį. Jei jį minite, iškraipote gyvojo Dievo, Galybių VIEŠPATIES,
mūsų Dievo žodžius. 37 Šitaip tu klausi pranašą, 'Ką tau VIEŠ-
PATS atsakė?', ar 'Ką kalbėjo VIEŠPATS?' 38 Bet jeigu klau-
siate apie 'VIEŠPATIES naštą', tai šitaip atsako VIEŠPATS:
"Kadangi jūs vartojate posakį 'VIEŠPATIES našta', nors aš jums
liepiau nevartoti, 39 todėl aš pats nešiu jus kaip naštą ir atstumsiu
nuo savo veido jus ir miestą, kurį daviau jums ir jūsų tėvams.
40 Paženklinsiu jus amžina gėda, — amžina nešlove, kuri niekad
nebus užmiršta".

24

Dvi pintinės figų

1*VIEŠPATS man parodė dvi figų pintines, padėtas prieš
VIEŠPATIES šventyklą. Tai buvo po to, kai Babilono karalius
Nebukadnezaras ištrėmė iš Jeruzalės ir nugabeno į Babiloną Je-
hojakimo sūnų Judo karalių Jehoniją, ir Judo didžiūnus, ama-

23,33-40 Žodžių žaismas su hebraišku žodžiu massa, kuris reiškia ir naštą, ir ištarmę (paprastai apie nelaimę). 34-oje eilutėje draudžiama naudoti žodį massa Dievo ištarmės prasme. Be abejo, tai buvo daroma ryšium su žodžio piktnaudojimu, kuris lieka mums nežinomas. Oz 2,18 tekste draudžiama Dievą vadinti Baalu, Šeimininku, dėl šio vardo ryšių su kanaaniečių religijos apeigomis.

24,1-10 Jeremijas, kaip ir Ezekielis, matė, kad pasilikusieji Judo karalystėje ir pabėgėliai į Egiptą negrįžo prie Sandoros Dievo, bet gyveno savo užmačiomis. Tik tremtiniai Babilone paėmė į širdį tautos tragediją ir istorinių lūžių žaizdre suvokė savo paskirtį Sandoros Dievo — istorijos Viešpaties užmojyje.

tininkus bei meistrus. [2] Vienoje pintinėje figos buvo labai geros
— ankstyvosios, o kitoje pintinėje figos buvo labai prastos, —
tokios prastos, jau nebevalgomos. [3] Kreipėsi į mane VIEŠPATS:
"Ką tu matai, Jeremijau?" "Figas" — atsakiau, — "gerosios figos
— labai geros, bet prastosios — labai blogos, tokios blogos, jog
jau nebevalgomos". [4] Tuomet išgirdau VIEŠPATIES žodį: [5] "Taip
kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Aš laikau Judo tremtinius,
kuriuos išsiunčiau iš šitos vietos į kaldėjų kraštą, tokiais gerais
kaip šios gerosios figos. [6] Aš rūpinsiuos jų gerove ir grąžinsiu
juos į šitą kraštą. Aš atstatysiu juos, o ne griausiu, atsodinsiu
juos, o ne rausiu. [7] Aš duosiu jiems širdį, kad pripažintų mane,
jog esu VIEŠPATS. Jie bus mano tauta, o aš būsiu jų Dievas, nes
jie visa širdimi sugrįš pas mane. [8] Bet Judo karalių Zedekiją, jo
didžiūnus, Jeruzalės likutį, — išlikusį krašte ir apsigyvenusį
Egipte, — aš laikysiu prastomis figomis, tokiomis prastomis, jog
jau nebevalgomomis, — taip kalbėjo VIEŠPATS. [9] Aš padarysiu
juos siaubo reginiu visoms žemės karalystėms, gėda, patarle, pa-
juoka, keiksmu visose vietovėse, į kurias aš juos išblokšiu. [10] Sių-
siu jiems kalaviją, badą ir marą, kol jie visiškai pradings iš kraš-
to, kurį daviau jiems ir jų tėvams'".

25

Septyniasdešimties metų tremtis

[1] Žodis apie visus Judo gyventojus, kuris atėjo Jeremijui ket-
virtaisiais* Jošijo sūnaus Jehojakimo, Judo karaliaus, metais. Tai
buvo pirmieji Babilono karaliaus Nebukadnezaro metai. [2] Tuo
žodžiu pranašas Jeremijas kreipėsi į visus Judo žmones ir Jeruza-
lės gyventojus: [3] "Nuo tryliktųjų Amono sūnaus Jošijo, Judo ka-
raliaus, metų iki šios dienos — taigi per dvidešimt trejus metus

25,1-14 "Ketvirtieji Jehojakimo metai": 605 m. prieš Kristų. Nebukadnezaras, nugalėjęs Egiptą prie Karkemišo 605 m. prieš Kr., tapo vyraujančia galybe Artimuosiuose Rytuose. Jeremijas matė jo asmenyje savo pranašystės apie "priešą iš šiaurės" išsipildymą (žr. Jer 1,13; 6,22-26). 11-12 eilutėse pirmukart Jeremijo pranašystėje minima septyniasdešimties metų tremtis (žr. Jer 29,10). Metų skaičius yra "apvalus", — pranašas nori pasakyti, kad dabartinė karta išmirs tremtyje.

— man buvo duotas VIEŠPATIES žodis. Nesiliaudamas jį skel-
biau jums, bet jūs neklausėte. 4 Nors jūs atsisakėte klausyti ir
nenorėjote girdėti, VIEŠPATS nuolat ir be perstojo siuntė pas jus
savuosius tarnus pranašus su šiuo žodžiu: 5 'Gręžkitės, prašom, visi
kaip vienas nuo savo nedoro kelio ir nuo savo piktų darbų, kad
galėtumėte per amžius gyventi žemėje, kurią VIEŠPATS seniai
davė jums ir jūsų tėvams. 6 Nesekiokite paskui kitus dievus, —
jiems netarnaukite ir jų negarbinkite! Neveskite manęs iš kantry-
bės savo rankų darbais, kad jūsų neužgaučiau. 7 Bet manęs jūs
neklausėte, — tai VIEŠPATIES žodis, — ir vedėte mane iš
kantrybės savaisiais rankų darbais savo pačių skriaudai. 8 Todėl,
— taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, — kadangi mano žodžių
neklausėte, 9 štai todėl aš pasikviesiu visas šiaurės gentis, — tai
VIEŠPATIES žodis, — pasikviesiu Babilono karalių Nebukad-
nezarą, savo tarną. Aš atvesiu jas prieš tą kraštą, prieš jo gyven-
tojus ir prieš visas šias kaimynines tautas. Sunaikindamas jas,
paversiu jas siaubo ir pajuokos reginiu, užtrauksiu joms amžiną
gėdą. 10 Nutildysiu jų tarpe visas linksmumo ir džiaugsmo dainas,
jaunikio ir jaunosios balsus, girnų ūžesį, užgesinsiu visus žibin-
tus. 11 Visas kraštas bus nusiaubtas ir liks šiurpi dykynė. Visos
tos tautos vergaus Babilono karaliui septyniasdešimt metų. 12 O kai
bus praėję septyniasdešimt metų, aš nubausiu Babilono karalių ir
tautą, kaldėjų kraštą, už jų kaltę, — tai VIEŠPATIES žodis. Paver-
siu jų kraštą amžinais tyrlaukiais. 13 Įvykdysiu tame krašte visa,
kuo esu grūmojęs, — visa, kas užrašyta šioje knygoje, ką pranaša-
vo Jeremijas toms tautoms. 14 Ir jie taps daugelio tautų ir galingų
karalių aukomis. Taip atlyginsiu jiems pagal jų darbus ir pagal jų
pačių elgesį'".

Dievas teisia tautas

15 VIEŠPATS, Izraelio Dievas, man* taip kalbėjo: "Imk šią
pykčio vyno kupiną taurę iš mano rankos ir priversk gerti iš jos
visas tautas, pas kurias tave siųsiu. 16 Jos gers, svirduliuos ir eis
iš proto dėl kalavijo, kurį aš siųsiu į jų tarpą". 17 Aš paėmiau tau-

---

25,15-26 Jeremijas yra pranašas, siųstas tautoms (žr. Jer 1,5), ne tik savo paties tautai. Visos minimos tautos yra minimos išsamiame Jeremijo pranašavimų rinkinyje prieš tautas 46-51 skyriuose.

rę iš VIEŠPATIES rankos ir pagirdžiau iš jos visas tautas, pas
kurias mane siuntė VIEŠPATS: 18 Jeruzalę ir Judo karalystės mies-
tus, drauge su jos karaliais ir didžiūnais, kad paversčiau juos
griuvėsiais, siaubo ir pajuokos reginiu, keiksmažodžiu, kaip nūdien
jie yra tapę; 19 faraoną, Egipto karalių, jo dvariškius, jo didžiūnus
ir visą jo tautą 20 — vietinius ir svetimtaučius; visus Uzo* krašto
karalius; visus filistinų krašto karalius: Aškelono, Gazos, Ekrono,
ir Ašdodo likutį; 21 Edomą, Moabą ir amoniečius; 22 visus Tyro
karalius, visus Sidono karalius, taip pat ir salų anapus jūros* ka-
ralius; 23 Dedaną,* Temą ir Buzą, visus dykumos gyventojus, kurie
skutasi smilkinius, — 24 (tai yra visus Arabijos karalius, visus
maišytų tautų karalius), ir gyvena dykumoje; 25 visus Zimrio ka-
ralius, visus Elamo karalius, visus medų karalius; 26 visus šiaurės
karalius, artimus ir tolimus, vieną po kito; visas karalystes ant
žemės veido. O Šešako* karalius gers paskutinis. 27 "Tada sakyk
jiems: 'Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: Gerkit!
Pasigerkit ir vemkit, kol pargriūsite ir daugiau nebeatsikelsite nuo
kalavijo, kurį pasiųsiu į jūsų tarpą!' 28 O jeigu jie atsisakytų tau-
rę iš tavo rankos imti ir gerti, sakyk jiems: 'Taip sakė Galybių
VIEŠPATS: Jūs turite gerti! 29 Pagalvokit! Jei miestui, kuris vad-
inamas mano vardu, siunčiu bausmę, ar jūs galite manyti, kad lik-
site nenubausti? Ne! Jūs neliksite nenubausti! Pašauksiu kalaviją
visiems žemės gyventojams, — tai Galybių VIEŠPATIES žodis'".
30 "O tu, kaip pranašas, visus šiuos žodžius paskelbk jiems ir
pasakyk:

Sugriaudžia VIEŠPATS iš aukštybių,
iš savo šventojo būsto jis griaudžia.
Garsiai aidi jo griausmas savo kaimenei,
tarsi vynuoges traiškančiųjų šauksmas.
31 Visus žemės gyventojus, lig pačių jos pakraščių,
pasiekia sąmyšis,

25,20 "Uzas": Jobo tėvynė, edomiečių ar arabų šalyje.
25,22 "Salos anapus jūros": Finikijos prekybinės naujasėdijos Viduržemio jūros kraštuose.
25,23 "Dedanas, Tema, Buzas": pietinės Arabijos gentys.
25,26 "Šešakas": Babilonas.

nes VIEŠPATS apkaltina tautas, —
teis visą žmoniją:
nedorėliai bus atiduoti kalavijui,
— tai VIEŠPATIES žodis".

32 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Žiūrėkit! Nelaimė sėlina iš tautos į tautą,
galinga audra kyla nuo žemės pakraščių".

33 Tą dieną tie, kuriuos VIEŠPATS nužudė, gulės išmėtyti po
visą pasaulį, nuo vieno krašto iki kito. Niekas jų neraudos, niekas
nerinks jų nuo žemės ir nelaidos. Gulės jie kaip mėšlas dirvoje.

34 Vaitokite jūs, ganytojai, ir aimanuokite!
Dulkėse raitykitės jūs, kaimenės vadai,
nes atėjo jūsų skerdynių metas, —
krisite kaip rinktiniai avinai.
35 Jokios užuovėjos nebus ganytojams,
nei kur gelbėtis kaimenės vadams.
36 Klausykit! Ganytojai aimanuoja,
kaimenės vadai vaitoja,
nes VIEŠPATS niokoja jų ganyklą,
37 nuščiuvo jų ramios ganyklos nuo VIEŠPATIES įniršio.
38 Tarsi liūtas jis paliko savo guolį
ir jų kraštas tapo siaubo reginiu
nuo nuožmaus kalavijo, — nuo VIEŠPATIES pykčio liepsnų.

B. PASAKOJIMAI APIE PRANAŠĄ SU VIENUR KITUR ĮTERPTAIS ŽODŽIAIS IŠ DIEVO

1. Jeruzalės sunaikinimas ir viltis

26

Pranašui gresia mirtis

1 Jošijo sūnaus Jehojakimo, Judo karaliaus, valdymo pradžio-
je* šis VIEŠPATIES žodis atėjo Jeremijui: 2 "Taip kalbėjo VIEŠ-
PATS: Stovėk VIEŠPATIES namų kieme. Skelbk visiems Judo
miestų žmonėms, ateinantiems melstis į VIEŠPATIES namus,
visa, ką tau įsakau paskelbti. Nieko nepraleisk! 3 Galbūt jie pa-
klausys ir kiekvienas sugrįš iš savo nedoro kelio. Tuomet ap-
gailėsiu ir aš savo mintį apie nelaimę, kuria ketinu juos bausti už
nedorus darbus. 4 Sakyk jiems: Taip kalbėjo VIEŠPATS: 'Jei
neklausysite manęs, nesielgsite pagal mokymą, kurį jums daviau,
5 neklausysite žodžių mano tarnų — pranašų, kuriuos siunčiu
primygtinai ir be perstojo, — nors jų ir niekad neklausėte, —
6 tuosyk pasielgsiu su šiais Namais, kaip su Šiloe, o šitą miestą
padarysiu keiksmažodžiu visoms žemės tautoms'".
7 Kunigai, pranašai ir visi žmonės klausėsi Jeremijo, skel-
biančio visus žodžius VIEŠPATIES Namuose. 8 Jeremijui pabai-
gus skelbti visa, ką jam buvo įsakęs VIEŠPATS visai tautai pa-
skelbti, kunigai ir pranašai, drauge su žmonėmis, pastvėrė jį
šaukdami: "Tu esi vertas mirties! 9 Kaip drįsti pranašauti VIEŠ-
PATIES vardu: 'Šitiems Namams bus kaip Šiloei!', ir 'Tas mies-
tas bus sunaikintas, liks be gyventojų'?" Žmonių minia spietėsi
apie Jeremiją VIEŠPATIES Namuose.
10 Išgirdę apie visa tai, Judo didžiūnai palipo iš karaliaus rūmų
į VIEŠPATIES Namus ir susėdo savo krėsluose teismui Naujuo-
siuose VIEŠPATIES Namų vartuose. 11 Kunigai ir pranašai

26,1 "Valdymo pradžioje": specialus posakis, kuriuo apibūdinamas laikotarpis tarp karaliaus atėjimo į sostą ir kalendorinės metų pradžios. Pirmieji kalendoriniai Jehojakimo valdymo metai — 608 m. prieš Kristų.

pareiškė didžiūnams ir visai miniai: “Tas žmogus turi būti nu-
baustas mirtimi, nes, kaip jūs patys savo ausimis girdėjote, jis
pranašavo prieš šitą miestą!” 12 Jeremijas atsakė didžiūnams ir
visiems žmonėms: “Pats VIEŠPATS pasiuntė mane, kad pranašau-
čiau šiems Namams ir šiam miestui visa, ką jūs girdėjote. 13 O
dabar taisykite savo kelius ir darbus, klausykite VIEŠPATIES,
savojo Dievo, balso, kad VIEŠPATS apgailėtų savo mintį apie
nelaimę, kuria jums grasina. 14 Žinoma, esu jūsų rankose. Darykite
su manim, kas atrodo gera ir teisinga jūsų akyse. 15 Tačiau gerai
pagalvokite, — nužudydami mane, užsitraukiate nekaltą kraują
patys sau, miestui ir jo gyventojams, nes VIEŠPATS iš tikrųjų
siuntė mane pas jus, kad išgirstumėte visus šiuos žodžius”.
16 Tada didžiūnai ir minia pareiškė kunigams ir pranašams:
“Tas žmogus neturi būti baudžiamas mirties bausme! VIEŠ-
PATIES, mūsų Dievo, vardu jis mums kalbėjo!” 17 Dabar pakilo
keletas krašto seniūnų ir kreipėsi į visą susirinkusią minią, saky-
dami: 18 “Kadaise Mikėjas iš Morešeto,* Judo karaliaus Hezekijo
dienomis, pranašavo ir skelbė visai Judo tautai: ‘Taip kalbėjo
Galybių VIEŠPATS:

Zionas bus nuartas kaip dirva,
Jeruzalė taps griuvėsių krūvomis,
o šventyklos kalnas — gūbriu miške’.

19 Argi Hezekijas, Judo karalius, ir kas nors Judo karalystėje
pasmerkė jį mirčiai? Juk jie verčiau pabijojo VIEŠPATIES ir
stengėsi rasti jo malonę, idant VIEŠPATS pergalvotų savo mintį
apie nelaimę, kuria jis buvo jiems grasinęs? O mes juk darome sau
patiems mirtiną skriaudą!”

Pranašo Ūrijo likimas

20 Tuomet buvo ir kitas žmogus, pranašaujantis Dievo vardu,
Šemajo sūnus Ūrijas iš Kirjat-Jearimų. Jis pranašavo visai tą patį,
kaip Jeremijas tam miestui ir tam kraštui. 21 Kai karalius Jeho-
jakimas, drauge su visais savo pareigūnais ir didžiūnais išgirdo
apie jo žodžius, norėjo jį nubausti mirtimi. Bet Ūrijas, tai iš-

---

26,18 “Mikėjas iš Morešeto”: pranašas Mikėjas, kurio knyga yra tarp mažųjų kanoniškųjų pranašų. Žr. Mich 1,1.

girdęs, iš baimės pabėgo į Egiptą. O karalius Jehojakimas pasiuntė Egiptan Akboro sūnų Elnataną su būriu vyrų. [23] Jie paėmė Ūriją iš Egipto ir parvedė pas karalių Jehojakimą, kuris įsakė nužudyti jį kalaviju, o jo kūną išmesti į prastuomenės kapines.
[24] Ir tik dėl to, kad Šafano sūnus Ahikamas* parėmė Jeremiją, jis nebuvo atiduotas miniai į rankas jį užmušti.

27*

"Tarnauk Babilonui arba žūk!"

[1] Jošijo sūnaus Zedekijo,* Judo karaliaus, valdymo pradžioje
šis žodis atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES: [2] "Taip kalbėjo man
VIEŠPATS: 'Pasidaryk pavalkus ir jungą ir užsidėk juos ant sprando.
[3] Paskui pasiųsk juos Edomo, Moabo, amoniečių, Tyro ir
Sidono karaliams per pasiuntinius, atvykusius pas Judo karalių
Zedekiją. [4] Įpareigok juos savo valdovams pranešti: 'Taip kalbėjo
Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, taip jūs kalbėsite savo valdovams:
[5] Aš — tas, kuris didžia jėga ir rankos galybe sukūrė
žemę, drauge su žmonija ir gyvūnija ant žemės veido, ir duodu
ją, kam noriu. [6] Ir nūn aš — tas, kuris šiuos visus kraštus atidaviau
į savo tarno Babilono karaliaus Nebukadnezaro rankas. Atidaviau
net lauko žvėris, kad jam tarnautų. [7] Visos tautos bus pavaldžios
jam, jo sūnui, ir jo vaikaičiui, kol ateis ir jo kraštui laikas, kai jį
patį daug tautų ir galingi karaliai pavergs. [8] Tuo tarpu jei kuri
tauta ar karalystė nenorės būti pavaldi Babilono karaliui Nebukadnezarui ir savo sprando po Babilono karaliaus jungu nenulenks, tą

26,24 "Ahikamas, Šafano sūnus": vienas iš Jošijo pareigūnų (žr. 2 Kar 22,12) ir Jeremijo bičiulio Gedalijo tėvas. Jam teko valdyti Judo karalystę po to, kada Nebukadnezaras ištrėmė Zedekiją (žr. Jer 39,14; 40,5-16).

27,1-29,32 Jeremijo pranašavimų rinkinys apie netikrus pranašus. Stilistiniai savitumai, itin ryškūs hebraiškame tekste, rodo, kad šie trys skyriai kadaise nepriklausė Jeremijo knygai. Įkvėptas knygos redaktorius juos įjungė vėliau.

27,1 Hebraiškai: "Judo karaliaus Jehojakimo valdymo pradžioje". Šis intarpas yra perrašinėtojo perkeltas iš Jer 26,1. Pasak Jer 28,1 tekstą, Jeremijo pamokslą Šventykloje reikia sieti su ketvirtaisiais karaliaus Zedekijo metais — 594 m. prieš Kristų: kaimyninių karalysčių pasiuntiniai rinkosi Jeruzalėje (3-oji eilutė), ruošdami sąmokslą prieš Nebukadnezarą.

tautą lankysiu, — tai VIEŠPATIES žodis, — kalaviju, badu ir
maru, kol juos sunaikinsiu jo ranka.
9 O jūs neklausykite savo pranašų,* savo žynių ir sapnuotojų,
savo burtininkų ir raganių, kurie nesiliauja jums sakę: ‘Nebūkite
pavaldūs Babilono karaliui!’ 10 Jie melagystę jums pranašauja,
idant atstumtų jus nuo savos žemės, nes aš išblokšiu jus, ir jūs
žūsite. 11 O tautą, kuri palenks savo sprandą po Babilono kara-
liaus jungu ir bus jam pavaldi, — tą tautą paliksiu jos žemėje, —
tai VIEŠPATIES žodis, — ją dirbti ir joje gyventi’”.
12 Ir Judo karaliui Zedekijui kalbėjau visai tais pačiais žo-
džiais: “Palenkite savo sprandus po Babilono karaliaus jungu,
būkite pavaldūs jam ir jo tautai, kad išliktumėte gyvi. 13 Kodėl gi
tu ir tavo tauta turėtumėte žūti nuo kalavijo, bado ir maro, kaip
VIEŠPATS grasė tautai, kuri nepasiduoda Babilono karaliui?
14 Neklausykite žodžių tų pranašų, kurie nesiliauja sakę: ‘Nebūkite
pavaldūs Babilono karaliui!’, nes jie melagystę jums pranašauja.
15 Ne! Jų aš nesiunčiau! — tai VIEŠPATIES žodis. Pranašaudami
mano vardu, jie meluoja, tad turėsiu jus ištremti. Jūs pražūsite.
Jūs ir pranašai, kurie jums pranašauja”.
16 Kunigams ir visai tautai taip sakiau: “Taip kalbėjo VIEŠ-
PATS: Neklausykite žodžių savo pranašų, kurie jums pranašauja:
‘VIEŠPATIES namų indai jau netrukus bus sugrąžinti iš Ba-
bilono’, nes ką jie pranašauja — melas. 17 Neklausykite jų! Būkite
pavaldūs Babilono karaliui, kad išliktumėte gyvi. Kam tas mies-
tas turi virsti griuvėsiais? 18 Jeigu jie būtų pranašai ir jeigu VIEŠ-
PATIES žodis būtų tikrai su jais, jie užtartų pas Galybių VIEŠ-
PATĮ, kad likę indai VIEŠPATIES namuose, Judo karaliaus
rūmuose ir bet kur Jeruzalėje irgi nepatektų į Babiloną. 19* Galy-
bių VIEŠPATS šitaip kalbėjo apie šulus, Varines marias,* pas-
tovus ir apie šiame mieste užsilikusius rykus, 20 kurių Babilono
karalius Nebukadnezaras nepaėmė, ištremdamas Jehojakimo sūnų

27,9 “Savieji pranašai”: žyniai ir burtininkai buvo pagonių karalių patarėjai. Judo karaliai turėjo patarėjų, kurių profesija buvo laikoma pranašiška, nors jie ir vadovavosi realia politika. Jeremijas juos laikė klaidinančiais — netikrais pranašais.

27,19-22 Ši pranašystė išsipildė po Nebukadnezaro pergalės. Žr. 2 Kar 25,13-17.

27,19 “Varinės marios”: didelis vario dubuo Šventyklos kieme (žr. 1 Kar 7,23-26).

Judo karalių Jekoniją, drauge su Judo ir Jeruzalės diduomene, į Babiloną. 21 Tikrai taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, apie užsilikusius indus VIEŠPATIES namuose, Judo karaliaus rūmuose ir Jeruzalėje: 'Į Babiloną jie bus išnešti. Ten jie ir pasiliks iki tos dienos, kada jais pasirūpinsiu, — tai VIEŠPATIES žodis. Tada juos pargabensiu atgal ir į šią vietą sugrąžinsiu'".

28

Du jungai

1 Tais pačiais metais, Judo karaliaus Zedekijo valdymo pradžioje, ketvirtųjų metų penktą mėnesį, pranašas Hananijas, Ažūro iš Gibeono sūnus, VIEŠPATIES Namuose kunigų ir visų žmonių akivaizdoje, kalbėjo Jeremijui: 2 "Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Sulaužiau Babilono karaliaus jungą! 3 Dar dveji metai ir sugrąžinsiu į šią vietą visus VIEŠPATIES Namų rykus, kuriuos Babilono karalius Nebukadnezaras paėmė iš šios vietos ir išgabeno į Babiloną. 4 Jehojakimo sūnų Jekoniją, Judo karalių, ir visus Judo tremtinius, išvarytus į Babiloną, parvesiu į šią vietą, — tai VIEŠPATIES žodis, — nes Babilono karaliaus jungą sulaužysiu' ".

5 Pranašas Jeremijas, atsakydamas Hananijui kunigų ir visų žmonių akivaizdoje, 6 tarė: "Tebūnie taip! Tepadaro tai VIEŠPATS! Teįvykdo tavo pranašystės žodžius, sugrąžindamas VIEŠPATIES Namų rykus ir visus tremtinius iš Babilono į šią vietą! 7 Betgi dabar klausykis atidžiai, ką pasakysiu tau ir visiems žmonėms. 8 Nuo senų senovės pranašai, gyvenę prieš mane ir tave, pranašavo daugeliui kraštų ir galingoms karalystėms karą, nelaimę ir marą. 9 Taigi pranašas, pranašaujantis taiką, gali būti pripažintas tikrai VIEŠPATIES siųstu pranašu tiktai tada, kai jo pranašystė išsipildo".

10 Tuosyk pranašas Hananijas nuėmė jungą ir pavalkus nuo pranašo Jeremijo kaklo, sulaužė 11 ir visų žmonių akivaizdoje pareiškė: "Taip kalbėjo VIEŠPATS: 'Taip sulaužysiu slegiantį visų tautų sprandus Babilono karaliaus Nebukadnezaro jungą per dvejus metus' ". Pranašas Jeremijas nuėjo savo keliu.

12 Praėjus kuriam laikui po to, kai pranašas Hananijas sulaužė nuimtą nuo pranašo Jeremijo kaklo jungą, atėjo Jeremijui VIEŠ-

PATIES žodis: [13] "Eik, pasakyk Hananijui: 'Taip kalbėjo VIEŠ-
PATS: Laužydamas medinį jungą, kali jungą iš geležies!'" [14] Nes
šitaip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: "Geležinį jun-
gą ant sprando uždėsiu visoms tautoms, kad būtų pavaldžios Ba-
bilono karaliui Nebukadnezarui. Jos bus jam pavaldžios. Atidaviau
jam net laukinius žvėris".
[15] Pranašui Hananijui pranašas Jeremijas tarė: "Klausyk, Ha-
nanijau! VIEŠPATS tavęs nesiuntė! Nūn per tave ši tauta pasitiki
melu. [16] 'Tikėk manim, — taip kalbėjo VIEŠPATS, — 'išsiųsiu'
tave nuo žemės veido! Kadangi skelbei maištą prieš VIEŠPATĮ,
dar šiais metais mirsi". [17] Tais pačiais metais, septintą mėnesį, mirė
pranašas Hananijas.

29

Jeremijas rašo laišką tremtiniams Babilone

[1] Žodžiai laiško, kurį pranašas Jeremijas pasiuntė iš Jeruzalės
seniūnams, išlikusiems tarp tremtinių, kunigams, pranašams ir
visiems žmonėms, kuriuos Nebukadnezaras buvo ištrėmęs iš
Jeruzalės į Babiloną. [2] Tai įvyko po to, kai karalius Jehonijas ir
karalienė-motina, dvariškiai, Judo ir Jeruzalės didžiūnai, drauge su
amatininkais ir kalviais, buvo išvesti iš Jeruzalės. [3] Laišką jis pa-
siuntė per Šafano sūnų Elasą* ir Hilkijo sūnų Gemariją,* kuriuos
Judo karalius Zedekijas siuntė į Babiloną pas Babilono karalių
Nebukadnezarą. Laiške buvo rašoma:
[4] "Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, visiems
tremtiniams, ištremtiems iš Jeruzalės į Babiloną: [5] 'Statykitės na-
mus, įsikurkite. Veiskite sodus, valgykite jų vaisius. [6] Veskite
žmonas, gimdykite sūnus ir dukras, raskite žmonas savo sūnums
ir leiskite dukras už vyrų, kad ir jie gimdytų sūnus ir dukras. Jūs
privalote daugėti tenai, o ne mažėti. [7] Rūpinkitės gerove miesto, į
kurį jus ištrėmiau, ir melskitės už jį VIEŠPAČIUI, nes jo gerovė
— jūsų gerovė'.

29,3 "Elasas": galbūt Ahikamo brolis (žr. Jer 26,24)? "Gemarijas": turbūt vyriausiojo kunigo Hilkijo sūnus (žr. 2 Kar 22,4). Karalius Zedekijas siuntė šiuos du vyrus su reikalu pas Nebukadnezarą, — galbūt dėl duoklės mokėjimo, — o Jeremijas per juos pasiuntė laišką tremtiniams.

[8] Nes šitaip kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Nesiduo-
kite suvedžiojami savo pranašų, esančių su jumis, nei savo žynių.
Nekreipkite dėmesio į sapnus, kuriuos jie nuolat sapnuoja. [9] Ką
jie pranašauja jums mano vardu yra melas! Aš jų nesiunčiau! —
tai VIEŠPATIES žodis'.
[10] Nes šitaip kalbėjo VIEŠPATS: 'Tik pasibaigus septynias-
dešimčiai Babilono metų, jus aplankysiu ir įvykdysiu savo ma-
lonės pažadą sugrąžinti jus į šią vietą. [11] Užtikrinu, kad aš tikrai
žinau savo užmojį jums, — tai VIEŠPATIES žodis, — užmojį jūsų
gerovei, o ne jūsų žalai! Noriu jums suteikti viltimi sklidiną
ateitį. [12] Kai jūs šauksitės manęs, kai ateisite ir kreipsitės į mane
malda, aš jus išklausysiu. [13] Kai manęs ieškosite, mane rasite. Taip,
jeigu visa širdimi manęs ieškosite, [14] surasite mane čia pat su ju-
mis, ir aš jus sugrąžinsiu į jūsų kraštą, — tai VIEŠPATIES žodis.
Aš surinksiu jus iš visų tautų ir iš visų vietų, kur tik buvau jus
išblaškęs, ir sugrąžinsiu į tą vietą, iš kurios buvau jus ištrėmęs,
— tai VIEŠPATIES žodis.
[15] Betgi kadangi sakėte: 'VIEŠPATS davė mums pranašų Ba-
bilone', [16] taip kalbėjo VIEŠPATS apie karalių, sėdintį Dovydo
soste ir apie visus žmones, gyvenančius šiame mieste, — jūsų
tautiečius, neišėjusius drauge su jumis į tremtį: [17] "Taip pareiškė
Galybių VIEŠPATS: 'Siunčiu jiems kalaviją, badą ir marą.
Padarysiu juos panašius į supuvusias figas, nebetinkamas valgyti.
[18] Gainiosiu juos kalaviju, badu ir maru, padarysiu juos siaubo
reginiu visoms žemės karalystėms, — prakeiksmu, apstulbimu, pa-
juoka ir patyčiomis tautų, į kurias juos išblaškysiu, — [19] Lygiai
kaip jie neklausė mano žodžių, — tai VIEŠPATIES žodis, — kai
be perstojo siunčiau pas juos savo tarnus pranašus, taip ir jūs
nenorėjote klausyti, — tai VIEŠPATIES žodis'".

[20] O dabar jūs išgirskite VIEŠPATIES žodį, — jūs, visi trem-
tiniai, kuriuos išsiunčiau iš Jeruzalės į Babiloną... [21] "Taip kalbėjo
galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, apie Kolajo sūnų Ahabą ir
Maasejo sūnų Zedekiją, pranašus, kurie pranašauja melą jums
mano vardu: 'Štai atiduosiu juos į Babilono karaliaus Nebukad-
nezaro rankas. Jis nužudys juos jūsų akyse. [22] Per juos visų Judo
tremtinių Babilone tarpe kils prakeiksmas: 'Tepadaro VIEŠPATS
su tavimi, kaip su Zedekiju ir Ahabu, kuriuos Babilono karalius

iškepino ugnyje!' 23 Mat jie Izraelyje elgėsi begėdiškai, svetimau-
dami su savo artimo žmonomis ir skelbdami mano vardu melo
žodžius, kurių jiems nebuvau liepęs skelbti. Aš — tas, kuris žino
ir esu liudytojas, — tai VIEŠPATIES žodis'".

Laiškas netikram pranašui Šemajui

24 Šemajui iš Nehelamo pasakysi: "Taip kalbėjo Galybių
VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 25* 'Kadangi tu pasiuntei savo paties
vardu laiškus visiems žmonėms Jeruzalėje, visiems kunigams ir
Maasejo sūnui kunigui Zefanijui, sakydamas: 26 'Kad VIEŠPATS
tave paskyrė kunigu vietoje kunigo Jehojado, būti prižiūrėtoju
VIEŠPATIES namuose, idant įrakintum bet kokį pakvaišėlį,
laikantį save pranašu, į trinką ir antkaklį. 27 Kodėl gi dabar tu ne-
sudraudi Jeremijo iš Anatoto, besireiškiančio jūsų tarpe pranašu?
28 Jis net mums į Babiloną atsiuntė žinią: 'Jūsų tremtis bus ilga!
Statykitės namus, įsikurkite! Veiskite sodus, valgykite jų vai-
sius...'"

29 Kai kunigas Zefanijas perskaitė šį laišką pranašui Jeremi-
jui, 30 Jeremijui atėjo VIEŠPATIES žodis: 31 "Pasiųski žinią
visiems tremtiniams: Taip kalbėjo VIEŠPATS apie nehelamietį Še-
mają: 'Kadangi Šemajas pranašavo jums, nors aš nebuvau jo
siuntęs, ir viliojo jus pasitikėti melu, 32 todėl', — taip kalbėjo
VIEŠPATS, — 'nubausiu nehelamietį Šemają ir jo palikuonis!
Nė vienas iš jų neišgyvens tarp šių žmonių pamatyti gerumą, kurį
padarysiu savajai tautai, — tai VIEŠPATIES žodis, — nes skelbė
maištą prieš VIEŠPATĮ'".

29,25-29 Ne visas Jeremijo laiškas Šemajui mus pasiekė. Tai liudija neužbaigtas sakinys hebraiškame tekste (žr. 25-28 eilutes). Šemajas primena Zefanijui, kad jis turįs galią, būdamas Pašhūro įpėdinis, suimti Jeremiją. Tačiau Zefanijas tik perskaito laišką Jeremijui, — pranašo nesuima.

30

*Viešpaties pažadas savo tautai**

1 Žodis, kuris atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES: 2 "Taip kalbėjo
Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Surašyk visa, ką tau kalbė-
jau į knygą. 3 Žiūrėk, ateina dienos, — tai VIEŠPATIES žodis, —
kai aš sugrąžinsiu savo tautos {Izraelio ir Judo, — sakė VIEŠ-
PATS} tremtinius, — sugrąžinsiu juos į kraštą, kurį daviau jų tė-
vams. Jie paveldės jį'".
4 Tie yra žodžiai, kuriuos pasakė VIEŠPATS apie Izraelį ir
Judą: 5 {Taip kalbėjo VIEŠPATS:}

Siaubo šauksmą girdėjome, —
baimė viešpatauja, ramybės nėra.
6 Klauskit, prašom, ir pagalvokit:
Argi gali vyras gimdyti?
Tai kodėl gi matau visus vyrus
tarsi gimdyves su rankomis ant savo šlaunų?
Kodėl jų visų veidai mirtinai išbalę?
7 Nelaimė! Toji diena yra taip didinga,
kad jokia kita jai neprilygs!
Ji — nelaimės metas Jokūbui,
tačiau nuo jos bus jis išgelbėtas.

8 "Tą dieną, — tai Galybių VIEŠPATIES žodis, — sulaužy-
siu jų kaklo jungą ir sutraukysiu jų pančius". Svetimieji daugiau
jų nebepavergs. 9 O jie tarnaus VIEŠPAČIUI, savo Dievui, ir sa-
vam karaliui Dovydui,* kurį aš jiems išauginsiu.

30,1-31,40 Šie du skyriai neturi chronologinio ryšio nei su prieš juos esančiais, nei su tolesniais skyriais. Jų turinį sudaro pranašavimai apie išganymą, kuriuos Jeremijas paskelbė ryšium su pavergtaisiais Šiaurinės karalystės, Izraelio, tautiečių likučiais. Pietinei karalystei, Judui, patyrus Izraelio likimą, tie pranašavimai buvo praplėsti, įjungiant Judo karalystę. Pranašavimus reikia sieti su ankstyvąja pranašo Jeremijo veikla, galbūt po Ninevės sunaikinimo 612 m. prieš Kr., kai karalius Jošijas paėmė į savo valdžią Šiaurinės karalystės teritoriją. (Žr. 2 Kar 23,15-20).

30,9 "Dovydas": mesijinį Dovydo dinastijos karalių pranašai dažnai vadina "Dovydu". Žr. Ez 34,23-24; 37,24-25; Oz 3,5.

10 “Taigi tu, mano tarne Jokūbai, nebijok, —
tai VIEŠPATIES žodis, — nei nenuogąstauk, Izraeli!
Tik pasižiūrėk! Aš išgelbėsiu tave iš tolimosios vietos,
ir tavuosius palikuonis iš jų tremties krašto.
Tada Jokūbas sugrįš ir ras ramybę,
gyvens saugiai, nebus kam baimę jam kelti,
11 nes aš esu su tavimi, kad tave išgelbėčiau, —
tai VIEŠPATIES žodis.
Padarysiu galą visoms tautoms
kuriose tave išblaškiau,
bet tau galo nepadarysiu.
Tačiau ir tavęs nebausto nepaliksiu, —
nuplaksiu tave teisingu saiku”.

12 Juk taip kalbėjo VIEŠPATS:
“Tavo sužalojimas mirtinas,
tavoji žaizda nebepagydoma!
13 Nėra kam tave gydyti, —
nėra vaisto tavajai ligai,
nėra tau išgijimo.
14 Tave užmiršo visi tavo meilužiai,*
neberūpi jiems kaip tau sekasi.
Taip, smogiau tau kaip priešas kad smogtų,
pamokiau nuožmia bausme,
{už tavo didelę kaltę ir nuodėmių gausybę}.
15 Ko gi aimanuoji dėl savo sužalojimo,
dėl savo nepagydomo skausmo?
Už tavo didelę kaltę ir nuodėmių gausybę
tau visa tai padariau.
16 Tačiau visi ryjantieji tave bus suryti,
o tavieji priešai — visi eis į tremtį.
Visi niokojantieji tave bus nuniokoti,
o visus, apgrobiančius tave, atiduosiu grobimui.

30,14 “Meilužiai”: svetimos tautos, kurias Izraelio ir Judo karaliai kvietėsi į pagalbą. Žr. Ez 16,23.

17 Nes aš grąžinsiu tau sveikatą,
tavąsias žaizdas aš užgydysiu, — tai VIEŠPATIES žodis.
Nors jie tave ir vadino 'Atmestąja' —
'Zionu, kuris niekam nerūpi'".

18 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Žiūrėk! Atstatysiu Jokūbo palapines,
pasigailėsiu jo trobų.
Miestas bus atstatytas ant savosios kalvos
ir rūmai stovės ant savųjų pamatų.
19 Iš tenai skambės padėkos giesmės
ir džiaugsmo balsai.
Padidinsiu jų skaičių, — bus jų nemažai,
Padarysiu juos garbingus, — nebebus jie menki.
20 Jo vaikai bus kaip buvę senovėje,
o jo bendruomenė tvirtai gyvuos mano malone.
Bausme lankysiu visus jų engėjus.
21 Jųjų vadas* bus vienas iš jų pačių,
jųjų valdovas kils iš jų tarpo.
Jam leisiu artintis prie manęs laisvai,
nes kas būtų toks drąsus,
kad išdrįstų artintis prie manęs? — tai VIEŠPATIES žodis.
22 Taip jūs būsite mano tauta,
o aš būsiu jūsų Dievas".

23 Žiūrėk! VIEŠPATIES audra!
Jo įniršis veržiasi viesulu,
šėlstančiu viršum nedorėlių galvos.
24 Deginąs VIEŠPATIES pyktis nesiliaus,
kol neatbaigs ir neįvykdys jo širdies užmojų.
Kai ateis dienų pabaiga, aiškiai suprasite.

30,21 "Jo vadas": atstatyto Izraelio valdovas nebus svetimšalis, bet saviškis. Viešpaties santykiai su juo bus artimi. Artintis prie Dievo be kvietimo buvo laikoma pavojingu dalyku. Žr. Kun 16,1-2.

Geroji naujiena apie grįžimą iš tremties

31

1 "Tuo metu, — tai VIEŠPATIES žodis, —
aš būsiu visų Izraelio šeimų Dievas,
ir jos bus mano tauta".
2 {Taip kalbėjo VIEŠPATS:}
Tauta, išlikusi nuo kalavijo,*
rado malonę dykumoje.*
Kai Izraelis ieškojo ramybės,*
3 iš tolo man pasirodė VIEŠPATS:
"Amžina meile aš pamilau tave,
todėl nesiliauju tau reikštis ištikima meile.
4 Vėl tave atstatysiu, —
mergele Izraelio tauta, būsi atstatyta!
Vėl, išsipuošusi, būgneliais nešina,
žengsi, šoksi linksmuolių ratelyje.
5 Vėl veisi vynuogynus Samarijos kalnuose, —
sodintojai gardžiuosis jų vaisiais.
6 Taip! Diena ateis,
kada sargai ant Efraimo aukštumų šauks:
'Kelkitės! Eikime į Zioną,*
pas VIEŠPATĮ, mūsų Dievą'".

Grįžimo kelias

7 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Džiaugdamiesi giedokite Jokūbui,
valiuokite pirmajai tarp tautų!
Skelbkite, garbindami ir sakydami:
'Savo tautą, likutį Izraelio,
išgelbėjo VIEŠPATS!'.

31,2 "Tauta, išlikusi nuo kalavijo": tremtiniai, išvesti į Babiloną. Jie "rado malonę dykumoje": tremtiniai buvo vedami į Babiloną per dykumą. Jeremijas daro užuominą apie Izraelio išėjimą iš Egipto ir kelionę į Pažado Žemę per Sinajaus dykumą (žr. Iš 16). Dykumoje jie rado Viešpatį — "ramybę". Pažadėtos ramybės radimą skelbia Naujasis Testamentas (žr. Žyd 3-4).

31,6 "Zionas": Izraelio ir Judo karalystės vėl taps vienu Izraeliu — susijungs.

8 Štai aš parvesiu juos iš šiaurės krašto,
surinksiu juos iš žemės pakraščių.
Tarp jųjų akli ir raiši,
moterys su vaikais ir gimdyvės,
visi drauge sugrįš kaip didi bendrija!
9 Verkdami jie eis namo,
bet aš vesiu juos guosdamas.
Vesiu juos prie tekančių upokšnių,
lygiu keliu, kad niekas jame neklupinėtų,
nes esu Izraelio tėvas,
o Efraimas yra mano pirmagimis".

10 "Klausykitės, tautos, VIEŠPATIES žodžio!
Skelbkit jį tolimuose pajūriuose!
Sakykit: 'Tas, kuris išblaškė Izraelį,
surinks ir ganys jį kaip skerdžius savo kaimenę.
11 Taip, nes VIEŠPATS išpirko Izraelį,
atpirko jį iš galingesnės už jį rankos.
12 Jie ateis ir džiūgaus ant Ziono aukštumų,
suplauks prie VIEŠPATIES dovanų:
grūdų, jauno vyno, ir šviežio aliejaus,
avių ir jaučių prieauglio.
Patys jie bus kaip gerai laistomas sodas, —
turės visko, ko jiems reikia.
13 Merginos tuomet linksmai šoks
drauge su jaunais ir senais,
nes jų gedulą pakeisiu džiaugsmu,
guosiu juos ir džiuginsiu kenčiančius.
14 Kunigus valgydinsiu rinktine atnašų dalimi,
o manoji tauta sotinsis mano dovanomis,
— tai VIEŠPATIES žodis'".

Viešpaties gailestingumas savo tautai

15 {Taip kalbėjo VIEŠPATS:}
"Pasigirdo aimanos šauksmas Ramoje,*

31,15 "Rama": miestelis, maždaug 8 km į šiaurę nuo Jeruzalės. Ramoje buvo

raudojimas ir graudus verksmas!
Rahelė rauda savo vaikų, —
ji nesileidžia paguodžiama,
nes jų nebėra".
16 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Nustok aimanavusi,
nusišluostyk ašaras,
nes yra atpildas už tavo vargą, —
tai VIEŠPATIES žodis, —
jie sugrįš iš priešų krašto!
17 Yra vilties tavo ateičiai, —
tai VIEŠPATIES žodis, —
tavo vaikai sugrįš į savo tėvynę!

18 Tikrai girdėjau Efraimą raudant:
'Tu mane plakei, aš priėmiau plakimą.
Aš buvau kaip neprijaukintas veršis.
Sugrąžink mane, leisk man sugrįžti,
nes tu VIEŠPATS, mano Dievas.
19 Nors ir nutrūkau nuo saito, bet gailėjausi, —
atėjęs į protą, sudaviau į šlaunį.*
Esu sugėdintas ir raustu, —
priekaištauju sau už savo jaunystės nuodėmes'.

20 Argi Efraimas man vis dar brangus sūnus,
mano numylėtas vaikas?
Juk kada tik nuo jo nusigręžiu,
aš vis menu jį su ilgesiu.
Manoji širdis dėl jo plaka, —
aš tikrai jo pasigailėsiu, — tai VIEŠPATIES žodis".

---

palaidota Rahelė (žr. 1 Sam 10,2). Rahelė buvo Efraimo — šiaurinių giminių vadovaujančios genties promotė. Ji verkia dėl Šiaurinės karalystės žlugimo. Evangelistas Matas šį skaitinį susiejo su Herodo Betliejaus berniukų žudynėmis (žr. Mt 2,18).

31,19 "Sudaviau į šlaunį": veiksmas nerimo, liūdesio ir gailesčio jausmams išreikšti.

Kvietimas sugrįžti

21 "Pasistatyk ant kelio rodykles,
nužymėk pati sau kelią ženklais,
įsidėmėk vieškelį — kelią,
kuriuo atėjai.
Sugrįžk, mergele Izraelio tauta,
sugrįžk atgal į šiuos tavuosius miestus.
22 Kaip ilgai dar svyruosi,
maištingoji dukra?
Juk VIEŠPATS sukūrė naują dalyką žemėje:
Moteris apkabins vyrą {su meile}".*

23 Taip kalbėjo galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: "Kai su-
grąžinsiu jų tremtinius, Judo krašte ir jo miestuose vėl bus karto-
jamas šis pasveikinimas: 'Telaimina tave VIEŠPATS, teisumo
buveine, šventasis kalne!' 24 Judo krašte ir jo miestuose drauge
gyvens žemdirbiai ir klajojantys su kaimenėmis, 25 nes aš at-
gaivinsiu pavargusius ir pasotinsiu bejėgius". 26 Dabar aš pabudau
ir žvalgausi, nes mano miegas* buvo malonus.
27 "Tikėk manim, ateina dienos, — tai VIEŠPATIES žodis,
— kai Izraelio namuose ir Judo namuose pasėsiu žmonių pasėlį ir
gyvulių pasėlį. 28 Kaip anuomet budėjau prieš juos rauti, griauti,
naikinti, žlugdyti ir siųsti pražūtin, taip budėsiu jų labui, kad at-
statyčiau ir iš naujo pasodinčiau, — tai VIEŠPATIES žodis. 29 Tom
dienom žmonės nebesakys: 'Tėvai* valgė rūgščias vynuoges, bet
dantys atšipo vaikams!' 30 Ne! Kiekvienas mirs už savo paties
kaltę: dantys atšips tam, kuris valgo rūgščias vynuoges".

31,22 "Moteris apkabins vyrą {su meile}": žodžių "su meile" nėra hebraiškame tekste, — jie pridedami dėl aiškumo. Izraelis ir Dievas grįš į meilės santykį. Anksčiau "vyras" (Viešpats) apkabino "moterį" (Izraelį) su meile ir atleidimu, dabar — "širdies" religijoje — po tautos atstatymo, Dievo tauta pajėgs atsiduoti Viešpačiui su meile. Šv. Jeronimas šiame tekste matė Jėzaus pradėjimą iš Šv. Dvasios ir gimimą iš Mergelės Marijos.

31,26 "Miegas": regėjimas. Paties pranašo Jeremijo žodžiai.

31,29 "Tėvai...atšipo": izraeliečių patarlė, teigianti, kad už tėvų nuodėmes kenčia jų vaikai (žr. Ez 18,2). Jeremijas skelbė asmenišką kiekvieno žmogaus atsakomybę už veiksmus. Žr. Jer 31,31-34.

*Naujoji Sandora**

31 "Tikėkit manim, ateina dienos, — tai VIEŠPATIES žodis,
— kada sudarysiu naują sandorą su Izraelio namais ir Judo namais.
32 Ne tokią sandorą, kokią buvau sudaręs su jų tėvais tą dieną, ka-
da paėmiau juos už rankos išvesti iš Egipto žemės. Nors aš buvau
jų Valdovas, o jie sulaužė manąją sandorą, — tai VIEŠPATIES
žodis. 33 Šitokia gi yra sandora, kurią sudarysiu su Izraelio na-
mais, atėjus toms dienoms, — tai VIEŠPATIES žodis: Įdiegsiu
juose savo įstatymą, jį įrašysiu jiems į širdį. Tada aš būsiu jų
Dievas, ir jie bus mano tauta. 34 Tuomet nebereikės bičiuliui ra-
ginti savo bičiulį ar broliui savo brolį: 'Pažinkit VIEŠPATĮ!'
Visi, maži ir dideli, pažins mane, — tai VIEŠPATIES žodis, —
nes jų kaltę atleisiu ir jų nuodėmės daugiau nebeatminsiu".

35 Taip kalbėjo VIEŠPATS — tas,
kuris duoda saulę, kad šviestų dieną,
įpareigoja mėnulį ir žvaigždes, kad šviestų nakčia,
kuris pažadina jūros bangų šniokštimą,
kurio vardas yra Galybių VIEŠPATS:
36 "Tik jei tie įstatai
pranyktų be mano valios, — tai VIEŠPATIES žodis, —
tuomet Izraelio palikuonys
liautųsi buvę tauta amžinai mano akyse".
37 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Tik jei aukštybėse dangūs bus išmatuoti
ar gelmėse žemės pamatai ištirti,
tuomet ir aš atmesiu visus Izraelio palikuonis už visa,
ką jie yra padarę, — tai VIEŠPATIES žodis".

31,31-34 Naujoji Dievo Sandora su Izraeliu yra bendra pranašų tema. Temos šaknys yra Ozėjo pranašystė. Pagal Jeremijo pranašystę, Naujoji Sandora skirsis nuo Sinajaus Sandoros, nes: 1. Nebus sulaužyta, bet bus amžina, 2. Jos įstatymas bus įrašytas į širdį, o ne vien ant akmeninių plokščių, 3. Dievo pažinimas bus taip ryškus žmonių gyvenime, kad nebereikės mokyti. Naujoji Sandora vispusiškai išsipildė tik Jėzaus Kristaus gyvenime ir tarnyboje (žr. Lk 22,20; 1 Kor 11,25).

Naujoji Jeruzalė

38 "Tikėk manim, ateina dienos, tai VIEŠPATIES žodis, — kai
VIEŠPATIES miestas bus atstatytas nuo Hanaelio bokšto lig Kam-
po vartų.* 39 Matavimo virvė sieks dar toliau: tiesiai iki Garebo
kalvos ir po to pasuks link Goato. 40 O visas slėnis {būtent vieta,
kur buvo išmetami lavonai ir pelenai},* visi šlaitai viršum Kedrono
slėnio, iki pat Žirgo vartų kampo rytų pusėje, bus pašvęsti VIEŠ-
PAČIUI. Miestas niekuomet nebebus nuniokotas ar sunaikintas".

32

Jeremijas perka žemės apgulos metu

1 Žodis atėjęs Jeremijui iš VIEŠPATIES dešimtaisiais Judo ka-
raliaus Zedekijo metais,* kurie buvo aštuonioliktieji Nebukadnezaro
metai... — 2 Tuo metu Babilono karaliaus kariuomenė buvo apgulusi
Jeruzalę, o pranašas Jeremijas buvo įkalintas Judo karaliaus rūmų
sargybos būste. 3 Judo karalius Zedekijas buvo jį ten įkalinęs. Ka-
ralius sakė: "Kaip tu drįsti pranašauti: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Tikėk manim, šį miestą atiduosiu Babilono karaliui, — jis užims jį.
4 Nei Judo karalius Zedekijas neištrūks iš kaldėjų nagų, nes jis bus
tikrai atiduotas į Babilono karaliaus rankas. Veidas į veidą su juo
susitiks, akis į akį su juo matysis . 5 Zedekijas bus išvarytas į Ba-
bilioną. Tenai jis pasiliks, kol aš juo pasirūpinsiu, — tai VIEŠ-
PATIES žodis. Kovodami prieš kaldėjus, jūs negalite laimėti'!" —
6 Jeremijas atsakė: "Žodis iš VIEŠPATIES atėjo man šitoks:

31,38 "Nuo Hanaelio bokšto lig Kampo vartų": nuo šiaurės rytų iki šiaurės vakarų Jeruzalės mieste.

31,40 "Slėnis {lavonų ir pelenų}": Ben-Hinomo slėnis į vakarus nuo Jeruzalės. "Žirgo vartai": rytinėje Jeruzalės miesto sienoje, pietrytiniame Šventyklos pastatų kampe.

32,1 "Dešimtieji Zedekijo metai": 588 m. prieš Kristų. "Aštuonioliktieji Nebukadnezaro metai": Nebukadnezaras tapo vyraujančia Artimųjų Rytų jėga po pergalės prieš Egiptą prie Karkemišo 605 m. prieš Kristų. "Aštuonioliktieji metai" datuojami nuo Karkemišo mūšio. Žr. Jer 25,1-14 paaiškinimą.

32,6-9 Jeremijo įkalinimas, silpnavalio karaliaus Zedekijo įsakymu, nebuvo griežto pobūdžio. Be to, kaldėjų Jeruzalės apsiaustis buvo vos prasidėjusi. Pa-

7 ‘Žiūrėk! Tavo dėdės Šalumo sūnus Hanamelis ateis pas tave su
prašymu: ‘Nusipirk mano lauką Anatote, nes turi giminaičio teisę*
jį atpirkti’. 8 Ir, kaip VIEŠPATS buvo sakęs, mano pusbrolis Hana-
melis atėjo pas mane į sargybos būstą ir man sakė: ‘Pirk, prašom,
mano lauką Anatote, Benjamino žemėje, nes, būdamas artimiau-
sias giminaitis, turi paveldėjimo ir atpirkimo teisę. Nusipirk jį
sau’. Tuomet aš supratau, kad tai buvo tikrai VIEŠPATIES žodis.
9 Taigi aš ir nupirkau lauką Anatote iš savo pusbrolio Hanamelio,
atsverdamas jam pinigus, septyniolika sidabro šekelių.
10 Sudarius pirkimo sutartį ir uždėjus antspaudą, pasišaukiau
liudytojus ir atsvėriau sidabrą svarstyklėmis. 11 Tada paėmiau pirki-
mo sutartį, — užantspauduotąją,* apimančią sutartį bei sąlygas, bei
atvirąją, — 12 ir, matant mano pusbroliui Hanameliui, matant
visiems pirkimo sutartį pasirašiusiems liudytojams ir matant vi-
siems judėjams, kurie tuo metu pasitaikė būti sargybos būste, įda-
viau ją Baruchui, Mahsėjo sūnaus Nerijo sūnui.
13 Jų akivaizdoje daviau Baruchui šį įpareigojimą: 14 ‘Taip
kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: ‘Paimk šias sutartis,
— tai yra šitą užantspauduotąją pirkimo sutartį, ir atvirąją, — įdėk
jas į molinį indą,* kad jos ilgai išliktų, 15 nes Galybių VIEŠPATS,
Izraelio Dievas, taip kalbėjo: ‘Namai, dirvos ir vynuogynai bus vėl
perkami šitame krašte!’

Jeremijo malda

16 Pirkimo sutartį įdavęs Nerijo sūnui Baruchui, meldžiausi
VIEŠPAČIUI: 17 ‘Ai, Viešpatie DIEVE! Žiūrėk! Tu padarei dan-

---

vieniai asmenys galėjo praljsti pro kaldėjų saugas ir palaikyti ryšį tarp Jeruzalės ir Anatoto miestelio.

32,7 “Giminaičio teisė”: artimiausias šeimos giminaitis turėjo pareigą išpirkti į ekonominę nelaimę patekusio giminaičio nuosavybę. Giminaičio teisės ir pareigos siekis — išsaugoti šeimos paveldą. (Žr. Kun 25,25-28; Rut 2,20).

32,11 Teisinė pirkimo sutartis buvo sudaroma ant ritinio, kuris būdavo suvyniojamas ir užantspauduojamas. Ant šio ritinio būdavo suvyniojamas kitas — neužantspauduotas pirkimo sutarties ritinys, užantspauduotojo kopija ar santrauka.

32,14 “Molinis indas”: pirmieji Negyvosios jūros ritiniai buvo atrasti panašiuose induose.

gus ir žemę didžia savo galybe, savo pakelta ranka. Nėra tau
negalimo dalyko! [18] Tu lydi ištikima meile iki tūkstantosios kar-
tos ir atmoki už tėvų kaltę pilnu saiku jų vaikams. Tu — didis
ir galingas Dievas, kurio vardas — Galybių VIEŠPATS, [19] didis
užmoju ir galingas darbais, kurio akys atviros visam, ką marūs
žmonės daro, kad atlygintum kiekvienam žmogui pagal jo elgesį
ir jo darbų vaisius! [20] Tu parodei ženklų bei stebuklų Egipto
žemėje ir nūdien darai Izraelyje bei žmonijai. Laimėjai sau vardą,
kurį nūnai turi! [21] Tu savąją tautą Izraelį išvedei iš Egipto žen-
klais ir stebuklais, galinga ranka, nenugalima galybe ir didžiu
siaubu. [22] Atidavei jiems šį kraštą, kaip buvai su priesaika
pažadėjęs jų tėvams, kraštą, plūstantį pienu ir medum. [23] Jie atėjo
ir paveldėjo jį, bet tavojo balso neklausė ir tavojo įstatymo ne-
silaikė. Ką buvai jiems įsakęs daryti, jie nedarė. Todėl tu siun-
tei jiems visą šitą nelaimę...

[24] Žiūrėk! Apgulos pylimai jau paruošti paimti miestą. Dabar
per kalaviją, badą ir marą miestas jau yra jį puolančių kaldėjų
rankose. Kuo grasinai — įvyko. Tikrai tu tai matai! [25] O tačiau
man sakei: 'Nusipirk lauką, užmokėk už jį, pasikviesk liudyto-
jus...!' nors miestas jau yra kaldėjų rankose!"

[26] Tada VIEŠPATIES žodis atėjo Jeremijui: [27] "Žiūrėk! Aš —
VIEŠPATS, visos žmonijos Dievas! Argi yra man kas neįma-
noma?" [28] Todėl taip kalbėjo VIEŠPATS: "Tikėk manim, atiduo-
siu tą miestą į kaldėjų rankas ir Babilono karaliui Nebukadnezarui,
kad jisai jį paimtų. [29] Kariaujantys prieš šį miestą kaldėjai įsiverš,
padegs miestą, pavers pelenais jį drauge su namais, ant kurių stogų
buvo deginami smilkalai Baalui ir aukojamos liejamosios aukos
svetimiems dievams, kad mane supykintų. [30] Juk ir izraeliečiai, ir
judėjai nuo savo jaunystės tedarė vien tai, kas pikta mano akyse.
Tikrai, izraeliečiai tik pykdė mane savo rankų darbais, — tai
VIEŠPATIES žodis. [31] Šis miestas nuo savo įkūrimo lig šios die-
nos kėlė man pyktį ir įniršį, todėl turiu jį pašalinti iš savo akių
[32] už visas blogybes, kurias padarė, kad pykdytų mane, izraeliečiai
ir judėjai, — jie, jų karaliai, jų didžiūnai, jų kunigai, jų pranašai,
Judo ir Jeruzalės gyventojai. [33] Savo nugarą jie man atsuko, o ne
savo veidą! Nors mokiau juos be perstojo ir primygtinai, tačiau
jie nei klausė, nei priėmė pamokymo. [34] Anaiptol, jie suteršė Na-
mus, kurie vadinami mano vardu, pasistatydami juose savo bjau-

rius stabus. 35 Jie pastatė Baalo kauburių aukurus Ben-Hinomo
slėnyje, kad turėtų kur paaukoti savo sūnus ir savo dukras
Molechui* ir užtrauktų ant Judo nuodėmę, nors aš to jiems
niekad neįsakiau. Man net į mintį neatėjo, kad jie darytų tokias
baisybes!

36 Todėl dabar taip kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio Dievas, apie
šį miestą, kuris, kaip jūs sakote: 'Kalaviju, badu ir maru yra ati-
duodamas į Babilono karaliaus rankas': 37 Žiūrėk! Aš surinksiu
juos iš visų kraštų, į kuriuos buvau išblaškęs savo pykčiu, įniršiu
ir didžiu užsidegimu. Aš parvesiu juos į šią vietą ir čia saugiai
apgyvendinsiu. 38 Jie bus mano tauta, o aš būsiu jų Dievas. 39 Vieną
širdį ir vieną kelią duosiu jiems, kad jie mane visuomet garbintų
savo pačių labui ir po jų savo vaikų gerovei. 40 Sudarysiu su jais
amžiną sandorą, niekuomet nuo jų nenusigręšiu ir nesiliausiu dary-
ti jiems gera. Į širdis jiems įdiegsiu pagarbą man, kad jie nuo manęs
nesigręžtų. 41 Džiaugsiuosi jais, — man bus džiugu daryti jiems
gera: visa savo širdimi ir siela atsodinsiu juos tvirtai šitame krašte.

42 Juk taip kalbėjo VIEŠPATS: Lygiai kaip siunčiau šią visą
baisią nelaimę tai tautai, taip siųsiu jiems visa gera, kurį jiems
pažadu. 43 Vėl bus perkami laukai šitame krašte, apie kurį sakote:
'Tai apleisti tyrai, be žmonių ir gyvulių, atiduoti į kaldėjų ran-
kas'. 44 Kai sugrąžinsiu jų tremtinius, laukai bus perkami už pini-
gus, pirkimo sutartys sudaromos ir užantspauduojamos, kviečiami
liudytojai Benjamino žemėje, Jeruzalės priemiesčiuose, Judo
miestuose, — miestuose kalnynų, miestuose Šefelos ir miestuose
Negebo, — tai VIEŠPATIES žodis".

33

Kitas išgelbėjimo pažadas Jeruzalei

1 VIEŠPATIES žodis atėjo antrukart Jeremijui, kai jis vis dar
buvo įkalintas sargybos būste: 2 "Taip kalbėjo VIEŠPATS, — tas,
kuris padarė žemę, duodamas jai pavidalą ir padėdamas jai pama-
tus, kurio vardas yra VIEŠPATS: 3 Šaukis manęs, tau atsiliepsiu!

32,35 "Molechas": dievas, kuriam buvo aukojami žmonės Ben-Hinomo slėnyje.
Čia, kaip ir Jer 19,5 tekste, Molechas vadinamas Baalu. (Žr. Kun 18,21).

Pasakysiu tau nuostabių dalykų, paslapčių, kurių nežinojai. 4 Taip
kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio Dievas apie šio miesto namus ir Ju-
do karalių rūmus, kurie buvo nugriauti palengvinti gynybai nuo
apgulos pylimų bei kalavijo, 5 ir apie tuos, kurie dabar kovoja prieš
kaldėjus vien tam, kad užverstų miestą lavonais tų, kuriuos aš už-
mušu savo pyktyje ir įniršyje. Už visus jų nedorus darbus aš
paslėpiau savo veidą nuo šio miesto.

6 Žiūrėk! Aš atnešiu jai vaistą ir išgijimą, — pagydysiu juos
ir apreikšiu jiems tikros gerovės perteklių. 7 Aš sugrąžinsiu Judo
tremtinius ir Izraelio tremtinius, — atstatysiu juos, kaip buvo
pradžioje. 8 Aš apvalysiu juos nuo visų nuodėmių, kuriomis jie
nusikalto man, — atleisiu jiems visas jų kaltes, kuriomis jie
nusidėjo man ir kėlė maištą prieš mane. 9 Ir šis miestas bus man
džiaugsmo vardas, šlovė ir pasididžiavimas prieš visas žemės tau-
tas, kai jos išgirs apie visa gera, ką aš joms darau. Apims jas bai-
mė, ir drebės jos dėl visokeriopo pertekliaus ir gerovės, kuria
jas aprūpinsiu".

10 Taip kalbėjo VIEŠPATS: "Šitoje vietoje, apie kurią jūs
sakote: 'Tai apleisti tyrai, nes nėra žmonių nei gyvulių!', — Judo
miestuose ir tuščiose Jeruzalės gatvėse, kur dabar nėra nei žmonių,
nei gyventojų, nei gyvulių, — vėl girdėsis 11 džiaugsmo šauksmas
ir linksmybės šauksmas, jaunikio balsas ir jaunosios balsas, balsai
tų, kurie, nešdami padėkos aukas į VIEŠPATIES namus, gieda:
'Dėkokite Galybių VIEŠPAČIUI, nes VIEŠPATS yra geras, — jo
ištikima meilė tveria amžinai!' Aš atstatysiu tą kraštą, kaip jis bu-
vo pradžioje, — pasakė VIEŠPATS".

12 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS: "Šitoje vietoje, nūnai
tuščioje, be žmonių ir gyvulių, ir visuose jos miestuose, vėl bus
piemenims žardų, kur suleisti savo kaimenes. 13 Aukštumų mies-
tuose, Šefelos miestuose ir Negebo miestuose, Benjamino šalyje,
Jeruzalės apylinkėse ir visuose Judo miestuose kaimenės vėl praeis
pro rankas to, kuris jas skaičiuoja, — pasakė VIEŠPATS".

Teisioji Atžala ir sandora su Dovydu

14 *"Žiūrėk! Ateina dienos, — tai VIEŠPATIES žodis, — kai
aš įvykdysiu pažadą, duotą Izraelio namams ir Judo namams.
15 Tomis dienomis, atėjus laikui, atželdinsiu Dovydui teisumo
atžalą. Jis įvykdys krašte teisingumą ir teisumą. 16 Tomis dienomis
Judas bus išgelbėtas, ir Jeruzalė gyvens saugiai. Štai yra vardas,
kuriuo ji bus vadinama: 'VIEŠPATS yra mūsų teisumas'. 17 Nes
taip kalbėjo VIEŠPATS: Dovydui niekad nepritrūks įpėdinio Izraelio namų soste 18 ir kunigams iš Levio giminės niekad nepritrūks
mano tarnyboje įpėdinių, idant aukotų deginamąsias aukas, degintų grūdų atnašas ir kasdien pjautų aukas".

19 VIEŠPATIES žodis atėjo Jeremijui: 20 "Taip kalbėjo VIEŠPATS: Jei kas iš jūsų galėtų sulaužyti mano sandorą su diena ir
mano sandorą su naktim taip, kad diena ir naktis nebeateitų joms
skirtu laiku, 21 tik tuomet ir manoji sandora su Dovydu galėtų būti
sulaužyta taip, kad jis neturėtų sūnaus, valdančio jo soste, ir sandora su mano tarnais, Levio giminės kunigais. 22 Visai kaip yra nesuskaičiuojama dangaus skliauto galybė ir nepaseikėjamas pajūrio
smėlis, taip aš padauginsiu savo tarno Dovydo palikuonis ir man
tarnaujančius levitus".

23 VIEŠPATIES žodis atėjo Jeremijui: 24 "Taip kalbėjo VIEŠPATS: Argi nepastebėjai, ką šie žmonės sako: 'Abidvi šeimos,
kurias VIEŠPATS išsirinko, dabar yra jo atmestos', ir kaip jie
niekina manąją tautą, tarsi jų akyse ji nebebūtų tauta? 25 Taip
pareiškė VIEŠPATS: Tik jei neturėčiau sandoros su diena ir naktim, tik jei nebūčiau davęs įstatų dangui ir žemei, tuomet Jokūbo
palikuonis ir savo tarną Dovydą atmesčiau taip, kad iš jo palikuonių tarpo neimčiau valdovais Abraomo, Izaoko ir Jokūbo palikuonims. Sugrąžinsiu jų tremtinius ir būsiu jiems gailestingas".

33,14-26 Šis tekstas yra ilgiausias Jeremijo knygos skaitinys, kurio nerandame graikiškajame Septuagintos vertime. Atrodo, kad jis yra potremtinis įkvėpto autoriaus, panaudojusio Jeremijo pranašystės trupinius, intarpas. Savo mintijimu skiriasi nuo pranašo Jeremijo ateities vizijos. Pranašavimas apie amžiną Dovydo dinastiją (14-17 eilutės), kaip Natano pranašystės išsipildymą (žr. 2 Sam 7,8-16), ir pranašavimas apie amžiną kunigystę ir auką (18-oji eilutė) neišsipildė su žydų tautos atstatymu po Babilono tremties. Abiejų pranašysčių išsipildymą liudija tik Jėzus Nazarietis, kuris sujungė savo mesijinę kilmę iš Dovydo dinastijos su amžina kunigyste ir vienkartine auka. Žr. Žyd 6,20; 7,24-25.

34

Zedekijo likimas

[1] Žodis, kuris atėjo iš VIEŠPATIES Jeremijui, kai Babilono karalius Nebukadnezaras, visa jo kariuomenė, jam pavaldžios žemės karalystės bei kitos tautos kariavo prieš Jeruzalę ir visus jos miestus. [2] "Taip kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio Dievas: Eik ir kalbėk su Judo karaliumi Zedekiju, pasakyk jam: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS: Tikėk manim, aš atiduodu šį miestą į Babilono karaliaus rankas, jis sunaikins jį ugnimi. [3] Ir tu pats neišvengsi jo rankos. Tikrai tu būsi pagautas ir atiduotas į jo nagus. Akis į akį su juo susitiksi, veidas į veidą su juo kalbėsies. Po to būsi išvestas į Babiloną'.

[4] Tik paklausyk VIEŠPATIES žodžio, Judo karaliau Zedekijau! Taip apie tave VIEŠPATS kalbėjo: 'Nuo kalavijo tu nemirsi. [5] Tu mirsi ramybėje. Žmonės apraudos tave, šaukdami: 'Vargas, valdove!' ir degins smilkalus tavo laidotuvėse taip pat, kaip jie darė tavo tėvams, karaliams, buvusiems prieš tave. Aš — tas, kuris tai pažada, — tai VIEŠPATIES žodis'".

[6] Pranašas Jeremijas pakartojo visus šiuos žodžius Judo karaliui Zedekijui Jeruzalėje, [7] Babilono karaliaus kariuomenei kariaujant prieš Jeruzalę ir dar išlikusius Judo miestus Lachišą ir Azeką,* nes iš įtvirtintų miestų buvo beišlikę tik tie miestai.

Vergų išlaisvinimo sutartis sulaužyta

[8]* Žodis, kuris atėjo iš VIEŠPATIES Jeremijui po to, kai karalius Zedekijas sudarė sandorą su visais Jeruzalės gyventojais paskelbti jiems išlaisvinimo įsaką. [9] Taigi kiekvienas privalėjo

34,7 "Lachišas ir Azeka": du Judo karalystės miestai su tvirtovėmis į pietvakarius nuo Jeruzalės, kuriuos Nebukadnezaras, norėdamas užkirsti kelią Egiptui, skubančiam į pagalbą Judo karalystei, laikė apgulos stovyje. Tarp 1935 ir 1938 m. archeologai užtiko Lachišo piliakalnyje keletą laiškų ant keramikos šukių, kurių data — 598 ar 588 m. prieš Kristų. Laiškai mini ir Lachišą, ir Azeką.

34,8-22 Jeruzalės gyventojai kaldėjų apgulos metu, Zedekijo iniciatyva, nutarė išlaisvinti tautiečius — brolius ir seseris žydus — iš vergijos. Be abejo, tai

duoti laisvę savo vergams judėjams, vyrui ir moteriai. Niekas ne-
turi laikyti savo tautietį judėją vergijoje. 10 Visi didžiūnai ir žmo-
nės, sudariusieji sandorą, sutiko duoti laisvę savo vergams, vyrams
ir moterims, ir nebelaikyti jų daugiau vergais. Tačiau nors sutiko
ir juos išlaisvino, 11 ilgainiui pakeitė savo mintį ir pradėjo imti at-
gal savo išlaisvintuosius vergus ir verges, priversdami juos vėl
vergauti.

12 Tada atėjo žodis iš VIEŠPATIES: 13 "Taip kalbėjo VIEŠ-
PATS, Izraelio Dievas: 'Ir aš sudariau sandorą su jūsų tėvais, kai
išvedžiau juos iš Egipto žemės, iš vergijos namų, įsakydamas:
14 'Kas septinti metai kiekvienas jūsų duos laisvę savo tautiečiui
judėjui, tau save pardavusiam. Šešerius metus jis bus tau vergas,
o po to tu duosi jam laisvę. Tačiau jūsų tėvai neklausė ir į mane
nekreipė dėmesio. 15 Jūs gi neseniai buvote atsivertę ir darėte tai,
kas mano akyse teisinga, paskelbėte išlaisvinimą vienas kitam ir
mano akivaidoje sudarėte sandorą Namuose, kurie vadinami
mano vardu. 16 Dabar gi apsigalvojote ir išniekinote mano vardą,
kiekvienas imdamas atgal savo vergus ir verges, kuriems buvote
davę laisvę. Jūs privertėte juos vėl vergauti. 17 Todėl, — taip
kalbėjo VIEŠPATS, — jūs man nepaklusote, nedavėte laisvės
kiekvienas savo broliui ir savo kaimynui. Tikėkit manim! Dabar
aš skelbiu jus laisvus, — tai VIEŠPATIES žodis, — laisvus kala-
vijui, marui ir badui! Padarysiu jus siaubo reginiu visoms žemės
karalystėms. 18 *Su vyrais, sulaužiusiais mano sandorą ir nesilai-
kiusiais mano akivaizdoje sudarytos sutarties įpareigojimų, pa-
sielgsiu kaip su veršiu, kurį jie perskrodė pusiau ir praėjo tarp
abiejų pusių. 19 Judo ir Jeruzalės didžiūnus, dvariškius, kunigus ir
paprastus žmones, praėjusius tarp abiejų veršio pusių, 20 aš ati-
duosiu, visus iki vieno, į rankas jų priešų ir tų, kurie tyko jų gyvy-
bės. Jų lavonais maitinsis padangių paukščiai ir lauko žvėrys.

---

buvo daroma dėl dviejų priežasčių: įjungti į miesto gynėjų eiles daugiau jėgų ir atsiprašyti Sandoros Dievą už nepaisymą įstatymo, pagal kurį judėjai vergai turėjo atgauti laisvę po šešerių metų (žr. Įst 15,12-15). Tačiau, kai apgula buvo laikinai nutraukta, turbūt dėl Egipto faraono Hofros pagalbos (žr. Jer 37,5), Jeruzalės gyventojai sulaužė sutartį ir prievarta grąžino savo tautiečius į vergiją.

34,18-19 Senasis Testamentas (žr. Pr 15,10-17) ir tuolaikiniai įrašai liudija, kad sutartys būdavo patvirtinamos praeinant tarp pusiau perskrostų gyvulių ar

[21] Ir Judo karalių Zedekiją, drauge su jo didžiūnais, atiduosiu
jų priešams ir tiems, kurie tyko jų gyvybės, — Babilono karaliaus
kariuomenei, kuri dabar yra nuo jūsų pasitraukusi. [22] Tikėk ma-
nim, aš duosiu įsakymą, — tai VIEŠPATIES žodis, — ir sugrąžin-
siu juos prie šio miesto. Jie puls ir jį užims, ugnimi jį sunaikins.
Judo miestus paversiu tyrais, kur negyvena joks žmogus.

35

Ištikimieji rechabiečiai

[1] Žodis, kuris atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES Judo karaliaus
Jošijo sūnaus Jehojakimo dienomis:* [2] "Kreipkis į rechabiečius,*
kalbėk su jais. Nuvesk juos į VIEŠPATIES namus, į vieną iš jų
kambarių, ir pasiūlyk jiems vyno". [3] Taigi pasiėmiau Habazinijo
sūnaus Jeremijo sūnų Jaazaniją, drauge su jo broliais ir visais jo
sūnumis, visą rechabiečių šeimyną, [4] ir nusivedžiau juos į VIEŠ-
PATIES namus, į Dievo vyro Igdalijo sūnaus Hanano sūnų* kam-
barį, greta didžiūnų kambario, viršum Šalumo sūnaus, durininko
Maasėjo kambario. [5] Tada padėjau šiems rechabiečių vyrams pil-
nus ąsočius vyno bei taures, tardamas: "Išgerkit vyno!" [6] "Mes
vyno negeriame, — jie man atsakė, — nes mūsų tėvas Rechabo
sūnus Jonadabas* mums įsakė: 'Vyno niekad negersit nei jūs, nei
jūsų vaikai. [7] Be to, nei statysit namų, nei sėsit pasėlių, nei veisit
ar turėsit vynuogynų. Jūs turit pragyventi visą savo amžių pala-
pinėse, idant galėtumėt ilgai tarpti žemėje, kurioje gyvenat kaip

---

paukščių dalių. Sutarties dalyviai šaukdavosi ant savęs paskerstojo gyvulio likimą, jeigu jie sutartį sulaužytų.

35,1 "Jehojakimo dienomis": maždaug 599 ar 598 m. prieš Kristų.

35,2 "Rechabiečiai": judėjų klanas, kurio nariai tikėjo, kad Dievui įmanoma tarnauti tik laikantis pirmykščio Izraelio gyvenimo būdo — klajonių sąlygų Sinajaus dykumoje. Užtat jie griežtai priešinosi Kanaano žemdirbių kultūrai. Pranašas Jeremijas, nors ir nebuvo rechabietis, pabrėžia jų ištikimumą savo idealams, kad sugėdintų savo neištikimus tautiečius.

35,4 "Hanano sūnūs": šio Dievo vyro, arba pranašo, mokiniai. "Maasėjas": kunigo Zefanijo tėvas (Jer 29,25; 37,3)? "Durininkas": kunigas, Šventyklos pareigūnas. Žr. Jer 52,24.

35,6 "Jonadabas": karaliaus Jehu bendralaikis. Žr. 2 Kar 10, 15-17.

praeiviai. 8 Mes visai paklusome mūsų tėvo Rechabo sūnaus Jo-
nadabo įsakymui, negėrėme vyno visą savo gyvenimą nei mes,
nei mūsų žmonos, nei mūsų sūnūs ir dukterys, 9 nesistatėme namų
gyventi. Neturim nei vynuogynų, nei dirvų, nei pasėlių. 10 Mes
gyvename palapinėse. Mes paklusom ir darėm visa, ką mūsų pro-
tėvis Jonadabas mums įsakė. 11 Ir tiktai, kai Babilono karalius
Nebukadnezaras įsiveržė į šitą kraštą, sakėme: 'Pakilkim! Eikim į
Jeruzalę, kad nebūtume ant kaldėjų ir aramėjų kariuomenės* ke-
lio'. Dėl to dabar ir gyvename Jeruzalėje".

12 Tada atėjo Jeremijui žodis iš VIEŠPATIES: 13 "Taip kalbėjo
Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Eik ir sakyk Judo vyrams
ir Jeruzalės gyventojams: Nejau nepasimokysit ir nepaklausysit
mano žodžių? — tai VIEŠPATIES žodis. 14 Žodžių, kuriais Re-
chabo sūnus Jonadabas uždraudė savo vaikams gerti vyną, buvo
laikomasi. Iki šios dienos jie negėrė vyno, nes klausė savo pro-
tėvio įsakymo. Nors aš ir kalbėjau jums primygtinai be perstojo,
jūs manęs neklausėte. 15 Be perstojo siunčiau pas jus savo tarnus
pranašus, kad sakytų jums: 'Grįžkite, visi, iš savo nedoro kelio,
taisykite savo elgesį, neikite svetimų dievų garbinti, kad išlik-
tumėte krašte, kurį daviau jums ir jūsų tėvams'. Bet jūs nei
kreipėte dėmesį, nei manęs paklausėte. 16 Taip, Rechabo sūnaus
Jonadabo vaikai laikėsi įsakymo, kurį jiems davė jų protėvis, bet
ši tauta manęs nepaklausė! 17 Todėl, — taip kalbėjo VIEŠPATS,
Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, — tikėk manim, užtrauksiu
Judui ir visiems Jeruzalės gyventojamss visą nelaimę, kuria jiems
grasinau, dėl to, kad jie nepaklausė manęs, kai jiems kalbėjau, nei
atsiliepė, kai juos šaukiau".

18 O rechabiečiams Jeremijas pasakė: "Taip kalbėjo Galybių
VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Kadangi jūs paklausėte savo tėvo
Jonadabo įsakymo, likdami ištikimi visiems jo pamokymams, ir
darėte visa, kaip jis buvo jums įsakęs', 19 todėl taip kalbėjo Galy-
bių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Rechabo sūnus Jonadabas niekad
nepritrūks palikuonio, kuris man tarnautų!'"

35,11 "Aramėjų kariuomenė": Nebukadnezaras, žygiuodamas prieš Jeruzalę, pa-
traukė į savo pusę Judo karalystės kaimynus.

2. Jeremijo kančia

36

Baruchas užrašo Jeremijo pranašavimus

1 Ketvirtaisiais Judo karaliaus Jošijo sūnaus Jehojakimo metais
šis žodis iš VIEŠPATIES atėjo Jeremijui: 2 "Paimk ritinį ir surašyk
jame visus žodžius, kuriuos tau kalbėjau apie Izraelį ir apie Judą,
ir apie visas tautas, nuo to laiko, kai pirmukart tau kalbėjau Joši-
jo dienomis iki šiandien. 3 Gal Judo namai, išgirdę apie visas
nelaimes, kurias manau jiems padaryti, gręšis visi iki vieno iš sa-
vo nedoro kelio, idant galėčiau atleisti jų nedorumą ir nuodėmę".
4 Jeremijas pasišaukė Nerijo sūnų Baruchą. Baruchas surašė į ri-
tinį iš Jeremijo lūpų visus žodžius, kuriuos VIEŠPATS buvo jam
kalbėjęs.
5 Po to Jeremijas davė Baruchui nurodymus: "Aš nebegaliu eiti
į VIEŠPATIES namus, — man tai nebeįmanoma.* 6 Taigi eiti turi
tu ir pasninko dieną žmonėms girdint VIEŠPATIES namuose per-
skaityti iš šito ritinio VIEŠPATIES žodžius, kuriuos užrašei iš mano
lūpų. Perskaityk juos taip pat ir girdint visiems Judo žmonėms,
ateinantiems iš savųjų miestų. 7 Gal jų maldavimas pasieks VIEŠ-
PATĮ, ir jie visi iki vieno gręšis iš savo nedoro kelio, nes didis yra
pykčio įniršis, su kuriuo VIEŠPATS kreipėsi į šią tautą. 8 Nerijo
sūnus Baruchas padarė visa, kaip jam buvo liepęs pranašas Jeremi-
jas apie VIEŠPATIES žodžių skaitymą VIEŠPATIES namuose.
9 Atsitiko, kad penktaisiais Judo karaliaus Jošijo sūnaus Je-
hojakimo metais, devintą mėnesį, buvo paskelbtas pasninkas vi-
siems Jeruzalės gyventojams ir visiems žmonėms, atėjusiems į
Jeruzalę iš Judėjos miestų. 10 Tada, raštvedžio Šafano sūnaus
Gemarijo* kambaryje, aukštutiniame VIEŠPATIES namų kieme,

36,5 Arba dėl persekiojimo po pamokslo Šventykloje (žr. Jer 7,1-15), arba dėl laikino netyrumo, kuris padarė žydą nešvariu — draudė dalyvauti Šventyklos liturgijoje.

36,10 "Gemarijas": narys Jeremijui palankios šeimos, turėjusios teisę naudotis kambariu Šventyklos vartų sargybos būste, kuris buvo virš Šventyklos kiemo. Šiame kambaryje Baruchas, stovėdamas prie lango, perskaitė žmonėms pranašo pamokslą.

prie įėjimo į Naujuosius VIEŠPATIES namų vartus, Baruchas,
visiems žmonėms girdint, perskaitė iš knygos VIEŠPATIES
žodžius.
11 Šafano sūnaus Gemarijo sūnus Mikaijas girdėjo visus VIEŠ-
PATIES žodžius, kai jie buvo skaitomi iš knygos. 12 Jis nuėjo į
raštvedžio* kambarį karaliaus rūmuose, kur kaip tik tuo metu
tarėsi visi didžiūnai: raštvedys Elišama, Šemajo sūnus Delaijas,
Achboro sūnus Elnatanas, Šafano sūnus Gemarija, Hananijo
sūnus Zedekijas ir visi kiti pareigūnai. 13 Mikaijas jiems pranešė
visa, ką buvo išgirdęs, kai Baruchas skaitė žmonėms iš knygos.
14 Tuomet didžiūnai nusiuntė pas Baruchą Kušio sūnaus Še-
lemijo sūnaus Netanijo sūnų Jehudį su įsakymu: "Pasiimk į
rankas ritinį, kurį skaitei žmonėms girdint, ir ateik!" Nerijo sūnus
Baruchas atėjo pas juos su ritiniu rankoje. 15 "Prašom sėstis, —
jie tarė jam, — ir jį mums perskaityti". Ir Baruchas jiems jį per-
skaitė. 16 Išgirdę visus jo žodžius, ėmė nuogąstauti ir sakyti vie-
nas kitam: "Mes tikrai privalome visa tai pranešti karaliui". 17 Po
to jie Baruchą klausinėjo: "Pasakyk mums, prašom, kaip užrašei
visus šiuos žodžius? Ar tai buvo iš jo lūpų?" 18 Baruchas atsakė:
"Pats Jeremijas sakė visus šiuos žodžius, ir aš knygoje užrašiau
juos rašalu". 19 Tuomet didžiūnai sakė Baruchui: "Eik ir pasi-
slėpk, tu ir Jeremijas! Tenežinos niekas, kur judu esate!"
20 Padėję ritinį į saugią vietą raštvedžio Elišamos kambaryje,
jie nuėjo į rūmus pas karalių ir pranešė jam visą reikalą. 21 Kara-
lius pasiuntė Jehudį atnešti ritinį. Jehudis atnešė jį iš raštvedžio
Elišamos kambario ir perskaitė klausant karaliui bei visiems,
aplink karalių stovintiems didžiūnams. 22 Tuo metu karalius
sėdėjo žiemos rūmuose priešais kaitrią ugnį žarijų puode, nes bu-
vo devintasis mėnuo. 23 Kai tik Jehudis perskaitydavo tris ar ke-
turias skiltis, karalius raštvedžio peiliu* nupjaudavo tą gabalą ir
nusviesdavo į ugnį žarijų puode, kolei visas ritinys sudegė žarijų
puodo ugnyje. 24 Karalius ir visi jo dvariškiai, klausydamiesi visų
tų žodžių, nei baiminosi, nei persiplėšė savo drabužius. 25 Nors

36,12 "Raštvedžio kambarys": karaliaus sekretoriaus įstaiga.
36,23 "Raštvedžio peilis": tuometinė plunksna buvo nendrė, kurią reikėjo dažnai paaštrinti.

Elnatanas, Delaijas ir Gemarijas puolė maldauti karalių nedeginti
ritinio, jis jų nepaklausė. [26] Be to, karalius įsakė karaliaus sūnui
Jerahmeėliui, Azrielio sūnui Serajai ir Abdeėlio sūnui Šelemijai
suimti raštininką Baruchą ir pranašą Jeremiją. Bet VIEŠPATS
juos paslėpė.

[27] Karaliui sudeginus ritinį su žodžiais, kuriuos Baruchas bu-
vo užrašęs iš Jeremijo lūpų, VIEŠPATIES žodis atėjo Jeremijui:
[28] "Paimk kitą ritinį ir užrašyk jame žodžius, buvusius pirmajame
ritinyje, kurį sudegino Judo karalius Jehojakimas. [29] O apie Judo
karalių Jehojakimą pasakysi: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS: Tu drįsai
sudeginti ritinį, sakydamas: Kodėl jame parašei: 'Babilono kara-
lius tikrai ateis ir šitą kraštą nuniokos, nepalikdamas jame nei
žmogaus, nei gyvulio?' [30] Todėl taip kalbėjo VIEŠPATS apie Ju-
do karalių Jehojakimą*: 'Nebus jam palikuonio, sėdinčio Dovydo
soste! Jo paties lavonas bus išmestas kaitrai per dieną ir šalčiui per
naktį. [31] Nubausiu jį, jo palikuonis ir dvariškius už jų nedorumą,
užtrauksiu jiems, visiems Jeruzalės gyventojams ir Judo žmonėms
visas nelaimes, kuriomis jiems grasinau, nes jie nenorėjo klausyti!"

[32] Jeremijas paėmė kitą ritinį ir padavė jį savo raštininkui Ne-
rijo sūnui Baruchui. Tasai užrašė jame iš Jeremijo lūpų visus žo-
džius knygos, kurią Judo karalius Jehojakimas sudegino ugnyje.
Prie jų buvo pridėta daug panašių žodžių.

37

Jeremijas kalėjime

[1] Dabar karaliavo Jošijo sūnus Zedekijas. Karaliumi Judo
krašte, vietoje Jehojakimo sūnaus Konijo,* jį padarė Babilono ka-
ralius Nebukadnezaras. [2] Tačiau nei jis pats, nei jo dvariškiai, nei
krašto žmonės neklausė žodžių, kuriuos kalbėjo VIEŠPATS per
pranašą Jeremiją.

[3] Vis dėlto karalius Zedekijas pasiuntė pas Jeremiją Šelemijo
sūnų Jehukalą ir kunigo Maasėjo sūnų Zefaniją su šiuo prašymu:

36,30 Jehojakimo sūnus Jehojachinas tapo karaliumi, — jis karaliavo tik tris mėnesius Jeruzalėje. Ištremtas į Babiloną, Jehojachinas mirė tremtyje po 37 metų. Apie Jehojakimo palaidojimą žr. Jer 22,19.

37,1 "Konijas": sutrumpintas Jehojachino vardas.

"Pasimelsk, prašom, VIEŠPAČIUI, mūsų Dievui, už mus". [4] Tuo
metu Jeremijas dar nebuvo įmestas į kalėjimą,* — tebevaikščiojo
laisvas tarp žmonių. [5] Be to, faraono kariuomenė* buvo išžygiavusi
iš Egipto, ir Jeruzalę supusieji kaldėjai, apie tai išgirdę, nuo miesto
buvo pasitraukę.
[6] Tada VIEŠPATIES žodis atėjo Jeremijui: [7] "Taip kalbėjo
VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Duokite šį atsakymą Judo karaliui,
atsiuntusiam jus manęs pasiteirauti: Žiūrėk! Faraono kariuome-
nė, žygiavusi jums į pagalbą, sugrįš į savo kraštą — į Egiptą. [8] O
kaldėjai sugrįš ir kovos prieš šitą miestą, — paims jį ir sunaikins
jį ugnimi'.
[9] Taip VIEŠPATS kalbėjo: 'Neapsigaudinėkite, manydami:
'Kaldėjai visiškai atsitrauks nuo mūsų', nes jie nepasitrauks! [10] Net
jeigu nugalėtumėte visą prieš jus kovojančią kaldėjų kariuomenę
ir būtų išlikę tik sunkiai sužeistieji savo palapinėse, net tie atsikėlę
galėtų sunaikinti šitą miestą ugnimi'".
[11] Kaldėjų kariuomenei, išsigandusiai faraono kariuomenės,
pasitraukus nuo Jeruzalės, [12] Jeremijas, norėdamas dalyvauti savo
šeimos paveldo padalinime, pakilo iš Jeruzalės eiti į Benjamino
žemę. [13] Kai pasiekė Benjamino vartus, tenai buvęs sargybinis,
Hananijo sūnaus Šelemijo sūnus, vardu Irijas, nutvėrė pranašą,
rėkdamas: "Pas kaldėjus tu nori perbėgti!" [14] Jeremijas atsakė: "Tai
netiesa! Pas kaldėjus aš neperbėgu!" Bet Irijas nenorėjo jo gir-
dėti, suėmė Jeremiją ir nuvedė jį pas didžiūnus".
[15] Didžiūnai, įtūžę ant Jeremijo, įsakė jį nuplakti ir įkalinti
raštvedžio Jonatano namuose, kuriuos jie buvo pavertę kalėjimu.
[16] Taip Jeremijas pateko į cisternos namą, į vienutę, ir ten išbuvo
daug dienų.
[17] Kartą karalius Zedekijas slaptai atsivesdino jį į savo rūmus
ir klausė: "Gal turi žodį iš VIEŠPATIES?" Jeremijas atsakė:
"Taip! Tu būsi atiduotas į Babilono karaliaus rankas". [18] Paskui
Jeremijas karalių paklausė: "Kuo nusidėjau tau, tavo dvariškiams
ir šitiems žmonėms, kad mane įmetėte į kalėjimą? [19] Kur yra dabar
jūsų pranašai, [20] pranašavusieji jums, kad Babilono karalius
neužpuls nei jūsų, nei šito krašto? Dabar gi maldauju, mano val-

---

37,4 Chronologiškai šis epizodas seka Jer 34,1-7.

37,5 "Faraono kariuomenė": Egipto faraono Hofros kariuomenė, kuri privertė kaldėjus trumpam laikui nutraukti Jeruzalės apgulą. (Žr. Jer 34,21).

dove karaliau, išklausyk mano maldavimą: Negrąžink manęs į raštvedžio Jonatano namus numirti".

[21] Karalius Zedekijas davė įsakymą, kad Jeremijas būtų uždarytas sargybos kiemo būste, ir jam kasdien iš Kepėjų gatvės būtų duodama kepalas duonos, kol duona mieste visiškai išsibaigs. Jeremijas taip ir liko sargybos kiemo būste.

38

Jeremijas cisternoje

1 Matano sūnus Šepatijas, Pašhūro sūnus Gedalijas,* Šelemijo sūnus Juchalas ir Malkijo sūnus Pašhūras klausėsi žodžių, kuriuos Jeremijas kalbėjo visiems žmonėms: 2 "Taip kalbėjo VIEŠPATS: 'Kas liksis šitame mieste, tas mirs nuo kalavijo, bado ir maro. O kas išeis pas kaldėjus, tas išliks gyvas, — bent jo gyvybė bus išgelbėta kaip karo belaisvio ir išliks gyvas'. 3 Taip kalbėjo VIEŠPATS: 'Šis miestas tikrai bus atiduotas į Babilono karaliaus kariuomenės rankas ir bus paimtas'". 4 Didžiūnai kreipėsi į karalių, sakydami: "Nubausk, prašom, šį vyrą mirties bausme, nes jis, kalbėdamas tokius dalykus, silpnina rankas* kareivių ir visų žmonių, pasilikusių šitame mieste. Iš tikrųjų, jis nesirūpina mūsų žmonių gerove, bet daro jiems žalą". 5 Karalius Zedekijas atsakė: "Gerai! Jis jūsų rankose! Karalius prieš jus juk yra bejėgis!" 6 Jie paėmė Jeremiją ir įmetė jį į karaliaus sūnaus Malkijo cisterną, buvusią sargybos kieme, nuleisdami jį virvėmis į dugną. Vandens cisternoje nebuvo, tik dumblas. Jeremijas įklimpo į dumblą.

7 Bet kušitas* Ebed-Melechas, karaliaus rūmų dvariškis, išgirdo, kad jie įmetė Jeremiją į cisterną. Pasitaikė, kad karalius kaip tik tuo metu sėdėjo Benjamino vartuose. Ebed-Melechas nuėjo

---

38,1 "Pašhūro sūnus Gedalijas": apie Pašhūrą skaitome Jer 20,1 tekste. "Malkijo sūnus Pašhūras": šį Pašhūrą mini Jer 21,1. Pranašo areštas sargybos kiemo būste nebuvo griežtas (Jer 37,21), — jis galėjo kalbėti žmonėms. Žr. Jer 32,6-9.

38,4 "Jis silpnina jų rankas": demoralizuoja miesto gynėjus. Šį posakį liudija Lachišo komendanto laiškas. Žr. Jer 34,7.

38,7 "Kušitas": etiopas. Atrodo, kad Ebed-Melechas — jo vardas reiškia "Karaliaus tarnas" — buvo įtakingas asmuo karaliaus dvare.

ten iš rūmų ir kreipėsi į jį: [9] "Mano valdove, karaliau! Šitie vyrai
yra kalti dėl visko, ką padarė pranašui Jeremijui. Jie įmetė jį į
cisterną ten mirti badu, nes duonos mieste nebėra". [10] Tuojau ka-
ralius kušitui Ebed-Melechui įsakė: "Pasiimk su savim iš čia tre-
jetą vyrų ir iškelk pranašą Jeremiją iš cisternos, kad nenumirtų".
[11] Ebed-Melechas pasiėmė su savim vyrus, nuėjo pirma į drabužių
podėlį karaliaus rūmuose ir paėmė iš čia senų skudurų bei
sudėvėtų drabužių, kuriuos nuleido virvėmis Jeremijui cisternoje.
[12] Kušitas Ebed-Melechas šūktelėjo Jeremijui: "Užkišk senus
skudurus ir sudėvėtus drabužius tarp savo pažastų ir virvių".
Jeremijui tai padarius, [13] jie ėmė traukti jį aukštyn virvėmis ir
iškėlė iš cisternos. Jeremijas liko sargybos kiemo būste.

Zedekijas vėl kreipiasi į Jeremiją

[14] Po to karalius Zedekijas pasiuntė, kad atvestų Jeremiją pas
jį prie trečiojo įėjimo į VIEŠPATIES namus. Zedekijas kreipėsi į
Jeremiją: "Noriu tavęs šį tą paklausti. Neslėpk nieko nuo manęs!"
[15] Jeremijas Zedekijui atsakė: "Jei tau pasakyčiau, juk įsakytum
nubausti mane mirtimi, ar ne? Jei tau duočiau patarimą, vis vien
manęs neklausytum?" [16] Tada karalius Zedekijas slapta prisiekė
Jeremijui: "Kaip gyvas VIEŠPATS, kuris davė mums šią gyvybę,
tavęs mirtimi aš nebausiu, nei atiduosiu į rankas žmonių, ieškančių
tavo gyvybės".

[17] Dabar Jeremijas atsakė Zedekijui: "Taip kalbėjo VIEŠ-
PATS, Galybių Dievas, Izraelio Dievas: "Jei pasiduosi Babilono
karaliaus pareigūnams, išgelbėsi savo gyvybę, — šitas miestas
nebus sunaikintas ugnimi, o tu pats ir tavo šeima išliks. [18] Bet jei
nepasiduosi Babilono karaliaus pareigūnams, miestas bus atiduo-
tas kaldėjams į rankas, — sunaikins jį ugnimi, o tu pats neištrūk-
si jiems iš nagų".

[19] Karalius Zedekijas tarė Jereminui: "Baiminuosi dėl perbė-
gusių pas kaldėjus žydų, nes galiu būti jiems išduotas ir jie su
manim blogai pasielgs". [20] Bet Jeremijas atsakė: "Jie neišduos! Tik
paklusk VIEŠPATIES balsui ir daryk, ką aš sakau, kad tau būtų
gerai ir tavo gyvybė būtų išgelbėta. [21] Bet jeigu atsisakai išeiti ir
pasiduoti, štai ką VIEŠPATS parodė man: [22] "Žiūrėk! Visos
moterys, likusios Judo karaliaus rūmuose, bus varomos pas Ba-
bilono karaliaus didžiūnus. Eidamos jos kalbės:

Suvedžiojo tave, įveikė tave,
tavo ištikimieji bičiuliai!
Nūn, kai tavo kojos į liūną įklimpo,
jie sėlina šalin.

23 Ir visos tavo žmonos, ir visi tavo vaikai bus išvaryti pas
kaldėjus. Nei tu pats neištrūksi iš jų rankų, — būsi Babilono ka-
raliaus sugautas. O šitas miestas bus sunaikintas ugnimi".
24 Tada Zedekijas tarė Jeremijui: "Neprasitark niekam apie šį
pokalbį, jeigu nenori mirti! 25 O jei didžiūnai išgirstų, kad aš kalbė-
jau su tavim, ateitų ir tau sakytų: 'Prašom pasakyti, ką tu kalbė-
jai karaliui, neslėpk nuo mūsų, antraip — užmušime tave!' arba:
'Ką tau pasakė karalius?' 26 tuomet atsakyk jiems: 'Maldavau ka-
ralių, kad nebesiųstų manęs atgal į Jonatano namus tenai numir-
ti'". 27 Iš tikrųjų pas Jeremiją atėjo visi didžiūnai, jį tardė, o jis
atsakė jiems taip, kaip karalius buvo įsakęs. Jie liovėsi jį tardę, nes
pokalbio niekas nebuvo nugirdęs. 28 O Jeremijas pasiliko sargybos
kiemo būste lig tos dienos, kai Jeruzalė buvo paimta.

39

Jeruzalės kritimas

{Kai Jeruzalė buvo paimta...}* 1 Devintaisiais Judo karaliaus
Zedekijo metais,* dešimtą mėnesį,* Babilono karalius Nebukad-
nezaras su visa savo kariuomene atžygiavo prie Jeruzalės ir ją
apgulė. 2 O vienuoliktaisiais Zedekijo metais,* ketvirto mėnesio
devintą dieną,* buvo pralaužtos miesto sienos. 3 {Kai Jeruzalė bu-
vo paimta},* visi Babilono karaliaus pareigūnai atėjo ir susėdo Vi-
duriniuose vartuose: Nergal-Šarezeris, Samgar-Nebas, Rab-Saris*
Sar-Sechimas, Rab-Magas* Nergal-Šarezeris ir visi kiti Babilono

39,1 {Kai Jeruzalė buvo paimta...}: žr. Jer 38,28 ir 3-čiąją šio skyriaus eilutę. "Devintųjų metų dešimtasis mėnuo": Tebeto mėnuo — nuo gruodžio vidurio iki sausio vidurio — 589/8 m. prieš Kristų.

39,2 "Vienuoliktųjų metų ketvirtojo mėnesio devintoji diena": 587 m. liepos 9 d. prieš Kristų.

39,3 {Kai Jeruzalė buvo paimta...} žr. Jer 39,1 paaiškinimą. "Rab-Saris": aukšto rango karinis ar diplomatinis pareigūnas. "Rab-Magas": aukšto rango pareigūnas — vyriausiasis astrologas (?).

karaliaus pareigūnai. [4] Judo karalius Zedekijas ir visi jo kareiviai,
pamatę juos, pabėgo, palikdami miestą nakčia karaliaus sodo ke-
liu pro vartus tarp dviejų sienų. Jie sprukó keliu link Arabos.*
[5] Bet kaldėjų būrys juos vijosi ir tyrlaukiuose prie Jericho pasivi-
jo Zedekiją. Paėmę į nelaisvę, nuvedė jį į Riblą,* Hamato krašte,
pas Babilono karalių Nebukadnezarą, kuris padarė jam sprendimą.
[6] Ribloje Babilono karaliaus įsakymu buvo nužudyti Zedekijo
sūnūs jo paties akyse. Babilono karalius įsakė nubausti mirtimi
taip pat ir visus Judo didikus. [7] Po to, išlupdinęs Zedekijui akis ir
apkaldinęs jį grandine, įsakė išvesti į Babiloną.

[8] Tuo tarpu kaldėjai sudegino karaliaus rūmus bei gyventojų
namus ir nugriovė Jeruzalės sienas. [9] Galų gale karaliaus asmens
sargybos vadas Nebuzaradanas išvarė į Babilono tremtį gyvento-
jus, išlikusius mieste, drauge su perbėgusiais pas jį, ir įgudusių
amatininkų likučiais. [10] Bet kai ką iš vargšų, neturinčių jokios nuo-
savybės, karaliaus asmens sargybos vadas Nabuzaradanas paliko
Judo krašte, tuo pačiu metu paskirdamas jiems vynuogynų ir
laukų.

[11] O dėl Jeremijo Babilono karalius Nebukadnezaras buvo
davęs karaliaus asmens sargybos vadui Nebuzaradanui tokį
įsakymą: [12] "Surask ir gerai jį prižiūrėk. Nedaryk jam nieko pik-
ta, bet elkis su juo kaip jis pageidaus". [13] Taigi karaliaus asmens
sargybos vadas Nebuzaradanas, drauge su Rab-sariu Nebušazbanu,
Rab-Magu Nergal-Šarezeriu ir visais Babilono karaliaus didikais
pasiuntė žmonių, [14] įsakydami paimti Jeremiją iš sargybos kiemo
būsto. O šie patikėjo jį Šafano sūnaus Ahikamo sūnui Gedalijui
grąžinti jį namo. Ir taip jis likosi tarp savų tautiečių.

39,4 "Karaliaus sodo kelias": pietryčiuose nuo miesto. Karaliaus sodas buvo Kedrono slėnyje. "Vartai tarp dviejų sienų": miesto vartai pietuose, Sūrinės slėnio gale. "Araba": Jordano upės slėnis. Zedekijas bandė pabėgti nuo kaldėjų per Jordano upę, bet buvo sugautas prie Jericho.

39,5 "Ribla": Nebukadnezaro štabo būstinė Sirijoje, apie 75 km į pietus nuo Hama miesto prie Orontes upės. Žr. 2 Kar 23,33.

Paguodos žodis Ebed-Melechui

15 Tuo metu, kai Jeremijas kalėjo sargybos kiemo būste, atėjo
jam VIEŠPATIES žodis: 16 "Eik ir pasakyk kušitui Ebed-Melechui:
'Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: Tikėk manim!
Aš tuojau įvykdysiu žodžius, kuriuos kalbėjau tam miestui, — jo
nelaimei, o ne palaimai. Tą dieną tai įvyks tavo paties akivaizdo-
je. 17 Bet tą dieną tave išgelbėsiu, — tai VIEŠPATIES žodis, —
tu nebūsi atiduotas į rankas žmonių, kurių bijai. 18 Būk tikras, kad
aš tave išgelbėsiu, — nuo kalavijo tu nežūsi! Tavoji gyvybė bus
išgelbėta kaip karo laimikis, nes tu manimi pasitikėjai, — tai
VIEŠPATIES žodis".

40

Jeremijas pasilieka užimtame krašte

1 Žodis,* kuris atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES po to, kai
karaliaus asmens sargybos vadas Nebuzaradanas grąžino jam
laisvę Ramoje. Kada Nebuzaradanas surado jį, Jeremijas buvo
sukaustytas grandinėmis kalinys tarp Jeruzalės ir Judo belaisvių,
varomų į Babiloną. 2 Karaliaus asmens sargybos vadas, išlaisvinęs
Jeremiją, tarė jam: "VIEŠPATS, tavo Dievas, grasino šiai vietai
tokia nelaime. 3 Dabar tai įvykdė, — VIEŠPATS padarė taip, kaip
kalbėjo. Dėl to, kad nusidėjote VIEŠPAČIUI, neklausydami jo bal-
so, ši nelaimė ištiko jus. 4 Dabar gi žiūrėk! Šiandien išlaisvinau
tavo rankas iš grandinių. Jei nori eiti su manim į Babiloną, gali
eiti, — globosiu tave rūpestingai. Bet jei nenori eiti su manim į
Babiloną, tau nėra reikalo eiti. Žiūrėk! Prieš tave visas kraštas, —
eik ten, kur manai geriausia ir tinkamiausia eiti". 5 Jeremijui ne-
spėjus nueiti, pridėjo: "Arba eik atgal pas Šafano sūnaus Ahikamo
sūnų Gedaliją, kurį Babilono karalius paskyrė Judo miestų valdy-
toju. Gyvenk pas jį tarp tautiečių, arba eik kur tik tau tinkamiau-

---

40,1 "Žodis, kuris": iš tikrųjų tai antraštė keleto skyrių, prijungtų prie ankstyvesnės Jeremijo knygos laidos, kurios galas buvo 39-asis skyrius. Antraštę prijungė įkvėptas Jeremijo knygos redaktorius. Sekantis žodis iš Viešpaties yra intarpas į pasakojimą apie pranašo kančios kelią. Žr. Jer 42,7-18.

sia eiti". Karaliaus asmens sargybos vadas davė jam maisto bei
dovaną ir jį paleido. [6] Jeremijas nuėjo pas Ahikamo sūnų Gedali-
ją į Mizpą* ir gyveno tarp krašte paliktų žmonių.
[7] Kai krašte išblaškytų kariškių vadai, — jie patys ir jų vyrai,
— išgirdo, kad Babilono karalius paskyrė Ahikamo sūnų Gedali-
ją krašto valdytoju ir pavedė jo valdžiai vyrus, moteris, vaikus ir
tuos krašto beturčius, kurie nebuvo išvaryti į Babilono tremtį, —
[8] jie atėjo su savo vyrais pas Gedaliją į Mizpą. Tarp jų buvo Ne-
tanijo sūnus Išmaelis, Kareaho sūnūs Johananas ir Jonatanas,
Tanhumeto sūnus Serajas, Efajo iš Netofos sūnūs, maakatiečio
sūnus Jezanijas.* [9] Šafano sūnaus Ahikamo sūnus Gedalijas
užtikrino jiems bei jų vyrams ir sakė: "Nebijokite tarnauti kaldė-
jams. Pasilikite krašte, tarnaukite Babilono karaliui, ir bus jums
gerai. [10] Žiūrėkit, aš pats pasiliksiu Mizpoje pasirūpinti kaldėjais,
kurie tik pas mus ateis. O jūs nuimkite vyno, vasaros vaisių bei
aliejaus derlių, pripilkite savo sandėlių indus ir gyvenkite mies-
tuose, kuriuos esate užėmę". [11] Taip pat ir visi Judo žmonės Moabe
bei gyvenę tarp amoniečių, Edome, ir kituose kraštuose išgirdo,
kad Babilono karalius buvo palikęs likutį Judo krašte ir buvo
paskyręs Šafano sūnaus Ahikamo sūnų Gedaliją jų valdytoju. [12] Ir
visi tie žydai grįžo iš visų vietų, kur tik buvo išblaškyti, ėjo į Ju-
do kraštą pas Gedaliją Mizpoje, ir nusiėmė gausų vyno ir vasaros
vaisių derlių.

Gedalijo nužudymas

[13] Po to Kareaho sūnus Johananas ir visi krašte išblaškytų
kareivių vadai atėjo pas Gedaliją Mizpoje. [14] Jie paklausė jį: "Ar-
gi tu nežinai, kad amoniečių karalius Baalis* pasiuntė Netanijo

---

40,6 "Mizpa": miestas maždaug 8 km į šiaurės vakarus nuo Jeruzalės. Mizpoje buvo išrinktas pirmasis Izraelio karalius (žr. 1 Sam 10,17-24). Atrodo, kad, kaldėjams sunaikinus Jeruzalę, Mizpa tapo okupuotos Judo karalystės centru.

40,8 "Jezanias": aukšto Judo pareigūno Jezanijo antspaudo žiedas buvo atrastas Mizpoje 1932 m. Mizpa nūdien vadinama Tell en-Nasbe.

40,14 "Amoniečiai": Amono karalystė buvo senas Judo karalystės priešas. Ir dabar stengėsi kenkti žydams. "Išmaelis": uolus amoniečių įrankis. Be abejo, jis norėjo tapti Judo valdovu, nes buvo iš karaliaus Dovydo giminės. Žr. Jer 41,1.

sūnų Išmaelį tavęs nužudyti?" [15] Bet Ahikamo sūnus Gedalijas
nenorėjo jais patikėti. Tuomet Kareaho sūnus Johananas Gedalijui
Mizpoje slapčiom kalbėjo: "Leisk man eiti ir nudobti Netanijo
sūnų Išmaelį. Nė šuo apie tai nesulos! Kodėl jis turi tave nužudyti?
Visi žydai, kurie dabar spiečiasi apie tave, turės vėl pakrikti ir
Judo likutis turės žūti". [16] Bet Ahikamo sūnus Gedalijas Kareaho
sūnui Johananui atsakė: "Nedaryk nieko panašaus, nes tu apme-
luoji Išmaelį!"

41

[1] Atsitiko, kad septintą mėnesį Elišamos sūnaus Netanijo
sūnus Išmaelis, karališkos kilmės vyras ir vienas iš svarbių ka-
raliaus pareigūnų, atėjo su dešimties vyrų palyda į Mizpą pas
Ahikamo sūnų Gedaliją. Ir Mizpoje, jiems ten esant drauge prie
stalo, [2] Netanijo sūnus Išmaelis ir drauge buvusieji dešimt vyrų
pakilo nuo stalo, užpuolė Šafano sūnaus Netanijo sūnų Ahikamą
kalavijais ir nužudė jį už tai, kad Babilono karalius buvo paskyręs
jį krašto valdytoju. [3] Be to, Išmaelis išžudė visus žydus, buvusius
su Gedaliju Mizpoje, ir kaldėjų kareivius, kuriems pasitaikė ten
būti.

[4] Kitą dieną po Gedalijo nužudymo, kai niekas apie tai dar
nebuvo sužinojęs, [5] atkeliavo aštuoniasdešimt vyrų iš Šechemo,
Šiloės ir Samarijos, nuskustomis barzdomis, perplėštais drabu-
žiais ir pilni įsipjautų, gilių žaizdų, nešini grūdų atnašomis ir smil-
kalais VIEŠPATIES namams. [6] Jų pasitikti iš Mizpos išėjo, be per-
stojo raudodamas, Netanijo sūnus Išmaelis. Pasitikdamas juos,
kvietė: "Ateikite pas Ahikamo sūnų Gedaliją!" [7] Bet kai jie atėjo
į miesto vidurį, Netanijo sūnus Išmaelis ir jo vyrai juos išžudė ir
sumetė jų lavonus į cisterną. [8] Tarp jų buvo dešimt vyrų, kurie
maldavo Išmaelį: "Nežudyk mūsų, nes mes turime paslėptas lau-
kuose kviečių ir miežių, aliejaus ir medaus atsargas!" Šituos jis pa-
liko, jų nenužudė su kitais jų bičiuliais. [9] O cisterna, į kurią Iš-
maelis sumetė visus nužudytųjų vyrų lavonus, buvo talpi, — ta
pati didžioji cisterna, kurią karalius Asa buvo įtaisęs, gindamasis
nuo Izraelio karaliaus Baašos. Netanijo sūnus Išmaelis ją pripildė
lavonais tų, kuriuos buvo nužudęs.

10 Tuomet Išmaelis paėmė į nelaisvę visus žmones, buvusius Mizpoje, — karaliaus dukteris* ir visus žmones, paliktus Mizpoje, karaliaus asmens sargybos vado Nebuzaradano patikėtus Ahikamo sūnui Gedalijui. Netanijo sūnus Išmaelis paėmė juos į nelaisvę ir išžygiavo, norėdamas pereiti pas amoniečius.

Pabėgimas į Egiptą

11 Tačiau, kai Kareaho sūnus Johananas ir kiti su juo buvę kariškių vadai sužinojo apie Netanijo sūnaus Išmaelio padarytą niekšybę, 12 jie subūrė visus savo vyrus ir išžygiavo į mūšį prieš Netanijo sūnų Išmaelį. Jie pasivijo jį prie Didžiųjų vandenų Gibeone.* 13 Išmaelio į nelaisvę paimtieji žmonės, pamatę Kareaho sūnų Johananą ir kitus kariškių vadus, apsidžiaugė. 14 Visi žmonės, kuriuos Išmaelis buvo paėmęs į nelaisvę Mizpoje, perėjo pas Kareaho sūnų Johananą. 15 Tačiau Netanijo sūnus Išmaelis, drauge su aštuonetu savo vyrų, paspruko nuo Johanano ir pabėgo pas amoniečius.

16 Tuomet Kareaho sūnus ir kiti su juo buvę kariškių vadai subūrė visą likutį žmonių, kuriuos Netanijo sūnus Išmaelis buvo paėmęs į nelaisvę iš Mizpos po to, kai nužudė Ahikamo sūnų Gedaliją, — ir kariškius, ir moteris, ir vaikus, ir eunuchus, kuriuos Johananas atsiėmė atgal iš Gibeono. 17 Jie pasitraukė ir apsistojo Gerut-Kimhame prie Betliejaus, norėdami paspukti į Egiptą 18 nuo kaldėjų. Žinoma, jie kaldėjų bijojo, nes Netanijo sūnus Išmaelis buvo nužudęs Ahikamo sūnų Gedaliją, kurį Babilono karalius buvo paskyręs krašto valdytoju.

41,10 "Karaliaus dukterys": karaliaus šeimos princesės. Jos nebuvo išvarytos į Babilono tremtį su šeimos vyriškiais.

41,12 "Gibeonas": miestas į šiaurės vakarus nuo Jeruzalės. Vėliausi archeologų kasinėjimai padeda suvokti dydį šaltinio, kurį Jeremijo knyga vadina Didžiųjų vandenų vardu. Nūdien Gibeonas turi arabišką El-Jib (El-Džib) vardą.

42

Jeremijas pataria nebėgti į Egiptą

1 Tuomet visi kariškių vadai, Kareaho sūnus Johananas, Ho-
šaijo sūnus Azarijas, drauge su visais žmonėmis, nuo mažo iki
didelio, kreipėsi 2 į pranašą Jeremiją ir sakė: "Prašom išgirsti mūsų
maldavimą! Melski už mus VIEŠPATĮ, savo Dievą, už šį visą
likutį, nes likome tik keletas, o kadaise buvo daug, kaip pats sa-
vo akimis matai! 3 Teparodo mums VIEŠPATS, tavo Dievas,
kuriuo keliu turėtume eiti, ką turėtume daryti!" 4 Pranašas Jeremi-
jas atsakė: "Labai gerai! Melsiu VIEŠPATĮ, jūsų Dievą, kaip jūs
prašote. Kad ir koks būtų VIEŠPATIES atsakymas, pasakysiu
jums, nuo jūsų nenuslėpdamas nė žodžio". 5 Tuomet jie užtikrino
Jeremiją: "Tebūna VIEŠPATS tikras ir ištikimas liudytojas prieš
mus! Prisiekiame, kad tiksliai vykdysime kiekvieną žodį, kurį
VIEŠPATS, tavo Dievas, atsiųs mums per tave. 6 Malonus ar ne-
malonus, mes paklusime balsui VIEŠPATIES, mūsų Dievo, pas
kurį mes tave siunčiame, idant mums gerai sektųsi. Taip! Mes pa-
klusime VIEŠPATIES, mūsų Dievo, balsui".

7 Dešimčiai dienų praslinkus, VIEŠPATIES žodis atėjo
Jeremijui. 8 Tuomet jis susikvietė Kareaho sūnų Johananą, visus su
juo esančius kariškių vadus bei visus žmones, nuo mažo iki dide-
lio, 9 ir pasakė jiems: "Taip kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio Dievas,
pas kurį mane siuntėte pareikšti jūsų maldavimą: 10 'Jeigu tik ra-
miai pasiliksite šitame krašte, jus statysiu, o ne griausiu, sodinsiu
jus, o ne rausiu, nes gailiuosi, kad jums siunčiau nelaimę. 11 Ne-
bijokite Babilono karaliaus, nuo kurio jūs dabar drebate! Nebebi-
jokite jo, — tai VIEŠPATIES žodis, — nes aš esu su jumis, kad
jus išgelbėčiau ir išvaduočiau iš jo nagų. 12 Kadangi aš esu jums
gailestingas, jis elgsis su jumis gailestingai ir leis jums grįžti į jūsų
gimtąją žemę. 13 Bet jeigu nepaklusite VIEŠPATIES, jūsų Dievo,
balsui ir nutarsite nepasilikti šitame krašte, 14 sakydami:'Ne! Mes
eisime į Egiptą, kur nebematysime karo, nebegirdėsime rago
gausmo, nebealksime duonos. Ten mes gyvensime!' 15 Šiuo atve-
ju, klausykis VIEŠPATIES žodžio, Judo likuti! Taip kalbėjo Galy-
bių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Jeigu jūs tikrai esate apsisprendę
eiti į Egiptą ir eisite tenai įsikurti, 16 kalavijas, kurio bijotės, pa-
sivys jus Egipto žemėje, o badas, dėl kurio baiminatės, seks jums

įkandin į Egiptą. Ten jūs mirsite! 17 Visi žmonės, kurie apsisprendė
eiti į Egiptą ir ten kurtis gyventi, mirs nuo kalavijo, bado ir maro.
Nė vienas neišliks, nė vienas nepabėgs nuo nelaimės, kurią sukelsiu prieš juos. 18 Nes taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio
Dievas: 'Kaip buvo išlietas mano įniršis ir pyktis ant Jeruzalės
gyventojų, taip bus išlietas mano pyktis ant jūsų, kai jūs ateisite į
Egiptą. Būsite prakeiksmo ir siaubo reginiu, keiksmažodžiu ir pajuoka! Šitos vietos niekad nebematysite!'

19 Judo likuti, VIEŠPATS jums sakė: 'Neikite į Egiptą!'
Įsidėmėkite gerai, nes šiandien aš jus įspėjau. 20 Jūs nebuvote
nuoširdūs, kai mane siuntėte pas VIEŠPATĮ, jūsų Dievą, sakydami: 'Užtark už mus pas VIEŠPATĮ, mūsų Dievą! Ką tik VIEŠPATS, mūsų Dievas, tau sakys, pasakyk mums, ir mes vykdysime'. 21 Šiandien pasakiau jums, bet jūs neklausote VIEŠPATIES,
jūsų Dievo, ir visiškai nepaisote, ką jis man pavedė jums pasakyti.
22 O dabar galite būti tikri, kad mirsite nuo kalavijo, bado ir maro
toje vietoje, kur trokštate eiti ir kurtis gyventi".

43

1 Atsitiko, kad, Jeremijui pakartojus žmonėms visus šiuos
VIEŠPATIES, jų Dievo, žodžius, su kuriais VIEŠPATS buvo jį atsiuntęs pas juos, 2 Hošaijo sūnus Azarijas, Kareaho sūnus Johananas ir visi kiti įžūlūs vyrai šaukė Jeremijui: "Tu meluoji! Ne
VIEŠPATS, mūsų Dievas, atsiuntė tave pasakyti mums: 'Neikite
į Egiptą, kad tenai įsikurtumėte gyventi'. 3 Ne! Nerijo sūnus
Baruchas sukurstė tave prieš mus, kad išduotum mus į kaldėjų
nagus, idant būtume išžudyti ar ištremti į Babiloną".

4 Nei Kareaho sūnus Johananas, nei bet kas iš kariškių vadų,
nei bet kas iš žmonių nepakluso VIEŠPATIES balsui pasilikti Judo krašte. 5 Užuot pasilikę, Kareaho sūnus Johananas ir visi kariškių vadai išsivedė visą Judo likutį, tuos, kurie buvo sugrįžę iš
įvairių tautų, tarp kurių jie buvo išblaškyti, ir buvo apsigyvenę Judo krašte, — 6 vyrus, moteris ir vaikus, karaliaus dukteris ir visus
žmones, kuriuos karaliaus asmens sargybos vadas Nebuzaradanas
buvo palikęs Šafano sūnaus Ahikamo sūnui Gedalijui, drauge ir
pranašą Jeremiją bei Nerijo sūnų Baruchą. 7 Neklausydami VIEŠPATIES balso, jie ėjo į Egiptą ir atkeliavo prie Tahpanheso.

Jeremijas Egipte

8 Tahpanhese VIEŠPATIES žodis atėjo Jeremijui: 9 "Pasiimk
į rankas keletą didelių akmenų ir regint Judo vyrams paslėpk
juos po kalkėmis verandoje prie įėjimo į faraono rūmus* Tahpan-
hese. 10 Po to jiems paaiškink: 'Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS,
Izraelio Dievas: Tikėkit manim, pasiųsiu ir atvesiu čionai savo
tarną Babilono karalių Nebukadnezarą. Ant akmenų, kuriuos
paslėpiau, padėsiu jo sostą ir viršum jų jis pastatys savo kara-
liškąją palapinę. 11 Jis ateis ir nuniokos Egipto kraštą, — mirtimi,
skirtus mirčiai, tremtimi, skirtus tremčiai, kalaviju, skirtus kala-
vijui. 12 Padegsiu Egipto dievų namus, jis sudegins juos ir
nelaisvėn dievus paims. Egipto žeme jis apsisups kaip apsisupa
piemuo* savuoju apdaru ir saugiai iš ten išžygiuos. 13 Sutrupins
obeliskus Heliopolio šventykloje, kuri yra Egipte, ir ugnimi
sunaikins egiptiečių dievų šventyklas' ".

44

Viešpaties žodžiai Judo žmonėms Egipte

1 Žodis, kuris atėjo Jeremijui, skirtas visiems Judo žmonėms,
gyvenantiems Egipto žemėje, — Migdole, Taphanhese, Nofe
{Memfyje} ir Patroso krašte {Aukštutiniame Egipte}: 2 "Taip
kalbėjo* Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas: 'Jūs patys matėte
kokią nelaimę aš siunčiau Jeruzalei ir kitiems Judo miestams.
Šiandien jie griuvėsiai ir be gyventojų 3 už jų nedorus darbus, ku-
riais jie mane erzino, eidami aukoti smilkalus ir tarnauti sveti-
miems dievams, kurių nei jie patys, nei jūs, nei jūsų tėvai nepaži-
nojo. 4 Nors aš primygtinai ir be perstojo siunčiau jums visus

43,9 "Faraono rūmai": karališkasis pastatas — provincijos valdytojo rūmai.

43,12 Septuagintos vertimas skiriasi nuo hebraiškojo teksto: "Egipto kraštą jis išutėliaus, kaip išutėliauja piemuo savąjį drabužį".

44,2-30 Chronologiškai šis yra paskutinis Jeremijo pranašavimas savo tautiečiams. Pasakojimas sudaro įspūdį, kad jis tuomet jau buvo senas, bemaž septyniasdešimties metų amžiaus, žmogus, atmestas savo tautiečių. Pasak padavimų, Jeremijas buvo žydų nužudytas Egipte.

savo tarnus pranašus, prašydamas jūsų: 'Ak, nedarykite to bjau-
raus dalyko, kurio aš nekenčiu!', 5 bet jie nei klausė, nei paisė, kad
gręžtųsi nuo savojo nedorumo ir liautųsi aukoję smilkalus sve-
timiems dievams. 6 Mano pyktis ir įniršis išsiliejo liepsnomis Ju-
do miestuose ir Jeruzalės gatvėse, paversdamas juos griuvėsiais ir
dykyne, kaip nūdien yra.
7 Dabar, — taip kalbėjo VIEŠPATS, Galybių Dievas, Izraelio
Dievas: 'Kodėl jūs darote sau patiems mirtiną žalą, išraudami iš
Judo save, vyrus ir žmonas, vaikus ir kūdikius, nepalikdami net
savo likučio? 8 Kodėl erzinate mane savo rankų darbais, aukoda-
mi svetimiems dievams Egipto žemėje, kur atėjote įsikurti? Nejau
jūs norite būti išrauti ir tapti keiksmažodžiu bei pajuoka tarp
žemės tautų? 9 Nejaugi pamiršote nusikaltimus savo protėvių, Ju-
do karalių ir jų žmonų, nusikaltimus jūsų pačių ir jūsų žmonų,
padarytus Judo krašte ir Jeruzalės gatvėse? 10 Iki šios dienos jie
nedarė atgailos, — nei jie bijo, nei jie laikosi mano mokymo ir
įsakymų, kuriuos daviau jums ir jūsų tėvams.
11 Todėl, taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas:
'Tikėkit manim, atgręžiau jums savo veidą nelaimei, — išrausiu
visą Judą! 12 Pagriebsiu Judo likutį, — tuos, kurie žūt būt veržėsi
eiti į Egipto žemę ir ten įsikurti, — jie visi pražus. Egipto žemė-
je jie kris nuo kalavijo arba bus bado sunaikinti. Nuo mažo iki
didelio mirs jie nuo kalavijo ir bado, taps neapykantos ir siaubo
reginiu, keiksmažodžiu ir pajuoka. 13 Gyvenančius Egipto žemėje
bausiu taip, kaip nubaudžiau Jeruzalę: kalaviju, badu ir maru. 14 Iš
Judo likučio, atėjusių kurtis Egipto žemėje, nė vienas neištrūks,
neišliks ir nesugrįš į Judo kraštą. Nors jie ir ilgėtųsi grįžti ir ten
gyventi, nesugrįš. Tik tie, kurie pabėgs, sugrįš".
15 Tuomet vyrai, kurie žinojo, kad jų žmonos aukoja smil-
kalus svetimiems dievams, drauge su ten stovėjusiomis mote-
rimis, — didžiulė minia {ir visi žmonės, gyvenusieji Patrose
Egipto žemėje}, Jeremijui atsakė: 16 "Mes nesame linkę klausyti
žodžio, kurį tu mums pasakei VIEŠPATIES vardu. 17 Verčiau
mes kruopščiai vykdysime tą žodį, kuris išėjo iš mūsų burnos
— mes ir toliau deginsime smilkalus Dangaus karalienei ir lie-
sime jai atnašas, kaip darėm mes ir mūsų tėvai, mūsų karaliai ir
didžiūnai Judo miestuose ir Jeruzalės gatvėse. Tuomet turėjome
ir maisto iki soties ir puikiai gyvenome, nelaimės nematėme.
18 Bet nuo to laiko, kai liovėmės deginti smilkalus Dangaus ka-

ralienei ir lieti jai atnašas, mums visko trūksta ir žūvame nuo
kalavijo ir bado". 19 O moterys pridūrė: "Taip! Mes ir toliau smil-
kalus deginsime Dangaus karalienei ir atnašas jai liesime! Argi
mes be savo vyrų žinios kepėm jai papločius su jos atvaizdu ir
jai aukas liejome?"

20 Visiems žmonėms, — vyrams, moterims, visiems asme-
nims, — davusiems šį atsakymą, Jeremijas tarė: 21 "Argi neatsi-
minė VIEŠPATS tos smilkalų aukos, kurią aukojote jūs ir jūsų
protėviai, jūsų karaliai ir didžiūnai, ir žmonės Judo miestuose ir
Jeruzalės gatvėse? Argi jis nepaėmė jos į širdį? 22 Kai VIEŠPATS
nebegalėjo daugiau pakelti jūsų nedorų įpročių ir pasibjaurėtinų
darbų, kuriuos jūs darėte, jūsų kraštas tapo griuvėsiais, tyrais ir
prakeiksmu, — be gyventojų, kaip kad yra šiandien. 23 Dėl to,
kad deginote smilkalus ir nusidėjote VIEŠPAČIUI, neklausydami
VIEŠPATIES balso ir nepaklusdami jo mokymui, įstatams bei
potvarkiams, ištiko jus ši dabartinė nelaimė".

24 Jeremijas dar kreipėsi į visus žmones, ypač į visas moteris:
"Klausykite VIEŠPATIES žodžio, visi Judo žmonės, gyvenantys
Egipto žemėje: 25 'Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio
Dievas: Jūs ir jūsų žmonos padarėte rankomis, ką pažadėjote
lūpomis, būtent: 'Mes tikrai tesėsime savo įžadus deginti smil-
kalus Dangaus karalienei ir liesime atnašas jai'. Trūks plyš laiky-
kitės savo įžadų ir vykdykite savo nuosprendžius! 26 Bet, šiuo atve-
ju, klausykitės VIEŠPATIES žodžio visi Judo žmonės, gyvenantys
Egipto žemėje: 'Štai prisiekiu savo didinguoju vardu, — kalbėjo
VIEŠPATS, — kad niekas iš Judo žmonių visoje Egipto žemėje
niekuomet nebesišauks manojo vardo, sakydamas 'Kaip gyvas
Viešpats, DIEVAS!' 27 Štai budžiu prie jų nelaimei, o ne palaimai.
Visi Judo vyrai Egipto žemėje žus nuo kalavijo ar bado, — bus
išnaikinti. 28 Tik mažas skaičius pabėgėlių nuo kalavijo tesugrįš iš
Egipto žemės į Judo kraštą. Visas Judo likutis, — atėjusieji
įsikurti Egipto žemėje, — sužinos kieno žodis įvyks — manasis
ar jųjų!

29 Šis bus jums ženklas, — tai VIEŠPATIES žodis, — kad
bausiu jus šitoje vietoje, idant suvoktumėte, jog tikrai įvyks
jums mano žodžiai — jūsų pražūčiai: 30 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
'Žiūrėkite! Atiduosiu Egipto karalių faraoną Hofrą* į jo gyvy-
bės ieškančių priešų rankas taip pat, kaip atidaviau Judo karalių
Zedekiją į jo mirtino priešo Babilono karaliaus Nebukadnezaro
rankas'".

45

Viešpaties žodis Baruchui

1 Žodis, kurį pranašas Jeremijas kalbėjo Nerijo sūnui Ba-
ruchui, kai jis užrašė knygoje pranašavimus iš Jeremijo lūpų
ketvirtaisiais Judo karaliaus Jošijo sūnaus Jehojakimo metais:
2 "Taip VIEŠPATS, Izraelio Dievas, kalbėjo tau, Baruchai:
3 Kadangi tu sakei: 'Vargas man! Mano kančią VIEŠPATS šird-
gėla pasunkino. Pavargau dejuodamas, atilsio sau rasti nega-
liu', 4 pasakysi jam, — taip kalbėjo VIEŠPATS: 'Žiūrėk! Griaunu,
ką pastačiau, išraunu, ką pasodinau! Net visą kraštą! 5 O tu — tu
lauki sau didelių dalykų? Nelauk jų! Žiūrėk, aš sukelsiu nelaimę
viskam, kas mirtinga, — tai VIEŠPATIES žodis, — bet tau pa-
liksiu tavo gyvybę,* kaip karo laimikį, kur tik tu eitum'".

44,30 "Hofra": Hofrą nužudė patys egiptiečiai. Nebukadnezarui veržiantis į vakarus, Egiptą valdė Hofros įpėdinis Amasis. Ir jį nužudė priešai iš Egipto.

45,5 Baruchas, savo pasakojimo gale apie pranašą Jeremiją, prijungia pranašavimą, duotą jam asmeniškai per Jeremiją, kai jis pirmusyk surašė pranašo žodžius (žr. Jer 36). Pranašystė apie Judo karalystės ateitį buvo labai palietusi Baruchą. Jeremijo žodis iš Dievo Baruchui užtikrina, kad jis išliks gyvas, ir pakartoja Viešpaties teismą Judo karalystei.

C. PRANAŠAVIMAI PRIEŠ TAUTAS

46

1 Tai yra VIEŠPATIES žodis, kuris atėjo Jeremijui* apie tautas.

Egipto pralaimėjimas prie Eufrato

2 Egiptui.
Apie Egipto karaliaus faraono Necho kariuomenę, stovėjusią ties Karkemišu prie Eufrato,* kurią sumušė Babilono karalius Nebukadnezaras ketvirtaisiais Judo karaliaus Jošijo sūnaus metais.

3 Parenkite skydus ir priedangas!
Pirmyn į mūšį!
4 Žabokite žirgus!
Raiteliai, sėskite į balnus!
Šalmuoti rikiuokitės į gretas,
šveiskite ietis,
vilkitės šarvus!
5 Kodėl matau juos siaubo apimtus?
Jie atgal traukiasi!
Sutriuškintos galiūnų gretos, —
jie bėga kiek įkabindami,
atgal nesidairydami.
Siaubas visur, — tai VIEŠPATIES žodis!

46,1 Daugumas Jeremijo pranašavimų šiuose skyriuose buvo sutelkti į viena ir prijungti Jeremijo knygos gale. Septuagintoje jie yra įjungti tarp kitų pranašavimų tautoms (žr. Jer 26). Apskritai, hebraiškajame tekste jie atspindi chronologinę seką: 46,1-49,33, ketvirtieji karaliaus Jehojakimo metai; 49,34-39, karaliaus Zedekijo valdymo pradžia; 50,1-51,64, ketvirtieji karaliaus Zedekijo metai.

46,2 "Karkemišas prie Eufrato": Mesopotamijos prekybinio vieškelio galas vakaruose. Čia Nebukadnezaras nugalėjo Nechoą 605 m. prieš Kristų ir Sirijos bei Palestinos valdovus.

6 Greituolis neįstengia pabėgti,
galiūnas neįstengia paspukti, —
šiaurėje, prie Eufrato upės,
jie svirduliuoja ir krinta.

7 Kas yra tasai, kuris tvinsta tarsi Nilas,
kurio vandenys tarsi patvinusios upės?
8 Egiptas tvinsta tarsi Nilas,
jo vandenys tarsi patvinusios upės.
Jis sako: "Pakilsiu ir apsemsiu žemę,
sunaikinsiu miestus ir jų gyventojus".
9 Pirmyn, žirgai!
Riedėkite su įniršiu, vežimai!
Žygiuokite, galiūnai!
Kušas* ir Putas,* skydais nešini,
Ludo* vyrai, įtemptais lankais.

10 Tačiau ta diena yra diena Viešpaties, Galybių DIEVO, —
jo atpildo diena, kai jis atmokės savo priešams. Kalavijas rys, bus
pasotintas ir girtas nuo jų kraujo, nes Viešpats, Galybių DIEVAS,
švenčia auką* šiaurės krašte, prie Eufrato upės.

11 Pasikelk į Gileadą ir pasiimk balsamo,
Egipte, mergele dukra!
Veltui dauginі vaistus, —
išgijimo tau nėra!
12 Tautos girdėjo apie tavąjį sugėdinimą, —
tavo dejonės pripildė žemę,
nes galiūnas klupo prieš galiūną,
ir abu žuvo drauge.

46,9 "Kušas": Etiopija; "Putas": Somalija; "Ludo vyrai": Afrikos tautelė artima Somalijai.

46,10 "Galybių DIEVAS švenčia auką": Karkemišo mūšis buvo lemtingas Artimųjų Rytų — Dievo tautos istorijoje. Dievas — istorijos Viešpats — paaukoja Egipto galybę jaunam Babilonijos princui.

Babilonija užpuls Egiptą

13 *Žodis, kurį VIEŠPATS kalbėjo pranašui Jeremijui apie Babilono karaliaus atėjimą užpulti Egipto kraštą:

14 Praneškit Egipte, paskelbkit Migdole,
paskelbkit Nofe ir Tahpanhese!
Sakykit: "Stok į gretas! Būk pasiruošęs gintis!
Kalavijas jau ryja visus aplink tave.
15 Kodėl pabėgo Apis?*
Kodėl jūsų Galingasis nesigynė?
Dėl to, kad VIEŠPATS jį parbloškė.
16 Jūsų daugybė svirduliavo ir krito,
sakydami vienas kitam:
"Stokimės! Grįžkime pas savuosius,
į savo gimtąjį kraštą,
šalin nuo nuožmaus kalavijo".
17 Vadinkit Egipto faraoną pravarde:
"Pagyrūnu, prasnaudusiu progą".*

18 "Kaip aš gyvas, — tai žodis Karaliaus,
kurio vardas yra Galybių VIEŠPATS, —
kaip tikrai Taboras* yra tarp kalnų ir
kaip Karmelis* prie jūros,
taip tikrai tai įvyks.
19 Pasidaryk ryšulius tremčiai,
dukters Egipto {tautos} sostine!
Nes Nofas {Memfis} virs dykuma,
apleistas, be gyventojų".

46,13 601 m. prieš Kristų Nebukadnezaras rengė karo žygį prieš Egiptą ir net buvo į Egiptą įsiveržęs, bet turėjo pasitraukti į Siriją.

46,15 "Apis": juodas jautis, garbintas kaip pagrindinis Memfio dievas.

46,17 "Pagyrūnas, prasnaudęs progą": hebraiškas žodžių žaismas ryšium su faraono Hofros vardu. Hofra rodėsi esąs galingas, nors jo sostas jau buvo sugriuvęs.

46,18 "Taboras...Karmelis": garsūs kalnai Palestinoje — Nebukadnezaro galybės įvaizdžiai.

20 Egiptas — puiki telyčia,
sparva iš šiaurės nutupia ant jos.
21 Net samdiniai jos gretose
kaip garde penėti veršiai.
Ir jie atsuko nugarą,
savo gretų negindami, drauge pabėgo,
nes jiems atėjo jų pavojaus diena,
užklupo jų nubaudimo laikas.
22 Ji{Egiptas} šnypščia kaip šalin šliaužianti gyvatė,
nes galingai atžygiuoja jos priešai,
ateina prieš ją su kirviais, kaip medžių kirtėjai.
23 Jie iškirs jos mišką, — tai VIEŠPATIES žodis, —
nors jis ir būtų neįžengiamas,
nes jų daugiau negu skėrių, —
jiems nėra skaičiaus.
24 Sugėdinta bus dukra Egiptas,
atiduota bus į nagus tautai iš šiaurės.

25 Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, pareiškė: "Ak! Aš
nubausiu Noo {Tebų} Amoną,* Egiptą, jo dievus ir karalius, fa-
raoną ir visus, kurie juo pasitiki. 26 Aš atiduosiu juos į rankas tų,
kurie ieško jų gyvybės, — į rankas Babilono karaliaus Nebukad-
nezaro ir jo pareigūnų. Po to Egiptas bus vėl gyvenamas kaip
senovėje, — tai VIEŠPATIES žodis".

27 "O tu, mano tarne Jokūbai, nebijok,
Izraeli, nenuogąstauk,
nes, tikėk manim, išgelbėsiu tave iš tolimų vietų,
tavo palikuonis iš jų tremties krašto!
Jokūbas sugrįš ir ras ramybę,
bus saugus, — nebus kam jo gąsdinti.
28 Taigi tu, mano tarne Jokūbai, — tai VIEŠPATIES žodis, —
nebijok, nes aš esu su tavimi!
Padarysiu galą visoms tautoms, pas kurias tave išvariau,
bet tau galo nepadarysiu.
Nebausto tavęs palikti negaliu, —
nuplaksiu tave pagal teisingą saiką".

46,25 "Amonas": saulės dievas, garbintas Tebuose, Aukštutiniame Egipte.

47*

Filistinams

1 VIEŠPATIES žodis, kuris atėjo Jeremijui apie filistinus,
faraonui dar neužpuolus Gazos. 2* Taip kalbėjo VIEŠPATS:

"Žiūrėk! Vandenys atplūsta iš šiaurės, —
jie taps šėlstančiu srautu,
apsems kraštą ir visa, kas jame,
miestą ir jo gyventojus.
Žmonės šauks,
visi krašto gyventojai klyks.
3 Jie girdi ristūnų kanopų dundesį,
vežimų dundėjimą ir jų ratų dardėjimą.
Tėvai nebesidairo kur vaikai,
jie kaip be rankų,
4 nuo dienos, kuri atėjo, kad sunaikintų visus filistinus,
kad atkirstų nuo Tyro ir Sidono* jų paskutinį sąjungininką.
Taip! VIEŠPATS sunaikina filistinus,
likutį iš Kaftoro pajūrio.
5*Gaza nupliko,
Aškelonas neteko žado.
O, jų galybės likučiai!
Kaip ilgai save žalosite?"

47,2-7 Ši pranašystė išsipildė 605/604 m. prieš Kristų.

47,4 "Tyras ir Sidonas": finikiečių miestai šiuolaikiniame Libane. Finikiečiai buvo sukūrę Viduržemio jūros kraštuose prekybos tinklą, o Filistija buvo finikiečių prekybos tinklo narys. Tyras ir Sidonas buvo Babilonijos priešai (žr. Jer 27,1-4). Nebukadnezaras buvo bandęs sunaikinti Tyrą apgulimu, bet net trylikos metų apgula neįstengė atnešti visiškos pergalės. "Kaftoras": Kreta (?) — filistinų kilmės vieta (žr. Am 9,7).

47,5 Filistija kadaise buvo penkių miestų junginys, — graikiškai Pentapolis. Tekstas mini tik Gazą ir Aškeloną, bet nemato reikalo paminėti kitų trijų — Ašdodo, Gato bei Ekrono. Atrodo, kad tuometinė Filistija buvo sumažėjusi ir sunykusi (žr. Jer 25,20).

6*"Ak, VIEŠPATIES kalavijau!
Kaip ilgai nenurimsi?
Grįžk į savąją makštį,
liaukis, nurimk!"

7 Kaip gali jis nurimti,
jei VIEŠPATS jam davė įsakymą?
Prieš Aškeloną ir prieš pajūrį,
jis ten jį pasiuntė.

48*

Moabui

1 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas, apie
Moabą:
"Vargas Nebui, nes jis nuniokotas!
Kirjatajimai sugėdinti ir paimti,
jų tvirtovė sugėdinta ir sunaikinta, —
2 žuvo Moabo gyrius!
Hešbone jie sudarė sąmokslą prieš jį:
'Ateikit! Padarykime jam galą, kad nebebūtų tauta!'
Madmenai, ir tu būsi nutildytas, —
kalavijas sėlins tau iš paskos.
3 Klausykitės! Klyksmas iš Horonajimų:
'Niokojimas ir baisus sunaikinimas!'
4 'Moabas sunaikintas!' —
klykia jo mažieji.
5 Jie kopia į Luhito kalvą,
graudžiai be perstojo verkdami,
nes jie girdėjo sunaikinimo klyksmą
nuo Horonajimų atšlaičių.

47,6 Filistinų žodžiai.
48,1-47 Moabas buvo vienas iš didžiausių žydų priešų. Pasak Juozapo Flavijaus, Moabą Nebukadnezaras užėmė 582 m. prieš Kristų, — dvidešimt trečiaisiais savo viešpatavimo metais, dvidešimt penkeriems metams praėjus nuo Jeruzalės sunaikinimo.

6 'Bėkit! Gelbėkit savo gyvybę!
Dykumoje būkit kaip laukinis asilas!'"

7 "Kadangi pasitikėjai savo laimėjimais ir turtais,
tikrai ir tu būsi užimtas.
Chemošas* išeis į nelaisvę,
drauge su savo kunigais ir didžiūnais.
8 Niokotojas užpuls kiekvieną miestą.
Nė vienas miestas neišsigelbės.
Slėnis bus sunaikintas,
Lyguma nuniokota taip, kaip sakė VIEŠPATS.
9 Parūpinkit druskos Moabui,
nes jis tikrai kris.
Jo miestai taps griuvėsiais,
nebus juose gyventojų".

{10 Tebūna prakeiktas, kas nerangiai VIEŠPATIES darbą
vykdo! Tebūna prakeiktas, kas sulaiko savo kalaviją nuo kraujo!}

11 Nuo jaunystės Moabas buvo saugus,
įsikūręs savo užuovėjoje.
Niekad nebuvo perpiltas iš indo į indą,
niekad į tremtį nėjo.
Todėl išlaikė savo skonį,
jo kvapas nepakito.

12 "Todėl, tikėkit manim, ateina dienos, — tai VIEŠPATIES
žodis, — kai atsiųsiu pas jį perpilstytojus, kad jį perpiltų, ištuš-
tintų jo indus ir sudaužytų jo ąsočius. 13 Tuomet Moabas gėdysis
Chemošo, kaip Izraelio namai gėdijosi Betelio, kuriuo jie pa-
sitikėjo.

14 Kaip galite sakyti: 'Esame galiūnai,
narsuoliai mūšyje'?
15 Moabas nuniokotas, jo miestai paimti,
jo rinktiniai jauni vyrai krito žudynėse,
— tai žodis Karaliaus, jo vardas — Galybių VIEŠPATS!

48,7 "Chemošas": vyriausias moabiečių panteono dievas.

16 Moabo nelaimė čia pat,
jo pražūtis atskuba risčia.
17 Apraudokite jį, visi jo kaimynai,
visi, kurie žinote jo vardą!
Sakykite: 'Oi, kaip sulaužytas galingasis skeptras,
garbingoji lazda!'"

18 "Lipk žemyn iš garbės tu, soste sėdinčioji dukra Dibone,
ir sėskis asloje!
Nes Moabo niokotojas atžygiavo prieš tave,
sunaikino tavąsias tvirtoves.
19 Stokis prie kelio ir stebėk tu,
gyvenančioji Aroeryje!
Klausk bėglį vyrą ir ištrūkusią moterį,
sakydama: 'Kas atsitiko?'
20 Moabas nužemintas, netgi sutriuškintas.
Klyk ir šauk!
Praneškite Arnonui,
kad Moabas yra nuniokotas!"

21 Teismas atėjo į Lygumos kraštą: į Holoną, Jahzą, Mefaatą,
22 Diboną, Neboą ir Bet-Diblatajimus, 23 Kirjatajimus, Bet-Gamulą
ir Bet-Meoną, 24 Keriotą ir Bozrą, — į visus Moabo miestus,
tolimus ir artimus.

25 "Moabo ragas nulaužtas,
jo ranka sutriuškinta, — tai VIEŠPATIES žodis".

26 Nugirdykite jį, nes jis didžiavosi prieš VIEŠPATĮ! Tesivo-
lioja Moabas savo vėmaluose, tetampa ir jis pajuokos daiktu! 27 Iz-
raelis buvo tau pajuokos daiktu, nors ir nebuvo pagautas tarp
vagių, — kada tik kalbėjai apie jį, purtei savo galvą!

28 "Palikit miestus, apsigyvenkit tarp uolų,
Moabo gyventojai!
Būkit kaip balandis, kraunantis sau lizdą
ant gilaus tarpeklio šonų".

29 Girdėjom mes apie Moabo išdidumą, —
išdidus jis labai, —
girdėjom apie jo puikybę,
įžūlų išdidumą, širdies pasipūtimą.

30 "Aš pats pažįstu, — tai VIEŠPATIES žodis, — jo įžūlumą:
meluoja jis pagyromis, meluoja ir darbais".

31 Todėl raudu Moabo,
dėl viso Moabo aimanuoju,
dėl Kir-Hereso vyrų liūdžiu.
32 Verkiu tavęs, Sibmos vynuogyne,
daugiau negu Jazero!
Tavo atžalos nusidriekė anapus jūros,
nusiraizgė iki pat Jazero.
Tavo vasaros pjūtį ir vynuogių rinkimą
užpuolė niokotojas.
33 Džiaugsmas ir džiūgavimas pradingo
iš Moabo krašto vaisingų sodų.
Sustabdžiau vyną iš vyno spaustuvų,
nėra kam su linksma daina traiškyti vynuogių,
nutilo vynuogių rinkimo džiaugsmas.

34 Nuo Hešbono ir Elealės iki pat Jahazo sklinda riksmai.
Klyksmai aidi nuo Zoaro iki Horonajimų ir Eglat-Šelišijos. Netgi
Nimrimų vandenys virsta tyrais. 35 "Padarysiu Moabe galą, — tai
VIEŠPATIES žodis, — tiems, kurie atnašauja aukas aukštumų
aukuruose ar degina smilkalus savo dievams".
36 Todėl mano širdis kaip fleita rauda Moabo, mano širdis kaip
fleita rauda Kir-Hereso žmonių, nes dingo jų susikrautieji turtai.
37 Taip! Kiekviena galva nuskusta ir kiekviena barzda nukirpta; ant
kiekvienos rankos įsipjautos žaizdos, ašutinė ant kiekvieno juos-
mens. 38 "Ant kiekvieno stogo Moabe ir visose jo aikštėse vien
tik aimanos. Sudaužiau Moabą kaip indą, kurio niekas nebenori,
— tai VIEŠPATIES žodis". 39 O kaip jis sutriuškintas! Kaip jie
aimanuoja! Kaip Moabas palenkė sprandą gėdoje! Moabas tapo
pajuoka ir siaubo reginiu visiems savo kaimynams! 40 Taip! Nes
šitaip kalbėjo VIEŠPATS:

Žiūrėk! Jis puls žemyn kaip aras,
išskleisdamas savo sparnus prieš Moabą.
41 Miestai bus paimti, tvirtovės nugalėtos.
Tą dieną Moabo galiūnų drąsa bus
kaip drąsa moters gimdymo skausmuose.
42 Moabas bus sunaikintas, — neišliks tauta,
nes didžiavosi prieš VIEŠPATĮ.
43 "Siaubas, duobė ir spąstai užklupo jus,
Moabo gyventojai! — tai VIEŠPATIES žodis.
44 Nuo siaubo kas paspruks, dobėn įpuls,
iš duobės kas išlips, į spąstus pateks.
Taip! Visa tai padarysiu Moabui jų bausmės metais, —
tai VIEŠPATIES žodis".

45 Hešbono paunksnėje nuilsę bėgliai trumpam stabtelėjo, —
ugnis veržėsi iš Hebrono,
liepsna iš Sihono namų.
Ji surijo Moabo kaktą,
triukšmadarių galvą.
46 Vargas tau, Moabai!
Pražuvai Chemošo tauta, —
tavo sūnūs tremtin išvedami ir
tavo dukterys į nelaisvę.

47 "Tačiau aš sugrąžinsiu Moabo tremtinius dienų pabaigoje,
— tai VIEŠPATIES žodis". Kol kas toks teismas Moabui.

49

Amoniečiams

1 Apie amoniečius.

Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Argi neturi sūnų Izraelis?
Nejau jam nėra įpėdinio?
Kodėl gi Milkomas* atėmė paveldą iš Gado
ir jo tauta apsigyveno Gado miestuose?

49,1 "Milkomas": vyriausias amoniečių dievas. Gado gentis Transjordanijoje ir

2 Todėl, tikėk manim, ateina dienos,
— tai VIEŠPATIES žodis, —
kai aš paskelbsiu karo šūkį
prieš amoniečių Rabatą.*
Ji taps griuvėsių krūva,
jos kaimai bus ugnimi naikinami.
Izraelis paveldės tuos,
kurie buvo atėmę iš jo paveldą,
— pasakė VIEŠPATS.
3 Klyk, Hešbone, nes Hajis buvo sunaikintas,
šaukit, Rabatos dukterys!
Apsijuoskit ašutine, raudokit,
čaižykit save rimbais,
nes Milkomas išeina į tremtį,
drauge su savo kunigais ir didžiūnais.
4 Kam didžiuojiesi savo galybe?
Gęsta tavoji galybė, maištingoji dukra!
Tu pasitikėjai savo turtais, sakydama:
'Kas išdrįs žygiuoti prieš mane?'
5 Tikėk manim, atvesiu prieš tave siaubą
iš visų pusių, — tai žodis Viešpaties, Galybių DIEVO,
— būsite išblaškyti, kiekvienas sau,
nebus kam pabėgėlius suburti.

6 Bet vėliau aš sugrąžinsiu amoniečių tremtinius,
— tai VIEŠPATIES žodis".

Edomui

7 Apie Edomą.*
Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Argi nebėra išminties Temane,*

Amono karalystė buvo kaimynai. Asirams užkariavus Šiaurinę karalystę — Izraelį, amoniečiai užėmė Gado genties žemes.

49,2 "Raba": arba Rabata-Amonas — amoniečių karalystės sostinė. Šiuolaikinis Amanas yra Jordano karalystės sostinė.

49,7-27 "Edomas": nuo senovės nesutaikomas žydų priešas pasinaudojo Judo karalystės nelaime — žydų tremtimi į Babiloną. Žr. Abd 10-14.

49,7 "Temanas": Edomo sritis. Šiame skaitinyje apima visą Edomą. Temanas buvo garsus savo išmintčiais. Žr. Jb 2,11.

nejau pritrūko patarimo protingieji,
nejau išseko jų išmintis?
8 Bėkit, traukitės atgal, slėpkitės giliai olose,
Dedano gyventojai!
Nes atsiųsiu jam Esavo* pražūtį,
kai ateisiu jo nubausti.
9 Jei vynuogių rinkėjai ateitų pas tave,
argi nepaliktų jie parankų?
Jei vagys nakčia,
net ir jie vogtų tik kiek ko norėjo!
10 Bet aš — aš pats apnuoginau Esavą,
atidengiau jo slaptuosius guolius, —
jam nebėra kur slėptis.
Išnaikinti ir jo palikuonys, ir giminės,
ir kaimynai, — jo nebėra!
11 Palik savo našlaičius, aš juos išlaikysiu,
tavo našlės tepasitiki manim".

12 Nes taip kalbėjo VIEŠPATS: "Net tie, kurie nenusipelnė
gerti taurę, turės ją išgerti! Nejau tu liksi nenubaustas? Nenubaus-
tas tu neliksi, turi ją gerti! 13 Dargi pats savim prisiekiau, — tai
VIEŠPATIES žodis, — Bozra* taps siaubo reginiu ir pajuokos
daiktu, tyrais, keiksmažodžiu, o visi jos miestai amžinais griu-
vėsiais".

14 Gavau žinią iš VIEŠPATIES,
pasiuntinys buvo pasiųstas tautoms:
"Rinkitės! Žygiuokite prieš šitą tautą!
Stokite į mūšį!"
15 Ai, tikėk manim, padarysiu tave mažiausią tarp tautų,
paniekintą tarp žmonių!
16 Siaubas, kurį sukėlei,
ir tavo įžūli širdis apgavo tave, —
tave, gyvenančią Uolos plyšiuose,
įsikibusią į kalno viršūnę.

49,8 "Esavas": Jokūbo brolis, edomiečių protėvis. Žr. Pr 36.
49,13 "Bozra": Edomo sostinė pietryčiuose nuo Mirties jūros.

Nors kaip aras aukštai sau lizdą krauni,
nulaipinsiu žemyn tave, — tai VIEŠPATIES žodis".

17 Edomas taps siaubo reginiu. Kiekvienas praeivis, maty-
damas visas jo žaizdas, baisėsis ir neteks žado.* 18 "Kaip po
Sodomos ir Gomoros bei jų kaimyninių miestų sunaikinimo, —
kalbėjo VIEŠPATS, — nebebus ten jokio gyventojo. Joks maru-
sis nebesikurs ten gyventi!

19 Žiūrėk! Bus kaip su liūtu, kuris ateina
iš tankmės palei Jordaną į saugią ganyklą:
aš staiga juos iš ten išvaikysiu
ir pavesiu ją savo išrinktajam!
Nes kas man lygus?
Kas patrauks mane į teismą?
Koks ganytojas galėtų prieš mane atsilaikyti?"

20 Todėl klausykitės apie VIEŠPATIES užmojį,
kaip jis užsimojo prieš Edomą,
apie nutarimus, kuriuos padarė Temano gyventojams:
"Ai, tikrai jie išvarys net kaimenės mažylius,
net jų pačių avidė apstulbs dėl jų likimo!"
21 Nuo jų kritimo trenksmo drebės žemė
ir jų klyksmo aidas bus girdėti prie Nendrių jūros.
22 Tikėk manim! Kaip aras jis pakils
ir šaus žemyn, išskleisdamas sparnus, virš Bozros.
Tą dieną drąsa Edomo galiūnų bus
kaip drąsa moters gimdymo skausmuose.

Damaskui

Apie Damaską.
23 Hamatas ir Arpadas* priblokšti,
nes juos pasiekė bloga žinia.
Jie blaškosi, tirpdami iš baimės,
kaip negalinti nurimti jūra.

49,17 "Neteks žado": pažodžiui, "švilps (iš pasibaisėjimo)".
49,23 "Hamatas...Arpadas": du aramėjų miestai-valstybės šiaurėje nuo Damasko.
Istorinė padėtis — VIII a. prieš Kristų. Žr. Iz 10,9-11.

24 Damaskas nusilpo, apsigręžė bėgti,
apėmė jį siaubas.
Jį pagavo nerimas
ir skausmai kaip moterį gimdant.
25 Kaip apleistas tas mano šlovės miestas,
ta mano linksmybės tvirtovė!
26 "Tikrai jo jauni vyrai kris jo aikštėse
ir visi jo kariai bus nutildyti tą dieną, —
tai Galybių VIEŠPATIES žodis.
27 Ant Damasko sienų užkursiu ugnį,
ji prarys Ben-Hadado* tvirtoves".

Arabijai

28 Apie Kedarą ir Hazoro karalystes, kurias nugalėjo Ba-
bilono karalius Nebukadnezaras, taip VIEŠPATS kalbėjo:
"Pakilkit, žygiuokit prieš Kedarą,
sunaikinkit rytiečius!
29 Pasigrobkit jų palapines ir kaimenes,
palapinių dangas ir reikmenis,
Išsiveskit jų kupranugarius, šaukit:
'Siaubas visur!'
30 Bėkit! Sprukite toli, slėpkitės giliai olose,
Hazoro gyventojai, — tai VIEŠPATIES žodis, —
nes Babilono karalius Nebukadnezaras užsimojo prieš jus,
nusprendė prieš jus!
31 Pakilkit! Žygiuokit prieš tautą,
gyvenančią jaukiai ir saugiai, — tai VIEŠPATIES žodis, —
ji neturi nei vartų, nei velkių,
gyvena viena nuošaliai.

49,27 "Ben-Hadadas": Treji rūmai-tvirtovės buvo vadinamos Sirijos karaliaus Ben-Hadado vardu. Žr 1 Kar 15,18; 20.

32 Jų kupranugariai taps grobiu
ir jų gausios galvijų bandos — karo laimikiu.
Atiduosiu vėjams tuos skustais smilkiniais vyrus,
pražūtį jiems siųsiu iš visų pusių! — tai VIEŠPATIES žodis.
33 Hazoras taps šakalų lindyne,
amžina dykyne.
Niekas ten nebegyvens,
joks marusis nebesikurs ten gyventi".

Elamui

34 VIEŠPATIES žodis, kuris atėjo pranašui Jeremijui apie
Elamą* Judo karaliaus Zedekijo valdymo pradžioje:

35 "Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
'Tikėk manim! Sulaužysiu Elamo lanką,
jų galybės pagrindą.
36 Atvesiu Elamui keturis vėjus
iš keturių dangaus skliauto kraštų.
Vėtysiu juos šiais visais vėjais,
kol neliks tautos,
neturinčios Elamo benamių.
37 Padarysiu, kad Elamas drebės prieš savo priešus,
prieš ieškančius jų gyvybės.
Atvesiu prieš juos nelaimę,
savo degantį įniršį, — tai VIEŠPATIES žodis.
Siųsiu jiems iš paskos kardą,
kol visiškai juos sunaikinsiu.
38 Elame sau pasistatysiu sostą,
sunaikinsiu jų karalių ir didžiūnus,
— tai VIEŠPATIES žodis.
39 Bet dienų pabaigoje aš sugrąžinsiu Elamo tremtinius,
— tai VIEŠPATIES žodis'".

49,34 "Elamas": sena karalystė į rytus nuo Babilonijos.

50

Pirmasis pranašavimas Babilonui

1*Žodis, kurį kalbėjo VIEŠPATS apie Babiloną, apie kaldėjų
kraštą, per pranašą Jeremiją:

2 "Praneškit ir paskelbkit tautoms,
iškelkit ženklą, paskelbkit!
Neslėpkit, bet sakykit:
'Babilonas paimtas,
Belis* sugėdintas,
Merodachas sudaužytas, —
Babilono dievų statulos sugėdintos,
sudaužyti jo stabai'.
3 Nes iš šiaurės prieš jį atžygiavo tauta, —
jis* pavers jo kraštą tyrais
Niekas jame nebegyvens, —
žmonės ir gyvuliai pasitrauks.

4 Tomis dienomis ir tuo metu, — tai VIEŠPATIES žodis, —
Izraelio tauta, drauge su Judo tauta, ateis
ir verkdami eis ieškoti VIEŠPATIES, savojo Dievo.
5 Jie klaus kelio į Zioną,
gręš savo veidus tenlink.
Jie ateis ir glausis prie VIEŠPATIES
amžinąja sandora, kuri niekad nebus užmiršta.
6 Manoji tauta buvo paklydusios avys, —
jų piemenys juos paklaidino,
išgindami į kalnus klajoti.

50,1-51,58 Įvairių pranašavimų prieš Babiloną rinkinys — įvadas į pasakojimą, kurį randame Jer 51,59-64 tekste. Babiloną užėmė Kyro vedami persai 538 m. prieš Kristų.

50,2 "Belis": iš pradžių šiuo vardu buvo vadinamas Nipuro miesto Mesopotamijoje dievas. Vėliau jis buvo sutapatintas su Merodachu — Marduku, vyriausiu Babilono panteono dievu.

50,3 "Jis": Kyras, persų tautos karalius. Persų tauta, Kyro valdoma, tapo Artimųjų Rytų valdove.

Klajodami nuo kalno prie kalvos,
jie užmiršo savąją avidę.
7 Rijo juos visi, kas tik sutiko,
o jų priešai sakė:
'Mes nenusikalstame,
jie nusidėjo VIEŠPAČIUI, teisumo buveinei,
VIEŠPAČIUI, savo tėvų vilčiai'.

8 Bėkit iš Babilono, traukitės iš kaldėjų krašto,
būkit kaip ožiai kaimenės priekyje!
9 Nes žiūrėk! Sukelsiu ir atvesiu prieš Babiloną
būrį galingų tautų iš šiaurės krašto.
Prieš jį prisirengs mūšiui, —
jis bus jųjų paimtas.
Jų strėlės kaip strėlės įgudusio galiūno,
kuris niekad negrįžta tuščiomis rankomis.
10 Kaldėja virs grobiu
ir visi jos grobėjai bus sotūs, — tai VIEŠPATIES žodis.
11 Nors jūs džiaugiatės, nors jūs džiūgaujate,
mano paveldo grobikai,
nors jūs šokinėjate kaip veršis pievoje.
ir žvengiate kaip eržilai,
12 labai sugėdinta bus jūsų motina,
jus pagimdžiusioji raudonuos iš gėdos.
Tikėk manim! Jinai bus paskutinė tarp tautų,
dykuma, išdžiūvusi ir nevaisinga!
13 Dėl VIEŠPATIES pykčio Babilonas taps negyvenamas, —
virs visas tyrais.
Kas tik eis pro Babiloną — baisėsis,
neteks žado pamatęs jo žaizdas.
14 Rikiuokitės aplinkui Babiloną mūšiui, kilpininkai,
leiskite strėles į jį, strėlių netaupykite,
nes jis nusidėjo VIEŠPAČIUI.
15 Iš visų pusių rėkite jam kovos šūkius!
Jis pasidavė,* —

50,15 Pranašas nepranašauja apie Babilono miesto sunaikinimo detales, bet aprašo sunaikinimą įprastine kalba. Istoriškai kalbant, Babilonas pasidavė persams be mūšio ir nebuvo sunaikintas.

krito jo pylimai,
nugriauti jo sienų mūrai!
Juk tai VIEŠPATIES kerštas:
keršykit jam, —
darykit jam, kaip jis jums darė!
16 Atimkit iš Babilono sėjėją
ir laikantį pjautuvą pjūties metu!
Iš niokojančio kalavijo baimės,
kiekvienas grįš pas savo tautą
ir kiekvienas bėgs į savąjį kraštą.

17 Izraelis — išblaškyta kaimenė, vaikoma liūtų. Pirma jį rijo
Asirijos karalius, o galop Babilono karalius Nebukadnezaras
graužė jo kaulus. 18 'Todėl, — taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS,
Izraelio Dievas: Tikėk manim! Nubausiu Babilono karalių ir jo
kraštą, kaip nubaudžiau Asirijos karalių. 19 Bet Izraelį sugrąžinsiu
į jo ganyklą, — ganysis ant Karmelio ir Bašane, numalšins savo
alkį ant Efraimo kalvų ir Gileade. 20 Tomis dienomis ir tuo metu,
— tai VIEŠPATIES žodis, — bus ieškoma Izraelio kaltės, tačiau
jos nebebus, ir Judo nuodėmių, tačiau jų neberas, nes atleisiu tam
likučiui, kurį išgelbėjau'.

21 Žygiuok prieš Meratajimų* kraštą,
žygiuok prieš jį,
užpulk Pekodo* gyventojus!
Žudyk ir pašvęsk sunaikinimui, — tai VIEŠPATIES žodis, —
padaryk visa, ką tau įsakiau.
22 Krašte mūšio sąmyšis,
baisus sunaikinimas!
23 Kaip sumažintas ir sutrupintas visos žemės kūjis!
Kokiu siaubo reginiu tapo Babilonas tautoms!
24 Tu spąstus sau pačiam pasistatei
ir buvai pagautas, Babilone,
bet tu to nesuvokei.
Tu buvai pastebėtas ir pagautas,
nes drįsai mesti iššūkį VIEŠPAČIUI.

50,21 "Meratajimai...Pekodas": simboliški Babilono vardai — "Dvigubai kartus" ir "Nubaudimas". Be to, jie turbūt buvo sričių ar vietovių vardai Babilonijos imperijoje.

25 VIEŠPATS atidarė savo ginklų sandėlį
ir pasiėmė savosios rūsties ginklus,
nes Valdovas, Galybių VIEŠPATS,
turi darbo kaldėjų krašte.
26 Žygiuokite prieš jį iš visų pusių,
atidarykite jo svirnus!
Supilkit jį tarsi grūdus į krūvas
ir visiškai sunaikinkit!
Nepalikit jam nei likučio!
27 Išpjaukit visus jo jaučius,
tebūna jie visi paskerdimui.
Vargas jiems, nes atėjo jų diena,
jų nubaudimo metas!

28 Klausykitės!
Bėgliai ir pabėgėliai iš Babilono krašto atskuba
paskelbti VIEŠPATIES, mūsų Dievo, kerštą, —
kerštą už jo šventyklą.

29 Sušaukite kilpininkus prieš Babiloną,
visus pajėgiančius įtempti lanką.
Jį iš visų pusių apsupkit,
niekam neleiskit ištrūkti.
Atlyginkit jam pagal jo darbus,
elkitės su juo, kaip jis elgėsi su kitais,
nes jis įžeidė VIEŠPATĮ, Izraelio Šventąjį.
30 Taip jo aikštėse kris jo jauni vyrai
ir tą dieną bus sunaikinti visi jo kariai, —
tai VIEŠPATIES žodis.

31 Žiūrėk! Aš esu priešingas tau, įžūlusis žmogau, —
tai Valdovo, Galybių VIEŠPATIES, žodis, —
nes atėjo tavo diena,
tavo nubaudimo metas.
32 Įžūlusis žmogus svirduliuos ir parkris,
niekas jo nepakels.
Užkursiu ugnį jo miestuose,
ir ji surys visa aplink jį.

33 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
'Izraelio žmonės engiami,
drauge su jais ir Judo žmonės.
Visi, išvariusieji į nelaisvę, juos kietai laikė,
atsisakė juos paleisti'.
34 Galingas jų Atpirkėjas,
jo vardas — Galybių VIEŠPATS!
Jis tikrai gins jų bylą,
kad duotų ramybę žemei
ir suirutę Babilono gyventojams.

35 Kalavijas kaldėjams, — tai VIEŠPATIES žodis, —
Babilono gyventojams,
jo didžiūnams ir išminčiams!
36 Kalavijas jo žiniūnams, — tesukvailėja!
Kalavijas jo galiūnams, — teapima juos siaubas!
37 Kalavijas jo žirgams ir vežimams,
samdiniams jo gretose, — tebūna jie kaip moterys!
Kalavijas jo turtams, — tebūna jie išgrobti!
38 Kalavijas jo vandenims, — teišdžiūva!
Nes tas kraštas pilnas stabų, —
dėl pamėklių jie sukvailėjo.
39 Taigi gyvens ten laukiniai žvėrys su hienomis,
ten ir stručiai kursis gyventi.
Niekad jis nebebus žmonių apgyvendintas,
niekas nebesikurs jame per amžius.

40 Kaip kai Dievas sugriovė Sodomą ir Gomorą bei jų
kaimynus, — tai VIEŠPATIES žodis, — tai taip ten negyvens nei
žmogus, nei apsistos jame gyventi marusis.

41 Žiūrėk! Ateina tauta iš šiaurės,
galinga tauta,
ir daug karalių pašaukiama iš žemės pakraščių.
42 Ginkluoti lanku ir ietimi,
jie yra žiaurūs ir kietaširdžiai.
Jų ūžmas kaip jūros šniokštimas, —
joja ant ristūnų,

išsirikiavę mūšio gretose,
prieš tave, dukra Babilono tauta!
43 Babilono karalius išgirdo apie juos žinią, —
nuleido rankas,
jį pagavo išgąstis ir skausmai
tarsi gimdančią moterį.
44 Žiūrėk! Bus kaip su liūtu, kuris ateina
iš tankmės palei Jordaną į saugią ganyklą:
aš juos staiga iš ten išvaikysiu
ir pavesiu ją savo išrinktajam.
Nes kas man lygus?
Kas patrauks mane į teismą?
Kur tas ganytojas, kuris galėtų prieš mane atsilaikyti?
45 Todėl klausykitės apie VIEŠPATIES užmojį,
kaip jis užsimojo prieš Babiloną,
apie nutarimus, kuriuos jis padarė prieš kaldėjų kraštą:
'Ai, tikrai jie išvarys net kaimenės mažylius,
net jų pačių avidė apstulbs nuo jų likimo!'
46 Nuo riksmo: 'Babilonas paimtas!' drebės žemė,
jos šauksmas nuaidės tarp tautų.

51

Antrasis pranašavimas Babilonui

1 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Žiūrėk! Pakelsiu Babilonui nuožmų vėją
ir Leb-Kamai* gyventojams.
2 Pasiųsiu vėtytojus į Babiloną,
kad jį išvėtytų ir nuniokotų jo kraštą.
Ai, jie puls jį nelaimės dieną iš visų pusių!
3 Tenetempia kilpininkas savojo lanko
ir tenesigiria savo krūtinės šarvais!
Nesigailėkit jo jaunų vyrų,
sunaikinkit jo visą kariuomenę!

51,1 "Leb-Kamai": pažodžiui, "širdis tų, kurie maištauja prieš mane". Hebraiška kriptograma: Kaldėja, kaldėjai.

4 Nukauti, jie gulės Kaldėjos krašte,
sužeisti — jo gatvėse.
5 Izraelio ir Judo karalystės
nėra jų Dievo, Galybių VIEŠPATIES, našlės,
nors jų kraštas buvo pilnas nusikaltimų
Izraelio Šventajam.

6 Bėkite iš Babilono,
tegelbsti kiekvienas savo gyvybę!
Nežūkit dėl jo kaltės,
nes dabar yra VIEŠPATIES keršto metas, —
jis atlygina jam, ką užsipelnė.
7 Babilonas buvo auksinė taurė VIEŠPATIES rankoje,
nugirdanti visą žemę.
Tautos gėrė jos vyno
ir todėl išėjo iš proto.
8 Staiga krito Babilonas
ir yra sutriuškintas: apraudok jį!
Atneškit balsamo jo žaizdai,
galbūt ji dar pagydoma.
9 'Bandėme Babiloną gydyti,
bet jis nepagydomas.
Palikit jį!
Eikime kiekvienas į savo paties kraštą!'
Taip, jo teismas pasiekė dangų,
pakilo iki pat debesų.
10 VIEŠPATS parodė mūsų teisumą, —
ateikit, paskelbkim Zione,
ką padarė VIEŠPATS, mūsų Dievas.

11 Aštrinkit strėles, pripildykit strėlines!

VIEŠPATS pažadino Medijos karalių* dvasią, nes nutarė sunaikinti Babiloną. Ai, tai VIEŠPATIES kerštas, — kerštas už jo šventyklą.

51,11 "Medijos karaliai": medai gyveno drauge su persais krašte, kuris nūdien vadinamas Iranu. Tuo metu, kai buvo rašomi šie žodžiai, medai buvo pranašesni už persus, tačiau po trumpo laiko persai nusmelkė medus.

12 Iškelkit mūšio vėliavą prie Babilono sienų!
Padidinkit sargybą, pastatykit sargybinius,
ruoškit pasalas,
nes VIEŠPATS nutarė ir įvykdė,
ką buvo kalbėjęs apie Babilono gyventojus.
13 Tu, gyveni prie galingų vandenų,
esi paskendusi turtuose,
atėjo tavo galas, — tavo gyvenimo siūlas nutrauktas.
14 Galybių VIEŠPATS prisiekė pat savim:
'Ai, pripildysiu tave kareivių kaip skėrių, —
jie šauks prieš tave pergalės šauksmą'.

Himnas Dievui

15 ... Savo galybe jis padarė žemę,
savo išmintim sukūrė pasaulį
ir savo išmanymu išskleidė dangų.
16 Jam sugriaudus, kyla vandenų sąmyšis danguje;
jis pakelia garus nuo žemės pakraščių.
Lietų jis aprūpina žaibais,
vėją paleidžia iš savo svirnų.
17 Kiekvienas marusis yra kvailas ir be išmanymo;
visus auksakalius sugėdina jų stabai,
nes ką jie nulieja yra melas, — nėra juose gyvybės.
18 Jie yra nieko neverti,
juoko darbas, —
jų nubaudimo metu jie žus.
19 Ne kaip šitie Jokūbo dalia,
nes jis tas, kurs visa padarė, —
Izraelis yra gentis jo paveldo,
Galybių VIEŠPATS — jo vardas

Viešpaties vėzdas ir kalnas

20 "Tu esi mano vėzdas,
manasis kovos ginklas:
tavim daužau tautas,
tavim naikinu karalystes.

21 Tavim daužau žirgą ir raitelį,
tavim daužau kovos vežimą ir vežiką.
22 Tavim daužau vyrą ir žmoną,
tavim daužau senį ir vaiką,
tavim daužau jaunuolį ir merginą.
23 Tavim daužau piemenį ir jo kaimenę,
tavim daužau artoją ir jo jaučių jungą,
tavim daužau valdytoją ir jo įgaliotinius.

24 Aš atsilyginsiu jūsų akyse Babilonui ir visiems Kaldėjos
gyventojams už visa blogybes, kurias jie padarė Zione, — tai
VIEŠPATIES žodis.

25 Tikėk manim! Aš esu prieš tave, niokotojų kalne,
visos žemės niokotojau, —
tai VIEŠPATIES žodis.
Aš ištiesiu savo ranką į tave,
nuritinsiu tave nuo uolų
ir paversiu tave perdegusiu kalnu.
26 Iš tavo griuvėsių nebus imama nei kertinis akmuo,
nei akmuo pamatams.
Liksi amžina dykyne, —
tai VIEŠPATIES žodis".

Tautos žygiuoja į Babiloną

27 "Duokite ženklą kraštui,
pūskite ragą tautoms!
Pašventinkit tautas karui prieš jį,
pašaukit prieš jį visas karalystes —
Araratą, Minį ir Aškenazą!*
Paskirkit jo priešams vadą,
rikiuokit žirgus kaip skėrių knibždynę.
28 Pašventinkit tautas karui prieš jį:
Medijos karalių,

51,27 "Araratas, Mini, Aškenazas": sritys, arba tautos, nūdienėje Armėnijoje, tuomet Medijos valdos.

drauge su jo valdytojais bei visais jų įgaliotiniais,
ir kiekvieną jam pavaldų kraštą.
29 Žemė dreba ir raitosi,
nes įvykdomas VIEŠPATIES užmojis Babilonui
paversti Babilono kraštą į tyrus,
kur nėra jokio gyventojo.
30 Babilono galiūnai liovėsi kovoję,
lindi savo tvirtovėse.
Išseko jų drąsa, elgiasi kaip moterys.
Dega jo pastatai, sulaužyti jo vartų skląsčiai.
31 Pasiuntinys bėga įkandin pasiuntiniui,
šauklys įkandin šaukliui, pranešti karaliui,
kad visas jo miestas paimtas:
32 brastos užimtos,
pelkės padegtos ir
kareiviai siaubo apimti.
33 Nes taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS, Izraelio Dievas:
'Dukra Babilonas yra kaip klojimas kūlimo metu,
dar truputis, ir ateis jos pjūties metas'".

Babilono nusikaltimas Jeruzalei

34 "Babilono karalius Nebukadnezaras surijo mane,*
sugriovė mane,
padarė iš manęs tartum tuščią indą.
Kaip slibinas prarijo mane,
pripildė savo pilvą mano skanėstų,
mane išvarė...
35 'Tebūna atkeršyta Babilonui už mano žaizdas!' —
sakys Ziono miestas.
'Tebūna atkeršyta Kaldėjos žmonėms už mano kraują!' —
sakys Jeruzalė.
36 O dabar taip kalbėjo VIEŠPATS:
'Tikėk manim! Aš ginsiu tavąją bylą,
atkeršysiu už tave.

51,34 "Mane": tekste kalba Jeruzalė.

Nusausinsiu jo jūrą,
išsekinsiu jo šaltinį, —
37 Babilonas virs griuvėsių krūva,
šakalų lindyne,
siaubo reginiu ir pajuoka,
be gyventojo.

38 Kaip liūtai jie drauge riaumos,
kaip liūtukai jie urgs.
39 Jiems nerimstant, aš paruošiu gėrimą
ir girdysiu juos, kol pralinksmės.
Tuomet jie užmigs amžinu miegu
ir niekad neatsibus, — tai VIEŠPATIES žodis.
40 Nuvesiu juos į skerdynių vietą kaip ėriukus,
kaip avinus ir ožius.

Babilono likimas

41 Taip Šešakas* buvo užimtas,
į nelaisvę paimtas visos žemės gyrius!
Kokiu siaubo reginiu tapo Babilonas tautoms!
42 Jūra apsėmė Babiloną, —
šniokščiančios bangos jį užliejo.
43 Jo miestai tapo siaubo reginiu,
sausros šalimi ir tyrais,
kur niekas negyvena,
nei joks marusis nekelia kojos.
44 'Aš nubausiu Babilone Belį
ir ištrauksiu iš jo nasrų, ką buvo prarijęs.
Tautos ateityje pas jį daugiau nebeplūs, —
sugriuvo Babilono siena!
45 Išeik iš jo, mano tauta!
Gelbėkit kiekvienas savo gyvybę
nuo VIEŠPATIES degančio pykčio!'

46 Nuo šiol, nenustokit drąsos ir nenuogąstaukit dėl gandų,
kurie sklinda krašte, nes vienoks gandas ateina vienais metais, ki-
toks kitais, gandai apie smurtą krašte ir apie valdovą, kuris kovo-
ja prieš valdovą.

47 Tikėk manim! Ateina dienos,
kai aš nubausiu Babilono stabus.
Jo visas kraštas bus sugėdintas,
ir visi jo užmuštieji atsiguls jame.
48 Tuomet dangus ir žemė, —
jie ir visa, kas juose, —
džiūgaus dėl Babilono,
nes iš šiaurės ateis prieš jį niokotojai,
— tai VIEŠPATIES žodis.
49 Taip, Babilonas turi žūti
dėl Izraelio užmuštųjų,
kaip visos žemės užmuštieji kad žuvo
dėl Babilono.

50 Jūs, pabėgėliai nuo kalavijo,
skubėkit, negaiškit!
Prisiminkit VIEŠPATĮ iš tolo,
Jeruzalė teateina jums į širdį.
51 Esame sugėdinti,
nes patyrėme pajuoką.
Veidai iš gėdos mums kaista,
nes svetimieji įėjo
į mūsų VIEŠPATIES namų šventovę.

52 "Todėl, tikėk manim, ateina dienos, —
tai VIEŠPATIES žodis, —
kai aš nubausiu jo stabus
ir visame jo krašte dejuos sužeistieji.
53 Nors Babilonas ir pakiltų į dangų,
nors jis ir įsitvirtintų galingoj aukštybėj,
tačiau mano niokotojai jį pasieks, —
tai VIEŠPATIES žodis".

54 Klausykitės! Ateina riksmas iš Babilono,
baisus bildesys iš Kaldėjos krašto!
55 Ai, VIEŠPATS niokoja Babiloną,
tildo siaubingą ūžesį.
Šniokščia jų bangos kaip galingi vandenys,
aidi jų siautėjantis ūžmas,

56 nes niokotojas atėjo į jį —
į Babiloną.
Jo galiūnai paimti nelaisvėn,
lankai jų sulaužyti,
nes VIEŠPATS yra atlyginimo Dievas, —
jis tikrai atlygins.
57 "Taip nugirdysiu jo didžiūnus ir išminčius,
jo valdytojus, įgaliotinius ir galiūnus,
kad jie užmigs amžinu miegu
ir niekad nepabus, — tai žodis Karaliaus,
kurio vardas — Galybių VIEŠPATS".

58 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Plačioji Babilono siena bus sulyginta su žeme,
jo aukštieji vartai bus sudeginti ugnimi.
Taigi tautos veltui triūsia
ir gentys dėl liepsnų varginasi".

Pranašavimas pasiunčiamas į Babiloną

59 Reikalas, kurį pranašas Jeremijas patikėjo Mahsėjo sūnaus
Nerijo sūnui Serajui,* kai tas ėjo į Babiloną drauge su Judo ka-
raliumi Zedekiju ketvirtaisiais jo valdymo metais. Serajas buvo
stovyklų tvarkytojas. 60* Jeremijas buvo aprašęs atskiroje knygoje
visas nelaimes, kurios turėjo ištikti Babiloną, ir visus anuos
žodžius, kurie buvo užrašyti Babilonui. 61 Jeremijas tarė Serajui:
"Kai pasieksi Babiloną, žiūrėk, kad perskaitytum garsiai visus ši-
tuos žodžius. 62 Po to tarsi: 'VIEŠPATIE, tu pats grasinai sunai-
kinti tą vietą taip, kad nei žmonės, nei gyvuliai joje nebegyventų,
kad ji liktų amžinai tyrais'". 63 Pabaigęs skaityti knygą, pririšk prie
jos akmenį, įmesk į Eufratą 64 ir tark: 'Taip Babilonas nuskęs!
Nebepakils nuo nelaimės, kurią jam atsiųsiu'".
{Iki "varginasi" yra Jeremijo žodžiai.}*

51,59 "Serajas": Barucho brolis. Žr. Jer 32,12. Turbūt Serajas keliavo į Babiloną paaiškinti apie svetimų kraštų ambasadorių sąskrydį Jeruzalėje tais pačiais metais. Žr. Jer 27,3.

51,60 Jeremijas pranašavo Babilonui žodžius tuo pačiu metu, kai jis pranašavo apie Judo išsilaisvinimą iš Babilono jungo (žr. Jer 3,14-18; 32,15; 33,6-9.12-13), o jo pranašavimų Babilonui knyga buvo įmesta į Eufratą.

51,64 "Iki 'varginasi' yra Jeremijo žodžiai": redaktoriaus pastaba ryšium su 58-ąja eilute.

D. ISTORINIS PRIEDAS

52*

Jeruzalės sunaikinimas

1 Zedekijas buvo dvidešimt vienerių metų, kai tapo karaliumi
ir valdė Jeruzalę vienuolika metų. Jo motina, Jeremijo iš Libnos
duktė, vadinosi Hamutala. 2 Jis darė, kas buvo pikta VIEŠPATIES
akyse, lygiai kaip buvo daręs Jehojakimas. 3 Iš tikrųjų, kas buvo
daroma Jeruzalėje ir Jude, taip pykino VIEŠPATĮ, kad jis atstūmė
juos nuo savęs.

Zedekijas pakėlė maištą prieš Babilono karalių. 4 Devintais jo
valdymo metais, dešimto mėnesio dešimtą dieną,* atsitiko, kad
Babilono karalius Nebukadnezaras, su visa savo kariuomene, atžygiavo
prieš Jeruzalę ir ją apsupo, pastatydamas aplinkui apgulos
įtvirtinimus. 5 Miesto apgula tęsėsi iki vienuoliktųjų karaliaus
Zedekijo metų. 6 Gi tų metų ketvirto mėnesio devintą dieną, kai
badas buvo prispaudęs miestą ir žmonės nebeturėjo duonos, 7 buvo
pralaužta miesta siena. Visi kareiviai pabėgo iš miesto nakčia
pro vartus tarp dviejų sienų prie karaliaus sodo, nors kaldėjai ir
buvo visur aplink miestą. Jie metėsi eiti Arabos linkui. 8 Bet
kaldėjų kariuomenė vijosi karalių ir sugavo Zedekiją lygumose
prie Jericho, kai visa jo kariuomenė pakriko ir jį paliko.

9 Sugavę karalių, jie nuvedė jį į Riblą, Hamato krašte, pas
Babilono karalių, kuris surengė jam teismą. 10 Babilono karalius
nubaudė mirtimi Zedekijo sūnus jo akyse. Taip pat Ribloje jis
nužudė ir visus Judo didžiūnus. 11 Po to Babilono karalius įsakė
išlupti Zedekijui akis, uždėti grandines, išvaryti į Babiloną ir
laikyti jį kalėjime lig mirties.

52,1-34 Šis Jeremijo knygos priedas buvo galutinio knygos redaktoriaus paimtas iš 2 Kar 24,18-25.30. Priedo tikslas: parodyti, kad Jeremijo pranašystės išsipildė. Iš dalies jame pakartojami istorijos įvykiai, aprašomi Jer 39-41 skyriuose.

52,4 "Devintais jo valdymo metais, dešimtą mėnesį, dešimtą mėnesio dieną": 588 m. prieš Kristų, sausio 15 d. Žr. Jer 39,1.

[12] Penktą mėnesį, dešimtą mėnesio dieną,* — devyniolik-
taisiais Babilono karaliaus Nebukadnezaro metais, — karaliaus
asmens sargybos vadas ir Babilono karaliaus palydos narys Nebu-
zaradanas atvyko į Jeruzalę. [13] Jis sudegino VIEŠPATIES namus,
karaliaus rūmus ir visus Jeruzalės pastatus, — kiekvieno svar-
besnio asmens namus. [14] Be to, kaldėjų kariuomenė, buvusi su ka-
raliaus asmens sargybos vadu, išgriovė visas sienas aplink Jeruza-
lę. [15] Po to, karaliaus asmens sargybos vadas Nebuzaradanas išvarė
į tremtį kai ką iš beturčių, likutį gyventojų, išlikusių mieste, ir per-
bėgusius pas Babilono karalių, drauge su amatininkų likučiu. [16] Tik
kai ką iš kaimo žmonių karaliaus asmens sargybos vadas Nebu-
zaradanas tepaliko kaip vynuogynų darbininkus ir žemdirbius.

[17] Žalvario šulus, stovėjusius prie VIEŠPATIES namų, pas-
tovus su ratais, ir žalvarinę jūrą, buvusią VIEŠPATIES namuose,
kaldėjai sulaužė į gabalus ir išgabeno visą žalvarį į Babiloną. [18] Jie
paėmė ir ąsočius, bertuves, žnyples, dubenis, semtuvus bei visus
žalvarinius rykus, vartotus šventyklos apeigoms. [19] Be to, karaliaus
asmens sargybos vadas paėmė taures, smilkytuvus, dubenis, ąso-
čius, žvakides, semtuvus ir dubenis liejamosioms aukoms, padary-
tus iš aukso ir sidabro. [20] Abiejų šulų, žalvarinės jūros bei dvylikos
žalvarinių jaučių, ant kurių ji stovėjo, ir pastovų su ratais, kuriuos
Saliamonas buvo padaręs VIEŠPATIES namams, — visų šitų rykų
žalvarį nė pasverti nebūtų buvę galima. [21] Kiekvienas šulas buvo
aštuoniolikos mastų* aukščio ir turėjo dvylikos mastų apskritimą.
Sienos turėjo keturių pirštų storumą, o vidus buvo tuščias. [22] Šulo
viršuje buvo penkių mastų aukščio žalvarinė galvena (kapitelis?),
kurią supo pinučiai ir granatai, — viskas iš žalvario. Ir kitas šu-
las buvo lygiai toks pat su granatais. [23] Granatinių obuolių buvo
ant visų šonų devyniasdešimt šeši. Iš viso aplinkui pinučius buvo
šimtinė granatinių obuolių.

[24] Be to, karaliaus asmens sargybos vadas suėmė vyriausiąjį
kunigą Serają, kunigą padėjėją Zefaniją ir tris Slenksčio sargus.
[25] Iš miesto jis suėmė vieną karaliaus rūmų dvariškį, vadovavusį
kareiviams, septynis vyrus iš asmeninės karaliaus tarybos, kurie

52,12 "Penkto mėnesio dešimtą dieną ... — devynioliktais ...": Ab mėnesio — liepos/rugpjūčio 10-oji, 587 m. prieš Kristų.

52,21 "Mastas": 45 cm.

buvo rasti mieste, kariuomenės vado raštvedį, telkusį gyventojus į
karinę tarnybą, ir šešiasdešimt paprastų vyrų, kuriems pasitaikė bū-
ti mieste. 26 Tuomet karaliaus asmens sargybos vadas Nebuzara-
danas paėmė juos ir nuvarė į Riblą pas Babilono karalių. 27 Ri-
bloje, Hamato krašte, Babilono karalius juos primušė ir nužudė.
Taip Judas buvo ištremtas iš savo žemės. 28* Šis yra skaičius
žmonių, kuriuos Nebukadnezaras išvarė į tremtį: septintais savo
valdymo metais, tris tūkstančius ir dvidešimt tris judėjus, 29 aš-
tuonioliktais Nebukadnezaro metais, aštuonis šimtus trisdešimt du
asmenis iš Jeruzalės, 30 dvidešimt trečiais Nebukadnezaro metais,
karaliaus asmens sargybos vadas Nebuzaradanas ištrėmė septynis
šimtus ir keturiasdešimt penkis judėjus, — iš viso, keturis tūk-
stančius šešis šimtus asmenų.

Jehojachinas pagerbiamas tremtyje

31* Atsitiko, kad trisdešimt septintais Judo karaliaus Jeho-
jachino tremties metais, dvyliktą mėnesį, dvidešimt penktą mėne-
sio dieną, Babilono karalius Evil-Merodachas, pirmais savo
valdymo metais, atkreipė dėmesį į Judo karalių Jehojachiną ir
paleido jį iš kalėjimo. 32 Jis kalbėjosi su juo taikingai ir paskyrė
jam sostą, šaunesnį už sostus kitų karalių,* buvusių pas jį Ba-
bilone. 33 Jehojachinas nusivilko kalėjimo drabužius ir visą likusį
savo gyvenimą valgė prie karaliaus stalo. 34 Jo išlaikymui, Ba-
bilonijos karalius skyrė nuolatinį diena iš dienos aprūpinimą, kol
tik jis buvo gyvas, lig pat jo mirties dienos.

52,28-30 Be dviejų trėmimų, įvykusių 598 ir 587 m. prieš Kristų, minima ir tre-
tysis — paskutinis trėmimas, įvykęs 582-581 m. po Gedalijos nužudymo. Žr.
Jer 41,2.

52,31-34 561 m. prieš Kristų Awel-Mardukas (Evil-Merodachas), Nebukadnezaro
įpėdinis, paleido Jehojachiną iš kalėjimo. Awel-Mardukas viešpatavo tik
dvejus metus. Dokumentai iš Babilono patvirtina faktą, kad Jehojachinas ir
jo šeima buvo išlaikoma Babilono imperijos lėšomis.

52,32 "Kiti karaliai": ir jie buvo paimti į Babilono nelaisvę.

RAUDŲ KNYGA

Šeštasis prieškristinis šimtmetis Izraelio istorijoje buvo pervartos ir lūžių amžius. Su Šventyklos sunaikinimu ir Dievo garbinimo apeigų nutraukimu, vadų ištrėmimu ir tautinės savivaldos netekimu, pasibaigė era. Netrukus po Jeruzalės sunaikinimo (587 m. prieš Kristų), gyvas šių įvykių liudytojas sukūrė šias penkias raudas. Kiekviena jų piešte nupiešia tautinę dramą ir pažemintos tautos skausmą. Jos sujungia nuodėmės išpažinimą, širdgėlą dėl Ziono kančios ir pažeminimo, priėmimą užsitarnautos bausmės ir gyvą tikėjimą, kad Dievas tebemyli savo tautą ir gali ją prikelti iš pelenų. Aitraus skausmo ir nenuslopinamos vilties vienybė raudose atspindi pastovų pranašų požiūrį į žmogaus trapumą ir Dievo meilės jėgą. Kartu liudija ir Izraelio tikėjimo jėgą suprasti tautinės katastrofos išgyvenimą ir nenustoti vilties.

Šias raudas įprasta priskirti pranašui Jeremijui, remiantis užuomina 2 Kronikų knygoje (35,25), bet ten minimos raudos buvo skirtos karaliaus Jošijo mirčiai, o ne Jeruzalei, apraudoti. Be to, minčių tėkmė ir išraiška šiose raudose perdėm skiriasi nuo Jeremijo mintijimo ir išraiškos. Dirbtinė raudų sandara nesiderina su šio didžiojo pranašo spontanišku genijumi. Pirmieji keturi skyriai turi alfabetinę, akrostichinę sandarą — 22 strofas, po strofą kiekvienai hebrajų kalbos alfabeto raidei, — penktasis skyrius turi tiek eilučių, kiek alfabetas turi raidžių. Raudos buvo sukurtos ar pritaikytos viešam skaitymui pasninko ir Jeruzalės gedulo dienomis (žr. Jl 2,15-17; Zach 7,2-3), ypač minint Šventyklos sunaikinimą "Devintąją Ab {rugpjūčio}" dieną. Pranašų pomėgis vaizduoti Izraelio tautą Viešpaties sužadėtine turi naują atspalvį — Raudų knygoje ji yra nelaiminga našlė, stiprinama tikėjimo, kad Dievo bausmė ilgainiui nusileis jo begaliniam gailestingumui.

Raudų knygos metmenys:

A.	Jeruzalės skausmas	1,1-22
B.	Jeruzalės bausmė	2,1-22
C.	Bausmė ir viltis	3,1-66
D.	Jeruzalė griuvėsiuose	4,1-22
E.	Malda prašant pasigailėti	5,1-22

RAUDŲ KNYGA

A. JERUZALĖS SKAUSMAS

1

Pirmoji rauda

1* Alef O kokia nūn vieniša sėdi sostinė,
kadaise knibždėjusi žmonių miniomis!
Kadaise didinga tarp tautų,
ji yra dabar lyg našlė!
Kadaise šalių valdovė,
ji dabar tapo verge!

2 Bet Karčiai verkia nakčia,
ašaros vilgo jos skruostus.
Tarp visų jos meilužių nėra,
kas ją paguostų.
Visi jos bičiuliai pasielgė klastingai su ja
ir tapo jos priešai.

3 Gimel Judo tauta išėjo į tremtį
vargui ir kietai vergijai.

1,1-22 Šioje raudoje įkvėptas poetas aprašo tragišką Jeruzalės miesto, Judo karalystės sostinės, būklę po to, kai kaldėjai ją užėmė ir sunaikino (1-11a eilutės). Nuo 11b eilutės raudą tęsia pati, suasmeninta, Jeruzalė.

Gyvendama išblaškyta tautose,
ji poilsiui vietos neranda.
Visi jos persekiotojai ją pasivijo
kenčiančią.

4 Dalet Keliai į Zioną — {Jeruzalę} liūdi,
nes nėra kam eiti į šventes.
Visi jos vartai išgriauti,
jos kunigai dejuoja.
Visos jos mergaitės sielvartauja,
karti yra jos dalia.

5 He Jos engėjai dabar šeimininkauja,
jos priešai puikiai gyvena,
nes VIEŠPATS užliejo ją skausmu
už jos nusikaltimų daugybę.
Jos mažutėliai išėjo į belaisvę
engėjų varomi.

6 Vau Išėjo iš Ziono dukters
visa jos didybė.
Jos didžiūnai tarsi elniai,
nerandantys sau ganyklos, —
jie vos galėjo paeiti
persekiotojų priekyje.

7 Zain Jeruzalė atsimena visus brangumynus,
priklausiusius jai senovėje,
savo skausmo ir klajonių dienomis.
Kai jos žmonės pateko į engėjo rankas,
nesant nė vieno, kas jai pagelbėtų,
engėjai piktdžiūgavo, tyčiodamies iš jos kritimo.

8 Het Jeruzalė sunkiai nusidėjo,
{Chet} todėl ji tapo pajuoka.
Visi, kas ja gėrėjosi, ją niekina,
nes pamatė jos gėdą.
Net ji pati vaitoja,
negali į save pažiūrėti.

9 Tet Jos nešvarumai lipo jai prie sijono,
apie savo ateitį ji nepagalvojo.
Jos kritimas buvo baisus,
nebuvo, kas ją paguostų.
"VIEŠPATIE, pažvelk į mano skausmą,
nes priešas puikuojasi!"

10 Jod Engėjas ištiesė ranką į visa,
kas jai brangu.
Ji net matė į jos šventovę
įeinant pagonis,
kuriems tu uždraudei
įeiti į savo bendriją.

11 Kaf Jos žmonės visi dejuoja,
ieškodami duonos.
Jie maino savo brangumynus į valgį
gyvybei palaikyti.
"Pažvelk, VIEŠPATIE, ir pamatyk
kaip aš esu suniekinta!"

12 Lamed Jums taip niekad tenebūna!
Visi, kurie einate šiuo keliu, pažvelkite ir pamatykit
ar yra toks skausmas, kaip tas skausmas,
kuris ištiko mane,
kai VIEŠPATS man kirto
savo degančio pykčio dieną?

13 Mem Jis iš aukštybių pasiuntė ugnį
giliai į mano kaulus.
Mano kojoms užmetė tinklą,
parvertė mane.
Mane paliko apstulbusią,
skausme visą laiką.

14 Nun Mano nusikaltimai buvo į jungą surišti,*
jo ranka jie buvo supinti.
Uždėtas man ant kaklo
išsekina mano jėgas.
Viešpats atidavė mane į rankas,
kurioms esu bejėgė priešintis.

15 Samech Visus galiūnus, kuriuos turėjau,
VIEŠPATS atmetė.
Jis pašaukė prieš mane kariuomenę
mano jaunų vyrų sunaikinti.
Viešpats traiškė mergelę, Judo dukrą
vynuogę vynuogių spaudykloje.

16 ‘Ain Dėl šių dalykų aš verkiu,
mano akys plūsta ašaromis.
Toli nuo manęs, kas galėtų paguosti
ir atgaivintų mano dvasią.
Mano vaikai bejėgiai,
nes priešas nugalėjo.

17 Pe Zionas grąžo rankas,
bet jį paguosti nėra kam.
VIEŠPATS pašaukė Jokūbui
jo kaimynus tapti jo priešais.
Jų tarpe Jeruzalė tapo
nešvarus skuduras.

18 Zade VIEŠPATS yra teisus,
{Tsade} nes aš kėliau maištą prieš jo žodį.
Betgi klausykitės jūs, visos tautos,
pasižiūrėkite į mano skausmą.
Mano jaunuolės ir jaunuoliai
išėjo į nelaisvę.

1,14 Tautos — žmonių nuodėmės buvo supintos į jungą ir uždėtos ant nugaros. Žr. Mt 23,4.

19 Qof {Kof} Šaukiausi savo meilužių,*
bet jie mane apvylė.
Mano kunigai ir seniūnai
žuvo mieste,
ieškodami valgyti,
norėdami gyvi išlikti.

20 Reš Pasižiūrėk, VIEŠPATIE, kaip man skaudu!
Esu visa sukrėsta,
širdis blaškosi krūtinėje,
nes aš labai maištavau.
Lauke kalavijas neša mirtį,
viduje — maras.

21 Šin Kai jie girdėjo mane dejuojant,
nebuvo kam manęs paguosti.
Visi mano priešai girdėjo apie mano nelaimę,
jie džiaugiasi, nes tu tai padarei.
Siųsk tą dieną, kurią kadaise paskelbei,
tebūna jie kaip aš esu.

22*Tau {Thau} Teateina tavo akivaizdon visas jų nedorumas!
Pasielk su jais
kaip pasielgei su manimi
dėl visų mano nusikaltimų,
nes aš dejonėje gyvenu,
serga mano širdis.

1,19 "Meilužiai": Jeruzalės sąjungininkai — svetimos tautos, nesuteikusios žadėtos pagalbos prieš kaldėjus.

1,22 Jeruzalė prisipažįsta buvusi kalta ir priima teisingą Dievo bausmę, tačiau ji reikalauja, kad ir jos priešai būtų nubausti už jų kaltes.

B. JERUZALĖS BAUSMĖ

2

Antroji rauda

1 Alef O kaip pažemino Viešpats
Ziono dukterį savo įniršyje!
Jis nubloškė iš dangaus žemėn
Izraelio didybę,*
neatsiminė savo įniršio dieną
savo Pakojos.*

2 Bet Viešpats sunaikino be gailesčio
visas Jokūbo buveines.
Sulygino su žeme savo pyktyje
Judo dukters tvirtoves.
Parbloškė žemėn sugėdintą
karalystę ir jos didžiūnus.

3 Gimel Degdamas pykčiu, jis sutriuškino
visą Izraelio galybę.*
Atitraukė nuo jų savo dešinę
priešų akivaizdoje.
Niokojo Jokūbą tarsi ugnies liepsna,
visa visur surydama.

2,1-22 Šio skyriaus tema išreiškiama pradžoje (1-oji eilutė) ir pabaigoje (22-oji eilutė): Jeruzalės sunaikinimo diena buvo Viešpaties pykčio diena. Pirmoje skyriaus pusėje šis įvykis aprašomas iš šalies (2,1-10), o antroje dalyje įkvėptasis poetas ir Zionas — Jeruzalė atsako (2,11-22).

2,1 "Izraelio didybė": Šventykla. "Pakoja": Sandoros skrynia (žr. 1 Kr 28,2; Pss 99,5; 132,7) ar Šventykla (žr. Ez 43,7).

2,3 "Izraelio galybė": Pažodžiui, "Izraelio ragas", — galybės ir jėgos simbolis. Žr. Rd 2,17; 1 Sam 2,10; Lk 1,69.

4 Dalet Savo lanką įtempė lyg priešas,
pakėlė savo dešinę kaip engėjas.
Išžudė visus,
kuriais mes didžiavomės
Ziono dukters palapinėje.
Tarsi ugnį išliejo savo pyktį.

5 He Viešpats elgėsi kaip priešas,
sunaikino Izraelį.
Sunaikino jo visus rūmus,
griuvėsiais pavertė jo tvirtoves,
padidino Judo dukteryje
verksmą ir raudą.

6 Vau Jis išgriovė savo buveinę kaip sodo pašiūrę,
sunaikino savo Padangtę.
VIEŠPATS panaikino Zione
iškilmę ir šabą.
Savo pykčio įniršyje
atmetė karalių ir kunigą.

7 Zain Viešpats paniekino savo aukurą,
išsižadėjo savo šventovės.
Atidavė į priešų rankas
jos rūmų sienas.
Jie šūkavo VIEŠPATIES namuose
kaip iškilmių dieną.

8 Het {Chet} VIEŠPATS nutarė paversti griuvėsiais
Ziono dukters sieną.
Ištempė matavimo virvę,*
nesulaikė rankos nuo naikinimo.
Sieną ir pylimą privertė raudoti,
abudu guli griuvėsiuose.

2,8 "Matavimo virvė": naudota ne tik statybos reikalams, bet ir darant nuosprendį, ką reikia sunaikinti. Žr. Iz 34,11; 2 Kar 21,13.

9 Tet Žemėn įgrimzdo jos vartai, —
jis nuėmė ir sulaužė jos skląsčius.
Ištremti tautose jos karalius ir didžiūnai,
dingo kunigų mokymas.
Ir jos pranašai nebegauna
regėjimo iš VIEŠPATIES.

10 Jod Ziono dukters seniūnai
sėdi tylėdami žemėje.
Dulkėmis pasibarstė sau galvas*
ir apsijuosė ašutine.
Jeruzalės jaunuolės
galvas nuleido lig žemės.

11 Kaf Nuo ašarų aptemo mano akys,
esu visas sukrėstas.
Man tulžis* liejasi ant žemės
dėl mano tautos dukters sunaikinimo.
Vaikai ir kūdikiai alpsta
miesto aikštėse.

12 Lamed Savo motinų jie nesiliauja klausti:
"Kur grūdai ir vynas?"
Kai jie alpsta kaip sužeistieji
miesto gatvėse,
kai iškvepia gyvastį
savo motinų rankose.

13 Mem Ką galiu tau pasakyti,
su kuo tave palyginti, dukra Jeruzale?
Su kuo galiu tave lyginti,
kad galėčiau tave paguosti, mergele Ziono dukra?
Platūs kaip jūra tavo griuvėsiai:
Kas gali tave išgydyti?

2,10 "...pasibarstė dulkėmis galvas": atgailos ženklan. Žr. Jb 2,12.
2,11 "Man tulžis liejasi...": Kenčiu didelį skausmą. Žr. Jb 16,13.

14 Nun Tavo pranašų tau skelbti regėjimai
buvo tušti ir apgaulingi.
Jie neatidengė tavo kaltės,
idant sugrąžintų tau palaimą.
Jie regėjo dėl tavęs ištarmes
tuščias ir klaidinančias.

15 Samech Kas tik praeina tavo keliu,
matydami tave ploja rankomis.
Jie švilpia ir kraipo galvas,
žvelgdami į dukterį Jeruzalę.
"Nejau tai miestas, laikytas gražiausiu,
visos žemės džiugesiu?"

16 Pe Visi tavo priešai
atidaro burnas prieš tave.
Jie švilpia, griežia dantimis,
šaukia: "Mes ją prarijome!
Tai tikrai mūsų lauktoji diena!
Jos sulaukėme, pamatėme!"

17 'Ain VIEŠPATS padarė, ką buvo užsimojęs,
įvykdė savo žodį,
ištartą labai seniai.
Jis sunaikino be gailesčio,
leido tavo priešui džiaugtis pergale,
išaukštino tavo engėjų galybę.

18 Zade Šaukis širdimi Viešpaties,
{Tsade} dejuok, Ziono dukra!
Liek ašaras upeliais
dieną ir naktį.
Neleisk sau atsikvėpti,
nei akims ilsėtis!

19 Qof {Kof} Atsikelk, šaukis naktį
kiekvienos sargybos pradžioje!
Išliek savo širdį kaip vandenį
Viešpaties akivaizdoje!
Pakelk į jį rankas
dėl gyvasčio savo vaikų,
{mirštančių iš bado kiekvienos gatvės kampe}.

20 Reš Pažvelk, VIEŠPATIE, ir pasižiūrėk:
su kuo esi taip pasielgęs?
Nejaugi moterys* turi valgyti savo vaisių,
savo naujagimius kūdikius?
Nejaugi kunigas ir pranašas
turi būti užmušti Viešpaties šventovėje?

21 Šin Jauni ir seni guli
gatvėse sukritę.
Mano jaunuolės ir jaunuoliai
krito nuo kalavijo.
Savo įniršio dieną juos užmušei,
išžudei be gailesčio.

22 Tau Sukvietei mano priešus iš visų pusių
tarsi iškilmių dienai.
Ir VIEŠPATIES įniršio dieną
nė vienas nepabėgo ir neišliko.
Mano priešas sunaikino tuos,
kuriuos pagimdžiau ir išauginau.

2,20 "Nejaugi moterys turi valgyti savo vaisių...?": nuožmus badas apgultame mieste ne sykį privesdavo prie tokio kanibalizmo. Žr. Rd 4,10; 2 Kar 6,28-29; Bar 2,3; Ez 5,10.

C. BAUSMĖ IR VILTIS

3

Trečioji rauda

1* Alef Aš* esu žmogus, matęs skausmą
po Dievo pykčio lazda.
2 Jis* varė mane giliau ir giliau
į tamsybes be jokios šviesos.
3 Tik prieš mane jis vėl ir vėl
kelia ranką visą dieną.

4 Bet Jis sunešiojo mano kūną ir odą,
sutrupino mano kaulus.
5 Jis apgulė ir apsupo mane
kartėliu ir vargais.
6 Jis apgyvendino mane tamsybėse,
kaip tuos, kurie seniai numirė.

7 Gimel Jis aptvėrė mane siena, negaliu ištrūkti,
prislėgė mane sunkiomis grandinėmis.
8 Nors aš šaukiuosi ir maldauju,
jis užgožia mano maldą.
9 Jis aptvėrė mano kelius tašytais akmenimis,
iškraipė mano takus.

10 Dalet Tykojanti meška jis man,
liūtas iš pasalų.
11 Jis nutempė mane nuo mano kelio ir sudraskė,
paliko mane priblokštą.
12 Jis įtempė savo lanką ir padarė iš manęs
taikinį savo strėlėms.

3,1-20 Įkvėptasis autorius sutapatina Ziono — Jeruzalės skausmą su savo ska- mu. Pirmasis žodis "Aš" duoda toną. Priešas yra bevardis "jis". Tik 18- eilutėje priešas yra įvardinamas: Jis yra Viešpats! Atrodo, kad neb jokios vilties.

13 He Jis paleido strėles iš savo lanko
giliai į mano kūną.
14 Pajuoka tapau visai savo tautai,
jie visą dieną dainomis tyčiojasi iš manęs.
15 Jis pripildė mane kartybių,
pasotino metėlėmis.

16 Vau Jis nubrūžino mano dantis žvyru,
privertė mane gūžtis pelenuose.
17 Mano gyvenimas neteko ramybės,
užmiršau kas yra laimė.
18 Sau tariau: "Praėjo mano garbė ir visa,
ko tikėjausi iš VIEŠPATIES".*

19 Zain Atsiminti savo skausmą ir klajones man
yra metėlės ir tulžis!
20 Aš apie tai nuolat galvoju,
prislėgta yra mano dvasia.
21* Bet viltis sugrįžta,
kai atsimenu:

22 Het Ištikimoji VIEŠPATIES meilė niekad neišsenka,
{Chet} gailestingumo jam niekad nestinga.
23 Kas rytą jie nauji —
didelė tavo ištikimybė!
24 "VIEŠPATS yra mano dalia", — sakau sau, —
"todėl į jį dėsiu viltį".

25 Tet Geras yra VIEŠPATS tiems, kurie jo laukia,
žmogui, kuris jo ieško.
26 Gera laukti kantriai,
kol išgelbėjimas ateis iš VIEŠPATIES.
27 Gera žmogui jaunystėje
nešti jungą.*

3,21-39 Priešingai 18-ajai eilutei yra pagrindas gyventi viltimi: Viešpaties užmojis ir teisumas. Dievo ištikimoji meilė ir gailestingumas niekad neišsenka, — kasdien atnaujinami.

3,27 "...nešti jungą": vykdyti Dievo valią. Žr. Jer 2,20.

28 Jod Tesėdi jis tyloje vienas,
kai jungas jam sunkus.
29 Teliečia dulkes burna* —
rasi dar yra vilties.
30 Teatsuka žandą mušančiam,
tesisotina užgaule.

31 Kaf Nes Viešpats
neatmeta amžinai.
32 Nes jei jis ir plaka, jis vėl pasigaili
dėl savo ištikimos meilės gausybės.
Nes jis žmogaus tyčia
33 nei plaka, nei nuliūdina.

34 Lamed Kai visi krašto belaisviai
trypiami kojomis,
35 kai žmogaus teisės paminamos
Aukščiausiojo akivaizdoje,
36 kai, sprendžiant bylą, skriaudžiamas žmogus, —
nejau to Viešpats nemato?

37 Mem Kieno įsakas buvo kada nors įvykdytas,
jei Viešpats nebuvo to norėjęs?
38 Argi ne iš Aukščiausiojo burnos ateina tai,
ką atneša nelaimės ir laimė?
39 Kodėl tat žmogus, kol gyvas,
skundžiasi dėl bausmės už savo nuodėmes?

40*Nun Ištirkime ir patikrinkime savo kelius,
grįžkime pas VIEŠPATĮ!
41 Pakelkime savo rankas ir širdis
į Dievą danguje!
42 Mes nusikaltome ir kėlėme maištą,
tu neatleidai.

3,29 "...liesti burna dulkes": atsidavimo Dievui ženklas. Žr. Ps 72,9.
3,40-66 "Aš" tampa "mes". "Aš/Mes" — Sandoros bendrija gali šauktis Sandoros Dievo. Panašiai Dievas, iki šiol "jis", tampa "Tu". Skundas ir svarstymas apie Dievą tampa tikėjimo malda į Dievą.

43 Samech Tu apsidengei įniršiu ir mus persekiojai,
žudei ir nepasigailėjai.
44 Tu pridengei save debesim,
kad jokia malda neprasiskverbtų.
45 Tu padarei mus
atmatomis ir šiukšlėmis tautų tarpe.

46 Pe Visi mūsų priešai
atidarė savo burnas prieš mus.
47 Siaubas ir duobė yra mūsų dalia,
nuniokojimas ir sunaikinimas.
48 Mano akys plūsta ašarų upėmis
dėl savo tautos pražūties.

49 ‘Ain Mano akys plūs ašaromis be perstojo,
be paguodos,
50 kolei VIEŠPATS nepažvelgs iš dangaus
ir nepamatys.
51 Mano akys kankina mane
dėl likimo visų dukterų mano mieste.

52 Zade Mano priešai be jokios priežasties
{Tsade} Zade pagavo mane kilpa kaip paukštį.
53 Jie įstūmė mane gyvą į duobę,
užvertė ant manęs akmenis.
54 Vandenys tvino man virš galvos, —
tariau: “Baigta su manim!”

55 Qof Šaukiausi tavo vardo, VIEŠPATIE,
{Kof} iš duobės gelmių.
56* Tu girdėjai mano šauksmą:
“Tenebūna kurti tavo ausis mano pagalbos šauksmui!”
57 Tu atėjai man pagalbon, kai aš tavęs šaukiausi,
tu tarei: “Nebijok!”

58 Reš Tu gynei mano reikalą, Viešpatie,
išpirkai mano gyvastį.
59 Tu, VIEŠPATIE, matei padarytą neteisybę,
apgink mano teises!
60 Tu matai visą jų kerštingumą,
visus jų kėslus prieš mane.

61 Šin Tu, VIEŠPATIE, girdėjai jų užgaules,
visus jų kėslus prieš mane, —
62 mano priešų kalbas ir užmačias
visą dieną prieš mane.
63 Pasižiūrėk! Ar jie sėdi, ar jie stovi,
aš esu jų patyčių daina.

64 Tau Tu, VIEŠPATIE, atmokėk jiems,
žiūrėdamas jų rankų darbų!
65 sukietink jų širdį, —
tebūna jiems tavo prakeikimas!
66 Su įniršiu persekiok juos
ir išnaikink iš po VIEŠPATIES dangaus!

D. JERUZALĖ GRIUVĖSIUOSE

4

Ketvirtoji rauda

1* Alef Kaip nublanko auksas,*
kaip pakitėjo aukso grynuolis!
Kaip išmėtyti guli šventieji akmenys*
kieviename gatvės kampe!

2 Bet Brangieji Ziono vaikai,
kadaise vertingi kaip grynas auksas,
kaip jie nūn laikomi moliniais indais,
puodžiaus rankų darbu!

3 Gimel Net šakalai duoda krūtį
ir žindo savo jauniklius,
bet dukra mano tautos tapo žiauri,
panaši į dykumos stručius.*

4 Dalet Kūdikio liežuvis limpa
prie jo gomurio nuo troškulio;
maži vaikai prašo duonos,
bet niekas nė kasnelio jiems neduoda.

5 He Valgiusieji skanėstus
guli išbadėję gatvėse;
išaugintieji purpuro drabužiuose
laikosi prie šiukšlyno.

4,1-22 Apgulto Jeruzalės miesto vargai. Įkvėptasis autorius palygina buvusią laimę su dabartine nelaime ir dejuoja dėl baisaus sunaikinimo. Be to, primena šių baisių vargų priežastis iš pranašų, kunigų ir žmonių pusės.

4,1 Auksas ir šventieji akmenys yra Jeruzalės gyventojų įvaizdžiai.

4,3 "...žiauri, ...panaši į stručius": Jeruzalė, savo nelaimėje, nesirūpina savo vaikais. Žr. Job 39,14-19. Kadangi strutės deda kiaušinius ant dykumos smėlio, buvo manoma, kad jos palieka juos savo likimui.

6 Vau	Kaltė dukters mano tautos buvo didesnė
už Sodomos nuodėmę.
O ji buvo sugriauta vienu akimirksniu,
nepakėlus prieš ją rankos.

7 Zain	Jos naziritai buvo tyresni už sniegą,
baltesni už pieną;
jų kūnai rausvesni už koralą,
kaip safyro spalvos.

8 Het {Chet}	Nūnai jų veidas juodesnis už sodžius,
gatvėse jie yra nebepažįstami.
Jų oda susiraukšlėjusi ant kaulų,
išdžiūvusi kaip medis.

9 Tet	Geriau žuvusiems nuo kalavijo,
negu žuvusiems nuo bado.
Išsenka jiems gyvastis, tarsi sužeistiems,
stokojant laukų derliaus.

10 Jod	Savo rankomis geraširdės moterys išvirė
savo pačių vaikus, —
jie tapo jų maistu,
kai duktė mano tautos buvo sunaikinta.

11 Kaf	VIEŠPATS išsėmė visą savo pyktį,
išliejo visą degantį įniršį
ir Zione užkūrė ugnį,
surijusią jo pamatus.

12 Lamed	Niekad netikėjo nei žemės karaliai,
nei kas nors iš pasaulio gyventojų,
kad engėjas ar priešas įsiveržtų
pro Jeruzalės vartus.

13*Mem Už nuodėmes jos pranašų
ir už kaltes jos kunigų,
išliejusiųjų joje
teisiųjų kraują.

14 Nun Aklai jie klajojo po gatves
taip susitepę krauju,
kad žmonės negalėjo paliesti
net jų drabužių.

15 Samech "Eikit šalin! Nešvarieji!" — jiems žmonės šaukė, —
"Šalin! Šalin! Nelieskite!"
Todėl jie tapo bėgliai ir klajokliai,
nes tautose buvo sakoma: "Čia jie daugiau nebegyvens!"

16 Pe Pats VIEŠPATS juos išblaškė,
į juos daugiau neatsižvelgs.
Jie nerodė pagarbos kunigams,
nei malonės seniūnams.

17 'Ain Akis pražiūrėjome,
vis laukdami pagalbos, bet veltui.
Laukte laukėmė tautos,*
kuri negalėjo mūsų išgelbėti.

18 Zade Mūsų žingsnius įkandin sekiojo,
{Tsade} nebegalėjome net eiti savo gatvėmis.
Artinosi mūsų galas.
Mūsų dienos buvo suskaitytos,
tikrai buvo atėjęs mums galas.

4,13-16 Kunigai ir netikri pranašai įteigė žmonėms, kad jie yra saugūs, tuo patys tapdami jų nusikaltimų bendrais ir "nešvarūs". Žr. Jer 2,8; 5,31; 6,13.
4,17 "Tauta": Egiptas neįstengė duoti reikiamos pagalbos prieš Babiloniją.

19 Qof {Kof} Mus persekiojantieji buvo greitesni
už padangių arus.
Jie vijosi mus per kalnus,
dykumoje tykojo mūsų.

20 Reš Mūsų gyvasties alsavimas,* VIEŠPATIES pateptasis,
buvo pagautas jų spąstuose,
o mes apie jį sakėme:
"Jo paunksmėje gyvensime tarp tautų".

21 Šin Džiūgauk ir linksminkis, Edomo dukra,
gyvenanti Uzo šalyje!*
Bet ir tau ateis taurė, —
pasigersi ir apsinuoginsi.

22 Tau Tavo kaltė, Ziono dukra, išpirkta,
tavęs tremtyje daugiau jis nebelaikys.
Bet tavo kaltę, Edomo dukra, jis nubaus,
parodys tavo nuodėmes.

4,20 "Mūsų gyvasties alsavimas": karalius Zedekijas. Po 598-ųjų metų kaldėjų invazijos (žr. 2 Kar 24,1-17), Jeruzalė būtų galėjusi gyventi taikoje su savo kaimynais, bet nesiliovė svajoti apie laisvę ir įsijungė į sąjungą prieš Babiloniją. Jeruzalės kaimynai, drauge su Babilonija, ją sunaikino 587 m. prieš Kristų.

4,21 "Uzo šalis": Jobo gimtasis kraštas Edomo ar arabų teritorijoje. Žr. Jer 25,20.

E. MALDA PRAŠANT PASIGAILĖTI

5

Penktoji rauda

1 Atsimink, VIEŠPATIE, kas mums atsitiko,
pažvelk ir pamatyk mūsų gėdą!

2 Mūsų paveldas buvo perduotas svetimiems,
mūsų namai ateiviams.

3 Mes tapome našlaičiais, esame be tėvo,
mūsų motinos yra tarsi našlės.

4 Vandenį, kurį geriame, turime pirkti,
už savo malkas turime mokėti.

5 Ant mūsų sprando mus varančių jungas, —
esame išvargę, neduoda mums poilsio.

6 Mes tiesėme ranką Egiptui, Asirijai,*
kad gautume pavalgyti duonos.

7 Mūsų tėvų, kurie nusidėjo, nebėra,
bet mes turime nešti jų kaltes.*

8 Vergai* mus valdo, —
nėra kam išvaduoti mus iš jų rankos.

9 Duonos sau parsinešame su pavojumi gyvybei
nuo dykumos kalavijo.

5,6 Judo karalystės gyventojai buvo priversti prašyti išmaldos iš savo priešų vakaruose ir rytuose. Mesopotamija čia vadinama Asirijos vardu, nes Asirijos imperija ilgai viešpatavo "Krašte tarp Upių". Kaldėjai, arba neobabiloniečiai, Nebukadnezaro vadovaujami, nugalėję Asiriją, atkūrė Babilonijos imperiją.

5,7 Kolektyvinė atsakomybė už gera ir bloga buvo Senojo Testamento žydų savimonė. Žr. Jer 31,29. Bet ir dabartinė karta yra asmeniškai atsakinga už nuodėmę (žr. 16-ąją eilutę).

5,8 "Vergai viešpatauja": svarbios vietos buvo kartais duodamos karaliaus vergams.

10 Mūsų oda įdegusi kaip krosnis
nuo deginančio bado karščio.

11 Zione jie* išprievartauja moteris,
Judo miestuose — mergaites.

12 Didžiūnai pakariami jų rankomis,
nėra pagarbos seniūnams.

13 Jaunuoliai priversti sukti girnas,
berniukai kniumba po malkų našta.

14 Seniūnai pasitraukė iš miesto vartų,*
jaunuoliai nuo savo muzikos.

15 Dingo mūsų širdies džiaugsmas,
pavirto gedulu mūsų šokiai.

16 Vainikas nukrito nuo mūsų galvos:
vargas mums, nes nusidėjome!

17 Mūsų širdys dėl to serga,
mūsų akys nuo šių dalykų aptemo,

18 Ziono kalnas guli nuniokotas,
šakalai ant jo bastosi.

19 Tu gi, VIEŠPATIE, viešpatauji amžinai,
tavo sostas tveria per visas kartas.

20 Kodėl mus visiškai užmiršai?
Kodėl mus palikai taip ilgai?

21 Susigrąžink mus sau, VIEŠPATIE,
kad galėtume sugrįžti!
Atnaujink mūsų dienas kaip anksčiau!

22 Nebent tu būtumei mus visiškai atmetęs,
ant mūsų įpykęs be saiko?!

5,11 "Jie": kaldėjai.
5,14 "Miesto vartai": susirinkimų vieta, kur seniūnai darydavo su miestu susietus sprendimus ir nagrinėdavo žmonių bylas.

BARUCHO KNYGA

Barucho knyga yra viena iš deuterokanoniškųjų Senojo Testamento knygų, — ji randama graikiškojoje Septuagintoje, o ne hebraiškajame Senajame Testamente. Septuaginta ją deda tarp Jeremijo ir Raudų knygų, o Vulgatoje ji seka Raudų knygą.

Pirmosios Barucho knygos eilutės priskiria šią knygą, ar bent jos dalį, Baruchui (1,1-3), pranašo Jeremijo raštininkui, bendradarbiui ir vargų dalyviui (žr. Jer 32,12.16; 36; 45). Knyga yra rašinių rinkinys, išleistas Barucho vardu. Jis apima penkis perdėm skirtingus rašinius, kurių pirmasis ir paskutinysis turi pasakojimo stilių, o likusieji yra poezija. Pasakojimas, atrodo, buvo parašytas hebraiškai, nors mūsų skaitomas ankstyviausias knygos tekstas yra graikiškas. Barucho knygos parašymo galima data — I a. prieš Kristų.

Barucho knyga duoda vertingų žinių apie Sandoros bendrijos grupes potremtinėje žydų išeivijoje. Be to, ji atspindi ir kelius, kuriais žydai palaikė savo religinį gyvenimą ir tarpusavio vienybę — ryšius su Jeruzale, maldą, atsidėjimą Mozės įstatymui, laukimą atlyginimo iš Dievo ir mesijinę viltį. Bevardis įkvėptasis autorius kreipiasi į savo paties kartą ir būsimas kartas, žadindamas atgailos dvasią ir skatindamas grįžimą pas Dievą.

Barucho knygos turinį sudaro atgailos malda ir prašymas (1,15-3,8). Malda yra pamaldus mąstymas apie Babilono tremtinių būklę — žmonių dalią išeivijoje. Mąstymas pamokantis ir baigiasi giesme išminčiai, kuri tapatinama su Mozės įstatymu, nuostabiąja Dievo dovana Izraeliui (3,9-4,4). Jeruzalė — idealusis Dievo artumo miestas ir rūpestingoji visų tremtinių motina — užtikrinama, kad jai bus grąžinti jos vaikai (4,30-5,9). Paskutinysis skyrius yra atskiras rašinys ir turi savo antraštę: Jeremijo laiškas (6,1).

Barucho knyga atskleidžia giliai religingą išblaškytų tautose žydų sielą. Jie vieningi tikėjimu ir viltimi, sieja tikėjimą su gyvu tautinės nuodėmės jausmu. Įkvėptojo autoriaus akimis, Izraelio istorija sklydi neištikimumu Sandoros Dievui, pranašų žodžių paniekinimu, Mozės įstatymo ir išminties mokytojų atmetimu. Tremtis yra užsklanda ir teisinga bausmė už nuolatinį sukilimą prieš Dievą. Barucho knyga at-

spindi ir viltį: nors Izraelis ir yra įžūliai neištikimas, bet Dievas yra jam amžinai ištikimas. Viešpats pažadins juos atgailai — grįžimui pas save ir atleis. Viešpats surinks išblaškytuosius į palaima sklidiną Jeruzalę — amžinąjį Dievo miestą.

Barucho knygos metmenys:

A.	Tremtinių malda	1,1-3,8
B.	Poema apie išmintį	3,9-4,4
C.	Jeruzalė guodžia tremtinius	4,5-29
D.	Jeruzalė paguodžiama	4,30-5,9
E.	Jeremijo laiškas	6,1-72

BARUCHO KNYGA

A. TREMTINIŲ MALDA

1

Jeruzale, jeigu tave užmirščiau...

[1] Šie yra žodžiai knygos, kurią parašė Hilkijo sūnaus Hasidi-
jo sūnaus Maasajo sūnaus Nerijo sūnus Baruchas Babilone, [2] penk-
tais metais, septintą mėnesio dieną,* — tuo metu, kai kaldėjai
paėmė Jeruzalę ir sunaikino ją ugnimi. [3] Baruchas perskaitė šios
knygos žodžius, klausantis Judo karaliaus Joakimo sūnui Jechoni-
jui, klausantis visiems žmonėms, atėjusiems išgirsti skaitymo,
[4] klausantis visiems didikams ir karalių sūnums, klausantis seniū-
nams ir klausantis visai bendrijai nuo mažiausio lig didžiausio, —
taigi klausantis visiems, gyvenusiems Babilone prie Sūdo upės.*
[5] Išgirdę, jie verkė, pasninkavo ir meldėsi Viešpačiui. [6] O po to,
jie surinko lėšų, pagal kiekvieno išgales [7] ir pasiuntė jas į Jeruza-
lę Šalumo sūnaus Hilkijo sūnui kunigui Joakimui, kunigams ir vi-
sai bendrijai, buvusiai su juo Jeruzalėje. [8]*{Tai įvyko, kai jis*

1,2 "Penktais metais, septintą mėnesio dieną": Jeruzalė buvo kaldėjų paimta penkto mėnesio septintą dieną; žr. 2 Kar 25,8; Jer 52,12. Arba tekste pradžioje buvo "penkto mėnesio...", arba ši data yra nuoroda į Jeruzalės sunaikinimo 587-ais metais minėjimą.

1,4 "Sūdos upė": vienas iš kanalų Babilonijoje.

1,8-9 Šios eilutės, atrodo, yra vėlesnis paaiškinimas — istorinis intarpas. "Jis": turbūt pats Baruchas. Čia minimi sidabro indai yra skirtingi nuo indų, apie kuriuos rašoma 2 Kar 25,14 ir Ezd 1,7-9.

Sivano mėnesio dešimtą dieną gavo Viešpaties namų indus, paim-
tus iš šventyklos, juos pargabenti į Judo žemę. Šiuos sidabro in-
dus buvo padaręs Judo karalius Jošijo sūnus Zedekijas [9] po to, kai
Babilono karalius Nebukadnezaras Jechoniją, didikus, amatininkus,
pareigūnus ir paprastus žmones paėmė kaip belaisvius iš Jeruza-
lės ir nuvarė į Babiloną.}
[10] Jie siuntė pasakyti: "Štai mes siunčiame jums lėšų nupirk-
ti deginamųjų aukų, atnašų už nuodėmę bei smilkalų, ir paruošti
grūdinių atnašų. Paaukokite visa ant Viešpaties, mūsų Dievo, au-
kuro [11] ir melskitės už Babilono karaliaus Nebukadnezaro* gyve-
nimą ir jo sūnaus Belšazaro gyvenimą, kad jų dienos būtų taip il-
gos, kaip dangaus dienos žemėje. [12] Tesuteikia mums Viešpats jėgų
ir mūsų akims šviesos, kad galėtume saugiai gyventi Babilono
karaliaus Nebukadnezaro paunksmėje ir jo sūnaus Belšazaro
paunksmėje, kad ilgai jiems tarnautume ir rastume malonę jų
akyse.

Kaltės išpažinimas

[13] Melskitės taip pat ir už mus Viešpačiui, mūsų Dievui, nes
mes nusidėjome Viešpačiui, mūsų Dievui, ir jo įniršis bei pyktis
nenusigręžė nuo mūsų lig šios dienos. [14] Todėl šią knygą, kurią
mes siunčiame jums, skaitykite viešai Viešpaties namuose, šven-
tės dieną ir sueigų dienomis.
[15] Taigi sakykite: 'Viešpačiui, mūsų Dievui, teisumas'. Mes gi
šiandien raustame iš gėdos, — mes, Judo žmonės ir Jeruzalės gy-
ventojai, [16] kad mes, drauge su mūsų karaliais, didikais, kunigais,
pranašais ir su mūsų tėvais, [17] nusidėjome Viešpaties akyse [18] ir
jam nepaklusome. Mes nei Viešpaties, mūsų Dievo, balso paisėme,
nei laikėmės įsakymų, kuriuos Viešpats mums buvo davęs. [19] Nuo
tos dienos, kai Viešpats išvedė mūsų tėvus iš Egipto žemės, iki
šios dienos, mes maištavome prieš Viešpatį, mūsų Dievą, ir tyčia
vengėme klausyti jo balso. [20] Todėl net šiandien sekioja mus
nelaimės ir prakeikimas, kurį Viešpats paskelbė per savo tarną

1,11 "Nebukadnezaras...jo sūnus Belšazaras:" žr. Dan 5,1-2. Ilgainiui žydų istorikai, atrodo, suprastino duomenis apie praeitį, padarydami paskutinį kaldėjų Babilono valdovą Jeruzalės užkariautojo Nebukadnezaro sūnumi.

Mozę tuo metu, kai išvedė mūsų tėvus iš Egipto žemės duoti
mums kraštą, tekantį pienu ir medum. 21 Mes nepaisėme Vieš-
paties, mūsų Dievo, balso, visų mums per pranašus siųstų žodžių,
22 bet visi kaip vienas elgėmės pagal savo nedoros širdies už-
mačias, garbinome kitus dievus ir darėme pikta Viešpaties, mūsų
Dievo, akyse".

2

1 "Todėl Viešpats įvykdė savo žodį, kurį buvo ištaręs mums:
mūsų teisėjams, valdžiusiems Izraelį, mūsų karaliams, mūsų
didikams, Izraelio ir Judo žmonėms. 2 Jis atsiuntė mums tokių
baisių nelaimių, jog niekur po dangumi nėra įvykę, kas buvo daro-
ma Jeruzalėje, kaip yra parašyta Mozės įstatyme, 3* kad mes
turėsim valgyti savo pačių sūnų ar dukterų kūną. 4 Be to, jis ati-
davė juos visoms mūsų kaimynų karalystėms, padarė juos pa-
sityčiojimu ir panieka visur visoms tautoms, kuriose tik Viešpats
juos buvo išblaškęs. 5 Mes esame nužeminti, o ne išaukštinti, nes
nusidėjome Viešpačiui, mūsų Dievui, nepaklausydami jo balso.
6 Viešpačiui, mūsų Dievui, teisumas. Mes gi, kaip mūsų tė-
vai, net šiandien raustame iš gėdos. 7 Tos visos nelaimės, kurio-
mis mus įspėjo Viešpats, užpuolė mus, 8 bet mes nemaldavome
Viešpaties, neatsisakėmė — kiekvienas iš mūsų — savo nedoros
širdies kėslų. 9 Viešpats stebėjo mūsų nusikaltimus ir atsiuntė
mums nelaimę, nes Viešpats yra teisus visuose darbuose, kuriuos
įsakė mums atlikti. 10 Bet mes nepaisėme jo balso ir nesilaikėme
mums duotų įsakymų".

Išgelbėk mus dėl savo meilės!

11 "Dabar, Viešpatie, Izraelio Dieve, kuris galinga ranka, žen-
klais ir nuostabiais darbais, didžia galybe ir pakelta dešine, išvedei
savo tautą iš Egipto žemės, ir pasidarei vardą, kurį ir šiandien
turi, 12 mes nusidėjome, buvome nedorėliai ir sulaužėme, Viešpa-
tie, mūsų Dieve, visus tavo įstatus. 13 Tenusigręžia nuo mūsų ta-

2,3 Badas apgultame mieste retkarčiais privesdavo prie kanibalizmo. Žr. Rd 2,20; 4,10; 2 Kar 6,28-29; Ez 5,10.

vo įniršis, nes mažas mūsų skaičius beliko tautose, kur tu mus
išblaškei. [14] Išgirsk, Viešpatie, mūsų prašymo maldą ir gelbėk
mus vardan savęs paties! Suteik mums malonę pas tuos, kurie mus
išvarė iš namų, [15] kad visa žemė sužinotų, jog tu esi Viešpats,
mūsų Dievas, nes Izraelis ir jo palikuonys vadinami tavo vardu.
[16] Pažvelk į mus, Viešpatie, iš savo šventosios buveinės ir atsimink
mus! Palenk savo ausį, Viešpatie, ir išklausyk! [17] Atmerk savo
akis, Viešpatie, ir pasižiūrėk, nes ne mirusieji, esantys mirusiųjų
buveinėje, iš kurių kūno buvo atimtas alsavimas, bus tie, kurie
duos garbę ir pripažinimą Viešpačiui. [18] Kas naštos slegiamas de-
juoja, kas vaikšto palinkęs ir bejėgis, kurio akys išvargo, ir yra
alkanas, tas skelbs tavo garbę ir teisumą, Viešpatie!

[19] Ne mūsų tėvų ir karalių gerais darbais pasitikėdami, atei-
name pas tave maldauti gailestingumo, Viešpatie, mūsų Dieve
[20] bet dėl to, kad atsiuntei ant mūsų savo įniršį ir pyktį, kaip bu-
vai įspėjęs mus per savo tarnus pranašus: [21] 'Taip kalbėjo Vieš-
pats: Palenkite savo pečius ir tarnaukite Babilono karaliui, — pa-
siliksite žemėje, kurią aš daviau jūsų tėvams. [22] Bet jei nepa-
klausysite Viešpaties balso tarnauti Babilono karaliui,

[23] Nutildysiu Judo miestuose
ir Jeruzalės gatvėse
džiaugsmo ir linksmybės garsus,
jaunikio balsą ir nuotakos balsą.
Visa šalis taps tyrais,
liks be gyventojų'.

[24] Bet nei paklausėme tavo balso, nei tarnavome Babilono
karaliui, todėl tu ir įvykdei, ką buvai grasinęs per savo tarnus
pranašus, kad kaulai mūsų karalių ir kaulai mūsų tėvų bus iškasti
iš jų kapų. [25]* Ir iš tikrųjų jie guli pamesti dienos kaitrai ir nak-
ties šalnai. Jie mirė dideliame skausme nuo bado, kalavijo ir maro.
[26] Taip pat dėl Izraelio karalystės ir Judo karalystės nedorumo pa-
darei Namus,* kurie vadinami tavo vardu, kuo jie yra šiandien".

2,25 "[lavonai] guli pamesti": turbūt užuomina į Jer 36,30; žr. taip pat Jer 22,19 paaiškinimą.

2,26 "Namus, kurie vadinami tavo vardu": Šventykla Jeruzalėje buvo kaldėjų sunaikinta 587-ais metais prieš Kristų. Tremties metu ji buvo tik griuvėsiai.

Prisimenami Dievo pažadai

27 "Betgi su mumis tu, Viešpatie, mūsų Dieve, pasielgei pa-
gal visą savo gerumą ir begalinį gailestingumą, 28 kaip buvai
įspėjęs per savo tarną Mozę tą dieną, kai įsakei jam surašyti tavo
įstatymą Izraelio vaikų akivaizdoje: 29 'Jei neklausysite mano bal-
so, tikrai ši didelė ir gausi minia taps mažu likučiu tautose, kur
juos išblaškysiu'. 30 Aš gerai žinau, kad jie manęs nepaklausys, nes
jie yra kietasprandė tauta. Betgi savo tremties šalyje, jie paims tai
į širdį 31 ir supras, kad aš, Viešpats, esu jų Dievas. Aš duosiu jiems
širdį ir jautrias ausis, — jie garbins mane savo tremties šalyje ir
šauksis mano vardo. 33 Tuomet jie liausis buvę kietasprandžiai ir,
prisimindami savo tėvų, nusidėjusių Viešpačiui, likimą, gręšis
nuo savo nedorų darbų. 34 O aš parvesiu juos į kraštą, kurį su
priesaika pažadėjau jų tėvams — Abraomui, Izaokui ir Jokūbui.
Jie vėl jį valdys. Aš juos padauginsiu, — nemažės jų skaičius.
35 Aš padarysiu su jais amžiną sandorą, aš būsiu jų Dievas, ir jie
bus mano tauta, — niekad daugiau nebevarysiu savo tautos Izrae-
lio iš krašto, kurį jiems daviau".

3

1 "Visagali Viešpatie, Izraelio Dieve, siela sielvarte ir dvasia
baimėje šaukiasi tavęs! 2 Išgirsk, Viešpatie, ir pasigailėk, nes tau
mes nusidėjome! 3 Tu viešpatauji amžinai, tuo tarpu mes žūstame
amžinai. 4 Visagali Viešpatie, Izraelio Dieve, išgirsk maldą Izrae-
lio likučio — vaikų tų, kurie tau nusidėjo ir nepaklausė Viešpaties,
savo Dievo, balso. Užtat ir sekioja mus nelaimės. 5 Neprisimink
dabar mūsų tėvų nedorųjų darbų, bet prisimink savo ranką ir
vardą, 6 nes tu esi Viešpats, mūsų Dievas. Tave, Viešpatie, mes no-
rime šlovinti! 7 Juk tu įdiegei savo baimę į mūsų širdis šauktis ta-
vo vardo. Šlovinsime tave savo tremtyje: pašalinome iš savo
širdžių visą nedorumą mūsų tėvų, kurie tau nusidėjo. 8 Štai mes
šiandien tremtyje, kur tu mus išblaškei užgauliojimui, prakeikimui
ir bausmei už nedorybes mūsų tėvų, kurie paliko Viešpatį, mūsų
Dievą".

B. POEMA APIE IŠMINTĮ

9 Klausyk, Izraeli, gyvenimo įsakymų,
dėmėkis, kad žinotumei, kas išmanu.
10 Kas atsitiko, Izraeli,
kad esi savo priešų žemėje,
sensti svetimoje šalyje
11 susiteršęs mirusiais,
priskirtas prie žengiančiųjų į Požemį?
12 Palikai tu išminties šaltinį!
13 Jei būtumei ėjęs Dievo keliu,
gyventumei ramybėje per amžius.
14 Suvok, kur yra išmanymas,
kur stiprybė,
kur supratimas,
kad suvoktumei taip pat,
kur yra ilgas gyvenimas ir gyvastis,
kur yra akių šviesa ir ramybė.

15 Kas rado išminties buveinę,
kas įsiveržė į jos lobynus?
16 Kur yra tautų valdovai
ir tie, kurie viešpatavo net žemės žvėrims,
17 žaidė su padangių paukščiais?
Kur tie, kurie krovė sidabrą ir auksą,
kuriuo žmonės taip pasitiki,
ir jų turtams nebuvo galo?
18 Kur tie, kurie rūpestingai kalė, apdirbdami sidabrą,
bet nepaliko savo darbo ženklo?
19 Jie pradingo, nužengė į Požemį,
o jų vietoje kiti iškilo.

20 Naujosios kartos matė šviesą,
gyveno krašte,
betgi kelio į išmintį nerado.
21 Jos takų jie nesuvokė
ir jos neieškojo, —
netgi jų palikuonys turi būti toli nuo kelio į ją.

22 Apie ją* nebuvo kalbama Kanaane,
nebuvo matoma Temane.
23 Netgi Hagaros vaikai,
ieškantys pažinimo žemėje,
Midiano ir Temano pirkliai — pasakų sekėjai,
ieškantys žinojimo,
nežinojo kelio į išmintį,
nei atsiminė jos takų.

24 O Izraeli, kaip dideli yra Dievo namai,*
kaip beribė yra jo viešpatystės vieta.
25 Didelė ir bekraštė,
aukšta ir neišmatuojama.
26 Ten gimė garsieji senovės laikų milžinai,
be galo aukšti, įgudę kariauti.
27 Ne juos Dievas išsirinko,
ne jiems davė kelią į išmintį:
28 jie žuvo, stokodami išmanymo,
žuvo dėl savo kvailumo.
29 Kas gi užžengė į dangų ir jos pasiėmė
ar parsinešė jos nuo debesų?
30 Kas gi perplaukė jūrą, ją susirado
ir nusipirko už gryną auksą?
31 Niekas nežino į ją kelio,
niekas nesuvokia jos takų.

32 Bet tas, kuris visa žino, pažįsta ją,
ištyrė ją savo žinojimu.
Jis sukūrė žemę visiems laikams,
pripildė ją keturkojų gyvulių;
33 jis siunčia šviesą — ir ji sklinda,
atšaukia ją — virpėdama ji paklūsta.
34 Žvaigždės džiugiai žėri joms nustatytu laiku,
35 kada jas pasišaukia, jos atsako: "Mes čia!",
su džiaugsmu šviesdamos savo Kūrėjui.

3,22-23 Kanaano, Finikijos (žr. Ez 28,3-4), Temano (Jer 49,7) tautos garsėjo išmintimi, drauge su Hagaros sūnumis, arba arabų gentimis, bet jie stokojo tikros išminties. Tikroji išmintis randama tik Dievo įstatyme.

3,24 "Dievo namai": kūrinija, Dievo sukurtasis pasaulis.

36 Jis yra mūsų Dievas,
joks kitas negali jam prilygti:
37 jis ištyrė visą išminties kelią,
padovanojo ją savo tarnui Jokūbui,
savo mylimam sūnui Izraeliui.
38 Po to jis pasirodė žemėje
ir gyveno žmonių tarpe".

4

1 "Ji yra Dievo įsakymų knyga,
amžinai tveriantis įstatymas.
Kas tik jo laikosi, atras gyvenimą,
kas jį palieka, mirs.
2 Sugrįžk, Jokūbai, stverkis jos,
eik jos šviesoje į spindesį.
3 Savo garbės kitam neatiduok,
nei savo pirmumo teisės svetimai tautai.
4 Izraeli, mes esame laimingi,
nes mums apreikšta, kas Dievui patinka".

C. JERUZALĖ GUODŽIA TREMTINIUS

5 Drąsos, mano tauta,
tu, Izraelio likuti!
6 Buvote parduoti tautoms
ne sunaikinimui.
Buvote atiduoti priešams,
nes pykdėte Dievą.
7 Įpykdėte savo Kūrėją,
dėdami atnašas demonams,
o ne Dievui.
8 Užmiršote amžinąjį Dievą,
kuris jus penėjo,
ir nuliūdinote Jeruzalę,
kuri jus auklėjo.

9 Ji juk, matydama ateinantį jums nuo Dievo pyktį,
sakė: "Klausykitės jūs, Ziono kaimynai,
atsiuntė man Dievas didelį skausmą.
10 Juk aš mačiau nelaisvę,
kurią Amžinasis atsiuntė
mano sūnums ir dukterims.
11 Su džiaugsmu juos auklėjau,
bet su verksmu ir skausmu juos išleidau.
12 Tenedžiūgauja nė vienas,
kad aš našlė, netekusi daugelio.
Dėl savo vaikų nuodėmių
likau nelaiminga, —
dėlto, kad jie nuklydo nuo Dievo įstatymo,
13 nepaisė jo įstatų,
nėjo jo įsakymų keliais
ir nežengė jo teisumo nurodytais takais.

14 Ateikite, Ziono kaimynai,
prisiminkite mano sūnų ir dukterų nelaisvę,
siųstą jiems Amžinojo.
15 Jis atvedė prieš juos tautą iš toli,
nuožmią tautą, kalbančią svetima kalba,
neturinčią pagarbos senam,
nei pasigailėjimo vaikui.
16 Mylimus sūnus jie atėmė iš šios našlės,
paliko mane vienišą, be dukterų.
17 Kuo gi aš galiu jums padėti?
18 Tik tas, kuris sukėlė jums tiek nelaimių,
tegali jus išgelbėti iš priešų rankos.
19 Eikite, mano vaikai, eikite:
pasiliksiu nelaiminga.
20 Nusivilkau ramybės drabužį,
apsivilkau ašutine prašymo maldai
ir, kol būsiu gyva, šauksiuos Amžinojo.

21 Drąsos, mano vaikai!
Šaukitės Dievo,
kuris išgelbės jus iš priespaudos —
iš priešų rankos.

22 Aš gi patikėjau Amžinajam jūsų išgelbėjimą,
atėjo man džiaugsmas iš Šventojo
dėl gailestingumo, kuris greitai pasieks jus
nuo Amžinojo, jūsų Gelbėtojo.
23 Su verksmu ir skausmu aš jus išleidau,
bet Dievas jus man parves
su linksmybe ir džiaugsmu amžinai.
24 Kaip Ziono kaimynai neseniai matė jūsų nelaisvę,
taip jie greitai matys jums Dievo duotą išgelbėjimą,
ateinantį su didžia Amžinojo garbe ir žėresiu.

25 Vaikai, kantriai kęskite pyktį,
kuris atėjo jums iš Dievo.
Priešas tave persekiojo,
greitai matysi jų sunaikinimą
ir lipsi jiems ant sprando.*
26 Mano išlepinti vaikai ženge duobėtu keliu,
priešų varomi, it pagrobta kaimenė.
27 Būkite drąsūs, vaikai!
Šaukitės Dievo,
nes tas, kuris jums tai atsiuntė,
jus prisimins!
28 Kaip buvote nuolat nusiteikę nuklysti nuo Dievo,
taip dabar dešimt kartų jo labiau ieškokite,
29 nes tas, kuris atsiuntė jums nelaimes,
sugrąžins su išgelbėjimu jums ir amžiną džiaugsmą".

4,25 "...lipsi jiems ant sprando": priešų meilė nebuvo Senojo Testamento idealas. Babiloniečiai — kaldėjai laikomi ir Dievo, ir Izraelio priešais.

D. JERUZALĖ PAGUODŽIAMA

30 "Drąsos, Jeruzale!
Tas, kuris tau vardą davė, tave paguos.
31 Baiminasi tie, kurie tave skriaudė
ir džiūgavo dėl tavo kritimo.
32 Baiminasi miestai, kur tavo vaikai vergavo,
baiminasi miestas,* paėmusis tavo sūnus.
33 Kaip anas miestas džiaugėsi dėl tavo kritimo
ir džiūgavo dėl tavo griuvėsių,
taip jis sielvartaus dėl savo sunaikinimo.
34 Atimsiu jam džiaugsmą turėti minias gyventojų, —
virs gedulu jo džiūgavimas.
35 Ugnis kris ant jo nuo Amžinojo ilgą laiką
ir nuo tada jame apsigyvens demonai.*

36 Pažvelk į rytus, Jeruzale!
Pamatyk džiaugsmą,
kuris tau ateina iš Dievo.
37 Žiūrėk! Džiūgaudami Dievo šlove,
pareina tavo vaikai,
kuriuos kadaise išleidai,
Šventojo žodžiu surinkti iš rytų ir vakarų.

5

1 "Jeruzale, nusivilk savo gedulo ir skurdo drabužį,
apsivilk amžinu Dievo šlovės grožiu.
2 Apsigaubk Dievo teisumo skraiste,
užsidėk ant galvos Amžinojo šlovės gaubtuvą,
3 nes Dievas parodys tavo spindesį visai žemei:
4 Tu būsi amžinai Dievo vadinama
'Ramybe per Teisumą' ir 'Šlove per Dievo garbinimą'.

4,32 "...baiminasi miestas": Babilonas — Babilonijos sostinė buvo tapusi įvaizdžiu jėgų, trukdžiusių tremtiniams grįžti į tėvų kraštą.
4,35 Dykuma ir tyrai buvo laikomi demonų gyvenvietėmis. Žr. Tob 8,3; Lk 11,24.

5 Kelkis, Jeruzale!
Atsistok aukštumoje, pažvelk į rytus
ir pasižiūrėk į savo vaikus,
surinktus iš rytų ir vakarų Šventojo žodžiu
ir džiūgaujančius, nes Dievas juos atsiminė.
6 Priešų varomi, jie išėjo pėsti iš tavęs,
bet Dievas parves juos tau
nešamus su pagarba tarsi karališkame soste.
7 Nes Dievas nutarė,
kad aukšti kalnai ir amžinos uolos būtų sulyginti,
daubos ir slėniai užpilti, sulyginant su žeme,
idant Izraelis galėtų saugiai žygiuoti po Dievo šlove.
8 Dievo liepimu, miškai ir visi kvapūs medžiai
duos Izraeliui pavėsį,
9 nes Dievas ves Izraelį su džiaugsmu
savo šlovės šviesoje,
su savo gailestingumu ir teisumu.

E. JEREMIJO LAIŠKAS

6

1 Nuorašas laiško, Jeremijo siųsto belaisviams, kurie turėjo būti babiloniečių karaliaus išvaryti į Babiloną, paskelbiant jiems, ką Dievas buvo jam įsakęs.

Už nuodėmes, kuriomis jūs nusidėjote Dievui, esate babilo-
niečių karaliaus Nebukadnezaro išvaromi kaip belaisviai į Ba-
biloną. 2 Taigi, pasiekę Babiloną, ten jūs išbūsite daug metų — il-
gą laiką, septynias kartas.* Po to aš parvesiu jus iš ten ramybėje.
3 Dabar gi Babilone jūs matysite ant žmonių pečių nešamus die-
vus, padirbtus iš sidabro, aukso ir medžio, keliančius pagonims
baimės. 4 Tat būkite budrūs! Nepasidarykite panašūs į pagonis ir
neturėkite jokios jų dievų baimės, 5 kai matote minią prieš juos ar

6,2 "Septynias kartas": turbūt įkvėptasis autorius, rašydamas savo bendralaikiams, kuriems tremties sąlygos dar tebebuvo skaudi tikrovė, užsimena apie šio laiško datą. Autorius Jeremijo 70 metų skaičių padaugina 3 ar 4 kartus.

už jų puolant kniūpsčia. Verčiau, sakykite sau: "Tu, Viešpatie, turi
būti garbinamas!" 6 Mano angelas gi yra su jumis, jis yra jūsų gy-
vasčio sargas.
7 Juk jų liežuvis yra dailidės nulygintas, o jie patys aptraukti
auksu ir sidabru, tačiau jie yra apgaulė ir kalbėti negali. 8 Tarsi
mergaitei, mėgstančiai puošmenis, žmones atneša aukso 9 ir padir-
ba vainikus savo dievų galvoms. Kartais kunigai pasiima sidabrą
ir auksą nuo savo dievų ir sunaudoja sau, net duoda jo dalį kek-
šėms prieangyje.* 10 Jie aprengia šiuos dievus iš sidabro, aukso ir
medžio drabužiais tarsi žmones, tačiau jie nei nuo rūdžių, nei nuo
kandžių išsigelbėti negali. 11 Apvilkus juos purpuro drabužiu, vis
dėlto reikia nušluostyti nuo jų veido šventyklos dulkes, kurios ant
jų storai nusėda. 12 Kiekvienas turi skeptrą, kaip žmogus srities
valdovas, tačiau nepajėgia nubausti mirtimi to, kas jį užgauna.
13 Kiekvienas laiko dešinėje kirvį ar durklą, tačiau nepajėgia pats
išsigelbėti nuo karo ar plėšikų. 14 Tat iš to aišku, kad jie jokie
dievai. Todėl jų nebijokite!
15 Lygiai kaip molio puodas, kartą žmogaus sudaužytas,
niekam nėra naudingas, taip yra su jų dievais, pastatytais jų šven-
tyklose. 16 Pilnos jų akys dulkių nuo praeinančiųjų kojų. 17 Lygiai
kaip visur užrakinamos durys žmogui, nusikaltusiam karaliui ir
nuteistam mirti, taip kunigai apsaugo jų šventyklas vartais, skląs-
čiais ir užkaiščiais, kad jie nebūtų plėšikų išnešti. 18 Jiems dau-
giau lempų jie uždega negu sau patiems, o dievai negali nė vieno
jų matyti. 19 Jie yra lyg šventyklos sienojai, kurie, sakoma, iš vi-
daus yra sugraužiami. Nors iš žemės atšliaužusios kinivarpos su-
graužia juos ir jų apdarus, jie nieko nejaučia. 20 Jų veidai pajuodę
nuo šventyklos dūmų. 21 Šikšnosparniai, kregždės ir visokie paukš-
čiai nutupia ant jų kūno ir galvos bei laipioja katės. 22 Žinokite
tat, kad jie nėra dievai, ir jų nebijokite!
23 Net auksas, kuriuo jie yra aptraukti dėl grožio, žiba tik
tuomet, kai kas nors nuvalo aptraukimą. Netgi kai buvo liejami,
jie nejautė nieko. 24 Kokia tik kaina jie būtų buvę nupirkti, gyvy-
bės alsavimo neturi. 25 Kadangi be kojų, žmonėms reikia juos neš-
ti ant pečių, tuo visiems parodant jų niekybę. Ir juos garbinantieji

---

6,10 "...kekšės prieangyje": apeiginė prostitucija buvo įprastas pagonių stabų garbinimo bruožas.

turi gėdytis, nes kai jie parpuola ant žemės, patys nebegali at-
sikelti. 26 Jie patys negali pajudėti, jei kas juos ir pastato, negali
patys atsistoti, jei parpuola. Atnašos padedamos šalia jų tarsi šalia
mirusiųjų. 27* Jų kunigai uždarbiauja, parduodami atnašas savo
naudai. Net jų žmonės susūdo dalį mėsos sau, nesidalina niekuo
nei su vargšais, nei su ligonimis. 28 Moterys savo kraujoplūdžio
metu ir gimdyvės liečia jų atnašas. Žinodami tat, kad jie nėra
dievai, jų nebijokite.

29 Kaipgi jie gali būti vadinami dievais? Juk net moterys auko-
ja atnašas tiems dievams iš sidabro, aukso ir medžio! 30 Jų šven-
tyklose kunigai tupi suplyšusiuose drabužiuose, nukirptais plaukais
bei barzdomis ir nedengtomis galvomis. 31 Jie šaukia ir rėkia savo
dievų akivaizdoje kaip kiti kad daro laidotuvių puotoje. 32 Kuni-
gai paima kai ką iš dievų drabužių ir jais apvelka savo žmonas ir
vaikus. 33* Ar jie patiria iš ko nors ką pikta, ar ką gera, jie negali
už tai atsilyginti; jie negali padaryti žmogaus karaliumi, nei jo
nušalinti. 34 Panašiai, jie niekam negali duoti nei turtų, nei pinigų.
Jei kas, davęs jiems įžadą, neištesės, jie negali iš jo išreikalauti.
35 Negelbsti žmogaus nuo mirties, nei vaduoja silpnojo nuo galin-
gojo. 36 Aklam žmogui regėjimo jie nesugrąžina, nei žmogaus,
esančio bėdoje, negelbsti. 37 Jie nei našlės pasigaili, nei našlaičiui
padeda. 38 Šie mediniai dievai, aptraukti sidabru ir auksu, yra
panašūs į nuo kalno atkirstus akmenis. Jų garbintojai bus sugė-
dinti. 39 Kaipgi tat galima manyti ar tvirtinti, kad jie yra dievai?

40 Netgi patys kaldėjai jų negerbia. Užtikę kurčią nebylį,
žmogų negalintį kalbėti, jį tempia prie Belio* ir reikalauja dievo
prakalbėti tarsi tas žmogus suprastų. 41 Jie patys nepajėgia apsi-
galvoti ir palikti šiuos dievus, nes jie stokoja supratimo. 42* O jų
moterys, apsijuosusios virvelėmis, sėdi pakelėse, degindamos sėle-
nas vietoje smilkalų. 43 Kai kuri iš jų, pasirinkta kokio nors praei-
vio, su juo paguli, ji šaiposi iš savo kaimynės, kad toji nebuvo taip
pagerbta, kaip jinai, ir kad jos virvelė tebėra nepertraukta. 44 Visa,

6,27-31 Čia minimos pagonių stabų garbinimo apeigos, žydų apeigų fone, buvo keistai įmantrios. Žr. Kun 12,2-8; 15,19-23.

6,33-39 Ko stabai — pagonių dievai negali padaryti, tikrasis Dievas padaro. Žr. 1 Sam 2,7; Įst 23,22; Pss 68,6; 146,7-9; Iz 35,4-5.

6,40 "Belis": babiloniečių — kaldėjų dievas. Žr. Jer 50,2 paaiškinimą.

6,42-43 Nuoroda į babiloniečių — kaldėjų moterų pareigą kartą gyvenime tar-

kas daroma su anais dievais, yra apgaulė. Kaipgi tat galima manyti
ir tvirtinti, kad jie dievai?
[45] Jie yra dailidžių bei auksakalių padirbti ir tėra tik tuo, kuo
šie amatininkai norėjo, kad jie būtų. [46] Dirbantieji juos patys ilgai
negyvena. Kaipgi gali jų padirbti daiktai būti dievais? [47] Jie savo
įpėdiniams paliko apgaulę ir gėdą. [48] Juk, kai karas ar nelaimės
juos užklumpa, kunigai tariasi tarpusavyje, kur pasislėpti drauge
su jais. [49] Kaipgi tat gali kas nesuvokti, kad tai jokie dievai, kai
jie patys nepajėgia apsisaugoti nuo karo ar nelaimių? [50] Juk jie
yra iš medžio, auksu ir sidabru aptraukti! Ilgainiui jie bus žinomi
kaip apgaulė. Visoms tautoms ir karaliams bus aišku, kad jie nėra
dievai, bet žmogaus rankų darbai, ir juose nėra jokios dieviškos
galios.
[51] Kam gi dar nėra aišku, kad jie ne dievai? [52] Karaliaus kraš-
tui jie nepaskiria, nei duoda žmonėms lietaus. [53] Nei savo pačių
teisių jie negina, nei jie atgauna, kas buvo neteisėtai paimta, nes
jie yra bejėgiai. Jie yra tarsi varnos tarp dangaus ir žemės. [54] Juk
kilus gaisrui šių medinių, auksu ir sidabru aptrauktų dievų šven-
tykloje, kunigai, tiesa, bėga ir išsigelbsti, o patys dievai sudega
ugnyje drauge su sienojais. [55] Pasipriešinti karaliui ar priešams jie
negali. [56] Kaipgi tat galima prileisti ar manyti, kad jie yra dievai?
[57] Nei nuo vagių, nei nuo plėšikų, šie mediniai, sidabru ir auk-
su aptraukti, dievai neišsigelbsti. Nuo jų vagys jėga nulupa auksą
bei sidabrą ir pabėga su drabužiais, kuriais jie buvo apvilkti. Jie
gi negali net sau pagelbėti. [58] Kur kas geriau būti karaliumi, ro-
dančiu savo drąsą, ar namų apyvokai reikalingu indu, kuriuo gi-
riasi jo savininkas, negu šiais netikrais dievais; geriau būti namų
durimis, kurios saugo visa, kas viduje, negu šiais netikrais dievais;
geriau būti mediniu stulpu karaliaus rūmuose, negu šiais netikrais
dievais! [59] Juk saulė, mėnulis ir žvaigždės, būdami šviesūs ir at-
likdami sau skirtą tarnybą, mielai paklūsta. [60] Panašiai ir žaibas,
kai švysteli, yra gražus pasižiūrėti; taip pat ir su vėju, pučiančiu
kiekviename krašte. [61] Ir debesys, kai Dievas jiems įsako plaukti
viršum visos žemės, vykdo, kas įsakyta; [62] ir ugnis, pasiųsta iš

nauti kekše religinėse apeigose. Nenutraukta virvelė būdavo ženklas, kad ši moteris dar neatliko savo pareigos. "Sėlenos" buvo deginamos kaip afrodiziakas ar naudojamos lytinėse pagonių religijos apeigose.

aukštybių sudeginti kalnus ir miškus, daro, kas paliepta. Šie gi
netikri dievai neprilygsta jiems nei grožiu, nei galybe, 63 todėl ne-
įtikėtina ir negali būti tvirtinama, kad jie yra dievai. Jie nei
teisingumą įgyvendina, nei žmogui gera padaro. 64 Žinodami tat,
kad jie nėra dievai, jų nebijokite!
65 Ir karalių jie negali nei prakeikti, nei jų palaiminti. 66 Tau-
toms į ženklus dangaus skliaute jie nerodo, nei spindi kaip saulė,
nei šviečia kaip mėnulis. 67 Gyvuliams yra geriau negu jiems, nes,
bėgdami į pastogę, gali savimi pasirūpinti. 68 Taigi mums nėra nė
mažiausio įrodymo, kad jie yra dievai, — todėl jų nebijokite!
69 Juk kaip baidyklė agurkų darže nieko neišsaugoja, taip yra
ir su mediniais, auksu bei sidabru aptrauktais dievais. 70 Lygiai
kaip erškėčių krūmas sode, ant kurio nutupia visokiausi paukš-
čiai, arba kaip į patamsį numestas lavonas, tokie yra jų iš medžio,
sidabru ir auksu aptraukti dievai. 71 Iš sudūlėjusių ant jų purpuro
ir lino galima pažinti, kad jie jokie dievai. Galop ir jie patys
sudūlės ir bus krašto gėda. 72 Tuo geriau teisiam, stabų neturin-
čiam žmogui, nes gėda jo nepalies.

EZEKIELIO KNYGA

Daugiasluoksnė Ezekielio asmenybė padaro jį vienu iš įdomiausių Senojo Testamento pranašų. Daugeliu atžvilgių jis yra panašus į Eliją ir Elizėjų — senovės pranašus, bet jo žodžius iš Dievo sąlygoja visi jo pirmtakai, — Ezekielio pranašystė yra tolesnė jų pranašystės raida. Tačiau Ezekielis buvo ir labai savitas. Jo dėmesys Šventyklai ir liturgijai daro jį perdėm savitu pranašų istorijoje. Šis Ezekielio pranašystės bruožas turėjo nepaprastą įtaką potremtinei žydų religijai. Nenuostabu, kad jis yra vadinamas judaizmo — šventyklos liturgija tarnaujančios Dievui bendruomenės tėvu. Tai liudija ir jo vardas, — hebrajų kalboje "Ize'kjel" reiškia "Dievas stiprina".

Ezekielis buvo kunigas, — gimė ir augo kunigiškoje Būzio (Buzi) šeimoje Jeruzalės mieste. Ezekielis buvo ir tremtinys, — Nebuchadnezaras ištrėmė jį į Babiloniją drauge su karaliumi Jehojachinu ir kitais įžymiais Judo karalystės asmenimis 597 m. prieš Kristų. Ezekielis buvo ir pirmasis pranašas, kurį Dievas pašaukė kalbėti savo vardu ne Šv. Žemėje, bet už jos ribų. Pranašas Ezekielis gavo iš Dievo užduotį paruošti savo Babilonijon ištremtus tautiečius sunaikinimui Jeruzalės ir Šventyklos, kurią jie laikė Dievo namais. Todėl pirmąją jo knygos dalį sudaro priekaištai dėl Izraelio nuodėmių — darytų praeityje ir kartojamų dabartyje — ir primygtini žodžiai iš Dievo apie dar nuožmesnį Pažado žemės nuniokojimą ir žiauresnę tremtį. Tremtiniai pranašo priekaištų neėmė į širdį ir jo pranašavimais netikėjo.

587 m. prieš Kristų Nebukadnezaras sunaikino Jeruzalę ir Šventyklą, — Dievas patvirtino savo per Ezekielį duotus žodžius. Antroji Ezekielio knygos dalis apima paguodos žodžius, — išganymo pažadą Naujoje Sandoroje su Dievu. Žmogaus buvimas ir tikėjimas Dievu — Kūrėju ir Istorijos Viešpačiu — šaukėsi naujo žodžio iš Dievo. Tremtis buvo išblaškiusi Sandoros tautą, iššarsčiusi ir sužlugdžiusi jos buitį, siekius ir viltis ateičiai. Žodis iš Dievo, duotas per Ezekielį tremties žaizdre, nurodo svarbiausią Naujosios Sandoros su Dievu sąlygą: asmenišką atsakomybę.

Ezekielis pabrėžė nepaprastą, žmogaus žadą užimančią, Dievo šlovę. Tai liudija ne tik nuostabusis prie Kebaro upės regėjimas, kuriuo prasideda jo pranašavimas, bet ir visa knyga. Ką Dievas duoda žmogui ar daro dėl žmogaus, Ezekielio mokymu, tai Dievas daro dėl savo vardo šlovės. Naujoji širdis ir naujoji dvasia Naujojoje Sandoro-

je irgi nėra žmogaus pastangų vaisius, bet paties Dievo įvykdytas atnaujinimas.

Panašiai kaip Jeremijas, Ezekielis pagrindžia žmogaus išganymą Dievo malone. Jėzus yra Gerasis Ganytojas, apie kurį pranašavo Ezekielis, ir Dievo šlovinimo "dvasia ir tiesa" (Jn 4,24; 10,1-19). Be to, itin stipriai pabrėžia ir išryškina asmenišką žmogaus atsakomybę už savo nuosprendžius.

Ezekielio knygos metmenys:

A.	Žodžiai iš Dievo prieš Jeruzalės sunaikinimą	1-24
	1. Pradinis regėjimas ir pašaukimas pranašu	1-3
	2. Pranašavimai prieš Judo karalystę ir Jeruzalę	4-24
B.	Pranašavimai kaimyninėms tautoms	25-32
C.	Žodžiai iš Dievo po Jeruzalės sunaikinimo	33-48
	1. Ezekielis Izraelio sargybinis	33
	2. Dievo paguodos ir pažado žodžiai	34-39
	3. Pranašavimai apie Naująją Jeruzalę	40-48

EZEKIELIO KNYGA

A. ŽODŽIAI IŠ DIEVO PRIEŠ JERUZALĖS SUNAIKINIMĄ

1. Pradinis regėjimas ir pašaukimas pranašu

1

1 Trisdešimtais metais,* ketvirtojo mėnesio penktą dieną, man
esant tarp tremtinių prie Kebaro upės, atsivėrė dangus ir aš mačiau
regėjimus iš Dievo. 2 Penktąją mėnesio dieną, — tai buvo penk-
tieji karaliaus Jehojachino tremties metai,* — 3 VIEŠPATIES
žodis atėjo Būzio sūnui kunigui Ezekieliui prie Kebaro upės
kaldėjų krašte. Ten pasiekė jį VIEŠPATIES ranka.

Viešpaties vežimo regėjimas

4 Pakėliau akis, ir štai iš šiaurės,* pašvaistės apsuptas, su žai-
buojančia ugnim, artėjo viesulas, didžiulis debesis, kurio viduryje
iš ugnies šerdies spindėjo lyg gintaras. 5 Jos viduryje rodėsi esą lyg

---

1,1 "Trisdešimtieji metai", kurie sutampa su "penktaisiais tremties metais" (žr. 2-ąją eilutę), atrodo, siejasi su pranašo Ezekielio amžiumi. "Kebaro upė": turbūt kanalas prie Nipūro, į pietryčius nuo Babilono, — viena iš vietų, kur buvo apgyvendinti tremtiniai.

1,2 "Penktųjų metų ketvirtojo mėnesio penktoji diena": 593 m. liepos 31 d. prieš Kristų.

1,4 "Šiaurė": vieta, kur yra Dievo buveinė. Žr. Job 37,22; Ps 48,3. "Skaist-

keturi gyvūnai:* jie turėjo žmogaus išvaizdą, [6] bet kiekvienas jų su
keturiais veidais ir kiekvienas jų su keturiais sparnais. [7] Jų kojos
buvo tiesios, o kojų padai buvo tarsi veršio nagas; jos žibėjo kaip
žiba šveistas žalvaris. [8] Žmogaus rankos buvo po jų sparnais ke-
turiuose šonuose. Visi keturi gyvūnai turėjo veidus ir sparnus.
[9] Jų sparnai lietė vienas kitą. Eidami jie nesigręžė, — kiekvienas
gyvūnas ėjo tiesiai pirmyn. [10] Jų veidų išvaizda buvo šitokia: Visi
keturi turėjo žmogaus veidą, visi keturi turėjo liūto veidą dešinė-
je, visi keturi turėjo jaučio veidą kairėje ir visi keturi turėjo aro
veidą. [11] Tokie buvo jų veidai. Kiekvienas gyvūnas turėjo du
sparnus taip išskleistus aukštyn, kad jie lietė kaimyno sparnus, o
kiti du sparnai dengė jų kūnus. [12] Kiekvienas ėjo tiesiai į priekį,
— jie ėjo, kur tik dvasia norėjo eiti, ir eidami jie nesigręžė.
[13] Taigi tokia buvo gyvūnų išvaizda. Tarp gyvūnų buvo kažkas, kas
rodėsi kaip degančios anglys ugnyje, — jos atrodė lyg deglai,
švysčiojantys pirmyn ir atgal tarp gyvūnų. Ugnis spindėjo žėre-
siu, iš ugnies plyksėjo žaibai. [14] Gyvūnai švitrėjo priekin ir atgal
kaip žaibai.

[15] Įsistebėjęs į gyvūnus, pamačiau po ratą, liečiantį žemę,
prie kiekvieno keturveidžio gyvūno. [16] Ratai turėjo išvaizdą ir są-
rangą kaip kryzolitas. Visi keturi buvo to paties pavidalo: jų iš-
vaizda ir sąranga atrodė tartum ratas būtų buvęs viduje rato.
[17] Pasijudinę riedėti, jie riedėdavo į bet kurią iš keturių krypčių,
riedėdami nesigręždavo. [18] Jų skrytys buvo aukštos ir kėlė baimę,
nes visų keturių skrytys aplinkui buvo pilnos akių. [19] Gyvūnams
pajudėjus į priekį, riedėdavo ratai greta jų; gyvūnams pakilus nuo
žemės, ratai pakildavo drauge su jais. [20] Kur tik dvasia ėjo, į ten
jie riedėdavo, ir ratai pakildavo drauge su jais, nes ratuose buvo
gyvūnų dvasia. [21] Gyvūnams einant, riedėdavo ir ratai, gyvūnams

---

varis": hebraiškai "hašmal" — žodis, kurį arkivysk. J. Skvireckas verčia žodžiu "skaistvaris". Šiuolaikinė hebrajų kalba žodžiu "hašmal" paženklina elektros jėgą. Ezekielio knygoje šiuo žodžiu aprašomas Dievo šlovės Artumas (žr. Ez 1:4.27 ir 8,2). Iš konteksto aišku, kad turima mintyje kažką spindinčio ugnies ar gintaro spalva. Šiuolaikiniai vertimai žodį "hašmal" aprašo žodžiais: "tartum spindintis gintaras" (NRSV), "tarsi gintaro spindesys" (NJB).

1,5 "Keturi gyvūnai": Ezekielis juos sutapatina su cherubinais, žr. Ez 10,18-23.

sustojus, sustodavo ir ratai. Kai gyvūnai pakildavo nuo žemės,
pakildavo drauge su jais ir ratai, nes ratuose buvo gyvūnų dvasia.
22* Viršum gyvūnų galvų buvo lyg dangaus skliautas, tartum
baimę kelianti krištolo pašvaistė, išskleista viršum jų galvų. 23 Jų
sparnai buvo ištiesti po skliautu, vieno sparnas į kito sparną. Kiek-
vienas jų dengė savo kūną dviem sparnais. 24 Jiems pasijudinus,
girdėjau jų sparnų plazdenimą tartum galingų vandenų ošimą,
kaip Galingojo balsą, — ūžmą kaip karo stovykloje. Sustoję, jie
nuleisdavo savo sparnus. 25 Ir nuo viršaus dangaus skliauto, buvu-
sio virš jų galvų, pasigirdo balsas. Kai jie ramiai stovėdavo, nu-
leisdavo savo sparnus.
26 Viršum dangaus skliauto, kurs buvo virš jų galvų, matėsi
lyg sosto pavidalas, panašus į safyrą. Aukštai viršum sosto pavida-
lo sėdėjo į žmogų* panaši būtybė. 27 Aukščiau to, kas atrodė kaip
jo juosmo, regėjau spindesį tartum gintaro, kaip žėrinčios ugnies.
O žemiau to, kas atrodė kaip jo juosmuo, regėjau tartum ugnį, su
blizgančia pašvaiste visur aplinkui. 28 Kaip vaivorykštė, kai ji
pasirodo lietaus dieną debesyse, tokia buvo pašvaistė, kuri jį supo
aplinkui. Tai buvo VIEŠPATIES šlovės panašumo išvaizda. Pa-
matęs, parpuoliau veidu žemėn ir išgirdau kažką kalbantį.

2

Ritinio regėjimas

1 Ir jis man tarė: "Marusis,* stokis ant kojų, ir aš kalbėsiu su
tavim!" 2 Kai jis man kalbėjo, dvasia* įėjo į mane ir pastatė mane
ant kojų. Aš klausiausi to, kuris man kalbėjo. 3 Jis man sakė:
"Marusis, aš siunčiu tave pas Izraelio vaikus, pas maištaujančias
tautas, — jie sukilo prieš mane. Jie ir jų tėvai maištavo prieš mane
iki pat šios dienos. 4 Palikuonys, pas kuriuos tave siunčiu, yra

1,22-23.26 Panašūs simboliai Dievo sostui aprašyti yra naudojami ir Iš 24,9-10.
1,26 Dievas apsireiškia žmogaus pavidalu. Žr. Iš 33,18-23.
2,1 "Marusis": hebraiškai "ben-adam", t.y. "žmogaus sūnus". Dievo kreipimasis į pranašą Ezekielio knygoje. Šiuo kreipimosi būdu pabrėžiama žmogaus atskyrimas nuo Dievo.
2,2 "Dvasia": gyvybinė jėga, kurios šaltinis yra Dievas, įgalinanti pranašą išgirsti Dievo žodį. Žr. Ez 8,3; 9,24; 11,1.

įžūlūs ir kietaširdžiai. Bet tu jiems sakysi: 'Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS'. 5 Klausys jie ar atsisakys klausyti, — nes jie yra
maištingi namai, — bet tegu sužino, kad jų tarpe buvo pranašas.

6 O tu, marusis, nebijok jų,
nei jų žodžių nebijok,
nors tave suptų dilgėlės ir erškėčiai,
ir sėdėtum ant skorpionų.*
Dėl jų žodžių neturėk baimės,
dėl jų veidų nenustok drąsos,
nes jie maištingi namai.

7 Tu turi perduoti jiems mano žodžius, ar jie klausosi, ar at-
sisako klausytis, nes jie yra maištingi namai.
8 O tu, marusis, klausykis, ką aš tau kalbu, ir nebūk maištin-
gas kaip maištingieji namai. Atverk savo burną ir suvalgyk, ką
tau duodu. 9 Pažvelgiau ir štai ranka, ištiesta link manęs, laikanti
prirašytą ritinį. 10 Jis išvyniojo jį prieš mane, — ritinys buvo pri-
rašytas vienoje ir kitoje pusėje. Jame buvo parašyta: 'Raudos,
gedulas ir dejonės'".

3

1 Jis tarė man: "Marusis, ką tik ten randi, valgyk! Suvalgyk
šitą ritinį ir eik, kalbėk Izraelio namams! 2 Atvėriau savo burną, o
jis davė man šį ritinį suvalgyti, 3 sakydamas: 'Maitinkis šiuo ri-
tiniu, kurį tau duodu, ir pripildyk juo savo skrandį'". Aš jį valgiau,
— mano burnoje jis tapo saldus tartum medus.*
4 Tuomet jis tarė: "Marusis, eik pas Izraelio namus ir kalbėk
jiems mano žodžiais. 5 Juk tu nesi siunčiamas pas tautą, kurios
šneka yra nežinoma ir kalba svetima, bet pas Izraelio namus. 6 Ne
pas vieną iš daugybės tautų, kurių šneka yra nežinoma ir kalba
svetima, kurių žodžių tu nepajėgi suprasti. Tikriausiai, jei tave

---

2,6 "Nors...ir sėdėtum ant skorpionų": pranašas turi būti pasiruošęs labai kandžiam prieštaravimui.

3,3 "Saldus kaip medus": nors pranašui pavedama pranašauti apie baisias nelaimes tautai, Dievo žodis yra saldus kiekvienam, kas jį ima į širdį.

pas jas siųsčiau, jos tavęs klausytų! 7 Bet Izraelio namai atsisakys
tavęs klausyti, nes jie atsisako klausyti manęs, — visi Izraelio na-
mai turi kietą kaktą ir yra užsispyrusios širdies.

8 Tikėk manim! Padariau tavo veidą tvirtą prieš jų veidus,
ir tavo kaktą kietą prieš jų kaktas, —
9 kaip deimantą, už titnagą kietesnę, padariau tavo kaktą.
Nebijok jų,
dėl jų veidų nenustok drąsos,
nes jie yra maištingi namai".

10 Jis man tarė: "Marusis, imk sau į širdį ir išgirsk ausimis
visus mano žodžius, kuriuos aš tau kalbu. 11 Ir vyk pas tremtinius,
pas savo tautiečius, kalbėk jiems ir sakyk jiems: 'Taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS', nepaisydamas, ar jie klausys, ar atsisakys
klausyti".

Ezekielis prie Kebaro upės

12 Dvasia pakėlė mane, ir išgirdau už savęs didelį drebinantį
dundesį, kai VIEŠPATIES šlovė* pasikėlė iš savosios vietos:
13 plasdenimą gyvūnų sparnų, liečiančių vienas kitą, ir bildėjimą
ratų šalia gyvūnų, — didelį drebinantį dundesį. 14 Dvasia mane
pakėlė ir nešė. Aš vykau, VIEŠPATIES rankos paveiktas, apkartęs,
savo dvasios įkarštyje. 15 Aš atvykau pas tremtinius prie Tel-Abi-
bo,* — pas tuos, kurie gyveno prie Kebaro upės, — ten tarp jų
prasėdėjau priblokštas septynias dienas.

Viešpats paskiria Ezekielį sargybiniu

16 Praslinkus septynioms dienoms, man atėjo VIEŠPATIES
žodis: 17* "Marusis, tave paskyriau sargybiniu Izraelio namams.
Kada tik išgirsi iš mano burnos žodį, mano vardu juos įspėsi.

3,12 "Viešpaties šlovė": Dievo artumas, apreikštas matomu būdu.
3,15 "Tel-Abibas": viena iš vietovių, kur buvo apgyvendinti tremtiniai, Nipūro apylinkėse. "Tel-Abib" pažodžiui reiškia "Pavasario kalva".
3,17-21 Šis skaitinys aprašo vieną iš būdingiausių pranašo Ezekielio savybių.

18 Jei sakysiu nedorėliui: 'Tu tikrai mirsi!' ir tu jo neįspėsi,
— nekalbėsi, jog įspėtum nedorėlį grįžtis nuo savo nedoro kelio,
kad liktų gyvas, — jis, nedorėlis, mirs dėl savo kaltės, bet tavoji
ranka bus atsakinga už jo kraują. 19 Bet jei įspėsi nedorėlį, o jis
negrįš iš savo nedorumo ir savo nedoro kelio, — dėl savo paties
kaltės jis mirs, o tu būsi išgelbėjęs savo gyvastį.
20 Arba kai teisusis nusigręžia nuo teisumo ir elgiasi nedorai,
— kuomet aš duodu jam progą nusidėti, — jis mirs. Kadangi tu
jo neįspėjai, jis mirs dėl savo paties kaltės, — teisumo darbai,
kuriuos jis padarė, nebus atsimenami, — bet tavoji ranka bus at-
sakinga už jo kraują. 21 Bet jei tu įspėji jį — teisųjį, kad teisusis
nenusidėtų, ir jis nenusideda, — jis tikrai gyvens, nes jis priėmė
įspėjimą, o tu būsi išgelbėjęs savo gyvastį".

Ezekielis tampa nebyliu

22* Tuomet ten VIEŠPATIES ranka atėjo ant manęs, ir jis
man tarė: "Kelkis ir nueik į slėnį. Tenai kalbėsiu su tavim". 23 At-
sikėliau, nuėjau į slėnį ir regėjau, kad ten stovėjo VIEŠPATIES
šlovė kaip šlovė, kurią buvau regėjęs prie Kebaro upės. Aš parpuo-
liau ant veido. 24 Tuomet dvasia įėjo į mane ir pastatė mane ant
kojų. Jis kalbėjo su manim ir sakė: "Eik, užsidaryk savo troboje.
25 Tu, marusis, žiūrėk! Būsi rišamas virvėmis ir būsi jomis taip
surištas, kad nebegalėsi išeiti tarp žmonių. 26 Padarysiu, kad tavo
liežuvis priliptų prie gomurio taip, kad būsi nebylys, bejėgis juos
įspėti, nes jie yra maištingi namai. 27 Bet kai aš kalbėsiu su tavim
ir atversiu tavo burną, tu jiems sakysi: 'Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: kas pasiruošęs klausytis, tesiklauso, o kas atsisako
klausytis, teatsisako, nes jie yra maištingi namai'".

Atrodo, kad įkvėptas Ezekielio knygos redaktorius įjungė jį į šią vietą, nors jis savo turiniu priklauso vėlesnei pranašo tarnybai. Žr. Ez 33.

3,22-27 Ir šis skaitinys priklauso vėlesniam laikotarpiui, kai Jeruzalė buvo Nebuchadnezaro apgulta. Žr. Ez 24,27; 33,21-22. Ezekielio pranašavimai dažniausiai buvo simboliški veiksmai.

2. Pranašavimai prieš Judo karalystę ir Jeruzalę

4

Simboliniai apgulos ir tremties pranašavimai

[1] "Tu, marusis, paimk plytą ir pasidėk ją prieš save. Nubraižyk
ant jos miestą — Jeruzalę. [2] Sudaryk prieš ją apgulą, — pastatyk
prieš ją apgulos bokštus, supilk prieš ją pylimą, pastatyk prieš ją
kareivių būstus ir padėk mūradaužius prieš ją iš visų pusių. [3] Tuo-
met paimk sau geležinę skardą ir pastatyk ją kaip geležinę sieną
tarp savęs ir miesto. Atsuk savo veidą į jį, — tebūna jis apgulos
stovyje. Ryžtingai tęsk apgulą prieš jį. Tai yra ženklas Izraelio
namams.

[4] Paskui gulkis ant savo kairiojo šono ir priimk ant savęs
Izraelio namų bausmę, nes tiek dienų, kiek ant jo gulėsi, neši jų
bausmę. [5] Jų kaltės metus skaičiuoju dėl tavęs jų dienų skaičiumi
— tris šimtus devyniadešimt.* Taip tu kęsi bausmę už Izraelio na-
mus. [6] Kai jas būsi pabaigęs, gulsies antrukart, bet ant dešiniojo
šono, ir kęsi bausmę už Judo namus. Skiriu tau keturiasdešimt
dienų* trukmę, — vieną dieną už kiekvienus metus. [7] Atsigręžk
veidu į Jeruzalės apgulą ir, pakėlęs nuogą ranką, pranašauk prieš
ją. [8] Žiūrėk! Pririšu tave virvėmis, kad negalėtumei apsiversti nuo
vieno šono ant kito, kol nebūsi pabaigęs savo apgulos dienų.

[9]* Tu, pasiimk kviečių, miežių, pupų, lęšių, sorų ir speltų,
supilk juos į vieną indą ir pasidaryk sau duonos. Ją turėsi valgyti
tiek dienų, kiek gulėsi ant savo šono, — tris šimtus devynias-
dešimt dienų. [10] Maistas, kurį valgysi, bus atsvertas, — dvidešimt

---

4,5-6 "Trys šimtai devyniasdešimt ... keturiasdešimt dienų": simboliškai vaizduoja Šiaurės karalystės — Izraelio ir Pietų karalystės — Judo tremties trukmes. Asirija buvo užkariavusi Izraelį 722 m. prieš Kristų. Hebraiškos frazės žodžiai "jeme mezurecha", — t.y. "tavo apgulos dienos", — turi savo skaitmeninę vertę, t.y. trys šimtai devyniasdešimt. Keturiasdešimt metų reiškia vieną kartą.

4,7 "Pakelta nuoga ranka": neribotos jėgos simbolis.

4,9-17 Pranašo elgesys vaizduoja maisto stoką Jeruzalės apgulos metu. Žmonės valgė, ką turėjo po ranka. "Dvidešimt šekelių": 224-244 gramų; "hinos šeštadalis": 1,1 litro.

šekelių dienai. Valgysi jį nustatytu laiku. [11] Vanduo, kurį gersi, bus
atseikėtas, — šeštadalis hino. Gersi jį nustatytu laiku. [12] Valgysi
kaip plokštainį iš miežių, išsikepdamas ant žmogaus išmatų ug-
nies visų akyse".
[13] VIEŠPATS tarė: "Šitaip valgys Izraelio žmonės savo
suteptą duoną tarp tautų, pas kurias juos išblaškysiu". [14] Aš
priešinausi: "Ai, ai, ai, Viešpatie DIEVE! Aš savęs niekad ne-
sutepiau, — nuo pat savo mažumės iki šiol aš nesu valgęs nei
dvėsenos, nei žvėrių sudraskyto gyvulio, — jokia sutepta mėsa
neįėjo į mano burną". [15] O jis man atsakė: "Gerai, leidžiu tau
naudoti galvijų mėšlą vietoje žmogaus išmatų. Ant jo ugnies kepk
sau duoną".
[16] Tuomet jis kalbėjo: "Marusis, tikėk manim! Nulaušiu Je-
ruzalės duonos ramstį.* Atsvėrę ir susirūpinę, jie valgys duoną; at-
seikėję ir išsigandę, jie gers vandenį. [17] Stokodami duonos ir van-
dens, prislėgti dėl savo kaltės, jie žvelgs vienas į kitą su siaubu".

5

Kalavijas prieš Jeruzalę

[1] "Tu, marusis, pasiimk aštrų kalaviją, panaudok jį kaip kir-
pėjo skustuvą, perbraukdamas juo per savo galvą ir barzdą.
Paskui paimk svarstykles ir padalink plaukus: [2] Vieną trečdalį
sudeginsi ugnimi mieste,* kai pasibaigs apgulos dienos. Kitą treč-
dalį neši aplink miestą ir kaposi kalaviju. Likusį trečdalį mesi į
vėją, — aš išsitrauksiu kalaviją jiems iš paskos. [3] Po to iš jų
paimsi žiupsnelį ir pririši prie savo apdaro kraštų. [4] Ir iš šitų vėl
šiek tiek paėmęs, — mesk į ugnį ir sudegink juos ugnimi. Nuo jų
ugnis persimes į visus Izraelio namus".
[5] Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Tai yra Jeruzalė! Aš bu-
vau davęs jai vietą tautų šerdyje, su šalimis aplink ją. [6] Bet ji kėlė
maištą prieš mano įsakus ir nuostatus, tapdama nedoresnė negu
tautos ir šalys aplink ją, — atmetė mano įsakus ir negyveno pa-

---

4,16 "Duonos ramstis": maisto tiekimas miestui. Žmogus be maisto negali gyven-
ti, — maistas palaiko žmogų gyvą, o ramstis palaiko žmogų kelionėje. Žr.
Ez 5,16; 14,13; Kun 26,26; Ps 105,16; Iz 3,1.
5,2 "Miestas": Jeruzalė pranašo brėžinyje.

gal mano nuostatus". 7 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
"Tikėk manim! Kadangi esate maištingesni negu tautos aplink
jus, negyvenote pagal mano nuostatus ir nesilaikėte mano įsakų,
net pagal įsakus tautų, gyvenančių visur aplink jus, nesielgėte!"
8 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Žiūrėk! Aš, aš pats, ateinu
prieš tave!* Aš nuteisiu tave tautų akyse. 9 Dėl visų tavo bjaurių
nusikaltimų padarysiu tau, ko dar niekad nesu daręs ir ko panašaus
niekad vėl nedarysiu. 10 Tikrai tavo tarpe tėvai* valgys vaikus, o
vaikai* savo tėvus. Nuteisiu tave, išvėtysiu tavo likutį po visus
vėjus. 11 Todėl, kaip aš gyvas, — tai Viešpaties DIEVO žodis, —
prisiekiu: kadangi tu savo stabais ir bjauriais nusikaltimais suter-
šei manąją šventovę, todėl ir panaudosiu skustuvą. Mano akis
nepasigailės, ir aš neparodysiu užuojautos. 12 Vienas tavo trečdalis
mirs maru ir žus nuo bado; kitas trečdalis kris aplink tave nuo
kalavijo; o dar kitą trečdalį išvėtysiu po visus vėjus ir išsitrauksiu
kalaviją jiems iš paskos.

13 Taip nuslugs mano pyktis, — liesiu savo įniršį prieš juos ir
pasitenkinsiu. Jie žinos, kad aš, VIEŠPATS, kalbėjau savo uolume,
kai liejau savo įniršį prieš juos! 14 Be to, paversiu tave griuvė-
siais, pajuokos reginiu aplinkinėms tautoms ir kiekvieno praeivio
akyse. 15 Būsi pajuoka ir pasityčiojimu, įspėjimu ir siaubo reginiu
aplinkinėms tautoms, kai teisiu tave pykčio įniršiu ir bausiu įnir-
šio bausmėmis, — aš, VIEŠPATS, kalbėjau!, — 16 kai paleisiu
prieš tave savo mirtinas bado strėles, kurios jus sunaikins, — nes
paleisiu jas, kad jus sunaikinčiau, — ir kai didinsiu jūsų badą, su-
laužydamas jūsų duonos ramstį. 17 Siųsiu jums badą ir laukinius
žvėris, — jie sunaikins tavo vaikus, — maras ir kraujo pralieji-
mas pereis per tave. Kalaviją atvesiu prieš tave, — aš, VIEŠPATS,
kalbėjau!"

5,8 "Aš ateinu prieš tave": karybos kalbos išsireiškimas iš tų laikų, kada priešai puldavo vienas kitą kalaviju. "Tu": Jeruzalė. Tas pats kreipinys 8-17 eilutėse.

5,10 "Tėvai ... valgys vaikus, o vaikai ... tėvus": kanibalizmas apgultame mieste. Panašiai atsitiko ir Gulago salyne. Žr. Rd 2,20; 4,10; 2 Kar 6,28-29; Bar 2,3.

6

Viešpats pasmerkia stabų garbinimą

1 Man atėjo VIEŠPATIES žodis: 2 "Marusis, atgręžk savo
veidą į Izraelio kalnų pusę ir pranašauk jiems 3 — sakyk:'Izraelio
kalnai, klausykit Viešpaties DIEVO žodžio! Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS kalnams ir kalvoms, dauboms ir slėniams: Žiūrėkit! Aš
atvesiu prieš jus kalaviją ir sunaikinsiu jūsų aukštumų vietas.*
4 Jūsų aukurai bus apleisti ir smilkalų stovai sudaužyti. Suguldy-
siu jūsų užmuštuosius jūsų stabams po kojų, 5 pamesiu lavonus
Izraelio žmonių priešais jų stabus, išmėtysiu jūsų kaulus* aplink
jūsų aukurus. 6 Visur, kur gyvenate, jūsų miestai bus sugriauti
ir aukštumų vietos sunaikintos taip, kad jūsų aukurai bus nugriauti
ir sunaikinti, jūsų stabai bus sulaužyti ir sutrupinti, jūsų smilka-
lų stovai sudaužyti ir jūsų rankų darbai nušluoti. 7 Užmuštieji gulės
kritę jūsų tarpe, — tada jūs žinosite, kad aš esu VIEŠPATS.
8 Tačiau aš paliksiu jums tarp tautų pabėgusius nuo kala-
vijo, kai būsite išblaškyti svetimose šalyse. 9 Tuomet jūsų pa-
bėgėliai atsimins mane tautose, pas kurias jie yra ištremti, kaip aš
sielvartavau dėl jų ištvirkusios širdies, nusigręžusios nuo manęs, ir
dėl jų ištvirkusių akių, atsigręžusių į jų stabus. Tuomet jie bjau-
rėsis savimi dėl padarytų nedorų darbų, dėl savo bjaurių nusi-
kaltimų. 10 Ir jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS. Ne tuščiai grasi-
nau, kad padarysiu jiems šitą nelaimę'".
11 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Plok delnais, trypk ko-
jomis* ir sakyk 'Ai!' dėl visų bjaurių Izraelio namų nusikalti-
mų! Jie žus nuo kalavijo, bado ir maro! 12 Kas toli, tas maru nu-
mirs, kas arti, tas nuo kalavijo kris, kas išliko ir yra apgultas —
mirs nuo bado. Taip išliesiu prieš juos savo įniršį. 13 Tuomet jūs
žinosite, kad aš esu VIEŠPATS, kai jūsų užmuštieji gulės tarp sa-
vo stabų aplinkui savo aukurus ant kiekvienos aukštos kalvos,

---

6,3 "Aukštumų vietos": šventovės ant kalnų ir kalvų, kur buvo atliekamos stabų garbinimo apeigos.

6,5 "Išmėtysiu jūsų kaulus...": pagal žydų pažiūrą, mirusiųjų kaulai suteršia vietą. Žr. 1 Kar 23,14.

ant kiekvienos kalno viršūnės, po kiekvienu žaliu medžiu ir po
kiekvienu lapuotu ąžuolu,* — kur tik jie aukojo malonius kvapus
visiems savo stabams. 14 Ištiesiu prieš juos savo ranką ir paversiu
kraštą, kur jie gyvena, apleistu ir tuščiu nuo dykumos iki Riblos.*
Tada jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS".

7

Artėjanti pražūtis

1 Atėjo man VIEŠPATIES žodis: 2 "Tu, marusis, taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS Izraelio žemei:

Galas! Ateina galas keturiems krašto kampams!
3 Dabar ateina tau galas!
Liesiu tau savo pyktį,
teisiu tave pagal tavo kelius
ir bausiu tave už visus tavo bjauriuosius nusikaltimus.
4 Mano akis nepasigailės,
neparodysiu užuojautos,
bet bausiu tave pagal tavo kelius.
Kai tavo bjaurieji nusikaltimai pūliuos tavyje,
tada žinosite, kad aš esu VIEŠPATS".

5 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
"Nelaimė po nelaimės!
Žiūrėk ji ateina!
6 Atėjo galas! Atėjo visiškas galas!
Jis pakilo prieš tave.
Žiūrėk jis ateina!
7 Atėjo tau pražūtis,
šalies gyventojau!
Atėjo metas, diena yra arti —
sąmyšio, o ne ūžavimo kalnuose.

6,13 "Po kiekvienu žaliu medžiu ...lapuotu ąžuolu": šventieji miškeliai, arba šventosios giraitės, buvo pagonių šventovės. Žr. Įst 12,2; Pr 12,6.

6,14 "Nuo dykumos iki Riblos": visame krašte, nuo pietų pakraščio iki šiaurinio.

8 Jau greitu laiku išpilsiu savo įniršį ant tavęs
ir išliesiu tau savo pyktį.
Nuteisiu tave pagal tavo kelius,
nubausiu tave už visus tavo bjauriuosius nusikaltimus.
9 Mano akis nepasigailės,
neparodysiu užuojautos,
bet bausiu tave pagal tavo kelius.
Kai tavo bjaurieji nusikaltimai pūliuos tavyje,
tada žinosite, kad aš, VIEŠPATS, nuplakiau".

10 Žiūrėk, toji diena jau čia! Žiūrėk, ji ateina!
Pražūtis atėjo,
lazda pražydo,
įžūlumas sukrovė pumpurus, —
11 smurtas išaugo į nedorumo lazdą.
Nė vienas iš jų neišliks, —
neišliks nieko iš jų ištaigingumo,
nei iš jų turtų.
Pranašumo jų tarpe nebus.
12*Atėjo tas metas, toji diena išaušo!
Kas perka, tegu nesidžiaugia,
kas parduoda, tegu neliūdi,
nes degantis pyktis apima jų visą minią.
13*Parduodantieji nebesugrįš prie to,
kas buvo parduota,
nors jie ir pirkėjai tebebūtų gyvi, —
nes regėjimas apima jų visą minią,
ir jis nebus atšauktas.
Dėl savo kaltės jie negali išlikti gyvi.

14 Jie pūtė ragą ir viską prirengė,
bet nėra kam eiti į mūšį,
nes mano degantis pyktis apima jų visą minią.
15 Kalavijas lauke už vartų,
maras ir badas viduje.

7,12-13 Pasaulietiški reikalai — pirkti ir parduoti nustos prasmės ateinančios pražūties fone.

Kas yra laukuose, mirs nuo kalavijo,
kas mieste, tą prarys badas ir maras.
[16] Bėgliai, — jei kam ir pavyktų išsigelbėti, —
bus kalnuose, tarsi slėnių balandžiai,
visi iki vieno dejuodami dėl savo kaltės.
[17] Rankos nuleistos,
keliai patižę vandeniu.
[18] Apsijuos jie ašutine,
o šiurpas juos apsiaus.
Gėda visų veiduose
ir nuplikusios* visų galvos.
[19] Savo sidabrą jie išmes į gatves,
o jų auksas bus laikomas netyru daiktu.

VIEŠPATIES pykčio dieną jų auksas ir sidabras negalės jų
išgelbėti. Jais savęs nepasotins, nei savo pilvų jais nepripildys.
Auksas ir sidabras buvo jiems nuodėmės proga. [20] Iš savo puikaus
puošmens, kuriuo jie didžiavosi, pasidarė savo bjaurių stabų
paveikslus. Todėl jį paversiu jiems nešvariu daiktu. [21] Atiduosiu jį
kaip grobį į svetimųjų rankas,

kaip pelną žemės nedorėliams, —
jie išniekins jį.
[22] Nugręšiu nuo jų savo veidą,
ir jie išniekins mano brangiąją vietą,* —
niekšai į ją įeis ir ją išniekins.

[23] Nukalk grandinę,
nes kraštas yra pilnas kruvinų nusikaltimų,
o miestas kupinas smurto.
[24] Atvesiu nuožmiausias iš tautų,
ir jos užims jų namus.
Padarysiu galą galiūnų įžūlumui,
bus išniekintos jų šventovės.
[25] Siaubas ateina!
Jie ieškos ramybės,
bet jos nebus.

7,18 "Plikė": nuskusta galva buvo gedulo ženklas.
7,22 "Brangioji vieta": Jeruzalė.

26 Nelaimė lydės nelaimę,
bloga žinia vysis blogą žinią.
Jie veltui ieškos regėjimo pas pranašą,
kunigas nebepajėgs mokyti,
o seniūnai nebemokės patarti.
27 Karalius raudos,
didžiūnas bus pagautas nevilties,
paprastų žmonių rankos drebės.
Pasielgsiu su jais pagal jų pačių kelią,
teisiu juos, kaip jie teisė,
ir jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS.

8

Stabų garbinimas Jeruzalės šventykloje

1 Atsitiko, kad šeštaisiais metais, šeštąjį mėnesį, penktąją mė-
nesio dieną, man esant namie ir Judo seniūnams sėdint prieš mane,
Viešpaties DIEVO ranka nusileido ant manęs. 2 Pažvelgiau ir štai
į ugnį panašus pavidalas: žemiau nuo to, kas atrodė kaip juos-
muo, buvo ugnis, o aukščiau jo juosmens lyg gintaro spindesys.
3 Jis ištiesė lyg ranką ir paėmė mane už galvos garbanos. Dvasia
pakėlė mane tarp žemės ir dangaus ir atnešė Dievo regėjimuose
į Jeruzalę, prie vidujinio kiemo šiaurinių vartų įėjimo, — ten
buvo pastatytas pavydo stabas,* kuris žadina pavydą.* 4 Ten buvo
ir Izraelio Dievo šlovė, kaip tas regėjimas, kurį buvau matęs slė-
nyje.
5 Tuomet jis* man tarė: "Marusis, pakelk savo akis dabar į
šiaurės pusę!" Aš pakėliau akis į šiaurės pusę, ir ten, į šiaurę nuo
aukuro vartų, pačiame įėjime, buvo šis pavydo stabas. 6 Jis man
kalbėjo: "Marusis, ar matai, ką jie daro, tuos bjaurius nusikaltimus,

8,3 "Pavydo stabas ... žadina pavydą": statula, kuri skatina Viešpatį "pavydėti" — ginti savo šlovę. Turbūt ji buvo deivės Ašeros statula, pastatyta nedorojo Judo karaliaus Manaso (žr. 2 Kar 21,7; 2 Kr 33,7.15). Ji buvo kadaise karaliaus Jošijo pašalinta (žr. 2 Kar 23,6). Atrodo, kad ji buvo vėl pastatyta po Jošijo mirties, žydams atkritus į pagonystę.

8,5 "Jis": angelas palydi Ezekielį šių regėjimų metu ir kalba Dievo vardu. Žr. Ez 40,3-4.

kuriuos Izraelio namai čia daro, kad mane atitolintų nuo mano
šventyklos? Net dar bjauresnių nusikaltimų pamatysi".
7 Ir jis nuvedė mane prie įėjimo į kiemą, ir ten apsižvalgęs
pamačiau skylę sienoje. 8 Jis man tarė: "Marusis, braukis per sie-
ną!" Ėmiau veržtis per sieną, ir štai ten įėjimas. 9 Jis kreipėsi į
mane: "Eik į vidų ir pamatyk tuos nedorus nusikaltimus, kuriuos
jie ten daro". 10 Įėjęs vidun mačiau, kad ten visur aplinkui ant sie-
nos buvo pavaizduoti visokiausi ropliai, šlykštūs gyvuliai* ir visi
Izraelio namų stabai. 11 Prieš juos stovėjo septyniasdešimt Izraelio
namų seniūnų, drauge su Šafano sūnumi Jaazanijum. Kiekvienas
laikė savo rankoje smilkytuvą, ir kvapus smilkalų dūmų debesis
kilo aukštyn. 12 Tuomet jis man tarė: "Marusis, ar matai, ką Izrae-
lio namų seniūnai daro patamsiais, kiekvienas savo stabų kam-
baryje, sakydami: 'VIEŠPATS mūsų nemato! VIEŠPATS paliko
kraštą!' 13 Pamatysi net dar bjauresnių nusikaltimų, kuriuos jie
daro".
14 Po to jis atvedė mane prie VIEŠPATIES namų šiaurinių
vartų įėjimo. Ten sėdėjo moterys, raudančios Tamuzo.* 15 Jis tarė
man: "Marusis, ar tu matei? Pamatysi net dar bjauresnių nusi-
kaltimų negu šitie".
16 Tuomet jis įvedė mane į vidujinį VIEŠPATIES namų kie-
mą, ir štai prie įėjimo į VIEŠPATIES šventyklą, tarp prieangio ir
aukuro, buvo maždaug dvidešimt penki vyrai, nugaromis atsi-
gręžę į VIEŠPATIES šventyklą ir veidais į rytų pusę, parpuolę
kniūpsčia* ant žemės prieš tekančią saulę rytų pusėje. 17 Ir jis
tarė man: "Marusis, ar tu matei? Nejaugi bjaurieji nusikaltimai,
kuriuos Judo namai daro čia, yra tik mažmožis? Argi jie turi

8,10 "Ropliai ir šlykštūs gyvuliai": turbūt jie vaizdavo Egipto dievus, kurie turėjo gyvulių išvaizdą ir panašumą. Karalius Zedekijas buvo Egipto sąjungininkas ir vylėsi, kad Egiptas apgins Judo karalystę nuo kaldėjų.

8,14 "Raudančios Tamūzo": gamtos mirtis rudenį buvo laikoma babiloniečių apvaisinimo dievo Tamūzo nužengimu į Požemį — mirusiųjų karalystę. Jam nužengus, moterys raudodavo. Babiloniečių Tamūzas tapo Adoniu — "Adon+i", t.y. "mano viešpats" vėlesnėje mitologijoje.

8,16 "Parpuolę kniūpsčia prieš tekančią saulę": saulės garbinimas buvo dažnas reiškinys nedorųjų Judo karalių valdymo metu. Žr. 2 Kar 23,11.

8,17 "Jie šaką laiko prie savo nosies": apeiginis veiksmas, kurio prasmė nėra aiški. Turbūt jis turėjo ryšį su saulės garbinimu: nosis buvo užsidengiama, kad, saulei tekant, kvėpavimu nebūtų užteršiamas oras. Šiuolaikiniai Šv.

pripildyti ir kraštą smurto, mane vėl ir vėl erzinti? Žiūrėk, jie
šaką laiko prie savo nosies!* [18] Elgsiuosi tat pykčio perimtas,
mano akis gailestinga nebus, gailesčio neparodysiu. Jie rėks man
į ausis, bet jų negirdėsiu".

9

Jeruzalė nubaudžiama

[1] Tuomet jis, man girdint, ėmė visu balsu šaukti: "Artinkitės,
jūs, miesto budeliai, kiekvienas su savuoju naikinimo įrankiu
rankoje!" [2] Ir štai šeši vyrai ėjo keliu nuo aukštesniųjų vartų,
kurie yra šiauriniame šone, kiekvienas nešinas savo ginklu žudy-
nėms. Tarp jų buvo vyras, apsirengęs drobiniais, su raštvedžio
reikmenimis prie juosmens. Vos atėję, jie sustojo prie žalvarinio
aukuro.
[3] Gi Izraelio DIEVO šlovė buvo nuėjusi nuo kerubo, ant ku-
rio ji būdavo, prie Namų slenksčio. VIEŠPATS pašaukė drobiniais
apsivilkusįjį vyrą su raštvedžio reikmenimis prie juosmens [4]* ir
jam tarė: "Pereik per miestą, per Jeruzalę, ir pažymėk ženklu 'Tav'
kaktas tų, kurie dūsauja ir dejuoja dėl visų bjauriųjų nusikaltimų,
kurie yra jame daromi". [5] O kitiems, man girdint, pasakė: "Eikite
jam iš paskos per miestą ir žudykite. Tenebūna gailestinga jūsų
akis, gailesčio neparodykite. [6] Žudykite ir naikinkite senus
vyrus, jaunuolius ir mergaites, mažylius ir moteris, bet nelieskite
nė vieno, kuris turi ženklą 'Tav', — pradėkite nuo mano šven-
tovės!" Ir jie pradėjo nuo seniūnų, kurie buvo priešais Namus.
[7] Tuomet jis dar tarė jiems: "Užterškite Namus, pripildykite jų
kiemus lavonais. Eikite!" Jie išėjo ir žudė mieste.

Rašto aiškintojai užuot "savo nosies", t.y. saulės garbintojų, tekstą pataiso ir skaito "mano nosies", t.y. Dievo nosies. Šiuo atveju, tekstas šitaip skamba: "Jie laiko šaką prie mano nosies!" Egiptiečių dievas Re yra vaizduojamas su vynuogės šakele prie nosies, simboliškai išreiškiant kūrybingumo, dieviško kvėpavimo, perdavimą — gamtai ir žmogui. Tokios apeigos buvo bjaurūs nusikaltimai prieš Viešpatį.

9,4 Ezekielis yra pranašas, kuris pabrėžia asmenišką žmogaus atsakomybę. Nekaltieji Jeruzalės gyventojai turi būti išgelbėti, kai baudžiami, stabų garbinimu susiteršę, jų kaimynai. "Tav" yra hebrajų alfabeto "T" raidė. Šita raidė senoviniame alfabete buvo kryžiaus išvaizdos.

8 Jiems žudant, aš buvau paliktas vienas. Parpuolęs ant veido,
šaukiau: "Ai, Viešpatie DIEVE! Nejaugi tu, išliedamas savo pyk-
tį ant Jeruzalės, sunaikinsi visą Izraelio likutį?" 9 Jis man atsakė:
"Izraelio ir Judo namų kaltė yra be galo didelė. Kraštas yra pilnas
kraujo, o miestas yra pilnas ištvirkimo, nes sakoma: 'VIEŠPATS
paliko kraštą! VIEŠPATS nemato!' 10 Taigi ir mano akis nebus
gailestinga, ir aš gailesčio nerodysiu, bet dėsiu jų darbus ant jų
galvų".

11 Ir štai vyras, apsirengusis drobiniais, su raštvedžio reik-
menimis prie juosmens, pasirodė ir pranešė: "Padariau, kaip tu
man įsakei!"

10

Dievo šlovė palieka Jeruzalę

1 Tuomet stebėjau, ir štai viršuje skliauto, kurs buvo viršum
kerubų galvų, pasirodė lyg safyro akmuo, lyg į sostą panašus pavi-
dalas. 2 Jis kreipėsi į drobiniais apsirengusį vyrą, tardamas: "Įeik
tarp ratų po kerubais, prisipildyk rieškučias žarijų,* esančių tarp
kerubų, ir išžarstyk jas ant miesto". Man sekant akimis, jis ir
įėjo. 3 Vyrui įeinant, kerubai stovėjo ties dešiniuoju Namų šonu,
ir debesis pripildė vidinį kiemą. 4 VIEŠPATIES šlovė persikėlė
nuo kerubų prie Namų slenksčio, Namai buvo pripildyti debesies,
ir kiemas buvo pilnas VIEŠPATIES šlovės pašvaistės. 5 Kerubų
sparnų ūžesys girdėjosi iki pat išorinio kiemo tartum Dievo
Galingojo balsas, kai jis kalba.

6 Kai jis įsakė drobiniais apsirengusiam vyrui, tardamas:
"Paimk ugnies iš tarp ratų, esančių tarp kerubų", vyras įėjo ir at-
sistojo šalia rato. 7 Vienas kerubas ištiesė savo ranką tarp kerubų
į ugnį, esančią tarp kerubų, jos šiek tiek paėmė ir įdėjo ją į
drobiniais apsirengusiojo saują. Priėmęs ugnį, jis išėjo. 8 Po kerubų
sparnais matėsi žmogaus rankos pavidalas.

10,2 "Žarijos" sūkurio, t.y. "galgal", viduje po Dievo sostu yra dieviško Artumo ženklas (žr. Ez 28,14; Ps 18,13) ir įvaizdžiai, skelbią teismą Jeruzalės miestui.

[9] Stebėjau, ir štai rieda keturi ratai prie kerubų, — po vieną
ratą prie kiekvieno kerubo, — ratų išvaizda buvo kaip kryzolito
akmens. [10] Savo išvaizda visi keturi atrodė panašūs, tartum ratas
būtų buvęs viduje rato. [11] Pasijudinę riedėti, jie riedėdavo į bet
kurią iš keturių krypčių, riedėdami nesigręždavo. Visi riedėdavo į
vietą, į kurią buvo atsukta galva, riedėdami nesigręždavo. [12] Ir vi-
sas jų kūnas, ir jų nugaros, ir jų rankos, ir jų sparnai, ir jų ratai
buvo pilni akių. Ratai jų visų keturių buvo pilni akių visur
aplinkui. [13] Man girdint, ratai buvo vadinami "galgal" — {sū-
kuriu}. [14] Kiekvienas turėjo keturis veidus: pirmasis veidas buvo
kerubo veidas, antrasis buvo žmogaus veidas, tretysis liūto veidas
ir ketvirtasis aro veidas.

[15] Kerubai pasikėlė. Tai buvo gyvūnai, kuriuos buvau matęs
prie Kebaro upės! [16] Kerubams pajudėjus į priekį, riedėdavo ir
ratai greta jų; kai kerubai pakeldavo sparnus, kad pasikeltų nuo
žemės, ratai greta jų nepakeisdavo krypties. [17] Aniems sustojus,
sustodavo ir jie, ir aniems pasikėlus, pasikeldavo ir jie, nes juose
buvo gyvūnų dvasia.

[18] VIEŠPATIES šlovė išėjo nuo Namų slenksčio ir sustojo
viršum kerubų. [19] Kerubai pakėlė savo sparnus ir pasikėlė nuo
žemės mano akyse, kai jie išėjo kartu su ratais. Jie sustojo prie
VIEŠPATIES namų rytinių vartų įėjimo, — viršum jų buvo
Izraelio Dievo šlovė. [20] Jie buvo tie patys gyvūnai, kuriuos buvau
matęs po Izraelio Dievu prie Kebaro upės, ir supratau, kad jie
buvo kerubai. [21] Kiekvienas turėjo keturis veidus, kiekvienas turėjo
keturis sparnus, o po jų sparnais buvo žmogaus rankų pavidalai.
[22] Ir jų veidų išvaizda buvo tokia pat, kaip anų veidų, kuriuos bu-
vau matęs prie Kebaro upės. Ir ėjo jie, kiekvienas jų, tiesiai į
priekį.

11

Didžiūnų teismas

[1] Tuomet dvasia pakėlė mane ir atvedė prie rytinių VIEŠ-
PATIES namų vartų, prie vartų į saulėtekio pusę. Ten, prie vartų,
buvo dvidešimt penki vyrai. Tarp jų pamačiau tautos didžiūnus,
Azūro sūnų Jaazaniją ir Benajo sūnų Pelatiją. [2] Jis man tarė:
"Marusis, šitie yra vyrai, kurie sudarinėja pinkles ir slapta ruošia

sąmokslus mieste, [3] sakydami: 'Nėra reikalo dabar statyti namus.
Šitas miestas yra katilas, o mes esame mėsa!'* [4] Todėl pranašauk
prieš juos, pranašauk, marusis!"
[5] VIEŠPATIES dvasia nusileido ant manęs, ir jis man tarė:
"Sakyk: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS: Tai yra, ką jūs manote, Izrae-
lio namai, — aš žinau, kas atėjo jums į galvą! [6] Lavonų krūvas
prikrovėte šitame mieste ir jo gatves pripildėte užmuštųjų'. [7] To-
dėl šitaip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 'Jūsų užmuštieji, kuriuos
jame paguldėte, yra mėsa, ir šitas miestas yra katilas, bet jūs bū-
site iš jo išvaryti. [8] Jūs bijojote kalavijo, aš atvesiu jums kalavi-
ją', — tai Viešpaties DIEVO žodis. [9] Iš miesto aš išvarysiu jus,
atiduosiu jus į svetimųjų rankas ir įvykdysiu prieš jus teismo
sprendimus. [10] Jūs krisite nuo kalavijo. Aš teisiu jus prie Izraelio
sienos, — ir jūs žinosite, kad aš esu VIEŠPATS. [11] Miestas nebus
jums katilas, nei jūs būsite jame mėsa, — ant Izraelio sienos jus
teisiu. [12] Tuomet jūs žinosite, kad aš esu VIEŠPATS, kurio įstatų
nesilaikėte ir kurio įsakų nevykdėte, bet elgėtės pagal papročius
tautų, gyvenančių aplink jus!" [13] Atsitiko, kad man pranašaujant
Benajo sūnus Pelatijas numirė. Tuomet parpuoliau ant savo veido
ir visu balsu šaukiau, sakydamas: "Ai, Viešpatie DIEVE! Nejau
tu nori padaryti galą Izraelio likučiui?!"

Dievas parves tremtinius

[14] VIEŠPATIES žodis atėjo man: [15]* "Marusis! Tavo broliai,
tavo giminės, tavo tautiečiai tremtiniai, ir visi Izraelio namai, tai
yra visi tie, apie kuriuos Jeruzalės gyventojai sako: 'Jie pa-
sitraukė toli nuo VIEŠPATIES. Šis kraštas yra atiduotas mums

11,3 "Nėra reikalo dabar statyti namus": Nebuchadnezaras buvo neseniai ištrėmęs ne tik karalių Jehojachiną, bet ir daugelį turtingų šeimų iš Jeruzalės. Ištremtųjų turtas teko "naujai praturtiejusiems" gyventojams. "Nebuvo reikalo" nei naujų namų statyti, nes buvo daug tuščių. Be to, sekantieji žodžiai atspindi aklą Jeruzalės gyventojų pasitikėjimą, nors miestui ir tebegrėsė kaldėjų invazija. Žmonių manymu, Jeruzalė yra lyg saugus katilas, apsaugantis nuo ugnies jame verdamą mėsą.

11,15-21 Panašiai kaip Jeremijas (žr. Jer 29), Ezekielis buvo įsitikinęs, jog nėra vilties, kad Palestinoje likusieji Judo gyventojai grįžtų pas Sandoros Dievą. Ir jis dar tikėjo, kad Babilono tremtiniai bus naujojo Izraelio branduolys. Nauja, dvasiška Sandora pakeis Sinajaus sandorą. Žr. Jer 24,7; 31,31-34.

kaip nuosavybė!' [16] Todėl sakyk: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Nors perkėliau juos toli tarp tautų, nors išblaškiau juos po įvairius kraštus, tačiau buvau kurį laiką jiems šventove kraštuose, į kuriuos jie pateko'. [17] Todėl sakyk: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Surinksiu jus iš visų tautų, paimsiu jus iš kraštų, kur buvote
išblaškyti, ir duosiu jums Izraelio žemę. [18] Kai ten atvyks, jie
pašalins iš jos visus stabus ir visus bjauriuosius nusikaltimus.
[19] Duosiu jiems tyrą širdį ir įliesiu jiems naują dvasią, išimsiu iš
jų kūno akmeninę širdį ir duosiu jiems jautrią, [20] kad gyventų pagal mano įstatus, laikytųsi mano įsakų ir juos vykdytų. Tada jie
bus mano tauta, ir aš būsiu jų Dievas. [21] Tiems gi, kurių širdis eina
paskui jų stabus ir bjauriuosius nusikaltimus, krausiu jų kelią ant
jų pačių galvos'", — tai Viešpaties DIEVO žodis.

[22] Tuomet kerubai, su šalia buvusiais ratais, pakėlė sparnus.
Izraelio Dievo šlovė tvyravo viršum jų. [23] VIEŠPATIES šlovė pakilo viršum miesto ir sustojo ant kalno į rytus nuo miesto.

[24] Dvasia pakėlė mane ir atvedė Dievo dvasios regėjime į
Kaldėją pas tremtinius. Regėjimas, kurį buvau turėjęs, mane paliko. [25] Aš gi papasakojau tremtiniams visus dalykus, kuriuos man
VIEŠPATS buvo parodęs.

12

Pranašas pavaizduoja Judo gyventojų ištrėmimą

[1] Man atėjo VIEŠPATIES žodis: [2] "Marusis, tu gyveni viduje
maištingų namų. Jie turi akis matyti, bet nemato, turi ausis
girdėti, bet negirdi, nes yra maištingi namai". [3] Todėl tu, marusis, susirišk sau tremtinio ryšulį ir išeik į tremtį dienos metu,
jiems matant. Išeik tarsi tremtinys iš savo vietos ir, jiems matant,
nueik į kitą vietą. Galbūt jie suvoks, nors ir yra maištingi. [4] Išsineši savo tremtinio ryšulį dienos metu, jų akyse, tarsi ryšulį
tremčiai, bet tu pats išeisi vakare jų akyse, kaip varomieji į
tremtį. [5] Jiems matant, pralaužk sienoje skylę* ir išnešk pro ją savo ryšulį. [6] Jiems matant, tu užsikelsi savo ryšulį ant peties ir

12,5 "Pralaužk skylę sienoje": tremtiniai turės palikti Jeruzalę, eidami pro pralaužtas miesto sienas.

išneši jį sutemus. Veidą užsidengsi, kad nematytumei krašto, nes
aš padariau tave ženklu Izraelio namams".
[7] Padariau taip, kaip man buvo įsakyta. Išsinešiau savo ryšulį
tarsi ryšulį tremčiai ir vakare pralaužiau sienoje skylę savo ranka.
Išsinešiau jį sutemus, nešdamas ant peties jų akyse.
[8] Kitą rytą atėjo man VIEŠPATIES žodis: [9] "Marusis, ar ne-
sakė tau Izraelio namai, tie maištingieji namai: 'Ką tu išdarinėji?'
[10] Pasakyk jiems: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Šitas pranaša-
vimas yra apie vadą Jeruzalėje ir visus Izraelio namus joje'. [11] Sa-
kyk: 'Aš esu ženklas jums! Kaip padariau, taip bus jiems padary-
ta: jie eis į tremtį, į nelaisvę. [12] O vadas, kuris yra jų tarpe,
sutemus užsikels savo ryšulį ant peties ir išeis. Jie pralauš sieno-
je skylę jį pro ją išvesti; jis užsidengs savo veidą taip, kad krašto
savo akimis nematytų'. [13] Užmesiu ant jo savo tinklą, ir jis pateks
į mano spąstus; atvesiu jį į Babiloną, kaldėjų kraštą, tačiau to kraš-
to jis nematys* ir tenai numirs. [14] O visą jo palydą, jo padėjėjus
ir visus jo kariuomenės būrius, išnešiosiu po visus vėjus ir išsi-
trauksiu kalaviją jiems iš paskos. [15] Kai išsklaidysiu juos tarp tautų
ir išbarstysiu įvairiuose kraštuose, žinos, kad aš esu VIEŠPATS.
[16] Bet nedideliam jų skaičiui leisiu išlikti gyviems nuo kalavijo,
bado ir maro, kad papasakotų apie visus savo bjauriuosius nusi-
kaltimus tautoms, pas kurias jie nueis. Tada jie žinos, kad aš esu
VIEŠPATS".

Ateinantis siaubas

[17] Man atėjo VIEŠPATIES žodis: [18] "Marusis! Drebėdamas
valgyk savo duoną, iš baimės jaudindamasis gerk savo vandenį.
[19] Sakyk krašto žmonėms: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS apie
Jeruzalės gyventojus Izraelio žemėje: Jie valgys savo duoną,
drebėdami iš baimės ir gers savo vandenį siaubo apimti, nes jų
kraštas bus netekęs sau įprasto apsto per visų jo gyventojų
nežabotą savivalę. [20] Miestai, kur dabar pilna žmonių, bus sunai-
kinti, kraštas bus nuniokotas, ir jūs žinosite, kad aš esu VIEŠ-
PATS'".

12,13 "Jo nematys": Nebuchadnezaras išlupo Zedekijui akis prieš jo išvarymą į tremtį Babilone.

Žmonės išjuokia pranašo regėjimus

21 Man atėjo VIEŠPATIES žodis: 22 "Marusis, ką reiškia Izrae-
lio žemėje ta jūsų patarlė, kai sakoma: 'Dienos prabėga, o regėji-
mai išblėsta'?* 23 Todėl sakyk jiems: 'Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: Aš padarysiu galą šitai patarlei. Ji nebebus daugiau
vartojama Izraelyje kaip patarlė!' Bet sakyk jiems: 'Dienos atėjo,
arti regėjimų išsipildymas, 24 nes nebus daugiau Izraelio namuose
nei jokio tuščio regėjimo, nei raminančių spėjimų. 25 Aš, VIEŠ-
PATS, tarsiu žodį, kurį aš tariu, ir jis bus įvykdytas. Jis nebebus
daugiau atidėtas, nes jūsų dienose, o maištingieji namai, aš ištar-
siu savo žodį ir jį įvykdysiu, — tai Viešpaties DIEVO žodis'".
26 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 27 "Marusis, Izraelio namai
sako: 'Regėjimas, kurį jis mato, yra už daugelio metų, — jis
pranašauja tolimai ateičiai'.* 28 Todėl sakyk jiems: 'Taip sako
Viešpats DIEVAS: Nė vienas iš mano žodžių nebebus daugiau
atidėtas, bet kiekvienas žodis, kurį ištarsiu, bus įvykdytas, — tai
Viešpaties DIEVO žodis'".

13

Pasmerkiami netikrieji pranašai

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2 "Marusis, pranašauk prieš
Izraelio pranašus, pranašauk! Sakyk tiems, kurie pranašauja sa-
vo pačių širdies užgaidas: 'Klausykitės VIEŠPATIES žodžio!'
Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 3 Vargas kvailiesiems pranašams,
kurie remiasi savo pačių dvasios užgaidomis, nieko neregėję!
4 Izraeli, tavo pranašai yra tarsi šakalai tarp griuvėsių! 5 Jūs nei
lipote į spragas, nei taisėte sienų aplink Izraelio namus, kad VIEŠ-
PATIES dieną tvirtai laikytųsi kovoje. 6 Tušti regėjimai ir melagin-
gi spėjimai yra tų, kurie sako: 'Tai VIEŠPATIES žodis', kai
VIEŠPATS jų nesiuntė. Netgi laukia, kad išsipildytų jų žodis! 7 Ar-
gi ne tuščią regėjimą matėte ir argi ne melagingą žyniavimą skel-
bėte, sakydami: 'Tai VIEŠPATIES žodis', nors aš nekalbėjau?"

12,22.27 Šie žodžiai yra nukreipti prieš Ezekielį dėl jo tariamo netikėjimo Die-
vo žodžiais. Žr. Jer 20,7-10.

[8] Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Kadangi skelbėte
niekus ir regėjote melą, aš esu prieš jus, — tai Viešpaties DIEVO
žodis. [9] Manoji ranka bus prieš pranašus, kurie turi tuščius regė-
jimus ir skelbia melagingus spėjimus. Jie nebus mano tautos tary-
boje, nebus įrašyti į Izraelio namų sąrašą ir nesugrįš į Izraelio
žemę. Taip jūs žinosite, kad aš esu Viešpats DIEVAS. [10] Dėl to,
tikrai dėl to, kad jie suklaidino mano tautą, sakydami: 'Taika',
kai nėra taikos. Žmonės atstato sieną, o jie tinkuoja ją moliu be
šiaudų!* [11] Sakyk tiems, kurie tinkuoja ją moliu be šiaudų, kad ji
sugrius. Liūtis sukels potvynį, kris nuožmi kruša, šėls audros vė-
jas! [12] Žiūrėkit! Kai siena sugrius, argi nebus jums sakoma: 'Kur
yra tas tinkas, kuriuo tinkavote?'" [13] Todėl taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: "Savo įniršyje paleisiu audros vėją, nuo mano pykčio
kils liūties potvynis ir nuožmi kruša su įniršiu, kad sunaikintų.
[14] Nugriausiu sieną, kurią tinkavote moliu be šiaudų, sulyginsiu
ją su žeme taip, kad bus atidengti jos pamatai. Kai ji grius, jūs
žūsite po ja. Tada žinosite, kad aš esu VIEŠPATS. [15] Taip išliesiu
savo įniršį prieš sieną ir tuos, kurie tinkuoja ją moliu be šiaudų,
— sakysiu jums: 'Nebėra sienos, nebėra nei tų, kurie ją tinkavo
moliu be šiaudų, — [16] nebėra Izraelio pranašų, — tų, kurie
pranašavo apie Jeruzalę ir regėjo jos taiką, kai taikos jai nebuvo,
— tai yra VIEŠPATIES žodis'".

Prieš netikras pranašes

[17] "Tu, marusis, atgręžk savo veidą ir į savo tautos dukteris,
pranašaujančias savo širdies norus, pranašauk prieš jas ir [18] sa-
kyk: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Vargas moterims, kurios
prisiuva juostas* ant kiekvieno riešo ir gamina gaubtuvus* bet
kokio amžiaus žmonių galvoms, kad prisigaudytų žmonių. Nejau
jūs, mano tautos žmones gaudydamos, save gyvas išlaikote?

13,10 Jeruzalės gyventojai pasitikėjo miesto sienomis kaldėjų apgulos metu. Netikrieji pranašai šią žmonių saugumo iliuziją puoselėjo savo taikos — palaimos pažadais, remdamiesi tariamais regėjimais iš Dievo ir žyniavimu, užuot rodę tikrąją apgulto miesto padėtį.

13,18 "Prisiuva juostas ... gamina gaubtuvus": žyniautojų magijos priemones — pagonių religijos techniką savo žyniavime. Žyniavimas buvo laikomas nusikaltimu prieš Sandoros Viešpatį.

[19] Išniekinote mane prieš mano tautą dėl miežių saujos* ir duonos
trupinių.* Savo melais mano tautai, mėgstančiai klausytis melų,
pražudote žmones, kurie neturi mirti, ir palaikote gyvais, kurie
neturi išlikti gyvi!'"
[20] Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Aš esu prieš jūsų
juostas, kuriomis jūs gaudote žmones kaip paukščius. Aš nuplėšiu
jas nuo jūsų rankų ir išlaisvinsiu žmones, — žmones, kuriuos jūs
gaudote kaip paukščius. [21] Aš nuplėšiu jūsų gaubtuvus ir išgelbė-
siu savo žmones iš jūsų nagų. Jie daugiau nebus jūsų naguose, —
ir jūs žinosite, kad aš esu VIEŠPATS! [22] Kadangi jūs melu pri-
slėgėte teisiųjų širdis, nors aš jų nebuvau prislėgęs, ir pakurstėte
nedorėlius nesigręžti iš jų nedoro kelio, idant išgelbėtų savo
gyvybę, [23] todėl tuščių regėjimų daugiau nebematysite, nei už-
siimsite žyniavimu. Aš išgelbėsiu savo tautą iš jūsų nagų, ir jūs ži-
nosite, kad aš esu VIEŠPATS!"

14

Prieš stabų garbinimą

[1] Keletas vyrų iš Izraelio seniūnų tarpo atėjo pas mane ir at-
sisėdo man priešais. [2] Ir VIEŠPATIES žodis atėjo man: [3] "Maru-
sis, šitie vyrai puoselėjo savo stabus širdyje ir statėsi savo
nuodėmės priežastį tiesiog sau prieš akis. Argi aš privalau at-
sakyti į jų klausimus? [4] Todėl kalbėk jiems ir sakyk: 'Taip
kalbėjo Viešpats DIEVAS: Kiekvienas žmogus iš Izraelio namų,
kuris puoselėja savo stabus širdyje ir pasistato savo nuodėmės
priežastį tiesiog sau prieš akis, tačiau ateina pas pranašą, — aš,
VIEŠPATS, duosiu atsakymą tam, kuris ateina su savo gausybe
stabų, [5] idant pagaučiau Izraelio namus jų širdyje. Dėl visų savo
stabų jie visi atsiskyrė nuo manęs!'
[6] Todėl sakyk Izraelio namams: 'Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: Grįžkite ir gręžkitės nuo savo stabų ir nugręžkite savo
veidus nuo visų savo bjauriųjų nusikaltimų. [7] Nes kiekvienas
žmogus iš Izraelio namų ar iš svetimšalių, gyvenančių Izraelyje,

13,19 "Miežių sauja ... duonos trupiniai" buvo naudojami žyniavime ir būrimuose apie ateitį.

kuris atsiskiria nuo manęs, puoselėdamas savo stabus širdyje ir pa-
sistatydamas savo nuodėmės priežastį tiesiog sau prieš akis, ta-
čiau ateina pas pranašą, kad per jį mane paklaustų, — aš, VIEŠ-
PATS, aš pats jam atsakysiu. [8] Prieš tą žmogų atgręšiu savo
veidą, — padarysiu iš jo ženklą ir priežodį, nukirsiu jį nuo savo
tautos. Ir jūs žinosite, kad aš esu VIEŠPATS.
[9] Jeigu pranašas duosis taip suklaidinamas, kad duotų pra-
našavimą, aš, VIEŠPATS, būsiu suklaidinęs* tą pranašą, — pakel-
siu prieš jį savo ranką ir ištrinsiu jį iš savo tautos Izraelio tarpo.
[10] Abu turės atsakyti už kaltę, — tokia pat bausmė tam, kuris klau-
sia, kaip ir bausmė pranašui, — [11] kad Izraelio namai daugiau
nenuklystų nuo manęs ir nebesuterštų savęs daugiau visokiais
maištavimais. Tuomet jie bus mano tauta, ir aš būsiu jų Dievas,
— tai Viešpaties DIEVO žodis' ".

Asmeniška atsakomybė

[12]* Man atėjo VIEŠPATIES žodis: [13] "Marusis, kai kuris
kraštas nusideda prieš mane neištikimybe, aš pakeliu ranką prieš
jį, sulaužau jo duonos ramstį ir siunčiu jam badą, išnaikindamas
iš jo žmones ir gyvulius, [14] net jeigu Nojus, Danielis ir Jobas* —
šie trys vyrai — būtų jame, — savo teisumu, jie tik teišsigelbėtų,
— tai Viešpaties DIEVO žodis. [15] Jei aš paleisčiau laukinius žvėris
per tą kraštą, kad jį nuniokotų taip, kad jis taptų dykyne ir niekas
nebeitų per jį dėl gyvulių baimės, [16] net jeigu šitie trys vyrai būtų
jame, — kaip aš gyvas, tai Viešpaties DIEVO žodis, — jie
neišgelbėtų nei sūnų, nei dukterų, bet būtų išgelbėti vien jie, o
kraštas pavirstų dykyne. [17] Arba jei atvesčiau prieš tą kraštą, tar-
damas: 'Tepereina per kraštą kalavijas!' ir nukirsdinčiau jo žmo-

---

14,9 "Aš, Viešpats, būsiu suklaidinęs tą pranašą": senovės žydai priskyrė Dievui kiekvieną — gerą ir blogą — veiksmą. Žr. 1 Sam 18,10; 2 Sam 24,1-17. Mes sakytume, kad Dievas "leido", kad tokia apgaulė įvyktų.

14,12-23 Asmeniškos atsakomybės prieš Dievą tiesa nebuvo nauja įžvalga (žr. Ez 3,16-21; 18; 33,1-20), bet pranašų mokyme prieštremtinio laikotarpio metu nebuvo pabrėžiama. Tuomet pranašai sielojosi dėl tautinio supuvimo ir šaukė tautą į atgailą.

14,14 "Nojus, Danielis ir Jobas": trys, priežodžiu tapę, dori vyrai. Čia minimas Danielis galbūt yra teisingasis žilos senovės teisėjas, garsus kanaaniečių raštijoje.

nes ir gyvulius, 18 nors šitie trys vyrai būtų jame, — kaip aš gy-
vas, tai Viešpaties DIEVO žodis, — jie neišgelbėtų nei sūnų, nei
dukterų, tik jie vieni tebūtų išgelbėti. 19 Arba jei marą pasiųsčiau
į tą kraštą ir išliečiau ant jo savo įniršį krauju sunaikinti jame
žmones ir gyvulius, 20 nors Nojus, Danielis ir Jobas būtų jame, —
kaip aš gyvas, tai Viešpaties DIEVO žodis, — jie neišgelbėtų nei
sūnaus, nei dukters. Dėl savo teisumo tik save pačius jie teišgel-
bėtų".

21 Nes Viešpats DIEVAS taip kalbėjo: "Nors siunčiu Jeruza-
lei keturis savo mirtinus teismus — kalaviją, badą, laukinius žvėris
ir marą išnaikinti joje žmones ir gyvulius, 22 tačiau išliks joje
bėglių likutis, — sūnūs ir dukterys, kurie bus išvesti. Kai jie ateis
pas jus, ir matysite jų kelius ir veiksmus, būsite paguosti dėl
nelaimės, kurią atvedžiau Jeruzalei, dėl viso, ką atsiunčiau jai.
23 Jie bus jums paguoda. Kai matysite jų kelius ir veiksmus, ži-
nosite, kad neveltui dariau visa, ką joje padariau" — tai Viešpaties
DIEVO žodis.

15

Nenaudingas vynmedis ir Jeruzalė

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man:
2 "Marusis, kuo vynmedžio mediena pralenkia
visokią kitą medieną,
toji vynmedžio šaka,
kuri auga tarp miško medžių?
3 Ar naudojama iš jo mediena padaryti ką nors naudingo?
Ar kas pasidaro iš jo bent kablį,
kad pakabintų ant jo bet kokį padargą?
4 Žiūrėk! Jis yra metamas į ugnį kaip malkos!
Ugniai surijus jo abu galus
ir jo viduriui suanglėjus,
ar jis dar yra kam naudingas?
5 Žiūrėk! Būdamas sveikas,
jokiam dirbiniui jis nebuvo naudojamas,
o kai ugnis jį surijo ir jis suanglėjo,
ar begali jis būti dirbiniui panaudotas?"

6 “Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: ‘Kaip tarp miško
medžių vynmedžio mediena, kurią atidaviau kaip malkas ugniai,
taip atiduosiu ir Jeruzalės gyventojus. 7 Atgręšiu į juos savo vei-
dą, — nors jie išvengė ugnies, bet ugnis juos surys. Jūs žinosite,
kad aš esu VIEŠPATS, kai atgręšiu į juos savo veidą. 8 Paversiu
jų kraštą dykyne dėl to, kad jie nebuvo ištikimi, — tai VIEŠ-
PATIES žodis’”.

16

Ištvirkėlė Jeruzalė

1 Man atėjo VIEŠPATIES žodis: 2 “Marusis, parodyk Jeruza-
lei jos bjauriuosius nusikaltimus 3 ir sakyk: ‘Taip kalbėjo Vieš-
pats DIEVAS Jeruzalei: Savo kilme ir gimimu tu esi kilusi iš
kanaaniečių* krašto; tavo tėvas buvo amorietis,* o tavo motina
hetitė.* 4 Kalbant apie tavo gimimą, — tą dieną, kai užgimei, tavo-
ji bambagyslė nebuvo nupjauta, nebuvai nei apiplauta vandeniu,
kad būtumei švari, nei ištrinta druska, nei suvystyta vystyklais.
5 Jokia akis neparodė tau gailesčio, kad padarytų bet ką iš šitų
dalykų iš užuojautos tau, bet buvai išmesta į lauką po atviru
dangumi, nes tavimi bjaurėjosi tą dieną, kai užgimei.
6 Ėjau pro tave ir mačiau tave spurdant savo kraujyje. Kai tu
gulėjai savo kraujyje, aš tau tariau: ‘Gyvenk! 7 Kaip laukų au-
galas auk!’ Užaugai, tapai didele, subrendai į pilną moterį, — jau
buvo išaugusios tavo krūtys, užaugę plaukai, tačiau tu vis dar bu-
vai visiškai nuoga.
8 Ėjau vėl pro tave ir vėl mačiau tave, — tikėk manim, tu bu-
vai pasiekusi meilės amžių. Išskleidžiau virš tavęs savo sparną*
ir pridengiau tavo nuogumą. Daviau tau priesaiką ir įėjau į san-
dorą su tavim, — tai VIEŠPATIES žodis, — ir tu tapai mano.
9 Išmaudžiau tave vandenyje, nuploviau nuo tavęs kraują ir pate-
piau aliejumi. 10 Aprengiau tave išsiuvinėtais drabužiais, daviau

---

16,3-4 “Kilme ir gimimu ... kanaaniečių kraštas ... amorietis ... hetitė”: Jeruzalės ir Judo karalystės gyventojai perėmė ne tik rasines pagonių savybes, bet ir jų kultą bei papročius.

16,8 “Išskleidžiau virš tavęs savo sparną”: simbolinis veiksmas, kuriuo vyras pareikšdavo moteriai savo norą ją vesti. Žr. Rut 3,9.

tau brangios odos sandalus, sujuosiau tave lino juosta ir apgau-
biau šilko skraiste. [11] Papuošiau tave brangiais puošmenimis, už-
dėjau ant tavo rankų apyrankes, o ant kaklo karolius, [12] įvėriau
žiedą į tavo nosį ir auskarus į ausis, uždėjau ant tavo galvos gra-
žų vainiką. [13] Tu buvai papuošta auksu ir sidabru, tavieji drabu-
žiai buvo iš puikaus lino, prabangaus šilko ir išsiuvinėto audeklo.
Rinktiniai miltai, medus ir aliejus buvo tavo maistas. Tu tapai ne-
paprastai graži, — tinkama būti karaliene. [14] Tavo vardas tapo
garsus tarp tautų dėl tavojo grožio, nes tu buvai tobula mano
garbe, kurią tau suteikiau, — tai Viešpaties DIEVO žodis.

[15] Bet tu, pasitikėdama savo grožiu, elgeisi su savo vardu
kaip kekšė ir buvai dosni kekšystės paslaugomis kiekvienam
praeiviui — kekšystės paslaugos buvo jo! [16] Tu paėmei kai ką ir
savo drabužių ir pasidarei sau spalvingas aukštumų šventoves* ir
jose elgeisi kaip kekšė, — taip nėra niekad buvę ir niekad nebus!
[17] Tu paėmei ir savo gražiuosius manojo aukso bei sidabro puoš-
menis, kuriuos tau buvau davęs, pasidarei sau vyriškus atvaizdus
ir elgeisi su jais kaip kekšė. [18] Tu paėmei savo išsiuvinėtuosius
drabužius, kad juos apklotumei, ir dėjai prieš juos mano aliejų ir
smilkalus. [19] Taip pat ir maistą, kurį tau daviau, — rinktinius mil-
tus, medų ir aliejų, kuriais tave maitinau, — tu dėjai prieš juos
kaip malonų kvapą. Taigi taip ėjosi! Tai Viešpaties DIEVO žo-
dis! [20] Tu paėmei savo sūnus ir dukras, kuriuos man pagimdei, ir
juos paaukojai jiems, kad surytų.* Lyg tavosios kekšystės pas-
laugų nebūtų buvę gana, [21] tu skerdei mano vaikus ir davei
jiems kaip auką! [22] Darydama visus savo bjauriuosius nusikalti-
mus ir kekšystės paslaugas, neatsiminei savo jaunystės dienų, kai
buvai visiškai nuoga, spurdanti savo kraujyje.

[23] Po visų savo nedorų darbų, — vargas, vargas tau! — tai
Viešpaties DIEVO žodis, — [24] stateisi sau pakylą ir įtaisei sau
aukštumų vietą kiekvienoje aikštėje.* [25] Ant kiekvienos kryžkelės

---

16,16 Spalvingi drabužiai buvo naudojami apdengti guolį, kuriame buvo atliekamos lytinės stabų garbinimo apeigos (žr. Pat 7,16-17). Šis skyrius yra gyvenimiška alegorija: lytinės apeigos, t.y. kekšystė, yra stabų garbinimas.

16,20-21 Nedorieji Judo karaliai buvo įvedę kruviną vaikų aukojimą pagonių dievams. Žr. 2 Kar 16,3; 17,17; Jer 7,31.

16,24 "Pakyla ... aukštumų vieta" tarnavo apeiginei kekšystei, — izraeliečiai ją buvo perėmę iš Kanaano gyventojų religijos.

statei savo aukštumų vietą ir kekšės elgesiu niekinai savo grožį,
išsižergdama kiekvienam praeiviui. Didindama savo kekšystę,
26 tu buvai kekšė su egiptiečiais, savo gašliaisiais kaimynais, ir di-
dinai savo kekšystę, kad mane įpykintum. 27 Todėl pakėliau savo
ranką prieš tave ir sumažinau tau davinius, palikau tave priešų
valiai — Filistijos dukroms, kurios gėdijosi tavo palaido kelio.
28 Tu elgeisi kaip kekšė su asirais, nes buvai nepasotinama, — el-
geisi kaip kekšė su jais, bet likai nepasotinta. 29 Didinai savo
kekšystę su Kaldėja, pirklių kraštu, bet ir tuo nepasisotinai.

30 Kokia ligota yra tavoji širdis, — tai Viešpaties DIEVO
žodis, — darei visus šituos dalykus kaip įžūli kekšė, 31 statydama
sau pakylą ir įtaisydama sau aukštumų vietą kiekvienoje aikš-
tėje! Tačiau nebuvai kaip kitos kekšės, nes niekinai užmokestį.
32 O svetimaujanti žmona, būdama ištekėjusi už savo vyro, atsi-
duoda svetimiems! 33 Visoms kekšėms duodama dovana, bet tu pati
davei dovanas visiems savo meilužiams, papirkdama juos, kad jie
iš visur ateitų pas tave kekšystėms. 34 Tu buvai skirtinga nuo kitų
moterų savo kekšystėse: niekas nelakstė tau iš paskos, kad būtum
kekše. Kadangi tu pati mokėjai kekšės užmokestį, užuot jį gavusi,
kokia skirtinga tu buvai!"

35 Dabar gi, kekše, klausykis VIEŠPATIES žodžio! 36 "Taip
kalbėjo VIEŠPATS: Dėl tavo aistros, kurią išliejai, ir tavo gėdos,
kurią atidengei, savo kekšystėje su meilužiais, dėl visų tavo bjau-
riųjų stabų, ir dėl tavųjų vaikų kraujo, kurį jiems davei, — 37 dėl
to, tikėk manim, surinksiu visus tavo meilužius, kuriuos tu norė-
jai patenkinti, — visus, kuriuos mylėjai, ir taip pat visus, kurių
nekentei, — surinksiu juos iš visur aplinkui prieš tave ir atideng-
siu jiems tavo gėdą taip, kad jie pamatytų visą tavo kekšystę.
38 Teisiu tave kaip teisiamos svetimavusios ir kraują praliejusios
moterys, išliesiu ant tavęs kruviną įniršį ir pavydą. 39 Atiduosiu
tave į jų rankas. Jie išardys tavo pakylą ir nugriaus tavo aukš-
tumų vietas, nuvilks nuo tavęs drabužius, atims tavo gražiuosius
puošmenis ir paliks tave visiškai nuogą. 40 Po to jie atves tau
minią, kad muštų tave akmenimis ir kapotų savo kalavijais. 41 Jie
degins tavo namus ugnimi ir įvykdys tau teismą matant daugeliui
moterų. Taip padarysiu galą tavo kekšystei, ir tu daugiau nebe-
mokėsi kekšės užmokesčio. 42 Taip išliesiu savo įniršį tau, ir nusi-
gręš nuo tavęs mano pavydas, — tada aš nurimsiu ir daugiau
nebepyksiu. 43 Kadangi tu neatsiminei savo jaunystės dienų ir įer-

zinai mane visais šitais dalykais, todėl, žiūrėk, aš ir uždėjau tavąjį
kelią tau ant galvos, — tai Viešpaties DIEVO žodis. Argi tu nesi-
elgei ištvirkusiai, darydama visus savo bjauriuosius nusikaltimus?
44 Tikėk man, mėgstantieji patarles kandžiai sakys apie tave
šią patarlę: 'Kokia motina, tokia ir jos duktė'. 45 Tu esi tikra savo
motinos dukra,* kuri pametė savo vyrą ir savo vaikus, tu esi se-
suo savo seserų, palikusių savus vyrus ir savus vaikus. Jūsų moti-
na buvo hetitė, o jūsų tėvas amorietis! 46 Tavo vyresnioji sesuo
yra Samarija,* gyvenusi su savo dukromis į šiaurę nuo tavęs, ir ta-
vo jaunesnioji sesuo, gyvenusi į pietus nuo tavęs, yra Sodoma ir
jos dukros. 47 Tu ne tik ėjai jų keliais ir elgeisi pagal jų bjauriuo-
sius nusikaltimus, bet ir per trumpą laiką tapai labiau ištvirkusi
negu jos visuose savo keliuose. 48 Kaip aš gyvas, — tai Vieš-
paties DIEVO žodis, — tavo sesuo Sodoma ir jos dukros nedarė
taip, kaip tu ir tavosios dukros kad darė. 49 Tikėk manim, tavo
sesers Sodomos kaltė buvo: įžūlus išdidumas! Ji ir jos dukros
turėjo duonos perteklių ir lengvą gyvenimą, bet neištiesė rankos
vargšui ir beturčiui. 50 Savo išdidume, jos darė mano akyse bjau-
rius nusikaltimus, todėl jas ir pašalinau, kai tai pamačiau. 51 Sama-
rija nepadarė nė pusės tavo nuodėmių! Tu padarei daugiau bjau-
rių nusikaltimų, negu jos, — tavo seserys atrodo teisios šalia visų
bjauriųjų nusikaltimų, kuriuos tu padarei. 52 Tat kęsk savo gėdą,
nes per ją pateisinai savo seseris, — dėl tavo nuodėmių, per kurias
bjauriau elgeisi už seseris, jos atrodo teisesnės, negu tu! Tat
rausk ir kęsk savo gėdą, nes šalia tavęs tavo seserys atrodo teisios!
53 Sugrąžinsiu jų tremtinius — Sodomos bei jos dukrų trem-
tinius, Samarijos bei jos dukrų tremtinius, ir tavuosius tremtinius
drauge su jų tremtiniais, 54 kad kęstumei savo gėdą, raustumei dėl
viso, ką esi padariusi, ir būtum jiems paguoda. 55 Kai tavo seserys
— Sodoma bei jos dukros sugrįš į savo senąją būklę ir Samarija
bei jos dukros sugrįš į savo senąją būklę, tuomet tu bei tavo

16,45 "Tu esi tikra savo motinos dukra": Jeruzalė buvo pamėgusi savo pagonių protėvių papročius.

16,46 "Tavo vyresnioji sesuo Samarija": Samarija, Izraelio — šiaurinės karalystės sostinė, vadinama vyresniąja dėl savo svarbos Senojo Testamento istorijoje. Sodoma, kurios tragediją liudijo žila senovė, buvo žydams mažiau svarbi — jaunesnioji sesuo.

dukros irgi sugrįšite į savo senąją būklę. 56 Argi nebuvo tavo sesuo
Sodoma priežodis tavo burnoje tavo įžūlaus išdidumo dieną,
58 kolei dar nebuvo žinomas tavasis nedorumas? Dabar esi pajuo-
ka visoms Aramo bei jo kaimynų dukroms. Ir Filistijos dukroms,
kurios žiūri su panieka į tave iš visų pusių. 58 Tu turi kęsti baus-
mę už savo ištvirkavimą ir bjauriuosius nusikaltimus, — tai VIEŠ-
PATIES žodis".

Amžinoji Sandora

59 Tikrai, taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Pasielgsiu su
tavim kaip tu pasielgei, kai paniekinai priesaiką ir sulaužei san-
dorą. 60 Tačiau aš atsiminsiu sandorą su tavimi tavo jaunystės
dienomis ir padarysiu su tavimi amžiną sandorą. 61 Ir tu atsiminsi
savo kelius ir būsi sugėdinta, kai priimsi savo seseris, — ir
vyresnes už tave, ir jaunesnes už tave, — nes duosiu jas tau kaip
dukras, nors tai ne dėl tavo sandoros. 62 Padarysiu su tavim savo
sandorą, ir tu žinosi, kad aš esu VIEŠPATS, 63 kad atsimintum ir
susigėstum ir, kai atleisiu visa, niekad daugiau nebeatvertum
burnos savo gėdai", — tai Viešpaties DIEVO žodis.

17

Palyginimas apie du arus

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2 "Marusis, užmink mįslę ir
papasakok palyginimą Izraelio namams. 3 Sakyk: 'Taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS:

Didelis aras, plačiais sparnais
ir ilgaplunksnis,
raibomis plunksnomis tirštai apsiplunksnavęs,
atskrido į Libaną.
Jis užėmė kedro viršūnę,
4 nulaužė jos patį aukščiausią ūglį, —
perkėlė jį į prekybos kraštą,
padėjo pirklių mieste.

5 Po to jis paėmė iš to krašto sėklos
ir pasėjo ją į daigyną.
Lyg augalą prie gausių vandenų,
tarsi uosį, jį pasodino.
6 Jis augo ir tapo vynmedis,
bet besidriekiantis ir žemaūgis,
jo šakos lenkėsi [aro] linkui
ir šaknys ėjo giliai į žemę.
Taip tat jis tapo vynmedis, —
augino ūglius, skleidė pumpurus.

7 Bet buvo ir kitas didelis aras,
plačiais sparnais ir šauniai apsiplunksnavęs.
Tikėk manim! Šis vynmedis pakreipė
savo šaknis prie jo
ir skleidė šakas jo linkui,
kad jis jį laistytų.
Iš lysvės, kurioje buvo pasodintas,
8 jis buvo persodintas į gerą dirvą
prie gausių vandenų,
kad skleistų šakas, neštų vaisių
ir išaugtų puikus vynmedis.

9 Sakyk: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Ar jam seksis?
Argi anas aras neišraus jo šaknų,
nenuskins jo vaisių,
nenudžiovins jo drauge su visais lapais,
kuriuos buvo išskleidęs?
Juk nereikės stipraus peties,
nei galingos kariuomenės,
kad jį išrautų iš jo šaknų.
10 Štai jis persodintas,
bet argi jis augs vešliai?
Kai nusmelks jį rytų vėjas,
argi nenudžius visai, —
argi nenudžius lysvėje, kurioje išaugo?'"

11* Man atėjo VIEŠPATIES žodis: 12 "Sakyk maištingiesiems
namams: 'Argi nežinote, ką šitie dalykai reiškia?' Sakyk: 'Štai
atėjo į Jeruzalę Babilono karalius, paėmė jos karalių drauge su jo
didžiūnais ir parsivedė pas save į Babiloną. 13 Jis paėmė vyrą iš
karališkųjų palikuonių ir, įpareigodamas jį priesaika, sudarė su
juo sandorą. O krašto diduomenę jis buvo paėmęs, 14 kad kara-
lystė būtų nežymi ir be siekių, kad laikytųsi jo sandoros ir tokia
išliktų. 15 Bet šitas pakėlė prieš jį maištą, pasiųsdamas į Egiptą
savo pasiuntinius, kad duotų jam arklių ir daug kariuomenės. Ar-
gi jam pasiseks? Nejaugi galima ištrūkti, darant tokius dalykus?
Nejaugi galima sulaužyti sandorą ir ištrūkti?
16 Kaip aš gyvas, — tai Viešpaties DIEVO žodis, — toje vie-
toje, kur gyvena jį karaliumi apvainikavęs karalius, kurio priesaiką
jis paniekino ir sandorą sulaužė, ten — Babilone jis turės mirti.
17 Kai daugelio žmonių pražūčiai bus pilami pylimai ir statomi
apgulos bokštai, faraonas jam kare nepadės nei savo galinga jėga,
nei pulkų daugybe. 18 Dėl to, kad jis paniekino priesaiką ir su-
laužė sandorą, — padarė visus šiuos dalykus, nors buvo davęs sa-
vo ranką, — jis neištrūks!
19 Todėl, — taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Kaip aš gyvas,
aš tikrai dėsiu ant jo galvos savo priesaiką, kurią jis paniekino, ir
mano sandorą, kurią jis sulaužė! 20 Mesiu ant jo savo tinklą, ir jis
bus pagautas mano spąstuose, — nuvesiu jį į Babiloną ir ten jį
teisiu už išdavystę, kurią jis padarė man. 21 Visi jo rinktiniai
kareiviai kris nuo kalavijo, o išlikusieji gyvi bus išblaškyti į visus
vėjus. Jūs žinosite, kad aš, VIEŠPATS, kalbėjau'".

22 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
"Aš pats paimsiu ūglį
nuo aukštojo kedro viršūnės,
pats jį įdiegsiu.*

17,11-21 Šios eilutės paaiškina 3-10 eilučių alegoriją. 597 m. Nebuchadnezaras pašalino nuo sosto karalių Jehojachiną ir paėmė jį į tremtį. Jo vietoje apvainikavo karaliumi jo dėdę Zedekiją, paimdamas iš jo ištikimybės priesaiką. Bet Zedekijas buvo Egipto faraono Hofros suviliotas dėtis į maištą prieš Nebukadnezarą, užsitraukdamas bausmę. Žr. 2 Kar 24,10-25,7.

17,22-23 "Aš pats paimsiu ūglį nuo aukštojo kedro viršūnės, pats įdiegsiu": Viešpats atstatys Izraelį su mesijiniu karaliumi iš tos pačios Dovydo dinastijos.

Nulaušiu patį trapųjį
nuo jo aukščiausių ūglių.
Aš pats persodinsiu jį
ant aukšto ir didingo kalno.
23 Aukštajame Izraelio kalne jį persodinsiu,
kad sukrautų pumpurus, neštų vaisių
ir taptų didingu kedru.
Po juo apsigyvens visokie paukščiai,
jo šakų ūksmėje kraus lizdus visokie sparnuočiai.
24 Visi krašto medžiai žinos,
kad aš esu VIEŠPATS.
Aš pažeminu aukštą medį
ir paaukštinu žemą;
nudžiovinu žaliuojantį
ir padarau, kad nudžiūvęs pradeda žydėti.
Kaip aš, VIEŠPATS, kalbėjau,
taip ir padarysiu!"

18

Asmeniška atsakomybė

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2 "Ką jūs manote, kartodami
šitą patarlę apie Izraelio žemę: 'Tėvai valgė rūgščių vynuogių, o
vaikams atšipo dantys'?* 3 Kaip aš gyvas, — tai Viešpaties DIE-
VO žodis, — šita patarlė nebebus daugiau kartojama Izraelyje.
4 Tikėk manim! Visi asmenys yra mano, — kaip tėvo gyvybė,
taip lygiai ir sūnaus gyvybė, man priklauso. Mirs tik asmuo, kuris
nusideda.

5 Jei žmogus yra teisus ir elgiasi teisingai ir teisiai, — 6 jei
jis kalnuose nevalgo,* savo akių į Izraelio namų stabus nekelia,
neišniekina savo artimo žmonos, neina prie moters jos krauja-
vimo metu; 7 jei jis nė vieno neskriaudžia, skolininkui atiduoda jo

18,2 "Tėvai valgė rūgščių vynuogių, o vaikams atšipo dantys": Patarlė, kuria žmonės, save teisindami, kaltino praeities kartas dėl bausmės už nuodėmes. Žr. Jer 31,29.

18,6 "Valgyti kalnuose...": dalintis valgiu pagonių apeigose aukštumų šventovėse.

užstatą, nieko prievarta neatima, duona su alkanu dalinasi, nuogą
drabužiu apdengia; 8 jei jis neskolina už palūkanas ir nelupikauja,
nuo neteisybės savo ranką sulaiko, teisingą nuosprendį daro ginče
tarp žmonių; 9 jei jis gyvena pagal mano įstatus ir, ištikimai
elgdamasis, laikosi mano nuosprendžių, — toks žmogus yra teisus.
Jis tikrai gyvens, — tai Viešpaties DIEVO žodis.
10 Jei jis pagimdytų sūnų — mušeiką ir galvažudį, —
11 darantį bet kurį iš tų dalykų, nors jo tėvas nedaro nė vieno iš
jų, — kuris valgo kalnuose, išniekina savo artimo žmoną, 12 skriau-
džia vargšą ir beturtį, atima daiktus prievarta, negrąžina užstato
skolininkui, savo akis kelia į stabus, daro bjaurų nusikaltimą,
13 skolina už palūkanas ir lupikauja — nejaugi jis gyvens? Jis ne-
gyvens! Jis padarė visus tuos bjaurius nusikaltimus, — jis tikrai
mirs, jo kraujas kris ant jo paties.
14 Žiūrėk! Jei tas žmogus pagimdytų sūnų, kuris, pamatęs
visas savo tėvo padarytas nuodėmes, apsigalvoja ir nesielgia
panašiai, — 15 nevalgo kalnuose ir savo akių nekelia į Izraelio
namų stabus, neišniekina savo artimo žmonos, 16 nė vieno ne-
skriaudžia, nereikalauja užstato, nepasiima nieko prievarta, dalinasi
savo duona su alkanu, apdengia drabužiu nuogą, 17 sulaiko savo
ranką nuo skriaudos vargšui, neima palūkanų ir nelupikauja,
laikosi mano nuostatų ir gyvena pagal mano įstatus, — jis nemirs
dėl savo tėvo kaltės. Jis tikrai gyvens. 18 Kadangi jo tėvas naudo-
jo prievartą, skriaudė savo brolį ir darė pikta savo tautiečiams,
tikėk manim, jis mirs už savo kaltę.
19 Jūs klausiate: ‘Kodėl sūnus neturėtų kentėti dėl tėvo kaltės?’
Todėl, kad sūnus darė, kas yra teisinga ir teisu, — visų mano įs-
tatų rūpestingai laikėsi, — todėl jis tikrai gyvens! 20 Asmuo, kuris
nusideda, turi mirti. Vaikas nekentės už tėvo kaltę, nei tėvas
nekentės už vaiko kaltę. Teisiojo teisumas bus jam įskaitytas, ir
nedorėlio nedorumas bus jam įskaitytas.
21 Bet jei nedorėlis daro atgailą dėl visų nuodėmių, kurias bu-
vo padaręs, laikosi mano įstatų ir daro, kas teisinga ir teisu, jis
tikrai gyvens — nemirs. 22 Nė vienas jo nusikaltimų, kuriuos jis
buvo padaręs, nebus atsimintas, — jis gyvens dėl savo teisumo
darbų. 23 Argi aš trokštu nedorėlio mirties, — tai Viešpaties DIE-
VO žodis, — o ne kad jis grįžtų iš savojo kelio ir gyventų?
24 Bet kai teisusis nusigręžia nuo savo teisumo ir daro pikta,
užsiimdamas tais pačiais bjauriausiais dalykais, kuriuos nedorėlis

daro, nejaugi jis gyvens? Nė vienas jo teisumo darbų, kuriuos jis
buvo padaręs, nebus atsimintas dėl jo neištikimybės, kuria jis
nusikalto, ir dėl nuodėmės, kuria nusidėjo, — dėl jų mirs.
25 Jūs sakote: 'Viešpaties kelias neteisus!' Gerai įsiklausykite,
Izraelio namai: 'Nejau mano kelias neteisus? Argi ne jūsų keliai
neteisūs?' 26 Kai teisus žmogus nusigręžia nuo savo teisumo, el-
giasi neteisingai, — jis dėl to mirs. Jis mirs dėl savo neteisingu-
mo. 27 Ir kai nedorėlis nusigręžia nuo savo nedorumo, daro kas
yra teisinga ir teisu, — jis išsaugos savo gyvybę. 28 Dėl to, kad
susiprato ir nusigręžė nuo visų nusikaltimų, kuriuos buvo padaręs,
tikrai jis gyvens, — jis nemirs. 29 Tačiau Izraelio namai sako:
'Viešpaties kelias neteisus!' Argi nėra mano keliai teisūs, o Izrae-
lio namai? Argi ne jūsų keliai neteisūs?
30 Todėl aš teisiu jus kiekvieną pagal jo kelią, Izraelio namai,
— tai Viešpaties DIEVO žodis. Grįžkite ir gręžkitės nuo savo
nusikaltimų, — tenebūna jie daugiau jums kaltės proga. 31 Meskite
nuo savęs visus nusikaltimus, kuriais nusikaltote, kurkite sau nau-
ją širdį ir naują dvasią. Kodėl gi norite mirti, Izraelio namai?
32 Aš netrokštu nė vieno mirties, — tai Viešpaties DIEVO žodis.
Gręžkitės ir būkite gyvi!"

19

Izraelio karalių apraudojimas

1 Tu gi pradėk raudą apie Izraelio vadus 2 ir sakyk: Kas per
liūtė buvo tavo motina tarp liūtų!*

Tarp jaunų liūtų ji ilsėjosi,
augindama savo liūtukus.
3 Ji išaugino vieną iš savo liūtukų, —
jaunu liūtu jis tapo.
Išmoko pasigauti grobį,
rijo žmones.

19,2-9 Šitos alegorijos prasmė nėra aiški. Liūtė yra Izraelio tauta. Spėjama, kad jaunieji liūtai yra du Izraelio karaliai — Jehoahazas ir Zedekijas, du tos pačios motinos sūnūs. Jehoahazas buvo ištremtas į Egiptą, o Zedekijas į Babiloną. Žr. 2 Kar 23,31-34; 24,18-19

4 Apie jį išgirdo tautos, —
jų duobėje buvo pagautas.
Jos nutempė jį grandinėse
į Egipto kraštą.
5 Pajutusi, kad ji bejėgė
ir nebėra vilties išgelbėti,
liūtė paėmė kitą iš savo liūtukų,
jaunu liūtu jį padarė.
6 Jis sėlino vogčiomis liūtų tarpe, —
jaunu liūtu buvo.
Išmoko pasigauti grobį,
rijo žmones.
7 Griovė jų tvirtoves,
niokojo jų miestus.
Kraštą ir visus, kas jame gyveno,
apėmė siaubas nuo jo baisaus riaumojimo.
8 Susibūrė prieš jį tautos
iš visų šalių aplinkui,
užmetė ant jo savo tinklą, —
jų duobėje buvo pagautas.
9 Jos uždarė jį į narvą grandinėse,
nugabeno jį pas Babilono karalių
ir įkalino jį tvirtovėje,
kad jo balso nebesigirdėtų
Izraelio kalnuose.

10 Tavo motina buvo kaip vynmedis* vynuogyne,
pasodintas prie vandens,
vaisingas ir šakotas nuo vandenų gausos.
11 Jo tvirtasis kamienas tapo
valdovo skeptru;
jis iškilo aukštai tarp storų šakų, —
iš toli matomas dėl savo šakoto aukštumo.
12 Bet jis buvo išrautas su įniršiu
ir pamestas ant žemės:

19,10-14 "Vynmedis": Judo karalystė. "Tvirtasis kamienas": karalius iš Dovydo dinastijos.

rytys jį nudžiovino,
jo vaisius buvo nuskintas,
o jo tvirtasis kamienas išdžiūvo,
ugnis jį surijo.
13 Nūnai jis yra persodintas į dykumą,
sausą ir išdegintą kraštą.
14 Ugnis išėjo iš jo kamieno,
surijo jo šakas ir vaisių.
Nebėra jame jokio kamieno,
jokio valdovo skeptro.

Tai yra rauda ir ji tapo rauda.

20

Izraelis nesiliauja maištauti

1 Septintųjų metų,* penktojo mėnesio dešimtą dieną, keletas
Izraelio seniūnų atėjo pasiklausti VIEŠPATIES. Jie susėdo prieš
mane. 2 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 3 "Marusis, kalbėk Izraelio
seniūnams ir pasakyk jiems: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Ar
jūs ateinate manęs pasiklausti? Kaip aš gyvas, jums neatsakysiu,
— tai Viešpaties DIEVO žodis'. 4 Ar patrauksi juos į teismą,
marusis, ar patrauksi juos į teismą? Parodyk jiems jų protėvių
bjauriuosius darbus! 5 Pasakyk jiems: Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: Tą dieną, kai išrinkau Izraelį, iškilmingai prisiekiau
Jokūbo namų palikuoniams, — apsireikšdamas jiems Egipto žemėje,
— prisiekiau jiems, sakydamas: 'Aš, VIEŠPATS, esu jūsų
Dievas'. 6 Tą dieną jiems iškilmingai prisiekiau, kad juos išvesiu
iš Egipto žemės į kraštą, kurį jiems buvau paruošęs, kraštą tekantį
pienu ir medum, gražiausią iš visų kraštų. 7 Taip pat sakiau
jiems: 'Meskite šalin bjauriuosius daiktus, kuriais gėrisi jūsų akys,
ir nesutepkite savęs Egipto stabais, — aš, VIEŠPATS, esu jūsų
Dievas!' 8 Bet jie kėlė maištą prieš mane ir nenorėjo manęs
klausyti, — nė vienas nemetė šalin bjauriųjų daiktų, kuriais
gėrėjosi jų akys, nei atsisakė Egipto stabų.

20,1 "Septintaisiais metais, penktą mėnesį, dešimtą mėnesio dieną": 591 m. rugpjūčio 14 d. prieš Kristų.

Tuomet maniau išlieti savo įniršį ant jų, paleisti savo pyktį
ant jų pačiame Egipte. 9 Tačiau pasielgiau kitaip dėl savo vardo,
kad jis nebūtų išniekintas akyse tautų, tarp kurių jie gyveno,
nes jų tarpe jiems apsireiškiau, kad juos išvesiu iš Egipto žemės.
10 Taigi išvedžiau juos iš Egipto žemės ir nuvedžiau į dykumą.
11 Daviau jiems savo įstatus ir paskelbiau jiems savo įsakus, kurių
žmogus turi laikytis, kad per juos gyventų. 12 Be to, daviau jiems
savo šabus kaip mano ženklą, kad žinotų, jog aš VIEŠPATS juos
pašventinu. 13 Bet Izraelio namai kėlė maištą prieš mane dykumo-
je, — jie nesilaikė mano įstatų, atmetė mano įsakus, kurių žmo-
gus turi laikytis, kad per juos gyventų, ir labai išniekino mano
šabus.

Tuomet maniau išlieti savo įniršį ant jų dykumoje, kad pa-
daryčiau jiems galą. 14 Tačiau pasielgiau kitaip dėl savo vardo, kad
jis nebūtų išniekintas akyse tautų, kurioms stebint buvau juos
išvedęs. 15 Be to, iškilmingai prisiekiau jiems dykumoje, kad
neįvesiu jų į kraštą, kurį buvau jiems davęs, — kraštą, tekantį
pienu ir medum, gražiausią iš visų kraštų, 16 kadangi jie atmetė
mano įsakus, nesilaikė mano įstatų ir išniekino mano šabus, nes
jų širdis ėjo paskui savo stabus. 17 Tačiau manoji akis buvo jiems
gailestinga, jų nesunaikinau, — galo jiems dykumoje nepadariau.

18 Gi jų vaikams dykumoje sakiau: 'Nesekite savo tėvų ista-
tų, nesilaikykite jų įsakų ir nesusitepkite jų stabais'. 19 Aš, VIEŠ-
PATS, esu jūsų Dievas: sekite mano įstatus, rūpestingai laiky-
kitės mano įsakų 20 ir švęskite mano šabus, idant jie būtų ženklas
tarp manęs ir jūsų, kad žinotumėte, jog aš, VIEŠPATS, esu jūsų
Dievas. 21 Bet vaikai kėlė maištą prieš mane, — jie nesekė mano
įstatų, nesilaikė rūpestingai mano įsakų, kurių žmogus turi laikytis,
kad per juos gyventų, ir labai išniekino mano šabus.

Tuomet maniau išlieti savo įniršį ant jų, paleisti savo pyktį
jiems dykumoje. 22 Tačiau sulaikiau savo ranką ir pasielgiau ki-
taip dėl savo vardo, kad jis nebūtų išniekintas akyse tautų, kurioms
matant buvau juos išvedęs. 23 Be to, dykumoje jiems prisiekiau iš-
kilmingai, kad išblaškysiu juos tarp tautų ir išmėtysiu po kraštus,
24 nes jie mano įsakų nevykdė, mano įstatus atmetė, mano šabus
išniekino, ir jų akys ilgėjosi savo protėvių stabų. 25 Be to, daviau

20,25-26 "... daviau jiems įstatų, kurie nebuvo geri ...": Viešpats leido jiems perimti pagonių papročius, įskaitant ir pasibjaurėtiną kūdikių deginimą stabų

jiems ir įstatų, kurie nebuvo geri, ir įsakų, kuriais jie negalėjo
būti gyvi.* 26 Juos sutepiau jų pačių dovanomis, — visų jų pir-
magimių aukojimu, — idant taip juos sukrėsčiau, kad žinotų, jog
aš esu VIEŠPATS.

27 Todėl, marusis, kalbėk Izraelio namams ir sakyk jiems:
'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Jūsų tėvai pasityčiojo iš manęs
dar ir tuo, kad elgėsi neištikimai. 28 Kai atvedžiau juos į kraštą,
kurį buvau iškilmingai prisiekęs jiems duoti, kur tik jie matė aukš-
tą kalvą ar lapuotą medį, tenai skerdė savo aukas, tenai aukojo
savo atnašas, kurios kėlė man pyktį; iš tenai siuntė savo malonius
kvapus, tenai liejo savo liejamąsias aukas'. 29 {Aš klausiau jų: 'Kas
yra ta aukštumų vieta, į kurią jūs skubate? Taip iki šiai dienai ji
ir buvo praminta Bama — aukštumų vieta'.} 30 Todėl sakyk
Izraelio namams: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Argi jūs iš-
tvirkausite, eidami tėvų keliu, ir lakstysite paskui jų stabus?' 31 At-
našaudami savo dovanas ir atiduodami savo vaikus per ugnį, jūs
ištvirkaujate su savo stabais iki šiai dienai. Nejau aš turėčiau
duoti atsakymą jums, Izraelio namai? Kaip aš gyvas, — tai Vieš-
paties DIEVO žodis, — jums aš atsakymo neduosiu.

32 Niekad neįvyks, kas ateina jums į mintį, kai sakote:
'Būsime kaip tautos, kaip kitų kraštų gentys, garbindami medį ir
akmenį'".

Dievas atstatys Izraelį

33 Kaip aš gyvas, — tai Viešpaties DIEVO žodis, — galinga
ranka, ištiesta dešine ir išlietu įniršiu valdysiu jus kaip karalius!
34 Galinga ranka, ištiesta dešine ir išlietu įniršiu išvesiu jus iš
tautų ir surinksiu jus iš kraštų, po kuriuos buvote išblaškyti. 35* Nu-
vesiu jus į tautų dykumą ir tenai teisiu jus veidas į veidą. 36 Kaip

---

garbei, kurie vedė tautą į pražūtį. Pasak Senojo Testamento, Dievas yra vi-
so, kas įvyksta, priežastis. Iš kitos pusės, žmogus yra atsakingas už savo
nuosprendį. Šios dvi tiesos pabrėžia Dievo visagalybę ir žmogaus laisvą va-
lią. Kaip gali žmogus laisvai apsispręsti yra klausimas, su kuriuo galynėjasi
sistematinė teologija.

20,35-38 Tremtis pagonių kraštuose turėjo tą patį tikslą žydų tautos gyvenime,
kaip ir kelionė per dykumą Išėjimo iš Egipto metu: maištingieji išmirė, —
išliko tik ištikimas likutis.

teisiau jūsų protėvius Egipto žemės dykumoje, taip teisiu jus, —
tai Viešpaties DIEVO žodis. [37] Pravesiu jus po savo lazda ir įve-
siu jus į sandoros įsipareigojimą. [38] Atskirsiu iš jūsų tarpo tuos,
kurie kelia maištą ir nusikalsta prieš mane, — juos išvesiu iš
krašto, kuriame gyvena kaip svetimšaliai, bet į Izraelio žemę jie
neįeis. Tada jūs žinosite, kad aš esu VIEŠPATS".

[39] Jums gi, Izraelio namai, taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
"Eikite tarnauti savo stabams, kiekvienas iš jūsų dabar ir ateityje,
jei manęs neklausote! Bet mano šventojo vardo jūs daugiau ne-
beteršite savo atnašomis ir stabais!

[40] Nes mano šventajame kalne, ant aukštojo Izraelio kalno,
— tai Viešpaties DIEVO žodis, — tenai visi Izraelio namai, jie
visi man krašte tarnaus, — tenai priimsiu jus, tenai lauksiu iš
jūsų atnašų ir rinktinių jūsų dovanų su visu, ką man pašvenčiate.
[41] Kaip malonų kvapą jus priimsiu, kai išlaisvinsiu jus iš tautų ir
surinksiu jus iš kraštų, po kuriuos buvote išblaškyti, ir parodysiu
savo šventumą per jus tautų akyse. [42] Jūs žinosite, kad aš esu
VIEŠPATS, kai parvesiu jus į Izraelio žemę, į kraštą, kurį iš-
kilmingai prisiekiau duoti jūsų protėviams. [43] Tenai jūs atsimin-
site savo kelius ir visus savo darbus, kuriais save pačius suteršėte,
ir jūs bjaurėsitės savimi dėl visų nedorų darbų, kuriuos esate
padarę. [44] Ir žinosite, kad aš esu VIEŠPATS, kai elgiuosi su jumis
dėl savo vardo, o ne pagal jūsų nedorus kelius ar bjaurius darbus,
Izraelio namai, — tai Viešpaties DIEVO žodis".

21

Pranašavimas prieš Negebą

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2* "Marusis, pasisuk veidu į
pietus, skelbk pietų šaliai ir pranašauk miškų kraštui Negebe.
3 Sakyk Negebo miškui: 'Išgirsk VIEŠPATIES žodį! Taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS: Tikėk manim, užkursiu tavyje ugnį, kuri sude-
gins visus tavo medžius — žaliuojančius ir nudžiūvusius. Jos degi-
nanti liepsna nebus užgesinta, bus nusvilinti visų veidai nuo pietų
lig šiaurės. 4 Visi marieji pamatys, kad aš, VIEŠPATS, ją užkū-
riau, ir ji nebus užgesinta'". 5 Tuomet ištariau: "Ai, Viešpatie
DIEVE! Jie sako apie mane: 'Ar jis nėra tas, kuris kalba tik mįs-
lėmis?'"

Viešpaties kalavijas

6 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 7 "Marusis, pasisuk veidu į
Jeruzalę, skelbk šventosioms vietoms ir pranašauk Izraelio žemei.
8 Sakyk Izraelio žemei: 'Taip kalbėjo VIEŠPATS! Tikėk manim,
ateinu prieš tave! Ištrauksiu kalaviją iš makšties ir sunaikinsiu
tavyje teisiuosius drauge su nedorėliais.* 9 Kadangi sunaikinsiu
tavyje teisiuosius drauge su nedorėliais, todėl mano kalavijas
išeis iš savo makšties prieš visus mariuosius nuo pietų lig šiaurės.
10 Visi marieji žinos, kad aš, VIEŠPATS, ištraukiau savo kalaviją
iš makšties. Nebus jis daugiau į makštį sugrąžintas! 11 Todėl tu,
marusis, vaitok! Vaitok jų akivaizdoje lyg širdis tau plyštų iš siel-
varto. 12 Kai jie klaus tavęs: 'Dėl ko tu vaitoji?' atsakysi: 'Dėl
žinios,* kuri ateina! Apmirs visų širdys, nusvirs visų rankos, alps
visų dvasia ir pažliugs vandeniu visų keliai. Tikėk manim, ji ateina
ir ji išsipildys', — tai Viešpaties DIEVO žodis".

21,2-4 Judas — Pietinė karalystė palyginama su mišku, kuris bus sudegintas. Žr. Jer 21,14.

21,8 "Sunaikinsiu tavyje teisiuosius drauge su nedorėliais": vispusiškas Jeruzalės sunaikinimas. Žr. Ez 9,6.

21,12 "Žinia": pranešimas apie Jeruzalės ir Šventyklos sunaikinimą. Žr. Ez 33,21-22.

13 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 14 "Marusis, pranašauk ir
sakyk: 'Taip kalbėjo Viešpats! Sakyk:
Kalavijas! Kalavijas
pagaląstas ir nušveistas.
15 Pagaląstas skerdynėms,
nušveistas, kad blizgėtų kaip žaibas!
Kaip mes galime džiaugtis?
Paniekinai lazdą
ir bet kokią rykštę!
16 Kalavijas duotas, kad būtų nušveistas
ir paimtas į ranką, —
jis yra pagaląstas,
kalavijas yra nušveistas,
kad būtų įdėtas į žudiko ranką.
17 Verk ir aimanuok, marusis,
nes jis yra mano tautai,
visiems Izraelio vadams.
Jie bus numesti kalavijui
drauge su mano tauta.
Todėl plok sau per šlaunį,*
18 nes kalavijas yra išbandytas.
Ir kodėl neturėtų taip įvykti? —
tai Viešpaties DIEVO žodis, —
jei tu paniekinai lazdą.

19 O tu, marusis, pranašauk
ir plok rankomis.
Tekerta kalavijas dusyk, trissyk, —
jis yra kalavijas žudymui.
Didelių žudynių kalavijas juos supa,
20 todėl nustoja drąsos širdys,
ir daugelis krinta.
Prie visų jų vartų paskyriau
kalaviją žudynėms.

21,17 "Ploti sau per šlaunį": veiksmas, kuriuo pareiškiama širdgėla ir siaubas.

Ai! Jis padarytas, kad žaibuotų,
nušveistas, kad skerstų.
21 Skelk į dešinę! Tvok į kairę!*
Kur tik yra nukreipti tavo ašmenys.
22 Ir aš plosiu rankomis,
patenkinsiu savo įniršį, —
aš VIEŠPATS kalbėjau'".

23 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 24 "Marusis, nužymėk du ke-
lius Babilono karaliaus kalavijui ateiti. Abudu keliai turi išeiti iš
to paties krašto. Pastatyk kelrodį toje vietoje, kur keliai šakojasi į
{du} miestus. 25 Nužymėk kelią kalavijui eiti į amoniečių Rabą ar
į Judą ir įtvirtintąją Jeruzalę. 26* Juk Babilono karalius stovi
kryžkelėje, dviejų kelių pradžioje, burdamas — purto strėles,
teiraujasi šeimos stabų, apžiūri kepenis. 27 Jo dešinėje pasirodo
būrimo strėlė* prieš Jeruzalę, kad statytų mūrdaužius, duotų įsa-
kymą žudynėms, sušuktų mūšio šūkį, stumtų mūrdaužius prie
vartų, piltų pylimus, statytų apgulos bokštus. 28 Jeruzalės žmonių
akyse tai atrodo tik tuščias būrimas, tačiau juos saisto priesaikos,
kuriomis jie buvo prisiekę, ir rankon paimta būrimo strėlė jiems
primena jų kaltę, už kurią jie bus paimti". 29 Todėl taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS: "Kadangi jūs prisiminėte savo kaltę, — jūsų
nusikaltimai taip aiškūs, jog parodo, kad visuose jūsų darbuose
reiškiasi jūsų nuodėmės, — kadangi jūs prisiminėte, jūs būsite
paimti į ranką".
30 Ir tau, niekšiškasis ir nedorasis Izraelio vade, —
atėjo tavo diena,
galutinės bausmės metas, —

21,22 "Mušti ranka į ranką": "nusiplauti rankas", — veiksmas, kuriuo atsisakoma priimti atsakomybė. Žr. Ez 22,13; Sk 24,10.

21,26 Minimos trys būrimo būdai: būrimas su strėlėmis, — įvairiai sužymėtos strėlės buvo ištraukiamos ar iškratomos iš strėlinės; būrimas su šeimos stabais, arba terafimais; būrimas su kepenimis, — kruopščiu ką tik papjautų gyvulių kepenų kontūrų apžiūrinėjimu. Visi trys būdai buvo plačiai naudojami Mesopotamijoje.

21,27-28 "Būrimo strėlė": buvo ištraukta ar iškratyta iš strėlinės su įrašu "Jeruzalė", — būrimas su strėle apreiškė Nebukadnezarui, kad Jeruzalės gyventojai buvo sulaužę savo ištikimybės priesaiką.

31 taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
"Nusiimk turbaną,
nukelk nuo galvos karūną!
Nieko nebus kaip yra:
kas žema, bus išaukštinta,
kas aukšta, bus nužeminta!
32 Griuvėsiais, visiškais griuvėsiais,
jį paversiu!
Taip niekad nėra buvę...
Kol neateis tas, kuriam jis teisėtai priklauso, —
jam jį atiduosiu".

*Prieš amoniečius**

33 "Tu, marusis, pranašauk ir sakyk: 'Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS apie amoniečius ir apie jų užgaules. Sakyk:
Kalavijas, kalavijas!
Ištrauktas iš makšties skerdynėms,
nušveistas, kad naikintų,
blizgėtų kaip žaibas.
34 Siūlydami tau tuščius regėjimus,
burdami tau melus,
jie deda tave ant niekšiškų ir nedorų kaklų, —
kaklų tų, kuriems atėjo diena,
galutinės bausmės metas.
35 Sugrąžink kalaviją į jo makštį!
Vietovėje, kur buvai sukurtas,
tavo kilmės krašte, teisiu tave.
36 Išliesiu savo įnirtį ant tavęs,
savo pykčio ugnimi papūsiu į tave.
Atiduosiu tave į rankas nuožmių žmonių,
įgudusių niokoti.
37 Būsi degalas ugniai,
tavo kraują žemė sugers.
Tavęs niekas nebeatsimins,
nes aš, VIEŠPATS, kalbėjau'".

21,33-37 Nebukadnezaras nutarė žygiuoti prieš Jeruzalę. Vėliau kaldėjai įsiveržė ir į Amoną.

22

Jeruzalės nusikaltimai

[1] VIEŠPATIES žodis atėjo man: [2] "Marusis, ar teisi, — ar esi
pasiruošęs teisti kruvinąjį miestą? Parodyk jam visus jo bjauriuo-
sius darbus! [3] Sakyk: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS! Mieste,
kurs išlieja savo viduje kraują, kad paskubintum savo metą, kurs
dirba sau stabus, kad taptumei nešvarus! [4] Esi kaltas dėl kraujo,
kurį savo viduje išliejai, pasidarei nešvarus per stabus, kurių pri-
sidirbai. Tu priartinai savo dieną, pasiekei savo metą. Todėl pa-
dariau tave tautų panieka ir visiems kraštams pajuoka. [5] Kraštai ar-
ti tavęs ir kraštai toli nuo tavęs tyčiosis iš tavęs dėl gėdingo
vardo ir didelio sąmyšio.
[6] Žiūrėk! Kiekvienas Izraelio vadas naudojo tavyje savo galią
kraujui išlieti. [7] Tavyje tėvas ir motina niekinami, ateivis, gyvenan-
tis tavo viduje, apiplėšiamas, našlaitis ir našlė skriaudžiami. [8] Kas
man šventa, paniekinai, mano šabus išniekinai. [9] Tavyje yra tokių,
kurie šmeižia, kad išlietų kraują; tavyje yra tokių, kurie puotauja
kalnuose; tavo viduje yra tokių, kurie palaidai gyvena. [10] Tavyje
vyrai atidengia tėvų gėdą; tavyje vyrai išniekina moteris jų mėne-
sinių nešvarumo metu. [11] Vienas padaro bjaurų nusikaltimą su ar-
timo žmona, kitas palaidai išniekina savo marčią, o dar kitas iš-
niekina tavyje savo seserį — savo tėvo dukterį. [12] Tavyje imami
kyšiai, kad būtų išlietas kraujas. Tu imi ir išankstinį, ir priaugusį
nuošimtį, darai sau naudą per skriaudą artimui, ir mane pamiršai,
— tai Viešpaties DIEVO žodis.
[13] Žiūrėk! Trenksiu savo kumštimi už tavo neteisėtai įsigytą
naudą ir už tavyje išlietą kraują. [14] Argi tvers tavo drąsa, ar bus
tavo rankos tvirtos tomis dienomis, kai imsiu tave varginti? Aš,
VIEŠPATS, kalbėjau ir įvykdysiu! [15] Išblaškysiu tave tarp tautų ir
mėtysiu tave po svetimus kraštus, kad nuvalyčiau nuo tavo ne-
švarumo. 16 Per tave aš būsiu paniekintas tarp tautų, o tu žinosi,
kad aš esu VIEŠPATS'".
[17] VIEŠPATIES žodis atėjo man: [18] "Marusis, Izraelio namai
tapo man išdagomis. Jie visi — sidabras, žalvaris, alavas, geležis
ir švinas. Lydyklos žaizdre jie virto išdagomis. [19] Todėl, — taip
kalbėjo Viešpats DIEVAS, — kadangi visi tapote išdagomis,
surinksiu jus į Jeruzalę. [20] Kaip surenkami sidabras, žalvaris,

geležis, švinas ir alavas į lydyklą ir pučiama ant jų ugnis, kad būtų
ištirpdyti, taip aš surinksiu jus savo pyktyje ir įniršyje, kad jus
įmesčiau {į ugnį} ir ištirpdyčiau. 21 Surinksiu jus ir pūsiu ant jūsų
savo pykčio ugnį, — joje jūs būsite ištirpdyti. 22 Kaip sidabras ly-
dyklos žaizdre kad ištirpsta, taip jūs būsite jame ištirpdyti. Tuomet
žinosite, kad aš, VIEŠPATS, išliejau ant jūsų savo įniršį".

23 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 24 "Marusis, sakyk jai:* 'Tu
esi nenuvalyta šalis, — lietumi nebūsi nuplauta pykčio dieną. 25 Jos
vadai yra tarsi riaumojantis liūtas, draskantis grobį: rijo žmones,
sau ėmė turtus ir brangius daiktus, padarė joje daug moterų naš-
lėmis. 26 Jos kunigai iškraipė mano mokymą ir išniekino, kas man
šventa: neskyrė to, kas šventa nuo to, kas prasta, nemokė skirtu-
mo tarp to, kas švaru ir to, kas nešvaru. Nuo mano šabų jie nu-
grężė savo akis, — jų tarpe esu niekinamas. 27 Didžiūnai joje yra
lyg vilkai, — drasko grobį, lieja kraują, atima žmonių gyvastį, kad
sau gautų neteisėto pelno. 28 Pranašai tinkuoja jiems tinką be
šiaudų, — mato dėl jų tuščius regėjimus ir buria melą, sakydami:
'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS', nors VIEŠPATS jiems nieko
nekalbėjo. 29 Šalies žmonės* vartojo smurtą ir plėšikavo, skriaudė
vargšą ir beturtį, vartojo smurtą prieš ateivį. 30 Ieškojau jų tarpe
žmogaus, kuris atstatytų sieną ir stotųsi spragoje už šalį, kad jos
nesunaikinčiau, bet neradau nė vieno. 31 Todėl išliejau ant jų savo
pyktį, sunaikinau juos savo įniršio ugnimi, uždėjau jų kelią jiems
ant galvos'", — tai Viešpaties DIEVO žodis.

23

Dvi seserys: Ohola ir Oholiba

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2 "Marusis, kartą buvo dvi
moterys, vienos motinos dukterys. 3 Jos ištvirkavo Egipte, — el-
gėsi kaip kekšės jau savo jaunystėje. Ten jų krūtinės buvo glamo-
nėjamos, ten ir jų nekaltos krūtys buvo glostomos. 4 Ohola* buvo
vyresniosios vardas, o Oholiba* vardas jos sesers. Jos priklausė

22,24 "Jai": Jeruzalei.
22,29 "Šalies žmonės": kaimų ir miestelių gyventojai.
23,4 "Ohola ... Oholiba": simboliški vardai. Ohola yra Samarijos įvaizdis ir reiškia "Jos pačios padangtė", o Oholiba — Jeruzalės įvaizdis ir reiškia

man, ir jos pagimdė sūnų ir dukterų. Ohola yra Samarija ir Oholi-
ba yra Jeruzalė.
5 Ohola elgėsi kaip kekšė, nors ir priklausė man, — ji gašliai
geidė savo meilužių — asirų, — kariautojų, 6 apsirengusių mėly-
nai, valdytojų ir pareigūnų, — visi jie buvo šaunūs jauni vyrai,
raiteliai ant žirgų. 7 Ji davėsi kaip kekšė jiems, rinktiniams asirams,
— jiems visiems, — ir suteršė save su visais tais, kurių ji gašliai
geidė — su visais jų stabais. 8 Ji nemetė nei savo kekšystės, kurią
buvo pradėjusi su egiptiečiais, kai jie buvo su ja gulėję jos jau-
nystėje, glostę jos nekaltas krūtis ir išlieję ant jos savo gašlią
aistrą. 9 Todėl atidaviau ją į jos meilužių rankas, į rankus asirų, ku-
rių ji gašliai geidė. 10 Jie apnuogino jos gėdą, pagrobė jos sūnus ir
dukteris, o ją pačią nužudė kalaviju. Dėl ją ištikusios bausmės ji
tapo priežodžiu tarp moterų.
11 Jos sesuo Oholiba tai matė, tačiau gašlumu ji buvo labiau
ištvirkusi, negu jos sesuo, ir jos kekšystė viršijo sesers kekšystę.
12 Ji gašliai geidė asirų, — valdytojų ir pareigūnų, kariautojų, ap-
sirengusių pilnoje ginkluotėje, raitelių ant žirgų, — visi jie
šaunūs jauni vyrai. 13 Mačiau, kaip ji buvo ištvirkusi. Jų abiejų bu-
vo toks pat kelias, 14 bet ji dar labiau daugino savo kekšystes. Ji
pamatė išskobtus sienoje vyrus, ryškiai raudonai nudažytus kaldėjų
pavidalus, 15 su juostomis ant juosmens, išpūstais turbanais ant
galvų, — visi jie atrodė kaip dvariškiai ir vaizdavo babiloniečius,
kurių gimtasis kraštas yra Kaldėja. 16 Vos tik juos pamačiusi, ji
ėmė gašliai jų geisti ir siuntė pas juos į Kaldėją pasiuntinius. 17 Ba-
biloniečiai atėjo pas ją į jos meilės guolį ir suteršė ją savo kek-
šyste. Susiteršusi su jais, bjaurėdamasi nusigręžė nuo jų. 18 Kai ji
puikavosi kekšystėmis, atidengdama savo gėdą, su pasibjaurėjimu
nusigręžiau nuo jos kaip buvau nusigręžęs nuo jos sesers. 19 Bet ji
dar labiau daugino savo kekšystes, prisimindama savo jaunystės
dienas, kai ji elgėsi kaip kekšė Egipto žemėje, 20 ten gašliai geis-
dama tokių meilužių, kurių lyties organas būtų kaip asilų ir sėk-
los srūvis kaip eržilų. 21 Taip tu ir troškai savo jaunystės palaidu-
mo, kai egiptiečiai glamonėjo tavo krūtinę ir glostė tavo jaunas
krūtis.

"Mano padangtė joje". Šiais įvaizdžiais daroma užuomina apie neteisėtą šventyklą bei Viešpaties garbinimą Samarijoje ir teisėtą Šventyklą bei Viešpaties garbinimą Jeruzalėje.

[22] Todėl, Oholiba, — taip kalbėjo Viešpats DIEVAS, — su-
kelsiu prieš tave tavuosius meilužius, nuo kurių bjaurėdamasi nusi-
gręžei, ir atvesiu juos prieš tave iš visų pusių: [23] babiloniečius ir
visus kaldėjus — ir Pekodą,* ir Šoą,* ir Koą,* drauge su jais vi-
sus asirus: šaunius jaunus vyrus, visus valdytojus ir pareigūnus,
dvariškius ir kariautojus, — visus raitus ant žirgų. [24] Jie atžygiuos
prieš tave iš šiaurės su kovos ir krovinių vežimais, su aibe tautų,
išrikiuos prieš tave iš visų pusių priedangas, skydus ir šalmus, —
aš pavesiu teismą jiems, tave jie teis pagal savo įstatus. [25] Nu-
kreipsiu prieš tave savo pyktį, idant jie vykdytų teismą su įniršiu.
Jie nupjaus tavo nosį ir ausis, o kas dar liks iš tavęs žus nuo
kalavijo. Jie paims tavo sūnus ir dukteris, o kas dar liks iš tavęs
bus ugnies praryta. [26] Jie nuvilks nuo tavęs drabužius ir paims ta-
vo žaviąsias puošmenas. [27] Taip padarysiu galą tavo palaidumui ir
kekšystei, kurią atsinešei iš Egipto žemės, — daugiau nebekelsi į
ją savo akių, Egipto daugiau nebeatsiminsi. [28] Nes, — taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS, — atiduosiu tave į rankas tų, kurių tu neken-
ti, į nagus tų, nuo kurių tu bjaurėdamasi nusigręžei. [29] Jie elgsis
su tavim su neapykanta, jie atims visa, ką triūsu įsigijai, ir paliks
tave nuogą ir skurdžią, — bus atskleista tavo kekšysčių gėda. Ta-
vo palaidumas ir kekšystės [30] tai atnešė tau dėl to, kad elgeisi
kaip kekšė su tautomis ir suteršei save jų stabais. [31] Savo sesers
keliu ėjai, todėl dėsiu į tavo ranką jos taurę".

[32] Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
"Tu gersi savo sesers taurę,
taip gilią ir taip plačią, —
būsi paniekinta ir pajuokta,
ji tokia talpi.
[33] Tu būsi sklidina
girtumo ir skausmo.
Taurė siaubo ir niokojimo,
tavo sesers Samarijos taurė.
[34] Gersi ją ir ištuštinsi,
grauši jos šukes
ir draskysi sau krūtis,

23,23 "Pekodas, Šoa ir Koa": vardai tautelių, gyvenusių palei Tigrio upę — didžiosios Babilonijos sritis.

nes aš taip kalbėjau",
— tai Viešpaties DIEVO žodis.

35 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Kadangi mane užmiršai ir mane užpakalin numetei, todėl nešk bausmę už savo palaidumą ir kekšyštes".

36 VIEŠPATS kalbėjo man: "Marusis, ar neteisi Oholos ir
Oholibos? Apkaltink jas dėl jų bjaurių nusikaltimų! 37 Juk jos
nusikalto svetimavimu, ir ant jų rankų yra kraujo. Su savo stabais
jos nusikalto svetimavimu, paaukodamos jiems kaip maistą net
savo vaikus, kuriuos buvo man pagimdžiusios. 38 Be to, jos ir tai
man padarė: suteršė mano šventyklą ir išniekino mano šabus. 39 Pa-
pjovusios savo vaikus aukai savo stabams, jos tą pačią dieną ei-
davo į mano šventyklą, kad ją išniekintų. Žiūrėk! Taip jos elgėsi
mano Namuose!

40 Be to, jos šaukėsi vyrų,* pakviestų per pasiuntinį, kad ateitų
iš labai toli. Ir jie atėjo. Dėl jų nusimaudei, akis pasidažei ir iš-
sipuošei puošmenomis. 41 Atsisėdai ant prabangaus guolio su
padengtu stalu priešais jį, ant kurio buvai padėjusi mano smilka-
lus ir mano aliejų. 42 Girdėjosi ten nerūpestingos minios klegesys,
kurį kėlė būrys iš dykumos atvestų girtų vyrų, dėdami apyrankes
ant moterų rankų ir puikias karūnas ant jų galvų.

43 Tuomet sau tariau: 'Ai, ji yra nusidėvėjusi savo svetimavi-
mu, bet jie ir toliau užsiima kekšyste su ja!' 44 Nes jie atėjo pas
ją, kaip ateina vyrai pas kekšę, — taip jie atėjo pas Oholą ir pas
Oholibą, tas palaidas moteris. 45 Tačiau teisieji vyrai nubaus jas
bausme už svetimavimą ir kraujo išliejimą, nes jos yra svetimau-
tojos ir turi kraujo ant savo rankų".

46 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Sušauk prieš jas bendri-
ją, padaryk jas siaubo ir niokojimo reginiu. Temuša jas bendrija
akmenimis, tekapoja savo kalavijais. Teišžudo jų sūnus ir dukteris,
tesudegina jų namus. 47 Padarysiu galą palaidumui krašte, kad vi-
sos moterys pasimokytų ir palaidai nesielgtų, kaip jos elgėsi.
48 Jie nubaus jus už jūsų palaidumą, jūs nešite bausmę už savo
nuodėmingą stabų garbinimą ir žinosite, kad aš esu Viešpats
DIEVAS".

23,40 "Vyrai ... iš labai toli": pasiuntiniai iš Asirijos ir Babilono. Sąjungos su šiais kraštais skatino stabų garbinimą Judo ir Izraelio karalystėse.

24

Verdantis katilas

1 Devintųjų metų, dešimtą mėnesį, dešimtą mėnesio dieną,*
atėjo man VIEŠPATIES žodis: 2 "Marusis, pasižymėk šios dienos
vardą, jos tikslią datą. Šiandien Babilono karalius pradėjo Jeruza-
lės apgulą. 3 Kalbėk palyginimu* maištingiesiems namams ir sakyk
jiems: "Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:

Kaisk katilą, užkaisk katilą,
pilk į jį vandens.
4 Sudėk į jį gabalus {mėsos},
visus geruosius gabalus,
šlaunį ir petį,
pripildyk jį rinktiniais kaulais.
5 Paimk iš kaimenės geriausią,
prikrauk po katilu malkų,
virk jame gabalus,
virink jame ir kaulus".

6 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:

"Vargas kruvinajam miestui,
tam surūdijusiam katilui,
kurio rūdys nebuvo nušveistos!
Ištuštink jį gabalą po gabalo,
nedarydamas jokio skirtumo.
7 Juk jo išlietas kraujas* dar tebėra jame, —
ant plikos uolos jį išliejo, —
ne į žemę jį išpylė,
kad dulkėmis jį pridengtų.

24,1 "Devintųjų metų, dešimtą mėnesį, dešimtą mėnesio dieną": 588 m. sausio 15 d. prieš Kristų. Tokia pat data ir Jer 52,4 tekste.

24,3-5 Šis Jeruzalės gyventojų prilyginimas katile verdamai mėsai simbolizuoja jų bausmę, o ne tariamą apsaugą. Žr. Ez 11,3.

24,7 "Kraujas..., kad dulkėmis pridengtų": kraujas yra šventas dalykas Dievo akyse, užtat kraujas turėjo būti pridengtas žemėm (žr. Kun 17,13). Nužudyto žmogaus kraujas, paliktas nepridengtas žemėm, šaukiasi dangaus keršto. Žr. Job 16,18; Pr 4,10.

8 Idant sukelčiau sau įniršį
ir įvykdyčiau kerštą,
jo išlietą kraują padėjau ant plikos uolos,
kad nebūtų pridengtas".

9 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:

"Vargas kruvinajam miestui!
Ir aš sukrausiu jam didelį laužą.
10 Krauk malkas, kurk ugnį,
išvirk gerai mėsą,
įmaišyk prieskonius,
tedega kaulai!
11 Pastatyk jį tuščią ant žarijų,
kad įkaistų taip,
jog varis imtų švytėti.
Tuomet jo suteršimas ištirps jame,
ir jo rūdys bus nudegintos.
12 Veltui varginau save, —
jo storos rūdys iš jo neišeina.
Į ugnį jį su rūdimis!
13 Kadangi kai valiau nuo tavęs palaidą nešvarumą,
tu netapai švarus nuo savo susiteršimo,
todėl niekad daugiau nebūsi švarus,
kol nenumalšinsiu savo įniršio prieš tave.
14 Aš, VIEŠPATS, kalbėjau: Ateina metas, įvykdysiu! Nesusilaikysiu, nepasigailėsiu, nesuminkštėsiu! Būsi teisiamas pagal savo kelią ir darbus, — tai Viešpaties DIEVO žodis".

Pranašo gedulas, žmonai mirus

15 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 16 "Marusis, štai iš tavęs
staigia mirtimi paimsiu tavo akių žavesį, tačiau tu nei raudok, nei
verk, — ašarų neliek. 17 Dūsauk tylomis ir prisilaikyk nuo mi-
rusiųjų gedulo. Užsidėk sau turbaną, apsiauk kojas sandalais,
neužsidenk barzdos ir gedinčiųjų duonos* nevalgyk". 18 Tai pasa-

24,17 "Gedinčiųjų duona": maistas, kurį valgydavo žydai, išreikšdami gedulą. Žr. Jer 16,7. Ir kiti gedulo veiksmai, kuriuos Dievas uždraudė Ezekieliui, buvo žydų tautiniai papročiai.

kiau žmonėms ryto metą, o vakare mirė mano žmona. Kitą rytą
dariau, kaip man buvo įsakyta.
[19] Žmonės manęs klausinėjo: "Nejau nepasakysi mums, ką
reiškia mums tai, ką tu darai?" [20] Tuomet jiems atsakiau: "VIEŠ-
PATIES žodis atėjo man: 'Sakyk Izraelio namams: Taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS: Tikėkit manim, išniekinsiu savo šventyklą, jūsų
stiprybės pasididžiavimą, jūsų akių žavesį ir jūsų širdžių džiaugs-
mą. O jūsų sūnūs ir dukterys, kuriuos ten palikote, žus nuo kala-
vijo. [22]* Tuomet jūs darysite, kaip {Ezekielis} kad darė, — barz-
dų neužsidengsite, gedinčiųjų duonos nevalgysite. [23] Turbanus
turėsite ant galvų ir sandalus ant kojų; neraudosite ir neverksite,
bet būsite savo kalčių prislėgti ir dūsausite vienas kitam. [24] Taip
Ezekielis bus ženklas jums, — visa, ką jis darė, jūs darysite. Kai
tai įvyks, tuomet jūs žinosite, kad aš esu Viešpats DIEVAS.'
[25] O tu, marusis, tą dieną, kai iš jų atimsiu jų tvirtovę, jų
džiaugsmą ir jų šlovę, jų akių žavesį ir jų širdžių meilę, jų sūnus
ir jų dukteris, — [26] tą dieną ateis pas tave bėglys, kad išgirstumei
apie tai savo ausimis. [27] Tą dieną tavo burna atsivers bėgliui, vėl
kalbėsi, nebylys daugiau nebebūsi, — būsi jiems ženklas, ir jie
žinos, kad aš esu VIEŠPATS".

24,22-23 Jeruzalės galas bus toks staigus ir galutinis, kad tremtiniai bus taip pritrenkti, jog nepajėgs net raudoti ir verkti.

B. PRANAŠAVIMAI KAIMYNINĖMS TAUTOMS

25

Amonui

1 Man atėjo VIEŠPATIES žodis: 2 "Marusis, atsisuk veidu į
amoniečius ir pranašauk jiems. 3 Sakyk amoniečiams: 'Klausykit
Viešpaties DIEVO žodžio! Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Kadangi sakei "Še tau!" apie mano šventyklą, kai ji buvo teršiama, apie Izraelio žemę, kai ji buvo niokojama ir apie Judo namus, kai jie buvo varomi į tremtį, 4 todėl, tikėk manim, atiduosiu
tave Rytų žmonėms kaip nuosavybę. Jie įsirengs stovyklas jūsų
tarpe, statysis tarp jūsų palapines, — valgys jūsų vaisius ir gers
jūsų pieną. 5 Rabą paversiu ganykla kupranugariams ir amoniečių
miestus — gardais kaimenėms'. 6 Nes šitaip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: 'Kadangi plojai rankomis, trypei kojomis ir šokinėjai iš
džiaugsmo dėl savo nuožmaus pykčio prieš Izraelio žemę, 7 todėl,
tikėk manim, ištiesiu ranką prieš tave ir atiduosiu tave kaip grobį
tautoms, — išnaikinsiu tave iš tautų tarpo, išdildysiu tave visuose
kraštuose ir sunaikinsiu. Tuomet žinosi, kad aš VIEŠPATS!' "

Moabui

8 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Kadangi Moabas ir Seiras
sakė: 'Nugi žiūrėk! Judo namai yra kaip ir visos kitos tautos',
9 todėl pastatysiu į pavojų Moabo petį*, — visus jo miestus iki
paskutinio, visą krašto pažibą, — Bet-Ješimotą, Baal-Meoną ir
Kirijataimus. 10 Atiduosiu jį drauge su Amonu Rytų žmonėms
kaip nuosavybę. Amonas nebebus daugiau minimas tarp tautų,
11 įvykdysiu bausmes ir Moabui. Tuomet jie žinos, kad aš VIEŠPATS!"

Edomui

12 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Kadangi Edomas elgėsi
kerštingai su Judo namais ir sunkiai nusikalto jiems keršydamas,
13 todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Ištiesiu savo ranką prieš

25,9 "Moabo petys": Moabo šlaitas iš vakarų šono. Moabas yra plokščiakalnio šalis. Moabo šlaitas — plokščiakalnio briauna.

Edomą, išnaikinsiu jame žmones bei gyvulius ir paversiu jį griu-
vėsiais, — nuo Temano net lig Dedano kris jie nuo kalavijo.
14 Savo kerštą prieš Edomą sudėsiu į savo tautos Izraelio rankas,
— jie elgsis su Edomu pagal mano pyktį ir įniršį ir pažins mano
kerštą, — tai Viešpaties DIEVO žodis".

Filistijai

15 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Kadangi filistinai elgėsi
kerštingai ir kerštavo visa širdimi, norėdami sunaikinti iš senos
neapykantos," 16 todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Tikėk ma-
nim, ištiesiu savo ranką prieš filistinus, išnaikinsiu keretus* ir
nušluosiu pamario likutį. 17 Įvykdysiu prieš juos didelį kerštą
įniršio bausmėmis. Kai jiems atkeršysiu, jie žinos, kad aš esu
VIEŠPATS".

26

Tyro miestui

1 Vienuoliktųjų metų, pirmąją ... mėnesio dieną, man atėjo
VIEŠPATIES žodis: 2 "Marusis, dėl to, kad Tyras sakė apie
Jeruzalę

"Še tau! Tautų vartai yra išlaužti,
atsivėrė jie man.
Būsiu turtingas,
kai ji dabar guli griuvėsiuose!"
3 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
"Tikėk manim, aš esu prieš tave, Tyre!
Kaip jūra sukelia savo bangas,
taip aš sukelsiu prieš tave daug tautų.

25,16 "Keretai": filistinų tautos dalis. Judo karalius Dovydas sudarė samdytų keretų karaliaus dvaro sargybą. (2 Sam 8,18; 20,23; 1 Kar 1,38-44). Pats keretų vardas, atrodo, turi ryšį su Kretos sala — kretiečiais. Filistinai, kaip ir izraeliečiai, buvo ateiviai Kanaano žemėje. Žr. Sof 2,5. Filistinų kilmę paaiškina jų pravardė — "Jūros tautos" tuometiniame Artimųjų Rytų pasaulyje.

4 Jos išardys Tyro mūrus
ir nuvers jo bokštus.
Nušluosiu nuo jo dulkes
ir paversiu jį plika uola*.
5 Jis taps vieta jūroje
tinklams džiovinti,
nes aš kalbėjau, — tai Viešpaties DIEVO žodis.
Jis bus tautų plėšiamas,
6 o jam pavaldūs miestai* žemyne
bus išžudyti kalaviju.
Tuomet jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS.
7 Nes taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Tikėk manim, atve-
siu prieš Tyrą iš šiaurės Babilono karalių Nebukadnezarą, karalių
virš karalių, drauge su žirgais, vežimais, raiteliais, — su didele ir
galinga kariuomene.
8 Tau klusnius miestus žemyne
jis išžudys kalaviju.
Prieš tave gi pastatys apgulos bokštus,
prieš tave supils pylimą
ir skydų stogą pakels prieš tave.
9 Savo mūrdaužių jėgą jis atgręš į tavo sienas,
tavuosius bokštus sutrupins savo kirviais.
10 Jo žirgų bus tokia daugybė,
kad jų sukeltos dulkės apdengs tave.
Nuo raitelių, ratų ir vežimų ūžmo
drebės tavo sienos,
kai jis žengs pro tavo vartus
kaip daro įžengiantys į pralaužtą miestą.
11 Savo žirgų kanopomis
sutryps visas tavo gatves,
kalaviju išžudys tavo žmones;
nugrius žemėn tavo didingosios kolonos.
12 Jie išplėš tavo turtus,
išgrobstys tavo prekes;

26,4-5 "Plika uola": Ezekielio laikais Tyras buvo ant uolėtos salos, arti prie Finikijos pajūrio.

26,6 "Pavaldūs miestai": pažodžiui, "{miestai}-dukterys", — Tyrui priklausantys miestai ir kaimai žemyne.

išardys tavo mūrus,
sugriaus puikiuosius tavo namus;
sumes į vandenį
tavo akmenis, sijas ir žemes.
13 Padarysiu galą tavo dainų skambėjimui,
nebesigirdės daugiau tavo lyrų garsų.
Padarysiu tave plika uola, —
būsi vieta tinklams džiovinti.
Nebūsi niekad daugiau atstatytas,
nes aš, VIEŠPATS, kalbėjau, —
tai yra Viešpaties DIEVO žodis".

15 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS Tyrui: "Ar nedrebės pa-
marių salos, kai tu krisi, kai sužeistieji vaitos, kai vyks tavo vidu-
je žudynės? 16 Tuomet visi jūros vadai* nužengs nuo savo sostų,
nusimes skraistes ir nusivilks išsiuvinėtus drabužius. Apsirengs
siaubu, sėdės ant žemės ir be perstojo drebės, apstulbę dėl tavęs.
17 Jie apraudos tave, sakydami:
Kaip tu pradingai iš jūrų,
garsusis mieste!
Galingi jūroje buvo jis ir jo gyventojai,
kėlė siaubą visiems jos gyventojams.
18 O dabar — tavo kritimo dieną
dreba visos pamarių salos, —
pamarių salos yra apstulbusios dėl tavo žuvimo".
19 Nes taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Kai būsiu padaręs iš
tavęs griuvėsių miestą, tokį pat, kaip kiti sugriauti miestai, kai
būsiu užliejęs tave gelme ir didieji vandenys bus tave apsėmę,
20 tuomet nugramzdinsiu tave, drauge su žengiančiais į Duobę,*
pas senovės žmones. Apgyvendinsiu tave žemės gilumoje tarp se-
novės griuvėsių, drauge su žengiančiais į Duobę, kad daugiau
nebūtumei gyvenamas ir nebespindėtum didybe gyvųjų šalyje.
21 Privesiu tave prie baisaus galo, — tavęs daugiau nebebus! Nors
būsi ieškomas, nebebūsi atrastas per amžius, — tai Viešpaties
DIEVO žodis".

26,16: "Jūros vadai": salų ir pajūrio miestų valdovai prekybos lygoje su Tyru.
26,20: "Žengiantys į Duobę": mirusieji vaizduojami kaip požeminės vietos ar olos gyventojai.

27

Rauda dėl Tyro

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2 "Dabar tu, marusis, pradėk
raudą dėl Tyro 3 ir sakyk Tyrui, gyvenančiam prie pat jūros vartų,
prekiaujančiam su daugelio pamario salų tautomis:
Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Tyrai, tu gyreisi: 'Esu tobulai gražus {laivas}!'
4 Tavo sienos marių širdyje,
tavo statytojai padarė tave tobulai gražų.
5 Iš Seniro* eglių jie išpjovė lentas tavo šonams,
tavo stiebui paėmė iš Libano kedrą.
6 Tau irklus padarė iš Bašano* ąžuolų,
o tavo denį iš Kitimų* salų pušies,
inkrustuotos dramblio kaulu.
7 Plona, dailiai išmarginta Egipto drobė
buvo panaudota tave burei
ir vėliavai.
Mėlyno ir raudono Elišo* salų purpuro
buvo tavo dangos.
8 Sidono* ir Arvado* gyventojai
buvo tavo irkluotojai.
Tyre, tavo išminčiai buvo tavyje, —
jie buvo vairininkai!
9 Gebalo seniūnai ir amatininkai buvo tavyje, —
jie užglaistė išdrožas.

Pasikeisti su tavim prekėmis
visi jūros laivai su savo įgulomis buvo tavo uoste.
10 Vyrai iš Persijos, Ludo ir Puto
buvo tavo kariuomenėje kaip galingi kariai.
Pasikabindami tavyje skydą ir šalmą,
jie teikė tau didingumo.

27,5 "Seniras": vienas iš Hermono kalno vardų. Žr. Įst 3,9.

27,6 "Bašanas": šiaurinė Transjordanija, kuri, kaip ir Libanas, buvo garsi savo giriomis. "Kitimai": turbūt Kipras.

27,7 "Eliša": turbūt kitas Kipro vardas.

27,8-9 "Sidonas...Arvadas": Tyrui pavaldūs Finikijos miestai. "Arvadas": kitas Byblos miesto vardas.

11 Arvado ir Helecho vyrai budėjo
ant tavo mūrų visur aplinkui,
o Gamado vyrai buvo tavo bokštuose, —
ant mūrų aplinkui sukabinę savo strėlines,
jie darė tave tobulai gražų".

12 Taršišas prekiavo su tavim, — tokios gausios buvo viso-
kios tavo gėrybės, — į tavo prekes jie mainė sidabrą, geležį, ala-
vą ir šviną. 13 Ir Javanas, Tubalas bei Mešechas prekiavo su
tavim, — į tavo prekes jie mainė vergus ir žalvario rykus. 14 Bet-
Togarma mainė į tavo prekes arklius, ristūnus ir mulus. 15 Deda-
niečiai prekiavo su tavim, daugelis pamario salų buvo tavo ypa-
tingos prekyvietės, — jie davė tau kaip užmokestį dramblio ilčių
ir juodmedžio. 16 Edomas prekiavo su tavim dėl tavo gaminių
gausybės, — į tavo prekes jie mainė granatus, purpurą, marga-
spalvius audinius, ploną drobę, koralus ir rubinus. 17 Judas ir Izrae-
lio kraštas prekiavo su tavim, — į tavo prekes jie mainė kviečius
iš Minito, sorus, medų, aliejų ir balsamą. 18 Damaskas prekiavo
su tavim dėl gausybės tavo gaminių, — tokios gausios buvo viso-
kios tavo gėrybės, — Helbono vynu ir balta vilna. 19 Vedanas ir
Javanas iš Uzalo srities ėjo į prekybą su tavim dėl tavo dirbinių,
— į tavo prekes jie mainė sulydytą geležį, cinamonų žieves ir
kvepiančias nendres. 20 Dedanas prekiavo su tavimi pabalnių gū-
niomis. 21 Arabijos ir visų Kedaro šeichų prekyba buvo tavo ran-
kose, — vedini ėriukais, avinais ir ožiais jie ateidavo prekiauti su
tavimi. 22 Šebos ir Raamos pirkliai prekiavo su tavimi, — į tavo
prekes jie mainė įvairius geriausius prieskonius, visokiausius brang-
akmenius ir auksą. 23 Su tavimi prekiavo Haranas, Kanė, Edenas,
Šebos pirkliai, Ašūras ir Kilmadas. 24 Jie prekiavo su tavim,
mainydami tavo prekyvietėje puošnius apdarus, mėlyno purpuro
skraistes, išsiuvinėtas medžiagas, daugiaspalvius kilimus ir tvirtai
susuktas virves. 25 Taršišo laivai tarnavo tau prekyboje.

Buvai turtingas ir labai garbingas
jūros širdyje.
26 Tavo irklininkai nuirklavo tave
į atvirą jūrą.
Rytys sutriuškino tave
atviroje jūroje.

27 Tavo turtai, gaminiai ir prekės;
tavo jūreiviai ir vairininkai;
tavo glaistytojai ir prekių mainytojai;
visi tavo galingieji kariai, —
visa tavyje esanti bendrija
tavo žuvimo dieną
skęsta į jūrų gelmes.
28 Pasigirdus vairininkų riksmui,
dreba pamariai,
29 savo laivus palieka visi irklininkai.
Jūreiviai ir jūrų vairininkai
stovi ant kranto,
30 aimanuodami ir verkdami
tavęs karčiomis ašaromis.
Dulkėmis barstosi sau galvas,
voliojasi pelenuose.
31 Dėl tavęs skutasi galvas,
apsivelka ašutine,
tavęs verkia iš sielvarto
karčiame gedule.
32 Aimanuodami užtraukia raudą tau
ir tave aprauda:
'Kas buvo kaip Tyras,
kai jis buvo nutildytas jūroje?'
33 Iškraudamas savo gaminius iš jūrų,
patenkinai daug tautų,
turėdamas turtų ir prekių gausybę,
praturtinai žemės karalius.
34 Dabar guli jūrų sutriuškintas
vandenų gelmėse,
tavo prekės ir visa bendrija tavyje
nuskendo drauge su tavimi.
35 Baisisi tavimi
visi pamarių gyventojai,
siaubas apėmė jų karalius, —
ištįso jiems veidai.
36 Kitų kraštų pirkliai švilpteri tau, —
tapai siaubo reginiu,
tavęs niekad nebebus".

28

Prieš Tyro karalių

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2 "Marusis, sakyk Tyro val-
dovui: Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Kadangi tavo širdis išpuiko,
tarei: 'Aš esu dievas!
Sėdžiu dievų soste,
toli jūros širdyje!'
Nors esi tik žmogus,
o ne Dievas,
tu darai savo širdį
lygią Dievo širdžiai.
3 Žiūrėk! Išties esi išmintingesnis už Danielį*, —
joks dalykas nėra tau paslaptis.
4 Savo išmintimi ir sumanumu
sukaupei sau turtų,
prisikrovei iždus aukso ir sidabro.
5 Savo didele išmintimi prekyboje
padauginai savo turtus,
turtais tavo širdis puikavosi.
6 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Kadangi darai savo širdį
lygią Dievo širdžiai,
7 todėl, tikėk manim,
atvesiu prieš tave svetimšalius —
pačias žiauriausias tautas.
Išsitrauks jie kalavijus iš makščių
prieš tavo puikiąją išmintį
ir užtemdys tavo spindesį.
8 Nustums tave žemyn į Duobę, —
mirsi užmuštųjų mirtimi
toli jūroje.
9 Ar savo užmušėjams dar ir tuomet sakysi:
'Aš esu Dievas!',

28,3 "Išmintingesnis už Danielį": žr. Ez 14,14 paaiškinimą.

kai bus parodyta tave žudančiųjų rankomis,
kad esi tik žmogus?
10 Mirsi nuo svetimųjų rankos
neapipjaustytųjų mirtimi,
nes aš kalbėjau, — tai Viešpaties DIEVO žodis".

Rauda dėl Tyro karaliaus

11 Man atėjo VIEŠPATIES žodis: 12* "Marusis, pradėk raudą
dėl Tyro karaliaus ir sakyk jam: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Tu buvai to tobulumo antspaudas,
kupinas išminties
ir tobulai gražus.
13 Tu buvai Edene, Dievo sode,
tave puošė visokiausi brangakmenys, —
sardis, krizolitas ir deimantas;
berilas, oniksas ir jaspis;
safiras, rubinas ir smaragdas, —
iš aukso tavo karuliai ir įdubos.
Tą dieną, kai buvai sukurtas,
jie buvo padaryti.
14 Su kerubu išskėstais, saugančiais sparnais
padariau tave globėju, —
tu buvai šventajame Dievo kalne*,
vaikščiojai tarp ugningų akmenų.
15 Tu buvai be dėmės savo keliuose
nuo pat savo sukūrimo dienos,
lig buvo atrasta tavyje kaltė.
16 Per savo plačiąją prekybą
prisipildei smurto ir nusidėjai,
todėl varau tave nuo Dievo kalno.
Ir kerubas, išskėstais ir saugančiais sparnais,
tave išvarė nuo ugningųjų akmenų.

28,12-19 Tyro aprašas ir jo kaltė primena žemiškąjį Rojų, kuriame buvo sukurtas žmogus tobulume ir žmogaus nuopolis. (Žr. Pr 2-3).
28,14 "Šventajame Dievo kalne": retkarčiais Dievo buveinė yra vadinama kalnu. Žr. Iz 14,13. "Ugningi akmenys": jais paženklinamas dieviškas Artumas. Žr. Ez 1,13; Ps 18,13.

17 Dėl tavojo grožio išpuiko tavo širdis,
dėl savo spindesio piktnaudžiavai savąją išmintį.
Nubloškiau tave žemėn, —
padariau iš tavęs reginį,
kad karaliai įsidėmėtų.
18 Išniekinai savo šventoves
savo kalčių daugybe
ir nesąžininga prekyba.
Uždegiau tave ugnimi,
ir ji tave surijo;
paverčiau tave pelenais žemėje akyse visų,
kurie tave matė.
19 Visi, kas tik pažino tave tautose,
yra apstulbę, —
tapai siaubo reginiu,
tavęs niekad nebebus' ".

Sidonui

20 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 21 "Marusis, atsisuk veidu į
Sidoną, pranašauk jam 22 ir sakyk: 'Taip kalbėjo Viešpats DIE-
VAS:

Tikėk manim! Sidonai, ateinu prieš tave!
Apreikšiu tavyje savo šlovę!

Jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS,
kai jame vykdysiu bausmę
ir apreikšiu savo šventumą,
23 nes pasiųsiu į jį marą
ir kraujo praliejimą jo gatvėse.
Jame kris užmuštieji,
kai kalavijas ateis iš visų pusių.
Tuomet jie žinos, kad as esu VIEŠPATS'.

24 Izraelio namai neberas daugiau dygliuotų bruzgynų ar du
riančių erškėčių visuose savo kaimynuose, kurie žiūrėjo į juos su
panieka. Tuomet jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS".

Pažadas Izraeliui

[25] Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Kai surinksiu Izraelio namus iš tautų, kuriose jie yra išsklaidyti, ir apreikšiu juose savo šventumą tautų akivaizdoje, tuomet jie kursis savo pačių žemėje, kurią daviau savo tarnui Jokūbui.
[26] Joje jie gyvens saugiai, statys namus ir veis vynuogynus. Jie gyvens saugiai, kai būsiu nubaudęs visus jų kaimynus, žiūrėjusius į juos su panieka. Ir jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS, jų Dievas".

29

Egiptui

[1] Dešimtųjų metų, dešimtojo mėnesio dvyliktą dieną,* atėjo man VIEŠPATIES žodis:
[2] "Marusis, atsisuk veidu į Egipto karalių Faraoną, pranašauk jam ir visam Egiptui*, —
[3] kalbėk ir sakyk: Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Tikėk manim, esu prieš tave,
Egipto karaliau Faraonai, didysis slibine!
Tūnai Nilo šakose,* sakydamas:
'Nilas man priklauso,
aš jį sau pasidariau!'
[4] Įversiu kablius tau į žiaunas,
žuvis iš tavo srovių prikibdysiu tau prie žvynų.
Išvilksiu tave iš tavo srovių
drauge su visomis tavo srovių žuvimis,
prikibusiomis tau prie žvynų.
[5] Nublokšiu tave į dykumą, —
tave ir visas tavo srovių žuvis.
Krisi po atviru dangumi, —
niekas tavęs nepakels ir nepalaidos.
Kaip maistą atidaviau tave
žemės žvėrims ir padangių paukščiams.

29,1 "Dešimtųjų metų, dešimtojo mėnesio, dvyliktą mėnesio dieną": 587 m. sausio 7 d. prieš Kristų. Jeruzalės apgula buvo pradėta prieš metus. Žr. Ez 24,1.
29,2 Egiptas buvo sudaręs sąjungą prieš kaldėjus.
29,3 "Nilo šakose": deltoje Nilas išsišakoja į daugelį šakų — kanalų.

[6] Tuomet visi Egipto gyventojai žinos,
kad aš esu VIEŠPATS,
dėl to, kad tu buvai
Izraelio namams nendrinė lazda, —
[7] kai jie griebėsi tavo rankos,
tu įvarei rakštį
ir sužeidei visiems pečius,
kai jie rėmėsi tavimi,
tu sulūžai ir vertei juos svirduliuoti".

[8] Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Tikėk manim, atve-
siu tau kalaviją, sunaikinsiu tavyje žmones ir gyvulius. [9] Padary-
siu Egipto žemę tuščiais tyrais. Tuomet jie žinos, kad aš esu VIEŠ-
PATS.
Kadangi sakei: 'Nilas man priklauso, aš jį sau pasidariau', [10] to-
dėl, tikėk manim, esu prieš tave ir prieš tavo Nilo šakas! Paver-
siu Egipto žemę griuvėsiais ir tyrais nuo Migdolo lig Syenės* —
lig pat Kušo sienos. [11] Nekels į ją kojos joks žmogus, nekels į ją
kojos joks gyvulys, — ji nebus gyvenama keturiasdešimt metų.
[12] Per keturiasdešimt metų paversiu Egipto žemę didžiausiais ty-
rais tarp tyrais tapusių kraštų ir jos miestai bus didžiausi griuvėsiai
tarp sugriautų miestų. Išblaškysiu egiptiečius tarp tautų ir išvėty-
siu juos po visus kraštus".
[13] Be to, taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Praėjus keturiasde-
šimčiai metų, surinksiu egiptiečius iš tautų, kuriose jie buvo iš-
blaškyti. [14] Sugrąžinsiu Egipto tremtinius ir parvesiu juos atgal į
Patroso* šalį — jų gimtąjį kraštą, — ten jie bus kukli karalystė.
[15] Ji bus pati kukliausia iš visų karalysčių, — niekad daugiau
nebekels savęs virš kitų tautų. Padarysiu juos mažus, kad tautoms
nebeviešpatautų. [16] Izraelio namai ja daugiau niekad nebepasi-
tikės, — jie atsimins savo kaltę, kai kreipėsi į ją, idant pagelbėtų.
Tuomet jie žinos, kad aš esu Viešpats DIEVAS".

29,10 "Nuo Migdolo lig Syenės": nuo šiaurinės Egipto sienos lig pietinės. Syenė — šiuolaikinis Asvano miestas.

29,14 "Patroso šalis — jų gimtasis kraštas": Aukštutinis Egiptas, t.y. pietinė Egipto sritis. Manoma, kad čia prasidėjo egiptiečių tauta. Žr. Iz 11,11; Jer 44,1.15.

Babilonas — užmokestis Nebukadnezarui

17 Dvidešimt septintųjų metų, pirmojo mėnesio, pirmąją mėnesio dieną,* man atėjo VIEŠPATIES žodis: 18* "Marusis, Babilono karalius Nebukadnezaras įsakė savo kariuomenei atlikti sunkų darbą prieš Tyrą. Visų galvos nupliko ir visų pečiai buvo nubrozdinti. Tačiau nei jis, nei jo kariuomenė negavo jokio atlyginimo iš Tyro už darbą, kurį jie atliko prieš jį.
19 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Atiduosiu Egipto žemę Babilono karaliui Nebukadnezarui. Jis išsineš jos turtus, apiplėš ją ir pasiims grobį, — ji bus atlyginimas jo kariuomenei.
20 Jam atidaviau Egipto žemę kaip užmokestį, kurį jis užsidirbo, nes jis dėl manęs triūsė, — tai Viešpaties DIEVO žodis.

21 Tą dieną suteiksiu Izrealio namams jėgų ir atversiu jų tarpe tavo burną. Tuomet jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS".

30

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2 "Marusis, pranašauk ir sakyk: Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:

Vaitokite: 'Vargas tai dienai!'
3 Jau arti diena, —
VIEŠPATIES diena arti.
Ji bus diena debesų, —
pražūties metas tautoms.
4 Kalavijas prasiskverbs į Egiptą, —
kušitus krės šiurpas,
kai Egipte kris užmuštieji,
jo turtai bus atimti
ir pamatai išgriauti.

5 Kušas, Putas ir Ludas, visa Arabija, Kubas ir visos sąjungos kraštų tautos kris drauge su jais nuo kalavijo".

29,17 "Dvidešimt septintųjų metų, pirmojo mėnesio pirmąją dieną": 571 m. balandžio 26 d. prieš Kristų. Ši yra paskutinė data, susieta su Ezekielio pranašavimais.

29,18-19 Ezekelio pranašavimas Tyrui (žr. Ez 26-28) išsipildė tryliktaisiais Nebukadnezaro apgulos metais (587-574). Tyras buvo paimtas, bet jo ištekliai buvo išsemti ir grobis menkas. Todėl Ezekielis pranašauja, kad Nebukadnezaras gaus užmokestį kaip Dievo įrankis už Tyro nubaudimą, apiplėšdamas Egiptą.

6 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Remiantieji Egiptą žus,
sukiuš jo išpuikusi galybė.
Nuo Migdolo lig Syenės
jie žus nuo kalavijo, —
tai Viešpaties DIEVO žodis.
7 Jie bus didžiausi tyrai
tarp tyrais tapusių kraštų,
jų miestai bus didžiaussi griuvėsiai
tarp sugriautų miestų.
8 Kai užkursiu ugnį Egipte
ir visi jo rėmėjai bus sutriuškinti,
tuomet jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS.
9 Tą dieną mano siunčiami pasiuntiniai išvyks laivais, kad
sukeltų siaubą pasitikinčiam Kušui, — Egipto pražūties dieną
juos krės šiurpas, nes, tikėk manim, ji ateina!"

10 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
"Padarysiu galą Egipto turtams
Babilono karaliaus Nebukadnezaro rankomis.
11 Jis ir jo tauta, nuožmiausia tarp tautų,
bus atvesti, kad sunaikintų kraštą.
Jie išsitrauks iš makščių kalaviją prieš Egiptą
ir pripildys kraštą užmuštųjų.
12 Išdžiovinsiu Nilo šakas,
į nedorėlių rankas atiduosiu kraštą.
Svetimšalių rankomis nuniokosiu jį
ir visa, kas jame, — aš VIEŠPATS kalbėjau".

13 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Sunaikinsiu stabus,
padarysiu galą Nofo dievams.
Vado Egipto žemėje nebebus daugiau, —
baime prislėgsiu Egipto žemę.
14 Paversiu Patrosą tyrais,
padegsiu Zoaną,
įvykdysiu bausmę Noui.
15 Ant Sino, Egipto tvirtovės,
išliesiu savo įniršį
ir Noo turtus sunaikinsiu.

16 Padegsiu Egiptą, —
Sinas raitysis skausmuose,
Noo sienos bus pralaužtos,
Nofas kovos su priešais dienos metu.
17 Jauni Ono ir Pi-Beseto vyrai
žus nuo kalavijo,
o patys miestai išeis į nelaisvę.
18 Diena aptems Tehafnehese,
kai laužysiu Egipto skeptrus,
ir užsibaigs jo išpuikusi galybė.
Jį gaubs debesis,
o jam pavaldūs miestai eis į nelaisvę.
19 Taip įvykdysiu Egiptui bausmę,
ir jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS".

20 Vienuoliktųjų metų, pirmojo mėnesio, septintą mėnesio
dieną,* man atėjo VIEŠPATIES žodis: 21* "Marusis, sulaužiau
Egipto karaliaus Faraono ranką. Tikėk manim, ji nebuvo aprišta,
kad būtų gydoma, nei tvirtai sutvarstyta, kad būtų stipri laikyti
kalaviją. 22 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Tikėk manim,
aš esu prieš Egipto karalių Faraoną: sulaužysiu abi jo rankas —
sveikąją ir sulaužytąją — ir atimsiu iš jo rankos kalaviją. 23 Iš-
blaškysiu egiptiečius tarp tautų, vėtysiu juos po kraštus. 24 Ba-
bilono karaliaus rankas sustiprinsiu, — įdėsiu savo kalaviją į jo
ranką, o Faraono rankas sulaužysiu, — priešais Babilono karalių
jis dejuos kaip dejuoja mirtinai sužeistas žmogus. 25 Babilono ka-
raliaus rankas stiprinsiu, bet Faraonas bus kaip be rankų. Ir jie ži-
nos, kad aš esu VIEŠPATS, kai dėsiu savo kalaviją į Babilono
karaliaus ranką. Jis pakels jį prieš Egipto žemę. 26 Išblaškysiu egip-
tiečius tarp tautų ir vėtysiu juos po visus kraštus. Tuomet jie ži-
nos, kad aš esu DIEVAS".

30,20 "Vienuoliktųjų metų, pirmojo mėnesio, septintą mėnesio dieną": 587 m. balandžio 29 d. prieš Kristų.

30,21-26 Šis pranašavimas buvo paskelbtas Jeruzalės apgulos metu. Apgula jau buvo trukusi daugiau negu metus (žr. Ez 24,1). Faraonui Hofrai žygiuojant Jeruzalei į pagalbą, kaldėjai laikinai pasitraukė (žr. Jer 34,21; 37,6-7). Pranašo akyse Hofros žygis sutrukdė Dievo bausmę, kuria Dievas lankė Judo karalystę per kaldėjus. Egiptiečiai buvo kaldėjų nugalėti ir nebepajėgė duoti pagalbos Jeruzalei (žr. Ez 31).

31

Didingas kedras

[1] Vienuoliktųjų metų, trečiojo mėnesio, pirmąją mėnesio die-
ną* man atėjo VIEŠPATIES žodis: [2] "Marusis, sakyk Egipto ka-
raliui Faraonui ir jo gaujoms:

Į ką esi panašus savo didybėje?
[3] Žiūrėk! Asirija buvo lyg Libano kedras, —
plačiomis šakomis davė miškui pavėsį,
aukštas ūgiu
ir šaunia viršūne tarp debesų.
[4] Šaltiniai jį maitino,
požemio vandenys jį aukštą išaugino, —
jų srovės drėkino žemę aplink jį
ir upokšnius siuntė link visų lauko medžių.
[5] Todėl ūgiu jis pralenkė visus lauko medžius, —
padaugėjo jo šakos, pailgėjo jo šakelės
dėl gausaus vandens pumpuruose.
[6] Ant jo šakų sau lizdus krovė
visi padangių paukščiai,
po jo šakelėmis vaikus vedė visi laukiniai žvėrys
ir jo ūksmėje gyveno daugybė tautų.
[7] Jis buvo gražus savo didingumu,
savo šakų ilgumu,
nes jo šaknys siekė gausius vandenis.
[8] Kedrai Dievo sode negalėjo su juo lygintis,
nei eglės neprilygo jam savo šakomis, —
platanai negalėjo girtis šakelėmis prieš jį,
joks medis Dievo sode nebuvo tokio gražumo.
[9] Šakų daugybe aš jį padariau gražų, —
pavydėjo jam visi
Dievo sode buvusieji Edeno medžiai".

31,1 "Vienuoliktųjų metų, trečiojo mėnesio, pirmąją mėnesio dieną": 587 m.
birželio 21 d. prieš Kristų.

[10] Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Kadangi jis tapo
aukštas ūgiu, iškėlė savo viršūnę tarp debesų, ir jo širdis puikavosi
didybe, [11] todėl jį atidaviau į tautų valdovo rankas, kad pasielgtų
su juo taip, kaip jis savo nedorumu buvo užsipelnęs. Išvariau jį.
[12] Svetimšaliai — nuožmiausieji iš tautų jį nukirto ir jį paliko. Jo
šakos krito ant kalnų ir į slėnius, jo šakelės guli sulaužytos kiek-
vienoje upės vagoje, visos žemės tautos pasitraukė iš jo pavėsio
ir jį paliko.

[13] Ant jo nukirsto kamieno
suka lizdus visi padangių paukščiai,
prie jo šakelių
būna visi laukiniai žvėrys.

[14] Visa tai, idant jokie medžiai prie vandenų nesipuikuotų savo didybe ar nekeltų savo viršūnės tarp debesų ir jokie gausiai laistomi medžiai nesiektų jų didybės.

Nes jie visi atiduodami mirčiai —
pasauliui po žeme,
drauge su visais mariaisiais,
su tais, kurie žengia į Duobę".

[15] Taip kalbėjo Viešpats Dievas: "Tą dieną, kai jis nužengė į
Šeolą, paskelbiau gedulą, uždariau virš jo bedugnę ir jį užden-
giau. Sulaikiau jo upes, — išseko gausūs vandenys. Dėl jo apvil-
kau Libaną gedulu, — dėl to nusviro visi krašto medžiai. [16] Kai
sviedžiau jį į Šeolą, drauge su žengiančiais į Duobę, jo kritimo
trenksmu sudrebinau tautas. Visi Edeno medžiai, rinktiniai ir ge-
riausi Libano medžiai, — visi, kurie buvo gausiai laistomi, —
buvo paguosti pasaulyje po žeme. [17] Jie taip pat nužengė su juo į
Šeolą pas žuvusius nuo kalavijo, drauge su rėmėjais, gyvenusiais
jo pavėsyje tarp tautų.

[18] Kuris iš Edeno medžių buvo tau lygus garbe ir didybe? Ir tu būsi nutemptas žemyn į požemio pasaulį drauge su Edeno medžiais, gulėsi tarp neapipjaustytųjų, su žuvusiais nuo kalavijo. Tokia yra Faraono ir visų jo žmonių dalia, — tai VIEŠPATIES žodis".

32

Rauda apie Faraoną

1 Dvyliktųjų metų, dvyliktojo mėnesio, pirmąją mėnesio die-
ną* atėjo man VIEŠPATIES žodis: 2 "Marusis, pradėk raudą apie
Egipto karalių Faraoną ir sakyk jam:

Laikei save liūtu tarp tautų,
bet buvai kaip slibinas jūrose, —
blaškeisi savo upėse,
drumzdei vandenį kojomis
ir teršei savo upes.
3 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Užmesiu ant tavęs savo tinklą
daugelio tautų suėjime,
jie ištrauks tave mano bradiniu.
4 Mesiu tave žemėn,
nusviesiu tave ant atviro lauko
ir nutupdysiu ant tavęs visus padangių paukščius,
leisiu tavimi penėtis visiems žemės žvėrims.
5 Tavo kūną numesiu kalnuose,
slėnius pripildysiu tavo dvokiančia maita.
6 Palaistysiu kraštą lig pat kalnų
tavo tekančiu krauju,
tavimi bus pripildytos upių vagos.
7 Kai tu būsi sunaikintas,
uždengsiu dangų,
aptemdysiu jo žvaigždes.
Saulę debesimis apdengsiu,
o mėnulis neduos savo šviesos.
8 Visus šviesulius, šviečiančius danguje,
dėl tavęs aptemdysiu
ir tavo kraštą apgaubsiu tamsybe, —
tai Viešpaties DIEVO žodis.
9 Sukelsiu širdgėlą daugeliui tautų,
kai atvesiu tave nelaisvėn tarp jų
į kraštus, kurių nepažinojai.

32,1 "Dvyliktųjų metų, dvyliktojo mėnesio, pirmąją mėnesio dieną": 585 m. kovo 3 d. prieš Kristų.

10 Dėl tavo dalios baisėsis daug tautų,
jų karaliai tavimi bus apstulbinti.
Kai švytuosiu jiems savo kalaviju,
jie visą laiką drebės dėl savo gyvasčio, —
kiekvienas jų drebės tavo žuvimo dieną.
11 Nes šitaip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Babilono karaliaus kalavijas
ateis prieš tave!
12 Pakirsiu tavo gaujas kalavijais galiūnų, —
visi jie nuožmiausi tarp tautų.
Jie nuniokos Egipto puikybę, —
jo visa kariuomenė žus.
13 Sunaikinsiu visus jo galvijus,
besiganančius prie gausių vandenų, —
nebedrums jų daugiau žmogaus koja,
nebedrums jų nei gyvulių kanopos.
14 Tuomet leisiu drumzlėms vandenyse nusėsti,
padarysiu, kad jų upės tekėtų kaip aliejus, —
tai Viešpaties DIEVO žodis.
15 Kai paversiu Egipto žemę tyrais,
kai kraštas neteks viso, kas jame yra,
ir kai parblokšiu jo gyventojus,
tuomet žinos, kad aš esu VIEŠPATS.
16 Tai yra rauda, —
ir ji bus giedama.
Ją giedos tautų dukros.
Apie Egiptą ir jo žmones
ji bus giedama, —
tai Viešpaties DIEVO žodis".

Rauda apie Egiptą

17 Dvyliktųjų metų, pirmojo mėnesio, penkioliktąją mėnesio
dieną atėjo man VIEŠPATIES žodis:
18 "Marusis, raudok dėl Egipto žmonių
ir siųsk juos žemyn, —
Egiptą ir garbingų tautų dukras,
į žemės gelmes,
drauge su žengiančiais į Duobę.
19 'Ką tu viršiji grožiu? Ženk žemyn!

Būk palaidotas su neapipjaustytaisiais!'
20 Jie gulės tarp žuvusiųjų nuo kalavijo. Egiptas buvo atiduo-
tas kalavijui, — nutemps jį su visa kariuomene. 21 Iš Šeolo gilu-
mos galingieji vadai, jo padėjėjai, sakys jam: 'Jie nužengė čia, guli
palaidoti su neapipjaustytais, žuvusiais nuo kalavijo'.
22 Ten yra Asirija ir visi jos žmonės, — jų kapai aplink ją, visi
nužudyti, kritę nuo kalavijo. 23 Kapai jiems duoti toliausiuose Duo-
bės užkampiuose. Jos žmonės visur aplinkui jos kapą, — nužudyti
visi, kritę nuo kalavijo visi kadaise kėlusieji siaubą gyvųjų šalyje.
24 Ten yra Elamas ir visa jo kariuomenė aplinkui jo kapą.
Nužudyti visi, kritę nuo kalavijo, nuėjusieji į pasaulį po žeme ne-
apipjaustyti, kadaise kėlusieji siaubą gyvųjų šalyje. Dabar jie
kenčia gėdą drauge su žengiančiais į Duobę. 25 Tarp užmuštųjų bu-
vo padarytas guolis Elamui, tarp jo žmonių su jų kapais aplinkui,
— neapipjaustyti visi, kritę nuo kalavijo. Nors kadaise jie kėlė
siaubą gyvųjų šalyje, dabar jie kenčia gėdą drauge su žengian-
čiais į Duobę, — jie padėti tarp užmuštųjų.
26 Ten yra Mešechas ir Tubalas ir visi jų žmonės, visur aplink
juos jų kapai. Jie visi neapipjaustyti, kritę nuo kalavijo, nes kėlė
siaubą gyvųjų šalyje. 27 Neguli jie su kritusiais neapipjaustytais
senovės galiūnais*, kurie nužengė į Šeolą su savo ginklais, pasi-
dėjo kardus sau po galva ir skydus ant savo kaulų, nes galiūnų
siaubas buvo gyvųjų šalyje. 28 Ir tu būsi sutrintas ir gulėsi tarp
neapipjaustytųjų, su užmuštaisiais kalaviju.
29 Ten yra Edomas, jo karaliai ir visi vadai, kurie, nors ir ga-
lingi, tačiau paguldyti su žuvusiais nuo kalavijo, — jie guli su
neapipjaustytaisiais, su žengiančiais į Duobę.
30 Ten yra šiaurės didžiūnai ir visi sidoniečiai, nužengę su-
gėdinti su užmuštaisiais, už siaubą, kurį sukėlė jų galybė. Jie guli
neapipjaustyti su žuvusiais nuo kalavijo ir kenčia gėdą su žen-
giančiais į Duobę.
31 Kai pamatys juos Faraonas, pasiguos už visą savo kariauną,
už Faraoną ir jo kariuomenę, kritusią nuo kalavijo, — tai VIEŠ-
PATIES žodis. 32 Kadangi jis kėlė savo siaubą gyvųjų šalyje, todėl
jis bus laidojamas tarp neapipjaustytųjų, su nužudytaisiais kalaviju
— Faraonas ir jo žmonės, tai Viešpaties DIEVO žodis".

32,27 "Senovės galiūnai": priešistoriniai, žinomi iš legendų, didvyriai. Buvo manoma, kad kadaise jie teisingai valdė pasaulį. Žr. Iz 14,9.

C. ŽODŽIAI IŠ DIEVO PO JERUZALĖS SUNAIKINIMO

1. Ezekielis Izraelio sargybinis

33

[1] Man atėjo VIEŠPATIES žodis: [2] "Marusis, kalbėk savo tau-
tos žmonėms ir sakyk jiems: 'Kai siunčiu kalaviją prieš kurį nors
kraštą, to krašto žmonės paima vieną vyrą iš savo tarpo ir pa-
skiria jį būti jų sargybiniu. [3] Kai tas sargybinis pamato kalaviją,
atžygiuojantį į kraštą, jis privalo pūsti ragą ir įspėti žmones. [4] Jei
kas nors, išgirdęs rago balsą, nepaiso įspėjimo, kalavijas ateina ir
jį nužudo, — jo kraujas kris ant jo paties galvos. [5] Kadangi jis
girdėjo rago balsą ir nepaisė įspėjimo, jo kraujas kris ant jo pa-
ties. Bet jei jis būtų paisęs įspėjimo, būtų išgelbėjęs savo gyvastį.
[6] Jei sargybinis, pamatęs atžygiuojantį kalaviją, nepučia rago ir
žmonės nėra įspėjami, kalavijas gi ateina ir atima kurio nors iš jų
gyvastį, tas žmogus buvo nužudytas už savo kaltę, tačiau jo krau-
jo pareikalausiu iš sargybinio rankos'.
[7] Tave, marusis, tave paskyriau Izraelio namų sargybiniu. Ka-
da tik išgirsi iš mano lūpų žodį, perduosi jiems mano įspėjimą.
[8] Jei tariu nedorėliui: 'Nedoras žmogau, tu turi mirti!', o tu nekal-
bėsi, kad įspėtumei nedorėlį mesti savo kelią, tas nedorėlis tikrai
mirs dėl savo kaltės, tačiau jo kraujo pareikalausiu iš tavo rankos.
[9] Bet jei tu įspėsi nedorėlį, kad jis sugrįžtų iš savo kelio, bet jis
negrįžtų, jis mirs dėl savo kaltės, o tu išgelbėsi savo gyvastį".

Dievo teisingumas ir gailestingumas

[10] "O dabar, marusis, sakyk Izraelio namams: Jūs nuolat sa-
kote: 'Mūsų nusikaltimai ir nuodėmės sunkiai mus slegia, dėl jų
mes žūvame! Kaip galime mes gyventi?' [11] Sakyk jiems: 'Kaip aš
gyvas, — tai Viešpaties DIEVO žodis, — nenoriu, kad nedorėlis
mirtų, bet noriu, kad nedorėlis sugrįžtų iš savo kelio ir gyventų.
Sugrįžkite, sugrįžkite iš savo nedorų kelių, kad nemirtumėte, Izrae-
lio namai!' [12] O dabar, marusis, sakyk savo tautos žmonėms:

'Teisiojo teisumas jo neišgelbės, kai jis nusidės, nei nedorėlio ne-
dorumas jo nepražudys, kai jis sugrįš iš savo nedorumo. Teisusis
neišsigelbės savo teisumu, kai nusidės'. [13] Nors aš sakau teisiajam:
'Tu tikrai gyvensi!', bet jei jis, pasitikėdamas savo teisumu, dary-
tų pikta, jo teisieji darbai nebus atsimenami, — dėl pikto, kurį
padarė, mirs. [14] Kai aš sakau nedorėliui: 'Tu tikrai mirsi!' jis
nusigręžtų nuo savo nuodėmės ir darytų, kas teisinga ir teisu —
[15] jei nedorėlis sugrąžintų užstatą, atiduotų, ką buvo pasigrobęs
plėšikavimu, laikytųsi gyvenimo nuostatų, nedarydamas pikta —
jis tikrai gyvens, jis nemirs. [16] Jokia iš jo nuodėmių, kuriomis nu-
sidėjo, nebus atsiminta, — jis darė, kas teisinga ir teisu, jis tikrai
gyvens.

[17] Tavo tautos žmonės sako: 'Viešpaties kelias nėra teisingas!'
Iš tikrųjų jūsų kelias nėra teisingas! [18] Kai teisusis nusigręžia nuo
savo teisumo ir daro, kas pikta, jis dėl to mirs. [19] Kai nedorėlis
nusigręžia nuo savo nedorumo ir daro, kas teisu ir teisinga, jis dėl
to gyvens. [20] Tačiau jūs sakote: 'Viešpaties kelias nėra teisingas!'
Izraelio namai, teisiu jus žiūrėdamas jūsų kelių!"

Pabėgėlis iš Jeruzalės

[21] Dvyliktaisiais mūsų tremties metais, dešimtojo mėnesio,
penktąją mėnesio dieną* atėjo pas mane pabėgėlis iš Jeruzalės ir
tarė: "Miestas buvo paimtas". [22] Gi VIEŠPATIES ranka buvo mane
palietusi vakare prieš pabėgėlio atėjimą. Jis buvo atidaręs mano
burną prieš pabėgėlio atėjimą rytmetį, — taip mano burna buvo
atidaryta ir nebebuvau daugiau nebylys.

33,21-22 585 m. sausio 8 d. prieš Kristų. Pasak Jeremijo (žr. Jer 39,2), Jeruzalė buvo paimta 587 m. liepos mėnesį. Kai kurie rankraščiai turi "vienuoliktaisiais" vietoje "dvyliktaisiais metais" (586 m. sausis), nes žinia apie Jeruzalės sunaikinimą būtų pasiekusi Ezekielį Babilone tik po septyniolikos mėnesių, nors karavanai užtrukdavo apie keturis mėnesius kelionėje nuo Babilono į Jeruzalę (žr. Ezd 7,9; 8,31). Pabėgėlis buvo siųstas pas Ezekielį, kad išpildytų pažadą, duotą Ez 24,25.27 (žr. Ez 2,26-27).

Išlikusieji Judo karalystėje

[23]* VIEŠPATIES žodis atėjo man: [24] "Marusis, gyventojai
anų išgriautųjų vietų Izraelio žemėje vis sako: 'Abraomas buvo tik
vienas, tačiau paveldėjo kraštą. O mūsų yra daug, — tikrai kraš-
tas duotas mums, kad jį paveldėtume' ". [25] Todėl atsakyk jiems:
Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 'Jūs valgote mėsą su krauju, ke-
liate akis į savo stabus ir išliejate kraują, — nejau jūs paveldėsite
kraštą? [26] Jūs pasitikite kalaviju, darote bjaurų nusikaltimą ir
kiekvienas jūsų išniekinate artimo žmoną, — nejau dėl to jūs
paveldėsite kraštą?' [27] Šitaip jiems tu kalbėsi: Taip kalbėjo Vieš-
pats DIEVAS: 'Kaip aš gyvas, esantieji išgriautose vietose žus nuo
kalavijo, esančius atvirame lauke atiduosiu žvėrims suryti, o
esantieji tvirtovėse ir olose mirs maru. [28] O kraštą paversiu tuščiais
tyrais, — ateis galas jo išdidžiai galybei. Izraelio kalnai bus taip
nuniokoti, kad nebus nė vieno, kas per juos eitų. [29] Tuomet jie ži-
nos, kad aš esu VIEŠPATS, kai paversiu kraštą tuščiais tyrais
už visus bjaurius nusikaltimus, kuriuos jie padarė. [30]* Žinok, maru-
sis, tavo tautiečiai šneka apie tave pasieniais ir tarpduriuose. Jie
sako vieni kitiems: 'Eime pasiklausyti vėliausio žodžio, atėjusio
iš VIEŠPATIES'. [31] Jie ateina pas tave kaip ateina žmonės, jie sė-
di prieš tave kaip sėdi žmonės ir klausosi tavo žodžių, bet jų ne-
vykdo, nes melas yra jų lūpose, o jų širdys nori tik naudos.
[32] Tikėk manim, esi jiems lyg meilės dainų dainius, turintis gra-
žų balsą ir įgudęs groti, — jie girdi tavo žodžius, bet jų nevykdo.
[33] Bet kai tai įvyks — tikėk manim, tai įvyks! — tuomet jie žinos,
kad jų tarpe buvo pranašas".

33,23-29 Pabėgėlio atnešta žinia buvo šio pranašavimo proga ir fonas. Ezekielis, kaip ir Jeremijas, atmeta mintį, kad žydai, likę Judo karalystės žemėje, turi paveldo teisę į kraštą. Iš tremtinių bus sukurtas naujasis Izraelis.

33,30 Ezekielio pranašavimų išsipildymas apie Jeruzalę sukėlė tremtinių laikiną dėmesį.

2. *Dievo paguodos ir pažado žodžiai*

34

[1] Man atėjo VIEŠPATIES žodis: [2] "Marusis, pranašauk Izrae-
lio ganytojams — pranašauk ir sakyk jiems, ganytojams: 'Taip
kalbėjo Viešpats DIEVAS: Vargas jums, Izraelio ganytojai,* ga-
niusiems save pačius! Argi nėra ganytojų pareiga ganyti kaimenę?
[3] Jūs valgote riebalus, rengiatės vilna ir skerdžiate peniukšlius,
bet avių nemaitinate. [4] Silpnųjų jūs nestiprinote, sergančiųjų jūs
negydėte, sužeistųjų jūs netvarstėte ir paklydusiųjų jūs neieškojote,
bet valdėte jas jėga, net grubumu. [5] Nesant kam ganyti, jos buvo
išblaškytos, o išsiblaškiusios tapo ėdesiu plėšriems žvėrims. [6] Ma-
no avys buvo išblaškytos, jos klaidžiojo po visus kalnus ir po visas
aukštas kalvas, — mano avys buvo išblaškytos visoje žemėje, —
nebuvo, kas jomis rūpintųsi ar jų ieškotų'.
[7] Todėl, ganytojai, klausykitės VIEŠPATIES žodžio: [8] 'Kaip
aš gyvas, — tai Viešpaties DIEVO žodis, — kadangi, nesant ga-
nytojo, mano kaimenė tapo grobiu ir mano avys ėdesiu visiems
plėšriems žvėrims, kadangi mano ganytojai nesirūpino mano
kaimene, bet užuot ganę mano avis ganė patys save', [9] todėl, gany-
tojai, klausykitės VIEŠPATIES žodžio: [10] 'Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: Tikėkit manim, aš esu prieš ganytojus, iš jų rankos sa-
vo avis išreikalausiu, atleisiu juos nuo kaimenės ganymo! Nebe-
ganys daugiau ganytojai patys savęs, nes išgelbėsiu savo avis iš
jų nasrų, idant jos nebebūtų jiems maistas'.

Dievas — Tikrasis Ganytojas

[11] Nes šitaip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 'Žiūrėk! Aš pats
rūpinsiuosi savo avimis ir jų ieškosiu. [12] Kaip piemuo rūpinasi sa-
vo kaimene, kai jo kaimenės avys yra išblaškytos, taip ir aš savo
avimis rūpinsiuosi. Išgelbėsiu jas iš visų vietų, kur jos debesų ir
tamsybės dieną buvo išblaškytos. [13] Išvesiu jas iš visų tautų ir
surinksiu jas iš visų kraštų, parvesiu jas į jų pačių žemę. Ganysiu
jas Izraelio kalnuose, paupiuose ir visose krašto gyvenvietėse. [14] Ga-
nysiu jas vešlioje ganykloje, — Izraelio kalnų aukštumos bus jų

34,2 "Izraelio ganytojai": tautos vadai.

buveinė. Izraelio kalnų aukštumose — ten jos ilsėsis geroje bu-
veinėje ir ganysis vešlioje ganykloje. [15] Aš pats ganysiu savo
kaimenę, aš pats jas ilsinsiu, — tai Viešpaties DIEVO žodis. [16] Su-
ieškosiu paklydusias, sugrąžinsiu išblaškytas, aptvarstysiu sužeis-
tas ir pastiprinsiu silpnas, bet riebias ir stiprias sunaikinsiu. Tei-
singumu jas ganysiu!"

[17] O jums, mano kaimene, kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Rasiu
teisybę tarp avies ir avies, tarp avinų ir ožių: [18] Ar jums negana
ganytis vešlioje ganykloje, kad dar turite ir jūsų ganyklos liku-
čius kojomis ištrypti? Ar negana jums gerti tyrą vandenį, kad dar
turite likusį vandenį kojomis sudrumsti? [19] Nejau mano avys turi
maitintis tuo, ką jūs kojomis ištrypėte ir gerti tai, ką jūs kojomis
sudrumstėte?

[20] Todėl šitaip jiems kalbėjo Viešpats DIEVAS: Aš pats tei-
siu tarp riebių avių ir liesų avių. [21] Kadangi jūs stumdėte šonu ir
petimi bei badėte savo ragais visas silpnąsias, kol jos nebuvo vi-
sur išblaškytos, [22] tai aš išgelbėsiu savo kaimenę, — jie nebebus
daugiau grobis. Aš rasiu teisybę tarp avies ir avies.

[23] Tuomet paskirsiu jiems vieną ganytoją,* — savo tarną
Dovydą, kad juos ganytų, — jis juos ganys ir bus jų ganytojas.
[24] Ir aš, VIEŠPATS, būsiu jų Dievas, o mano tarnas Dovydas bus
jų valdovas, — aš, VIEŠPATS, tai kalbėjau.

[25] Padarysiu su jais taikos sandorą, išvarysiu iš jų krašto plėš-
rius žvėris, — jie gyvens saugiai net dykumoje ir miegos net
miškuose. [26] Padarysiu juos ir savo kalvos aplinką palaiminimu,
siųsiu lietų, pagal metų laiką, — lietų, nešantį palaimą. [27] Lauko
medžiai duos savo vaisių, o žemė duos savo derlių. Savo žemėje
jie gyvens saugiai ir žinos, kad aš esu VIEŠPATS, kai sulaužysiu
jų jungo kartis ir išgelbėsiu juos iš pavergėjų rankų. [28] Nebus jie
daugiau grobis tautoms, neberys jų nei krašto žvėrys; jie gyvens
saugiai, nebus kam kelti baimės. [29] Aprūpinsiu juos puikia aug-
menija, kad krašte nebereikėtų mirti nuo bado ir pakelti tautų už-
gaules. [30] Jie žinos, kad aš, VIEŠPATS, jų Dievas, esu su jais, o
jie, Izraelio namai, yra mano tauta, — tai Viešpaties DIEVO žodis.
[31] Jūs esate mano kaimenė, mano žmogiškos ganyklos avys, ir aš
esu jūsų Dievas, — tai Viešpaties DIEVO žodis".

34,23 "Vieną ganytoją...savo tarną Dovydą": Mesijas ir Dovydo dinastijos valdys atstatytą Izraelį (žr. 25-31 eilutes) Viešpaties vardu.

35*

Teismas Seiro kalnui — Edomui

1 Atėjo man VIEŠPATIES žodis: 2 “Marusis, atsisuk veidu į
Seiro kalną ir pranašauk jam — 3 sakyk jam: ‘Taip kalbėjo Vieš-
pats DIEVAS:

Aš esu prieš tave, Seiro kalne!
Keliu prieš tave ranką,
kad padaryčiau iš tavęs tuščius tyrus.
4 Tavo miestus paversiu griuvėsiais, —
pavirsi tu tyrais
ir žinosi, kad aš esu VIEŠPATS.

5 Kadangi puoselėjai amžiną nesantaiką ir, atėjus jų galu-
tinės bausmės laikui, išdavei izraeliečius kalavijui jų nelaimės
metu, 6 todėl, kaip aš gyvas, — tai Viešpaties DIEVO žodis, —
atiduodu tave kraujui, kraujas tave įkandin sekios. Dėl to, kad
nekentei savo giminaičių, sekios tave kraujo praliejimas. 7 Paver-
siu Seiro kalną tuščiais tyrais, neleisiu niekam į juos eiti ar iš jų
išeiti. 8 Pripildysiu jo kalnus žuvusių, — ant tavo kalvų, tavo slė-
niuose ir upių vagose gulės kritusieji nuo kalavijo. 9 Paversiu tave
amžinais tyrais; tavo miestai bus negyvenami. Tuomet žinosite,
kad aš esu VIEŠPATS’.

10 Kadangi manei: ‘Abi šios tautos ir abu šie kraštai* yra
mano, mes juos užimsime kaip paveldą’, — nors buvo ten VIEŠ-
PATS, — 11 todėl, kaip aš gyvas, — tai Viešpaties DIEVO žodis,
— pasielgsiu su tavim, vedamas to paties pavydaus pykčio, taip
pat, kaip tu elgeisi su jais iš savo neapykantos. 12 Ir tu žinosi, kad
aš, VIEŠPATS, girdėjau visas tavo piktas patyčias, kuriomis šai-
peisi iš Izraelio kalnų: ‘Jie paversti tyrais! Atiduoti mums prary-
ti!’ 13 Dideliu įžūlumu burnojote prieš mane, gausūs buvo prieš
mane jūsų žodžiai, — aš juos girdėjau!’ 14 Taip kalbėjo Viešpats

---

35,1-15 Po Jeruzalės kritimo, Edomas padėjo kaldėjams niokoti Judo karalystės kraštą ir pavergti likusius gyventojus. Be to, Edomas užėmė ir dalį Judo karalystės žemių. Dėl to šie pranašavimai ir turi Jeruzalės sunaikinmo foną.

35,10 “Abi šios tautos ir abu šie kraštai”: abi žydų karalystės — Izraelis ir Judas, ir jų teritorijos.

DIEVAS: 'Kai visa žemė džiūgaus, paversiu tave tyrais. [15] Kaip
tu džiūgavai, kai Izraelio namų paveldas buvo paverstas tyrais, taip
aš pasielgsiu su tavimi. Pavirsi tyrais, Seiro kalne, — ir visas Edo-
mas, jis visas bus tyrai! Ir jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS' ".

36

Palaiminimas Izraeliui

[1] "O tu, marusis, pranašauk Izraelio kalnams ir sakyk: 'Izrae-
lio kalnai, klausykitės VIEŠPATIES žodžio!' [2] Taip kalbėjo Vieš-
pats DIEVAS: Kadangi priešas sakė apie tave: 'Še tau!' ir 'Tos
amžinosios kalvos tapo mūsų paveldas!', [3] todėl pranašauk ir
sakyk: Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Tik dėl to, kad jie pavertė
jus tyrais ir traiškė jus iš visų pusių taip, jog jūs tapote kitų tautų
paveldu ir tuščių kalbų bei pajuokos dalyku tarp tautų, [4] todėl,
Izraelio kalnai, klausykitės Viešpaties: Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS kalnams ir kalvoms, dauboms ir slėniams, tuštiems ty-
rams ir apleistiems miestams, tapusiems grobiu ir pajuoka liku-
sioms kaimyninėms tautoms, [5] todėl taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: Išties su degančiu pykčiu kalbu likusioms tautoms ir
Edomui, pasisavinusiems sau į paveldą mano kraštą su džiūga-
vimu, visa širdimi ir panieka, kad pasigrobtų jo ganyklą . [6] Todėl
pranašauk apie Izraelio žemę, sakyk kalnams ir kalvoms, dauboms
ir slėniams: Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Tikėkit manim! Aš
kalbu su degančiu pykčiu dėl to, kad jūs turėjote pakelti tautų už-
gaules. [7] Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Keliu ranką ir pri-
siekiu, kad ir aplink tave gyvenančios tautos turės pakelti gėdą.
[8] Bet jūs, Izraelio kalnai, skleiskite savo šakas ir duokite
vaisių mano tautai Izraeliui, nes jie netrukus sugrįš į namus.
[9]Tikėkit manim, esu dėl jūsų, atsigręšiu į jus, ir jūs būsite vėl
ariami ir sėjami. [10] Įkurdinsiu jumyse minias žmonių — visus
Izraelio namus — jį visą. Miestai vėl bus gyvenami ir griuvėsiai
atstatomi. [11] Padauginsiu jumyse žmones ir gyvulius, — jie dau-
ginsis ir bus našūs. Vėl būsite gyvenami kaip buvote anksčiau, —
jus labiau praturtinsiu negu buvote pradžioje. Tuomet jūs ži-
nosite, kad aš esu VIEŠPATS. [12] Atvesiu į jus žmones — savo
tautą Izraelį, jie paveldės tave, būsi jų paveldas ir tu niekad dau-
giau nebeatimsi jų vaikų.

[13] Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Kadangi sakoma apie jus:
'Tu esi žmones ryjantis kraštas* ir iš savo tautos atimi vaikus',
[14] todėl daugiau neberysi žmonių ir nebeatimsi vaikų iš savo tau-
tos, — tai Viešpaties DIEVO žodis. [15] Padarysiu, kad nebegirdė-
tum daugiau tautų užgaulės ir nebereikėtų kęsti tautų pajuokos,
— nebepaklupdysi daugiau niekad savo tautos, — tai Viešpaties
DIEVO žodis".

Izraelio atnaujinimas

[16] VIEŠPATIES žodis atėjo man: [17] "Marusis, kai Izraelio na-
mai gyveno savo pačių žemėje, jie suteršė ją savo keliais ir dar-
bais. Jų elgesys mano akivaizdoje buvo kaip nešvarumas moters
jos mėnesinių metu. [18] Išliejau ant jų savo įniršį už kraują, kurį
jie buvo išlieję krašte, ir už stabus, kuriais jie buvo jį suteršę.
[19] Išblaškiau juos tarp tautų ir jie buvo išvėtyti po kraštus, —
nubaudžiau juos, žiūrėdamas jų elgesio ir darbų. [20] Tačiau kai jie
atėjo pas tautas, — kur tik jie atėjo, — jie išniekino mano šven-
tąjį vardą tuo, kad apie juos buvo sakoma: 'Tai VIEŠPATIES
tauta, o tačiau jie turėjo išeiti iš jo krašto'. [21] Dėlei to susirūpinau
savo šventuoju vardu, kurį Izraelio namai išniekino akyse tautų,
pas kurias jie buvo atėję.
[22] Todėl sakyk Izraelio namams: 'Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: Izraelio namai, tai darysiu ne dėl jūsų, bet dėl savo
šventojo vardo, kurį jūs išniekinote akyse tautų, pas kurias
atėjote. [23] Pašventinsiu savo didį, tautose išniekintą vardą, kurį jūs
išniekinote jų akyse, — ir žinos tautos, kad aš esu VIEŠPATS,
— tai Viešpaties DIEVO žodis, — kai per jus apreikšiu jų akyse
savo šventumą. [24] Atimsiu jus iš tautų, surinksiu jus iš visų kraštų
ir parvesiu jus į jūsų žemę. [25] Nuplausiu jus tyru vandeniu, būsite
nuvalyti nuo visų savo nešvarumų, — nuo visų jūsų stabų jus
apvalysiu. [26] Duosiu jums naują širdį ir atnaujinsiu jus nauja dva-
sia. Išimsiu iš jūsų akmeninę širdį ir duosiu jums jautrią širdį.
[27] Duosiu jums savo dvasią ir padarysiu, kad gyventumėte pagal
mano įstatus, laikytumėtės mano įsakų ir juos vykdytumėte.

36,13 "Kraštas, ryjantis žmones": kraštas, kuris sunaikina savo gyventojus. Tai liudijo skaudi politinių nelaimių istorija.

[28] Tuomet jūs gyvensite krašte, kurį daviau jūsų protėviams, —
jūs būsite mano tauta ir aš būsiu jūsų Dievas. [29] Kai būsiu išgel-
bėjęs jus nuo visų jūsų nešvarumų, paliepsiu javams, kad būtų
gausūs, ir bado jums nebesiųsiu. [30] Pagausinsiu medžių vaisius
ir dirvos derlių, kad nebereikėtų jums kęsti bado gėdos tarp
tautų. [31] Tuomet atsiminsite savo nedorus kelius ir negerus dar-
bus, bjaurėsitės patys savimi dėl savo kalčių ir bjauriųjų nusikal-
timų. [32] Tai darysiu ne dėl jūsų, — tai Viešpaties DIEVO žodis,
— tebūna jums tai žinoma! Būkite sugėdinti ir gėdykitės už savo
klystkelius, Izraelio namai!'

[33] Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 'Tą dieną, kai būsiu nuva-
lęs jus nuo visų kalčių, apgyvendinsiu jūsų miestus ir bus atsta-
tyti jūsų griuvėsiai. [34] Nuniokotasis kraštas, buvęs tyrais kiek-
vieno praeivio akyse, vėl bus ariamas. [35] Žmonės sakys: 'Tas
kraštas, kadaise nuniokotas, pavirto Edeno sodu, o miestai, kadaise
tušti, nuniokoti ir sugriauti, dabar yra gyvenami ir įtvirtinami!'
[36] Tuomet tautos, išlikusios aplink jus, žinos, kad aš, VIEŠPATS,
atstačiau griuvėsius, atsodinau tyrus. Aš, VIEŠPATS, kalbėjau,
— aš ir padarysiu!'

[37] Taip kalbėjo Viešpats Dievas: 'Leisiu Izraelio namams dar
ir to iš manęs prašyti, — padauginti jų žmones kaip avis kaimenė-
je. [38] Kaip Jeruzalė yra pilna avių aukoms jos švenčių metu, taip
sugriautėji miestai bus pilni žmonių kaimenių. Tuomet jie žinos,
kad aš esu VIEŠPATS' ".

37

*Sausų kaulų slėnis**

[1] VIEŠPATIES ranka palietė mane. Jis išvedė mane VIEŠ-
PATIES dvasioje ir pastatė viduryje slėnio, kuris buvo pilnas
kaulų. [2] Jis visur vedžiojo mane tarp jų, — slėnyje jų buvo labai
daug. Jie buvo labai sausi. [3] Jis man tarė: "Marusis, ar gali šitie
kaulai atgyti?" Atsakiau: "Viešpatie DIEVE, tik tu žinai". [4] Tuomet

37,1-14 Šis regėjimas yra Izraelio tautos atstatymo pranašystė mirusiųjų prikėlimo įvaizdžiu. Regėjimo įvaizdžiui būdinga apokaliptinės išraiškos pradai. Pati prisikėlimo iš mirties tiesa dar nėra siejama su pavienio žmogaus prikėlimu iš mirusiųjų.

jis man tarė: "Pranašauk šitiems kaulams, sakyk jiems: 'Sausieji
kaulai, klausykitės VIEŠPATIES žodžio! [5] Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS šitiems kaulams: Tikėkit manim, aš įkvėpsiu jums dva-
sią, ir jūs atgysite. [6] Duosiu jums sausgysles, uždėsiu ant jūsų
raumenis, apdengsiu jus oda, suteiksiu jums alsavimą, ir atgysite.
Tuomet žinosite, kad aš esu VIEŠPATS'".

[7] Pranašavau, kaip man buvo liepta. Ir, man bepranašaujant,
staiga pasigirdo triukšmas — barškėjimas: kaulai rinkosi, kaulas
prie savo kaulo. [8] Įsižiūrėjau, ir tikėkit manim, ant jų buvo saus-
gyslės, raumenys buvo užaugę ir oda buvo juos apdengusi, bet
dvasios juose nebuvo. [9] Tuomet jis man tarė: "Pranašauk dvasiai,
pranašauk, marusis, ir sakyk dvasiai: 'Taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS: Ateik, dvasia, iš keturių vėjų ir padvelk ant šitų už-
muštųjų, kad jie atgytų'". [10] Pranašavau, kaip man buvo liepta. Ir
įėjo į juos dvasia, — jie atgijo, pakilo ant kojų nepaprastai didelė
minia.

[11] Jis kreipėsi į mane: "Marusis, šie kaulai yra visi Izraelio na-
mai. Žiūrėk! Jie sako: 'Sudžiūvo mūsų kaulai, nebėra mums vil-
ties. Esame žuvę!' [12] Todėl pranašauk jiems ir sakyk: 'Taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS: Tikėkit manim, atidarysiu jūsų kapus ir pri-
kelsiu jus iš jūsų kapų, mano tauta, ir parvesiu jus į Izraelio
žemę. [13] Jūs žinosite, kad aš VIEŠPATS, kai atidarysiu jūsų ka-
pus ir prikelsiu jus iš jūsų kapų, manoji tauta! [14] Duosiu jums sa-
vo dvasią, kad atgytumėte, parvesiu jus į jūsų žemę, kad žino-
tumėte, jog aš, VIEŠPATS, tai kalbėjau ir padariau, — tai
VIEŠPATIES žodis'".

*Du pagaliai**

[15] VIEŠPATIES žodis atėjo man: [16] "Marusis, pasiimk pagalį
ir ant jo parašyk: 'Judo ir jam ištikimų izraeliečių'. Tuomet
paimk kitą pagalį ir ant jo parašyk: 'Juozapo — Efraimo pagalys
— ir visų, jam ištikimų Izraelio namų'. [17] Suglausk juodu vieną
su kitu, kad juodu būtų sujungti tavo rankoje. [18] Kai tavo tau-

37,15-22 Simbolinis dviejų pagalių sujungimas į vieną apreiškė būsimą dviejų karalysčių — Judo ir Izraelio — sugrįžimą į vienybę Mesijui atėjus.

tiečiai klaus tavęs: 'Nejau mums nepaaiškinsi, ką nori jais
pasakyti?', 19 sakyk jiems: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Tikė-
kit manim, paimsiu Juozapo pagalį, — esantį Efraimo rankoje, —
ir jam ištikimų Izraelio giminių, uždėsiu ant jo Judo pagalį ir
padarysiu iš jų vieną pagalį, kad būtų sujungti mano rankoje'.
20 Kai pagalius, ant kurių rašysi, laikysi savo rankoje jų akivaiz-
doje, 21 sakyk jiems: 'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Tikėkit ma-
nim, paimsiu Izraelio žmones iš tautų, pas kurias jie buvo išėję,
surinksiu juos iš visur ir parvesiu į jų pačių kraštą. 22 Padarysiu
juos viena tauta krašte — Izraelio kalnuose, — vienas karalius bus
jų visų karaliumi. Niekad daugiau jie nebebus dvi tautos, niekad
daugiau nebebus padalinti į dvi karalystes. 23 Niekad daugiau jie
nebesusiterš savo stabais ir bjaurybėmis ar kitais savo nusikalti-
mais. Išgelbėsiu juos iš visų atsimetimo darbų, kuriais jie nusidėjo,
ir nuvalysiu juos. Tuomet jie bus mano tauta, ir aš būsiu jų Dievas.
24 Mano tarnas Dovydas bus jų karalius, — visi turės vieną
ganytoją. Jie gyvens pagal mano įsakus ir vykdys mano įstatus.
25 Jie gyvens krašte, kurį daviau savo tarnui Jokūbui ir kuriame
gyveno jūsų protėviai, — jie, ir jų vaikai, ir jų vaikų vaikai, ten
gyvens per amžius, ir mano tarnas Dovydas amžinai bus jų vadas.
26 Padarysiu su jais taikos sandorą, — ji bus su jais amžina san-
dora. Laiminsiu juos ir padauginsiu, pastatysiu amžiams jų tarpe
sau šventovę. 27 Jų tarpe bus mano padangtė: aš būsiu jų Dievas,
ir jie bus mano tauta. 28 Tuomet tautos žinos, kad aš, VIEŠPATS,
pašventinu Izraelį, kai mano šventovė bus jų tarpe per amžius'".

*38**

Magogo karaliui Gogui

1 VIEŠPATIES žodis atėjo man: 2 "Marusis, atsisuk veidu į
Magogo kraštą — į Gogą,* vyriausiąjį Mešecho ir Tubalo vadą.
Pranašauk jam 3 ir sakyk: Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 'Aš

38,1-39,20 Šie pranašavimai prieš Gogą siejasi arba su būsimu istorinio priešo įsiveržimu į Izraelio žemę, arba su apokaliptinėmis grumtynėmis tarp Dievo ir blogio pasaulio pabaigoje — laiko baigmėje.

38,2 "Gogas": vardas yra simbolinis, tačiau sietinas su Lydijos karaliumi Gyges.

esu prieš tave, Gogai, vyriausiasis Mešecho ir Tubalo vade! 4 Vaikysiu tave aplinkui, įversiu kablius tau į nasrus, išvesiu tave ir visą tavo kariauną, — žirgus ir raitelius, visus šauniai šarvuotus, — didžiulę minią, visus su skydais ir šarvais, mosuojančius kalavijais. 5 Tarp jų yra Persija, Kušas ir Putas, visi su skydais ir šalmais, 6 Gomeras ir visi jo pulkai, Bet-Togarma iš tolimosios šiaurės ir jos pulkai, — su tavimi yra daug tautų. 7 Pasiruošk ir būkite pasiruošę tu ir visi tavo pulkai, sutelkti aplink tave. Laikykitės mano atsargoje. 8 Praeis daug dienų, kol bus duotas tau įsakymas — metų baigmėje žygiuosi prieš kraštą, atgaivintą po sunaikinimo, į kraštą žmonių, surinktų iš daug tautų, — prieš Izraelio kalnus, ilgą laiką buvusius tyrais, — prieš žmones, surinktus iš tautų ir nūnai visus gyvenančius saugiai. 9 Ateisi kaip pakylanti audra, kaip žemę dengiantis debesis drauge su visais savo pulkais, ir daug tautų eis kartu su tavimi'.

10 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 'Tą dieną ateis mintys tau į širdį ir sumanysi nedoras užmačias'. 11 Sakysi sau: 'Pakilsiu prieš beginklių kaimų kraštą, užpulsiu taikius ir saugiai gyvenančius žmones, — visus, gyvenančius be mūro sienų, neturinčius nei užkaiščių, nei durų', 12 eisi paimti grobį ir plėšikauti, užpulti vėl atstatytus griuvėsius ir tautą, surinktą iš tautų, turtėjančią galvijais ir gėrybėmis, gyvenančią prie žemės šerdies.* 13 Šeba ir Dedanas, Taršišo pirkliai ir visi jo jauni galiūnai klaus tave: 'Argi tu atėjai imti grobio? Argi sutelkei savo kariauną plėšikauti, išnešti sidabrą ir auksą, išvogti galvijus ir gėrybes, prisiplėšti daug grobio?'

"Magogas": šis žodis, atrodo, yra akadiškas išsireiškimas: "mat-God", t.y. Gogo kraštas. "Mešechas ir Tubalas", o taip ir "Gomeras ir Bet-Tagorma" buvo šalys prie Juodosios jūros. "Šiaurė": įprastinis žodis paženklinti kryptį, iš kurios ateidavo priešas į Palestiną. Žr. Jer 1,13-14.

38,12 "Tautą...gyvenančią prie žemės šerdies": žodžiu "šerdis" yra verčiamas hebraiškas žodis "tabur", t.y. bamba, arba centras. Izraelio tauta ir Jeruzalė su Šventykla buvo laikoma žemės centru — šerdimi (žr. Ez 5,5). Daugelis senovės tautų savo kraštus ženklindavo žodžiu "bamba" — graikiškai "omphalos", t.y. žemės centru, šerdimi.

14 Todėl, marusis, pranašauk ir sakyk Gogui: 'Taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS: Argi tos dienos tu nežinosi, kai mano tauta
Izraelis gyvens saugiai, tu nežinosi? 15 Ateisi iš savo vietos toli-
miausiame šiaurės pakraštyje, tu ir daug tautų drauge su tavimi,
— visi raiti ant žirgų, didžiulė kariauna ir galinga kariuomenė,
— 16 ir pakilsi prieš mano tautą Izraelį kaip debesis kad užden-
gia žemę. Dienų baigmėje aš atvesiu tave prieš savo kraštą, kad
tautos pažintų mane, kai per tave, Gogai, parodysiu savo šventu-
mą jų akyse'.
17 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 'Juk esi tas, apie kurį
anomis dienomis kalbėjau per savo tarnus, Izraelio pranašus, pra-
našavusius per metų metus tomis dienomis, kad atvesiu tave prieš
juos!' 18 Tą dieną, kai Gogas įkels koją į Izraelio žemę, — tai
Viešpaties DIEVO žodis, — užvirs mano pyktis. 19 Savo pavyde
ir pykčio įniršyje pareiškiu: 'Tą dieną Izraelio krašte bus didelis
žemės drebėjimas. 20 Žuvys jūroje, paukščiai padangėse, žvėrys
laukuose, visi ropojantys žeme ropliai ir visi žmonės žemėje
drebės prieš mane. Kalnai bus nuversti, uolos virs, visi mūrai grius
žemėn. 21 Tuomet pašauksiu prieš Gogą kalaviją visuose savo kal-
nuose, — tai Viešpaties DIEVO žodis, — kiekvieno kalavijas bus
pakeltas prieš savo brolį. 22 Nubausiu jį maru ir kraujo praliejimu,
lysiu ant jo ir jo pulkų, — ant visų su juo esančių tautų, — liū-
ties pyla ir kruša, ugnimi ir siera. 23 Taip apreikšiu savo didybę ir
šventumą daugelio tautų akyse. Tuomet jie žinos, kad aš esu
VIEŠPATS'".

39

Gogo kariaunos sunaikinimas

1 "O tu, marusis, pranašauk Gogui ir sakyk: 'Taip kalbėjo
Viešpats DIEVAS: Aš esu prieš tave, Gogai, vyriausias Mešecho
ir Tubalo vade! 2 Vaikysiu tave aplinkui, skatinsiu tave, pakelsiu
tave iš tolimiausios šiaurės ir vesiu tave prieš Izraelio kalnus.
3 Išmušiu lanką tau iš kairės rankos ir išmesiu tau iš dešinės ran-
kos strėles. 4 Ant Izraelio kalnų žūsi, — tu ir visi tavo pulkai ir
esančios su tavimi tautos. Visokiems plėšriems paukščiams ir lau-
kiniams žvėrims atiduosiu tave ryti, 5 kai gulėsi atvirame lauke,
nes aš taip kalbėjau, — tai Viešpaties žodis'. 6 Siųsiu ugnį prieš

Magogą ir tuos, kurie saugiai gyvena pajūrio kraštuose, — jie ži-
nos, kad aš esu VIEŠPATS.
7 Padarysiu, kad mano vardas būtų žinomas mano tautoje
Izraelyje, daugiau nebeleisiu, kad mano vardas būtų niekinamas,
— visos tautos žinos, kad aš, VIEŠPATS, esu šventas Izraelyje.
8 Tikėk manim, ji atėjo! Ji įvyko, — tai Viešpaties DIEVO žodis!
Tai yra diena, apie kurią kalbėjau.
9 Tuomet išeis Izraelio miestų gyventojai ir sudės ginklus į
ugnį ir sudegins — skydus ir šarvus, lankus ir strėles, vėzdus ir
ietis, — jais septynerius metus kūrens ugnį. 10 Nerinks malkų
laukuose, nekirs medžių miškuose, nes ginklais kūrens ugnį. Jie
apiplėš tuos, kurių buvo plėšiami, ir apgrobs tuos, kurių buvo ap-
grobiami, — tai Viešpaties DIEVO žodis'".

Gogo laidotuvės

11 "Tą dieną duosiu Gogui vietą kapui Izraelyje — Abarimų*
slėnyje į rytus nuo Jūros. Jis bus uždarytas keleiviams, nes ten
bus palaidoti Gogas ir visa jo kariauna, ir bus pavadintas Hamon-
Gogo* slėniu. 12 Izraelio namai, norėdami apvalyti kraštą, praleis
septynis mėnesius juos laidodami. 13 Visi krašto žmonės juos lai-
dos. Tai bus jiems garbė tą dieną, kai apreikšiu savo šlovę, — tai
Viešpaties DIEVO žodis. 14 Bus paskirti vyrai, kad nuolat ke-
liautų po kraštą ir laidotų tuos, kurie guli nepalaidoti, idant apva-
lytų kraštą. Jie ieškos septynis mėnesius. 15 Kai ieškotojai, keliau-
dami po kraštą, užtiks žmogaus kaulą, jie pastatys prie jo žen-
klą, kad duobkasiai palaidotų jį Hamon-Gogo slėnyje. 16 Taip pat
ir miesto vardas bus Hamona.* Taip bus apvalomas kraštas.
17 O tu, marusis, taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: Šauk
kiekvienam skraidančiam paukščiui ir visiems laukiniams žvėrims:

39,11 "Abarimų slėnis": Moabo Abarimų kalnuose į rytus nuo Negyvosios jūros ir Jordano upės. "Hamon-Gogas": Gogo gauja.

39,16 "Hamona": Gauja.

'Rinkitės ir ateikite! Rinkitės iš visur aplinkui į aukos šventę, kurią
jums ruošiu — didžią aukos šventę Izraelio kalnuose, — jūs
rysite mėsą ir gersite kraują. 18 Rysite galiūnų kūnus ir gersite
žemės vadų kraują — avinų, ėriukų, ožių, jaučių, — visų Bašano
peniukšlių. 19 Rysite riebumų lig sotumo ir gersite kraują lig
pasigėrimo aukos šventėje, kurią jums ruošiu. 20 Prie mano stalo
pasisotinsite žirgais ir raiteliais, galiūnais ir visokio rango
kareiviais, — tai Viešpaties DIEVO žodis'".

Izraelio atkūrimas

21 "Taip aš parodysiu savo šlovę tautoms. Visos tautos pa-
matys teismą, kurį padariau, ir ranką, kuria jas valdžiau. 22 O Izrae-
lio namai nuo tos dienos ir visad žinos, kad aš esu VIEŠPATS, jų
Dievas. 23 Ir tautos supras, kad Izraelio namai buvo ištremti tik
dėl savo kaltės, nes jie nebuvo man ištikimi. Todėl nuo jų
paslėpiau savo veidą, juos atidaviau į jų priešų rankas, ir jie kri-
to, visi kaip vienas, nuo kalavijo. 24 Pasielgiau su jais pagal jų
susiteršimą bei nusikaltimus ir paslėpiau nuo jų savo veidą.

25 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: 'O dabar aš sugrą-
žinsiu Jokūbo tremtinius, pasigailėsiu visų Izraelio namų ir būsiu
pavydus dėl savo švento vardo. 26 Jie, gyvendami saugiai ir nieko
nebijodami savo krašte, užmirš savo gėdą ir visą neištikimybę,
kuria man nusikalto, 27 kai aš būsiu juos sugrąžinęs iš tautų,
surinkęs iš jų priešų kraštų ir parodęs per juos daugelio tautų akyse
savo šventumą. 28 Tuomet jie žinos, kad aš esu VIEŠPATS, jų
Dievas, dėl to, kad ištrėmiau juos tarp tautų ir vėl surinkau juos į
jų pačių žemę, kitur nė vieno nepalikdamas. 29 Niekad daugiau
nebeslėpsiu nuo jų savo veido, nes išliesiu savo dvasią ant Izrae-
lio namų, — tai Viešpaties DIEVO žodis'".

3. Pranašavimai apie Naująją Jeruzalę

*40**

Naujosios Šventyklos regėjimas

1 Dvidešimt penktais mūsų tremties metais, metų pradžioje,
dešimtą mėnesio dieną, praėjus keturiolikai metų nuo miesto
sunaikinimo, tą pačią dieną, palietė mane VIEŠPATIES ranka, ir
jis vedė mane į ten. 2 Ir nuvedė mane dieviškais regėjimais į
Izraelio kraštą ir pastatė ant labai aukšto kalno, kur pietų pusėje
stovėjo tarsi miesto sandara. 3 Kai jis mane ten atvedė, žiūriu,
vyras, kurio išvaizda spindėjo lyg žalvaris, su linine virve ir ma-
tuojamąja nendre rankoje, — stovėjo jis vartuose. 4 Vyras tarė
man: "Marusis, gerai įsižiūrėk, atidžiai įsiklausyk ir įsidėk į širdį
visa, ką tau parodysiu, nes esi tam čia atvestas, kad tai tau paro-
dyčiau. Visa, ką matysi, paskelbk Izraelio namams".
5 Žiūriu, apie šventyklos {vietą} iš lauko pusės aplinkui visur
siena. Matuojamoji nendrė vyro rankoje buvo šešių uolekčių*
ilgumo, — kiekvienos uolekties ilgumas buvo uolektis su plaš-
taka*. Jis pamatavo sienos storį viena nendre ir aukštį viena nen-
dre. 6 Tuomet jis įėjo į rytinius vartus,* ir, kopdamas jų laiptais,
pamatavo vartų slenkstį viena nendre, — slenkstis buvo vienos

---

40,1-48-35 Šio ilgo Naujojo Izraelio regėjimo data — 573 m. balandžio mėn. 28 d. Jo turinį sudaro Šventykla ir nurodymai kaip ja rūpintis. Be to, nurodoma ir kaip turės žydų tauta tarnauti Dievo užmojui istorijoje po tremties Babilone. Monarchijos žlugimas ir tremtis sukūrė visiškai naują būklę Sandoros tautai. Pranašas Ezekielis yra laikomas judaizmo pradininku. Mat Sandoros tikėjimas pradėjo reikštis nauja išraiška, atspindinčia naująją būklę ir istorines sąlygas. Sandoros tikėjimas ne tik giliai pergyveno monarchijos žlugimą ir tremtį, bet ir brendo, — tapo gilesnis ir turtingesnis.

40,5 "Uolektis": ilgio mastas — 45 cm. Tuomet buvo naudojamos dvi uolektys ilgiui matuoti: paprasta — 45 cm ir "didžioji uolektis" — maždaug 52 cm. Paprastoji apėmė šešias plaštakas, o didžioji — septynias. Ezekielis turi mintyje didžiąją uolektį.

40, 6-17 Rytiniai vartai į išorinį Šventyklos kiemą aprašomi tiksliau, negu šiauriniai ir pietiniai vartai, nors jiedu turėjo tokius pat matmenis. Vidinio kiemo vakariniame šone vartų nebuvo, nes ten stovėjo didžiulis pastatas (žr. Ez 41,12).

nendrės ilgumo. Ten buvo [7] sargybinių, kiekviena jų išilgai viena
nendrė ir skersai viena nendrė, su penkių uolekčių tarpu tarp sar-
gybinių, ir slenkstis prie vidinio vartų prieangio skersai viena
nendrė. [8] Jis pamatavo ir vidinį vartų prieangį viena nendre.
[9] Tuomet pamatavo vartų prieangį aštuoniomis uolektimis, jo šu-
lus dviem uolektimis, — vartų prieangis buvo viduje. [10] Kiek-
vienoje rytinių vartų pusėje buvo po tris sargybines, jos visos to
paties dydžio ir jų šulai kiekvienoje pusėje to paties dydžio.
[11] Tuomet jis pamatavo vartų angą dešimčia uolekčių, o patys
vartai skersai turėjo trylikos uolekčių plotį. [12] Priešais sargybines
iš abiejų šonų buvo vienos uolekties užtvara; sargybinės turėjo po
šešias uolektis skersai ir išilgai. [13] Jų angos buvo viena prieš kitą
skersai vartų praeigą, kai pamatavo vartų plotį nuo vienos sargy-
binės galo iki kitos sargybinės galo, jis gavo dvidešimt penkias
uolektis. [14] Jis pamatavo taip pat ir prieangį šešiasdešimčia uo-
lekčių ir vartus prie šulo kiekviename kiemo šone. [15] Nuo vartų
priekio prie įėjimo lig vidinio vartų prieangio galo buvo penkias-
dešimt uolekčių. [16] Sargybinės ir jų šulai turėjo langus su lan-
ginėmis visur aplinkui vartų viduje, ir prieangiai turėjo langus vi-
sur aplinkui viduje, o šulai buvo papuošti palmėmis.

[17] Tuomet jis nuvedė mane į išorinį kiemą* su kambariais ir
grįsta asla visur aplink kiemą. Ant grįstosios aslos buvo trisde-
šimt kambarių. [18] Ši grįstoji asla, siekusi vartų šonus ir atitikusi jų
grindiniui, buvo žemutinė asla. [19] Jis pamatavo nuotolį nuo žemu-
tinių vartų vidinio priekio lig vidinio kiemo išorinio priekio šim-
tu uolekčių.

Taip buvo rytiniame ir šiauriniame šone. [20] Tuomet jis pama-
tavo išorinio kiemo vartus į šiaurės pusę, — jų ilgį ir plotį. [21] Jų
sargybinės, po tris kiekvienoje pusėje, jų šulai ir prieangis buvo
to paties dydžio kaip ir pirmųjų vartų — ilgumas penkiasdešimt
uolekčių, o platumas dvidešimt penkių uolekčių. [22] Jų langai,
prieangis ir palmės buvo to paties dydžio kaip ir vartų į rytų
pusę. Iš lauko į juos aukštyn vedė septyni laiptai, o jų prieangis
buvo viduje. [23] Priešais šiaurinius vartus, panašiai kaip priešais
rytinius vartus, buvo vartai į vidinį kiemą, — jis išmatavo nuotolį
nuo vartų lig vartų šimtu uolekčių.

[24] Tuomet jis pavedė mane pietų link, žiūriu, ten vartai į
pietų pusę. Jis pamatavo jo šulus ir prieangį, — ir tie turėjo tuos
pačius matmenis kaip ir kiti. [25] Vartuose ir jų prieangyje visur

aplinkui buvo langai kaip kitų langai, — vartų ilgumas penkias-
dešimt uolekčių, o platumas dvidešimt penkios. [26] Iš lauko į juos
aukštyn vedė septyni laiptai, o jų prieangis buvo viduje. Jų šulai
buvo papuošti palmėmis, viena viename šone, o kita kitame. [27] Ir
vidinio kiemo pietų pusėje buvo vartai, — jis išmatavo nuotolį
nuo tų vartų lig pietinių vartų šimtu uolekčių.

[28] Tuomet jis atvedė mane pro pietinius vartus* į vidaus
kiemą. Jis pamatavo pietinius vartus, — jie turėjo tokius pat mat-
menis kaip ir kiti. [29] Jų sargybinės, šulai ir prieangis buvo to paties
dydžio kaip ir kitų. Vartuose ir jo prieangyje langai visur aplinkui,
jų ilgumas penkiasdešimt uolekčių, o platumas dvidešimt penkios
uolektys. [30] Abiejuose šonuose prieangiai, — dvidešimt penkių
uolekčių ilgumo ir penkių uolekčių platumo. [31] Vartų prieangis
buvo išorinio kiemo pusėje, palmės puošė jo šulus, o jo laiptai
turėjo aštuonias pakopas.

[32] Tuomet jis nuvedė mane į vidaus kiemą rytų pusėje ir pa-
matavo vartus, — jie turėjo tokius pat matmenis kaip ir kiti. [33] Jų
sargybinės, šulai ir prieangis buvo to paties dydžio kaip ir kiti.
Vartuose ir jo prieangyje langai visur aplinkui, jų ilgumas penkias-
dešimt uolekčių, o platumas dvidešimt penkios uolektys. [34] Vartų
prieangis buvo išorinio kiemo pusėje, palmės puošė jo šulus abie-
juose šonuose, o jo laiptai turėjo aštuonias pakopas.

[35] Tuomet jis atvedė mane prie šiaurinių vartų ir juos pa-
matavo, — jie turėjo tuos pačius matmenis kaip ir kiti. [36] Jų sar-
gybinės, šulai ir prieangis buvo to paties dydžio kaip ir kiti su
langais visur aplinkui. Jų ilgumas buvo penkiadešimt uolekčių ir
platumas dvidešimt penkios. [37] Jų prieangis buvo išorinio kiemo
pusėje, palmės puošė jo šulus abiejuose šonuose, o jo laiptai tu-
rėjo aštuonias pakopas.

[38] Šių vartų prieangyje buvo durys į kambarį, kuriame turėjo
būti nuplaunamos deginamosios aukos. [39] Vartų prieangio viduje
buvo du stalu viename šone ir du stalu kitame šone, ant kurių bū-
davo skerdžiama ir deginamoji auka, ir auka už nuodėmę, ir auka
už kaltę. [40] Lauke, palei prieangio sieną, prie šiaurinių vartų įėji-

40,28-37 Vartai į vidinį Šventyklos kiemą lygiavosi su vartais į išorinį kiemą, tačiau jų prieangiai buvo ne vidaus, bet lauko pusėje.

mo į prieangį, buvo du stalu ir kitame vartų prieangio šone buvo
du stalu. 41 Taigi keturi stalai buvo viduje ir keturi stalai lauke už
vartų — aštuoni stalai iš viso — ant kurių turėjo būti sker-
džiamos aukos. 42 Keturi stalai, skirti deginamajai aukai, buvo iš
tašytų akmenų, pusantros uolekties ilgumo, pusantros uolekties
platumo ir vienos uolekties aukštumo. Ant jų turėjo būti dedami
įrankiai, kuriais deginamosios atnašos ir aukos buvo skerdžiamos.
43 Viduje plaštakos platumo kabliai buvo pritvirtinti visur aplinkui,
ant stalų turėjo būti kraunama aukų mėsa.

44 Vidaus kieme šalia vidinių vartų buvo kambariai gies-
mininkams: vienas prie šono šiaurinių vartų, kurie buvo atgręžti į
pietus, o kitas prie šono rytinių vartų, kurie buvo atgręžti į šiau-
rę. 45 Jis man paaiškino: "Į pietų pusę atgręžtas kambarys yra ku-
nigams, tarnaujantiems šventykloje, 46 o kambarys, atgręžtas į
šiaurės pusę, yra kunigams, kurie tarnauja prie aukuro. Jie yra
Zadoko palikuonys,* — tik jie vieni iš Levio palikuonių gali ar-
tintis prie VIEŠPATIES jam tarnauti". 47 Jis pamatavo kiemą, —
išilgai šimtu uolekčių ir skersai šimtu uolekčių. Jis buvo ke-
turkampis. Aukuras stovėjo priešais šventyklą.

Šventyklos prieangis

48* Tuomet jis atvedė mane į šventyklos prieangį ir išmatavo
prieangio šulus penkiomis uolektimis viename šone ir penkiomis
uolektimis kitame šone. Vartų plotis buvo keturiolika uolekčių.
Šoninės vartų sienos buvo trijų uolekčių viename šone ir trijų
uolekčių kitame. 49* Prieangio ilgumas buvo dvidešimties uolekčių
ir platumas dvylikos uolekčių, į jį aukštyn vedė dešimt pakopų,
kiekviename šone prie šulų stovėjo kolonos.

40,46 "Zadoko palikuonys": Saliamono laikų vyriausiojo kunigo Zadoko palikuonys. Senajame Testamente kunigystės užduotis buvo paveldima. Žr. 2 Sam 15,24-29; 1 Kar 1,32-34; 2,35.

40,48-51 Ezekielio regėjimo Šventykla atspindi Saliamono statytos Šventyklos aprašą. Žr. 1 Kar 6.

40,49-41,4 Trys pagrindinės Šventyklos padalos: Prieangis, hebraiškai "Ulam", Šventoji — "Hekal" ir Šventų Šventoji — Debir.

41

Šventyklos Šventoji

1 Tuomet jis privedė mane prie šventosios ir pamatavo šu-
lus, — jų storumas viename ir kitame šone buvo šešios uolektys.
2 Įėjimo anga buvo dešimties uolekčių, o įėjimo angos šoninės
sienos buvo penkių uolekčių viename ir kitame šone. Jis pamata-
vo šventosios ilgį — keturiasdešimt uolekčių ir jos plotį dvidešimt
uolekčių.

Šventyklos Šventų šventoji

3 Įėjęs į {šventų šventosios} vidų, jis pamatavo įėjimo an-
gos šulus — dvi uolektys, įėjimo angos platumą — šešios uolek-
tys ir įėjimo angos šonines sienas — septynios uolektys. 4 Jis pa-
matavo ir kambario už šventosios ilgį dvidešimčia uolekčių ir plotį
dvidešimčia uolekčių. Ir tarė man: “Tai šventų šventoji”.

Šoniniai Šventyklos kambariai

5 Tuomet jis pamatavo šventyklos sieną, — ji buvo šešių
uolekčių storumo, — ir visur aplink šventyklą esančių šoninių
kambarių platumą — keturios uolektys. 6 Šoniniai kambariai buvo
vienas ant kito trijuose aukštuose, po trisdešimt kiekviename
aukšte. Visur aplinkui šventyklos sieną buvo iškyšuliai šoniniams
kambariams pritvirtinti, kad jie nesiremtų į šventyklos sieną.
7 Takas į šoninius kambarius aukštuose skyrėsi platumu, nes jų
sąranga turėjo laiptus aplink visą šventyklą. Todėl šoninių kam-
barių sąranga platėjo nuo aukšto į aukštą. Nuo žemiausio aukšto
buvo kopiama į aukščiausią per vidurinį aukštą.
8 Pastebėjau, kad šventykla turėjo visur aplinkui grįstą pakylą
— šoninių kambarių pamatus, — jie buvo vienos šešių uolekčių
nendrės aukščio. 9 Išorinės šoninių kambarių sienos storumas bu-
vo penkių uolekčių, o tarpas tarp šventyklos šoninių kambarių 10
ir tarp kiemo kambarių turėjo dvidešimties uolekčių platumą
aplinkui visą šventyklą. 11 Šoniniai kambariai buvo atgręžti į atvirą
vietą, vienos durys šiaurės šone, o kitos durys pietų šone. Atviro-
sios vietos plotis buvo penkios uolektys visur aplinkui.

Pastatas vakariniame Šventyklos kiemo šone

[12] Pastatas*, kuris buvo atgręžtas į šventyklos kiemą vaka-
rinėje pusėje, turėjo septyniasdešimties uolekčių platumą, pastato
siena visur aplinkui buvo penkių uolekčių storumo, o ilgumas
devyniasdešimt uolekčių. [13] Tuomet jis pamatavo šventyklos ilgį
— šimtas uolekčių, kiemas ir pastatas bei jo sienos — šimtas
uolekčių. [14] Pamatavo ir rytinį šventyklos šoną bei kiemą — šim-
tas uolekčių. [15] Tuomet jis pamatavo ilgį ir pastato, kuris buvo at-
gręžtas į kiemą vakarinėje pusėje, bei jo prieangius iš abiejų pu-
sių vienu šimtu uolekčių.

Šventyklos vidus

Šventyklos šventoji, vidus ir kiemo prieangiai [16] buvo visur
aplinkui apmušti lentelėmis, visi trys turėjo nišose langus su
pinučiais. Nuo slenksčio šventykla visur aplinkui buvo apmušta
medžiu nuo grindų iki langų {dabar langai buvo uždengti}, [17] lig
durų viršaus, net namo viduje ir iš lauko pusės. Vidus ant visų
sienų visur aplinkui ir šventojoje buvo išpuoštas raštavimu. [18] Jį
sudarė kerubai ir palmės, palmė tarp kerubo ir kerubo. Kiekvie-
nas kerubas turėjo du veidus: [19] žmogaus veidą, atgręžtą į palmę
iš vienos pusės, ir liūto veidą, atgręžtą į palmę iš kitos pusės. Tai
buvo pakartota visur šventykloje, — [20] kerubai ir palmės buvo
įraižyti ant sienos nuo aslos lig viršum durų.
[21] Šventosios durų staktos buvo keturkampės. [22] Priešais
šventų šventąją stovėjo pavidalas, kuris atrodė lyg medinis au-
kuras*, — trijų uolekčių aukščio, dviejų uolekčių ilgio ir dviejų
uolekčių pločio. Aukuro kampai, pakoja ir sienos buvo iš medžio.
Jis man tarė: "Tai stalas, stovintis prieš VIEŠPATĮ". [23] Šventoji ir
šventų šventoji turėjo dvejas duris. [24] Abejos durys turėjo dvi su-
veriamas puses, — dvi suveriamos pusės vienoms durims ir dvi
suveriamos pusės kitoms. [25] Ant navos durų buvo įraižyti kerubai
ir palmės taip, kaip buvo įraižyti ant sienų. Lauke, prieangio prie-
kyje, buvo stoginė iš medžio. [26] Ant šoninių prieangio sienų buvo
langai nišose ir palmės ant abiejų šonų.

41,12 "Pastatas": šio pastato paskirtis tiksliau nėra aptarta.
41,22 "Medinis aukuras": smilkalų aukoms, stovintis šventojoje prie įėjimo į šventų šventąją.

42

Buitiniai pastatai prie Šventyklos

1 Tuomet jis vedė mane per šiaurinius vartus į išorinį kiemą
ir privedė prie kambarių, buvusių priešais šventyklos kiemą ir pas-
tato šiauriniame šone. 2 Pastato ilgis šiauriniame šone buvo šimtas
uolekčių ir plotis — penkiasdešimt. 3 Skersai, už dvidešimties
uolekčių, priklausančių vidaus kiemui, ir atgręžti į grindinį, pri-
klausantį išoriniam kiemui, buvo kambariai — stoginė ant stoginės
per tris aukštus. 4 Ties kambariais, iš vidaus pusės, buvo dešimties
uolekčių platumo ir šimto uolekčių ilgumo takas, o įėjimas į
kambarius buvo šiaurės pusėje. 5 Viršutinio aukšto kambariai bu-
vo siauresni, negu kambariai žemutiniame ir viduriniame pastato
aukšte, nes jame stoginei buvo paimta daugiau vietos. 6 Jie buvo
visuose trijuose aukštuose, bet kolonų, kaip kad kiemų kolonos,
neturėjo, todėl viršutinio aukšto kambariai ir buvo siauresni, negu
žemiau esantys vidurinio ir žemutinio aukšto kambariai. 7 Siena
lauke, lygiagreti su kambariais ir priešais kambarius, išorinio kie-
mo pusėje, turėjo penkiasdešimt uolekčių ilgį. 8 Ir kambariai
išorinio kiemo pusėje buvo penkiasdešimt uolekčių ilgio, bet
kambariai priešais šventyklą buvo šimto uolekčių ilgumo. 9 Po ši-
tais kambariais buvo įėjimas, — reikėjo eiti iš rytų pusės, norint
įeiti į juos iš išorinio kiemo, 10 kur prasidėjo išorinė siena.

Ir pietiniame šone, priešais kiemą ir pastatą, buvo kambarių
11 irgi su taku priekyje. Jie buvo panašūs į kambarius šiauriniame
šone: tokio pat ilgumo ir platumo, su tokiais pats išėjimais, įren-
gimais ir durimis. 12 Įėjimai į kambarius pietiniame šone buvo
pasiekiami per įėjimą atitinkamo tako pradžioje iš rytų pusės
palei vidaus sieną.

13* Tuomet jis kreipėsi į mane: "Šiauriniai kambariai ir pieti-
niai kambariai priešais kiemą yra šventi kambariai, kur kunigai,
tarnaujantieji VIEŠPAČIUI, valgys švenčiausias atnašas. Tenai jie
pasidės švenčiausias atnašas, — ir grūdų atnašas, ir atnašas už
nuodėmę, ir atnašas už kaltę, — nes ta vieta yra šventa. 14 Kuni-
gai, įėję į šventąją vietą, neišeis į išorinį kiemą, nepalikę ten

42,13 Šių kambarių paskirtis vėl ir plačiau paaiškinama Ez 46,19-20.

drabužių, kuriais apsirengę tarnauja, nes jie yra šventi. Prieš eidami į žmonėms skirtą vietą, jie turi apsivilkti kitais drabužiais".
[15] Pabaigęs matuoti šventyklos vidų, jis išvedė mane pro ry-
tinius vartus ir pamatavo jos plotą visur aplinkui. [16] Matuojamąja
nendre pamatavo rytinį šoną — penki šimtai uolekčių matuojamąja
nendre. Tuomet apsuko [17] ir pamatavo šiaurinį šoną — penki šim-
tai uolekčių matuojamąja nendre. [18] Apsuko ir pamatavo pietinį
šoną — penki šimtai uolekčių matuojamąja nendre. [19] Atsisuko į
vakarinį šoną ir pamatavo — penki šimtai uolekčių matuojamąja
nendre. [20] Jis pamatavo šventyklos plotą iš visų keturių šonų. Jis
turėjo aplinkui penkių šimtų uolekčių ilgumo ir penkių šimtų uolekčių platumo sieną, kuri skyrė pašventintą vietą nuo paprastos.

43

Dieviškasis Artumas sugrįžta į Šventyklą

[1] Tuomet jis atvedė mane prie rytinių vartų. [2] Žiūriu, Izraelio
Dievo šlovė artinosi iš rytų, jos ūžesys kaip šniokštimas galingų
vandenų, ir žemė spindėjo nuo jo artumo. [3] Regėjimas, kurį ma-
čiau, buvo kaip regėjimas, kurį buvau matęs, kai jis atėjo sunaikinti miesto, ir kaip regėjimas, kurį buvau matęs prie Kebaro
upės. Veidu puoliau žemėn. [4] VIEŠPATIES šlovei įėjus į šventyklą
pro rytų vartus, [5] dvasia pakėlė mane ir nuvedė į vidaus kiemą.
Žiūriu, šventykla buvo sklidina VIEŠPATIES šlovės.
[6] Vyrui stovint šalia manęs, išgirdau kažką kalbantį į mane iš
šventyklos. [7] Jis man sakė: "Marusis, tai mano sosto vieta ir vieta
mano kojų padams. Amžiais čia tarp Izraelio žmonių gyvensiu.
Izraelio namai nebeterš daugiau mano švento vardo, — nei jie,
nei jų karaliai, — savo kekšavimu ir savo karalių lavonais, jiems
numirus. [8] Kai jie dėjo savo slenkstį prieš mano slenkstį* ir savo

43,8 "Kai jie dėjo savo slenkstį prieš mano slenkstį": prieštremtinio laikotarpio metu Šventykla ir karaliaus rūmai priklausė tam pačiam pastatų junginiui. Fizinis pastatų artumas gundė karalius, — pavyzdžiui, Ahazą ir Manasą, — laikyti Dievo šventyklą savo privačia koplyčia ir paversti ją pagonių dievų garbinimo vieta. Naujajame Izraelyje Šventykla yra nepriklausoma, net fiziškai, nuo valstybės teisėtvarkos. Žr. Ez 45,7-8.

staktas prieš mano staktas taip, kad tarp manęs ir jų teliko tik
siena, jie suteršė mano šventą vardą savo bjauriais nusikaltimais,
kurių jie pridarė, ir aš iš pykčio juos sunaikinau. [9] Dabar teatitolina
savo kekšavimą ir savo karalių lavonus nuo manęs, ir aš gyven-
siu jų tarpe amžinai.
[10] O tu, marusis, parodyk Izraelio namams, šventyklą, — teiš-
matuoja jos metmenis, tesusigėsta savo bjaurių nusikaltimų. [11] Kai
jie susigės dėl viso, ką padarė, pamokyk juos apie šventyklos pla-
ną, jos įrengimą, išėjimus ir įėjimus, — visą jos planą, — visus
jos planą liečiančius įstatus ir nurodymus. Surašyk tai jiems
matant, kad jie ištikimai laikytųsi jos viso plano ir visų jos nuo-
statų. [12] Toks yra šventyklos kalno viršuje įstatymas: visas plotas
aplinkui bus švenčiausias. Šitoks yra šventyklos įstatymas.

Aukuras

[13] Šitie yra uolektimis aukuro* matmenys {uolektį sudaro
uolektis ir plaštaka}: jo pagrindas bus vienos uolekties aukščio ir
vienos uolekties pločio su vieno sprindžio platumo apvadu aplink
jo kraštus. Aukuro aukštis bus šitoks: [14] nuo pagrindo ant žemės
lig vienos uolekties platumo apatinės briaunos dvi uolektys, o
nuo mažosios briaunos lig vienos uolekties platumo didžiosios
briaunos — keturios uolektys. [15] Aukuro židinys bus keturių uo-
lekčių aukščio, keturi ragai kyšos aukštyn nuo aukuro židinio.
[16] Aukuro židinys bus keturkampis, — dvylikos uolekčių ilgumo
ir dvylikos uolekčių platumo. [17] Ir briauna bus keturkampė, — ke-
turiolikos uolekčių ilgumo ir keturiolikos uolekčių platumo su
pusės uolekties pločio apvadu aplinkui. Altoriaus pagrindas ap-
linkui bus vienos uolekties, o jo laiptai bus atgręžti į rytus".
[18] Tuomet jis tarė man: "Marusis, — taip kalbėjo Viešpats
DIEVAS, — šitie yra aukuro nuostatai: tą dieną, kai jis bus pa-
statytas, kad ant jo būtų aukojamos deginamosios atnašos ir išlie-
jamas kraujas, [19] levitams kunigams iš Zadoko šeimos, kurie arti-
nasi prie manęs man tarnauti, — tai Viešpaties DIEVO žodis, —
duosi iš kaimenės jauną jautį kaip auką už nuodėmę. [20] Paėmęs jo
kraujo, pavilgysi juo keturis aukuro ragus, keturis briaunos kam-
pus ir apvadą aplinkui, — taip jį apvalysi ir išpirksi. [21] Taip pat

43,13 "Aukuras": deginamųjų aukų vieta Šventyklos vidaus kieme. Žr. Ez 40,47.

paimsi aukai už nuodėmę jautį, — jis bus sudegintas tam skirtoje
šventyklos vietoje, bet už šventovės.
22 Kitą dieną paaukosi ožį, neturintį kliaudos, kaip atnašą už
nuodėmę, — aukuras bus apvalytas kaip buvo apvalytas jaučiu.
23 Atlikęs jo apvalymą, paaukosi iš kaimenės jauną jautį be kliau-
dos ir aviną be kliaudos. 24 Atvesi juos VIEŠPAČIUI, kunigai pa-
barstys juos druska ir paaukos kaip deginamąsias aukas VIEŠPA-
ČIUI. 25 Kasdien per septynias dienas paruoši ožį aukai už
nuodėmę; taip pat turės būti paruošti iš kaimenės jaunas jautis ir
avinas be kliaudos. 26 Septynias dienas bus atliekamas aukuro
išpirkimas ir apvalymas, — taip jis bus pašventintas. 27 Pasibaigus
toms dienoms, pradedant nuo aštuntos dienos, kunigai ant aukuro
aukos jūsų deginamąsias atnašas bei bendravimo aukas, ir aš bū-
siu jums palankus, — tai Viešpaties DIEVO žodis".

44

Uždarieji vartai

1 Tuomet jis parvedė mane prie išorinių šventovės vartų ry-
tiniame šone, — jie buvo uždari. 2 VIEŠPATS man tarė: "Šie var-
tai pasiliks uždari. Jie nebus atidaryti! Niekas pro juos neįeis, nes
VIEŠPATS, Izraelio Dievas, įėjo pro juos, — jie pasiliks uždari.
3* Vien vadas, todėl, kad yra vadas, galės juose sėstis ir valgyti
duoną VIEŠPATIES akivaizdoje. Jis įeis pro vartų prieangį ir išeis
tuo pačiu keliu".

Įėjimas į Šventyklą

4 Tuomet jis nuvedė mane pro šiaurinius vartus prie šventyk-
los priekio. Pažvelgiau ir štai! VIEŠPATIES šlove buvo sklidina
VIEŠPATIES šventykla. Parpuoliau žemėn ant savo veido. 5 VIEŠ-
PATS mane prakalbino: "Marusis, įsidėk sau į širdį, gerai įsižiūrėk
akimis ir atidžiai įsiklausyk ausimis visa, ką tau pasakysiu apie vi-
sus VIEŠPATIES namų įstatus bei visus jos įstatymus. Gerai įsi-
dėmėk, kam leidžiama įeiti į Namus ir visus, kurie neturi būti

44,3 Aukojimo metu, vadas stovi prie rytinių vidaus kiemo vartų (žr. Ez 46,2). Po to jis nueina prie išorinio kiemo prieangio pasidalinti savo aukos valgiu. Uždarieji išoriniai vartai rytų pusėje simbolizuoja, kad Viešpats įėjo į Šventyklą visam laikui ir daugiau nebeišeis.

įleidžiami į šventyklą. [6] Sakyk maištininkams, Izraelio namams:
'Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: O Izraelio namai, gana jums visų
jūsų bjauriųjų nusikaltimų! [7] Dauginate juos, įvesdami svetim-
taučius*, neapipjaustytos širdies ir neapipjaustyto kūno, kad jie
lankytųsi mano šventovėje, suteršdami mano šventyklą, kai jūs
man aukojate mano duoną — taukus ir kraują. Sulaužėte mano
sandorą savo bjauriaisiais nusikaltimais. [8] Užuot patys prižiūrėję
mano šventąsias atnašas, jus paskyrėte svetimtaučius, kad už jus
jie prižiūrėtų mano šventovę' ".
[9] Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Joks svetimtautis, neapi-
pjaustyta širdimi ir neapipjaustytu kūnu, neįeis i mano šventovę,
net joks svetimtautis, gyvenantis tarp izraeliečių. [10]* Tik levitai,
nors jie, izraeliečiams klaidžiojant paskui savo stabus, pasitraukė
toli nuo manęs ir turėjo priimti bausmę už savo kaltę, [11] bus mano
šventovės tarnai. Jie bus paskirti šventyklos vartams prižiūrėti ir
šventykloje tarnauti, — skers deginamąsias atnašas bei aukas
žmonėms ir bus jiems patarnauti. [12] Kadangi jie tarnavo žmonėms
jų stabų akivaizdoje ir buvo Izraelio namams kaltės priežastimi,
todėl aš pakėliau prieš juos savo ranką, — tai Viešpaties DIEVO
žodis, — jie turės priimti bausmę už savo kaltę. [13] Jie nesiartins
prie manęs tarnauti kaip kunigai, nesiartins nei prie mano šven-
tųjų atnašų — švenčiausių dalykų, bet turės priimti gėdą už bjau-
riuosius nusikaltimus, kuriuos jie darė. [14] Tačiau paskirsiu juos
šventyklos priežiūrai, kad atliktų visą jos ruošą, darytų joje visa,
kas reikalinga.

44,7-9 Prieš tremtį Babilone Šventykloje kai kuriuos paprastus patarnavimus atlikdavo svetimtaučiai. Žr. Joz 9,22-27. Naujojoje Šventykloje juos atliks levitai.
44,10-14 Levitai, išskyrus Zadoko šeimos palikuonis, kadaise atlikinėjo kunigo tarnystę įvairiose Izraelio ir Judo karalysčių šventovėse ir aukštumų vietose, kur Dievo garbinimas buvo suterštas pagoniškomis priemaišomis. Levitų pažeminimas — tarnystės apribojimas paprastais patarnavimais — buvo vispusiškai įgyvendintas po tremties Babilone. Šis faktas padeda suprasti kodėl taip mažai levitų tegrįžo į Jeruzalę. Žr. 1 Ezd 8,15-17.

Kunigai

15 O Levio giminės kunigai, Zadoko palikuonys, ištikimai rū-
pinęsi mano šventove izraeliečiams nuklydus nuo manęs, artinsis
prie manęs, kad man tarnautų, — jie stosis mano akivaizdoje au-
koti taukus ir kraują, — tai Viešpaties DIEVO žodis. 16 Vien jie
eis į mano šventyklą, vien jie artinsis prie mano stalo man tarnauti,
— jie rūpinsis mano tarnyste. 17 Įeidami pro vidaus kiemo vartus,
jie vilkės lininiais drabužiais, o tarnaudami prie vidaus kiemo
vartų ar šventykloje, jie nesirengs jokiu vilnoniu apdaru. 18 Ant
galvos jie nešios lininius turbanus, strėnas apvilks apatiniais iš
lino, nesijuos savęs diržu, kad neprakaituotų. 19* Išeidami į vidaus
kiemą, — prie žmonių vidaus kieme, — jie nusivilks drabužius,
kuriuos vilkėjo tarnaudami, ir padės juos šventovės kambariuose;
tuomet jie apsivilks kitais drabužiais, kad savo drabužiais nepa-
šventintų žmonių.* 20 Galvos jie nesiskus, nei ilgų plaukų neau-
gins, — savo galvų plaukus jie tik apkarpys. 21 Kunigas, kai turės
eiti į vidaus kiemą, negers vyno. 22 Našlės ar atleistos moters jie
sau žmona neims, ims tik mergelę iš Izraelio namų palikuonių ar
našlę, kuri yra kunigo našlė. 23 Jie mokys mano tautą, koks yra
skirtumas tarp švento ir nešvento, parodys jiems kaip atskirti tai,
kas švaru nuo to, kas nešvaru. 24 Kilus ginčui, vien jie bus teisė-
jai, — išspręs jį pagal mano nuostatus. Jie saugos mano įstatymus
bei įstatus visose mano šventėse ir švęs mano šabus.

25 Jie neis prie numirėlio, kad savęs nesuterštų. Mirus tėvui
ar motinai, sūnui ar dukteriai, broliui ar neištekėjusiai seseriai,
jiems leista save sutepti. 26 Atskaičiavus septynias dienas po jo ap-
valymo, jis bus švarus. 27 Tą dieną, kai eis į šventovę, į vidaus kie-
mą, kad tarnautų šventovėje, jis turės paaukoti savo atnašą už nuo-
dėmę, — tai Viešpaties DIEVO žodis.

28 Toks bus jiems paveldas: aš esu jų paveldas; neduosite
jiems nuosavybės Izraelyje, aš esu jų nuosavybė. 29 Jie valgys
grūdines atnašas, atnašas už nuodėmę, atnašas už kaltę, — visa,

---

44,19 "...kad savo drabužiais nepašventintų žmonių": tuomet buvo manoma, kad šventumas yra apčiuopiamas daiktas ir todėl reikėjo jį apsaugoti nuo nepašventintų asmenų.

kas Izraelyje paaukota,* jiems priklausys. [30] Pirmienos* visų pirm-
gimių ir visų jūsų dovanų — visų jūsų atnašų — priklausys ku-
nigams. Ir pirmones jūsų tešlos duosite kunigams, idant palaima
nužengtų ant jūsų namų. [31] Kunigai nevalgys mėsos — paukščio
ar galvijo, nudvėsusio ar žvėrių sudraskyto".

45

Krašto padalinimas ir Viešpaties paveldas

[1] "Dalydami burtų keliu kraštą kaip paveldą, atskirkite iš kraš-
to kaip dovaną VIEŠPAČIUI šventą sritį dvidešimt penkių tūk-
stančių uolekčių ilgio ir dvidešimties tūkstančių uolekčių pločio,
— visas jos plotas bus šventas. [2] Iš jos keturkampis penkių šimtų
uolekčių iš penkių šimtų uolekčių plotas bus šventovei su penkias-
dešimčia uolekčių laisvo ploto aplinkui jį. [3] Šventojoje srityje at-
matuokite dvidešimt penkių tūkstančių uolekčių ilgio ir dešimties
tūkstančių uolekčių pločio dalį, kurioje bus šventovė — šventų
šventoji. [4] Tai bus šventoji krašto dalis, — ji bus kunigams, kurie
tarnauja šventovėje ir artinasi prie VIEŠPATIES, kad jam tarnautų,
vieta jų namams ir šventoji vieta šventovei. [5] Kita dalis — dvi-
dešimt penkių tūstančių uolekčių ilgio ir dešimties tūkstančių
uolekčių pločio — bus levitams, tarnaujantiems šventykloje, kaip
jų nuosavybė, — joje bus miestai jiems gyventi.

[6] Palei atskirtą šventąją sritį, paskirkite penkių tūkstančių uo-
lekčių pločio ir dvidešimt penkių tūkstančių uolekčių ilgio plotą
kaip nuosavybę miestui, — tai priklausys visiems Izraelio na-
mams.

[7] O vadui priklausys nuosavybė greta abiejų šventosios srities
ir miesto nuosavybės šonų, palei šventąją sritį ir miesto nuosavy-
bę, vakarų ir rytų pusėje, tokio pat ilgio kaip viena iš gentinių
dalių, besidriekianti nuo vakarinės lig rytinės [8] krašto sienos. Tai
bus jo nuosavybė Izraelyje. Mano vadai daugiau nebeengs mano
tautos, bet paliks likusį kraštą Izraelio namams pagal jų gimines".

44,29 "...kas Izraelyje paaukota": pašvęsta pažadu Dievui.
44,30 "Pirmienos": pirmgimiai ir pirmieji derliaus vaisiai, aukojami Dievui reiškiant dėkingumą.

9* Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Gana jums, Izraelio
vadai! Pašalinkite smurtą ir plėšikavimą, vykdykite teisumą ir
teisingumą. Liaukitės išvaryti mano tautą, — tai Viešpaties
DIEVO žodis.

Svoriai ir mastai

10 Tebūna jūsų svarstyklės teisingos, teisinga efa ir teisingas
batas. 11 Efa ir batas turi būti vienodo dydžio, — batas talpina de-
šimtadalį homero ir efa dešimtadalį homero, — jų talpumas bus
matuojamas homeru. 12 Šekelis turės dvidešimt gerų. Dvidešimt
šekelių, dvidešimt penki šekeliai ir penkiolika šekelių sudarys
jums vieną miną.

Aukos

13 Šitos yra aukos, kurias atnašausite: nuo kiekvieno kviečių
homero — šeštadalį efos, nuo kiekvieno homero miežių — šeš-
tadalį efos. 14 O saikas aliejui, — aliejus matuojamas batu, — nuo
kiekvieno koro bato dešimtadalis {koras*, kaip ir homeras, turi
dešimt batų}. 15 Viena avis nuo kiekvienos dviejų šimtų kaimenės
iš Izraelio ganyklų. Šitokia yra auka grūdų atnašų, deginamųjų at-
našų ir bendravimo atnašų išpirkimui, — tai Viešpaties DIEVO
žodis. 16 Visi krašto gyventojai turės duoti šitas aukas {vadui Izrae-
lyje}. 17 Vado pareiga bus rūpintis deginamomis atnašomis, grūdų
atnašomis ir liejamomis atnašomis šventėse, jaunaties dienomis ir
šabuose, — visose Izraelio namų iškilmėse. Jis pasirūpins atna-
šomis už nuodėmę, grūdų atnašomis, deginamomis atnašomis ir
bendravimo atnašomis, kad būtų išpirkti Izraelio namai".

45,9-12 Prieštremtiniame laikotarpyje karališkasis dvaras puoselėjo krašto turtuolių gobšumą. Žmonės buvo išstumiami iš šeimos paveldo — žemės, kentėjo nuo sukčiavimo prekyboje {žr. Mch 2,2; Iz 3,12-15; 5,8-10; Oz 12,8; Am 8,5}. "Efa": saikas javams seikėti, o "batas" skysčiams — maždaug 45 litrai. "Homeras": 450 litrų saikas. "Gera": mažiau negu pusė gramo. "Šekelis": piniginis vienetas — 0.011 gramo. Jo piniginė vertė nebuvo vienoda, nes jis galėjo būti ir sidabrinis, ir auksinis. "Mina": piniginis vienetas — prieštremtinė turėjo 50 šekelių vertę, bet vėliau, priėmus Babilono piniginius vienetus — 60 šekelių.

45,14 "Koras": saikas skysčiams ir javams, lygus su homeru.

Šventės

18 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Pirmojo mėnesio pirmąją
dieną paimsi jautį iš kaimenės, neturintį jokio trūkumo, ir apva-
lysi šventovę. 19 Kunigas paims kraujo iš aukos už nuodėmę ir
juo pašlakstys šventyklos durų staktas, keturis aukuro briaunos
kampus ir vidaus kiemo vartų staktas. 20 Tą patį pakartosi septin-
tą mėnesio dieną už kiekvieną, kuris nusidėjo per klaidą ar neži-
nojimą. Taip atliksite šventyklos išpirkimą.
21 Pirmojo mėnesio keturioliktą dieną švęsite išėjimo iškilmę,
septynių dienų šventės metu bus valgoma nerauginta duona. 22 Tą
dieną vadas parūpins sau ir visiems krašto žmonėms jautį aukai
už nuodėmę. 23 Septynių šventės dienų metu jis parūpins kasdien
— per septynias dienas — septynis jaučius ir septynis avinus, ne-
turinčius jokio trūkumo, kaip deginamąją auką VIEŠPAČIUI, ir
vieną ožį kasdien aukai už nuodėmę. 24 Jis parūpins grūdų aukai:
kiekvienam jaučiui vieną efą ir kiekvienam avinui vieną efą su
hinu* aliejaus prie kiekvienos efos.
25 Iškilmėje, kuri švenčiama septinto mėnesio, penkioliktą mė-
nesio dieną, jis turi daryti tą patį per septynias šventės dienas, pa-
rūpindamas atnašas už nuodėmę, atnašas deginamajai aukai, grū-
dų atnašas ir aliejų".

46

Šabai

1 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Rytiniai vidaus kiemo
vartai bus uždari šešias darbo dienas, bet bus atidaryti šabo dieną,
bus atidaryti ir mėnulio jaunaties dieną. 2 Vadas įeis iš lauko pro
vartų prieangį ir stovės prie vartų šulų. Kunigai paaukos jo degi-
namąją atnašą ir jo bendravimo atnašas, o jis pagarbins ant vartų

45,24 "Hinas": saikas skysčiams matuoti, — bato šeštadalis.

slenksčio. Tuomet jis išeis, bet vartai paliks atidaryti iki vakaro.
3 Ir paprasti žmonės prie tų pačių vartų įėjimo garbins VIEŠPATĮ
šabo ir mėnulio jaunaties dienomis. 4 Deginamoji auka, kurią vadas
paaukos VIEŠPAČIUI šabo dieną, bus šeši avinėliai, neturintys
jokio trūkumo, ir vienas avinas, neturintis jokio trūkumo, 5 su
vienos efos grūdų atnaša prie avino, — o grūdų atnaša prie
avinėlių priklausys nuo jo rankos dosnumo, — drauge su vienu
hinu aliejaus prie kiekvienos efos. 6 Mėnulio jaunaties dieną jis
paaukos jautį iš kaimenės, neturintį jokio trūkumo, šešis avinėlius
ir vieną aviną, — ir jie turi būti be jokio trūkumo. 7 Kaip grūdų
atnašą jis parūpins vieną efą prie jaučio ir vieną efą prie avino,
— o prie avinėlių pagal savo rankos dosnumą, — drauge su
vienu hinu aliejaus prie kiekvienos efos.

Apeiginiai nuostatai

8 Vadas visuomet įeis ir išeis pro vartų prieangį. 9 Kai pa-
prasti žmonės, eidami į VIEŠPATIES akivaizdą švenčių metu,
įeina pagarbinti pro šiaurinius vartus, jie turi išeiti pro pietinius
vartus, o kai įeina pro pietinius vartus, turi išeiti pro šiaurinius
vartus, — tenegrįžta prie vartų, pro kuriuos įėjo, bet teišeina pro
priešais esančius vartus. 10 Kai jie įeina, drauge su jais įeis ir
vadas, kai jie išeina, ir jis išeis.
11 Iškilmėse ir šventėse grūdų atnaša prie jaučio bus viena efa,
prie avino irgi bus viena efa, — prie avinėlių priklausys nuo jo
rankos dosnumo, — drauge su aliejaus hinu prie kiekvienos efos.
12 Rytiniai vartai bus atidaryti vadui kada tik jis savo noru parūpins
atnašas, — savo noru paaukotas VIEŠPAČIUI, — ar tai degina-
majai aukai, ar tai bendravimo aukoms, kad jis galėtų paaukoti
savo deginamąją auką ir bendravimo aukas kaip tai jis daro šabo
dieną. Tuomet jis išeis, — jam išėjus, vartai bus uždaryti.
13 Kasdien parūpinsi vienerių metų avinėlį, neturintį jokio
trūkumo, kaip deginamąją auką VIEŠPAČIUI, — parūpinsi vieną
kiekvieną rytą. 14 Kas rytą parūpinsi prie jo ir grūdų atnašas, —
šeštadalį efos ir trečdalį hino aliejaus, kad būtų sumaišytas su rink-
tiniais miltais kaip grūdų auka VIEŠPAČIUI. Tai yra amžini įs-
tatai. 15 Taip bus parūpinti avinėlis, grūdų atnašos ir aliejus kas
rytą kaip nuolatinė deginamoji auka".

Krašto vadas

16 Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Jei vadas duoda dovaną
iš savo paveldo kuriam nors iš savo sūnų, ji priklausys jo sūnums,
— paveldu ji bus jų nuosavybė. 17 Bet jei jis duoda dovaną iš sa-
vo paveldo kuriam nors iš savo tarnų, ji bus jo iki atlaidos* metų.
Tuomet ji sugrįš vadui, — tik jo sūnūs gali pasilaikyti dovaną iš
jo paveldo. 18 Vadas negalės atimti iš žmonių jokio paveldo, iš-
varydamas juos iš jų nuosavybės. Tik iš savo paties nuosavybės
jis galės duoti savo sūnums paveldą, idant nė vienas iš mano tau-
tos nebūtų išblokštas iš savo nuosavybės".

Šventyklos virtuvės

19 Tuomet jis nuvedė mane pro įėjimą, esantį šalia vartų,
prie kunigams skirtų šventųjų kambarių, atgręžtų į šiaurę. Žiūriu,
ten prie jų vakarinio galo vieta. 20 Jis man paaiškino: "Tai vieta,
kur kunigai virs atnašas už kaltę bei atnašas už nuodėmę ir keps
grūdų atnašas, idant nereikėtų išnešti jas iš vidaus kiemo ir ne-
būtų pašventinti žmonės"*.

21 Tuomet jis išvedė mane į išorinį kiemą ir vedė mane palei
keturis kiemo kampus. Žiūriu, kiekviename kiemo kampe buvo
dar kiemas, — 22 keturiuose kiemo kampuose buvo kiemeliai, ke-
turiasdešimties uolekčių ilgio ir trisdešimties uolekčių pločio, —
visi keturi buvo to paties dydžio. 23 {Viduje} aplinkui visus ke-
turis ėjo mūrinys, o po mūriniu visur aplinkui židiniai. 24 Tuomet
jis man paaiškino: "Tai virtuvės, kur šventyklos tarnai virs žmonių
aukas".

46,17 "Atlaidos metai": kas penkiasdešimtieji metai buvo jubiliejaus metai. Žr. Kun 25,23-55. Izraeliečiai vergai buvo išlaisvinami, žemės nuosavybė grąžinama pirmykščiam savininkui. Šie du jubiliejaus metų nuostatai apsaugojo socialinę ir ekonominę visuomenės pusiausvyrą. Žodis "jubiliejus" yra kilęs iš hebrajų kalbos žodžio "jobel", kuris reiškia "{avino} ragas". Mat ragas buvo naudojamas jubiliejui paskelbti.

46,20 "...ir nebūtų žmonės pašventinti": ypatingas Dievo šventumas buvo siejamas su vietomis ir kulto dalykais. Ne kunigams skirtos atnašos buvo verdamos tam tikrose virtuvėse, kurios buvo keturiuose išorinio kiemo kampuose.

47

Nuostabioji upė
Vanduo teka iš Šventyklos

1* Tuomet jis nuvedė mane vėl prie įėjimo į šventyklą. Žiūriu,
vanduo tekėjo iš po šventyklos slenksčio link rytų, nes šventyklos
priekis buvo į rytų pusę. Vanduo tekėjo žemyn iš pietinio šven-
tyklos šono galo, į pietus nuo aukuro. 2 Jis išvedė mane pro šiau-
rinius vartus ir vedė aplinkui lauko puse prie išorinių vartų, pro
kuriuos einama į rytus. Žiūriu, vanduo liejasi pietiniame šone.
3 Vyras, eidamas rytų kryptimi su virve savo rankoje, atmata-
vo tūkstantį uolekčių ir pervedė mane per vandenį, — vanduo bu-
vo lig kulkšnių. 4 Vėl atmatavo tūkstantį ir pervedė mane per van-
denį, — vanduo buvo lig kelių. Vėl atmatavo tūkstantį uolekčių ir
pervedė mane per vandenį, — vanduo buvo lig juosmens. 5 Vėl
atmatavo tūkstantį, jau buvo upė, kurios nebegalėjau pereiti, nes
vanduo buvo taip patvinęs, jog reikėjo plaukti, — upė buvo ne-
pereinama. 6 Jis paklausė mane: "Marusis, ar tu matei?"
Tuomet jis parvedė atgal prie upės kranto. 7 Eidamas atgal,
mačiau ant upės kranto daugybę medžių vienoje ir kitoje pusėje.
8 Jis man paaiškino: "Šis vanduo teka į rytų pusę ir nutekės į
Arabą, o kai įtekės į jūrą — dvokiančio vandens jūrą, jos vanduo
pasidarys sveikas. 9 Kur tik ta upė nutekės, visa, kas gyva ir kru-
ta, gaus iš jos gyvybę. Vandeniui ten nutekėjus, bus joje daugybė
žuvų, nes jis taps sveikas, — visa gyvuos, kur tik upė tekės.

47,1-12 Nuostabioji ir patvinusi upė, ištekanti iš Šventyklos, duodanti gyvybę dykumai ir Mirties — Negyvajai jūrai, simbolizuoja grįžimą į Rojų. Žr. Pr 2,10-14. Vanduo yra didelės palaimos ir malonės ženklas, o sausra — prakeiksmo ženklas. Žr. Ez 26,5.14.

10 Palei ją stovės žvejai nuo En-Gedžio iki pat En-Eglajimų,* —
bus vietos tinklams džiovinti, — joje bus gausu visokiausių žuvų,
panašiai, kaip Didžiojoje jūroje. 11 Bet jos pelkės ir balos nepraras
sūrumo, nes jos turi būti paliktos dėl druskos. 12 Ant krantų, abie-
jose upės pusėse, augs visokiausi vaismedžiai. Jų lapai nenubyrės
ir jiems vaisių nepristigs, — kas mėnesį jie neš naujus vaisius,
nes jiems vanduo atitekės iš šventovės. Jų vaisiai bus maistui, o
jų lapai bus vaistas ligoje".

Naujos krašto ribos

13* Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS: "Šitos yra ribos, kurio-
mis paskirstysite kraštą kaip paveldą dvylikai Izraelio giminių.
Juozapas gaus dvi dalis, 14 o likusį kraštą lygiai dalysitės. Kaip
prisiekiau duoti jį jūsų protėviams, taip šis kraštas bus jums pa-
veldas.

15 Krašto riba bus tokia: šiaurės pusėje, nuo Didžiosios jūros
pro Hetloną lig Lebo-Hamatos ir iki Zedado, 16 Berotos, Sibrajimų,
— kuris yra tarp Damasko ir Hamato ribos, — ir iki pat Hazer-
Hatikono, kuris yra ant Haurano ribos. 17 Taigi riba eis nuo Jūros
lig Hazar-Enono, kuris yra į šiaurę nuo Damasko krašto, su Ham-
ato kraštu šiaurės pusėje.

18 Rytų pusėje, tarp Haurano ir Damasko, palei Jordaną, tarp
Gileado ir Izraelio krašto, iki Rytinės jūros ir lig pat Tamaros. Ši-
ta bus rytinė riba.

19 Pietų pusėje, riba eis nuo Tamaros lig pat Meribat-Kadešo,
o iš ten palei Egipto upės vagą iki Didžiosios jūros. Šita bus pie-
tinė riba.

47,10 "Nuo En-Gedžio lig En-Eglaimų": En-Gedi yra puiki gamtos oazė prie vakarinio Mirties jūros kranto. En-Eglajimai — vietovė šiauriniame gale Mirties jūros (?).

47,13-20 Atstatyto Izraelio ribos atspindi Dovydo karalystės ribas — idealiąsias Pažado žemės ribas. Žr. Sk 34,3-12.

20 Vakarų pusėje riba bus Didžioji jūra iki pat vietos priešais
Lebo-Hamatą. Šita bus vakarinė riba.
21 Taip padalinsite šį kraštą sau patiems tarp Izraelio giminių.
22 Kaip paveldą paskirstysite jį burtu sau patiems ir ateiviams, gy-
venantiems tarp jūsų, kurie pagimdė jūsų tarpe vaikų. Su jais elg-
sitės kaip su gimusiais Izraelyje, — su jumis jiems burtu bus pa-
skirtas paveldas tarp Izraelio giminių. 23 Kokioje tik giminėje
ateiviai begyventų, toje giminėje duosite jiems jų paveldą, — tai
VIEŠPATIES žodis".

48

Giminių paveldas

1 Šitie yra giminių vardai: pradedant prie šiaurinės ribos ant
Hetlono kelio, nuo Lebo-Hamato lig pat Hazar-Enono, — kuris yra
ant Damasko ribos su Hamatu šiaurėje, — nuo rytinio šono iki
Jūros, bus Danas — viena dalis. 2 Prie Dano žemės, nuo rytinio
ribos lik vakarinės ribos, bus Ašeras — viena dalis. 3 Prie Ašero
žemės, nuo rytinės ribos lig vakarinės ribos, bus Naftalis — viena
dalis. 4 Prie Naftalio žemės, nuo rytinės ribos lig vakarinės ribos,
bus Manasas — viena dalis. 5 Prie Manaso žemės, nuo rytinės ri-
bos lig vakarinės ribos, bus Efraimas — viena dalis. 6 Prie Efraimo
žemės, nuo rytinės ribos lig vakarinės ribos, bus Rubenas — viena
dalis. 7 Prie Rubeno žemės, nuo rytinės ribos lig vakarinės ribos,
bus Judas — viena dalis.
8 Prie Judo žemės, nuo rytinės ribos lig vakarinės ribos, bus
šventoji dalis, kurią atskirsite, dvidešimt penkių tūkstančių
uolekčių pločio, o ilgiu lygią vienai iš giminių dalių, nuo rytinės
ribos lig vakarinės ribos, su šventove jos viduryje. 9 Šventoji
dalis, kurią atskirsite, bus dvidešimt penkių tūkstančių uolekčių
ilgio ir dvidešimt tūkstančių uolekčių pločio.
10 Šitie bus šventosios dalies paskirstymai: kunigams pri-
klausys dvidešimt penki tūkstančiai uolekčių šiauriniame šone,
dešimties tūkstančių uolekčių pločio vakariniame šone ir dešimties
tūkstančių uolekčių rytiniame šone, su VIEŠPATIES šventove jos
viduryje. 11 Ši šventoji vieta bus kunigams iš Zadoko palikuonių,
kurie man tarnavo ir nenuklydo su paklydusiais Izraelio žmonėmis,
kaip padarė levitai. 12 Ji bus jiems ypatinga dalis iš šventosios

krašto dalies, švenčiausia vieta, šalia levitų žemės. 13 Greta ku-
nigų žemės, levitai turės dalį dvidešimt penkių tūkstančių uolek-
čių ilgio ir dešimties tūkstančių uolekčių pločio. Visas ilgis bus
dvidešimt penkių tūkstančių uolekčių, o plotis — dešimties tūk-
stančių uolekčių. 14 Jokia jos žemė negali būti nei parduota, nei
išmainyta, nei perduota, nes yra rinktinė krašto dalis — šventa
VIEŠPAČIUI.

15 O likusis plotas, penkių tūkstančių uolekčių pločio ir dvi-
dešimt penkių tūkstančių ilgio, bus kasdieniams miesto reikalams
— trobesiams ir ganykloms. Miestas bus jo viduryje, 16 — šito-
kie bus jo išmatavimai: šiauriniame šone keturi tūkstančiai pen-
ki šimtai, pietiniame šone penki tūkstančiai, rytiniame šone ke-
turi tūkstančiai penki šimtai, ir vakariniame šone keturi tūks-
tančiai penki šimtai. 17 Miestas turės ganyklų: šiaurėje du šimtus
penkiasdešimt uolekčių, pietuose du šimtus penkiasdešimt, ry-
tuose du šimtus penkiadešimt, vakaruose du šimtus penkias-
dešimt. 18 Likusio dešimties tūkstančių uolekčių į rytus ir
dešimties tūkstančių uolekčių į vakarus ploto derlius bus mieste
dirbantiems maistas. 19 Darbininkai iš visų Izraelio giminių dar-
buosis. 20 Visa atskirtoji šventoji dalis bus dvidešimt penkių tūk-
stančių uolekčių ketvirtainis, — ji apims šventąją dalį drauge su
miesto nuosavybe.

21 O kas lieka abiejuose šonuose nuo šventosios dalies ir mies-
to nuosavybės priklausys vadui. Nuo šventosios dalies dvidešimt
penkių tūkstančių uolekčių pakraščio lig rytinės krašto ribos ir į
vakarus nuo dvidešimt penkių tūkstančių uolekčių pakraščio lig
vakarinės krašto ribos, šalia giminių dalių, žemė priklausys vadui.
Šventoji dalis su šventyklos šventove jos viduryje, levitų ir
miesto nuosavybė bus viduryje žemės, kuri priklauso vadui. Vado
žemė bus tarp Judo ribos ir Benjamino ribos.

23 O kitoms giminėms: nuo rytinės ribos lig vakarinės bus
Benjaminas — viena dalis. 24 Prie Benjamino žemės, nuo rytinės
ribos lig vakarinės ribos, bus Simeonas — viena dalis. 25 Prie
Simeono žemės, nuo rytinės ribos lig vakarinės ribos, bus Isacha-
ras — viena dalis. 26 Prie Isacharo žemės, nuo rytinės ribos lig
vakarinės ribos, bus Zebulunas — viena dalis. 27 Prie Zebuluno
žemės, nuo rytinės ribos lig vakarinės ribos, bus Gadas — viena
dalis. 28 Gi prie Gado žemės pietų šone riba eis nuo Tamaros iki
Meribat-Kadešo vandenų, o nuo ten palei Egipto upės vagą lig

Didžiosios jūros. 29 Šitas yra kraštas, kurį padalysite burtu tarp
Izraelio giminių, ir šitos yra jų dalys, — tai Viešpaties DIEVO
žodis.

Jeruzalės miesto vartai

30 Miesto išėjimai bus tokie: šiauriniame šone, kuris turės ke-
turis tūkstančius penkis šimtus uolekčių ilgį, 31 bus treji vartai:
Rubeno vartai — vieni, Judo vartai — vieni ir Levio vartai —
vieni. Miesto vartai bus vadinami Izraelio giminių vardais. 32 Ry-
tiniame šone, kuris turės keturis tūkstančius penkis šimtus
uolekčių ilgį, bus treji vartai: Juozapo vartai — vieni, Banjamino
vartai — vieni ir Dano vartai — vieni. 33 Pietiniame šone, kuris
turės keturis tūkstančius penkis šimtus uolekčių ilgį, bus treji var-
tai: Simeono vartai — vieni, Isacharo vartai — vieni ir Zebuluno
vartai — vieni. 34 Vakariniame šone, kuris turės keturis tūkstančius
penkis šimtus uolekčių ilgį, bus treji vartai: Gado vartai — vieni,
Ašero vartai — vieni ir Naftalo vartai — vieni. 35 Aplinkui miestą
bus aštuoniolika tūkstančių uolekčių. O miesto vardas nuo tos
dienos bus: “Ten yra VIEŠPATS”.

DANIELIO KNYGA

Ši knyga vadinama ne autoriaus, kuris mums lieka nežinomas, bet pagrindinio veikėjo — didvyrio vardu. Jis buvo jaunas žydas, išvarytas į Babilono tremtį, kur išgyveno bent iki 538 m. prieš Kristų. Tiesą sakant, Danielio knyga nepriklauso prie pranašiškų raštų, bet yra perdėm savita raštija — apokalipsė, t.y. apreiškimas. Apokaliptinė raštija turėjo labai didelę paklausą nuo 200 m. prieš Kristų lig 100 m. po Kristaus, — priespaudos ir persekiojimo laikais, — pradžioje žydų, o vėliau ir krikščionių, bendrijoje. Nors apokaliptinė raštija ir yra vėlesnė, negu pranašų knygos, tačiau jos šaknys yra pranašų mokyme — pranašų žodžiuose iš Dievo apie Viešpaties dieną ir istorijos pabaigą. Taigi apokaliptinė raštija yra pranašystė naujame rūbe. Apokaliptikui, lygiai kaip ir pranašui, Dievas yra istorijos Viešpats.

Danielio knyga skelbia, kad istorijos vyksmas ir raida yra pavaldūs Dievui — visavalei Viešpaties valdžiai. Todėl tikėjimo bendrija yra šaukiama į drąsų tikėjimą, nes tik tikint, kad istorijos vyksmą ir raidą valdo Dievas, o ne žmogus, nebijoma gyvenime drąsaus nuosprendžio. Apokaliptinei raštijai yra būdingi keisti regėjimai, neįprasti įvaizdžiai ir antgamtiniai įvykiai. Ji turi ryšį su persekiojimu, todėl jos įkvėptieji autoriai naudojasi sutartiniu šifru — dvasiniu kodu. Nenuostabu, kad apokaliptinis rašinys yra "užanspauduota {nesuprantama} knyga" pašaliečiams — asmenims, kurie nepriklauso tikėjimo bendrijai.

Danielio knyga buvo parašyta nuožmaus Antiocho IV Epifano persekiojimo metu (167-164 m. prieš Kristų) stiprinti ir guosti žydų tautą. Knyga apima pasakojimus ir regėjimus apie išmintingojo Danielio ir jo trijų draugų išmėginimus ir pergales. Jais mokoma, kad žmogus, pasitikėdamas Dievu, gali nugalėti gyvenimo pagundas ir kliūtis. Veikėjai nėra liaudies legendų kūriniai, bet priklauso istoriniam lobynui. Įkvėptajam autoriui mažiau rūpi pasakojimų istoriškumas, negu faktas, kad II prieškristinio amžiaus žydas įžvelgtų pasakojimų reikšmę sunkioje savo paties būklėje. Apokaliptiko regėjimai sklydi Dievo ateities viltimi ir žada tikėjimo bendrijai išgelbėjimą ir garbę. Veltui didžiosios senovės pasaulio tautos sukilo prieš Viešpatį, nes jo Karalystė jas sunaikins, o pati tvers per amžius. Danielio knygos pasakojimai ir regėjimai apima svarbiausius pranašų mokymo pradus: teisaus elgesio svarbą gyvenime, Dievo visagalybę įvykių košmare, ir tvirtą tikėjiimą, kad Dievo Karalystė bus pergalinga. Dievo Karalystės atėjimas yra Naujojo Testamento

evangelijų šerdis, o Jėzus, save vadindamas "Žmogaus Sūnumi" (Žr. Dan 7,13-14), mums primena, kad jis vykdo šio paslaptingo asmens užduotį. Priedai apie Suzaną, Belį ir Slibiną, randami tik graikiškoje Septuagintoje, yra novelės, siekiančios paguosti ir pamokyti.

Danielio knygos metmenys:

A.	Danielis ir Babilono karaliai	1,1-6,29
B.	Danielio regėjimai	7,1-12,13
C.	Priedai	13,1-14,42

DANIELIO KNYGA

A. DANIELIS IR BABILONO KARALIAI

1

Išmėginimas maistu karaliaus dvare

1 Trečiais Judo karaliaus Jehojakimo valdymo metais, Babi-
lono karalius Nebukadnezaras atžygiavo į Jeruzalę ir ją apgulė.
2 Viešpats atidavė Judo karalių Jehojakimą, drauge su dalimi indų
iš Dievo namų, į jo rankas, o tas išgabeno juos į Šinaro* šalį ir
padėjo indus į savo dievų iždą.
3 Tuomet karalius įsakė vyriausiajam savo rūmų pareigūnui
Ašpenazui atvesti jam keletą izraeliečių iš karališkos šeimos ir di-
duomenės, 4 — vaikinus, be jokio trūkumo ir gražios išvaizdos,
sumanius visose išminties šakose, apdovanotus žinojimu bei supra-
timu ir tinkamus tarnauti karaliaus rūmuose, — kad jie būtų moko-
mi kaldėjų raštų ir kalbos. 5 Karalius skyrė jiems kasdien dienos
maistą iš karališkų valgių ir vyno, kurį pats gėrė. Jie turėjo būti
auklėjami trejus metus, o po to tarnautų karaliaus dvare. 6 Tarp jų
buvo iš Judo giminės Danielis, Hananijas, Mišaelis ir Azarjas.
7 Vyriausiasis rūmų pareigūnas praminė* juos kitais vardais: Da-
nielį jis praminė Beltešazaru, Hananiją Šadrachu, Mišaelį Mešachu
ir Azariją Abed-Negu.

1,2 "Šinaras": senoviškas Babilonijos vardas, šiame tekste sąmoningai panaudotas archaizmas. Žr. Pr 10,10; 11,2.

1,7 Vaikinų praminimas babiloniškais vardais buvo ženklus veiksmas — pareiškimas, kad jie yra karaliaus įsūnijami.

[8] Bet Danielis apsisprendė nesuteršti savęs karališko stalo
valgiais ir vynu, todėl paprašė vyriausiąjį rūmų pareigūną leisti
jam nesusiteršti.* [9] Dievas maloniai nuteikė vyriausiąjį rūmų
pareigūną ir jis Danielių užjautė. [10] Betgi vyriausiasis rūmų
pareigūnas ir įspėjo Danielį: "Aš prisibijau savo viešpaties kara-
liaus! Jis nustatė, ką jūs turite valgyti ir gerti, o jei pastebėtų, kad
jūs prasčiau atrodote už kitus jūsų amžiaus vaikinus, man reikės
savo galva atsakyti prieš karalių". [11] Danielis atsakė prižiūrėtojui,
kurį vyriausiasis rūmų pareigūnas buvo paskyręs Danieliui, Hana-
nijui, Mišaeliui ir Azarjui: [12] "Mėgink, prašom, savo tarnus
dešimt dienų. Tebūna mums duodama vien daržovių valgyti ir tik
vandens atsigerti. [13] Po to tebūna palyginama tavo akivaizdoje
mūsų išvaizda su išvaizda tų vaikinų, kurie valgo karališkus val-
gius. Taigi, kaip matysi, taip pasielgsi su savo tarnais". [14] Prižiū-
rėtojas sutiko su šiuo pasiūlymu ir mėgino juos dešimt dienų.
[15] Praėjus dešimčiai dienų, jie atrodė geriau ir sveikiau, negu tie
vaikinai, kurie valgė karališkus valgius. [16] Prižiūrėtojas laikėsi
pažado, — nunešdavo nuo stalo jų karališkus valgius ir vyną, ku-
rį jie turėjo gerti, ir duodavo jiems daržovių. [17] Šiems keturiems
vaikinams Viešpats davė visų raštų ir išminties žinojimą bei
įgūdžius, Danielis gi turėjo ir dovaną paaiškinti visokius regėjimus
bei sapnus.

[18] Kai atėjo laikas, kurį karalius buvo nustatęs jaunuolius pas
jį atvesti, vyriausiasis rūmų pareigūnas juos atvedė pas Nebukad-
nezarą. [19] Karalius, pasikalbėjęs su jais, nerado tarp jų visų nė
vieno, kuris būtų lygus Danieliui, Hananijui, Mišaeliui ir Azarjui,
todėl jie buvo paimti į karaliaus tarnybą. [20] Kada tik karalius kreip-
davosi į juos su klausimu, reikalaujančiu išminties ir žinojimo, jis
rasdavo juos dešimt kartų pranašesnius už visus magus ir kerėto-
jus karalystėje. [21] Danielis ten išbuvo iki pirmųjų karaliaus Kyro
valdymo metų.*

1,8 "...apsisprendė nesuteršti savęs": pagonių duona, mėsa ir vynas buvo laikomi nešvariais dėl to, kad jie galbūt buvo buvę paaukoti stabams ar paruošti ant malkų, paimtų iš pagonims šventos giraitės. Tik šviežios daržovės ir vanduo buvo laikomi švariais dalykais. Žr. Oz 9,3; Tob 1,12; Jdt 10,5; 12,1-2.

1,21 "...iki pirmųjų karaliaus Kyro metų": Persijos karaliaus Kyro pergalės prieš Babiloną metai — 539/538 m. prieš Kristų.

2

Karaliaus sapnas

[1]* Antrais savo karaliavimo metais, karalius Nebukadnezaras
turėjo sapnų, kurie taip sukrėtė jo dvasią, kad nebegalėjo miegoti.
[2] Karalius įsakė sušaukti magus, kerėtojus, raganius ir kaldėjus,*
kad pasakytų karaliui, ką jis buvo susapnavęs. Kai jie atėjo ir
stovėjo karaliaus akivaizdoje, [3] karalius jiems tarė: "Sapnavau
tokį sapną, jog mano dvasia liko sukrėsta noro jį sužinoti". [4] Kal-
dėjai atsakė karaliui {aramėjiškai}:* "O karaliau! Gyvuok per
amžius! Pasakyk tą sapną savo tarnams ir mes pasakysime, ką jis
reiškia". [5] Karalius gi kaldėjams atsakė: "Toks yra mano įsakas:
Jei nepasakysite man to sapno ir jo nepaaiškinsite, būsite sudras-
kyti į kąsnelius ir jūsų namai bus išgriauti. [6] Bet jeigu pasakysite
man tą sapną ir jį aiškinsite, gausite iš manęs dovanų, atpildo ir
didžios garbės". [7] Jie antrukart atsakė: "Tepasako karalius pirma
savo tarnams tą sapną, tuomet mes galėsime duoti jo aiškinimą".
[8] Atsakydamas karalius tarė: "Man aišku, kad jūs norite laimėti
laiko, nes žinote, jog mano įsakas duotas: [9] Jei nepasakote man to
sapno, jums tėra tik vienui vienas sprendimas. Jūs esate susimokę
man kalbėti melagingais ir apgaulingais žodžiais, kol nepasikeis
aplinkybės. Taigi pasakykite man tą sapną, jog aš žinočiau, kad
jūs galite man duoti ir jo aiškinimą." [10] Kaldėjai atsakė karaliui
tiesiai į akis: "Žemėje nėra nė vieno, kuris galėtų patenkinti ka-
raliaus reikalavimą! Iš tikro, joks karalius, kad ir kaip didis ir ga-

---

2,1-49 1-osios eilutės chronologija nesiderina su Dan 1,5.18 chronologija. Be to, 25-oji eilutė sudaro įspūdį, kad Danielis pristatomas karaliui pirmusyk. Atrodo, kad šio skyriaus pasakojimas kadaise buvo visiškai nepriklausomas nuo pirmojo skyriaus.

2,2 "Kaldėjai": čia turbūt turima omenyje astrologus. Žydai siejo astrologus su kaldėjais, o vėlesnėje kalboje jie buvo kartais vadinami tautos vardu.

2,4 "{Aramėjiškai}": nuo Dan 2,4 iki 7,28 Danielio knygos tekstas yra aramėjiškas, o ne hebraiškas. Žodis "aramėjiškai" yra intarpas į tekstą kalbos skirtumui paženklinti.

lingas, niekad nereikalavo tokio dalyko iš kurio nors mago, ar
kerėtojo, ar kaldėjo. 11 Dalykas, kurio reikalauja karalius, yra per-
daug sunkus, niekas kitas negali jį karaliui pasakyti kaip dievai,
kurių buveinė ne tarp mirtingųjų".
12 Dėl to karalius tiek įtūžo, kad įsakė išžudyti visus Ba-
bilono išminčius. 13 Paskelbus įsaką, kad visi išminčiai turi būti
nužudyti, buvo ieškoma ir Danielio bei jo draugų, kad ir jie būtų
nužudyti.

Dievas apreiškia Danieliui sapno reikšmę

14 Tuomet Danielis sumaniai ir atsargiai kreipėsi į Ariochą,
karaliaus sargybos vadą, išėjusį Babilono išminčių žudyti. 15 Jis
užklausė Ariochą, karaliaus pareigūną: "Kodėl karalius išleido tokį
nuožmų įsaką?" Ariochas paaiškino reikalą Danieliui. 16 Danielis
įėjo pas karalių ir paprašė, kad karalius jam duotų laiko, ir jis pa-
sakys karaliui tą sapno aiškinimą.
17 Tuomet Danielis parėjo namo, paaiškino reikalą savo drau-
gams — Hananijui, Mišaeliui ir Azarjui, 18 ir įsakė jiems maldau-
ti dangaus Dievą pasigailėjimo, kad dėl šios paslapties nežūtų
Danielis ir jo draugai, drauge su kitais Babilono išminčiais. 19 Pa-
slaptis buvo apreikšta Danieliui nakties regėjime, ir Danielis šlovi-
no dangaus Dievą.
20 Danielis tarė:
Tebūna pašlovintas Dievo vardas
nuo amžių per amžius,
nes jo yra išmintis ir galybė.
21 Jis pakeičia laikmečius ir metų laikus,
pašalina ir į sostą pasodina karalius,
suteikia išminčiams išmintį
ir išmanantiems žinojimą.
22 Jis apreiškia, kas gilu ir paslėpta,
žino, kas yra tamsybėje,
nes jame yra šviesa.
23 Tau, mano protėvių Dieve,
aš dėkoju ir duodu tau gyrių,
nes man davei išminties ir jėgų.
Nūn man apreiškei, ko tavęs prašėme, —
apreiškei mums, karaliaus sapną".

Danielis pasako karaliui sapną ir jį išaiškina

24 Po to Danielis nuėjo pas Ariochą, kurį karalius buvo pa-
skyręs išžudyti visus Babilono išminčius, ir jam tarė: "Nežudyk
Babilono išminčių. Nuvesk mane pas karalių, ir aš jo sapną kara-
liui išaiškinsiu".
25 Tuomet Ariochas skubiai nuvedė Danielį pas karalių ir jam
paaiškino: "Tarp tremtinių iš Judo užtikau žmogų, kuris gali ka-
raliui išaiškinti". 26 Karalius paklausė Danielį, kurio vardas buvo
Beltešazaras: "Ar tu iš tikro gali pasakyti man sapną, kurį aš ma-
čiau, ir jį išaiškinti?" 27 Danielis atsakė karaliui: "Paslapties, apie
kurią karalius klausia, neatskleis nei išminčiai, nei kerėtojai, nei
magai, nei spėliotojai. 28 Betgi yra danguje Dievas, kuris apreiškia
paslaptis, ir jis atskleidė karaliui Nebukadnezarui, kas įvyks dienų
pabaigoje. Šis buvo tavo sapnas ir tie regėjimai atėjo tau į galvą,
kai gulėjai lovoje: 29 Tau, o karaliau, kai gulėjai lovoje, užėjo
mintys apie ateities įvykius, ir tas, kuris apreiškia paslaptis,
atskleidė tau, kas įvyks. 30 Man gi ši paslaptis buvo apreikšta ne
dėl to, kad išmintimi viršyčiau bet kokią kitą gyvą būtybę, bet
kad būtų atskleistas karaliui sapno aiškinimas ir suprastumei savo
širdies mintis.
31 Tu, o karaliau, matei regėjimą. Štai prieš akis didžiulė sta-
tula. Ši statula buvo milžiniška, nepaprasto spindesio. Ji stovėjo
prieš tave ir jos išvaizda kėlė baimę. 32 Tos statulos galva buvo
gryno aukso, jos krūtinė ir rankos sidabro, jos pilvas ir šlaunys
žalvario, 33 jos kojos geležies, o jos pėdos dalinai geležies ir dali-
nai molio.* 34 Tau beregint, buvo atkirstas nuo kalno akmuo, —
ne žmogaus rankomis, — jis trenkė į statulos geležies ir molio
pėdas ir jas sutrupino į šipulius. 35 Tuomet geležis, molis, žal-
varis, sidabras ir auksas — viskas iš karto subyrėjo į šipulius ir
tapo tarsi pelai vasarą klojimuose. Vėjas juos nupūtė, nepalikda-
mas net jų pėdsakų. Bet akmuo, trenkęs į statulą, tapo dideliu
kalnu ir pripildė visą žemę.

2,33 Molis — terra cotta — buvo babiloniečių plačiai naudojamas dekoratyvi-
niams ir statybos reikalams.

36* Toks buvo sapnas. Dabar karaliui jį išaiškinsime. 37 Tu, o
karaliau, karalių karaliau, — kuriam dangaus Dievas davė kara-
lystę, ir galybę, ir jėgą, ir garbę; 38 į kurio rankas jis atidavė
žmones, kur tik jie begyventų, laukų žvėris ir padangių paukščius,
ir kurį jis padarė jų visų valdovu, — tu esi ta aukso galva. 39 Po
tavęs iškils kita karalystė, menkesnė už tavo; tuomet dar ir trečia
— žalvario karalystė, kuri užvaldys visą žemę. 40 Ketvirtoji kara-
lystė bus stipri lyg geležis, — lygiai kaip geležis triuškina ir
griauna visa, taip ji sutriuškins ir sugriaus anas visas. 41 Kojos ir
pirštai, kaip regėjai, buvo dalinai iš puodžiaus molio ir dalinai iš
geležies, — tai reiškia, kad ji bus suskilusi karalystė, tačiau turės
šiek tiek geležies tvirtumo, nes, kaip regėjai, geležis buvo su-
maišyta su paprastu moliu. 42 Kaip kojų pirštai buvo iš dalies
geležiniai ir iš dalies moliniai, taip ir karalystė bus dalinai tvirta
ir dalinai trapi. 43 Kaip regėjai, geležis buvo sumaišyta su papras-
tu moliu, — tai reiškia, kad jie maišysis vedybomis vieni su ki-
tais, tačiau nebus vieningi, lygiai kaip geležis kad nesimaišo su
moliu. 44 Anų gi karalių dienomis dangaus Dievas įkurs karalystę,
kuri niekad nebus sunaikinta, — ši karalystė nebus perduota kitai
tautai. Ji sutrupins į šipulius visas anas karalystes ir padarys joms
galą, o pati tvers amžinai, 45 lygiai kaip regėjai, kad akmuo, at-
kirstas nuo kalno ne žmogaus rankomis, sutrupino į šipulius geležį,
žalvarį, molį, sidabrą ir auksą. Didysis Dievas parodė karaliui,
kas įvyks ateityje. Sapnas yra tikras ir jo išaiškinimas tikras".

Karalius apdovanoja Danielį

46 Tuomet karalius Nebukadnezaras puolė kniūpsčias ant
žemės, išreiškė Danieliui pagarbą ir įsakė aukoti jam atnašą ir
smilkalų auką. 47 Karalius, kreipdamasis į Danielį, tarė: "Iš tikrųjų
jūsų Dievas yra dievų Dievas, ir karalių Viešpats, ir paslapčių ap-
reiškėjas, nes tik jis įgalino tave atskleisti šią paslaptį". 48 Tuomet
karalius labai išaukštino Danielį, apipylė jį puikiomis dovanomis

---

2,36-45 Keturios, viena kitą sekančios, karalystės šiame apokaliptiniame regėjime yra: Babilonija — aukso, Medija — sidabro, Persija — žalvario ir Graikija-helenistinė — geležies. Pastaroji, po Aleksandro mirties, buvo padalinta tarp jo generolų (41-42 eilutės). Dvi iškilusios karalystės, labiausiai palietusios žydų tautą, buvo ptolemėjų Egipte ir seleukidų Sirijoje. Jos veltui

ir padarė visos Babilono srities valdytoju bei visų Babilono išminčių seniūnu. [49] Danielio prašymu, karalius paskyrė Šadrachą, Mešachą ir Abed-Negą Babilono sritį valdyti. Gi pats Danielis pasiliko karaliaus dvare.

3

Ugnimi plieskianti krosnis

[1] Karalius Nabukadnezaras padarė statulą iš aukso šešiasdešimt uolekčių aukščio ir šešių uolekčių pločio ir pastatė ją Duros* lygumoje, Babilono srityje. Tuomet karalius Nebukadnezaras įsakė, kad būtų pašaukti satrapai,* seniūnai ir valdytojai, patarėjai, iždo saugotojai, teisėjai, tarnautojai ir visi sričių pareigūnai dalyvauti pašventinimo iškilmėse statulos, kurią karalius Nebukadnezaras buvo pastatęs. [3] Taigi satrapai, seniūnai ir valdytojai, patarėjai, iždo saugotojai, teisėjai, tarnautojai ir visi sričių pareigūnai susirinko pašventinimo iškilmėms statulos, kurią buvo pastatęs karalius Nebukadnezaras. Jiems stovint priešais statulą, kurią Nebukadnezaras buvo pastatęs, [4] šauklys garsiai paskelbė: "O tautos ir gentys visų kalbų, jums įsakyta, [5] kad, kai išgirsite balsą rago, dūdos, lyros, citros, arfos, būgno ar bet kokio kito instrumento, turite parpulti ir pagarbinti aukso statulą, kurią pastatė karalius Nebukadnezaras. [6] O kas neparpuls ir nepagarbins, bus tuojau pat įmestas į krosnį, plieskiančią ugnimi".* [7] Todėl, kai tik visos tautos išgirdo garsą rago, dūdos, lyros, citros, arfos, būgno ar bet kokio muzikos instrumento — tautos ir gentys visų kalbų parpuolė ir pagarbino Nebukadnezaro pastatytą aukso statulą.

---

stengėsi, karu ir mišriomis vedybomis, atstatyti Aleksandro imperijos vienybę (43-oji eilutė). Akmuo, atkirstas nuo kalno ne žmogaus rankomis, yra žydų lauktoji mesijinė karalystė (44-45 eilutės). Jėzus susiejo šį įvaizdį su savimi. Žr. Lk 20,17-18

3,1 "Dura": keletas vietovių Babilonijoje buvo vadinamos šiuo vardu. Čia minima turbūt Duros lyguma, kuri yra keli kilometrai nuo Jeruzalės.

3,2 "Satrapai": svarbesnieji Persijos sričių valdytojai.

3,6 Sudeginimas buvo bausmė už nusikaltimus karaliui Babilonijoje. Žr. Jer 29,22.

Danielio draugai apkaltinami nepaklusnumu

[8] Pasinaudodami proga, kai kurie kaldėjai atėjo ir apskundė
žydus. [9] Jie kreipėsi į karalių Nebukadnezarą ir sakė: "O karaliau,
gyvuok amžinai! [10] Tu, o karaliau, išleidai įsaką, kad kiekvienas
žmogus, kai tik išgirs garsą rago, dūdos, lyros, citros, arfos, būg-
no ar bet kokio muzikos instrumento, turi parpulti ir pagarbinti tą
auksinę statulą. [11] Bet kas neparpuls ir nepagarbins, bus įmestas į
krosnį, plieskiančią ugnimi. [12] Visgi yra žydų, kuriuos tu paskyrei
valdyti Babilono sritį — Šadrachas, Mešachas ir Abed-Negas. O
karaliau, šie vyrai tavęs nepaiso. Tavo dievams jie netarnauja ir
auksinės statulos, kurią tu pastatei, negarbina".
[13] Tuomet Nebukadnezaras, įtūžęs iš pykčio, įsakė atvesti
Šadrachą, Mešachą ir Abed-Negą. Jie buvo tuojau pat atvesti pas
karalių. [14] Nebukadnezaras jų paklausė: "Ar tai tiesa, Šadrachai,
Mešachai ir Abed-Negai, kad jūs netarnaujate mano dievams ir ne-
garbinate auksinės statulos, kurią aš pastačiau? [15] Taigi dabar, jei
esate pasiruošę, kai išgirsite garsą rago, dūdos, lyros, citros, ar-
fos, būgno ir bet kokio muzikos instrumento, turite parpulti ir pa-
garbinti mano padarytą statulą, (na ir puiku!). Bet jei nepagar-
binsite, būsite tuojau pat įmesti į krosnį, plieskiančią ugnimi. Kas
yra tas Dievas, kuris gali išgelbėti jus iš mano rankų?"
[16] Šadrachas, Mešachas ir Abed-Negas atsakė karaliui: "O Ne-
bukadnezarai, šiame reikale mums gintis prieš tave nereikia. [17] Jei
mūsų Dievas, kuriam tarnaujame, gali mus išgelbėti* iš ugnimi
plieskiančios krosnies ir tavo rankos, o karaliau, teišgelbsti jis
mus. [18] Bet jeigu ne, o karaliau, tebūna tau žinoma, kad mes tavo
dievams netarnausime ir auksinės statulos, kurią tu pastatei, ne-
garbinsime".

Trys Danielio draugai pasmerkiami mirčiai

[19] Nebukadnezaras taip įtūžo iš pykčio prieš Šadrachą, Meša-
chą bei Abed-Negą, kad pasikeitė net jo veido išraiška ir liepė
pakūrenti krosnį septynis kartus daugiau, kaip paprastai buvo kūre-

---

3,17 "Jei mūsų Dievas...gali mus išgelbėti": vaikinai neabejoja Dievo galybe, bet palieka Dievo išminčiai laisvę.

nama. 20 O keliems savo kariuomenės galiūnams liepė surišti
Šadrachą, Mešachą ir Abed-Negą ir įmesti juos į ugnimi plieskian-
čią krosnį. 21 Taigi šie vyrai buvo surišti, kaip buvo apsirengę, su
jų skraistėmis, kelnėmis, kepurėmis bei kitais drabužiais ir įmesti
į ugnimi plieskiančią krosnį. 22 Kadangi karaliaus įsakymas buvo
skubus ir krosnis buvo taip labai prikūrenta, liepsnos liežuviai už-
mušė vyrus, nešusius Šadrachą, Mešachą ir Abed-Negą. 23 Bet šie
trys vyrai — Šadrachas, Mešachas ir Abed-Negas nukrito surišti į
ugnimi plieskiančią krosnį.

Azarjo malda

1(24)* Jie vaikštinėjo liepsnose, šlovindami giesmėmis Dievą ir
garbindami Viešpatį. 2(25) Azarjas stovėjo ugnies šerdyje ir garsiai
meldėsi:

3(26) Pašlovintas ir gyriaus vertas esi tu,
Viešpatie, mūsų tėvų Dieve,
garbinamas tavo vardas per amžius,
4(27) nes tu teisus visame, ką mums padarei.
Visi tavo darbai teisingi,
tavo keliai tiesūs
ir visi tavo sprendimai teisingi.
5(28) Padarei teisingus sprendimus visame,
ką užleidai ant mūsų
ir ant Jeruzalės, šventojo mūsų tėvų miesto.
Teisingu sprendimu už mūsų nuodėmes
visa tai padarei,
6(29) nes mes nusidėjome ir nusižengėme, —
atsitolindami nuo tavęs,
darėme visa, kas pikta.
Tavo įsakymų nepaisėme,

3,24-90 Šis tekstas yra įkvėptas priedas — intarpas į Danielio aramėjišką tekstą, verstą iš graikiškos Danielio knygos. Atrodo, kad šio teksto originalas buvo parašytas hebrajų ar aramėjų kalba. Katalikų Bendrija visad jį laikė kanoniškų Šv. Rašto knygų dalimi.

7(30) nesilaikėme ir nedarėme,
ką buvai įsakęs dėl mūsų pačių gero.
8(31) Todėl visur, ką tu užleidai ant mūsų
ir visur, ką mums padarei,
tu pasielgei teisingai.
9(32) Atidavei mus į rankas mūsų priešų,
nežabotiems ir bjauriems bedieviams,
neteisingam karaliui, pikčiausiam visame pasaulyje.
10(33) Nūnai mes nedrįstame atverti burnos,
gėda ir negarbė yra dalia tų,
kurie tau tarnauja ir tave garbina.
11(34) Dėl savo švento vardo neatmesk mūsų amžinai,
nepanaikink savo sandoros.
12(35) Neatitrauk savo gailestingumo nuo mūsų
dėl savo bičiulio Abraomo,
dėl savo tarno Izaoko
ir dėl savo švento Izraelio.
13(36) Jiems tu pažadėjai padauginti palikuonis
kaip dangaus žvaigždes,
kaip smiltis ant jūros kranto.
14(37) Tačiau, Viešpatie, tapome mažesni už bet kokią tautą,
esame pažeminti šiandien visame pasaulyje
dėl savo nuodėmių.
15(38) Neturime šiuo metu
nei kunigaikščio, nei pranašo, nei vado;
nei deginamosios atnašos, nei aukos,
nei aukojimo, nei smilkalų;
nei vietos aukoti pirmienas
ir rasti tavo gailestingumo.
16(39) O kad atgailaujančia širdimi ir nuolankia dvasia
būtume tau taip mieli,
17(40) kaip deginamosios aukos avinų bei jaučių
ir kaip tūkstančiai riebių avinėlių!
Tokia tebūna mūsų auka šią dieną tavo akivaizdoje
ir tau maloni,
nes tavimi pasitikintys nenusivils.
18(41) Dabar mes sekame tave visa širdimi,
bijome tavęs ir ieškome tavo veido.
19(42) Nepalik mūsų gėdoje,

bet elkis su mumis pagal savo švelnumą
ir savo gausų gailestingumą.
20(43) Išgelbėk mus savo nuostabiais darbais
ir pašlovink savo vardą, Viešpatie!
21(44) Teapima sumišimas visus tuos,
kurie daro pikta tavo tarnams;
tebūna jie sugėdinti ir bejėgiai,
tebūna sutriuškinta jų galybė!
22(45) Tesužino, kad tu vienas esi Viešpats Dievas,
šlovingas visame pasaulyje.

Dievas apsaugo Danielio draugus krosnyje

23(46) Tuo tarpu juos įmetusieji karaliaus tarnai nesiliovė kur-
styti krosnį nafta, derva, pakulomis ir žagarais. 24(47) Liepsnos pa-
kilo keturiasdešimt devynias uolektis virš krosnies, 25(48) driekėsi į
šonus ir sudegino aplink krosnį stovėjusius kaldėjus. 26(49) Bet
Viešpaties angelas nužengė į krosnį prie Azarjo ir jo draugų, iš-
stūmė plieskiančią ugnį iš krosnies 27(50) ir padarė krosnies vidų
tarsi jame būtų pūtęs rasa dvelkiantis vėjukas. Ugnis jų visai ne-
lietė, — neužgavo ir net jų nevargino. 28(51) Tuomet visi trys
krosnyje vienu balsu giedojo, garbindami ir šlovindami Dievą:
29(52) Pašlovintas esi tu, Viešpatie, mūsų tėvų Dieve,
labai vertas garbės ir šlovės per amžius.
30 Šlovinamas yra tavo garbingas, šventas vardas,
labai vertas garbės ir šlovės per amžius.
31(53) Šlovinamas esi savo šventoje garbės šventykloje,
labai vertas garbės ir šlovės per amžius.
32(54) Šlovinamas esi, kuris žvilgsniu matuoji gelmes
nuo savo sosto virš kerubų,
labai vertas garbės ir šlovės per amžius.
33(55) Šlovinamas esi savo karalystės soste,
labai vertas garbės ir šlovės per amžius.
34(56) Šlovinamas esi dangaus skliaute,
aukštinamas ir garbinamas per amžius.
35(57) Šlovinkite Viešpatį jūs, visi Viešpaties kūriniai,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
36(58) Šlovinkite Viešpatį jūs, dangūs,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.

37(59) Šlovinkite Viešpatį jūs, Viešpaties angelai,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
38(60) Šlovinkite Viešpatį jūs, visi vandenys,
esantys viršum dangaus skliauto,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
39(61) Šlovinkite Viešpatį, visos galybės,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
40(62) Šlovinkite Viešpatį, saule ir mėnuli,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
41(63) Šlovinkite Viešpatį, dangaus žvaigždės,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
42(64) Šlovinkite Viešpatį, lietūs ir rasa,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
43(65) Šlovinkite Viešpatį, visi vėjai,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
44(66) Šlovinkite Viešpatį, ugnie ir kaitra,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
45(67) Šlovinkite Viešpatį, šalti ir karšti,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
46(68) Šlovinkite Viešpatį, rasos ir pūgos,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
49(69) Šlovinkite Viešpatį, šalna ir vėsuma,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
50(70) Šlovinkite Viešpatį, lede ir sniege,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
47(71) Šlovinkite Viešpatį, naktys ir dienos,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
48(72) Šlovinkite Viešpatį, šviesa ir tamsa,
garbinkite ir labai aukštinkite jį per amžius.
51(73) Šlovinkite Viešpatį, žaibai ir debesys,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
52(74) Tešlovina žemė Viešpatį,
tegieda jam gyrių ir teaukština jį labai per amžius.
53(75) Šlovinkite Viešpatį, kalnai ir kalvos,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
54(76) Šlovinkite Viešpatį, visi dirvoje augantys želmenys,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
56(77) Šlovinkite Viešpatį, vandens šaltiniai,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.

55(78) Šlovinkite Viešpatį, jūros ir upės,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
57(79) Šlovinkite Viešpatį, banginiai ir visa,
kas plaukioja vandenyse,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
58(80) Šlovinkite Viešpatį, padangių paukščiai,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
59(81) Šlovinkite Viešpatį, visi žvėrys ir galvijai,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
60(82) Šlovinkite Viešpatį, žmonės.
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
61(83) Šlovink Viešpatį, Izraeli,
garbink ir labai šlovink jį per amžius.
62(84) Šlovinkite Viešpatį, Viešpaties kunigai,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
63(85) Šlovinkite Viešpatį, Viešpaties tarnai,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
64(86) Šlovinkite Viešpatį, teisiųjų dvasios ir sielos,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
65(87) Šlovinkite Viešpatį, ištikimieji ir nuolankios širdies,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
66(88) Šlovinkite Viešpatį, Hananijau, Azarjau ir Mišaeli,
garbinkite ir labai šlovinkite jį per amžius.
Jis ištraukė mus iš Požemio,
išgelbėjo mus iš mirties rankos.
Jis išlaisvino mus iš ugnimi plieskiančios krosnies,
išgelbėjo iš ugnies liepsnų.
67(89) Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras,
nes jo gailestingumas tveria per amžius.
68(90) Šlovinkite dievų Dievą visi,
kas jo pagarbiai bijote,
garbinkite jį ir dėkokite,
nes jo gailestingumas tveria per amžius".

*(Lotyniškoji Vulgata pastebi: "Čia baigiasi žodžiai, kurių nėra hebraiškajame tekste. Jie paimti ir išversti iš Teodotijono {graikiško vertimo} leidinio".)

Karalius išlaisvina Šadrachą, Mešachą ir Azarją

24(91) Karalius Nebukadnezaras buvo nustebintas. Jis skubiai
pakilo ir kreipėsi į savo patarėjus, klausdamas: "Argi ne tris vy-
rus įmetėme į ugnį surištus?" Jie atsakė karaliui: "Taip, tikrai, o
karaliau!" 25(92). "Bet", — atkirto karalius, — "aš matau keturis
palaidus vyrus vaikščiojančius ugnies liepsnose. Jie visiškai ne-
paliesti! O tas ketvirtasis atrodo lyg dieviška būtybė!"* 26(93) Tuo-
met Nebukadnezaras priėjo prie ugnimi plieskiančios krosnies durų
ir tarė: "Šadrachai, Mešachai ir Abed-Negai, aukščiausiojo Dievo
tarnai, išeikite! Ateikite čia!" Šadrachas, Mešachas ir Abed-Negas
tuojau pat išėjo iš ugnies. 27(94) Satrapai, seniūnai, valdytojai ir
karaliaus patarėjai juos apspito ir matė, kad ugnis nebuvo turėjusi
jokios galios tų vyrų kūnams: jų galvų plaukai nebuvo nusvilinti,
jų skraistės nebuvo ugnies apdegintos, joks ugnies kvapas nėjo iš
jų. 28(95) Nebukadnezaras pareiškė: "Tebūna pašlovintas Šadracho,
Mešacho ir Abed-Nego Dievas! Jis atsiuntė savo angelą ir išgelbė-
jo savo tarnus, kurie juo pasitikėjo! Jie nepakluso karaliaus įsakui
ir sutiko verčiau atiduoti savo kūnus, negu kokiam kitam dievui
tarnauti ir jį garbinti, išskyrus jų pačių Dievą. 29(96) Todėl įsakau
visų kalbų tautoms ir gentims, kad kas tik nepagarbiai kalbės apie
Šadracho, Mešacho ir Abed-Nego Dievą bus sudraskyti į kąsnelius
ir jų namai išgriauti, nes nėra jokio kito Dievo, kuris galėtų taip
išgelbėti".

30(97) Po to karalius paaukštino Šadrachą, Mešachą ir Abed-
Negą Babilono srityje.

Antrasis Nebukadnezaro sapnas

31(98)* Karalius Nebukadnezaras visų kalbų tautoms ir gentims,
gyvenančioms žemėje: Teklesti jūsų gerovė! 32(99) Ženklus ir nuo-
stabius darbus aukščiausiojo Dievo* man malonu paskelbti.

3,92 "...dieviška būtybė": pažodžiui, "Dievo sūnus", — angelas. Žr. Job 1,6.

3,98-4,34 Ši dalis turi laiško, Nebukadnezaro rašyto savo pavaldiniams, formą.

3,99 "Aukščiausias Dievas": žydai, o ypač išeivijoje, naudojo šį titulą, norėdami atskirti savo Dievą nuo pagonių dievų. Politeistui jis buvo tik kito "dievo" titulas (žr. taip pat 93-ąją eilutę). Šis titulas buvo vardas Dievybei paženklinti Kanaane. Žr. Pr 14,18.

33(100) Kokie didingi yra jo ženklai,
kokie galingi jo nuostabūs darbai!
Jo karalystė yra amžina karalystė
ir jo viešpatavimas tveria per kartų kartas.

4

1 Aš, Nebukadnezaras, buvau patogiai savo namuose ir jau-
čiausi laimingas savo rūmuose, 2 kai sapnavau mane išgąsdinusį
sapną. Mane, gulintį lovoje, apėmę vaizdiniai, ir man į galvą atė-
ję regėjimai, sukėlė man siaubą. 3 Paskelbiau įsaką sušaukti visus
Babilono išminčius pas mane, kad jie man pasakytų, ką tas sap-
nas reiškia. 4 Suėjo magai, kerėtojai, kaldėjai ir spėliotojai, aš pa-
pasakojau jiems tą sapną, bet jie neįstengė man pasakyti, ką jis
reiškia. 5 Galų gale atėjo pas mane Danielis, — tas, kuris yra va-
dinamas Beltešazaru,* mano dievo vardu, ir yra apdovanotas šven-
tųjų dievų dvasia, — ir jam aš papasakojau savo sapną: 6 "O Bel-
tešazarai, magų galva, aš žinau, kad tu esi apdovanotas šventųjų
dievų dvasia ir jokia paslaptis nėra tau per sunki. Šis yra sapnas,
kurį sapnavau. Pasakyk man, ką jis reiškia".
7 Lovoje man atėjo į galvą tokie regėjimai:
Mačiau medį žemės viduryje,
jis buvo labai aukštas.
8 Medis augo vis aukštesnis ir vis tvirtesnis,
— jo viršūnė pasiekė dangų.
Jis buvo matomas iš visų žemės pakraščių.
9 Jo lapai buvo gražūs pažiūrėti,
vaisiai gausūs,
— maisto jame buvo visiems.
Po juo laukų žvėrys rado paunksmę,
jo šakose krovėsi lizdus padangių paukščiai,
— visi gyvūnai iš jo maitinosi.

4,5 "Beltešazaru, mano dievo vardu": babiloniškas vardas, duotas Danieliui karaliaus įsakymu (žr. Dan 1,7), yra "Balatsu-ussur" — "Saugok jo gyvybę". Karaliaus noru, jis buvo "BEL-balatsu— ussur" sutrumpinimas. Taigi vardas apima prašymą vyriausiajam Babilono dievui Beliui.

10 Kai lovoje nesilioviau stebėti regėjimus, ateinančius man į
galvą, pamačiau nužengiantį iš dangaus šventąjį Budintį.*

11*Jis, garsiai šaukdamas, liepė:
"Nukirskite medį ir nukapokite jo šakas,
nubraukykite jo lapus ir išmėtykite jo vaisius.
Tenubėga šalin iš po jo žvėrys,
teišlaksto nuo jo šakų paukščiai.
12 Bet palikite žemėse jo kelmą su šaknimis, —
surištas geležies ir žalvario grandine,
jis teguli gležnoje lauko žolėje.
Temaudo jį rasa iš dangaus,
tebūna jo dalia su gyvuliais, ėdančiais laukų žolę!
13 Tebūna perkeista jo žmogiška širdis,
tebūna jam duota širdis žvėries
ir tepraslenka pro jį septyni laikai.
14 Tai nuspręsta Budinčiųjų įsaku,
o šis sprendimas duotas Šventųjų įsakymu,
kad visi gyvūnai žinotų,
jog Aukščiausiasis valdo žmonių karalystę,
duoda ją, kam nori,
ir jai valdyti paskiria net žemos kilmės žmones.

15 Tai yra sapnas, kurį aš, karalius Nebukadnezaras, sapna-
vau. Dabar gi tu, Beltešazarai, pasakyk man, ką jis reiškia, nes visi
mano karalystės išminčiai neįstengia paaiškinti man, ką jis reiš-
kia. Tu gi gali tai padaryti, nes tavyje yra šventoji, dieviška dvasia".
16 Tuomet Danielis, vadinamas Beltešazaru, buvo kurį laiką
lyg stabo ištiktas. Jo mintys kėlė jam nerimą. Karalius jam tarė:
"Beltešazarai, tenekelia tau nerimo tas sapnas ar jo išaiškinimas".
Beltešazaras atsakė: "Mano valdove, tas sapnas* turėtų būti tiems,
kurie tavęs nekenčia, ir jo išaiškinimas tavo priešams! 17 Medis,
kurį matei augantį vis didesnį ir tvirtesnį, viršūne pasiekusį dan-

---

4,10 "Šventasis Budintis": angelas. Šitoks angelo titulas Šv. Rašte yra tik vienkartinis — tik šiame Danielio knygos skyriuje. Jis yra dažnas vėlesnėje žydų raštijoje.

4,11-14 Medis yra karalius Nebukadnezaras. 19-ojoje eilutėje iš metaforos pereinama į tikrovę.

4,17 "...tas sapnas...tavo priešams": Danielis kalba kaip dera dvariškiui.

gų, ir matomą iš visų žemės pakraščių, [18] kurio lapai buvo gražūs
pažiūrėti ir vaisiai gausūs, duodantį maisto visiems, po kuriuo gy-
veno laukų žvėrys ir kurio šakose padangių paukščiai krovėsi liz-
dus — [19] esi tu, o karaliau! Tu tapai didis ir galingas. Tavo didy-
bė išaugo ir siekia dangų, o tavo valdžia lig žemės pakraščių.
[20] Kadangi karalius matė šventą Budintįjį nužengiantį iš dangaus
ir sakantį: 'Nukirskite ir sunaikinkite medį, bet palikite žemėse jo
kelmą su šaknimis, surištą geležies ir žalvario grandine, lauko
žolėje; temaudo jį rasa iš dangaus, tebūna jo dalia su gyvuliais,
ėdančiais laukų žolę, kol praslinks pro jį septyni laikai' — [21] toks
yra išaiškinimas, o karaliau, ir tai yra Aukščiausiojo sprendimas,
atėjęs mano valdovui karaliui: [22]* Tu būsi išguitas iš žmonių tar-
po, tavo buveinė bus su laukų žvėrimis, turėsi ėsti žolę kaip
jaučiai, būsi maudomas rasos iš dangaus, ir septyni laikai praslinks,
kol tu pripažinsi, kad Aukščiausiasis valdo žmonių karalystę ir
duoda ją, kam nori. [23] Įsakymas palikti medžio kelmą su šaknimis
reiškia, kad tavo karalystė bus tau atkurta, kai tu pripažinsi, jog
Dangus yra visavaldis. [24]* Todėl, o karaliau, tebūna tau malonus
mano patarimas: Išpirk savo nuodėmes teisumo darbais ir savo
nusikaltimus gailestingumu vargšams. Tuomet tavo gerovė bus
patvari".

[25] Visa tai ištiko karalių Nebukadnezarą. [26] Praėjus dvylikai mė-
nesių, vaikščiodamas ant karališkųjų rūmų stogo Babilone, [27] ka-
ralius* sau tarė: "Argi nešaunus tas Babilonas, kurį pasistačiau
didele galybe kaip karališką buveinę savo didenybės garbei?" [28] Šiems
žodžiams dar tebesant jo burnoje, pasigirdo balsas iš dangaus: "Tau,
karaliau Nebukadnezarai, žodis: Atimta iš tavęs karalystė! [29] Tu būsi
išguitas iš žmonių tarpo, tavo buveinė bus su laukų žvėrimis, turėsi
ėsti žolę kaip jaučiai, ir septyni laikai praslinks, kol pripažinsi, kad
Aukščiausiasis valdo žmonių karalystę ir duoda ją, kam nori".
[30] Sprendimas* Nebukadnezarui buvo tuojau pat įvykdytas. Jis buvo

---

4,22 Pamišimo aprašas.

4,24 Klasiškas gerų darbų veiksmingumo aprašas Šv. Rašte.

4,27 Žodžiai, priskiriami Nebukadnezarui, yra panašūs į daugelio Mesopotamijos karalių įrašus, kuriuose jie didžiuojasi savo galybe ir darbais.

4,30-34 Istoriškai nėra tikra, kad tai įvyko Nebukadnezarui. Kai kurie istorikai mano, kad šio skyriaus Nebukadnezaras yra tikrovėje Belšazaro tėvas Nabonidas, kuris buvo paslaptingai pasitraukęs iš Babilono per eilę metų. Įkvėptojo autoriaus pagrindinis tikslas nėra šio liaudies pasakojimo is-

išguitas iš žmonių tarpo, ėdė žolę kaip jaučiai ir jo kūnas buvo mau-
domas rasos iš dangaus, kol jo plaukai užaugo taip ilgi, kaip erelių
plunksnos, o jo nagai tapo kaip paukščių nagai.
31 Praslinkus tam laikui, aš, Nebukadnezaras, pakėliau akis į
dangų, ir sugrįžo man protas.
Aš šlovinau Aukščiausiąjį,
garbinau ir aukštinau tą,
kuris gyvena per amžius,
nes jo valdžia yra amžina valdžia
ir jo karalystė tveria per kartų kartas.
32 O visi žemės gyventojai yra tarsi niekas,
jis gi daro, ką nori, dangaus galybei
ir žemės gyventojams.
Nėra nė vieno, kuris gali sulaikyti jo ranką
ar jam sakyti: "Ką tu darai?"
33 Tuo metu sugrįžo man protas, o didenybė ir spindesys bu-
vo man sugrąžinti dėl mano karalystės garbės. Mano patarėjai ir
didžiūnai mane suieškojo, aš buvau sugrąžintas į savo karalystę,
ir man buvo suteikta net daugiau didybės. 34 Dabar aš, Nebukad-
nezaras, šlovinu, aukštinu ir garbinu Dangaus Karalių,
nes visi jo darbai yra teisingi
ir jo keliai teisūs, —
jis gali pažeminti įžūliai besielgiančius.

5

Rašymas ant sienos

1 Karalius Belšazaras* iškėlė puikią puotą tūkstančiui savo
didžiūnų ir drauge su tūkstančiu gėrė vyną.
2 Būdamas apsvaigęs nuo vyno, Belšazaras įsakė atnešti auksi-
nius ir sidabrinius indus, jo tėvo Nebukadnezaro* paimtus iš

---

toriškumas, bet pamoka įžūliems, save dievais laikiusiems, seleukidų dinastijos karaliams.

5,1 "Karalius Belšazaras": iš tikrųjų Belšazaras buvo tik tiesioginis sosto įpėdinis, bet jo tėvas Nobonidas buvo davęs jam karališką valdžią Babilone.

5,2 "Nebukadnezaras, jo tėvas": keletas Babilono karalių valdė tarp Nebukadnezaro ir Belšazaro. Arba žodis "tėvas" čia turi "tolimo protėvio" prasmę, arba Nebukadnezaro vardas naudojamas vietoje "Nabonido" vardo.

šventyklos Jeruzalėje, kad gertų iš jų karalius ir jo didžiūnai, jo
žmonos ir sugulovės. 3 Auksiniai indai, paimti iš Dievo namų Je-
ruzalėje, buvo atnešti, karalius ir jo didžiūnai, jo žmonos ir sugu-
lovės gėrė iš jų. 4 Jie gėrė vyną ir šlovino dievus, padarytus iš auk-
so ir sidabro, žalvario, geležies, medžio ir akmens.
5 Kaip tik tada pasirodė žmogaus rankos pirštai ir pradėjo ra-
šyti ant karališkųjų rūmų sienos tiesiai už žvakidės. Karalius galėjo
matyti ranką, kai ji rašė. 6 Karaliaus veidas pabalo, jo mintys kėlė
jam siaubą. Šlaunų sąnariai suglebo iš baimės, kinkos drebėjo.
7 Karalius ėmė garsiai šaukti, kad būtų atvesti kerėtojai, kaldėjai
ir spėliotojai. "Kas perskaitys šį raštą ir pasakys man, ką jis reiš-
kia", — tarė karalius Babilono išminčiams, — "bus apvilktas pur-
puru, nešios ant kaklo aukso grandinę ir bus trečias mano karalys-
tės valdyme". 8 Nors ir atėjo visi karaliaus išminčiai, jie neįstengė
nei rašto perskaityti, nei duoti karaliui jo išaiškinimą. 9 Tuomet
karalių apėmė dar didesnsis siaubas, visai išbalo jo veidas, o jo di-
džiūnai buvo apstulbinti.
10 Karalienė, nugirdusi apie karaliaus ir jo didžiūnų būklę, atėjo
į puotos menę. "O karaliau", — tarė karalienė, — "gyvenk am-
žinai! Tenekelia tau nerimo tavo mintys, nebūk taip pabalęs. 11 Ta-
vo karalystėje yra žmogus, apdovanotas šventųjų dievų dvasia. Jau
tavo tėvo dienomis jis reiškėsi nepaprastu supratimu, žinojimu ir
išmintimi. Tavo tėvas Nebukadnezaras paskyrė jį magų, kerėtojų,
kaldėjų ir spėliotojų galva 12 dėl to, kad nepaprasta dvasia, žinoji-
mas ir supratimas aiškinti sapnus, įminti mįsles, išrišti sunkius
klausimus reiškėsi tame Danielyje, karaliaus pramintame Beleša-
zaru. Tebūna dabar pašauktas Danielis, jis duos tau išaiškinimą.
13 Tuomet pas karalių buvo atvestas Danielis. Karalius tarė
Danieliui: "Taigi tu esi Danielis, vienas iš Judo tremtinių, kurį ma-
no tėvas parvedė iš Judo!? 14 Girdėjau apie tave, kad turi dievų
dvasią ir tavyje reiškiasi nepaprastas supratimas, žinojimas ir
nuostabi išmintis. 15 Išminčiai ir kerėtojai buvo pašaukti pas mane
perskaityti šį raštą ir paaiškinti, ką jis reiškia, tačiau jie neįstengė
išaiškinti, ką jis reiškia. 16 Bet aš girdėjau apie tave, kad tu pajė-
gi išaiškinti ir išrišti sunkius klausimus. Tat jei gali perskaityti tą
raštą ir pasakyti man, ką jis reiškia, būsi apvilktas purpuru, nešiosi
ant kaklo aukso grandinę ir būsi trečias karalystės valdyme".
17 Danielis karaliui atsakė: "Savo dovanas sau pačiam pasilai-
kyk ir apdovanojimus kam nors kitam duok! Be abejo, tą raštą

karaliui perskaitysiu ir pasakysiu jam, ką jis reiškia. [18] O karaliau,
Dievas — Aukščiausiasis davė tavo tėvui Nebukadnezarui kara-
lystę, didybę, garbę ir didingumą. [19] Dėl jam duotos didybės visų
kalbų tautos ir gentys drebėjo prieš jį iš baimės. Jis žudydavo, ką
norėjo nužudyti, ir palikdavo gyvą, ką norėjo palikti gyvą; iš-
aukštindavo, ką norėjo, ir pažemindavo, ką norėjo. [20] Bet kadangi
jo širdis išpuiko ir jo dvasia surambėjo iš įžūlumo, jis buvo nu-
verstas nuo karališko sosto ir buvo atimta iš jo garbė. [21] Jis buvo
išvarytas iš žmonių tarpo, o jo širdis tapo panaši į žvėries širdį;
jo buveinė buvo tarp laukinių asilų. Jis maitinosi žole kaip jautis
ir jo kūnas buvo maudomas rasos iš dangaus, kol pripažino, jog
Dievas — Aukščiausiasis valdo žmonių karalystę ir pastato jai
valdyti, ką jis nori. [22] O tu, jo sūnau Belšazarai, netramdei savo
širdies, nors visa tai žinojai! [23] Tu išaukštinai save prieš dangaus
Viešpatį! Jo šventyklos indai buvo tau atnešti, tu ir tavo didžiū-
nai, tavo žmonos ir sugulovės iš jų gėrėte. Tu šlovinai dievus, pa-
darytus iš sidabro ir aukso, žalvario, geležies, medžio ir akmens,
kurie nei mato, nei girdi, nei žino, o Dievo, kurio rankoje yra ta-
vo alsavimas ir kuriam paklūsta visi tavo keliai, tu nepagarbinai.
[24] Taigi, iš jo artumo buvo atsiųsta ta ranka, kad parašytų šį
raštą. [25] Gi parašytasis raštas buvo šis: 'MENE, MENE, TEKEL
ir PARSIN'.* [26]* Ir štai ką jis reiškia: 'MENE' — Dievas suskai-
čiavo tavo karalystės {dienas} ir privedė ją prie galo; [27] 'TEKEL'
— tu buvai pasvertas svarstyklėmis ir buvai rastas lengvas; [28] 'PE-
RES' — tavo karalystė yra padalinta ir atiduota medams ir
persams".

5,25 "Mene, mene, tekel, ir peres {dviskaitoje, parsin}": atrodo, kad tai yra aramėjiški žodžiai svarsčiams ir piniginiams vienetams paženklinti: mina, šekelis (60-oji minos dalis) ir parsu (pusė minos), bet jie gali reikšti ir veiksmažodžius: "suskaičiuoti", "pasverti" ir "padalyti".

5,26-28 Vaizdžiai apibūdinamas Nebukadnezaro imperijos valdymas: Evil-Merodachas, Nebukadnezaro įpėdinis, svėrė vieną miną, jo įpėdinis Neriglisaras irgi vieną miną, jo įpėdinis Labaši-Mardukas tik šekelį, Nabonidas ir Belšazaras kiekvienas po pusę minos. Nūn "suskaičiavimo, pasvėrimo ir padalinimo" sprendimu kaldėjų, arba neo-babiloniečių, karalystė bus padalinta tarp medų ir persų. Danielis išlukštena šiuos tris žodžius, žaisdamas jų skambesiu.

29 Tuomet, Belšazarui įsakius, Danielis buvo apvilktas purpu-
ru, uždėta jam ant kaklo aukso grandinė ir paskelbta, kad jis turėtų
būti trečias karalystės valdyme.
30 Tą pačią naktį kaldėjų karalius Belšazaras buvo nužudytas.
{31 Darijus Medas* gavo karalystę, būdamas maždaug šešias-
dešimt dvejų metų amžiaus}.*

6

Danielis liūtų narve

1 Darijus Medas* gavo karalystę, būdamas maždaug šešias-
dešimt dvejų metų amžiaus.
2 Darijus panorėjo paskirti karalystei šimtą dvidešimt satrapų
ir paskirstyti juos po visą karalystę. 3 O jie buvo atsakingi trims
ministrams. Danielis gi buvo vienas iš jų. Satrapai privalėjo duoti
jiems ataskaitą, kad karaliui nebūtų jokios žalos. 4 Greit šis Da-
nielis pasižymėjo tarp kitų ministrų ir satrapų, nes jis buvo ap-
dovanotas nepaprasta dvasia. Karalius svarstė paskirti jį valdyti
visą karalystę. 5 Gi ministrai ir satrapai pradėjo ieškoti progos ką
nors prikišti Danieliui karalystės reikaluose. Tačiau jie negalėjo
rasti jokios priežasties skundui ar priekaištui, nes jis buvo ištiki-
mas ir nebuvo galima rasti jame nei jokio apsileidimo, nei jokio
nusikaltimo. 6 Tuomet šie vyrai pasakė: “Nerasime jokio pagrindo
skundui prieš šį Danielį, nebent ką nors rastume ryšium su jo
Dievo įstatymu”.
7 Todėl anie ministrai ir satrapai susimokė, atėjo pas karalių
ir kreipėsi į jį: “Karaliau Darijau, gyvuok amžinai! 8 Visi karalys-
tės ministrai, seniūnai ir satrapai, patarėjai ir valdytojai sutarė,

5,31 “Darijus Medas”: istorija nežino Medijos karaliaus Darijaus. Trys persų karaliai buvo vadinami Darijaus vardu. Persijos karalius Kyras sutriuškino kaldėjų imperiją. Kyro generolas Gobyras buvo maždaug “šešiasdešimt dvejų metų amžiaus”, kai užėmė Babiloną.

6,1 Medijos karalystė jau buvo buvusi persų karaliaus Kyro užkariauta. Atrodo, kad Danielio knygos autorius įsisavino apokaliptinę istorijos sampratą iš pranašų (žr. Iz 13,17-19; Jer 51,11.28-45). Pasak jos, medai sudarė antrąją karalystę iš keturių pasaulinių karalysčių prieš mesijinį amžių. Žr. Dan 2,36-45. Karaliaus Darijaus Medo bruožai istorikams primena Persijos karalių Darijų Didįjį (552-486 m. prieš Kristų), antrąjį Kyro įpėdinį.

jog turėtų būti paskelbtas ir griežtai vykdomas šis karališkas
įsakas: jeigu kas per sekančias trisdešimt dienų melstųsi į ką nors
dieviška ar žmogiška, išskyrus į tave, o karaliau, būtų įmestas į
liūtų narvą. 9 Taigi, o karaliau, paskelbk uždraudimą ir pasirašyk
raštą, nepakeičiamą ir neatšaukiamą,* pagal medų ir persų įs-
tatymą". 10 Po to karalius pasirašė draudžiamąjį raštą.

11 Nors Danielis ir žinojo, kad raštas buvo pasirašytas, jis pa-
reidavo į savo namus, kur viršutiniame aukšte buvo atidaromi
langai į Jeruzalės pusę, puldavo ant kelių tris kartus per dieną, ir
melsdavosi į savo Dievą, jį šlovindavo, kaip jis ir anksčiau kad
buvo daręs. 12 Anie gi vyrai, susimokę, įsibrovė ir užklupo Da-
nielį besimeldžiantį ir maldaujantį pasigailėjimo savo Dievo.
13 Tuojau pat jie nuėjo pas karalių ir kalbėjo jam apie uždraudimą:
"O karaliau! Argi tu nepasirašei uždraudimo, kad jei kas melstųsi
į bet ką dieviška ar žmogiška per sekančias trisdešimt dienų, bus
įmestas į liūtų narvą?" Karalius atsakė: "Taip! Įsakas galioja. Pa-
gal medų ir persų įstatymą jis negali būti atšauktas". 13 Į tai at-
sakydami, jie karaliui tarė: "Danielis, vienas iš Judo tremtinių, o
karaliau, nepaiso nei tavęs, nei uždraudimo, kurį tu pasirašei, bet
kalba savo maldas tris kartus per dieną".

15 Karalius, tai išgirdęs, buvo smarkiai sujaudintas. Jis buvo
pasiryžęs Danielį apsaugoti ir iki pat saulės nusileidimo darė visa,
kad jį išgelbėtų. 16 Bet anie vyrai, susimokę, atėjo pas karalių ir
jam sakė: "O karaliau, žinok, kad pagal medų ir persų įstatymą
joks karaliaus paskelbtas uždraudimas ar įsakas negali būti pa-
keistas".

17 Tuomet, karaliaus įsakymu, buvo atvestas Danielis ir įmes-
tas į liūtų narvą.* Karalius kalbėjo Danieliui: "Dievas, kuriam tu
taip ištikimai tarnauji, teišgelbsti tave!" 18 Atitempus akmenį, jis
buvo užritintas ant angos narvo, kurį karalius užantspaudavo savo
žiedu ir žiedais savo didžiūnų, kad niekas nebūtų pakeista Danielio
likime. 19 Po to karalius sugrįžo į savo rūmus ir naktį praleido
pasninkaudamas, — pramogų atsisakė, užmigti negalėjo.

6,9 "...nepakeičiamą ir neatšaukiamą": medų-persų įstatymai buvo nepakeičiami ir neatšaukiami. Žr. Est 1,19; 8,8.

6,17 "Liūtų narvas": gili duobė, iš kurios buvo sunku išlipti. Jos anga buvo uždaroma akmeniu.

[20] Pradėjus aušti, karalius atsikėlė ir nuskubėjo prie liūtų nar-
vo. [21] Prisiartinęs prie narvo, verksmingu balsu šaukė Danieliui: "O
Danieli, gyvojo Dievo tarne, ar įstengė išgelbėti tave nuo liūtų
Dievas, kuriam tu ištikimai tarnauji?" [22] Gi Danielis atsiliepė: "O
karaliau, gyvuok amžinai! [23] Mano Dievas atsiuntė savo angelą,
sučiaupė liūtų nasrus, kad jie man nepakenktų, nes buvau jo
akivaizdoje rastas nekaltas. Netgi prieš tave, o karaliau, aš nenu-
sikaltau". [24] Karalius tuo nepaprastai džiaugėsi ir įsakė, kad Da-
nielis būtų iškeltas iš narvo. Danielis buvo iškeltas iš narvo, gy-
vas ir sveikas, nes jis pasitikėjo savo Dievu. [25] Karalius įsakė, kad
tie vyrai, kurie buvo apšmeižę Danielį, būtų atvesti ir įmesti į liūtų
narvą — jie, jų vaikai, ir jų žmonos. Jiems net nepasiekus narvo
dugno, liūtai juos pagriebė ir sutriuškino visus jų kaulus.

[26] Tuomet karalius Darijus rašė visų kalbų tautoms ir gen-
tims, gyvenančioms visoje žemėje: "Teklesti jūsų gerovė! [27] Šiuo
raštu įsakau, kad žmonės visoje mano karališkoje valdoje drebėtų
ir bijotų Danielio Dievo,

nes jis yra gyvasis Dievas,
— jis yra amžinas.
Jo karalystė niekad nebus sunaikinta
ir jo valdžia yra amžina.
[28] Jis apsaugo ir išgelbsti,
daro ženklus ir nuostabius darbus
danguje ir žemėje,
— jis išgelbėjo Danielį
iš liūtų letenos".

[29] Taigi šiam Danieliui sekėsi Darijaus valdymo metu, lygiai
kaip ir persui Kyrui valdant.

B. DANIELIO REGĖJIMAI

7*

Danielis regi keturis žvėris

1 Pirmais Babilono karaliaus Belšazaro metais Danielis sapna-
vo ir, jam gulint lovoje, regėjimai ėjo į galvą. Po to jis tą sapną
užrašė. Štai jo turinys: 2 "Aš, Danielis, savo nakties regėjime ma-
čiau, kad keturi dangaus vėjai sujudino didžiąją jūrą.* 3 Keturi galin-
gi žvėrys, vienas nuo kito skirtingi, išniro iš jūros. 4 Pirmasis buvo
kaip liūtas,* betgi su erelio sparnais. Man stebint, jo sparnai buvo
nupešti. Jis buvo pakeltas nuo žemės, pastatytas ant dviejų kojų
tarsi žmogus ir jam buvo duota žmogaus širdis. 5 Žiūriu, išniro
skirtingas žvėris, antrasis, kuris buvo kaip meška,* stovinti ant pas-
kutinių kojų su trim iltimis nasruose. Jam buvo pasakyta: 'Pakilk!
Suryk daug kūnų!' 6 Po to, man stebint, štai dar kitas išniro, panašus
į leopardą.* Žvėris turėjo nugaroje keturis paukščio sparnus ir ke-
turias galvas; jam buvo duota valdžia. 7* Po to mačiau nakčia
regėjimuose ketvirtą žvėrį, keliantį siaubą, baisų, be galo stiprų ir

---

7,1-27 Šio regėjimo prasmė yra ta pati, kaip ir Nebukadnezaro sapno 2-ajame skyriuje. Žr. Dan 2,36-45 paaiškinimą. Keturioms, viena kitą sekusioms karalystėms — babiloniečių, medų, persų ir graikų — priešpastatoma mesijinė Dievo tautos karalystė. Šio skyriaus vaizdiniai buvo plačiai panaudoti Apreiškimo Jonui knygoje, kur jie yra pritaikomi Bendriją persekiojusiai Romos imperijai.

7,2 "Didžioji jūra": pasak pradinės visatos sampratos (žr. Pr 7,11; 49,25), pirmapradis okeanas po žeme. Buvo tikima, kad jame buvoja įvairios pabaisos (žr. Iz 27,1; Jb 7,12), o ypač mitiniai slibinai — įvaizdžiai chaoso, kurį Dievas apvaldė laiko pradžioje (žr. Jb 9,13; 26,13).

7,4 Babilonijos imperijos ženklas — liūtas su sparnais yra dažnas babiloniečių mene ir simbolizuoja žvėrišką, Dievui priešišką, galybę. Du nupešti sparnai įvaizdina Nebukadnezarą ir Belšazarą. "...pastatytas ant dviejų kojų..., duota jam žmogaus širdis": priešingai tam, kas buvo sakyta Dan 4,13.30.

7,5 "Meška": Medijos imperijos ženklas. Trys iltys simbolizuoja Medijos polinkį naikinti.

7,6 "Leopardas": įvaizdina žaibišką persų Kyro kaimyninių tautų užkariavimą ir imperijos sukūrimą. "Keturios galvos": keturi persų karaliai. Žr. Dan 11,2.

7,7-8 Aleksandro imperija skyrėsi nuo visų kitų, nes jos kilmė buvo Vakaruose — Europoje. "Dešimt ragų" vaizduoja dešimt seleukidų dinastijos karalių. Įkvėptajam Danielio knygos autoriui terūpėjo tik ši helenistinės imperijos dalis. "Mažas ragas" yra Antiochas IV Epifanas (175-163 m. prieš Kristų), nuožmusis seleukidų dinastijos karalius, piktnaudojęs sostą.

geležiniais dantimis. Visa rijo, daužė į šipulius, o kas buvo likę,
mindžiojo kojomis. Jis buvo skirtingas nuo anksčiau pasirodžiusių
žvėrių ir turėjo dešimt ragų.
8 Man tais ragais besistebint, žiūriu,
išdygo tarp jų kitas mažesnis ragas. Trys ankstyvesni ragai buvo
išrauti su šaknimis, kad jam būtų vietos. Šiame rage buvo akių,
panašių į žmogaus akis, ir įžūliai kalbanti burna.
9* Man stebint,
sostai buvo pastatyti,
ir Amžinasis atsisėdo savo soste.
Jo drabužis buvo baltas kaip sniegas,
o jo galvos plaukai tarsi gryna vilna;
jo sostas buvo ugnies liepsnos,
o sosto ratai plieskianti ugnis.
10 Ugnies upė liejosi
ir tekėjo iš jo artumo.
Tūkstančių tūkstančiai jam tarnavo
ir miriadų miriadai pas jį stovėjo.
Teismas sėdosi posėdžiui,
ir buvo atskleistos knygos.
11 Aš vis stebėjau. Tuomet už įžūliuosius rago žodžius, man
stebint, žvėris buvo užmuštas ir jo kūnas sunaikintas — įmestas
sudeginti į ugnį.
12 Iš kitų žvėrių valdžia buvo atimta, bet jie bu-
vo palikti gyvi iki meto ir laiko.
13* Vis stebėdamas nakties regėjimus, mačiau
tarsi žmogaus sūnų, ateinantį
dangaus debesimis.
Jis priėjo prie Amžinojo,
ir buvo jam pristatytas.
14 Jam buvo duota valdžia,
ir garbė, ir karalystė,

7,9-10 Danielis regi dangiškąjį sostą Dievo — Amžinojo, sėdinčio tautų teismui (teismas įvaizdintas ugnimi). Kai kurie regėjimo bruožai, vaizduojantys Dievo šlovę ir visagalybę, randami Ez 1-ajame skyriuje.

7,13-14 "...tarsi žmogaus sūnų": priešingai pasaulinėms karalystėms, priešiškoms Dievui, kurios pasirodo kaip žvėrys, šventoji Dievo tauta, būsimoji Dievo karalystė žemėje, pasirodo kaip žmogus. Lygiai kaip mūsų Viešpats Jėzus Kristus pritaikė sau atkirsto nuo kalno akmens įvaizdį (žr. Dan 2,36-45), taip jis pritaikė sau ir "Žmogaus Sūnų", padarydamas jį savo būdingiausiu titulu. Evangelijose Jėzus — Žmogaus Sūnus yra tas, per kurį ir kuriame Dievo tautos išganymas tapo tikrove.

idant jam tarnautų
visų kalbų tautos ir gentys.
Jo valdžia yra amžina valdžia,
tverianti amžinai,
jo karalystė niekad nebus sunaikinta.

Regėjimo paaiškinimas

15 Aš, Danielis, jaučiau, kad mano dvasia vertė mane nerimau-
ti, o regėjimai, ateinantys man į galvą, kėlė siaubą. 16 Aš priėjau
prie vieno iš patarnautojų paklausti jį, ką visa tai iš tikrųjų reiš-
kia. Atsakydamas, jis man paaiškino, ką reiškia tie dalykai:
17 "Šie keturi galingi žvėrys — tai keturi karaliai, kurie iškils že-
mėje. 18 Bet Aukščiausiojo šventieji gaus karalystę ir paveldės ka-
ralystę amžinai — per amžių amžius".
19 Po to norėjau išsiaiškinti, ką iš tikrųjų reiškia tas ketvirta-
sis žvėris, skirtingas nuo visų kitų ir keliantis siaubą, geležiniais
dantimis ir žalvariniais nagais, kuris visa rijo ir mindžiojo kojomis,
kas buvo likę; 20 ką reiškia tie dešimt ragų ant jo galvos, ir ką
reiškia tas kitas išdygęs ragas, kuriam užleisdami vietos kiti trys
iškrito — tas ragas, kuris turėjo akis bei įžūliai kalbančią burną ir
atrodė didesnis už kitus. 21 Man stebint, šis ragas kariavo prieš
šventuosius ir buvo pergalingas, 22 kol neatėjo Amžinasis. Tuomet
Aukščiausiojo šventųjų naudai buvo padarytas nuosprendis, nes
buvo atėjęs metas, ir šventieji paveldėjo karalystę.
23 Štai ką jis atsakė: 'Ketvirtasis žvėris reiškia, kad
bus ketvirtoji karalystė žemėje,
skirtinga nuo visų kitų karalysčių, —
jis prarys visą žemę,
sumindžios ją ir sudaužys į šipulius.
24 O dešimt ragų reiškia,
kad iš šios karalystės iškils dešimt karalių
ir po jų seks dar kitas.
Šis bus skirtingas nuo ankstesniųjų
ir sumuš tris karalius.
25 *Žodžiais įžeis Aukščiausiąjį,
neduos ramybės Aukščiausiojo šventiesiems,

7,25 Užuomina į Antiocho IV žydų persekiojimą ir bandymą priversti juos at-sisakyti savo papročių ir priimti helenistinį gyvenimo būdą (žr. 1 Mak

užsimodamas pakeisti šventes ir įstatymą.
Jie bus atiduoti į jo rankas
vienam laikui, dviem laikams ir pusei laiko.
26 Tuomet teismas sėsis posėdžiui,
ir jo valdžia bus atimta,
sunaikinta ir visiškai panaikinta.
27 Karalystė, ir valdžia, ir didybė
karalysčių po visu dangumi bus atiduota
Aukščiausiojo šventiesiems.
Jų karalystė bus amžina karalystė,
visos valdžios jiems tarnaus ir paklus".
28* Čia baigiasi pasakojimas. Aš, Danielis, nuo tokių savo
minčių likau didelio nerimo apimtas ir mano veidas pabalo. Tą dalyką saugojau savo širdyje.

8*

Avino ir ožio regėjimas

1 Po šio pirmojo regėjimo, aš, Danielis, turėjau kitą trečiais
karaliaus Belšazaro viešpatavimo metais. 2 Šiame regėjime ma-
čiau save Šušano* tvirtovėje, esančioje Elamo srityje. Aš buvau
prie Ulajo upės. 3 Pakėliau akis ir pamačiau palei upę stovintį
aviną. Jis turėjo du ragus. Abu ragai buvo ilgi, bet vienas buvo

1,33-34). "...vienam laikui, dviem laikams ir pusei laiko": neapibrėžtas, piktu persunktas laikotarpis. Karalystė bus įkurta "po metų, dvejų metų ir pusės metų", t.y. po trejų su puse metų mažojo rago siautėjimo. Kaip "septyni" simbolizuoja tobulumą, taip "trys su puse" simbolizuoja didelį netobulumą. Istoriškai imant, šis skaičius tiksliai atitinka Antiocho IV persekiojimo trukmę.

7,28 Ši eilutė užbaigia aramėjiškąją Danielio knygos dalį.

8,1-27 Šis regėjimas pakartoja žymia dalimi pirmąjį regėjimą šiek tiek aiškesniu būdu. Dviragis avinas vaizduoja jungtinę medų ir persų karalystę, sunaikintą helenistinės Aleksandro imperijos, kilusios Vakaruose. Įkvėptajam autoriui ir čia terūpi seleukidų dinastija, kuri atsirado suirus Aleksandro imperijai po jo mirties 323 m. prieš Kristų.

8,2 "Šušano tvirtovė": persų karalių rūmai Susos (Susa) mieste, senovės Elamo teritorijoje, į rytus nuo Babilonijos. "Ulajo upė": kanalas palei šiaurinę Susos miesto sieną.

ilgesnis už kitą, nors ilgasis ir buvo vėliau išdygęs. [4] Aš mačiau
aviną badant ragais į vakarus, į šiaurę ir į pietus. Visi žvėrys bu-
vo bejėgiai jam pasipriešinti, nebuvo nė vieno, kas būtų galėjęs
išsigelbėti iš jo galybės. Jis darė, kaip jam patiko ir tapo galingas.
[5] Man besvarstant, staiga pasirodė iš vakarų ožys, atskubantis
skersai visos žemės veidą, net nepaliesdamas žemės. Ožys turėjo
iškilų ragą tarp akių. [6] Jis priėjo prie ano avino su dviem ragais,
kurį buvau matęs stovintį palei upę, ir įsibėgėjęs užpuolė jį visa
savo įniršio jėga. [7] Aš mačiau jį, kai pasiekė aviną ir niršo prieš
jį, smogė avinui ir nulaužė abu jo ragus. Avinas buvo bejėgis jam
pasipriešinti. Parbloškęs aviną ant žemės, jį trypė kojomis, nebu-
vo nė vieno, kas būtų galėjęs išgelbėti aviną iš jo galybės. [8] Ožys
gi tapo nepaprastai galingas, bet, jam esant pačiam galingume, jo
didysis ragas buvo nulaužtas, o jo vietoje išdygo keturi iškilūs ra-
gai,* atkreipti į keturių padangių vėjų kryptis.

[9] Iš vieno jų išdygo kitas ragas, mažutis,* bet ilgainiui jis išau-
go nepaprastai didelis link pietų, link rytų ir link gražiojo krašto.
[10] Augdamas pasiekė net dangaus galybę, nubloškė žemėn keletą
žvaigždžių iš dangaus galybės* ir jas sumindžiojo. [11] Net prieš patį
galybės vadą jis įžūliai elgėsi, iš jo atėmė kasdienę deginamąją
auką ir išardė jo šventąją buveinę. [12] Už nuodėmę jam buvo per-
duota galybė, drauge su nuolatine deginamąja auka. Jis nudrėbė
žemėn tiesą ir, ką tik darė, jam sekėsi.

[13] Išgirdau kalbant šventąjį, o kitas šventasis kreipėsi į tą ne-
pažįstamą kalbantįjį: "Kaip ilgai tęsis šio regėjimo įvykiai ryšium
su kasdiene deginamąja auka, siaubą keliančia nuodėme,* šven-
tovės ir {dangaus} galybės mindžiojimu?" [14] Jis man atsakė: "Du
tūkstančius tris šimtus vakarų ir rytmečių, — po to šventovė bus
apvalyta".

8,8 "Keturi iškilūs ragai": Aleksandro imperiją pasidalino jo keturi iškilūs vadai — Kasanderis, Lysimachas, Seleukas ir Ptolemėjas.

8,9 "...kitas ragas, mažutis": Antiochas IV Epifanas. Žr. Dan 7. "Gražusis kraštas": Palestina.

8,10-14 "Dangaus galybė": paprastai reiškia žvaigždes, čia gi paženklina Dievo tautą. Žr. Dan 12,3. "Galybės vadas": pats Dievas, prieš kurio Sandoros tautą — apreikštą religiją kovojo Antiochas IV Epifanas.

8,13 "...siaubą kelianti nuodėmė": hebrajų kalboje yra skambesio žaismas tarp žodžio "šomem" — "siaubą keliantis" ir žodžio Baal Šamem — "dangų viešpats", graikiškasis Olimpo Dzeusas. Siaubą kelianti nuodėmė buvo

Angelas Gabrielis paaiškina regėjimą

[15] Kai aš, Danielis, stebėjau tą regėjimą ir mėginau jį suprasti,
pamačiau stovint prieš mane kažką, kas atrodė kaip žmogus. [17] Iš-
girdau nuo Ulajo žmogišką balsą, šaukiantį: "Gabrieli,* paaiškink
tam žmogui regėjimą!" [17] Jis priėjo arti vietos, kur aš stovėjau. Kai
jis priėjo, mane apėmė baimė ir aš puoliau kniūpsčias ant žemės.
Bet jis man tarė: "Suprask, o marusis, kad tas regėjimas liečia baig-
mės metą".*

[18] Kai jis man kalbėjo, nualpęs parpuoliau veidu į žemę. Tuo-
met jis palietė mane, pastatė ant kojų [19] ir tarė: "Tikėk manim, aš
tau pasakysiu, kas įvyks vėliau pykčio laiku, nes tai liečia nu-
statytą baigmės metą. [20] Avinas, kurį regėjai, turintis du ragus, tai
Medijos ir Persijos karaliai. [21] Ožys yra Graikijos karalius, gi di-
dysis ragas tarp jo akių yra pirmasis karalius. [22] Vienas buvo nu-
laužtas ir keturi jo vietoje išdygo reiškia, kad keturios karalystės
kils iš jo tautos, bet neturės jo galybės.

[23] Pabaigoje jų valdymo,
kai nusidėjėliai bus pasiekę savo saiką,
iškils įžūlus karalius, gudrus suktybe.
[24] Jis bus stiprus ir galingas,
nors ir ne savo jėga,
ir neš baisų sunaikinimą.
Viskas, ką jis darys, jam seksis,
sunaikins galingas tautas
ir šventuosius, Dievo tautą.
[25] Jis savo klastingumu
sėkmingai naudos apgaulę,
ir bus įžūlios širdies.
Be įspėjimo sunaikins daugelį,
pakils net prieš Vadų vadą.
Bet bus palaužtas,
ir tai ne žmonių rankomis.

Dzeuso statula, kuria Antiochas IV Epifanas išniekino tikrojo Dievo Šven-
tyklą Jeruzalėje.

8,16 Angelas Gabrielis čia minimas pirmusyk Šv. Rašte.

8,17 "Baigmės metas": Viešpaties diena, kai Dievas sėsis savo priešų teisti (žr.
taip pat 19-ąją eilutę).

26 Vakaro metų ir rytmečių regėjimas, čia papasakotas, yra tikras. Gi, tu, užantspauduok regėjimą, nes jis liečia tolimas dienas".
27 Aš, Danielis, pasijutau blogai ir sirgau keletą dienų. Po to atsikėliau ir rūpinausi karaliaus reikalais. Bet jaučiau regėjimo baimę ir jo nesupratau.

9

Gabrielis ir septyniasdešimt savaičių

1 Pirmais metais Ahašverošo sūnaus Darijaus,* kilme medo,
tapusio karaliumi kaldėjų karalystėje, — 2 tais pirmais jo valdymo
metais, aš, Danielis, stengiausi suvokti knygose kaip skaičiuoti metus, pagal pranašui Jeremijui atėjusį VIEŠPATIES žodį, po kurių turėjo pasibaigti Jeruzalės nuniokojiimas, būtent, {anuos} septyniasdešimt metų.*
3 Atsigręžiau veidu į Viešpatį Dievą ieškoti atsakymo, melstis ir maldauti pasninku, ašutine ir pelenais. 4 Maldavau Viešpatį,
savo Dievą, ir išpažinau {kaltes}, tardamas: "Ai tu, Viešpatie, didis ir baimę keliantis Dieve, laikaisi sandoros ir ištikimai myli tave mylinčius ir vykdančius tavo įsakymus. 5 Mes nusidėjome ir nusi-
kaltome, nedorai elgėmės ir kėlėme maištą, nusigręždami nuo tavo įsakymų ir nuostatų. 6 Mes neklausėme tavo tarnų — pranašų,
kalbėjusių tavo vardu mūsų karaliams, mūsų didžiūnams, mūsų protėviams ir visiems krašto žmonėms.
7 Tu, o Viešpatie, esi teisus, bet kaistame iš gėdos iki pat šios dienos mes — Judo žmonės, Jeruzalės gyventojai, visas Izra-

9,1 "Darijus": žr. Dan 6,1 paaiškinimą.

9,2 "Septyniasdešimt metų": pranašas Jeremijas (25,11; 29,10) pranašavo apie septyniasdešimties metų tremtį Babilonijoje, apvaliu skaičiumi pabrėždamas, kad jo karta visiškai sudils tremtyje. Jeremijo pranašystė išsipildė, kai Kyras užėmė Babiloną ir leido žydams sugrįžti į tėvų kraštą. Tačiau įkvėptasis Danielio knygos autorius, gyvendamas Antiocho IV Epifano persekiojimo metu, pabrėžia, kad dar tebevyrauja tremties sąlygos. Todėl jis Jeremijo "septyniasdešimt metų" pratęsia į septyniasdešimt savaičių metų, t.y. septyniskart septyniadešimt — 490 metų, kurių pabaigoje žydai bus išpirkę savo nuodėmes ir pasibaigs Jeruzalės nelaimės (žr. Dan 9,24). Anot Danielio knygos autoriaus, žydų pergalė prieš seleukidus yra galutinis Jeremijo pranašystės išsipildymas.

elis, arti ir toli, esantieji visuose kraštuose, kur tik juos išblaškei,
už jų išdavystę, kuria jie tau nusidėjo. 8 O VIEŠPATIE, mes raus-
tame iš gėdos — mūsų karaliai, mūsų didžiūnai ir mūsų tėvai,
nes mes tau nusidėjome. 9 Bet tavo, Viešpatie, mūsų Dieve, gai-
lestingumas ir atleidimas! Mes gi kėlėme maištą prieš tave 10 ir
neklausėme VIEŠPATIES, mūsų Dievo, balso laikytis jo įs-
tatymų, kuriuos mums jis davė per savo tarnus — pranašus.
11 Visas Izraelis nusižengė tavo įstatymui ir atsimetė, — at-
sisakė paklusti tavo balsui. Todėl prakeikimas ir priesaika, užrašyti
Mozės, Dievo tarno, įstatyme, buvo išlieti ant mūsų, nes mes tau
nusidėjome. 12 Jis įvykdė savo žodžius, ištartus mums ir mūsų
valdovams, atsiųsdamas mums baisią nelaimę, — nebuvo taip
padaryta niekad po visu dangumi, kaip buvo padaryta Jeruzalėje.
13 Lygiai kaip yra parašyta* Mozės įstatyme, taip ši visa nelaimė
atėjo mums. Mes nemaldavome VIEŠPATIES, mūsų Dievo, ma-
lonės, gręždamiesi nuo savo kaltės ir sekdami jo ištikimybę. 14 Gi
VIEŠPATS budėjo su šia nelaime, prieš ją mums siųsdamas. Iš
tikro, VIEŠPATS, mūsų Dievas, yra teisus visame, ką padarė, nes
mes neklausėme jo balso.
15 Dabar gi, Viešpatie, mūsų Dieve, kuris išvedei savo tautą
iš Egipto žemės galinga ranka ir pasidarei sau vardą net iki šios
dienos, mes nusidėjome, mes nedorai elgėmės. 16 Viešpatie, kaip
tinka tavo dideliam teisumui, tenusigręžia tavo įniršęs pyktis,
maldaujame, nuo tavo miesto Jeruzalės — tavo šventojo kalno. Už
mūsų nuodėmes ir mūsų protėvių kaltes Jeruzalė ir tavo tauta
tapo pajuoka visiems mūsų kaimynams. 17 Taigi dabar, mūsų
Dieve, išklausyk savo tarno maldą ir prašymą ir tau pačiam,
Viešpatie, tešviečia tavo veidas tavo nuniokotoje šventovėje. 18 Pa-
lenk savo ausį, mano Dieve, ir išgirsk. Atverk savo akis ir pa-
žvelk į mūsų nuniokojimą ir miestą, kuris vadinasi tavo vardu.
Ne dėl savo teisumo mes dedame savo maldavimus prieš tavo
veidą, bet dėl tavo didelio gailestingumo. 19 Viešpatie, išgirsk!
Viešpatie, atleisk! Viešpatie, išklausyk ir veik! Dėl savęs paties
nedelsk, mano Dieve, nes tavo miestas ir tavo tauta vadinasi tavo
vardu".

9,13 "...kaip yra parašyta": pirmukart Šv. Rašte panaudotas būdas šventraštinei citatai nurodyti. (Žr. Kun 26,14-17; Įst 28,15-19).

[20] Dar man bekalbant, besimeldžiant ir išpažįstant savo nuo-
dėmę bei Izraelio tautos nuodėmę, pateikiant maldavimą VIEŠ-
PAČIUI, mano Dievui, už mano Dievo šventąjį kalną — [21] man
tebekalbant maldoje, vyras Gabrielis, kurį buvau anksčiau matęs
regėjime, atsirado greitai, atskrido prie manęs vakaro aukos me-
tu.* [22] Jis pamokė mane, kalbėdamas ir tardamas man: "Danieli,
atėjau duoti tau išminties ir supratimo. [23] Kai tu pradėjai savo
maldavimus, išėjo žodis, ir aš atėjau tau jį pasakyti, nes tu esi labai
brangus žmogus. Taigi įsidėmėk žodį ir suprask regėjimą!
[24] Septyniasdešimt savaičių* yra skirta tavo tautai ir tavo
šventajam miestui. Tuomet baigsis nusižengimas, ateis galas
nuodėmei, bus išpirkta kaltė, įvestas amžinasis teisumas, už-
antspauduoti regėjimas ir pranašas ir patepta tai, kas švenčiausia*.
[25] Todėl žinok ir suprask! Nuo to laiko, kai išėjo žodis* atnaujin-
ti ir atstatyti Jeruzalę, iki pateptojo vado* yra septynios savaitės.*
Per šešiasdešimt dvi savaites* ji bus atstatyta, su aikštėmis ir ap-
sauginiu grioviu, ir tai priespaudos metu. [26] Po šešiasdešimt
dviejų savaičių, pateptasis* bus nužudytas, bet ne už savo kaltę,
o ateisiančio vado* tauta sunaikins miestą ir šventovę. Jo* galas
ateis lyg potvynis, iki pat galo bus karas ir skirtasis nuniokoji-

---

9,21 "...vakaro aukos metu": tarp trečios ir ketvirtos valandos po pietų.

9,24 "Septyniasdešimt savaičių", t.y. metų. Kaip Jeremijo šešiasdešimt metų buvo apvalus skaičius, taip 490 metų nėra suprastini žodiškai. "...tai, kas švenčiausia": aukuras, Šventykla, vyriausias kunigas Aaronas (žr. 1 Kr 23,13). Įkvėptasis autorius sieja galutinį Dievo karalystės įkūrimą su Antiocho IV Epifano išniekintos Šventyklos atšventinimu (žr. Dan 7,13-14). Bemaž visi Bendrijos Tėvai šią nuorodą siejo su Kristumi, galutiniu pranašystės išsipildymu.

9,25 Nuo to laiko, kai išėjo žodis...atstatyti Jeruzalę": nuo Jeremijo pranašystės. "...pateptas vadas": arba Kyras, vadintas Viešpaties pateptuoju, pašauktas duoti laisvę žydams tremtyje (žr. Iz 45,1), arba vyriausiasis kunigas Jehošua, kuris po tremties vadovavo aukų aukuro atstatymui (žr. Ezd 3,2). "Septynios savaitės": keturiasdešimt devyneri metai, apvalus skaičius tremties trukmei paženklinti. "Per šešiasdešimt dvi savaites...atstatyta": 434 metų laikotarpis paženklina intervalą tarp Jeruzalės atstatymo po tremties ir seleukidų persekiojimo pradžios.

9,26 "...pateptasis": vyriausiasis kunigas Onijas, nužudytas 171 m. prieš Kristų. Danielio knygos autorius nuo jo nužudymo datuoja Antiocho IV Epifano persekiojimo pradžią. Onijas buvo tremtyje, kai jis buvo nužudytas "ateisiančio vado": taip vadinamas Antiochas IV Epifanas.

mas. 27 Vienai savaitei* jis sudarys stiprią sąjungą su daugeliu,
per pusę savaitės* jis sustabdys auką ir atnašą. Jų vietoje bus
siaubingoji pabaisa,* iki skirtoji pražūtis bus išlieta ant niokotojo.

10*

Danielio regėjimas prie Tigro upės

1 Trečiais Persijos karaliaus Kyro metais, Danieliui, kuris bu-
vo vadinamas Beltešazaru, buvo apreikšta. Apreiškimas buvo ne-
abejotinas ir lietė didelį mūšį. Jis suprato tą apreiškimą po to, kai
gavo paaiškinimą per regėjimą.
2 Tuo metu aš, Danielis, buvau gedėjęs* tris savaites. 3 Ne-
buvau valgęs gardžių valgių, nebuvau ėmęs į burną nei mėsos,
nei vyno, nei buvau tepęsis aliejais per tris ištisas savaites. 4 Gi
pirmojo mėnesio* dvidešimt ketvirtą dieną, kai stovėjau ant
didžiosios upės — Tigro kranto, 5 pakėliau akis ir pamačiau
vyrą,* vilkintį drobiniais, su Ufazo aukso juosta ant juosmens.
6 Jo kūnas buvo tarsi topazas,* veidas švytėjo tarsi žaibas, akys bu-
vo tarsi liepsnojantys deglai, ir jo rankos ir kojos spindėjo tarsi
nublizgintas žalvaris, o jo žodžių garsas tarsi žmonių minios
ūžesys. 7 Tik aš, Danielis, mačiau tą regėjimą. Žmonės, buvę su
manimi, regėjimo nematė, nors juos apėmė didis siaubas, ir jie

---

9,27 "Vienai savaitei": paskutinsis Antiocho IV persekiojimo tarpsnis. "Jo galas": paties Antiocho IV. "...su daugeliu": neištikimieji žydai, pagonių sąjungininkai (Žr. 1 Mak 1,11-13). "Per pusę savaitės": trys su puse metų. Žr. Dan 7,25 paaiškinimą. Šventykla buvo Antiocho IV išniekinta nuo 167 iki 165 m. prieš Kristų. "Siaubingoji pabaisa": žr. Dan 8,13 paaiškinimą. Jėzus Kristus susiejo šį skaitinį su savo pranašyste apie Jeruzalės sunaikinimą (žr. Mt 24,15).

10,1-12,13 Šis paskutinis regėjimas pakartoja kai ką iš ankstesnių regėjimų. Jo turinys liečia pasaulinių imperijų istoriją nuo Kyro laikų iki tirono Antiocho IV Epifano nugalėjimo.

10,2 "...buvau gedėjęs": turbūt įkvėptasis autorius siekia priminti Šventyklos atstatymo darbų nutraukimą (žr. Ezd 4,1-4)

10,4 "...pirmojo mėnesio": pirmasis mėnesis — Nisanas, maždaug nuo vidurio kovo iki vidurio balandžio.

10,5-6 Dangiškasis asmuo regėjime turbūt yra archangelas Gabrielis (žr. Dan 9,2). "Topazas": arba krizolitas, gintaro spalvos brangakmenis.

bėgo pasislėpti. 8 Taigi aš likau vienas žiūrėti į šį didelį regėjimą.
Aš netekau jėgų, mirtinai išblyškau ir buvau visiškai bejėgis.
9 Tuomet išgirdau jo žodžių garsą ir, išgirdęs jo žodžių garsą,
puoliau be sąmonės veidu ant žemės.

10 Bet tuomet mane palietė ranka, papurtė man rankas ir ke-
lius. 11 "Danieli, brangusis žmogau, — jis man tarė, — gerai įsi-
dėmėk žodžius, kuriuos tau sakau! Atsistok, nes aš esu atsiųstas
pas tave". Jam tariant man šį žodį, drebėdamas atsistojau. 12 Tuo-
met jis tęsė: "Nebijok, Danieli, nes nuo pat pirmos dienos, kai
apsisprendei suprasti ir nusižeminti prieš savo Dievą, tavo žodžiai
buvo išgirsti, ir aš atėjau dėl tavo žodžių. 13 Bet Persijos karalystės
didžiūnas* dvidešimt vieną dieną buvo man priešingas. Tikėk
manim, Michaelis, vienas iš vyriausių didžiūnų, atėjo man padėti.
Aš palikau jį ten su Persijos karalystės didžiūnu 14 ir atėjau padėti
tau suprasti, kas turi atsitikti tavo tautai dienų pabaigoje".

15 Jam tariant man šiuos žodžius, žiūrėjau į žemę ir buvau
lyg be žado. 16 Tuomet kažkas panašus į žmogų palietė mano lū-
pas. Atvėriau burną ir tariau stovinčiam prieš mane: "Mano vieš-
patie, jau vien nuo regėjimo man užėjo tokie skausmai, jog aš esu
visiškai bejėgis. 17 Kaipgi gali šis mano viešpaties tarnas kalbėtis
su tavimi, mano viešpatie? Juk aš visas drebu, nėra manyje jėgų,
net alsuoti negaliu".

18 Vėl panašusis į žmogų mane palietė ir sustiprino. 19 Jis
tarė: "Nebijok, brangusis žmogau, ramybė tau! Būk tvirtas ir drą-
sus!" Jam bekalbant su manimi, sustiprėjau ir tariau: "Kalbėk, ma-
no viešpatie, nes man davei jėgų". 20 Tuomet jis mane paklausė:
"Ar tu žinai dėl ko aš atėjau pas tave? Dabar aš turiu grįžti ko-
voti prieš Persijos didžiūną. Kai aš nueisiu, ateis Graikijos
didžiūnas. 21 Bet aš turiu pasakyti tau, kas yra įrašyta tiesos kny-
goje. Nė vienas man nepadeda varžytis su šiais didžiūnais, išsky-
rus jūsų didžiūną Michaelį".

10,13 "Persijos karalystės didžiūnas": Persijos angelas sargas. Vėlyvasis judaizmas priskyrė angelus sargus įvairioms žmonijos grupuotėms ir tautoms. "Michaelis", žodiškai "Kas(yra)kaip Dievas" — archangelas, Dievo tautos gynėjas. (Žr. 21-ąją eilutę).

11

[1] Aš gi, pirmaisiais Darijaus Medo metais, stojau jam padėti
ir jį stiprinti. [2]* Dabar paskelbsiu tau tiesą".

Seleukidų ir ptolemėjų karai

"Tikėk manim, Persija turės dar tris karalius. Ketvirtasis bus
kur kas turtingesnis už visus kitus ir, savo turtais tapęs galingu,
sukurstys visus prieš Graikijos karalystę. [3] Tuomet iškils galiūnas
karalius, turės plačias valdas ir darys, kas jam patiks. [4] Bet dar jam
tampant galingesniu, jo karalystė bus nualinta ir padalyta į keturių padangių vėjų kryptis, tačiau ne jo paties palikuonims, nei
jo turėtai galingai valdžiai. Jo karalystė bus išrauta ir atiduota kitiems, o ne jo įpėdiniams.

[5]* Tuomet pietų karalius taps galingas, tačiau vienas iš jo
didžiūnų taps už jį galingesnis ir valdys, turėdamas platesnes valdas, negu jis. [6] Po keleto metų jie sudarys sąjungą: pietų karaliaus
duktė išeis pas šiaurės karalių patvirtinti susitarimą. Betgi nei ji
turės jėgų ištverti, nei jos palikuonis išliks, — ji bus pasmerkta
mirčiai, drauge su savo palydovais, savo vaiku ir savo vyru.

Bet ilgainiui [7] jo vietoje išaugs atžala iš jos šaknų. Jis žygiuos prieš šiaurės karaliaus kariuomenę, įsiverš į jo tvirtovę, parodys jiems, ką jis gali, ir nugalės. [8] Net jų dievus — jų stabus, drau-

---

11,2-4 Trys Persijos karaliai po Kyro turbūt buvo Kambisas, Darijus I ir Kserksas I, kariavę su graikais. "Ketvirtasis" — Darijus III, paskutinis Persijos karalius, arba Artakserksas. "Galiūnas karalius" yra Aleksandras Didysis, savo pergale prie Iso (Issus) 333 m. prieš Kristų, sunaikinęs Persijos imperiją.

11,5-45 Šios eilutės aprašo dviejų dinastijų istoriją — Ptolemėjų Egipte — "pietų karalius" — ir Seleukidų Sirijoje — "šiaurės karalius". Tos dvi helenistinės imperijos dalys buvo įkvėptojo autoriaus dėmesio šerdimi. 10-20 eilutėse aprašomos grumtynės tarp šių dviejų karalysčių, siekiant valdyti Palestiną. Ilgainiui Palestina buvo seleukidų užimta. 20-oje eilutėje užsimenama apie Seleuką IV, kuris siuntė Heliodorą apiplėšti Šventyklos iždą Jeruzalėje (žr. 2 Mak 3). 21-45 eilutės aprašo Antiochą IV ir jo žydų persekiojimą.

ge su jų brangiais sidabro ir aukso indais, išneš į Egiptą kaip
karo grobį. Keletą metų jis paliks šiaurės karalių ramybėje. [9] Dabar
gi pastarasis užpuls pietų karaliaus šalį, bet sugrįš į savo kraštą.
[10] Bet jo sūnūs kariaus ir sutelks labai galingą kariuomenę.
Vienas jų žygiuos pirmyn tarsi potvynis ir nušluos kraštą. Vėl ves
karą prie pat jo tvirtovės. [11] Pietų karalius, įtūžęs, išeis ir kovos
prieš šiaurės karalių, sutelkusį milžinišką kariauną, kuri betgi bus
atiduota į jo priešo rankas. [12] Bet kai ta kariauna bus paimta, jo
širdis didžiuosis iš puikybės, — jis išžudys dešimtis tūkstančių,
bet pergalingas netaps. [13] Mat šiaurės karalius vėl sutelks kariauną,
didesnę už pirmąją, ir po keleto metų vėl atžygiuos su didele ka-
riuomene ir gausiais karo reikmenimis.
[14] Tais laikais daugelis sukils prieš pietų karalių. Nedori karš-
tuoliai iš tavo paties tautos pakils įgyvendinti tą regėjimą, bet jie
bus nugalėti. [15] Tuomet šiaurės karalius atžygiuos, skubiai supils
apgulos pylimą ir paims tvirtovės miestą. O pietų pajėgos ne-
įstengs atlaikyti, net jo patys rinktiniai būriai stokos jėgų priešin-
tis. [16] Jo užpuolikas darys, kas jam patiks, niekas prieš jį neįstengs
atsilaikyti. Apsistos gražiajame krašte — jis visas bus jo rankoje.
[17] Jis sumanys užimti jėga jo visą karalystę, bet visgi sudarys su
juo sutartį ir, norėdamas sunaikinti tą karalystę, jis duos jam duk-
terį žmona. Bet tai jam nepasiseks ir naudos iš to jam nebus.
[18] Po to jis atgręš veidą į pajūrio salas ir daugelį iš jų užims. Bet
vienas karvedys padarys galą jo įžūlumui, — iš tikrųjų, atgręš į jį
patį jo įžūlumą. [19] Tuomet jis atgal atgręš veidą į savo krašto tvir-
toves, bet suklups ir kris, nebus atrastas.
[20] Jo vietą užims žmogus, kuris pasiųs pareigūną su karališka
palyda išreikalauti duoklės, tačiau po kelių dienų ir jis bus nužudy-
tas, bet ne iš pykčio, nei per mūšį.

Antiochas IV Epifanas

[21] Jo vietoje stos niekšas, kuriam karališka garbė nebuvo su-
teikta. Vogčiomis jis atvyks ir apgaule pasiims karalystę. [22] Ka-
riuomenės bus jo šluote nušluotos ir sutriuškintos, netgi pats san-
doros vadas. [23] Sudarius su juo sąjungą, jis elgsis klastingai ir su
sauja sekėjų paims valdžią. [24] Be įspėjimo jis veršis į turtingiau-
sias sritis ir darys, ko nei jo tėvas, nei jo protėviai niekad nedarė,
dalinėdamas {sekėjams} grobį, karo laimikį ir turtus. Jis kėsinsis

užimti tvirtoves, bet tik iki paskirto meto. 25 Didele kariuomene
jis sukaups savo jėgą ir drąsą prieš pietų karalių. Pietų karalius
išžygiuos į karą, vedinas kur kas didesne ir stipresne kariuomene,
bet atsispirti jam nepasiseks, nes prieš jį bus ruošiami sąmokslai.
26 Valgantieji prie jo stalo jį pražudys. Jo kariuomenė bus sutriuš-
kinta, daugelis kris užmušti. 27 Abu karaliai, širdimi pikta gal-
vodami, sėdės prie to paties stalo ir vienas kitam meluos, tačiau
nesėkmingai, nes dar ne galas paskirtam metui. 28 Jis grįšis link
savo krašto su turtų gausybe, bet jo širdis bus nusiteikusi šventa-
jai sandorai. Pasielgs pagal savo norą ir sugrįš į savo kraštą.
29 Atėjus paskirtam metui, jis vėl įsiverš į pietus, bet šį kartą
nebus kaip buvo anksčiau. 30 Laivai iš Kitimų* atplauks prieš jį,
jis neteks drąsos ir pasitrauks. Pargrįš ir išlies įniršį prieš šventąją
sandorą, pagal savo norą pasielgs, įsigerindamas tiems, kurie at-
simeta nuo šventosios sandoros. 31 Jo atsiųsti kariuomenės būriai
užims ir išniekins šventyklą ir tvirtovę. Jie pašalins kasdienę de-
ginamąją auką ir pastatys siaubingąją pabaisą. 32* Pataikavimu jis
suvedžios neištikimuosius sandorai, bet savo Dievui ištikimieji
žmonės bus ištvermingi ir imsis žygių. 33 Išmintingieji žmonių
tarpe padės daugeliui suprasti, tačiau jie kurį laiką bus kalavijo ir
liepsnos auka, kentės nelaisvę ir apiplėšimą. 34 Kai jie taps auka,
mažai pagalbos tesusilauks, daugelis jungsis prie jų nenuoširdžiai.
35 Kai kurie išmintingųjų kris, kad būtų išmėginti ugnyje, išgryninti
ir padaryti švarūs iki laiko pabaigos, nes iki paskirto meto dar yra
tarpsnis.

11,30 "Kitimai": savo kilme šis vardas priklausė Kipro ar kitų Viduržemio jūros salų gyventojams. Čia juo paženklinami romėnai, privertę Antiochą IV pasitraukti iš Egipto jo antrosios invazijos metu.

11,32-35 Pasipriešinimo Antiochui IV Epifanui sąjūdis. Kai kurie helenistai žydai ėjo su Antiochu, atmesdami Sandorą, bet "išmintingieji", nors persekiojami, rėmė sąjūdį. "Maža pagalba" turbūt siejasi su makabiejais — Matatiju ir jo sūnumi Judu Makabiečiu (žr. 1 Mak 2).

36* Karalius elgsis, kaip jam patiks. Save išaukštindamas ir
laikydamas didesniu už bet kokį dievą, jis kalbės baisius dalykus
prieš dievų Dievą. Jam seksis tik iki nebus užbaigtas pykčio me-
tas ir nebus įvykdyta, kas nuspręsta. 37 Jis nereikš pagarbos savo
protėvių dievams ar moterų pamiltajam, — jokiam dievui jis pa-
garbos nereikš, nes patį save laikys didesniu už visus. 38 Vietoje
jų, jis garbins tvirtovių dievą, — dievą, kurio jo protėviai nepaži-
nojo, garbins auksu ir sidabru, brangakmeniais ir vertingomis at-
našomis. 39 Ginti tvirtoves jis pastatys svetimo dievo tautą. Kas
tik jį pripažins, jis padarys turtingesniais, paskirs juos valdyti
daugelį ir apdalys žeme kaip atpildu.
40 Atėjus laiko pabaigai, pietų karalius su juo susiims. Bet
šiaurės karalius puls jį kaip viesulas su karo vežimais, raiteliais ir
su laivų daugybe. Jis užtvindys šalis ir pereis jas tarsi potvynis.
41 Jis įžygiuos į gražųjį kraštą, žus jame dešimtys tūkstančių, bet
Edomas ir Moabas bei didžioji amoniečių dalis išsigelbės iš jo
rankos. 42 Jis uždės savo ranką ant šalių, net Egipto kraštas neiš-
sigelbės. 43 Jam teks aukso bei sidabro lobiai ir visi Egipto turtai.
Įkandin jam seks Libija ir Etiopija. 44 Kai pranešimai iš rytų ir
šiaurės ims jį gąsdinti, didžio įniršio perimtas, jis išžygiuos žu-
dyti ir sunaikinti daugelį. 45 Savo rūmų palapines statysis tarp jūros
ir garbingo šventojo kalno, tačiau gaus galą ir nebus, kas jam
padėtų.

12

Pabaigos metas

1 Anuo metu pasirodys Michaelis, galingasis didžiūnas, tavo
tautos sargas. Užeis metas tokių vargų, kokių dar nėra niekad
buvę nuo to laiko, kai atsirado tautos. Bet anuo metu tavo tauta
bus išgelbėta, — visi, kurie tik yra rasti įrašyti knygoje.*

11,36-39 Užuot garbinęs Apoloną, Antiochas IV garbino ir save tapatino su Olimpo Dzeusu, kurį romėnai buvo padarę lygiu su tvirtovės Romoje dievu — Kapitolijaus Jupiteriu, tvirtovių dievu.

12,1 "...rasti įrašyti knygoje": Gyvenimo knyga, arba Gyvųjų knyga. Žr. Iš 32,32-33; Ps 69,29; 139,16; Iz 4,3; Lk 10,20; Apr 20,12; taip pat Dan 7,10.

[2] Daugelis miegančiųjų žemės dulkėse, atsibus* — kai kurie
amžinajam gyvenimui, kiti gėdai ir amžinajai negarbei. [3] Iš-
mintingieji švytės dangaus skliauto spindesiu, o vedusieji
daugelį į teisumą bus tarsi žvaigždės per amžių amžius. [4] Tu gi,
Danieli, laikyk paslaptyje šiuos žodžius ir užantspauduok knygą
iki pabaigos meto. Daugelis bus pasimetę, ir nedorumas vis labiau
paplis".

[5] Tuomet aš, Danielis, pažvelgiau ir žiūriu, stovi du kiti vyrai,
vienas ant šito upės kranto, o antras ant kito. [6] Vienas jų tarė vyrui,
vilkinčiam drobiniais ir stovinčiam ant upės vandenų: "Kaip ilgai
iki šių nuostabiųjų dalykų pabaigos?" [7] Drobiniais vilkintis vyras,
stovintis ant upės vandenų, pakėlė link dangaus savo dešinę ir
kairę. Aš girdėjau jį prisiekiant amžinai Gyvuoju, kad tai tęsis
vieną laiką, du laikus ir pusę laiko,* ir kad visi šie dalykai bus
įvykdyti, kai pasibaigs šventosios tautos galios naikinimas. [8] Aš tai
girdėjau, bet negalėjau suprasti. Todėl paklausiau: "Mano vieš-
patie, koks bus šių dalykų galas?" [9] "Eik savo keliu, Danieli", —
atsakė, — "nes šie žodžiai turi likti paslaptyje ir užantspauduoti
ligi pabaigos meto. [10] Daugelis bus išgryninti, padaryti švarūs ir
išmėginti ugnyje, tačiau nedorėliai ir toliau nedorai elgsis. Nė
vienas nedorėlių to nesupras, tačiau išmintingieji supras. [11] Nuo to
meto, kai buvo nutraukta kasdienė deginamoji auka ir pastatyta
siaubingoji pabaisa, bus tūkstantis du šimtai devyniasdešimt dienų.
[12] Palaimintas žmogus, kuris lauks ir ištvers tūkstantį tris šimtus
trisdešimt penkias dienas! [13] Tu gi, eik savo keliu iki pabaigos ir
ilsėkis! Prisikelsi savo atpildui dienų pabaigoje".

12,2 Žuvusieji persekiojimo metu "atsibus", t.y. prisikels (žr. Dan 11,33-35) ir gyvens amžinai. Nedorėlių prisikėlimas šiame tekste, kaip ir vėlesniame krikščionių mokyme (žr. Jn 5,28-29), numanomas.

12,7 "...vieną laiką, du laikus ir pusę laiko": vienus metus, dvejus metus ir pusę metų, t.y. po trejų su puse metų. Žr. Dan 7,25 paaiškinimą. Autoriaus perspektyva yra Antiocho IV Epifano galas, o po jo, visatos pilnatvė.

C. PRIEDAI

13*

Pasakojimas apie Susaną

1 Babilone gyveno žmogus, vardu Joakimas. 2 Buvo vedęs Hil-
kijo dukterį Susaną, didelio grožio ir dievobaimingą moterį. 3 Jos
tėvai, būdami pamaldūs, buvo išauklėję savo dukterį pagal Mozės
įstatymą. 4 Joakimas buvo labai turtingas ir turėjo sodą prie savo
namų. Pas jį dažnai susieidavo žydai, nes jis buvo visų garbin-
giausias.
5 Tais metais du seniūnai buvo žmonių išrinkti būti teisėjais,
apie kuriuos Viešpats buvo pasakęs: "Nedorybė išėjo iš Babilono
per seniūnus teisėjus, kurie tik dėjosi vedą žmones". 6 Šie vyrai
būdavo dažnai Joakimo namuose ir visi, turėjusieji bylas, eidavo
pas juos. 7 Vidudienį, žmonėms išėjus, Susana eidavo į vyro sodą
pasivaikščioti. 8 Abu seniūnai, matydami ją kasdien įeinančią ir
vaikščiojančią, užsidegė jos geisti. 9 Jiedu pametė protą, nebe-
grężė akių į Dangų ir užmiršo daryti teisingus sprendimus. 10 Abu
buvo ją įsimylėję, tačiau savo geismą jiedu vienas nuo kito slėpė,
11 nes gėdijosi kalbėti apie savo gašlią aistrą pagulėti su ja. 12 Die-
na po dienos jiedu noriai tykojo ją pamatyti. 13 Kartą jiedu vienas
kitam tarė: "Eikim namo, nes jau pietų metas!" Išėjo ir atsiskyrė
vienas nuo kito. 14 Bet abu, mėtydami pėdas, sugrįžo į tą pačią
vietą. Priversti vienas kitam pasiaiškinti, jiedu išpažino savo gašlią
aistrą ir kartu sutarė ieškoti progos, kada jiedu galėtų ją vieną
užtikti.

13,1-14,42 Trumpi šių skyrių pasakojimai galbūt buvo apie kitą Danielį, o ne apie Danielio knygos didvyrį. Jie randami tik graikiškoje Septuagintoje, bet turbūt buvo parašyti hebrajų ar aramėjų kalba. Nei vienas, nei kitas pasakojimas nepriklauso žydų Šv. Rašto kanonui. Katalikų Bendrija juos visuomet laikė įkvėpta Danielio knygos dalimi.

15 Vieną dieną, jiems belaukiant tinkamos progos, ji įėjo į
sodą, kaip paprastai, tik dviejų tarnaičių lydima. Ji norėjo sode
maudytis, nes buvo labai karšta. 16 Ten nebuvo jokio žmogaus, iš-
skyrus anuos du seniūnus, pasislėpusius ir jos tykojančius. 17 "At-
neškite man aliejaus ir kvepalų", — ji paliepė savo tarnaitėms, —
"ir uždarykite sodo vartus, kad galėčiau išsimaudyti". 18 Jos pa-
darė, kaip ji liepė. Uždariusios sodo vartus, jos išėjo pro šonines
duris atnešti daiktų, kurių ji buvo prašiusi. Seniūnų jos nepaste-
bėjo, nes jie buvo pasislėpę. 19 Vos tarnaitėms išėjus, abu seniū-
nai pašoko ir pribėgo prie jos.
20 "Žiūrėk", — jie sakė, — "sodo vartai uždaryti, niekas ne-
gali mūsų matyti. Mes norime tavęs! Sutik ir atsiduok mums! 21 O
jei nesutinki, mes liudysime prieš tave, sakydami, jog tu išsiuntei
savo tarnaites dėl to, kad su tavimi buvo jaunas vyriškis".
22 Susana sunkiai atsiduso. "Patekau į spąstus! Nes jei tai da-
rysiu, man bus mirtis; jei to nedarysiu, neištrūksiu iš jūsų rankų.
23 O vis dėlto geriau man patekti į jūsų rankas, negu nusidėti
Viešpaties akyse".
24 Tuomet Susana suklìko, o abu seniūnai pradėjo rėkti prieš
ją. 25 Vienas jų nubėgo atidaryti sodo vartus. 26 Namiškiai, išgirdę
klyksmą sode, įpuolė pro šonines duris pamatyti, kas jai buvo at-
sitikę. 27 Kai seniūnai padarė savo paaiškinimą, tarnai buvo pri-
trenkti iš gėdos, nes nieko panašaus jie niekad nebuvo girdėję
apie Susaną.
28 Kitą dieną, žmonėms susirinkus jos vyro Joakimo namuo-
se, atėjo ir abu seniūnai, pilni nedorų minčių, pasmerkti Susaną
mirti. 29 Visų žmonių akivaizdoje jie įsakė: "Pašaukite Joakimo
žmoną, Hilkijo dukterį Susaną". Ji buvo pašaukta 30 ir atėjo, lydi-
ma savo tėvų, vaikų ir visų savo giminių. 31 Susana gi buvo labai
grakšti ir graži pasižiūrėti, 32 bet buvo prisidengusi skraiste. O anie
nenaudėliai įsakė nutraukti skraistę, kad nors taip pasisotintų jos
grožiu. 33 Gi jos artimieji ir visi, kurie ją matė, buvo ašarose.
34 Abu seniūnai pakilo ir, žmonių iš visų pusių supami, uždėjo
savo rankas jai ant galvos. 35 Ji gi verkdama žvelgė į dangų, nes
jos širdis pasitikėjo Viešpačiu. 36 Seniūnai tarė: "Mums bevaikš-
čiojant vieniems sode, įėjo ši moteris su dviem tarnaitėmis. Ji už-
darė sodo vartus ir atleido tarnaites. 37 Tuomet jaunas vyriškis,
kuris buvo ten pasislėpęs, atėjo pas ją ir gulėjo su ja. 38 Mes gi
buvome sodo kampe ir, matydami tokį nusikaltimą, bėgome prie

jų. 39 Nors mes ir matėme juos gulinčius, mes vyro nutverti ne-
pajėgėme, nes jis buvo už mus stipresnis. Jis atsidarė vartus ir
paspruko. 40 Betgi mes nutvėrėme šitą ir klausėme, kas buvo tas
jaunas vyriškis. 41 Ji atsisakė mums pasakyti. Visa tai mes liudi-
jame".

Kadangi jie buvo žmonių seniūnai ir teisėjai, visa bendrija
jiems patikėjo ir pasmerkė ją mirti. 42 Susana gi, visu balsu šauk-
dama, kalbėjo: "Amžinasis Dieve! Tu žinai visas paslaptis ir žinai
visa pirmiau, negu įvyksta: 43 Tu žinai, kad jie melagingai liudijo
prieš mane. Argi aš turiu mirti, nors nepadariau nieko, ką šie
prieš mane prasimanė?!"

44 Viešpats išgirdo jos šauksmą. 45 Kai ji buvo vedama mirti,
Dievas pažadino vieno jaunuolio, vardu Danielio, šventąją dva-
sią, 46 ir jis sušuko didžiu balsu: "Aš esu nekaltas dėl šios moters
kraujo!"

47 Tuomet visi žmonės atsisuko į jį, klausdami: "Ką tu nori
šiais žodžiais pasakyti?" 48 Atsistojęs jų viduryje, jis atsakė: Ne-
jau jūs esate tokie kvaili, Izraelio vaikai?! Nejau pasmerksite
mirti Izraelio dukterį, neištyrę ir nepažinę, kas tiesa? 49 Grįžkite
į teismo vietą, nes jie melagingai prieš ją liudijo.

50 Visi žmonės sugrįžo paskubomis. Tuomet seniūnai jam tarė:
"Ateik, sėskis su mumis ir pasakyk mums, ką tu manai, nes Dievas
tau davė seniūno amžiaus dovaną". 51 Danielis gi kreipėsi į juos:
"Atskirkite šiuos du toli vieną nuo kito. Aš juos apklausiu".

52 Kai jie buvo vienas nuo kito atskirti, jis pašaukė vieną iš
jų ir kreipėsi į jį: "Tu pasenai nedorume! Pasivijo tave nūnai
nuodėmės, kurias darei praeityje, 53 darydamas neteisingus nuo-
sprendžius, pasmerkdamas nekaltus ir išteisindamas kaltuosius,
nors Viešpats sakė: 'Nekalto ir teisaus nežudysi!' 54 Taigi dabar,
jei tu tikrai matei šią moterį, pasakyk mums: Po kokiu medžiu
matei juos myluojantis?"

Jis atsakė: "Po mastikmedžiu".

55* "Iš tikrųjų!" — atkirto Danielis. "Tavo melas kris tau ant

---

13,55-59 Kontrastas tarp mažo, į krūmą panašaus mastikmedžio, ir galingo ąžuolo išryškina prieštaravimą seniūnų liudijime. Graikiškajame tekste jaučiamas žaidimas panašiais žodžiais: "schinos" ir "schisei" (mastikmedis ir perskelti), "prinos" ir "prisai" (ąžuolas ir perkirsti). Žodžių žaidimu išryškinama bausmė seniūnams.

galvos! Dievo angelas jau paėmė iš Dievo nuosprendį ir perskels
tave per pusę!" [56] Tuomet jis paliepė pavesti jį į šalį ir atvesti kitą.
"Kanaano palikuoni, ne Judo", — tarė jam Danielis, — "grožis tave suvedžiojo ir gašli aistra ištvirkino tavo širdį! [57]* Taip jūs
elgėtės su Izraelio dukterimis, — bijodamos jūsų, jos atsiduodavo
jums. Bet ši Judo duktė negalėjo pakęsti jūsų nedorumo. [58] Dabar
gi, pasakyk man: Po kokiu medžiu užklupai juos myluojantis?"

Jis atsakė: "Po ąžuolu".

[59] "Iš tikrųjų!" — atkirto jam Danielis. "Ir tavo melas kris tau ant galvos! Dievo angelas laukia, laikydamas kalaviją rankoje, perkirsti tave per pusę ir sunaikinti judu abu!"

[60] Visa bendrija pratrūko džiaugsmo šauksmais ir šlovino
Dievą, kuris išgelbsti juo pasitikinčius. [61] Po to jie atsisuko prieš
tuos du seniūnus, nes jų pačių žodžiais Danielis buvo įrodęs, kad jie buvo melagingai liudiję. Jie nubaudė seniūnus bausme, kurią
seniūnai norėjo primesti savo artimui. [62] Elgdamiesi pagal Mozės
įstatymą, juos užmušė. Tokiu būdu nekaltas kraujas buvo tą dieną
išgelbėtas. [63] Hilkijas ir jo žmona šlovino Dievą už jų dukterį Susaną, drauge su jos vyrus Joakimu ir visais giminėmis, nes joje nebuvo rasta jokio gėdingo poelgio. [64] O Danielis nuo tos dienos
buvo žmonių labai gerbiamas.

14

Pasakojimas apie Belį ir Slibiną

Danielis ir Belis

[1] Kai karalius Astiagas* buvo palaidotas su savo protėviais, jo
karalystę paėmė Kyras Persas. [2] Danielis buvo karaliaus mėgstamas žmogus ir laikomas didesnėje pagarboje už visus kitus jo bi-

---

13,57 Pasakojimu siekiama pamokyti ir sugretinti Izraelio ir Judo karalystes. Judo karalystė buvo ištikimesnė Mozės įstatymui.

14,1 "Karalius Astiagas": paskutinis Medijos karalius, kurį 550 m. prieš Kristų nugalėjo Kyras.

čiulius. [3] Babiloniečiai turėjo stabą, vardu Belį.* Kasdien jam at-
našaudavo dvylika maišų geriausių miltų, keturiasdešimt avių ir
šešis saikus* vyno. [4] Ir karalius jį šventai gerbė, — eidavo kas-
dien jo pagarbinti, — bet Danielis garbino tik savo Dievą.
[5] Kai karalius paklausė jo: "Kodėl negarbini Belio?", — jis at-
sakė, — "dėl to, kad negarbinu žmogaus rankomis padarytų sta-
bų, bet tik gyvąjį Dievą, sukūrusį dangų ir žemę, valdantį visą
žmoniją".
[6] "Nejau nemanai", — tarė jam karalius, — "kad Belis yra gy-
vas dievas? Argi nematai, kiek daug jis kasdien suvalgo ir iš-
geria?"
[7] Danielis ėmė juoktis. "Nesiduok suklaidinamas, karaliau", —
jis tarė, — "nes Belis viduje yra tik molis, o iš lauko tik žalvaris.
Jis niekad nieko nei valgė, nei gėrė!"
[8] Iniršęs, karalius pašaukė Belio kunigus ir jiems tarė: "Jei
jūs man nepasakysite, kas suvalgo tą visą maistą, jūs mirsite! [9] Jei
įrodysite, kad Belis visa tai suvalgo, tuomet mirs Danielis, nes jis
piktažodžiavo prieš Belį!" Danielis tarė karaliui: "Tebūna, kaip tu
sakai!"
[10] Gi Belio kunigų buvo septyniasdešimt, neskaitant žmonų
ir vaikų. Karalius, drauge su Danieliu, nuėjo į Belio šventyklą.
[11] Belio kunigai kreipėsi į karalių: "Žiūrėk, mes išeisime laukan,
bet tu, karaliau, išdėstyk valgius, atmiešk vyną ir padėk. Po to
užrakink duris ir užantspauduok jas savo žiedu. [12] Jei neatrasi, kad
viskas buvo Belio suvalgyta, kai ateisi rytoj rytą, mes mirsime.
Priešingu atveju, temiršta Danielis, mūsų šmeižikas!" [13] Jie buvo
ramūs, nes jie buvo pasidarę po atnašų stalu slaptą įėjimą, pro kurį
jie paprastai ateidavo maisto suvalgyti. [14] Taigi, jiems išėjus, ka-
ralius išdėliojo maistą Beliui. O Danielis paliepė savo tarnams at-
nešti pelenų, kuriuos jie išbarstė po visą šventyklą vien tik ka-
raliaus akivaizdoje. Išėję laukan, jie užrakino duris, užantspaudavo
jas karaliaus žiedu ir nuėjo sau. [15] Nakčia kaip paprastai atėjo ku-
nigai, drauge su savo žmonomis bei vaikais, ir visa suvalgė ir
išgėrė.

14,3 "Belis": žr. Dan 4,5 paaiškinimą. "Saikas": graikiškoji "metreta" talpino apie 39 litrus.

16 Karalius sekantį rytą atsikėlė labai anksti, taip pat ir Da-
nielis. 17 "Danieli", — jis klausė, — "ar antspaudai tebėra svei-
ki?" Jis atsakė: "Sveiki, karaliau". Tuomet karalius atidarė duris
ir, metęs žvilgsnį į atnašų stalą, visu balsu sušuko: "Tu, Beli, esi
didis! Nėra tavyje jokios apgaulės!" 19 Danielis ėmė juoktis ir
sustabdė karalių prie durų. "Pažiūrėk į aslą", — tarė, — "kieno
yra tie pėdsakai!" 20 "Aš matau", — atsakė karalius, "pėdsakus
vyrų, moterų ir vaikų!"
21 Įtūžęs, karalius įsakė suimti kunigus, jų žmonas ir jų vai-
kus. Jie parodė jam slaptąsias duris, pro kurias jie įeidavo suval-
gyti, kas būdavo ant atnašų stalo. 22 Karalius juos nubaudė mirti-
mi, o Belį atidavė Danieliui, kuris sunaikino ir stabą, ir jo
šventyklą.

Danielis ir Slibinas

23 Ten buvo ir didžiulis Slibinas, kurį babiloniečiai irgi gar-
bino. 24 Karalius tarė Danieliui: "Tu negali sakyti, kad šis nėra
gyvas dievas, todėl pagarbink jį".
25 Danielis atsakė: "Aš garbinu Viešpatį, savo Dievą, nes tik
jis yra gyvasis Dievas. 26 Karaliau, duok man leidimą, ir aš užmu-
šiu šį Slibiną be kalavijo ar lazdos". "Aš duodu tau leidimą" —
atsakė karalius.
27 Tuomet Danielis paėmė deguto, taukų ir plaukų, juos drauge
pavirino, padarė iš jų gniužulus ir pamaitino Slibiną. Kai Slibinas
juos suėdė, jis persprogo. "Žiūrėkite", — pasakė Danielis, — "ką
jūs garbinate!"
28 Kai babiloniečaiai apie tai išgirdo, jie labai susierzino ir
susibūrė prieš karalių. "Karaliumi tapo žydas!" — jie sakė, —
"jis sunaikino Belį, užmušė Slibiną ir išžudė kunigus!" 29 Jie
nuėjo pas karalių ir pareikalavo: "Išduok mums Danielį! O jei ne,
užmušime tave ir tavo šeimą!" 30 Karalius, matydamas, kad jie
smarkiai jį puola, reikalo verčiamas atidavė jiems Danielį. 31 Jie
gi įmetė jį į Liūtų narvą. Ten jis išbuvo šešias dienas. 32 Septyni
liūtai buvo narve. Kasdien jie buvo maitinami dviem lavonais ir
dviem avim, bet tuo metu neduota jiems nieko, kad jie tikrai
suėstų Danielį.
33 Judėjoje gi tuo metu gyveno pranašas Habakukas. Jis,
išsiviręs troškintos avienos ir įtrupinęs duonos į puodą, ėjo į

laukus, nešdamas jį pjovėjams. 34 Viešpaties angelas tarė Ha-
bakukui: “Nunešk valgį, kurį laikai rankoje, į Babiloną Danieliui
Liūtų narve”.
35 “Viešpatie”, — atsakė Habakukas, — “aš Babilono niekad
nesu matęs, nei aš žinau, kur yra tas narvas!” 36 Viešpaties ange-
las paėmė jį už galvos ir, pakėlęs jį už galvos plaukų, vėjo gūsiu
padėjo jį Babilone tiesiai ant narvo. 37 “Danieli, Danieli”, —
šaukė Habakukas, — “imk valgį, kurį Dievas tau atsiuntė!”
38 “Tu, Dieve, atsiminei mane!” — tarė Danielis, — “nepa-
likai tų, kurie tave myli!” 39 Danieliui pradėjus valgyti, Viešpaties
angelas tuojau pat sugrąžino Habakuką į jo kraštą.
40 Septintą dieną karalius atėjo Danielio apraudoti. Jis priėjo
prie narvo ir žvilgterėjo į vidų — ten tarp liūtų sėdėjo Danielis!
41 Karalius sušuko visu balsu: “Didis esi tu, Viešpatie, Danielio
Dieve, nėra jokio kito, tik tu!” 42 Danielį jis išleido ir įmetė į nar-
vą tuos, kurie norėjo jį pražudyti. Jie buvo bemat jo akyse suryti.

OZĖJO KNYGA

Ozėjo knyga yra pirmoji mažųjų pranašų rinkinyje, kuris vadinamas Dvylikos knyga. Kadangi jų knygos yra trumpos ir sutelpa viename ritinyje, todėl šio rinkinio pranašai yra vadinami mažaisiais pranašais. Tuo tarpu Izaijo, Jeremijo ir Ezekielio knygos, kadangi kiekviena užima visą ritinį, yra vadinamos didžiaisiais pranašais.

Ozėjas buvo Šiaurinės karalystės gyventojas ir buvo pašauktas pranašu paskutiniais karaliaus Jeroboamo II valdymo metais (786-746 m. prieš Kristų). Vieni laiko jį buvus kunigu, o kiti žemdirbiu. Jo pranašystė, — mūsų vienintelis šaltinis apie jo gyvenimą, — šio klausimo neatsako. Ozėjas nebuvo chronologiškai pirmasis tarp mažųjų pranašų, tačiau jo žodžiai iš Dievo sudaro labai patrauklų įvadą į Dvylikos knygą savo poezijos grožiu ir jausmine pranašavimų jėga.

Ozėjo pranašystės šerdis yra jo paties nelaimingos vedybos su Gomere, — asmeniška šeimos tragedija, turėjusi gilią įtaką į jo mokymą apie Dievą ir apie Izraelio — žmogaus santykį su Dievu. Ji giliai sąlygojo ne tik jo pašaukimą būti pranašu, bet ir jo žodžius iš Dievo.

Gomerė — žmona svetimautoja yra neištikimos Izraelio tautos įvaizdis. Lygiai kaip Ozėjas negalėjo amžinai apleisti savo žmonos, nors ji ir elgėsi kaip kekšė, taip ir Viešpats negalėjo pamesti Izraelio tautos, tapusios Sinajaus sandora, jo sužadėtine. Dievas ją baus, bet jo bausmė bus bausmė pavydaus mylimojo, norinčio susigrąžinti mylimąją į šviežią ir tyrą jų pirmosios meilės džiaugsmą.

Izraelio neištikimybė reiškėsi stabų garbinimu ir beširdžia vargšų priespauda. Mechaniškai aukojamos šventovių atnašos negalėjo išpirkti tautos iš jos sunkių nuodėmių. Liko vien bausmė. Atimdamas iš jos meilužių duotus papuošalus, Dievas sugrąžins ją tikrajam mylimajam — sau. Pažeminta Izraelio tauta vėl sugrįš pas Dievą. XI Ozėjo knygos skyrius yra viena iš Senojo Testamento teologijos viršūnių. Dievo meilė savo neištikimai tautai išreiškiama negirdėtu jautrumu. Čia Ozėjas aprašo Dievo santykį su Izraelio tauta kaip moterystę. Sinajaus sandora nėra tik reikli įsakymų grandinė, bet intymus santykis su Sandoros Viešpačiu.

pačiu. Ilgainiui moterystės simbolika tapo itin svarbi Dievo tautos — žmogaus santykio su Dievu sampratai Senojo Testamento — Izaijo, Jeremijo ir kt. knygose. O Naujajame Testamente santykį tarp Kristaus ir Bendrijos moterystės įvaizdžiu aprašo Šv. Jono evangelija ir Tautų apaštalas Paulius. Ozėjo Dievo samprata remiasi prielaida, kad Dievas yra panašus visam, kas yra geriausia žmogiškoje prigimtyje. Kadangi moterystė yra viršūnė meilės tarp vyro ir moters, todėl dera moterystės įvaizdžiu paaiškinti meilę tarp Dievo ir Izraelio — žmogaus.

Ozėjo knyga turi dvi dalis:

A.	Pranašo moterystė ir jos pamoka	1,1-3,5
B.	Izraelio kaltė ir bausmė	4,1-14,9

OZĖJO KNYGA

*A. PRANAŠO MOTERYSTĖ IR JOS PAMOKA**

1

1 VIEŠPATIES žodis, kuris atėjo Beerio sūnui Ozėjui Judo karalių Uzijo, Jotamo, Ahazo bei Hezekijo dienomis ir Izraelio karaliaus Joašo sūnaus Jeroboamo dienomis.

Neištikima Ozėjo žmona

2 Kai VIEŠPATS pirmusyk kalbėjo per Ozėją, VIEŠPATS tarė
Ozėjui: "Eik, imk sau žmona moterį kekšę* ir turėk vaikų kekšių,
nes kraštas, pamesdamas VIEŠPATĮ, daro didelę kekšystę". 3 Tai-
gi jis ėjo ir paėmė žmona Diblajimo dukterį Gomerę; ji tapo nėščia
ir pagimdė jam sūnų.
4 O VIEŠPATS jam tarė: "Pavadink jį vardu Jezreelis,* nes
netrukus nubausiu Jehaus namus už išlietą kraują Jezreelyje ir pa-

---

1,1-3 Šie skyriai yra laikomi pranašo biografija, — asmeniška pranašo šeimos tragedija, pavaizduojanti Dievo santykį su savo tauta — Izraeliu. Ozėjo moterystė su moterimi kekše pavaizduoja Izraelio neištikimybę savo Viešpačiui. Taip pat ir simboliški vaikų vardai (Oz 1,4-9). Viešpats pasmerkia šią neištikimybę ir paskiria bausmę, bet kartu pažada būti atlaidus, jeigu tauta taisysis ir grįš į ištikimybę. Dievo bausmė turi tikslą pagydyti. 3-ajame skyriuje Ozėjas priima sugrįžtančią žmoną, bet tik sąlyginai, ir pavaizduoja kantrią Dievo meilę savo tautai — Izraeliui bei viltį, kad ji sugrįš.

1,2 "Žmona moteris kekšė": Tai nebūtinai reiškia, kad Gomerė buvo pagonių šventnamio kekšė, kada ji tapo Ozėjo žmona. Gomerė aprašoma jos vėlesnėje būklėje. Taigi kai Ozėjas vedė Gomerę, ji dar nebuvo šventnamio kekšė, nors, Ozėjui vėliau žiūrint į praeitį, jai buvo lemta tapti tokia.

1,4 "Jezreelis": strateginis slėnis Izraelio šiaurėje. Čia Izraelio kariuomenės vadas

darysiu galą Izraelio namų karalystei. [5] Tą dieną sulaužysiu Izrae-
lio lanką Jezreelio slėnyje".
[6] Ji ir vėl tapo nėščia ir pagimdė dukterį. Tuomet VIEŠPATS
tarė jam: "Pavadink ją vardu Lo-Rūhama,* nes daugiau nebesi-
gailėsiu Izraelio namų, nei jiems nebeatleisiu. [7]* Tačiau Judo namų
pasigailėsiu ir juos išgelbėsiu per VIEŠPATĮ, jų Dievą. Neišgel-
bėsiu jų lanku, nei kalaviju, nei karu, nei žirgais, nei raiteliais".
[8] Kai ji buvo nujunkiusi Lo-Rūhamą, ji tapo nėščia ir pagimdė
sūnų. [9] Tuomet VIEŠPATS tarė: "Pavadink jį vardu Lo-Ammi,*
nes jūs nesate mano tauta, ir aš nebūsiu jūsų Dievas".

2

Izraelis bus atstatytas

[1]* O visgi Izraelio vaikų skaičius bus kaip jūros smiltys, ku-
rių negalima nei paseikėti, nei suskaičiuoti. Visgi, užuot jiems sa-
kius: "Jūs nesate mano tauta!", jiems bus sakoma: "Gyvojo Die-
vo vaikai". [2] Judo žmonės ir Izraelio žmonės bus surinkti į viena,
jie pasistatys sau vieną galvą ir užvaldys kraštą, nes Jezreelio
diena bus galinga.

Jehus užbaigė Omrio dinastiją kruvinomis žudynėmis (žr. 2 Kar 9-10). Jeroboamas II buvo paskutinis Jehaus dinastijos karalius. Šio teksto pranašystė išsipildė nužudymu jo sūnaus, valdžiusio tik šešerius metus (žr. 2 Kar 15,8-10). "JezreEl" reiškia "Dievas sėja" ir atkreipia dėmesį į Jehaus dinastijos nuodėmę ir pranašauja bausmę už kruvinąsias žudynes.

1,6 "Lo-Rūhama": "Ta, kurios nepasigailima" — simbolinis dukters vardas. "Pasigailėjimas", kurio nepatirs Izraelis, yra laisva Dievo meilė, vedanti Dievą nugalėti blogį — nuodėmę gerumu.

1,7 Šis tekstas, atskiriantis Judo karalystę nuo Dievo bausmės, yra vėlesnis priedas, nes Ozėjo pranašiškoji veikla buvo susieta su šiaurine Izraelio karalyste. Antroji teksto dalis pabrėžia Dievo galybę, — jam nereikia žmogaus priemonių savo užmojo įvykdymui. Turbūt daroma užuomina apie Jeruzalės išgelbėjimą Senacheribo užpuolimo metu (žr. 2 Kar 19,35-37).

1,9 "Lo-Ammi": "Ne mano tauta" — simbolinis sūnaus vardas. Pavaizduojamas Sandoros tarp Dievo ir Izraelio nutraukimas (žr. Iš 6,7; 19,5; Iz 40,1; Jer 31,31-34).

2,1-3 Izraelio bausmė nėra baigminė, nes Dievas lanko su bausme savo tautą, kad išgelbėtų. Šios eilutės kalba apie Izraelio atstatymą. Simboliškieji vardai dabar turi naują prasmę: Jezreelis — "Dievas sėja", Ammi — "Mano tauta" ir Rūhama — "Ta, kurios pasigailėta".

3 Sakykite savo broliui: “Mano tauta” ir savo seseriai: “Ta, ku-
rios pasigailėta”.

Neištikima Gomerė — neištikimas Izraelis

4 Maldaukite savo motiną,* maldaukite,
nes ji nėra mano žmona,
o aš nesu jos vyras!
Tepašalina nuo savo veido kekšystę
ir iš savo krūčių tarpo svetimavimą.
5 Kitaip nuogai aš ją išrengsiu,*
paliksiu ją kokia ji buvo gimimo dieną,
padarysiu ją tarsi dykuma,
paversiu ją tyrlaukiais
ir leisiu jai mirti nuo troškulio.
6 Nei jos vaikų nepasigailėsiu,
nes jie yra kekšystės vaikai.
7 Taip! Jų motina buvo kekšė, —
ta, kuri juos pradėjo, gėdingai elgėsi.
“Eisiu paskui savo meilužius*”, —
ji sakė, —
“nes iš jų gaunu savo duoną ir vandenį,
savo vilnas ir linus,
savo aliejų ir gėrimą”.

8 Todėl, tikėk man, erškėčiais aptversiu jos kelią
ir sieną pastatysiu prieš ją,
kad nebegalėtų surasti savo takų.
9 Ji vis bėgs paskui savo meilužius,
bet jų nepasivys,
ji ieškos jų,
tačiau nesuras.

2,4 Viešpats kalba apie Izraelį, naudodamas Ozėjo žmonos pavyzdį.

2,5 “...nuogai ją išrengsiu”: anuometinė raštija liudija, kad tai buvo įprastinis būdas nubausti žmoną už svetimavimą.

2,7 “...meilužiai”: vietiniai kanaaniečių apvaisinimo dievai, kuriems neištikimieji izraeliečiai, nepaisydami Viešpaties, Sandoros Dievo, priskyrė žemės derlių (žr. 10-ąją eilutę).

Tuomet ji tars sau:
"Eisiu, sugrįšiu pas savo pirmąjį vyrą,
nes anuomet man buvo geriau, negu dabar".
10 Ji nežinojo, kad aš buvau tas,
kuris davė jai grūdus, vyną ir aliejų,
apipylė ją sidabru ir auksu,
o jie tai išleido Baalui.
11 Todėl atsiimsiu* savo grūdus jų laiku
ir savo vyną jo metu;
atimsiu savo vilnas ir linus,
duotus jos nuogumui pridengti.
12 Dabar atidengsiu jos gėdą
jos meilužių akyse, —
iš mano rankos niekas jos neišgelbės.
13 Padarysiu galą visam jos džiaugsmui, —
jos šventėms, jaunatims, šabams
ir visoms jos iškilmių dienoms.
14 Nuniokosiu jos vynmedžius ir figas,
apie kuriuos ji sakė:
"Tai mano atlygis,
kurį meilužiai man davė".
Paversiu juos brūzgynais,
laukiniai žvėrys juos nuės.
15 Taip bausiu ją už iškilmių dienas Baalams,*
kuriomis ji degino jiems smilkalus,
kai ji, išsidabinusi auskarais ir puošmenomis,
ėjo paskui savo meilužius
ir mane pamiršo, — tai VIEŠPATIES žodis.

Viešpaties meilė savo tautai

16 Todėl dabar aš viliosiu ją,
išvesiu ją į dykumą*
ir prašnekinsiu jos širdį.

2,11-14 Viešpaties siųsto nederliaus tikslas parodyti Izraelio tautai jos kelių kvailystę.

2,15 "Baalų iškilmių dienos": Kanaano žemdirbių šventės su lytinėmis apeigomis įvairiose vietovėse Baalų ir Aštartės, žemės apvaisinimo dievų, garbei.

2,16-17 Izraelio kelionė per dykumą yra Ozėjui Izraelio ištikimybės Sandoros

17 Ten jai atiduosiu jos vynuogynus,
o Achoro slėnį padarysiu vilties durimis.
Ten ji man atsilieps kaip savo jaunystės dienomis,
kaip tą dieną, kai ji išėjo iš Egipto žemės.

18 Tą dieną, — tai VIEŠPATIES žodis, — ji vadins mane
"Mano vyras", ji niekuomet nebevadins manęs "Mano Baalas".*
19 Nuo jos lūpų pašalinsiu Baalų vardus, — jų vardais nebebus
daugiau šaukiamasi. 20 Sudarysiu jiems tą dieną sandorą su lauki-
niais žvėrimis, padangių paukščiais ir žemės ropliais. Sunaikinsiu
krašte lanką, kalaviją ir karą, — duosiu jiems ramų ir saugų poil-
sį. 21 Paimsiu tave sau žmona* amžinai, — tave sau žmona paim-
siu teisumu ir teisingumu, ištikima meile ir gailestingumu. 22 Paim-
siu tave sau žmona ištikimybe. Tuomet tu žinosi, kas yra
VIEŠPATS.

23 Tą dieną išklausysiu, — tai VIEŠPATIES žodis, —
išklausysiu dangaus,
o jie išklausys žemės.
24 Žemė išklausys grūdo, vyno ir aliejaus,
o jie išklausys Jezreelio.
25 Pasėsiu ją krašte sau pačiam,
pasielgsiu gailestingai su Lo-Rūhama
ir sakysiu tam, kuris Lo-Ammi: "Tu esi mano tauta",
o jis atsakys: "Tu esi mano Dievas".

Viepačiui metas. O Kanaano žemdirbių kultūra ją suteršė. Žr. Jer 2,2-7; Am 5,25. Nenuostabu, kad Izraelio atstatymą Ozėjas ir vaizduoja nauju įėjimu į Pažado Žemę.

2,18 "Mano Baalas": žodis "Baal" reiškia "{vedybinis}vyras, šeimininkas". Paprastai šiuo žodžiu moterys kreipdavosi į savo vyrus. Pranašas moko, kad jo reikia vengti kaip titulo Viešpačiui dėl jo ryšio su pagonių dievu Baalu. Turbūt šis titulas buvo plačiai naudojamas izraeliečių visuomenėje, nes nebuvo jaučiama didelio skirtumo tarp Sandoros Dievo garbinimo ir Baalo garbinimo.

2,21-25 Viešpats dar kartą paims sau žmona Izraelio tautą. Atnaujintos tautos savybės, kuriomis Viešpats ją išpuoš, yra dovana sužadėtinei (žr. Pr 24,53). "Teisumu ir teisingumu": abu žodžiai yra svarbūs Ozėjui, naudojami pasmerkti visuomenėje įsigalėjusį neteisingumą ir pakrikusią teisėtvarką. Čia jie pabrėžia teisų ir teisingą elgesį. "Ištikima meile": vienas iš būdingiausių pranašo Ozėjo žodžių. Ji reiškia reiklią meilę, kurios pagrindas yra bendrijiniai ryšiai. Čia ji siejama su Sandora tarp Dievo ir jo tautos: ištikimas

3*

Meilės triumfas: Ozėjas ir neištikimoji moteris

1 VIEŠPATS vėl man tarė: "Eik, mylėk moterį, turinčią myli-
mąjį ir svetimautoją, lygiai taip, kaip VIEŠPATS kad myli izrae-
liečius, nors jie ir gręžiasi į kitus dievus, ir mėgsta razinų pa-
pločius".* 2 Tuomet pirkau ją už penkiolika sidabro šekelių* ir
pusantro homero* miežių. 3 O jai pasakiau: "Tu pasiliksi su ma-
nim ilgą laiką ir nebesielgsi kaip kekšė, neturėsi lytinių santykių
su vyriškiu, nei su manim". 4 Juk izraeliečiai pasiliks ilgą laiką be
karaliaus ir didžiūno,* be aukų ir šventųjų stulpų,* be efodo* ir
terafimų.* 5 Po to izraeliečiai sugrįš, ieškos VIEŠPATIES, savo
Dievo, ir Dovydo,* savo karaliaus. Paskutinėmis dienomis* jie
artinsis prie VIEŠPATIES ir jo gerumo su pagarbos pilna baime.

---

abipusis palankumas-ištikimybė-veiksmas. "Gailestingumas": hebraiškas žodis yra "rehem" — "įsčios" ir raiškiai sieja Dievo pajautą savo tautai — žmogui su motinišku rūpesčiu. "Tuomet tu žinosi, kas yra Viešpats": ne atsajus, bet praktiškas žinojimas, t.t. pripažinimas Dievo valios, nuoširdus paklusnumas jo įstatymui. Ir šis žodis yra perdėm būdingas Ozėjui (žr. Oz 4,1;5,4; 6,3.6).

3,1-5 Dievas pamoko Ozėją paimti Gomerę pas save, išperkant ją nuo meilužių. Kai pasitaisys, ji atgaus turėtas žmonos teises šeimoje. Tai simbolizuoja nesumažėjusią Dievo meilę savo tautai. Dievas leis savo tautai kentėti, — Izraelio karalystė žlugs, — kad nuoširdžiai sugrįžtų pas jį.

3,1 "Razinų papločius": atnašos apvaisinimo deivei Ašerai, gamtos dievo Baalo žmonai. Žr. Jer 7,18; 44,19.

3,2 "Šekelis": piniginis vienetas, maždaug 11 gr svorio. "Homeras": saikas javams, maždaug 393 litrai. Ozėjas išperka Gomerę nuo jos savininko ar iš pagonių šventovės, kur ji buvo tapusi šventovės kekše. Kaina — maždaug tolygi vergo išpirkimui (žr. Iš 21,32; Kun 27,4).

3,4 Izraelis stokos visuomeninių ir religinių vadovų ir ženklų. "Šventieji stulpai": akmeniniai paminklai, vaizduojantys Baalą — vyriškąjį kanaaniečių apvaisinimo apeigų ženklą. Jie buvo naudojami ir izraeliečių visuomenės (žr. Pr 28,18; Iš 34,13); "efodas": įrankis susisiekti ir pasitarti su Dievybe (žr. 1 Sam 23,6-12; 30,7); "terafimai": šeimos dievų atvaizdai (žr. Pr 31,19; Ts 17,5; 18,14.17-18).

3,5 "Dovydas, jų karalius": mesijinis karalius iš Dovydo dinastjos, kuris atkurs Dievo tautos karalystę (žr. Jer 23,5; Ez 34,23-24). "Paskutinės dienos": mesijinis amžius.

B. IZRAELIO KALTĖ IR BAUSMĖ

4

Izraelio nusikaltimai

1 Klausykitės VIEŠPATIES žodžio, Izraelio tauta,
nes VIEŠPATS traukia į teismą krašto gyventojus.
Dorumo, ištikimos meilės
ir Dievo pažinimo nėra krašte!
2 Kreiva priesaika, ir melagystė, ir žmogžudystė,
ir vagystė, ir svetimavimas įsigalėjo,
kraujo praliejimas seka kraujo praliejimą.
3 Todėl kraštas rauda,
visi jos gyventojai gaišta,
drauge su laukų žvėrimis, padangių paukščiais
ir jūrų žuvimis žūsta.

Kunigų kaltė

4 Tačiau niekas tenesmerkia,
niekas tenekaltina, —
kunige,* aš kaltinu tave!
5 Klupsi dienos metu,
ir pranašas su tavim klups naktį, —
aš sunaikinsiu tavo motiną.
6 Mano tauta sunaikinama,
nes jai stinga pažinimo;
kadangi tu atmetei pažinimą,
atmesiu tave kaip savo kunigą;
kadangi tu užmiršai savo Dievo mokymą,
užmiršiu ir aš tavo vaikus.

4,4-11 Ozėjas yra ypač griežtas su Izraelio — Šiaurinės karalystės kunigais, kurie, išnaudodami izraeliečių dėmesį religijai, iš tikrųjų puoselėjo izraeliečių "svetimavimą". Kunigai "mito" iš aukų, kurias žmonės nešė į šventyklą, atsiprašydami už savo nuodėmes. Ozėjas prijungia prie kunigų ir pranašus, kurie dažnai buvo neverti savo pašaukimo. Žr. Jer 2,8; 4,9-10; 6,13-14; 23,9-40.

7 Kuo daugiau jų buvo,
tuo labiau jie man nusidėjo, —
išmainė savo garbę į gėdą.
8 Jie minta iš mano tautos nuodėmės,
godžiai trokšta jų kalčių.
9 Kaip su tauta, taip ir su kunigu, —
nubausiu juos už jų kelius,
atlyginsiu jiems už jų darbus.
10 Jie valgys, bet sotūs nebus,
jie elgsis kaip kekšė, bet vaikų neturės,
nes paliko VIEŠPATĮ,
kad pasišvęstų
11 kekšystei.

Vynas, senas ir jaunas, atima protą.
12 Mano tauta atsiklausia savo rąstagalio,*
burtų lazda jiems išburia.
Kekšystės dvasia juos nuvedė į klystkelius, —
palikdami savo Dievą, jie elgiasi kaip kekšė.
13 Ant kalnų keterų skerdžia aukas,
ant kalvų degina smilkalus
ir po ąžuolu, ir po tuopa, ir po terebintu,
nes jų pavėsis malonus.

Todėl ir jūsų dukterys elgiasi kaip kekšės,
ir jūsų marčios svetimauja!
14 Nebausiu jūsų dukterų,
kai jos elgiasi kaip kekšės,
nei jūsų marčių,
kai jos svetimauja,
nes patys vyrai susideda su paleistuvėmis
ir skerdžia aukas su šventovės kekšėmis*.
Taip tauta be proto eina į pražūtį.

4,12 "Rąstagalis": stabas, padarytas iš medžio, naudotas būrimams.

4,14 "Skerdžia aukas su šventovės kekšėmis": Kanaano žemdirbių šventnamių apeiginė prostitucija buvo izraeliečių perimta net Sandoros Dievui garbinti. Tokiu būdu svetimavimas pas Ozėją turi dvigubą prasmę: religinis — neištikimybė Dievui per stabų garbinimą lytinėmis apeigomis ir šeimyninis — neištikimybė šeimoje. Ozėjas stabų garbinimą vadina svetimavimu.

15 Nors tu ir elgiesi kaip ištvirkėlis, Izraeli,
neleisk Judui nusikalsti!
Neikite į Gilgalą,*
nekopkite į Bet-Aveną,
netarkite priesaikos "Kaip gyvas VIEŠPATS".
16 Izraelis yra užsispyręs
tarsi užsispyrusi telyčia.
Argi gali VIEŠPATS dabar juos ganyti
kaip avinėlį plačioje ganykloje?

17 Efraimas* prisirišo prie stabų —
palik jį sau!
18 Po ilgo girtavimo,
jie mėgaujasi kekšyste, —
gašlumą labiau vertina, negu savo garbę.
19 Vėjas* apgaubė juos savo sparnais,
jie gėdysis savo aukurų.

5

Vadų kaltė

1 Išgirskite tai, kunigai!
Įsidėmėkite, Izraelio namai!
Klausykitės, karaliaus rūmai!
Juk jūs turite rūpintis teisingumu,
bet jūs tapote spąstais Mizpoje,*
išskleistu tinklu ant Taboro

4,15 "Gilgalas": šventovė į šiaurę nuo Betelio, kur buvo šventovės pranašų draugija (žr. 2 Kar 2,1-3; 4,38). Ir Judo — Pietinė karalystė turėjo vietovę tuo pačiu vardu (žr. Joz 4,19-20). "Bet-Avenas": pažodžiui, "Nedorumo namai" yra Ozėjo duota pravardė "Bet-El{iui}" — "Dievo namams". Betelis buvo viena iš Izraelio — Šiaurinės karalystės neteisėtų šventyklų. Žr. 1 Kar 12,26-30.
4,17 "Efraimas": pagrindinė Izraelio — Šiaurinės karalystės dalis. Ozėjo pranašiškos tarnybos metu tik Efraimas buvo likęs sau pavaldus, nes asirai buvo užėmę Izraelio žemes Transjordanijoje ir Galilėjoje.
4,19 Tremtis tarsi viesulas užklups izraeliečius. Stabų garbinimas juos nuvedė į pražūtį.
5,1 "Mizpa": turbūt vietovė Transjordanijoje, tuomet buvusi Izraelio — Šiaurinės

2 ir giliai iškasta duobe Šitimuose.
Nubausiu juos visus.
3 Efraimą aš pažinojau
ir Izraelis nebuvo nuo manęs paslėptas,
bet dabar, Efraimai, elgiesi kaip kekšė,
Izraelis yra ištvirkęs.
4 Jų darbai neleidžia jiems sugrįžti pas savo Dievą, —
kekšystės dvasia yra įsigalėjusi juose,
ir jie nepažįsta VIEŠPATIES.

5 Izraelio išdidumas liudija prieš jį,
ir Efraimas klumpa savo kaltėje,
Judas klumpa drauge su jais.
6 Tuomet su savo avimis ir galvijais
jie eis ieškoti VIEŠPATIES, bet jo neras, —
jis pasitraukė nuo jų.
7 Jie tapo neištikimi VIEŠPAČIUI,
nes pagimdė pavainikius.
Jaunatis dabar prarys juos
drauge su jų laukais.

Karas tarp Judo ir Izraelio

8 *Pūskite ragą Gibejoje,*
trimitą Ramoje!*
Skelbkite pavojų Bet-Avene:
"Benjaminai, pasižiūrėk atgal!"
9 Efraimas bausmės dieną virs tyrlaukiais;
paskelbiu prieš Izraelio gimines,
kas tikrai įvyks.

---

karalystės ribose. Žr. Joz 11,8. "Taboras": kalnas rytinėje Jezreelio slėnio pusėje.

5,8-14 Šis tekstas turi ryšį su Sirijos-Efraimo karu su Judo karalyste 735-734 m. prieš Kristų, — aramėjų ir izraeliečių koalicija bandė nuversti nuo sosto Judo karalių. Judo karalystė, Asirijos padedama, apsigynė. Asirija nuniokojo ir Siriją ir Efraimą — Izraelį. Žr. 2 Kar 16,5-9. Pranašas Ozėjas pasmerkia už karą ir Izraelį, ir Judą.

5,8 Įsiveržimas į Izraelį ir Gibejos ir Ramos — šiaurinius Judo karalystės miestus.

10 Judo galiūnai tapo lygūs
perkeliantiems laukų ribas;*
išliesiu ant jų savo pyktį kaip vandenį.
11 Efraimas nuengtas ir teismo sutriuškintas dėl to,
kad sąmoningai ėjo paskui melą.
12 Tarsi kandis* esu Efraimui
ir lyg puvimas Judo namams.
13 Kai Efraimas pamatė savo ligą,
ir Judas savo žaizdą,
tuomet Efraimas kreipėsi į Asiriją*
ir siuntė pasiuntinius pas didįjį karalių.*
Bet jis negali jūsų pagydyti
ar užgydyti jūsų žaizdą,
14 nes Efraimui esu tarsi liūtas
ir lyg liūto jauniklis Judo namams.
Aš pats draskysiu ir eisiu sau,
aš nusinešiu, ir niekas neišgelbės.

Nenuoširdus atsivertimas

15 Vėl grįšiu į savo vietą,*
kol jie suvoks savo kaltę
ir ieškos mano veido.
Savo varge jie maldaus mano malonės:

5,10 "...lygūs perkeliantiems laukų ribas": užpuolikai palyginami su neteisėtu elgesiu žydų tautoje. Žr. Įst 19,14; 27,17; Pat 23,10-11.

5,11 "...sąmoningai ėjo paskui melą": sąjunga su Aramu -- Sirija pranašo žodžiais buvo melas, arba "tuščios pastangos".

5,12 "Kandis...puvimas": vidinis tautos supuvimas apreikš Dievo bausmę abiem karalystėms — Izraeliui ir Judui.

5,13 "Efraimas kreipėsi...didįjį karalių": 738 m. prieš Kristų Izraelio karalius Manahemas turėjo mokėti duoklę Asirijos karaliui Tiglat-Pileserui III, nes jau buvo tapęs jo vasalas (žr. 2 Kar 15,19-20). Bijodamas Sirijos-Efraimo invazijos, ir Judo karalius Ahazas pavedė save ir savo karalystę Tiglat-Pileserui (žr. 2 Kar 16,7-9). "Didysis karalius": Asirijos karalių naudotas titulas.

5,15 Viešpats pasitraukia nuo Izraelio, nes nori, kad jie suvoktų Sandoros įsipareigojimus ir sugrįžtų į ištikimą santykį.

6

1 "Eime, grįžkime pas VIEŠPATĮ,
nes jis — tas, kuris mus sudraskė,
jis mus ir išgydys;
jis mus sužeidė,
jis mus ir sutvarstys.
2 Po dviejų dienų* jis mus atgaivins,
trečiąją dieną jis mus prikels,
kad būtume gyvi jo artume.
3 Pažinkime, — veržkimės pažinti VIEŠPATĮ!
Tikrai jis ateis pas mus,
kaip tikrai ateina aušra;
jis ateis pas mus lyg būriai lietaus,
kaip pavasario lietus, pagirdantis žemę".

4 Ką man daryti su tavim, Efraimai?
Ką man daryti su tavim, Judai?
Judviejų meilė* — kaip rytmečio debesis,
kaip anksti nukrintanti rasa.
5 Todėl skaptuosiu juos per pranašus,
žudysiu savo burnos žodžiais, —
mano teismas bus paskelbtas kaip šviesa.
6 Noriu ištikimos meilės, o ne aukos,
mieliau man Dievo pažinimas,
negu deginamosios aukos.

7 Prie Adamo jie sulaužė sandorą,
ten jie tapo man neištikimi.
8 Gileadas yra nedorėlių miestas,
nužymėtas krauju.

6,2 "Po dviejų dienų...trečiąją dieną": po trumpo laiko. Dievui nėra negalimų dalykų, — jis atgaivins sunaikintą tautą.

6,4 "Meilė": hebraiškasis žodis "hesed" yra labai turiningas, — jo prasmės šerdis apima palankumą, ištikimybę ir veiksmą. Arkivysk. J. Skvireckas čia jį verčia žodžiu "pamaldumas", o 6-oje eilutėje žodžiu "pasigailėjimas".

9 Kaip plėšikai ko nors tyko,
taip kunigai susibūriavo, —
jie žudo ant kelio į Šechemą,
daro baisų nusikaltimą.
10 Izraelio namuose mačiau šiurpų dalyką, —
ten vyksta Efraimo kekšystė,
Izraelis surteršiamas.
11 Ir tavęs, Judai, laukia pjūtis*.

Kada tik noriu sugrąžinti savo tautos belaisvius,

7

1 kada tik noriu išgydyti Izraelį,
vis prasikiša Izraelio kaltė
ir nedori Samarijos darbai,
nes jie elgiasi apgaulingai.
Vagys laužiasi į namus,
gaujos plėšikauja lauke.
2 Ir jiems neateina į širdį,
kad aš atsimenu visą jų nedorumą.
Dabar juos nusikaltimai supa, —
jie yra prieš mano veidą.

*Sąmokslas karaliaus dvare**

3 Savo nedorumu jie linksmina karalių,
o klastingumu didžiūnus.
4 Jie visi yra svetimautojai, —
tarsi prikūrenta krosnis,

6,11 "Pjūtis": bausmės metas, kuriuo kraštas patirs savo nuodėmių pasekmes.

7,3-7 Šis skaitinys atkreipia dėmesį į dinastinius perversmus Izraelyje — Šiaurinėje karalystėje prieš jos žlugimą. Nuo Jeroboamo II mirties ir Asirijos įsiveržimo į Izraelį bei sostinės Samarijos sunaikinimo buvo tik dvidešimt penkeri metai, tačiau Izraelis savo soste turėjo keturias skirtingas dinastijas ir tiek pat nužudytų karalių. Pranašas Ozėjas palygina aistrų apimtus Izraelio didžiūnus su perkaitinta krosnimi, kuri, vietoj kepusi, sunaikina. Nakties ir ryto seka primena trumpą šio laikotarpio karalių valdymo trukmę.

kurioje nebereikia kepėjui kurstyti ugnies
nuo tešlos minkymo iki jos pakilimo.
5 Mūsų karaliaus dieną
didžiūnai, įkaitę nuo vyno, ėmė siautėti,
ir jis tiesė ranką apsimetėliams.
6 Jų širdys dega sąmokslu lyg krosnis,
visą naktį rusena jų įniršis,
o ryto metą prasiveržia tarsi liepsnojanti ugnis.
7 Visi jie įkaitę kaip krosnis
ir praryja savo valdovus.
Visi jų karaliai krito,
bet nė vienas iš jų nesišaukia manęs.

Izraelis ir tautos

8 Efraimas pats maišosi su tautomis;
Efraimas yra kepant neapverstas paplotis.*
9 Svetimieji ryja jo jėgas,
bet jis to nežino.
Net jo plaukai jau pražilo,
bet jis to nežino.
10 Nors Izraelio puikybė buvo nužeminta jo paties akyse,
tačiau jie, to viso nepaisydami,
nei grįžta pas VIEŠPATĮ, savo Dievą,
nei jo ieško.
11 Efraimas tapo kaip balandis,
suviliotas ir nesupratingas, —
jie šaukiasi Egipto,
jie eina į Asiriją.
12 Jiems einant, užmesiu ant jų savo tinklą,
nutrauksiu juos žemyn kaip paukščius iš padangių,
bausiu juos kaip buvo sakyta jų bendrijai.

7,8 "...kepant neapverstas paplotis": sudegęs vienoje pusėje, neiškeptas kitoje, todėl nenaudingas. Izraelio nuosmukis priskiriamas jo pražūtingam kišimuisi į kaimyninių tautų politinius reikalus.

Izraelio nedėkingumas ir bausmė

13 Vargas jiems, nes jie nuklydo nuo manęs!
Pražūtis jiems, nes jie sukilo prieš mane!
Kada tik noriu juos atpirkti,
jie prieš mane skleidžia melus.
14 Iš širdies manęs jie nesišaukia,
kai aimanuoja savo guoliuose,
kai sužeidžia* save dėl grūdų ir vyno, —
jie yra man neištikimi.
15 Aš juos lavinau ir stiprinau jų rankas,
tačiau jie galvoja pikta prieš mane.
16 Jie vis grįžta prie to, kas nenaudinga,
pasidarė nevykęs lankas;
žus nuo kalavijo jų didžiūnai
dėl savo įžūlaus liežuvio.
Iš jų bus tyčiojamasi Egipto žemėje!

8

Viešpats pasmerkia Izraelį už stabų garbinimą

1 Dėk ragą prie lūpų!
Tarsi vanagas virš VIEŠPATIES namų dėl to,
kad jie sulaužė mano sandorą
ir buvo neištikimi mano mokymui.
2 Jie man šaukia:
"Mūsų Dieve! Mes — Izraelis — tave pažįstame!"
3 Izraelis atmetė tai, kas gera;
priešas jį persekios.
4*Jie darė karalius, bet ne per mane,
rinkosi didžiūnus, bet be mano žinios.
Iš savo sidabro ir aukso pasidarė stabus
savo pačių pražūčiai.

7,14 "...kai sužeidžia save": dažnas reiškinys tarp pagonių, lydintis jų maldą į stabus (žr. 1 Kar 18,28). Izraeliečių religija tai draudė (žr. Kun 19,28; Įst 14,1).

8,4-6 Čia, panašiai kaip 1 Kar 12,20-33 tekste, susiejama Izraelio monarchija ir jos atskiros šventyklos (Betelyje ir Dane). Izraelis atskilo nuo Judo po Salia-

5 Atmečiau tavo veršį, Samarija!
Mano įniršis dega prieš juos!
Kaip ilgai jie nepajėgs atgauti
savo nekaltumo?
6 Juk tai yra iš Izraelio, —
meistras jį padarė,
bet tai ne Dievas.
Į šukes sudaužytas bus Samarijos veršis!

7 Kadangi jie sėja vėją,
todėl pjaus audrą.
Javų šiaudai be varpų
negali duoti miltų.
Net jeigu ir duotų,
svetimieji juos surytų.
8 Izraelis jau prarytas, —
nūn jie yra tarp tautų
kaip nereikalingas indas.
9 Nes jie ėjo į Asiriją,
kaip vienišas laukinis asilas, —
Efraimas samdė meilužius.
10 Nors jie ir samdo tautas,
dabar aš pats juos surinksiu.
Greitu laiku jie raitysis
po karalių ir didžiūnų našta.

11 Kai Efraimas daugino aukurus,*
kad išpirktų nuodėmę,
aukurai tapo jam proga nuodėmei.

---

mono mirties 922 m. prieš Kristų. Pranašai šį atskilimą laikė sukilimu prieš Dievo patvirtintą Dovydo dinastiją ir Jeruzalės šventyklą su Sandoros skrynia. Aukso veršis, Jeroboamo I pastatytas Izraelio šventyklose, kliudė Izraeliui atgauti nekaltumą.

8,11 Šventnamių gausybė krašte sukėlė pavojų Dievo garbinimo apeigoms. Vietiniai šventnamiai greitai supanašėjo su kanaaniečių šventnamiais ir Viešpats, Sandoros Dievas, buvo sutapatinamas su juose garbinamu pagonių gamtos dievu Baalu. Ilgainiui pranašų įtakoje Dievo garbinimas aukomis buvo leidžiamas tik Jeruzalės šventykloje.

12 Nors rašau jam daugybę savo pamokymų,
jie laikomi kaip svetimi.
13 Nors jie aukoja rinktines skerdžiamąsias aukas,
nors jie ir valgo aukų mėsą,
VIEŠPATS jų nepriima.
Dabar jis atsimins jų kaltę
ir nubaus jų nuodėmes.
Turės jie grįžti į Egiptą!
14 Izraelis užmiršo savo Kūrėją
ir prisistatė rūmų,
Judas padaugino sau įtvirtintų miestų,
bet aš pasiųsiu ugnį ant jo miestų
ir surysiu jo tvirtoves.

9

Ozėjas paskelbia Izraeliui bausmę

1 Nesilinksmink, Izraeli,
nedžiūgauk kaip daro kitos tautos,
nes elgeisi kaip kekšė,
atsitraukdama nuo savo Dievo.
Tu mėgai kekšės užmokestį kiekviename klojime.*
2 Klojimas ir vyno spaudykla jų nemaitins,
naujo vyno jiems pritrūks
3 Jie nebegyvens VIEŠPATIES krašte, —
Efraimas turės sugrįžti į Egiptą,
ir Asirijoje jie valgys nešvarų maistą.

4 Vyno atnašų VIEŠPAČIUI jie nebelies,
jų skerdžiamosios aukos nebus jam malonios,
bet jiems bus kaip šermenų duona.*

9,1-2 "Kiekviename klojime": užuomina apie pjūties šventę gamtos dievo Baalo garbei, kuriam izraeliečiai priskyrė žemės derlių. Žr. Oz 2,7.

9,4 "Šermenų duona": duona, valgoma laidotuvių apeigų metu (žr. Įst 26,13-14). Bendravimas su lavonu darė žmogų nešvariu — netinkamu dalyvauti bendrijiniame Dievo garbinime. Be to, darė nešvariu, ką toks asmuo paliesdavo. Todėl šermenų duona buvo nešvari — netinkama aukoti Dievui.

Visi, kas ją valgys, taps nešvarūs,
nes jų duona bus tik jų alkiui,
į VIEŠPATIES namus ji nepateks.

5 Ką jūs darysite iškilmės dieną
ir VIEŠPATIES šventės dieną?*
6 Net jeigu jie ištrūktų iš pražūties,
Egiptas juos surinks,
Mofas {Memfis} juos palaidos.
Jų brangius sidabro daiktus
paveldės dilgėlės,
o jų palapinėse augs erškėčiai.

7 Atėjo bausmės dienos,
atėjo atlygio dienos, —
Izraelis tai žino!
"Pranašas yra kvailas,
dvasios vyras — pamišęs!"
Kadangi yra didelė tavo kaltė,
didelis yra ir priešiškumas.
8 Efraimo sargybinis mano Dievui yra pranašas,
tačiau medžiotojo žabangos ant visų jo kelių
ir priešiškumas jo Dievo namuose.
9 Jie skendi ištvirkimo gelmėse
kaip Gibejos dienomis.*
Jis atsimins jų kaltę,
nubaus jų nuodėmes.

10 Lyg vynuoges dykumoje
aš radau Izraelį.
Lyg pirmą vaisių
ant pirmųjų metų figmedžio,
aš pamačiau jūsų protėvius.

9,5 "Viešpaties šventės diena": Palapinių šventė rudenį, svarbiausia bendrijinė Izraelio iškilmė. Žr. Kun 23,34.

9,9 "Gibejos dienomis": užuomina apie smurtą, įvykusį Gibejoje Teisėjų laikotarpyje (žr. Ts 19,22-30).

Bet kai jie atėjo į Baal-Peorą,*
jie atsidavė Gėdai
ir tapo pasibjaurėtini
kaip ir jų pamiltas daiktas.
11 Efraimo garbė nuskris kaip paukštis, —
nebus nei gimimo, nei nėštumo, nei pradėjimo!
12 Net jeigu jie užaugintų vaikus,
padarysiu juos bevaikius,
nė vienas nebus paliktas.
Ai, vargas jiems, kai juos palieku!
13 Efraimas, kai jį pamačiau, buvo kaip jauna palmė,
pasodinta gražioje lankoje,
bet dabar Efraimas turi išvesti savo vaikus žudynėms.
14 Duok jiems, VIEŠPATIE!
Ką jiems duosi?
Duok jiems nevaisingą gimdą*
ir užtrūkusias krūtis.

Gilgalo nusikaltimas

15 Visas jų nedorumas prasidėjo Gilgale;*
taip, ten pradėjau jų neapkęsti.
Dėl jų nedorų darbų
išvarysiu juos iš savo namų.
Daugiau jų nebemylėsiu,
visi jų didžiūnai yra maištininkai.

16 Efraimas yra palaužtas, —
jų šaknis sudžiūvusi,
jie vaisių nebeduos.
Nors jie ir gimdytų, —
išžudysiu jų gimdos numylėtinius.
17 Mano Dievas juos atmes,
nes jie jo neklausė, —
jie taps klajūnais tarp tautų.

9,10 Prie Baal-Peoro izraeliečiai pasišventė Baalui, kuris šiame tekste vadinamas Gėda.

9,14 "Nevaisinga gimda": atšaukiamas kadaise Juozapui duotas palaiminimas, kuriame buvo jam pažadėtas jo giminės prieauglis per sūnų Efraimą. Vardas "Efraimas" turbūt kyla iš veiksmažodžio "parah" — "būti vaisingam".

10

Izraelio stabų sunaikinimas

1 Izraelis yra vešlus vynmedis,
jo vaisiai kaip ir jis pats.
Kuo buvo turtingesnis vaisiais,
tuo daugiau jis statė aukurų;
kuo buvo geresnis jo krašto derlius,
tuo daugiau jis pasistatė šventųjų stulpų.*
2 Jų širdis yra melaginga, —
dabar jie turi kentėti už savo kaltę.
VIEŠPATS sugriaus jų aukurus
ir sunaikins jų šventuosius stulpus.

3 Iš tikro, jie dabar sakys:
"Neturime karaliaus,
kadangi mes nebijome VIEŠPATIES, —
o karalius, ką galėtų dėl mūsų padaryti?"
4 Jie daro pažadus,
tuščiomis priesaikomis sudaro sutartis, —
teisingumas* pavirsta
nuodingomis piktžolėmis suartame lauke!
5 Samarijos gyventojai dreba
dėl Bet-Aveno veršio.*
Ten žmonės jo liūdi,
stabmeldžiai kunigai jo rauda, —
dėl jo garbės, nes iš ten jį išgabeno.
6 Ir jis bus nugabentas į Asiriją
kaip dovana didžiajam karaliui.
Gėda apims Efraimą,
Izraelis bus sugėdintas dėl savo stabo.

10,1 "Šventieji stulpai": žr. Oz 4,15 paaiškinimą.

10,4 "Teisingumas pavirsta nuodingomis piktžolėmis": teismai, kadaise buvę teisumo ramstis visuomenėje, neteisingų teisėjų rankose tapo priespaudos įrankiu. Žr. Am 6,13.

10,5 "Bet-Aveno veršis": žr. Oz 4,15; 8,4-6 paaiškinimus.

7 Samarijos karalius prapuls
kaip medžio skiedra, plūduriuodama vandenyse.
8 Bus sunaikintos Aveno aukštumų vietos
— Izraelio nuodėmė,
erškėčiais ir usnimis apaugs jų aukurai.
Tuomet jie sakys kalnams: "Paslėpkite mus!"
ir kalvoms: "Griūkite ant mūsų!"

9 Nuo Gibejos dienų nusidedi, Izraeli, —
ten jie apsisprendė!
Ar neužklups karas Gibejoje?
10 Ateinu pas nusikaltėlius
jų nubausti, —
bus sutelktos prieš juos tautos,
kai jie bus baudžiami už jų dvigubą kaltę.*

11 Efraimas tapo prijaukinta telyčia,
mėgstanti kulti javus.
Bet aš uždėsiu jungą ant jos gražaus kaklo, —
priversiu Efraimą plėšti dirvoną.
Judas turi arti,
Jokūbas turi pats sau akėti.
12 Sėkite sau teisumą,
pjaukite ištikimos meilės derlių,
plėškite sau dirvoną,
nes jau metas ieškoti VIEŠPATIES,
kad jis ateitų ir apšviestų juos teisumu.

13 Arėte nedorumą, pjovėte neteisingumą,
valgėte melo vaisius.
Kadangi pasitikėjai savo galybe
ir savo galiūnų daugybe,

10,10 "Dviguba kaltė": turbūt smurtas, aprašytas Ts 19, laikomas dvigubu nusikaltimu, t.y. svetimavimo ir žmogžudystės kalte. Be to, pranašo Ozėjo pranašystės fone, monarchijos įsteigimas (žr. 1 Sam 10,23-24) ir stabų garbinimas buvo dviguba Šiaurinės karalystės — Izraelio kaltė.

14 todėl karo dundesys kils prieš tavo tautą.
Visos tavo tvirtovės bus sunaikintos,
kaip Šalmanas* kad sunaikino mūšio dieną Bet-Arbelį,
kai motinos buvo kapojamos drauge su kūdikiais.
15 Taip bus pasielgta su jumis, Bet-Eli,
už jūsų didelį nedorumą.
Auštant žus Izraelio karalius.

11

Dievas myli savo maištaujančią tautą

1 Kai Izraelis buvo vaikas,
aš jį pamilau,
ir iš Egipto* pašaukiau savo sūnų.
2 Kuo daugiau juos šaukiau,
tuo labiau jie traukėsi nuo manęs,
aukodami Baalams
ir degindami smilkalus stabams.
3 Aš pats mokiau Efraimą vaikščioti,
savo rankose juos nešiojau,
tačiau jie nepripažino,
kad aš jais rūpinausi.
4 Siejau juos su savim pajautų saitais,
meilės ryšiais.*
Buvau jiems kaip tie,
kurie glaudžia kūdikius prie skruosto.
Nusileidau ligi jų,
kad juos pamaitinčiau.

10,14 "Kaip Šalmanas...sunaikino Bet-Arbelį": užuomina apie invaziją, kuri nėra minima Šv. Rašte. Šalmanas turbūt buvo Moabo karalius, kurį mini Tiglat-Pilesero įrašas. Šv. Rašte minima net keletas Bet-Arbelių Palestinoje. Čia minimas Bet-Arbelis turbūt buvo Transjordanijoje.

11,1 "Iš Egipto": Ozėjas, kaip ir daugelis pranašų, Izraelio pradžią susieja su Moze ir Išėjimo iš Egipto įvykiu. Mt 2,15 susieja šį tekstą su Kūdikio Jėzaus grįžimu iš Egipto.

11,4 "Siejau juos...meilės ryšiais": ne prievarta, bet patraukdamas prie savęs gerumu ir meile.

5 Jiems nebereikės grįžti į Egiptą, —
Asirija bus jų karalius,
nes jie atsisakė grįžti pas mane.
6 Kalavijas siautėja jų miestuose,
sunaikina jų vartų sijas,
suryja juos dėl jų sąmokslų.
7 Mano tauta atkakliai gręžiasi nuo manęs.
Jie maldaus dėl jiems uždėto jungo,
bet niekas jų nepakels.

Aš esu Dievas, o ne žmogus!

8 Efraimai, kaip galiu tave atmesti?
Izraeli, kaip galiu tave apleisti?
Negi galiu padaryti tave kaip Admą*
ar pasielgti su tavim kaip su Zeboimais?*
Mano širdis neleidžia man to padaryti!
Mano gailestingumas tau yra per stiprus!
9 Nebausiu tavęs degančiu įniršiu,
nebenaikinsiu Efraimo,
nes aš esu Dievas, o ne žmogus, —
Šventasis jūsų tarpe, —
su pykčiu neateisiu.

Grįžimas iš tremties

10 Jie eis paskui VIEŠPATĮ,
riaumojantį tarsi liūtas.
Kai jis riaumos,
jo vaikai rinksis plasnodami iš vakarų.
11 Jie rinksis plasnodami
tarsi paukščiai iš Egipto,
kaip balandžiai iš Asirijos krašto, —
aš sugrąžinsiu juos į jų namus,
— tai VIEŠPATIES žodis.

11,8 "Adma...Zeboimai": miestai, sunaikinti drauge su Sodoma ir Gomora (žr. Įst 29,22).

12

Neištikimybė Izraelyje

1 Efraimas apsupo mane melu,
Izraelio namai apgaule,
bet Judas dar eina su Dievu
ir yra ištikimas Šventajam.
2 Efraimas gano vėją,
visą dieną lakst
o paskui vėją iš Rytų,
kaupia neteisybę ir smurtą, —
jie sudaro* sutartį su Asirija
ir siunčia aliejų į Egiptą.*

3*VIEŠPATS turi kaltinimą prieš Judą,
nubaus Jokūbą pagal jo kelius
ir atlygins jam pagal jo darbus.
4 Gimdoje jis bandė užimti brolio vietą,
o suaugęs ėjo grumtis su Dievu.
5 Jis grūmėsi su angelu ir nugalėjo,
maldaudamas jį su ašaromis.
Jis sutiko Dievą Bet-Elyje,
ten jis kalbėjo mums.
6 VIEŠPATS, Galybių Dievas,
VIEŠPATS yra jo vardas!
7 Tu turi sugrįžti pas savo Dievą!
Laikykis ištikimos meilės ir teisingumo
ir visuomet pasitikėk savo Dievu.

8 Pirklys, kurio rankose neteisingos svarstyklės,
mėgsta skriausti.

12,2 "...sudaro sutartį su Asirija, siunčia aliejų į Egiptą": užuomina apie prekybines ir karines sutartis su galingomis imperijomis. Pranašai jas laikė žeminančiomis Viešpaties teises į savo tautą. Užtat jas nuolat smerkė.

12,3-7 Ozėjo laikų Izraelis ir protėvio Jokūbo Izraelis sudaro bendrijinę, t.y. Šv. Raštui būdingą sudėtinę asmenybę. Jaučiamas glaudus ryšys tarp pavienio bendruomenės nario ir bendruomenės, kuriai pavienis žmogus priklauso. Ozėjas primena Jokūbo istoriją, kuri yra Pradžios knygoje.

9 Nors Efraimas ir sakė: "Koks esu turtingas!
Sutelkiau sau turtų!
Visuose mano darbuose nebuvo rasta kaltės,
kuria būčiau nusidėjęs!"
10 Aš esu VIEŠPATS, tavo Dievas,
nuo dienų Egipto žemėje;
aš ir vėl tave apgyvendinsiu palapinėse,
kaip Susitikimo dienomis.

11 Kalbėjau pranašams, —
padauginau jų regėjimus, —
per pranašus sukelsiu ir pražūtį.
12 Gileadas — kupinas nedorumo, —
jie tikrai prieis liepto galą.
Gilgale jie aukoja jaučius,
todėl jų aukurai taps akmenų krūvom
suartame lauke.
13 Kai Jokūbas pabėgo į Aramo šalį,
ten tarnavo, kad gautų žmoną,
ir dėl žmonos ganė {avis}.
14 Per pranašą* VIEŠPATS išvedė iš Egipto,
ir per pranašą jis buvo išlaikytas.
15 Efraimas skaudžiai įžeidė {Dievą},
todėl jo Viešpats uždės jam kraujo kaltę
ir atlygins už įžeidimus.

13

Bausmė už stabų garbinimą

1 Efraimo žodis sukeldavo baimę,
nes jis buvo galingas Izraelyje.
Bet jis užsitraukė kaltę per Baalą ir numirė.
2 Dabar jie ir toliau nusideda,
dirbdinas sau liedinį, stabus iš savo sidabro,
pagal savo supratimą, —

12,14 "Pranašas": Mozė.

visi jie tik meistrų darbas.
"Aukokite jiems!" sako.
Žmonės bučiuoja veršius!
3 Todėl jie bus kaip ryto debesis
ar kaip anksti nukrintanti rasa,
kaip nuo klojimo audros pagauti pelai
ar kaip dūmas, kylantis pro langą.

4 Tačiau aš buvau VIEŠPATS, tavo Dievas,
nuo dienų Egipto žemėje;
nepažįsti kito Dievo kaip mane,
be manęs nėra kito gelbėtojo.
5 Aš maitinau tave dykumoje,
sausros žemėje.
6 Kai aš juos maitinau, jie buvo sotūs.
Sotūs jie buvo, bet jų širdis išpuiko, —
todėl jie mane užmiršo.

7 Būsiu jiems kaip liūtas,
tykosiu lyg leopardas prie kelio.
8 Pasitiksiu juos kaip jauniklių netekusi meška,
suplėšysiu jų širdies dangą;
ten rysiu juos kaip liūtė,
tarsi laukinis žvėris juos plėšysiu.

9 Sunaikinsiu tave, Izraeli!
Kas tau gali padėti?
10 Kurgi nūn tavo karalius?
Tegelbsti jis tave!
Kur visuose tavo miestuose yra tavo valdovai,
apie kuriuos sakei:
"Duok man karalių ir didžiūnus!"?
11 Daviau tau karalių* savo įniršiu,
atėmiau jį savo pykčiu.

13,11 "Daviau tau karalių savo įniršiu": Viešpats nubaudžia Šiaurinės karalystės — Izraelio žmones, duodamas jiems netinkamus karalius, kurie trumpu laiku yra pašalinami nuo sosto.

12 Efraimo kaltė surišta į ryšulį,
jo nuodėmė apsaugon padėta.
13 Apima jį gimdymo skausmai,*
bet jis yra neišmintingas sūnus,
nes laiku nenori eiti ten,
kur kūdikiai prasiveržia.

14 Ar išpirksiu juos iš Šeolo galios,*
ar atpirksiu juos iš mirties?
O mirtie, kur tavo rykštės!
O Šeole, kur tavo maras! {geluonis?}
Užuojautos nėra mano akyse!

15 Nors jis ir klestės tarp brolių,
ateis rytys, VIEŠPATIES vėjo gūsis,
kylantis iš dykumos, —
nuseks jo šulinys, išdžius jo šaltinis.
Atims iš jo iždo visa, kas brangu.

14

1 Samarija turės išpirkti savo kaltę,
nes ji maištavo prieš savo Dievą.
Jie kris nuo kalavijo,
jų mažyliai bus sutraiškyti
ir jų nėščios moterys perskrostos.

Nuoširdus atsivertimas

2 Grįžk, Izraeli, pas VIEŠPATĮ, savo Dievą,
nes tu sukniubai per savo kaltę.
3 Imkite su savim žodžius
ir grįžkite pas VIEŠPATĮ.

13,13 Izraelio nuodėmė pateisina karalystės sunaikinimą (žr. 12-ąją eilutę), nes tauta atsisako daryti atgailą. Todėl jis tikrai žus, kaip negimęs kūdikis kad miršta motinos kūne dėl to, kad nesinaudoja vieninteliu keliu išeiti į gyvenimą.

13,14 "Ar išpirksiu...iš Šeolo": stiprus teigimas, kad Dievas tikrai nusprendė

Sakykite jam: "Atleisk visas kaltes,
priimk kas gera,
ir mes tau aukosime savo lūpų vaisių.
4 Asirija mūsų neišgelbės,
ant žirgų mes nebesėsime,
savo rankų darbams
daugiau nebesakysime 'Mūsų Dievas'.
Tavyje našlaitis randa gailestingumo".

5 Pagydysiu jų neištikimybę,
mylėsiu juos visa širdimi,
nes mano įniršis nuo jų nusigręžė.
6 Izraeliui būsiu lyg rasa, —
jis žydės kaip lelija,
įleis šaknis kaip Libano {kedrų}.
7 Skleisis jo atžalos,
jo grožis bus kaip alyvmedžio,
o kvapas kaip Libano.
8 Vėl jie gyvens mano paunksmėje,
vėl augins javus;
žydės jie kaip vynmedis,
jų kvapas bus kaip Libano vynas.

9 Efraimai, ką aš turiu bendro su stabais?
Tai aš, kuris išklauso ir rūpinasi tavimi.
Aš esu lyg amžinai žaliuojantis kiparisas, —
tavo ištikimybė ateina iš manęs.

Baigiamasis žodis

10 Kas yra išmintingas, tesvarsto šiuos dalykus,
kas yra protingas, juos težino.
Tiesūs VIEŠPATIES keliai,
jais teisieji eina,
o nusidėjėliai juose suklumpa.*

sunaikinti Izraelį. Apaštalas Paulius šį tekstą cituoja skirtinga prasme (žr. 1 Kor 15,54-56), — Paskutinio teismo dieną žmogaus prisikėlime gyvenimas nugalės mirtį, kurią Kristus nugalėjo per mirtį ir Prisikėlimą.

14,10 Vėlesnis priedas išminties raštijos stiliumi.

JOELIO KNYGA

Vardas Joelis, hebraiškai "Jo-El, reiškia "Jo[Jahvė], t.y. Viešpats yra Dievas". Joelio knyga biografinių žinių apie patį pranašą neduoda, tik antraštėje pamini, kad jis buvo Petuelio sūnus (Jl 1,1). Sprendžiant iš pranašystės turinio, jis gyveno Judo žemėje po tremties Babilonijoje. Tuomet Judo žemė buvo persų valdoma (539-331 m. prieš Kr.). Joelis buvo ne tik gerai susipažinęs su Šventykla Jeruzalėje, bet ir skiria daug dėmesio kunigystei ir pamaldoms. Įprasta jį vadinti "šventyklos pranašu", t.y. pranašu, vykdžiusiu savo tarnybą Šventyklos pamaldų rėmuose, naudojusiu liturgines apeigas, perdavusiu Dievo žodį per kunigus. Todėl Joelis davė Senojo Testamento pranašystei naujus bruožus. Likdamas ištikimu pranašų kraičiui, jis išryškino jų apokaliptinį ir liturginį pradą.

Joelio pranašystė yra kupina apokaliptinių vaizdų ir perdėm eschatologinė savo dvasia. Ji buvo parašyta apie 400 m. prieš Kristų. Jos vyraujanti tema yra Viešpaties diena. Baisus skėrių užplūdimas niokojo Judo žemę. Jis buvo toks siaubingas, kad pranašas įžvelgė jame ateinančios Viešpaties dienos įvaizdį. Šios grasios katastrofos akivaizdoje pranašas šaukė žmones į atgailą, — grįžti pas Viešpatį pasninku ir ašaromis. Jis įsako sušaukti žmones iškilmei, kurios metu kunigai melstųsi, prašydami išgelbėjimo. Viešpats išklausė jų maldos ir pažadėjo išsklaidyti skėrius, laiminti kraštą taika ir gerove. Medžiaginę palaimą lydės Dvasios išliejimas ant kūrinijos. Apaštalas Petras, savo pirmame pamoksle žmonėms Sekminių dieną, susieja Šv. Dvasios atėjimą su šios pranašystės išsipildymu (žr. Apd 2,16-21).

Joelio knyga yra drama. Aprašiusi skėrių užplūdimą, sunaikinimo ir atstatymo vaizdais, regėjimus ir kosminius ženklus, Viešpaties karą prieš "minias Sprendimo slėnyje", pranašystė spragsi energija ir plečia minties akiračius gausiai apdovanoto pranašo įžvalgos jėga. Dievas yra ir savo tautos gynėjas ir jos palaimos šaltinis (žr. Jl 4,1-21).

Joelio knygos metmenys:

A. Skėrių rykštė	1,1-2,27
1. Žmonės liūdi ir meldžiasi	1,1-2,17
2. Viešpats išklauso maldos	2,18-27
B. Naujasis amžius ir Viešpaties diena	3,1-4,21
1. Dvasios išliejimas	3,1-5
2. Tautų teismas	4,1-21

A. SKĖRIŲ RYKŠTĖ

1

1 VIEŠPATIES žodis, kuris atėjo Petuelio sūnui Joeliui.

1. Žmonės liūdi ir meldžiasi

2 Klausykitės šito, seniūnai,
išgirskite, visi krašto gyventojai!
Argi įvyko kas panašaus jūsų dienose,
ar jūsų protėvių dienose?
3 Pasakokite apie tai savo vaikams,
tepasakoja jūsų vaikai savo vaikams
ir jų vaikai tolesnei kartai.

4*Kas liko nuo skėrių vikšrų,
suėdė skraidantys skėriai.
Kas liko nuo skraidančių skėrių,
suėdė šokinėjantys skėriai.
Kas liko nuo šokinėjančių skėrių,
suėdė rijikai skėriai.

5 Pabuskite, jūs girtuokliai, ir verkite;
aimanuokite, jūs visi vyno gėrėjai,
dėl saldaus vyno, —
jis atimtas jums iš burnos.
6 Nes prieš mano kraštą pakilo tauta,*
galinga ir be skaičiaus.
Jos dantys yra dantys liūto,
o iltys liūties.

1,4 "Vikšrai...skraidantys skėriai...šokinėjantys skėriai ... ryjantys skėriai": šitaip įvardinamos keturios skėrių rūšys. Hebrajų kalba turi devynius žodžius skėriams pavadinti.

1,6 "Tauta": skėrių spiečiai palyginami priešų kariuomenei.

7 Ji nuniokojo mano vynmedžius,
pakenkė mano figmedžiams;
nulupo jų žievę ir numetė žemėn,
palikdami jų šakas baltas.

8 Raudok tarsi mergelė, vilkinti ašutine,
dėl savo jaunystės vyro!
9 Grūdų atnašos ir liejamosios aukos
dingo iš VIEŠPATIES namų.
Kunigai, VIEŠPATIES tarnai,
yra gedule.
10 Laukai nuniokoti, žemė gedi,
nes javai sunaikinti,
naujo vyno nebuvo,
aliejus išseko.

11 Baisėkitės, jūs artojai,
aimanuokite, vynininkai,
dėl kviečių ir miežių,
nes laukų derlius pražuvo.
12 Vynmedis vysta,
figmedis svyra.
Granatmedis, palmė ir obelis —
visi laukų medžiai nuvytę.
Ir žmonių džiaugsmas dingsta.

13 Vilkitės ašutinę ir raudokite, jūs kunigai,
aimanuokite, jūs aukuro tarnai!
Ateikite, praleiskite naktį ašutinėje,
jūs mano Dievo tarnai,
nes jūsų Dievo namams trūksta grūdų atnašų
ir liejamųjų aukų.

14 Paskelbkite pasninką,
sušaukite iškilmei bendriją.
Surinkite seniūnus
ir visus krašto gyventojus
į VIEŠPATIES, jūsų Dievo, namus
ir maldaukite VIEŠPATĮ.

15 Ai, ta diena!
Juk VIEŠPATIES diena arti, —
ji ateina kaip sunaikinimas nuo Visagalio.
16 Argi ne mūsų pačių akyse
atimamas maistas;
o iš mūsų Dievo namų
džiaugsmas ir linksmybė?

17 Sėklos sudžiūva po grumstais,
sandėliai ištuštinti;
svirnai nugriauti,
nes nebuvo grūdų.
18 Kaip gyvuliai kenčia!
Galvijų bandos suglumusios klajoja,
nes nėra jiems ganyklos;
net avių kaimenės yra apstulbintos.

19 VIEŠPATIE, į tave šaukiuosi,
nes ugnis surijo tyrlaukių ganyklas
ir liepsnos sudegino visus medžius laukuose.
20 Net laukiniai žvėrys žvelgia į tave,
nes išdžiūvo upės,
ir ugnis surijo tyrlaukių ganyklas.

2

1 Pūskite ragą Zione,
skelbkite pavojų mano šventajame kalne!
Tedreba visi krašto gyventojai,
nes VIEŠPATIES diena ateina, —
ji yra arti.
2 Diena tamsos ir niūrumo,
diena debesų ir tamsumo!
Tarsi juodumas, gaubiantis kalnus,
ateina gausi ir galinga kariauna, —
panašių į juos niekad nėra buvę,
nei po jų bus kada nors per kartų kartas.

3 Pirm jų ryjanti ugnis,
o už jų — degina liepsna.
Priešais juos kraštas tarsi Edeno sodas,
bet už jų apleisti tyrlaukiai, —
niekas nuo jų nepabėgs.

4 Jų išvaizda kaip išvaizda arklių, —
ir atšuoliuoja jie kaip karo žirgai.
5 Tarsi karo vežimų trinksėjimu
jie šokinėja po kalnų viršūnes,
spragsi kaip ugnies liepsna, rydama šiaudus,
išsirikiuoja mūšiui kaip galinga kariauna.

6 Prieš juos dreba tautos,
išblykšta visų veidai.
7 Kaip galiūnai jie puola,
kopia per sienas kaip kareiviai.
Visi savo keliu pirmyn žygiuoja,
nenukrypdami nuo savo takų.
8 Vienas kito nestumdo,
kiekvienas laikosi savo kelio, —
prasiveržia pro gynybas
ir lieka nesulaikyti.
9 Jie šoka ant miesto,
kopia sienomis;
lipa į namus,
lenda pro langus kaip vagys.

10 Prieš juos dreba žemė,
purtosi dangūs.
Aptempsta saulė ir mėnulis,
žvaigždės sulaiko savo švytėjimą.
11 VIEŠPATS pakelia balsą
savo kariuomenės priešakyje,
nes iš tikrųjų beribė yra jo stovykla!
Nesuskaitomi tie,
kurie vykdo jo žodį.
Taip, VIEŠPATIES diena yra didi,
nepaprastai baisi, —
kas gali ją pakelti?

Šaukimas į atgailą

12 "Tačiau net dabar, — tai VIEŠPATIES žodis, —
grįžkite pas mane visa savo širdimi, —
pasninku, verksmu ir raudojimu, —
13 perplėškite sau širdis,
o ne savo drabužius".
Grįžkite pas VIEŠPATĮ, jūsų Dievą,
nes jis yra maloningas ir gailestingas,
kantrus ir turtingas gerumo,
pasiruošęs atleisti, o ne bausti.
14 Kas žino, kad jis vėl neatleis
ir nepaliks palaiminimo —
grūdų atnašų ir liejamųjų aukų
VIEŠPAČIUI, jūsų Dievui?

15 Pūskite ragą Zione,
paskelbkite pasninką,
sušaukite iškilmei bendriją!
16 Sutelkite tautą,
Paaiškinkite susirinkimui,
sukvieskite senelius,
surinkite mažutėlius,
net žindomus kūdikius.
Jaunikis tepalieka savo kambarį
ir jaunoji savo pavėsinę.
17 Tarp prieangio ir aukuro
teverkia kunigai,* VIEŠPATIES tarnai.
Tesako: "Pasigailėk, VIEŠPATIE, savo tautos,
nepadaryk savo paveldo pajuoka,
priežodžiu tarp tautų.
Kodėl turėtų būti sakoma tarp tautų:
'Kur yra jų Dievas?'"

2,17 Kunigai stovėdavo lauke tarp deginamųjų aukų aukuro ir Šventyklos pastato, atsigręžę į Šventyklos pusę, kad žiūrėtų į Dievą, esantį Šventų šventojoje.

2. Viešpats išklauso maldos

18 Tuomet VIEŠPATS pajuto pavydą dėl savo krašto
ir pasigailėjo savo tautos.
19 Atsakydamas savo tautai, VIEŠPATS tarė:
"Tikėkit manim, siųsiu jums
grūdų, naujo vyno, aliejaus,
ir būsite sotūs.
Niekuomet nebedarysiu jūsų pajuoka tarp tautų.
20 Kariauną iš šiaurės* nutolinsiu nuo jūsų,
išvarysiu ją į išdegintą ir apleistą kraštą,
jos priekinius spiečius į Rytų jūrą,
o užpakalinius spiečius į Vakarų jūrą.
Kils jos dvokimas,
sklis jos puvėsių kvapas,
nes ji išdrįso išdidžiai elgtis!

21 Nebijok, žeme,
linksminkis ir džiaukis,
nes VIEŠPATS padarė didelių dalykų!
22 Nebijokite, laukiniai gyvuliai,
nes žaliuoja tyrlaukių ganyklos,
medžiai neša savo vaisių,
figmedis ir vynmedis duoda savo derlių.

23 Linksminkitės ir džiaukitės, Ziono vaikai,
VIEŠPAČIU, savo Dievu,
nes jis davė jums rudens lietų
kaip reikalauja teisumas,
išliejo žemyn jums gausų lietų
— rudens ir pavasario lietų — kaip seniau.
24 Klojimai bus pilni grūdų,
kubilai liesis per kraštus nauju vynu ir aliejumi.

2,20 "Kariauna iš šiaurės": skėriai palyginami su priešų kariuomene, kuri paprastai užpuldavo iš šiaurės. Žr. Jer 1,14-15; 4,6; Ez 26,7; 38,6.15. Joelis skėrių spiečius palygina ir su tauta. Žr. Jl 1,6.

25 Atlyginsiu jums už metus,
kuriuos suėdė skėriai —
skraidantieji, šokinėjantieji, ryjantieji —
ir skėrių vikšrai,
mano didžioji kariauna,
siųsta prieš jus.

26 Valgysite ir būsite sotūs,
šlovinsite vardą VIEŠPATIES, savo Dievo,
kuris taip nuostabiai pasielgė su jumis.
Mano tauta nebebus sugėdinta per amžius.
27 Žinosite, kad aš esu Izraelyje, —
aš esu VIEŠPATS, jūsų Dievas,
kito be manęs nėra.
Mano tauta nebebus sugėdinta per amžius.

B. NAUJASIS AMŽIUS IR VIEŠPATIES DIENA

3

1. Dvasios išliejimas

1 Po to, išliesiu savo dvasią* ant visos žmonijos, —
jūsų sūnūs ir jūsų dukterys pranašaus,
jūsų seni žmonės sapnus sapnuos,
o jūsų jauni žmonės turės regėjimus.
2 Net ant vergų — vyrų ir moterų —
tomis dienomis išliesiu savo dvasią.

3 Duosiu ženklų danguose ir žemėje, — kraują, ugnį ir dū-
mų stulpus. 4 Saulė bus paversta į tamsą ir mėnulis į kraują prieš
ateinant didingajai ir baisiajai VIEŠPATIES dienai. 5 Tuomet, kas

3,1-2 "Išliesiu savo dvasią...": Senajame Testamente dvasia yra Dievo dovana, kurią Dievas suteikia savo įgaliotiniams. Šį dvasios pažadą cituoja apaštalas Petras, liudydamas Pirmųjų Sekminių dieną suteiktą Šv. Dvasios, Trečiojo Švč. Trejybės Asmens, dovaną apaštalams. Žr. Apd 2,17-21.

tik šauksis VIEŠPATIES vardo, bus išgelbėtas, nes Ziono kalne ir Jeruzalėje bus likutis, kaip VIEŠPATS kalbėjo. Tarp išlikusiųjų bus VIEŠPATIES šaukiamieji.

4

2. *Tautų teismas*

1 Nes tikrai, tomis dienomis ir tuo metu, kai sugrąžinsiu Ju-
do ir Jeruzalės belaisvius, 2 surinksiu visas tautas, nuvesiu jas že-
myn į Jehošafato slėnį* ir ten eisiu su jais į teismą dėl Izraelio,
mano paveldo ir tautos, kurią jos išsklaidė tarp tautų. Jos pasi-
dalino tarp savęs mano kraštą, 3 traukė burtus dėl mano tautos,
mainė berniukus į kekšes, pardavė mergaites už vyną, kad girtautų.
4 Kas man jūs esate, Tyrai ir Sidonai, ir visos Filistijos sri-
tys? Nejau jūs man norite atsikeršyti už ką nors? Jeigu jūs norite
man atsikeršyti, aš greitai ir skubiai sugrąžinsiu jūsų darbus ant
jūsų pačių galvų. 5 Pagrobėte mano sidabrą ir auksą, nusigabenote
mano brangiuosius turtus į savo šventyklas. 6 Pardavėte Judo ir
Jeruzalės žmones graikams, perkeldami juos toli nuo jų pačių kraš-
to ribų. 7 Tikėkit manim, išjudinsiu juos, kad paliktų vietas, į
kurias jūs buvote juos pardavę ir sugrąžinsiu jūsų darbus ant jūsų
pačių galvų. 8 Parduosiu jūsų sūnus ir jūsų dukteris į Judo žmonių
rankas, — jie parduos juos sabiečiams* — tolimai tautai. Taip
kalbėjo VIEŠPATS.

9 Paskelbkite tai tarp tautų:
renkitės karui,
išjudinkite galiūnus!
Teprisistato visi kareiviai
ir težygiuoja!

4,2 "Jehošafato slėnis": simbolinis Paskutinio teismo vardas (žr. 14-ąją eilutę). Vardas "Jeho-šafat" reiškia "Jahvė teisia". Šį slėnį liaudis tapatina su Kedrono slėniu į šiaurės rytus nuo Jeruzalės.

4,8 "Sabiečiai": pietinės Arabijos tauta, plačiai žinoma dėl savo prekybos tinklo.

10 *Kalkite savo noragus į kalavijus
ir savo genėjimo peilius į ietis.
Net silpnuolis tesako: "Esu galiūnas!"

11 Skubiai ateikite,
jūs visos aplinkinės tautos,
rinkitės ten.
{Atvesk žemyn savo galiūnus,* VIEŠPATIE!}.
12 Tepakyla tautos,
teateina į Jehošafato slėnį,
nes ten sėdėsiu,
kad teisčiau visas aplinkines tautas.

13 *Paleiskite į darbą pjautuvą,
nes pjūtis prinokusi.
eikite ir trypkite,
nes vyno spaudykla pilna.
Kubilai liesis per kraštus,
nes jų nedorumas didelis.

14 Minios, minios
sprendimo slėnyje,
nes arti VIEŠPATIES diena
sprendimo slėnyje!
15 Aptemsta saulė ir mėnulis,
žvaigždės sulaiko savo švytėjimą.

16 Iš Ziono VIEŠPATS suriaumoja,
iš Jeruzalės pakelia savo balsą, —
dreba dangūs ir žemė.
Bet savo tautai VIEŠPATS prieglauda,
Izraelio tautai tvirtovė.

4,10 Šių vaizdų prasmė yra priešinga Izaijo iššūkiui (žr. Iz 2,4) ir Michėjo mokymui (žr. Mch 4,3). Čia karo ginklai gaminami atsakant į Dievo šaukimą kariuomenei, kurią jis išsirinko, kad išvarytų iš jo išrinktosios tautos krašto neteisėtus užkariautojus.

4,11 "Galiūnai": angelai. Žr. Zch 14,5.

4,13 Dėl daugybės nusikaltimų tautos yra pribrendusios bausmei. Bausmės įvykdymas aprašomas kaip pjūties meto darbas laukuose ir vynuogynuose.

Išgelbėjimas Dievo išrinktiesiems

17 Tuomet žinosite, kad aš, VIEŠPATS,
esu jūsų Dievas,
gyvenantis Zione, mano šventajame kalne.
Jeruzalė bus šventa,
svetimieji niekad daugiau per ją nebeeis.

18 Tą dieną kalnai lašės saldžiu vynu,
kalnai sruvens pienu,
o visos Judo upių vagos sruvens vandeniu.
Šaltinis ištrykš iš VIEŠPATIES namų
ir palaistys Šitimų slėnį.*

19 Egiptas taps tyrlaukiais,
o Edomas pavirs apleista dykyne
dėl padaryto smurto Judo žmonėms,
išliejant nekaltą kraują visame jo krašte.
20 Bet Judas per amžius bus gyvenamas,
o Jeruzalė — per kartų kartas.
21 Atkeršysiu jų kraują,
nepasigailėsiu kaltųjų,
nes VIEŠPATS gyvena Zione.

4,18 "Šitimų slėnis", arba "Akacijos medžių dauba". Turbūt dalis Kedrono slėnio. Apie šaltinį iš Šventyklos rašo ir Ezekielis (žr. Ez 47).

ĮVADAS Į AMOSO KNYGĄ

Amosas yra pirmasis Senojo Testamento pranašų, kurių žodžiai iš Dievo pasiekė mus rašytu žodžiu per pranašų knygas. Jis buvo skerdžius iš Tekuos miestelio, esančio 8 km į pietus nuo Betliejaus, Judo karalystėje. Be to, jam pravertė ir sezoninio "šilkmedžio vaisių brandintojo" uždarbis (žr. Am 7,14-15).

Amosas buvo Dievo siųstas kalbėti jo vardu Izraelio, t.y. Šiaurinėje žydų karalystėje, valdant karaliui Jeroboamui II (786-746 m. prieš Kr.). Tuomet Izraelio karalystė klestėjo. Jis kreipėsi į izraeliečius Dievo vardu įvairiomis progomis Bet-Elyje (žr. Am 7,13) ir galbūt Samarijoje (žr. Am 4,1). Amosas laikė Izraelio klestėjimą tuščiu ir jį smerkė skerdžiui ir šilkmedžio vaisių brandintojui įprastais vaizdais ir tokia pat kalba (žr. Am 3,7-8; 4,1-2). Amoso knyga yra jo pranašavimų antologija, kurią sudarė arba pats pranašas, arba jo mokiniai.

Amoso pranašystė prasideda aštriu kaltinimu Damaskui, Filistijai, Tyrui, Edomui, Amonui ir Moabui, tačiau tiesiakalbis skerdžius pasilaiko aštriausią apkaltinimą Judo ir Izraelio karalystėms — Izraelio tautai, kurios neteisingumas ir stabų garbinimas buvo nuodėmė prieš jai Dievo suteiktą tikėjimo šviesą. Izraelis, tiesa, laukė Viešpaties dienos, tačiau ji bus ne šviesos diena, o tamsos. Amosas Dievo vardu kalbėjo apie šventovės sunaikinimą, karaliaus šeimos žuvimą ir tautos tremtį. Karalystės didžiūnai to negalėjo pakelti. Betelio kunigas jį išvarė iš šventovės. Tačiau Amosas spėjo ir jam paskelbti baisų Dievo teismą.

Amosas yra Dievo teismo pranašas, — Viešpats išgano teisdamas ir teisia išganydamas. Viešpaties visagališkumas gamtoje ir istorijoje sunkte persunkia Amoso pranašystę. Amosas neskelbia nei naujo Dievo, nei naujos dorovės, bet šaukia žmones grįžti prie Dievo, kurį izraeliečiai pažino per Sinajaus Sandorą ir jos dorovinius bei religinius reikalavimus. Dievas, bausdamas žmogų už nuodėmę, nesiekia sunaikinti žmogaus, bet apreiškia Kūrėjo rūpestį žmogumi.

Neturėtų stebinti, kad paprastas Judo karalystės skerdžius turėjo tokį gilų savo tautos religinio kraičio pažinimą ir savo įsitikinimus išreiškė tokia patrauklia poeto kalba. Tikėjimo išmintis yra ir dovana, ir žmogaus pastangų vaisius. Žmonės tampa išmintingais tik gyvendami ir mokydamiesi iš savo patirties, tik turėdami atviras akis ir ausis, atviri išbandymams, ir priimdami ne tik sėkmę, bet ir nesėkmę. Garsieji žydų

tautos vadai kilo iš kaimo, — idealusis žydų tautos karalius Dovydas buvo paprastas piemuo Betliejuje! Iš Amoso knygos sužinome, kad tokiose kaip jo kaimiškose trobose per kartų kartas klestėjo tikroji Izraelio kultūra ir Sandoros tikėjimas.

Amoso knygos metmenys:

A.	Tautų teismas	1,1-2,16
B.	Žodžiai ir nelaimės Izraeliui	3,1-6,14
C.	Regėjimai: grasinimai ir pažadai	7,1-9,8b
	Epilogas: mesijinis užmojis	9,8c-15

AMOSO KNYGA

A. TAUTŲ TEISMAS

1

1 Amoso, vieno iš Tekuos skerdžių, žodžiai, kuriuos jis gavo regėjime apie Izraelį Judo karaliaus Uzijo dienomis ir Izraelio karaliaus Joašo sūnaus Jeroboamo dienomis, dveji metai prieš žemės drebėjimą.*

2 Jis tarė:
VIEŠPATS riaumoja iš Ziono,
garsiai sušunka iš Jeruzalės;
piemenų ganyklos vysta,
Karmelio viršūnė džiūsta.

Aramas

3 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Dėl trijų Damasko nusikaltimų
ir dėl keturių,*

1,1 "Žemės drebėjimas": pasak žydų padavimus, jis paženklino karaliaus Uzijo nusikaltimą, neteisėtai aukojant smilkalų atnašas Šventykloje (žr. 2 Kr 26,16-21). Keletu šimtmečių vėliau apie tai užsimena pranašas Zacharijas (žr. Zch 14,5).

1,3 "Dėl trijų nusikaltimų...ir keturių": neapibrėžtas, bet didelis skaičius. Žr. Am 1,6. Svetimųjų tautų teismas rodo, kad Viešpats reikalauja, jog visos tautos visur laikytųsi dorovės reikalavimų. Izraelis ir Judas, nors ir užima ypatingą vaidmenį išganymo istorijoje, turi laikytis tų pačių dorovės dėsnių. "Neatšauksiu savo žodžio": Dievas neatšauks savo žodžio nubausti šias tautas. "Kūlė Gileadą": Aramas, karaliui Hazaeliui valdant, nuniokojo Gileadą. Žr. 2 Kar 10,32-33.

neatšauksiu savo žodžio,
nes kūlė Gileadą
geležiniais kūlimo volais.
4 Pasiųsiu ugnį* ant Hazaelio namų,
ji prarys Ben-Hadado tvirtoves.
5 Sulaužysiu Damasko vartų užkaiščius,*
išnaikinsiu gyventojus iš Aveno slėnio
ir laikantįjį skeptrą iš Bet-Edeno, —
Aramo tauta bus ištremta į Kirą, —
kalbėjo VIEŠPATS.

Gaza ir Filistija

6 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Dėl trijų Gazos nusikaltimų
ir dėl keturių,
neatšauksiu savo žodžio,
nes išvarė į tremtį ištisas bendruomenes,
atiduodami jas Edomui.
7 Pasiųsiu ugnį ant Gazos sienų, —
ugnį, kuri surys jos tvirtoves.
8 Išnaikinsiu gyventojus iš Ašdodo
ir laikantįjį skeptrą iš Aškelono.
Pakelsiu ranką prieš Ekroną,
žus filistinų likutis, —
kalbėjo Viešpats DIEVAS.

1,4 "Ugnis": nuniokojimas, kurį atnešė asirai (žr.Am 1,7.10. 12.14; 2,2.5). Žr. 1 Sam 15,18. "Hazaelis ir Ben-Hadadas": aramėjų karaliai, kurių sostinė buvo Damaskas (žr. 5-ąją eilutę); jie kovojo prieš Izraelį (žr. 2 Kar 13,3) ir ilgą laiką buvo okupavę Gileado sritį Transjordanijoje (žr. 3-ąją eilutę).

1,5 "Damasko užkaištis": kartis, kuri užtikrindavo miesto vartų saugumą, — apsigynimo simbolis. "Aveno slėnis" ("Nedorumo slėnis"); "Bet-Edenas" ("Malonumų namai"): aramėjų teritorija nuo pietvakarių iki šiaurryčių.

Tyras

9 Taip kalbjo VIEŠPATS:
Dėl trijų Tyro nusikaltimų
ir dėl keturių,
neatšauksiu savo žodžio,
nes išdavė į tremtį Edomui
ištisas bendruomenes,
nepaisydami broliškumo sandoros.*
10 Pasiųsiu ugnį ant Tyro sienų, —
ugnį, kuri surys jo tvirtoves.

Edomas

11 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Dėl trijų Edomo nusikaltimų
ir dėl keturių,
neatšauksiu savo žodžio,
nes jis su kalaviju persekiojo savo brolį,*
neparodydamas jokio gailestingumo.
Kadangi jo įniršis siautėjo be perstojo
ir leido pykčiui nežabotai šėlti,
12 pasiųsiu ugnį į Temaną,* —
ugnį, kuri surys Bozros* tvirtoves.

Amonas

13 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Dėl trijų amoniečių nusikaltimų
ir dėl keturių,
neatšauksiu savo žodžio,
nes jie perskrodė nėščias moteris Gileade,
plėsdami savo krašto sienas.

1,9 "Broliškumo sandora": Tyro karalius Hiramas buvo padaręs sutartį su Saliamonu, kurioje vadino jį broliu (žr. 1 Kar 5,12; 9,13).

1,11 "Persekiojo savo brolį": edomiečiai buvo Jokūbo brolio Esavo palikuoniai (žr. Pr 25-27). Nežiūrinti to, jie nuolat puoselėjo neapykantą izraeliečiams.

1,12 "Temanas ir Bozra": du svarbiausi Edomo miestai (žr. 49,20).

14 Sukursiu ugnį ant Rabos* sienos, —
ugnį, kuri surys jos tvirtoves,
su šauksmais mūšio dieną,
su audra viesulo dieną.
15 Tuomet jos karalius išeis į tremtį, —
jis, drauge su savo didžiūnais,
— kalbėjo VIEŠPATS.

2

Moabas

1 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Dėl trijų Moabo nusikaltimų
ir dėl keturių,
neatšauksiu savo žodžio,
nes jis sudegino į pelenus
Edomo karaliaus kaulus.*
2 Pasiųsiu ugnį Moabui, —
ugnį, kuri surys Kerioto tvirtoves.
Moabo žmonės sutiks mirtį sąmyšyje,
tarp šauksmų ir ragų gaudimo.
3 Išrausiu Moabo valdovą
ir išžudysiu visus jo didžiūnus
drauge su juo, —
kalbėjo VIEŠPATS.

Judas

4 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Dėl trijų Judo nusikaltimų

1,14 "Raba": miestas, kurio vardas nūdien yra Amanas, — šiuolaikinė hašemitų karalystės Jordanijos sostinė.

2,1 Kūno sudeginimas, pasak semitų įsitikinimus, užkerta žmogui kelią į pomirtinį gyvenimą. Pranašas pabrėžia, kad Moabas sunkiai nusikalto prieš semitų paprotį suteikti mirusiems garbingas laidotuves.

2,4 "Melai": stabai, t.y. netikri dievai, kurie egzistuoja tik juos garbinančiųjų galvoje. Judo gyventojų nusikaltimai yra neištikimybė ir stabų garbinimas.

ir dėl keturių,
neatšauksiu savo žodžio,
nes jie atmetė VIEŠPATIES mokymą
ir nesilaikė jo įsakymų.
Kadangi jie leidosi suvedžiojami tų pačių melų,*
paskui kuriuos ėjo jų protėviai,
5 pasiųsiu ugnį į Judą, —
ugnį, kuri surys Jeruzalės rūmus.

Izraelis

6* Taip kalbėjo VIEŠPATS:
Dėl trijų Izraelio nusikaltimų
ir dėl keturių,
neatšauksiu savo žodžio,
nes jie parduoda teisųjį už sidabrą,
o beturtį už sandalų porą.*
7 Žemės dulkėse jie mindžioja vargšų galvas
ir verčia kukliuosius trauktis iš kelio;
tėvas ir sūnus eina pas tą pačią kekšę,
teršdami mano šventąjį vardą.
8 Jie gulasi prie kiekvieno aukuro
ant paimtų už užstatą drabužių,*
ir geria savo dievo namuose vyną,
pirktą už savo pačių uždėtas baudas.

9 O tačiau
aš sunaikinau prieš jus amorietį,
aukštą kaip kedrą
ir stiprų kaip ąžuolą, —

2,6-13 Izraelio nusikaltimai priešpastatomi palaimai, kuria Viešpats lydėjo savo tautą.

2,6 "Sandalų pora": turtingieji vargšus laikė pigia preke.

2,8 "Ant paimtų už užstatą drabužių...prie kiekvieno aukuro": Palūkininkai pasilaikydavo vargšų užstatytus drabužius. Užuot grąžinę savininkui prieš naktį, juos panaudodavo stabų garbinimo apeigose (žr. Iš 22,25; Įst 24,12). "...geria savo dievo namuose vyną": stabų garbinimo apeigose girtauja, naudodami vyną, pirktą už neteisėtas pabaudas.

aš sunaikinau jo vaisius viršuje
ir jo šaknis po žeme.
10 Aš išvedžiau jus iš Egipto žemės,
vedžiau jus per dykumą keturiasdešimt metų,
kad paveldėtumėte amoriečio kraštą.
11 Aš išsirinkau pranašų iš jūsų sūnų tarpo
ir naziritų* iš jūsų jaunuolių.
Argi ne taip yra iš tikrųjų,
Izraelio tauta? — tai VIEŠPATIES žodis.

12 Bet jūs vertėte naziritus gerti vyną,
o pranašams įsakėte,
tardami: "Nepranašaukite!"

13 Žinokite, slėgsiu jus vietoje prie žemės
kaip slėgia vežimas,
kupinas javų pėdų.
14 Greitieji neteks savo greitumo,
stiprieji nepasitikės savo stiprumu,
nei galiūnai neišsigelbės.
15 Lankininkai neištvers,
greitakojai neišsigelbės,
nei raitieji neišgelbės savo gyvybės.
16 Galiūnų drąsieji
tą dieną pabėgs nuogi, —
tai VIEŠPATIES žodis.

2,11 "Naziritai": hebraiškai "nazir", t.y. "atskirtas kaip šventas, atsidavęs, padaręs įžadus". Naziritai buvo tarsi Senojo Testamento vienuoliai. Žr. Sk 6,1-21. Susilaikymas nuo vyno buvo protestas prieš kanaaniečių kultūrą vardan Izraelio dykumos idealo.

B. ŽODŽIAI IR NELAIMĖS IZRAELIUI

3

Pirmasis žodis

1 Klausykitės žodžio, kurį VIEŠPATS ištarė jums, izraelie-
čiai, visai šeimai, kurią išvedžiau iš Egipto žemės:
2 *Tik jus tepažinau iš visų žemės šeimų,
todėl nubausiu jus už visas jūsų kaltes.
3 Argi du eina kartu,
jei nėra susitarę?
4 Argi riaumoja liūtas miške,
kai jis neturi grobio?
Argi liūtukas suurzgia iš savo guolio,
jei jis neturi ką nors sugavęs?
5 Argi įkrinta paukštis į spąstus ant žemės,
kai ten nėra jam jauko?
Argi pašoka spąstai nuo žemės,
nieko nepagaudami?
6 Kai pasigirsta rago gausmas mieste,
argi žmonės neišsigąsta?
Kai ištinka miestą nelaimė,
argi ne VIEŠPATS tai padarė?*
7 Tikrai, Viešpats DIEVAS nedaro nieko,
pirma neapreiškęs savo užmojo
saviesiems tarnams — pranašams.
8 Liūtas suriaumojo,
kas nebijos?
Viešpats Dievas kalbėjo,
kas atsisakys pranašauti?
9* Paskelbkite tvirtovėms Ašdode
ir tvirtovėms Egipto žemėje ir sakykite:

3,2 Dievas, išsirinkdamas Izraelį būti jo tauta, uždėjo jam ir atsakomybę.

3,6 Kančios, kurias patiria nusidėjėlis, aprašomos čia, kaip ir kitur Senajame Testamente, turi savo ištaką Dievuje.

3,9 Izraelio pietiniai kaimynai, už Judo karalystės ribų, yra pranašo kviečiami liudyti Dievo tautos nusikaltimus dorovei.

"Rinkitės ant kalno, vardu Samarija,
ir pamatykite kokie baisūs joje sąmyšiai
ir kokie priespaudos veiksmai jos viduje".
10 Nežino kaip daryti, kas teisinga,
— tai VIEŠPATIES žodis, —
tie, kurie kaupia smurtą ir plėšikavimą
savo tvirtovėse.
11 Todėl taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Priešas apsups kraštą,
atims iš tavęs tavo gynybą,
ir bus išplėštos tavo tvirtovės.

12 Taip kalbėjo VIEŠPATS: Kaip skerdžius išgelbsti iš liūto
nasrų porą kojų, ar ausies gabalą, taip bus išgelbėti gyvenantys
Samarijoje Izraelio žmonės, nešini guolio kampu ar lovos dalimi.
13 Klausykitės ir skelbkite Jokūbo namams,
— tai žodis Viešpaties DIEVO, Galybių Dievo:
14 Tą dieną, kai bausiu Izraelį už jo nusižengimus,
nubausiu Betelio aukurus, —
aukuro ragai bus nukirsti
ir nukris žemėn.
15 Nuversiu žiemos rūmus,
drauge su vasaros rūmais.
Dramblio kaulo namai* bus nugriauti,
didingieji namai bus sunaikinti,
— tai VIEŠPATIES žodis.

4

Antrasis žodis

1 Klausykitės šio žodžio
Samarijos kalno moterys, —
jūs Bašano* karvės, —

3,15 "Dramblio kaulo namai:" namai, kuriuose randami baldai su dramblio kaulo inkrustacija.

4,1 "Bašanas": sritis į rytus nuo Galilėjos jūros, garsi savo vešliomis ganyklomis ir riebiais galvijais — karvėmis, su kuriomis Amosas palygina ištvirkusias Samarijos moteris.

engiate vargšus, spardote elgetas,
sakote savo vyrams:
"Atneškite ką nors išgerti!"
2 Viešpats DIEVAS prisiekė savo šventumu:
Tikrai ateina jums dienos,
kai jie išvilks jus kabliais,
tarsi žuvį ant kabliuko,
visas iki paskutinės.
3 Išeisite pro spragas sienose,
kiekviena tiesiausiu keliu
ir būsite išmestos į Harmoną,
— tai VIEŠPATIES žodis.

4 Eikite į Betelį* ir nusidėkite,
į Gilgalą* ir dauginkite nuodėmę.
Kas rytą atnašaukite savo kruvinas aukas,
o kas trečią dieną savo dešimtines.
5 Deginkite raugintos duonos padėkos auką,
skelbkite plačiai gera valia daromas atnašas,
nes taip jūs mėgstate daryti, izraeliečiai, —
tai Viešpaties DIEVO žodis.

6 Nors daviau jums dantų švarumą
visuose jūsų miestuose
ir duonos stoką
visose jūsų vietose,
tačiau jūs pas mane nesugrįžote,
— tai VIEŠPATIES žodis.

7 Nors sulaikiau nuo jūsų lietų,
kai dar buvo trys mėnesiai prieš pjūtį;
daviau lietaus vienam miestui,
o kitam lietaus nedaviau;
vienas laukas buvo lietaus palaistytas,
o kitas be lietaus išdžiūvo;

4,4-5 Pakvietimas eiti į Šiaurinės karalystės, Izraelio šventoves, yra ironiškas. Maldininkų kelionės į Betelio ir Gilgalo šventyklas labai pykdė Dievą, nes jos buvo pastatytos prieš jo valią ir tvirkino žmones.

8 nors du ar trys miestai keliaudavo
į vieną miestą, kad atsigertų vandens,
bet troškulys likdavo nenumalšintas,
tačiau jūs pas mane nesugrįžote,
— tai VIEŠPATIES žodis.

9 Naikinau jus kūlėmis ir miltlige,
nuniokojau jūsų sodus ir vynuogynus,
skėriai surijo jūsų figmedžius ir alyvmedžius,
tačiau jūs pas mane negrįžote,
— tai VIEŠPATIES žodis

10 Pasiunčiau jums marą,*
kaip Egiptui,
išžudžiau kalaviju jūsų jaunus vyrus,
leidau pagrobti jūsų žirgus
ir pakėliau jums į nosis jūsų stovyklų smarvę,
tačiau jūs pas mane nesugrįžote,
— tai VIEŠPATIES žodis.

11 Naikinau jus,
kaip Dievas naikino Sodomą ir Gomorą,
tapote tarsi iš ugnies ištrauktas nuodėgulis,
tačiau jūs pas mane negrįžote,
— tai VIEŠPATIES žodis

12 Todėl taip darysiu aš tau, Izraeli!
Kadangi aš taip darysiu tau,
pasiruošk susitikti su savo Dievu, Izraeli!

13 Nes štai tas, kuris padaro kalnus,
sukuria vėją ir apreiškia žmogui savo mintis;
tas, kuris paverčia aušra tamsą
ir žengia žemės aukštumomis:
VIEŠPATS, Galybių Dievas, yra jo vardas!

4,10 "Marą Egiptui": maro rykštė buvo gerai žinoma Egipte. Žr. Įst 7,15; 28,27.60.
"...jūsų stovyklų smarvę": nepalaidoti lavonai puvo ir sukėlė dvokimą.

5

Tretysis žodis

1 Klausykitės šito žodžio, kurį užgiedu jums kaip raudą, Iz-
raelio namai:
2 Žuvo, daugiau nebeatsikels,
mergelė Izraelio tauta, —
parblokšta savo žemėje.
Nėra kas ją pakeltų.

3 Nes taip kalbėjo Viešpats DIEVAS:
Miestas, kuris išsiųsdavo tūkstantį,
pasiliks su šimtu,
o tas, kuris išsiųsdavo šimtą,
pasiliks su dešimčia Izraelio namuose.

4 Nes taip kalbėjo VIEŠPATS Izraelio namams:
Ieškokite manęs ir būkite gyvi!
5 Bet neieškokite Betelio,
neikite į Gilgalą
ir nekeliaukite į Beer-Šebą,
nes Gilgalas tikrai bus išvarytas į tremtį,
o Betelis pavirs nieku.

6 Ieškokite VIEŠPATIES ir būkite gyvi,
kad jis neateitų prieš Juozapo namus kaip ugnis
ir, nesant kam gesinti, nesurytų Betelio.

Pirmoji nelaimė

7 Vargas jums, paverčiantiems teisingumą metėlėmis
ir žemėn metantiems teisumą!

8 Tas, kuris padarė Sietyną ir Orioną,
paverčia mirtiną tamsą rytmečiu,
pakeičia dieną naktimi,
pasišaukia jūros vandenis

ir išlieja juos ant žemės veido,
— jo vardas yra VIEŠPATS!
9 Žaibuoja sunaikinimu galiūnams, —
sunaikinimas užklumpa tvirtovę.

10 Nekenčiama to, kuris sudraudžia vartuose,*
ir bjaurimasi tuo, kuris sako tiesą.
11 Todėl, kad trypėte vargšą
ir plėšėte iš jo mokesčius už grūdus,
nors pasistatėte namus iš tašytų akmenų,
bet juose negyvensite,
nors užsiveisėte rinktinius vynuogynus,
bet jų vyno negersite.
12 Nes žinau, kokia daugybė jūsų nusikaltimų
ir kaip sunkios jūsų nuodėmės, —
engiate teisiuosius, imate kyšius,
nustumiate į šalį pavargėlius vartuose!
13 Todėl tokiu metu kas yra protingas tylės,
nes tai yra blogas metas.
14 Ieškokite gero, o ne pikto,
kad būtumėte gyvi.
Tuomet, kaip sakėte, bus su jumis
VIEŠPATS, Galybių Dievas.
15 Nekęskite pikto ir mylėkite gera;
įgyvendykite vartuose teisingumą.
Galbūt VIEŠPATS, Galybių Dievas,
bus gailestingas Juozapo likučiui.

16 Todėl taip kalbėjo VIEŠPATS,
Galybių DIEVAS, mano Viešpats:
Visose aikštėse girdėsis raudojimas,
visose gatvėse bus sakoma: "Vargas! Vargas!"
Žemdirbys bus šaukiamas gedėti
ir mokantieji aimanų raudoti.
17 Visuose vynuogynuose bus raudojimas,
nes aš pereisiu tarp jūsų,
— kalbėjo VIEŠPATS.

5,10 "Vartuose": miesto vartai buvo teismo salė izraeliečių visuomenėje. Žr. Rut 4,1-12; Ps 127,5.

Antroji nelaimė

18 Vargas laukiantiems VIEŠPATIES dienos!*
Kodėl jūs norite VIEŠPATIES dienos?
Ji — tamsybė, o ne šviesa!
19 Tarsi kas nors pabėgtų nuo liūto
ir būtų meškos užpultas,
ar pareitų namo, ranka atsiremtų sienon,
ir būtų gyvatės įgeltas.
20 Argi nebus VIEŠPATIES DIENA tamsybė,
o ne šviesa, —
tamsi naktis be jokios prošvaistės?
21* Neapkenčiu, bjauriuosi jūsų šventėmis,
nerandu jokio malonumo jūsų iškilmėse.
22 Nors jūs ir atnašaujate man
deginamąsias aukas ir grūdų atnašas,
jų nepriimsiu;
į jūsų peniūkšlių galvijų susitaikymo atnašas
nepažvelgsiu.
23 Nešdinkitės nuo manęs su savo giesmių triukšmu,
— neklausau jūsų arfų skambesio!
24 Tevilnyja teisingumas lyg upės srovė,
o teisumas tarsi nuolat tekanti upė.

5,18 "Viešpaties diena": techniškas posakis, kuriuo jau žiloje žydų senovėje buvo paženklinamas ypatingas Dievo įsijungimas į žmogaus gyvenimą — buitį. Viešpaties diena apreikšdavo Dievo galybės ir teisingumo pergalę jo tautos gyvenime. Šiame tekste "Viešpaties diena" turi visiškai naują prasmę: Viešpaties diena yra bausmės diena nusidėjėliams. Tremties metu Babilonijoje "Viešpaties diena" buvo naudojama paženklinti metui, kada Dievas nubaus Izraelio priešus ir atstatys savo tautą (žr. Jer 50,27; Ez 30,3-9). O dar vėliau "Viešpaties diena" ženklino paskutinio teismo dieną, kada Dievas atlygins geruosius ir nubaus nedorėlius (žr. Mal 3,19-21; Jl 2,1-3; Sof 1,14-18).

5,21-27 Viešpats nepasmerkia apeigų pamaldose, bet pasmerkia kultą, kurio išorinės apeigos ir iškilmė nesiderina su vidine dorove ir teisingumu. Izraeliečiai klydo garbindami savo Sandoros Viešpatį, kaip jų kaimyninės tautos kad garbino Baalą ar Chemošą — savo dievus, tikėdami, kad už tikslų apeigų atlikimą, be jokio ryšio su dorove ir teisingumu, jie apgins juos nuo priešų.

[25]* Ar nešėte man kruvinas aukas ir grūdų atnašas per anuos
keturiasdešimt metų dykumoje, Izraelio namai? [26] Išsinešite savo
karalių Sakutą* ir Keivaną,* savo dievo žvaigždę — stabus, ku-
riuos sau pasidarėte. [27] Išvarysiu jus į tremtį anapus Damasko, —
kalbėjo VIEŠPATS, kurio vardas yra Galybių Dievas.

6

Trečioji nelaimė

[1]*Vargas tiems, kurie Zione savimi patenkinti*
ir tiems, kurie ant Samarijos kalno saugiai jaučiasi,* —
vargas tautų pirmūnės žymūnams,
kuriais kliaujasi Izraelio namai!
[2] Nueikite į Kalnę ir pasižiūrėkite,
o iš ten į Hamatą — šaunųjį,
po to nusileiskite į filistinų Gatą.
Ar esate geresni už šias karalystes,
ar jūsų šalis yra didesnė už jų šalį?
[3] Jūs norite nustumti tolyn nelaimės dieną,
o tačiau greitinate smurto viešpatavimą!

[4] Vargas tiems, kurie guli dramblio kaulo lovose,
dykaduoniauja savo guoliuose,
valgo ėriukus, paimtus iš kaimenės
ir veršius iš gardo!
[5] Jie rėkauja dainos posmus,
pritariant arfai,
ir tarsi Dovydas išranda sau muzikos įrankius.

5,25 Amos, kaip Ozėjas ir Jeremijas, dykumos laikotarpį laikė idealiu laikotarpiu. Tuomet, keturiasdešimties metų būvyje, paprastą Dievo garbinimą lydėjo doras gyvenimas, tuo tarpu Amoso laikais šaunios apeigos Izraelio šventyklose nevedė žmonių į teisingumą.

5,26 "Sakutas...žvaigždė dievas": užuomina į asirų dievus — Sakutą, karo ir šviesos dievą, ir Keivaną, Saturno planetą. Šitie dievai nėra pajėgūs išgelbėti žmones nuo tremties.

6,1-7 Samarijos gyventojų prabanga bus nubausta tremtimi. Jie nepasimokė iš Kalnės, Hamato ir Gato likimo, kai prieš juos žygiavo galingi ir karingi asirai.

6,1 "...Zione savimi patenkinti...ant Samarijos kalno saugiai jaučiasi": išdidūs ir savanaudiški Judo ir Izraelio karalysčių valdovai.

6 Jie geria vyną taurėmis
ir tepasi rinktiniais aliejais,
tačiau dėl Juozapo pražūties nesisieloja!
7 Todėl dabar jie pirmieji išeis į tremtį,
pasibaigs dykaduonių lėbavimas.

8 Viešpats DIEVAS prisiekė savimi, —
tai VIEŠPATIES, Galybių Dievo žodis:
Bjauriuosi Jokūbo išdidumu,
neapkenčiu jo tvirtovių, —
atiduosiu {priešams} miestą ir visa, kas jame.

9 Jei išliktų dešimt žmonių vienuose namuose, jie mirs. 10 Ir jei
kurio nors giminaitis, — deginantis mirusiuosius, — paims kūną
išnešti iš namų, ir sakys slypinčiam namų viduje: "Ar dar kas nors
yra su tavimi?", o jis atsakys: "Nėra nė vieno!" Tuomet giminaitis
sakys: "Ša, tylėk! Mes neturime minėti VIEŠPATIES vardo".

11 Žiūrėk! VIEŠPATS įsako,
ir didesnis namas bus sutriuškintas į šipulius,
o mažesnis į skeveldras.
12 Argi gali arkliai* šuoliuoti uolomis?
Ar aria kas nors jaučiais* jūrą?
Bet jūs teisingumą pavertėte nuodais
ir teisumo vaisių metėlėmis.
13 Jūs, kurie džiaugiatės Lo-Debaru* ir sakote:
"Argi ne savo pačių jėga užėmėme Karnajimus?"*
14 Iš tikrųjų, Izraelio namai,
siunčiu prieš jus tautą,*
— tai VIEŠPATIES, Galybių Dievo, žodis, —
jie engs jus nuo Lebo-Hamato perėjos
net iki Arabos tarpeklio.

6,12 "Ar gali arkliai...argi aria kas jaučiais jūrą": niekas negali pakeisti gamtos vyksmo. Izraeliečiai bandė tai padaryti savo nusikaltimais prieš teisingumą.

6,13 "Lo-Debaras...Karnajimai": miestai Transjordanijoje, izraeliečių užkariauti. Apie juos užsimenama su ironija, nes jų vardai gali turėti simbolinę reikšmę: "Lo-debar" - "niekas", "Karnaim" — "ragai", arba "jėga".

6,14 "Tauta": Asirija.

C. REGĖJIMAI: GRASINIMAI IR PAŽADAI

7

Skėrių regėjimas

1 Viešpats DIEVAS parodė man šitokį dalyką. Žiūriu, jis kūrė
skėrius tuo metu, kai buvo pradėjęs želti atolas (tai buvo atolas po
karaliaus šienapjūtės*). 2 Kai jie buvo pabaigę nuryti visą krašto
žolę, tariau:
"Viešpatie DIEVE, atleisk, maldauju tave!
Kaip gali Jokūbas tai pakelti?
Jis toks mažas!"
3 VIEŠPAČIUI jo pagailo.
"To nebus", — tarė VIEŠPATS.

Ugnies regėjimas

4 Viešpats DIEVAS parodė man tokį dalyką. Žiūriu, Viešpats DIEVAS šaukė ugnį* teisti. Ji prarijo didžiąją gelmę ir pradėjo ryti laukus.
5 Tuomet aš tariau:
"Viešpatie DIEVE, nustok, maldauju tave!
Kaip gali Jokūbas tai pakelti?
Jis toks mažas!"
6 VIEŠPAČIUI jo pagailo.
"Ir to nebus", — tarė Viešpats DIEVAS.

Svambalo regėjimas

7 Jis man parodė tokį dalyką. Žiūriu, Viešpats stovėjo prie sienos, statytos su svambalu. Laikydamas rankoje svambalą*.

7,1 "...karaliaus šienapjūtė": pirmoji šienapjūtė, kurios dalis buvo atiduodama karaliui kaip mokesčiai.
7,4 "Ugnis": nuožmi, visa niokojanti sausra.
7,7 "Su svambalu rankoje": Dievas yra pasiruošęs matuoti savo tautą sunaikinimui.

8 VIEŠPATS mane paklausė: "Ką tu matai, Amosai?" Aš atsakiau:
"Svambalą". Tuomet VIEŠPATS tarė:

"Žiūrėk, dedu svambalą
prie Izraelio, savo tautos, —
nebeatleisiu jiems niekad daugiau.
9 Izaoko aukštumų vietos bus išardytos,
Izraelio šventyklos sunaikintos, —
su kalaviju pakilsiu prieš Jeroboamo namus".

Amosas ir Amazjas

10 Tuomet Betelio kunigas Amazjas nusiuntė žinią Izraelio
karaliui Jeroboamui: "Amosas rengia sąmokslą prieš tave pačiuose
Izraelio namuose. Kraštas nebegali pakęsti visų jo žodžių.
11 Štai kaip kalbėjo Amosas:
'Jeroboamas žus nuo kalavijo,
Izraelis tikrai bus ištremtas iš savo žemės'".

12 Amazjas tarė Amosui: "Regėtojau, eik sau, bėk į Judo
kraštą, ten užsidirbk sau duoną ir ten pranašauk.
13 Bet niekuomet
nebepranašauk Betelyje, nes tai yra karaliaus šventovė ir karalystės
šventykla".
14* Tuomet Amosas atsakė Amazjui: "Aš nebuvau nei
pranašas, nei pranašo mokinys {sūnus}, bet esu skerdžius ir
šilkmedžio vaisių brandintojas.
15 VIEŠPATS paėmė mane, kai ga-
niau kaimenę, ir VIEŠPATS man įsakė: 'Eik, pranašauk Izraeliui,
mano tautai!'

16 Tad dabar klausykis VIEŠPATIES žodžio!
Tu sakai: 'Nepranašauk prieš Izraelį,
liaukis skelbęs prieš Izaoko namus'.
17 Todėl taip kalbėjo VIEŠPATS:
'Tavo žmona taps kekše mieste,
tavo sūnūs ir dukterys žus nuo kalavijo
ir tavo žemė bus išdalyta virve.
Tu pats mirsi nešvarioje žemėje,
o Izraelis tikrai bus ištremtas iš savo žemės'".

7,14-15 Amosas paneigia Amazjo tvirtinimą, kad jis yra pranašas "amatininkas"; jo pašaukimo būti pranašu ištaka yra pats Dievas — Sandoros Viešpats.

8

Vaisių krepšio regėjimas

1 Viešpats DIEVAS parodė man tokį dalyką. Žiūriu, vasarinių
vaisių krepšys. 2 Jis paklausė: "Ką matai, Amosai?" Atsakiau:
"Vasarinių* vaisių krepšį".
Tuomet VIEŠPATS tarė man:
"Galas* atėjo Izraeliui, mano tautai,
nebeatleisiu jiems niekad daugiau.
3 Tą dieną
šventyklos giesmės taps raudomis" —
tai Viešpaties DIEVO žodis, —
"daugybė visur išmėtytų lavonų.
Ša! Tylos!"

Apie gobšumą

4 Išgirskite tai jūs, kurie mindote beturtį
ir žudote krašto vargšus!
5 "Kada gi pasibaigs jaunatis", — klausiate,
"kad galėtume parduoti grūdus,
ir šabas,
kad galėtume nešti į turgų kviečius?
Efą* sumažinsime, šekelį* padidinsime
ir svarstykles paruošime apgavystei!
6 Pirksime vargšus už sidabrą,
beturtį už sandalų porą
ir parduosime net kviečių pasturlakus!"

7 VIEŠPATS prisiekė Jokūbo puikybe*:
Tikrai niekad nepamiršiu nė vieno jų darbų!

8,2 "Vasara", hebraiškai "qayits", ir "galas", hebraiškai "qets", sudaro hebrajų kalboje žodžių skambesio žaismą.
8,5 "Efa": saikas, maždaug 39,3 l.
8,7 "Jokūbo puikybe": Dievas, kuris yra tikroji Jokūbo puikybė.

8 Argi nesudrebės dėl to žemė,
ar neliūdės visa, kas joje gyvena?
Argi ji visa nepakils kaip Nilas, —
patvins ir atslūgs kaip Egipto Nilas?*

9 Tą dieną, — tai Viešpaties DIEVO žodis, —
padarysiu, kad saulė nusileis vidurdienį
ir apdengsiu žemę tamsa dienos metu.
10 Paversiu jūsų iškilmes gedulu
ir visas jūsų giesmes raudomis.
Apvilksiu visų strėnas ašutine
ir plikai nuskusiu visų galvas.
Padarysiu ją tarsi gedulu vienintelio sūnaus
ir jos pabaigą tarsi karčią dieną.

11 Tikrai ateina dienos, —
tai Viešpaties DIEVO žodis, —
kai nusiųsiu badą į kraštą.
Ne duonos badą ar vandens troškimą,
bet Dievo žodžių girdėjimo badą.
12 Tuomet žmonės keliaus nuo jūros lig jūros,
nuo šiaurės lig rytų, skubės šen ir ten,
ieškodami VIEŠPATIES žodžio,
bet jo nesuras.
13 Tą dieną alps nuo troškulio
gražios mergaitės ir vaikinai.
14*O tie, kurie prisiekia Samarijos stabu Ašima
ir sako: "Danai, kaip gyvas tavo dievas!"
ar: "Kaip gyvas kelias į Beer-Šebą!"
visi kris ir niekad neprisikels.

8,8 Vaizdas, kurio ištaka yra metinis Nilo upės potvynis.
8,14 Danas ir Beer-Šeba, miestai ant šiaurinės ir pietinės krašto ribos, kur Dievas buvo garbinamas stabmeldiškomis apeigomis.

9

Aukuro regėjimas

1* Pamačiau VIEŠPATĮ, stovintį prie aukuro. Jis tarė:
"Daužyk kolonų galvas tol,
kol pradės drebėti slenksčiai,
ir sutrupink jas į visų žmonių galvas!
Išlikusius užmušiu kalaviju, —
nė vienas jų neištrūks,
nė vienas jų neišliks.

2 Nors jie nužengtų į Šeolą,
iš ten mano ranka juos paims,
nors jie užliptų į dangų,
iš ten juos nulaipinsiu.
3 Nors jie slėptųsi ant Karmelio viršūnės,
ten juos surasiu ir paimsiu.
Nors jie slėptųsi nuo mano akių jūros dugne,
ten paliepsiu slibinui,*
kad jiems įgeltų.
4 Nors jie eitų į tremtį priekyje savo priešų,
ten paliepsiu kalavijui,
kad juos išžudytų.
Akis įsmeigsiu į juos nelaimei,
o ne palaimai.
5 Viešpats, Galybių DIEVAS,
paliečia žemę, ir ji tirpsta,
visi jos gyventojai gedi.
Ji visa pakils kaip Nilas
ir vėl atslūgs kaip Egipto Nilas.
6 Savo būstą jis stato danguje,
o savo skliautui pamatus deda žemėje.

9,1-8 Pastato — neteisėtos Betelio šventyklos — sunaikinimas įtaigiai paskelbia, kad nebus išsigelbėjimo nuo Dievo bausmės.

9,3 "Slibinas": legendinė jūrų pabaisa, Dievo suvaldyta pasaulio kūrimo metu ir vis dar tykojanti jūros gelmėse.

Jūros vandenis pasišaukia
ir išlieja juos ant žemės veido.
Jo vardas yra VIEŠPATS.

7 Argi jūs nesate kaip etiopai* man,
Izraelio tauta? — tai VIEŠPATIES žodis.
Argi ne aš išvedžiau Izraelį iš Egipto žemės,
o filistinus* iš Kaftoro
ir aramėjus* iš Kiro?
8 Tikrai Viešpaties DIEVO akys
atkreiptos į nuodėmingą karalystę.
Išnaikinsiu ją nuo žemės veido!

EPILOGAS: MESIJINIS UŽMOJIS

Jokūbo namų visiškai nesunaikinsiu, —
tai VIEŠPATIES žodis, —
9 nes štai paliepsiu
ir išsijosiu Izraelio namus tarp tautų,
kaip išsijojama {smėlį} rėčiu,
neleidžiant jokiam žvirgždui nukristi žemėn.
10 Nuo kalavijo žus
visi mano tautos nusidėjėliai, —
tie, kurie sako: "Nelaimė niekád
mūsų nepasivys ir mūsų nepasitiks".

9,7 "Etiopai...filistinai...aramėjai": Izraelis savo prigimtimi niekuo nesisikiria nuo kitų tautų. Dievas juos išvedė iš Egipto žemės ne dėl Izraelio nuopelnų, bet dėl savo meilės engiamai tautai.

11 Tą dieną atstatysiu sugriautą Dovydo padangtę,*
užtaisysiu jos plyšius.
Prikelsiu jos griuvėsius,
atstatysiu ją kaip ji buvo kadaise,
12 kad jie paveldėtų Edomo likutį
ir visas tautas,
pavadintas mano vardu, —
tai žodis VIEŠPATIES, kuris tai daro.
13 Tikrai ateina dienos, —
tai VIEŠPATIES žodis, —
kai artojas pasivys pjovėją
ir vynuogių traiškytojas sėjėją.
Kai kalnai lašės saldžiu vynu
ir visos kalvos juo tekės.
14 Sugrąžinsiu Izraelio, savo tautos, tremtinius, —
jie atstatys sugriautus miestus ir juose gyvens,
veis vynuogynus ir gers jų vyną,
sodins sodus ir valgys jų vaisius.
15 Juos pasodinsiu jų žemėje,
ir jie niekad daugiau nebus išrauti
iš žemės, kurią aš jiems daviau,
— kalbėjo VIEŠPATS, tavo Dievas.

9,11-12 Apaštalas Jokūbas aiškina šį tekstą mesijine prasme. (žr. Apd 15,13-21). "...tautos, pavadintos mano vardu": pagonys, kurie tikėjimu ateis pas Dievą, t.y. Dievo nugalėti ir vadinami Dievo vardu.

ABDIJO KNYGA

Abdijo knyga — trumpiausia ir rūsčiausia pranašystė Senajame Testamente. Apie patį pranašą Abdiją, išskyrus jo vardą, nėra nieko žinoma. Tačiau vardu "Obad-Jah", kuris reiškia "Viešpaties tarnas", vadinosi dvylika skirtingų Senojo Testamento asmenybių.

Abdijo pranašystė yra apie ilgaamžį Izraelio priešą Edomą. Šis faktas rodo, kad ji datuotina V šimtmetyje prieš Kristų, nes tame šimtmetyje edomiečiai buvo priversti palikti savo kraštą prie Aqabos įlankos ir kurtis Babilono nuniokotos Judo karalystės žemėse. Žydams grįžus iš Babilono tremties, edomiečiai tapo jų priešai.

Abdijo knyga yra kartus šaukimas atkeršyti Edomui už jo nusikaltimus žydų tautai. Esavo kalnas — Edomas bus priešo užimtas ir sunaikintas, bet Zionas liks nepaliestas. Judas ir Izraelis vėl taps viena tauta, vėl bus girdėti izraeliečių pergalės giesmė: "Karalystė bus Viešpaties!"

Abdijo knygos metmenys:

A. Edomas kaltinamas už žiaurumą	1-14
B. Tautų teismas Viešpaties dieną	15-18
C. Izraelio tremtiniai grįš	19-21

ABDIJO KNYGA

A. EDOMAS KALTINAMAS UŽ ŽIAURUMĄ

1 Abdijo regėjimas.
Taip kalbėjo Viešpats DIEVAS
apie Edomą:
Girdėjome pranešimą iš VIEŠPATIES,
pasiuntinys buvo pasiųstas tautoms:
"Kilkite! Kilkime į karą prieš jį!"
2 Tikėk manim! Padarysiu tave mažiausią tautose,
tu būsi visiškai paniekintas.
3 Tave apakino įžūli širdis, —
tave, gyvenantį uolų plyšiuose,
turintį būstą aukštumose.
Sakai savo širdyje:
"Kas gali mane nulaipinti žemėn?"
4 Nors skraidytum aukštai kaip erelis,
nors tavo lizdas būtų sukrautas tarp žvaigždžių,
iš ten tave nulaipinsiu, —
tai VIEŠPATIES žodis.

5*Jei vagys ateitų pas tave,
ar plėšikai nakčia,
kaip tu galėtum būti taip sunaikintas!

1,5 Vagis gali nepastebėti vertingų dalykų, o vynuogių rinkėjas palieka ši tą vargšams pasirinkti, tačiau Dievas Edomą visiškai sunaikins.

Argi jie nevogtų tik tiek,
kiek jiems gana?
Jei vynuogių rinkėjai ateitų pas tave,
argi jie nepaliktų parankų?
6 Kaip Esavas buvo apiplėštas
ir jo sankaupos išnaršytos!
7 Prie sienos nustūmė tave
visi tavo sąjungininkai;
tave apgavo, prislėgė tavo bičiuliai;
valgantieji tavo duoną
paspendė tau spąstus.
To jis visiškai nesupranta!*

8 Argi tą dieną, — tai VIEŠPATIES žodis, —
nesunaikinsiu išminčių* iš Edomo
ir supratimo iš Ezavo kalno?
9 Temanai,* tavo galiūnai praras drąsą,
ir bus sunaikinti
visi iki vieno Ezavo kalne.
10 Už žudynes ir smurtą,
padarytą tavo broliui Jokūbui,*
rausi iš gėdos
ir būsi sunaikintas amžinai.
11 *Tą dieną, kai laikeisi nuošaliai, —
tą dieną, kai svetimieji nešėsi jo turtus
ir svetimšaliai ėjo pro jo vartus
bei metė burtą dėl Jeruzalės,
ir tu buvai kaip vienas iš jų.

1,7 "To jis visiškai nesupranta": klastingi Edomo sąjungininkai užtikrina vienas kitą, kad Edomas neturi jokio supratimo, kad galėtų gintis.

1,8 "Išminčiai": Edomas buvo garsus savo išminčiais. Žr. Jer 49,7.

1,9 "Temanas": vienas iš vardų, duotų kraštui Palestinos pietryčiuose. Čia juo vadinamas Edomas. "Ezavas": šiame tekste "Ezavas" paženklina kraštą — Edomą.

1,10 "...tavo broliui Jokūbui": Ezavas, vadinamas ir Edomu, ir Jokūbas, Judo tėvas, buvo Izaoko sūnūs (žr. Pr 25,24ss.)

1,11 Babiloniečiams užėmus Judo karalystę ir ištrėmus jos gyventojus, Edomas užėmė jos pietines sritis. Be to, edomiečiai įsijungė į karą prieš Judą ir padėjo babiloniečiams naikinti jo gyventojus.

12 Neturėjai džiaugtis dėl jo nelaimės
savo brolio dieną;
neturėjai džiūgauti dėl Judo žmonių
jų žuvimo dieną;
neturėjai išdidžiai kalbėti kančios dieną!
13 Neturėjai eiti į mano tautos vartus
jų nedalios dieną;
bent tu neturėjai džiaugtis Judo nelaime
jo nedalios dieną;
neturėjai grobti jo nuosavybės
jo nedalios dieną!
14 Neturėjai stotis ant kryžkelių
jo pabėgėlių žudyti;
neturėjai išduoti jo išlikusiųjų
jo kančios dieną!

B. TAUTŲ TEISMAS VIEŠPATIES DIENĄ

15 Arti yra VIEŠPATIES diena visoms tautoms!
Kaip tu darei,
taip bus tau daroma;
tavo darbai grįš ant tavo galvos.

16 Kaip jūs gėrėte* mano šventajame kalne,
taip gers visos tautos be perstojo.
Taip! Jos gers, kol ims šveplioti, —
bus tarsi jų niekad nėra buvę.
17*Bet Ziono kalne bus išlikusieji, —
kalnas bus šventas;

1,16 "Kaip jūs gėrėte": Viešpats kreipiasi į Judo gyventojus. Kaip Jeruzalės žmonės gėrė bausmės taurę, taip bausmės taurę gers tautos, o ypač Edomas. "Gerti Dievo pykčio taurę" yra dažnai Šv. Rašte naudojamas vaizdingas posakis. Žr. Job 21,20; Iz 19,14; Jer 25,15-16.

1,17-19 Izraelis bus atstatytas ir valdys savo engėjų kraštus. Prie išlikusiųjų Judo karalystės žmonių prisidės grįžusieji šiaurinės Izraelio karalystės žmonės.

Jokūbo namai iškraustys tuos,
kurie buvo juos iškraustę.
18 Jokūbo namai bus ugnimi,
Juozapo namai liepsna,
o Ezavo namai ražienos, —
jie padegs jas ir surys.
Neišliks nė vienas iš Ezavo namų,
nes VIEŠPATS taip kalbėjo!

C. IZRAELIO TREMTINIAI GRĮŠ

19 Gyvenantieji Negebe užims Ezavo kalną, o gyvenantieji
Šefeloje — filistinų kraštą. Jie užims Efraimo žemę ir Samarijos
žemę, o Benjaminas užims Gileadą. 20 Izraelio tremtiniai, esantieji
Halahoje, užims Finikiją lig pat Zarefatos,* o Jeruzalės tremti-
niai, esantieji Sefarade, užims Negebo miestus. 21 Išgelbėtieji*
kops į Ziono kalną valdyti Ezavo kalno, o karalystė bus VIEŠ-
PATIES!

1,20 "Zarefata": miestas Finikijoje, į šiaurę nuo Tyro (žr. 1 Kar 17,10). Idealiosios Ezekielio naujojo Izraelio ribos buvo kur kas toliau šiaurėje (žr. Ez 47,13ss.). "Sefaradas": turbūt Sardis vakarinėje Mažojoje Azijoje. Vėlesni rabinai manė, kad tai buvo Ispanija.

1,21 "Išgelbėtieji": pergalingi izraelieičiai. Jie valdys savo priešus, sekdami senovės teisėjų pavyzdžiu (žr. Ts 3,9.15. 31; 10,1).

JONOS KNYGA

Jonos knyga yra perdėm savita tarp pranašų knygų. Ji yra apsakymas apie pranašą Joną, o ne pranašavimų rinkinys. Be to, apsakyme pranašas Jona yra pranašo priešprieša, nes savo neklusniu elgesiu skiriasi nuo kitų pranašų. Be to, apsakymas sklydi Dievo sąmojumi ir yra tartum novelė apie didžuvę. Pasakojama, kad Jona buvo Dievo siunčiamas į asirų sostinę Ninevę paskelbti jai ultimatumo: daryti atgailą, grįžtant prie Dievo, ar būti sunaikintai. Jonai, žydų pranašui, ši užduotis buvo labai nemaloni, nes asirai buvo žiauriai elgęsi su Izraeliu ir dėl to buvo nekenčiami. Pranašas Jona Dievo elgesį laiko išdaiga ir bėga nuo jam duotos užduoties. Užtat Jona, užuot keliavęs į Ninevę — rytus, vogčiomis keliauja į Taršišą — vakarus, nūdienėje Ispanijoje. Pranašas atsisako skelbti Dievo gailestingumą žydų priešams! Tuo tarpu gamta — jūra bei didžuvė — ir pagonys jūreiviai padeda Dievui nugabenti neklusnųjį pranašą į žydų priešų sostinę. Žydai, per ilgus amžius pranašų šaukiami daryti atgailą ir grįžti prie Dievo, atgailos nedarė ir prie Dievo negrįžo, tuo tarpu Ninevės gyventojai, vos pranašo Jonos prašnekinti žodžiu iš Dievo, metasi į atgailą ir grįžta prie Dievo. Apsakymas baigiasi pranašo Jonos ašaromis dėl nudžiūvusio moliūgo ir širdgėla dėl asirų atgailos — grįžimo prie Dievo. Skaitant Jonos knygą, pajuntama, kad Dievo gailestingumą perprasti vien protu nėra įmanoma. Dievo užmojis ir veikla žmonijos istorijoje stebina žmogų, nes reiškiasi gailestingumu, kurio neriboja tautiškumas ir neužgožia žmogaus priešiškumas. Įkvėptasis Jonos knygos autorius savo apsakymu apie Joną, Amitajo sūnų, gyvenusį Jeroboamo II laikais (786-746 m. prieš Kristų), kreipėsi į potremtinę žydų bendruomenę, ragindamas statyti tiltus, o ne apsitverti tvoromis. Jonos knygos turinys ir nuotaika atspindi persų valdymo užsklandą — IV a. prieš Kristų. Jonos knyga paruošė kelią Evangelijai — Gerajai Naujienai apie visuotinį žmonijos atpirkimą.

Jonos knygos metmenys:

A.	Jonos pašaukimas ir neklusnumas	1,1-16
B.	Jonos atgaila ir išgelbėjimas	2,1-11
C.	Jonos žodis iš Dievo Ninevei	3,1-10
D.	Dievo gailestingumas Ninevei	4,1-11

A. JONOS PAŠAUKIMAS IR NEKLUSNUMAS

1

1 Kartą VIEŠPATIES žodis atėjo Amitajo sūnui Jonai:* 2 "Ke-
liauk tuojau pat į Ninevę, tą didį miestą, ir pašauk jį į teismą, nes
jų nedorumas pasiekė mane". 3 Bet Jona leidosi bėgti nuo VIEŠ-
PATIES artumo į Taršišą.* Jis nusileido į Jafą, susirado į Taršišą
plaukiantį laivą, užsimokėjo už kelionę ir įsėdo, norėdamas ke-
liauti drauge su jais į Taršišą, toli nuo VIEŠPATIES artumo.
4 Bet VIEŠPATS užleido šėlstantį vėją, jūroje kilo baisi au-
dra ir laivui grėsė pavojus sudužti. 5 Išgąstis apėmė jūreivius,
kiekvienas šaukėsi savo dievo. Norėdami palengvinti laivą, jie iš-
metė jūron laive buvusį krovinį. Tuo tarpu Jona, nulipęs į laivo
triumą, gulėjo giliai įmigęs. 6 Kapitonas atėjo pas jį ir jam tarė:
"Kas gi tau, miegaliau? Kelkis, šaukis savo Dievo! Gal tas Die-
vas pagalvos apie mus, ir mes nežūsime".
7 Jūreiviai sakė vienas kitam: "Meskime burtus, kad sužino-
tume, kas yra kaltas dėl šios mus užklupusios nelaimės". Jie metė
burtus, burtas lėmė Joną. 8 Tuomet jie tarė jam: "Pasakyk mums
kodėl mus užklupo ši nelaimė? Kuo tu užsiimi? Iš kur tu? Iš kokio
krašto esi ir kokiai tautai priklausai?" 9 "Esu hebrajus", — jis at-
sakė, — "garbinu VIEŠPATĮ, dangaus Dievą, kuris padarė jūrą ir
sausumą". 10 Tuomet jūreiviai dar labiau išsigando ir jam sakė:
"Kaip tu išdrįsai tai padaryti!" Mat jūreiviai žinojo, kad jis bėga
nuo VIEŠPATIES artumo, — apie tai jis buvo jiems pasisakęs.
11 Tuomet jie klausė jį: "Ką mes turime su tavim daryti, kad
jūra nurimtų?" Tuo tarpu jūroje vis labiau šėlo audra. 12 Jiems jis
atsakė: "Imkite mane ir meskite į jūrą, kad jūra jums nurimtų. Ži-
nau, kad per mane jus ši baisi audra užklupo". 13 Nepaisydami to,
jūreiviai yrėsi iš visų jėgų, stengdamiesi sugrįžti prie sausumos,

---

1,1 "Amitajo sūnus Jona": pranašas "Amitajo sūnus Jona" yra minimas 2 Karalių knygoje. Jis gyveno Izraelio karaliaus Jeroboamo II valdymo metu (786-746 m. prieš Kristų). Žr. 2 Kar 14,25.

1,3 "Taršišas": daugelio manymu, Tartesas, senas Finikijos kolonijos miestas Ispanijos šiaurės vakaruose. Žydų visuomenei Tartesas buvo tolimiausia vieta vakaruose.

bet nepajėgė, nes jūra vis labiau ir labiau šėlo. 14 Todėl jie šau-
kėsi VIEŠPATIES: "Prašom, maldaujame, VIEŠPATIE, neleisk
mums žūti dėl šio vyro gyvybės! Nelaikyk mūsų kaltais už nekalto
kraujo praliejimą,* nes kaip tu, VIEŠPATIE, norėjai, taip ir pada-
rei". 15 Tuomet jie paėmė Joną, įmetė jį į jūrą, ir jūra liovėsi šėlusi.
16 Apimti didelės VIEŠPATIES baimės, vyrai aukojo VIEŠPAČIUI
aukas ir darė įžadų.

B. JONOS ATGAILA IR IŠGELBĖJIMAS

2

1 Bet VIEŠPATS parūpino didžuvę, kad Joną prarytų. Ir žu-
vies pilve Jona išbuvo tris dienas ir tris naktis. 2 Būdamas žuvies
pilve, Jona meldėsi VIEŠPAČIUI, savo Dievui. 3 Jis sakė:

"Savo nelaimėje šaukiausi VIEŠPATIES,
ir jis man atsiliepė.
Iš Šeolo pilvo šaukiau,
tu išgirdai mano balsą!
4 Tu įmetei mane į bedugnę,
į jūros širdį.
Mane prarijo vandenys,
apsėmė visi tavo vandenų srautai ir vilnys.
5 Tuomet tariau: 'Nuo tavo artumo esu išguitas!
Kaip vėl regėsiu tavo šventąją buveinę?
6 Vandenys užliejo mane lig kaklo,
bedugnė prarijo mane,
jūros dumblai apraizgė man galvą
7 prie kalnų pamatų.*
Nužengiau į kraštą,
kurio skląsčiai uždarė mane amžinai.
Bet tu, VIEŠPATIE, mano Dieve,
iškėlei mano gyvastį iš Duobės.

1,14 Kadangi Dievas norėjo nubausti Joną, jūreiviai prašo Dievą jų neapkaltinti žmogžudyste.

2,7 "Kalnų pamatai": jūros dugnas. Pasak senovinės Artimųjų Rytų sampratos, ant jūros dugno stovėjo šulai, ant kurių ilsėjosi plokščia žemė.

8 Mano gyvasčiui vis labiau gęstant,
atsiminiau VIEŠPATĮ, ir
mano malda atėjo pas tave,
į tavo šventąją buveinę.
9 Tuščius stabus garbinantieji
palieka savo gailestingumo šaltinį,
10 bet aš gyriaus giesme tau aukosiu,
padarytą įžadą išpildysiu.
Išgelbėjimas ateina iš VIEŠPATIES!' "

11 Tuomet VIEŠPATS paliepė žuviai išspjauti Joną į sausumą.

C. *JONOS ŽODIS IŠ DIEVO NINEVEI*

3

1 Antrukart atėjo Jonai VIEŠPATIES žodis. 2 "Kelkis ir eik į
Ninevę, tą didį miestą, ir paskelbk jam, ką aš tau sakau. 3 Paklus-
damas VIEŠPATIES žodžiui, Jona pakilo ir nuvyko į Ninevę.
Ninevė gi buvo labai didelis miestas, — jį pereiti reikėjo trijų
dienų. 4 Jona pradėjo kelionę per miestą, eidamas pirmos dienos
kelią jis skelbė: "Dar keturiasdešimt dienų ir Ninevė bus sunai-
kinta!"* 5 Ninevės žmonės patikėjo Dievu, paskelbė pasninką ir
visi, dideli bei maži, apsivilko ašutinėmis.
6 Kai žinia pasiekė Ninevės karalių, jis pakilo nuo savo sosto,
nusivilko drabužius, apsidengė ašutine ir sėdosi į pelenus. 7 Po to jis
įsakė paskelbti Ninevėje: "Karaliaus ir jo didžiūnų įsakymu: 'Joks
žmogus ar gyvulys nelies jokio maisto, — raguočiai ir avys tenebū-
na ganomi ir vandens tenegeria. 8 Žmonės ir gyvuliai bus apvilkti
ašutinėmis,* — visu balsu tesišaukia VIEŠPATIES. Visi tesigręžia
nuo savo nedorų kelių ir nuo smurto. 9 Kas žino? Rasi Dievas pasi-
gailės ir atleis, rasi sulaikys savo degantį įniršį, ir mes nežūsime' ".
10 Kai Dievas pamatė, ką jie padarė ir kaip jie nusigręžė nuo
savo nedorų kelių, Dievas pasigailėjo ir nenubaudė nelaime, kuria
buvo jiems grasinęs. To jis nebepadarė.

3,4 "...bus sunaikinta": hebraiškasis žodis primena skaitytojui sunaikinimą Sodomos ir Gomoros, nedorųjų miestų, ypatingu Dievo veiksmu.

3,8 "... gyvuliai bus apvilkti ašutinėmis": gyvuliai buvo paženklinti atgailos ženklais. Džiugių švenčių proga gyvuliai būdavo vainikuojami gėlėmis.

D. DIEVO GAILESTINGUMAS NINEVEI

4

1 Tai Joną labai suerzino. Jis buvo įširdęs.* 2 Todėl meldėsi
VIEŠPAČIUI ir sakė: "O VIEŠPATIE! Argi ne tai sakiau dar sa-
vo šalyje būdamas? Dėl to pradžioje ir į Taršišą bėgau, nes žino-
jau, kad tu esi maloningas ir gailestingas Dievas, kantrus ir pilnas
ištikimos meilės, pasiruošęs atleisti. 3 Taigi, VIEŠPATIE, mal-
dauju, atimk man gyvybę, nes man geriau mirti, negu gyventi". O
VIEŠPATS jam tarė: "Ar dera tau taip širsti?" 5 Tuomet Jona išėjo
iš miesto, apsistojo jo rytinėje pusėje ir pasidarė sau pastogę. At-
sisėdęs jos pavėsyje, laukė pasižiūrėti, kas toliau atsitiks miestui.

6 VIEŠPATS Dievas parūpino moliūgą,* išaugindamas jį virš
Jonos, kad būtų pavėsis jo galvai ir apgintų jį nuo blogos nuo-
taikos. Moliūgu Jona buvo labai patenkintas. 7 Bet rytojaus dienai
auštant, Dievas pasiuntė kirminą, kuris taip pakando moliūgą, kad
jis nudžiūvo. 8 Saulei patekėjus, Dievas pasiuntė karštą rytų vėją.
Saulė taip kepino Jonos galvą, kad jis alpo ir šaukėsi sau mirties.
Jis sakė: "Geriau man mirti, negu gyventi".

9 Bet Dievas tarė Jonai: "Ar dera tau širsti dėl moliūgo?" Jis
atsakė: "Taip! Mirsiu nuo širdgėlos". 10 *Tuomet VIEŠPATS
pasakė: "Tu gailiesi moliūgo, dėl kurio nevargai ir kurio neaugi-
nai, — jis išdygo per vieną naktį ir per vieną naktį pradingo. 11 Ar-
gi neturėčiau aš gailėtis Ninevės, to didžiojo miesto, kuriame yra
daugiau negu šimtas dvidešimt tūkstančių žmonių, nemokančių
atskirti savo kairės nuo savo dešinės, ir daug galvijų?"

4,1 "Jis buvo įširdęs": pranašas Jona, savo siauro tautiškumo vedamas, nenorėjo, kad Dievas atleistų Ninevei, Asirijos sostinės gyventojams. Asirija buvo tapusi mirtinų žydų priešų įvaizdžiu.

4,6 "Moliūgas": hebraiškas žodis "kikajon" reiškia plačialapį augalą.

4,10-11 Jona gailisi moliūgo — augalo, apsaugojusio jį nuo saulės kaitros, visai nesisielodamas dėl žuvimo grėsmės Ninevės miesto žmonėms. Jei Dievas iš gerumo parūpino savo pranašui moliūgą be jokių jo pastangų ir nuopelnų, nuoseklu manyti, kad Dievas parodys savo meilę bei pasigailėjimą ir visiems žmonėms — žydams ir pagonims, kada tik jie pareikš gailestį už savo nuodėmes ir prašys atleidimo!

MICHĖJO KNYGA

Michėjas buvo jaunas pranašo Izaijo amžininkas. Apie jo gyvenimą ir pašaukimą būti Dievo pranašu nežinome nieko, išskyrus faktą, kad jis buvo kilęs iš Morešeto kaimo ir kalbėjo Dievo vardu "Judo karalių Jotamo, Ahazo ir Hezekijo dienomis" (Mch 1,1) apie Samariją ir Jeruzalę. Ugningu žodžiu iš Dievo jis smerkė vargšų išnaudotojus, nesąžiningus pirklius, paperkamus teisėjus, nepatikimus kunigus ir pranašus. Pranašui iš kaimo tautos ydų ištaka buvo jos sostinės — Samarija ir Jeruzalė. Michėjas skelbė joms Dievo teismą.

Samarija, Izraelio karalystės sostinė, buvo asirų sunaikinta 722 m. prieš Kristų. Jeruzalė, Judo karalystės sostinė, tiesa, tuomet išliko nepajungta po Asirijos jungu, tačiau priešasiriška Judo karaliaus Hezekijo politika atvedė Asirijos karalių Senacheribą su gausia kariuomene į Judą 701 m. prieš Kristų.

Michėjas savo žodžiu iš Dievo yra artimas Amosui, Ozėjui ir Izaijui, nes jis aitriai gina tyrą Dievo garbinimą ir visuomeninį teisingumą. Michėjas, kaip ir jo pirmtakai, skelbė ne tik Dievo teismą savo paties tautai, bet ir atleidimo pažadą bei būsimo atstatymo viltį.

Michėjo knygos metmenys:

A. Bausmė Izraeliui už nuodėmes	1,1-3,12
B. Naujasis Izraelis	4,1-5,14
C. Pamokymas	6,1-7,20

MICHĖJO KNYGA

A. BAUSMĖ IZRAELIUI UŽ NUODĖMES

1

Dievo teismas

1 VIEŠPATIES žodis, atėjęs Michėjui iš Morešeto, pranašavu-
siam apie Samariją ir Jeruzalę, Judo karalių Jotamo, Ahazo ir He-
zekijo dienomis.

2 Klausykitės, visos tautos,
išgirskite, visi gyvenantieji žemėje!
Tebūna Viešpats DIEVAS liudytojas prieš jus,
Viešpats iš savo šventosios buveinės!*
3 Žiūrėkit! Viešpats palieka savo buveinę, —
nužengs ir eis žemės aukštumomis.
4 Po juo kalnai sutirps
ir nutekės žemyn į slėnius
kaip vaškas arti ugnies,
kaip vandenys, pilami ant stataus šlaito.
5 Visa tai už Jokūbo nusikaltimą
ir už Izraelio namų nuodėmes.
Koks gi Jokūbo nusikaltimas?
Argi ne Samarija?
Kokia gi Judo aukštumų vieta?
Argi ne Jeruzalė?

1,2 "Šventoji buveinė": dangiškoji Dievo šventykla. Pranašas aprašo teofaniją — Dievo apsireiškimą.

6 Todėl paversiu Samariją
griuvėsiais tuščiame lauke,
vieta vynuogynams veisti.
Sumesiu į slėnį jos akmenis,
atidengsiu jos pamatus.
7 Bus sudaužyti visi jos drožiniai,
sudegintas ugnyje visas jos kekšiavimo* atlygis
ir sunaikinti visi jos stabai.
Juk kaip kekšės atlygį ji juos sutelkė,
todėl kekšės atlygiu jie vėl taps.

8 Dėlto raudosiu ir vaitosiu;
vaikščiosiu basas ir nuogas,
raudosiu liūdnai kaip šakalai,
liudėsiu kaip stručiai.
9 Jos žaizda neišgydoma,
nes apėmė Judą,
pasiekė net mano tautos vartus,
pačią Jeruzalę.

10 *Gate to neskelbkite,
nuo ašarų susilaikykite,
Bet-Leafroje dulkėse raitykitės.
11 Eikite sau,
Šafiro gyventojai,
nuogi ir susigėdę;
neišeina Zaanano gyventojai;
Bet-Ezelis vaitoja,
atims jums savo paramą.

1,7 Neištikimos tautos palyginimo su prostitute ištaka buvo Ozėjo pranašystė. Ozėjas turėjo mintyje apeiginę prostituciją, — t.y. lytinę techniką pagonių Baalo ir Aštartės, gamtos apvaisinimo jėgų, garbinime. Pranašai dažnai palygina žydų tautą su prostitute. Žr. Oz 4,14; Am 2,7-8.

1,10-15 Minimi Judo karalystės miestai ir vietovės buvo arti Morešeto kaimynystėje. Senacheribo invazija 701 m. prieš Kristų, nuožmiai nuniokojusi pranašo Michėjo gimtinę, buvo įspėjimas, kad ir Jeruzalė turės patirti Dievo bausmę. Hebraiškame tekste pranašas sukuria žodžių žaismą, panaudodamas miestų ir vietovių vardus. Atkurti šį žaismą vertime nėra įmanoma.

12 Nors Maroto gyventojai tikėjosi palaimos,
tačiau atėjo iš VIEŠPATIES nelaimė
prie Jeruzalės vartų.
13 Kinkykite žirgus į kovos vežimus,
Lachišo gyventojai!
Lachišai, buvai nuodėmės pradžia
Ziono dukrai,
nes Izraelio nusikaltimai turi
pradžią tavyje!
14 Todėl duosi atsisveikinimo dovanas
Morešet-Gatui;
Achzibo namai bus apgaulė
Izraelio karaliams.
15 Vėl atvesiu jums užkariautoją,
Marešos gyventojai;
Izraelio šlovė ateis
į Adulamą.
16 Nusiskusk galvą,* rauk plaukus,
dėl savo išpaikintų vaikų,
pasidaryk plika kaip erelis,
nes jie išėjo iš tavęs į tremtį.

2

Visuomeninės ydos

1 Deja ruošiantiems nedorus darbus
ir sumanantiems pikta savo guoliuose!
Rytui prašvitus, tai jie jau vykdo,
nes jėga jų rankose.
2* Jie užsigeidžia dirvų ir pasigrobia,
užsimano namų ir atima;

1,16 Galvą nusiskusti ir barzdos plaukus rauti žydų visuomenėje buvo gedulo ženklai. Žr. Iz 3,24; Am 8,10.

2,2 Stambių žemvaldžių gobšumas buvo chroniška Judo karalystės yda. Michėjas, kaip ir Izaijas, gina beturčių izraeliečių teisę į šeimos paveldą. Žr. 1 Kar 21,1-4. Turtingieji žemvaldžiai, atimdami už skolą beturčių izraeliečių šeimos paveldą, darė juos vergais.

išguja savininką iš jo namų
ir žmones iš jų paveldo.
3 Todėl taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Tikėk manim, ruošiu nelaimę šiai giminei, —
iš jos negalėsite ištraukti savo kaklų.
Eidami galvos išdidžiai nekelkite,
nes tai bus blogas metas".
4 Tą dieną bus tau skiriama patyčių daina,
aimanuojama karti rauda ir bus sakoma:
"Esame visiškai nuniokoti!
VIEŠPATS perduoda kitiems
mano tautos paveldą, —
jis atima jį nuo manęs!
Užgrobikams mūsų laukus išdalina".
5 Todėl nebus tau
kas mestų burtu* virvę
VIEŠPATIES bendrijoje.

6*"Liaukitės pranašavę", — jie taip skelbia —
"tokių dalykų neturite pranašauti!
Gėda mūsų neužklups".
7 Ar turėtų tai būti sakoma, o Izraelio namai?
Ar VIEŠPATIES kantrybė išseko?
Ar tie jo darbai?
Ar mano žodžiai nepadeda tam,
kas elgiasi teisingai?

8 Bet jūs pakilote kaip mano tautos priešas, —
nuvelkate skraistę nuo taikiųjų,
su pasitikėjimu einančių pro šalį,
be jokios minties apie karą.

2,5 "Mesti virvę burtu": matuoti žemės nuosavybės ribas. Užuomina apie pradinį žemės padalinimą izraeliečiams Palestinoje. Žr. Joz 13-21. Pranašas Michėjas skelbia, kad žemvaldžių gobšumas bus nubaustas, kai Judo karalystės priešai, užėmę kraštą, atims iš jų žemę negrąžinamai.

2,6-7 Žodžiai žmonių, reiškiančių protestą pranašui dėl jo pranašavimų apie tautos pražūtį.

9 Mano tautos moteris išvarote
iš jų jaukių namų,
iš jų vaikų atimate
mano jiems amžinai duotą garbę.*
10 Kelkitės ir eikite,
nes ši vieta ne poilsiui.
Kadangi ji buvo užteršta,*
ją ištiks sunaikinimas —
nuožmus sunaikinimas.
11 Jei kas nors vaikštinėtų,
pūsdamas miglą į akis bei skelbdamas melus,
ir sakytų: "Pranašausiu jums
apie vyną ir svaigų gėrimą",
tokiu pranašu džiaugtųsi ši tauta.

12 Tikrai surinksiu tave visą, Jokūbai,
tikrai subursiu Izraelio likutį.
Suvarysiu juos į viena
lyg avis į avidę,
lyg kaimenę į ganyklą.
Ji skardės žmonių klegesiu.
13 Tas, kuris padaro spragą,
eis jų priekyje.
Jie prasilauš ir išeis pro vartus.
Jų karalius žygiuos pirmas, —
VIEŠPATS jų priekyje.

3

Pranašas pasmerkia tautos vadus

1 Aš tariau:
Klausykitės jūs, Jokūbo vadai,
jūs, Izraelio namų valdovai!
Jūs turėtumėte žinoti, kas teisinga?

2,9 "...mano jiems duotą garbę": Dievas, išsirinkdamas Izraelį būti jo tauta, suteikė izraeliečiams ypatingą vaidmenį istorijoje.

2,10 "Užteršta": visuomeninės ydos padarė Dievo Izraeliui duotą žemę "nešvaria, sutepta". Nuodėmė sudarko ne tik žmogų, kuris nusideda, bet užteršia ir vietą, kurioje žmogus nusideda.

2,12-13 Mesijinis pažadas apie Izraelio atstatymą po Babilono tremties.

2 Bet jūs nekenčiate, kas gera,
ir mylite, kas pikta,
jūs lupate nuo mano žmonių odą
ir raumenis nuo jų kaulų.
3 Jūs ėdate mano tautos kūną, —
nutraukiate jų odą,
laužote į gabalus jų kaulus,
kapojate juos kaip puode,
lyg mėsą katile.

4 Kada nors jie šauksis VIEŠPATIES,
bet jis neatsilieps, —
paslėps nuo jų savo veidą tuo metu,
nes jie nedorai elgėsi.

5 Taip kalbėjo VIEŠPATS apie pranašus,
klaidinančius mano tautą,
šaukiančius "Taika",
kai turi ką nors pavalgyti,
bet skelbiančius karą tiems,
kurie nieko nekiša jiems į burnas.
6 Todėl bus jums naktis, —
negalėsite regėti,
ir bus jums tamsu, —
negalėsite burti.
Pranašams nusileis saulė,
aptems jiems diena.
7 Regėtojai bus sugėdinti,
žyniai apstulbinti, —
sumišę dengs lūpas,
nes iš Dievo nėra atsakymo.
8 O aš gi —
aš esu pertekęs jėgų,
VIEŠPATIES dvasia, teisingumu ir drąsa,
skelbti Jokūbui jo nusikaltimą
ir Izraeliui jo nuodėmę.

3,5-8 Netikri pranašai pasmerkiami kone visose pranašų knygose. Čia pranašas Michėjas juos apkaltina už pranašavimą, ieškant sau naudos ir atlygio. Tikras pranašas kalba Dievo vardu, neieškodamas sau naudos ir atlygio.

9 Klausykitės to, Jokūbo namų valdovai,
ir Izraelio namų vadai!
Jūs neapkenčiate teisingumo
ir iškraipote visa, kas tiesu!
10 Jūs statote Zioną krauju
ir Jeruzalę neteisingumu!
11 Jos valdovai teisia už kyšį,
jos kunigai moko už užmokestį,
jos pranašai buria už pinigą,
betgi jie šaukiasi VIEŠPATIES
ir sako: "Tikrai VIEŠPATS yra su mumis!
Mūsų nepasieks jokia nelaimė".
12 Todėl per jūsų kaltę
Zionas taps ariamu lauku,
Jeruzalė virs griuvėsių krūva
ir Šventyklos kalnas — mišku apaugusia aukštuma.

B. NAUJASIS IZRAELIS

4

Dievo karalystė Zione

1*Ateityje įvyks —
VIEŠPATIES namų kalnas
stovės tvirtai iškilęs virš kalvų
ir už kalnus bus aukštesnis.
Tautos plūs jo linkui,
2 daug tautų ateis ir sakys:
"Ateikite, kopkime į VIEŠPATIES kalną,
į Jokūbo Dievo namus,

4,1-3 Mesijinė Judo karalystės paskirtis užtikrina jos ateitį. Apskritai, pranašai regi mesijinėje karalystėje Viešpaties Namus — Šventyklą kaip įsakmų galios sostą ir tikro bei aiškaus mokymo šaltinį. Visos tautos noriai priims šį mokymą, nes jis veda į visuotinę taiką. Šis skaitinys yra randamas kone be skirtumų Izaijo knygoje (žr. Iz 2,2-4). Žr. Iz 2,2-4 skaitinio paaiškinimą.

kad jis pamokytų savo kelių,
kad mes eitume jo takais".
Nes iš Ziono ateis mokymas
ir VIEŠPATIES žodis iš Jeruzalės.
3 Jis išspręs ginčus tarp daug tautų,
nuspręs bylas galingų, nors ir tolimų, tautų.
Jos perkals savo kalavijus į arklus,
o ietis — į kirvius medžiams genėti.
Tauta nebekels kalavijo prieš kitą tautą,
nebebus mokomasi kariauti.
4 Tuomet visi sėdės
po savo vynmedžiais,
po savo figmedžiais,
ir nebus kam juos gąsdinti.
Tai ištarė Galybių VIEŠPATIES lūpos!

5 Nors visos tautos ir žengia,
kiekviena vardan savo dievų,
mes gi žengsime vardan VIEŠPATIES, mūsų Dievo,
per amžių amžius.

6 Tą dieną, — tai VIEŠPATIES žodis, —
sutelksiu šlubuosius,
surinksniu išblaškytuosius
ir tuos, kuriuos nuliūdinau.
7 Šlubuosius padarysiu Likučiu,
išblaškytuosius galinga tauta.
VIEŠPATS jiems viešpataus
Ziono kalne nuo dabar amžinai.

8 O tu, Magdal-Edere,*
tu, Ziono kalvos dukra!
Pas tave ji pareis:
ankstyvoji valdžia,
dukros Jeruzalės karalystė.

4,8 "Migdal-Ederas": "Kaimenės bokštas", — senas vietovardis (žr. Pr 35,21). Čia juo simboliškai pavadinama Jeruzalė.

9 Kodėl gi dabar taip aimanuoji?
Ar nebeturi karaliaus?
Ar žuvo tavo patarėjas,
kad tave suėmė gimdyvės skausmas?
10 Raitykis ir vaitok kaip gimdyvė, Ziono dukra,
nes dabar* turi išeiti iš miesto
ir buvoti po atviru dangum, —
nueisi į Babiloną.
Ten būsi išgelbėta,
ten VIEŠPATS atpirks tave
iš tavo priešų rankų.

11 Tikrai daug tautų susirinko prieš tave,
sakydamos: "Tebūna ji išniekinta,
Ziono griuvėsiuose tesigano mūsų akys!"
12 Bet jos nežino VIEŠPATIES minčių,
nesuvokia jo užmojo,
nes jis surinko jas kaip pėdus į klojimą.
13 Pakilk ir kulk, Ziono dukra,
nes duosiu tau geležinius ragus
ir parūpinsiu tau vario kanopas.
Tu sutrypsi daug tautų,
pašvęsi jų grobį VIEŠPAČIUI,
jų turtus visos žemės Viešpačiui.

Atstatymas per Mesiją

14 Dabar apsisaugok mūrais, Bat-Gadera!*
"Esame apsiausti!"
Lazda jie smogia į žandą
Izraelio valdovui

4,10 "...nes dabar...iš tavo priešų rankų": turbūt vėlesnis intarpas į pranašo Michėjo žodžius, išsipildžius pranašystei apie Babilono tremtį. Pranašas tremtį laiko Dievo priemone nugryninti ir atstatyti savo tautą.

4,14 "Bat-Gadera": "Mūru apsaugota mergaitė", — kitas simboliškas Jeruzalės vardas, — tuomet ją buvo apgulę asirai.

5

1 *O tu, Efratos Betliejau,
mažiausias tarp Judo kaimų,
iš tavęs man kils tas,
kuris valdys Izraelį;
jo kilmė siekia tolimą senovę,
seniai praėjusius laikus.
2 {Todėl jis* paliks juos iki laiko,
kai laukianti kūdikio* bus pagimdžiusi;
tuomet jo giminių likučiai sugrįš
pas Izraelio vaikus.}
3 Jis tvirtai laikysis
ir ganys savo kaimenę VIEŠPATIES jėga,
VIEŠPATIES, savo Dievo, galingu vardu.
Jie gyvens saugiai,
nes dabar jo didybė pasieks žemės pakraščius.
4 *Jis pats bus taika!

Jei Asirija ateis į mūsų kraštą
ir ims mindžioti mūsų žemę,
išrikiuosime prieš ją septynis ganytojus,
aštuonis karališkus vadus.
5 Jie valdys Asirijos kraštą kalaviju,
Nimrodo* šalį nuogu kardu.
Išvaduos mus nuo asirų,

5,1 Su Bat-Gadera, arba Jeruzale (žr. Mch 4,14), kur Izraelio valdovo, tuometinio karaliaus, gyvybė buvo pavojuje dėl Asirijos invazijos, sugretinamas mažasis Efratos klano Betliejus, iš kurio buvo kilusi Dovydo dinastija su mesijiniu karaliumi, būsimuoju Izraelio valdovu.

5,2 "...kai laukianti kūdikio bus pagimdžiusi": Mesijo motina. Žr. Iz 7,14.

5,4-5 Šis tekstas išreiškia pasitikėjimą Judo karalystės jėgomis apsiginti nuo Asirijos. Tuo tarpu pirma einąs mesijinis skaitinys išgelbėjimą priskiria Viešpačiui ir jo įgaliotiniui. Kai kurie Michėjo knygos aiškintojai teigia, kad pranašas čia cituoja nepaklusnių Judo karalystės didžiūnų žodžius. "Ganytojai ir karališki vadai" yra tie patys asmenys, t.y. galiūnai, pajėgūs apginti kraštą nuo Asirijos. "Septynis...aštuonis", t.y. didelį ir neapbrėžtą skaičių ganytojų ir karališkų vadų. Žr. Am 1,3.

5,5 "Nimrodas": legendinis mesopatamiečių protėvis. Žr. Pr 10,9-12.

jei jie ateis į mūsų kraštą
ir mindžios mūsų šalies ribas.

6 Jokūbo likutis tuomet bus
daugelio tautų tarpe
kaip VIEŠPATIES siunčiama rasa
ir tarsi žolę palaistantis lietus,
nelaukiantis nieko iš žmogaus
ir nededantis vilčių į mariuosius.
7 Jokūbo likutis tuomet bus tautose,
daugelio tautų tarpe,
kaip liūtas tarp miško žvėrių
ir tarsi paauglys liūtas avių kaimenėse.
Kur tik jis pereitų, mindžios ir draskys, —
nebus, kas išgelbėtų.
8 Tavo ranka bus pergalinga prieš priešus, —
bus sunaikinti visi tavo priešininkai!

9*Tą dieną, — tai VIEŠPATIES žodis, —
atimsiu iš tavęs tavo arklius
ir sunaikinsiu tavo karo vežimus;
10 nuniokosiu tavo krašto miestus
ir sugriausiu visas tavo tvirtoves;
11 atimsiu iš tavo rankų apžavus
ir nebeturėsi daugiau žiniuonių;
12*atimsiu iš tavęs tavo stabus
ir šventuosius akmenis, —
nebesilenksi daugiau savo rankų darbams;
13 išrausiu iš tavęs tavo šventuosius stulpus
ir sunaikinsiu tavo miestus.
14 Įniršęs piktumu įvykdysiu kerštą
tautoms, kurios nepakluso.

5,9-13 Mesijinis atkūrimas pašalins iš visuomenės visa, kas vedė Izraelį nuo Dievo, t.y. ne tik stabų garbinimą, bet ir ginklus, kuriais pasitikėjo stabų garbintojai.

5,12-13 "Šventieji akmenys...šventieji stulpai": "mazebot" — šventieji akmenys buvo statomi dievo Baalo garbei, o "ašerot" — šventieji stulpai deivės Ašeros garbei. Vieni ir kiti buvo statomi prie aukuro kanaaniečių šventovėse. Žr. Iš 34,13.

C. PAMOKYMAS

6

Ko Dievas nori iš savo tautos?

1 Klausykitės, ką VIEŠPATS sako:
Pakilk, pareikšk savo bylą kalnų akivaizdoje,
tegirdi kalvos tavo balsą!
2 Klausykitės jūs, kalnai, apie VIEŠPATIES bylą
ir jūs, patvarieji žemės pamatai,
nes VIEŠPATS turi bylą su savo tauta,
pareiškia ieškinį Izraeliui.

3 "Mano tauta, ką aš tau padariau?
Kuo gi tave nuvarginau?
Atsakyk man!
4 Juk išvedžiau tave iš Egipto žemės,
išpirkau tave iš vergijos namų
ir pasiunčiau tave vesti
Mozę, Aaroną ir Mirjamą.
5 Mano tauta, atsimink,
ką buvo sumanęs Moabo karalius Balakas,
ką jam atsakė Beoro sūnus Baalamas
ir kas nutiko nuo Šitimų iki Gilgalo,*
kad žinotumei VIEŠPATIES teisumo darbus".

6*"Kuo nešinas ateisiu į VIEŠPATIES artumą
ir nusilenksiu aukštybių Dievui?
Ar ateisiu su deginamomis aukomis,
su mituliais veršiais?

6,5 "... nuo Šitimų iki Gilgalo": nuo rytinio Jordano upės šono iki vakarinio, — turima omenyje įvykius, kuriuos aprašo Joz 3-5 tekstas. Atsimenama Dievo gailestingumo darbai Izraeliui, pradedant Išėjimu iš Egipto (4-oji eilutė), ir žmonių dėkingumo stoka.

6,6-8 Žmonės, vardindami įvairias aukas, klausia, kaip jie turėtų garbinti Viešpatį. Pranašas atsako, kad aukos be nuoširdaus atsidavimo Dievui neturi jokios vertės. Šis tekstas yra viena iš šauniausių įžvalgų į pranašų mokymą apie religiją. Žr. Jok 1,27.

7 Argi VIEŠPATS bus patenkintas
tūkstančiais avinų,
nesuskaitomomis srovėmis aliejaus?
Ar atiduosiu savo pirmagimį*
už savo nusikaltimą,
savo kūno vaisių
už savo nuodėmę?"

8 Marusis, jis tau pasakė,
kas yra gera,
ir ko iš tavęs VIEŠPATS reikalauja:
tik daryti, kas teisinga,
mylėti ištikima meile
ir eiti nuolankiai su savo Dievu.

9 VIEŠPATIES balsas šaukia miestui*
{gili išmintis bijoti tavo vardo}:
Klausykitės, gimine ir miesto taryba!
10 Ar aš galiu nematyti nedorai įsigytus turtus
nedorėlių namuose
ir keikiamą sumažintą efą?*
11 Ar aš galiu pakęsti apgavikiškas svarstykles
ir nesąžiningų svarsčių maišą?
12 Tavo turtuoliai pilni smurto;
tavo gyventojai meluoja
apgaulingais liežuviais burnoje.
13 Todėl aš tave ir parbloškiau,
nuniokodamas už tavo nuodėmes.
14 Tu valgysi, bet sotus nebūsi, —
pasiliks tavyje kankinantis alkis;
tu įsigysi, bet neišsaugosi, —
jei ką ir išsaugotum,
perduosiu kalavijui.

6,7 "... atiduosiu savo pirmagimį": nedori žydų karaliai, kanaaniečių religijos įtakoje, įvedė į Dievo tautos religiją kruviną pirmagimių auką. (Žr. 2 Kar 16,3; 21,6).

6,9 "... miestui": Jeruzalei, įkūnijusiai visos Judo karalystės nuodėmes.

6,10: "Efa": saikas, maždaug 39,3 litrai.

15 Tu sėsi, bet nepjausi,
spausi alyvas, bet aliejumi nesitepsi;
traiškysi vynuoges, bet vyno negersi.
16*Laikeisi Omrio įstatų,
visų Ahabo namų darbų
ir sekei jų užmojus.
Todėl padarysiu tave tyrlaukiu,
o tavo gyventojus pajuoka, —
turėsi pakelti mano tautos panieką.

7

Pasmerkimas ir ateities viltis

1 Vargas man! Esu kaip žmogus,
kuris po to,
kai vasaros derlius buvo nuimtas,
kai vynuogės buvo nurinktos,
neberanda valgyti jokios vynuogių kekės,
nė mano mėgiamų ankstyvųjų figų.
2 Pradingo krašto ištikimieji,
nebeliko nė vieno doro žmogaus.
Visi tyko kraujo,
medžioja vienas kitą tinklu.
3 Įgudusios jų rankos daryti pikta:
didžiūnas stato reikalavimus,
teisėjas prašo kyšio,
o turtuolis įsako pagal savo norą.
Taip jie iškraipo teisingumą!
4 Geriausias jų tarpe kaip erškėtis,
teisingiausias jų tarpe erškėčių tvora.
Tavo sargybinių skelbtoji diena,
tavo bausmė atėjo, —
dabar čia pat jų sumišimo metas.

6,16 Judo karalystė, sekdama Izraelio, Šiaurinės karalystės, pavyzdžiu, perėmė Omrio ir Ahabo sinkretizmą (žr. 2 Kar 16,25-34) ir pamėgdžiojo ne tik pusiau pagonišką Dievo garbinimą, bet ir visuomeninį gyvenimo būdą.

5* Netikėkite draugu,
nepasitikėkite bičiuliu!
Nuo miegančios tavo glėbyje
saugok savo burnos duris!
6 Juk sūnus niekina tėvą,
duktė šiaušiasi prieš savo motiną,
marti prieš savo uošvę.
Žmogaus priešai — jo namiškiai!
7 Aš gi žvelgsiu į VIEŠPATĮ,
dėsiu viltį į savo išganymo Dievą, —
išklausys mane mano Dievas!

8* Nedžiūgauk dėl mano nelaimės, mano prieše,
nors ir parpuoliau,
vėl atsikelsiu,
nors ir sėdžiu tamsybėje,
VIEŠPATS man šviesa.
9 Kadangi jam nusidėjau,
todėl turiu pakelti VIEŠPATIES įniršimą,
kol jis apgins mano bylą
ir grąžins man teisingumą.
Jis išves mane į šviesą, —
regėsiu jo teisumą.
10 Kai regės tai mano priešas,
iš gėdos paraus,
nes sakė man:
"Kur yra jis,
VIEŠPATS, tavo Dievas?"
Mano akys regės jo žlugimą;
nūn jis bus sutryptas
kaip purvas gatvėse.

7,5-6 Atkritimas nuo Sandoros religijos ir visuomeninė dorovės stoka reiškėsi asmeninių ir šeimos tarpusavio santykių suirute.

7,8-10 Bevardis Judo karalystės priešas, minimas šiame tekste, gali būti Asirija ar kuri nors kita kaimyninė karalystė, — pavyzdžiui, Edomas, — pasinaudojusi Judo karalystės žlugimu savo naudai.

11 *Diena atstatyti tavo sienoms!
Tą dieną
tavo ribos bus platesnės;
12 tą dieną kiti eis pas tave
net iš Asirijos ir iš Egipto miestų,
iš Egipto ir nuo Upės {Eufrato},
net nuo jūros iki jūros,
nuo kalno iki kalno.
13 Bet kraštas bus tyrlaukiai
jo gyventojams,
už jų nedorus darbus.

Malda

14 *Ganyk savo lazda tavo tautą,
tavojo paveldo kaimenę,
gyvenančią atskirai miške
sodų krašto viduje.
Tesigano Bašane ir Gileade
kaip senovės dienomis.
15 Kaip išėjimo dienomis iš Egipto žemės,
dabar parodyk jam nuostabius darbus.
16 Tautos regės ir gėdysis,
nežiūrint visos savo galybės;
ranka užsidengs sau burnas,
apkurs jų ausys.
17 Jos laižys dulkes kaip žaltys,
lyg žemės ropliai;
jos išeis baimingai iš savo tvirtovių,
siaube gręšis į VIEŠPATĮ, mūsų Dievą,
ir patirs tavo baimę.

7,11-13 Šios pranašystės apie Pažado Žemės atstatymą ir apgyvendinimą žydais, tuomet buvusiais Babilono tremtyje, kilmė sietina su Jeruzalės sunaikinimu ir Babilono tremtimi (587-538 m. prieš Kristų).

7,14-17 Atrodo, kad ši malda atspindi potremtinį žydų tautos laikotarpį: maža bendrija, valdanti tik dalį savo krašto, apsupta nedraugiškų kaimynų.

18 Kur yra Dievas, kaip tu,
kuris atleidžia kaltę
ir dovanoja nusižengimą
savo paveldo likučiui?
Jo pyktis netveria amžinai,
nes jam malonu būti gailestingam.
19 Jis vėl mūsų pasigailės,
kojomis sutryps mūsų kaltes, —
įmesi į gelmes
visas mūsų nuodėmes.
20 Parodysi ištikimybę Jokūbui,
ištikimą meilę Abraomui,
kaip esi prisiekęs
mūsų protėviams senovės dienomis.

NAHUMO KNYGA

Pranašo Nahumo žodžių iš Dievo fonas buvo dramatiški istorijos lūžiai ir pervarta. Išdidžioji Asirijos imperija, grubiu žiaurumu valdžiusi tautas nuo Mesopotamijos lig Viduržemio jūros per tris šimtmečius, nelauktai sukniužo po karaliaus Ašurbanipalo mirties (maždaug 630 m. prieš Kristų). Puolama pergalingųjų medų iš Persijos šiaurės ir kaldėjų iš pietinės Babilonijos, Asirija neteko savo senosios sostinės Ašuro 614 m. O kai 612 m. buvo sunaikinta Ninevė, jos tuometinė sostinė, Asirija liovėsi viešpatauti Artimuosiuose Rytuose.

Nahumas kalbėjo Dievo vardu prieš pat Ninevės kritimą. Norint pranašo džiaugsmo proveržį teisingai vertinti, reikia turėti prieš akis ilgą ir žiaurų Asirijos viešpatavimą. Pačios Asirijos karalių paminkliniai įrašai padeda suprasti aitrų pranašo Nahumo "kruvinojo miesto" pasmerkimą. Kaukolių krūvos, ant baslių pamauti kūnai, vergijon ištremtos tautos ir godus plėšikavimas lydėjo asirų pergales. Nenuostabu, kad dabar, Asirijos sostinei Ninevei kritus, Judo karalystė jungėsi į visuotinį tautų džiaugsmą!

Nahumas nekalba Dievo vardu apie nežabotą kerštą. Viešpats yra keršytojas, bet jis yra ir gailestingas, tvirtovė nelaimės dieną. Nahumas drąsiai tvirtina, kad Dievas keršija už žiaurumą ir nedorumą, bet lieka šališkas, — apie dieviško teisingumo pasekmes pačiam Izraeliui neužsimena. Ninevės sunaikinimas buvo Dievo teismas nedoram miestui. Po nedaugelio metų pati Jeruzalė turėjo patirti, ką reiškia Dievo teismas istorijoje.

Apie patį pranašą težinome tik jo vardą ir gyvenvietę (žr. Nah 1,1). Vardas "Nahumas" reiškia "Paguostasis" (žr. Nah 3,7).

Nahumo knygos metmenys:

A.	Viešpaties atėjimas teisti	1,1-2,1
B.	Ninevės sunaikinimas	2,2-3,19

NAHUMO KNYGA

A. VIEŠPATIES ATĖJIMAS TEISTI

1

1 Ištarmė Ninevei. Nahumo iš Elkošo regėjimo knyga.

2* Pavydus* ir atkeršijantis Dievas Alef
yra VIEŠPATS;
VIEŠPATS yra
atkeršijantis ir dega pykčiu;
VIEŠPATS keršija savo nedraugams
ir niršta prieš savo priešus.
3 Kantrus yra VIEŠPATS,
bet didis galybe, —
niekad nepalieka VIEŠPATS
nenubausto kaltojo.

Viesulu ir audra jis keliauja, Bet
debesys yra jo kojų dulkės.
4 Sudraudžia jūrą Gimel
ir ją nusausina,
visas upes išdžiovina.

1,2-8 Poema, parašyta alfabetinių psalmių stiliumi. Kiekviena eilutė prasideda iš eilės vis kita hebrajų kalbos raide. Čia panaudota tik dalis hebrajų alfabeto. Alfabetinį stilių išversti į mūsų kalbą neįmanoma.

1,2 "Pavydus...Dievas": reikalaujantis išskirtinio ir ištikimo atsidavimo, kurio reikalauja vyras iš savo žmonos. Žr. Iš 20,5.

Nuvyto Bašanas ir Karmelis, Dalet
vysta Libano žiedai.*
5 Prieš jį kalnai dreba, He
kalvos pranyksta;
nuo jo veido krūpčioja žemė, Vau
pasaulis ir visa,
kas jame gyvena.

6*Kas gali atsilaikyti prieš jo įniršį? Zain
Kas gali pakelti jo degantį pyktį?
Jo pyktis liepsnoja kaip ugnis, Het
uolos nuo jo skeldėja.
7 Geras yra VIEŠPATS, Tet
tvirtovė nelaimės dieną, —
apsaugo, kas juo pasitiki, Jod
8 net potvyniui ištikus.
Jis padarys visišką galą savo nedraugams Kaf
ir priešus nuvys į tamsybes.
9 Kokius priekaištus darote* VIEŠPAČIUI?
Jis padarys galą, —
jokie priešai antrukart prieš jį nestos!
10 Tarsi susipynę erškėčiai,
tarsi įkaušę girtuokliai, —
jie deginami kaip sausi šiaudai.

Asirijai

11*Iš tavęs iškilo
turintis piktų kėslų prieš VIEŠPATĮ
niekšybės patarėjas.

1,4 Bašanas, Karmelis ir Libanas buvo garsūs miškais.

1,6-7 Dievo atėjimas teisti turi dvi savybes: tiems, kurie Dievui priešinasi, jis bus nepakeliamas, o tiems, kurie jo šaukiasi, jis neš stiprybę ir paguodą.

1,9 "Kokius priekaištus darote Viešpačiui?": Judo karalystės gyventojai klausiami, ką jie mano apie Dievo užmojį ryšium su jų ateitimi.

1,11 "Iš tavęs iškilo...niekšybės patarėjas": kreipiamasi į Asirijos karaliaus Senacheribo sostinę Ninevę, kuris apgulė Jeruzalę 701 m. prieš Kristų.

Judo karalystei

12 *Taip kalbėjo VIEŠPATS:
"Nors ir labai stiprūs bei gausūs,
bet jie* bus sunaikinti ir išnyks.
Nors tave* ir nuplakiau,
bet daugiau tavęs nebeplaksiu.
13 O dabar nuimsiu nuo tavęs jo jungą
ir sutraukysiu tavo pančius".

Ninevės karaliui

14 Apie tave* VIEŠPATS ištarė:
"Savo vardo palikonių daugiau nebeturėsi;
iš tavo dievų namų išmesiu
ir drožtą stabą, ir liedintą stabą;
supilsiu tau kapą, nes niekam nebetinki.

2

Judo karalystei

1 Žiūrėk! Kalnuose žingsniai šauklio,
nešančio gerą žinią,
skelbiančio taiką!
"Švęsk, Judai, savo šventes,
vykdyk savo įžadus,
nes niekad daugiau
niekšas per tave nebežengs,—
jis visiškai sunaikintas!"

1,12-13 "Jie": Judo karalystės priešai. "Tave": Judo karalystę. "Jo jungą": Asirijos karaliaus viešpatavimą Judo karalystėje.
1,14 "Apie tave": apie Asirijos karalių.

B. NINEVĖS SUNAIKINIMAS

2 Griovėjas* atkilo prieš tave.
Budėk ant pylimų,
stebėk kelią,
juoskis kalaviją ant strėnų,
sutelk visas savo jėgas!

3 {Juk VIEŠPATS grąžina ne tik Jokūbo didybę,
bet ir Izraelio didybę,
nors nuniokojo juos plėšikai
ir sunaikino jų atžalas.}

4 Skydai jo galiūnų dažyti raudonai,
kariai aprengti purpuru.
Karo vežimai tą dieną,
kai juos apžiūri prieš mūšį,
tarsi liepsnojantys deglai.
Kovos žirgai piestu stojasi!
5 Pasiutusiai gatvėmis daužosi vežimai,
aikštėmis darda šen ir ten.
Jie atrodo kaip deglai,
tvyksi lyg žaibai.
6 Jis šaukia savo drąsuolius,
klupinėdami, jie žengia pirmyn,
skuba link miesto mūrų, —
skydų priedanga* prirengta.
7 Atsiveria upės vartai,
tirpsta iš siaubo rūmai.
8 Jų valdovė* varoma į nelaisvę,
jos tarnaitės ją lydi,
dejuodamos kaip balandžiai
ir mušdamosi krūtinėn.

2,2 "Griovėjas atkilo prieš tave": priešas jau yra pasiruošęs sunaikinti Ninevę.
2,6 "Skydų priedanga": judanti priedanga, sudaryta iš gulsčiai nešamų skydų, apsauganti nuo strėlių karius, mūradaužiu puolančius miesto mūrus ar vartus.
2,8 "Valdovė...jos tarnaitės": arba Ninevės karalienė su dvaro damomis, arba Ištara, pagrindinė Ninevės deivė, su šventyklos prostitutėmis.

9 Nuo seniausių laikų
Ninevė buvo tarsi tvenkinys vandenų.
Nūnai jie išbėga.
"Sustokite! Sustokite!", —
bet nė vienas negrįžta.
10 "Grobkite sidabrą,
grobkite auksą!
Lobiams nėra galo!
Visokiausių brangenybių gausybė!"

11 Ninevė nusiaubta, nuniokota
ir sunaikinta!
Širdis alpsta, keliai linksta,
visų strėnos pakirstos,
visų veidai mirtinai išbąla!
12 Kas nutiko liūtų olai,
liūto jauniklių urvui,
kur buvodavo liūtas*
bei liūto jaunikliai
ir nebūdavo kam baidyti?
13 Gana pridraskė liūtas savo mažyliams
ir prismaugė grobio savo liūtėms;
jis pripildė savo olas grobio
ir savo urvus draskytos mėsos.

14 Tikėk manim, esu prieš tave, — tai Galybių VIEŠPATIES žodis, — paversiu tavo karo vežimus dūmais, o tavo jaunus liūtus surys kalavijas. Padarysiu galą tavo grobimui žemėje, nebesigirdės daugiau tavo pasiuntinių balso.

2,12 "Liūtas": Asirijos karalius.

3

Vargas kruvinajam miestui!

1 Ai! Kruvinasis miestas skendi apgaulėje,
kupinas grobio — jam nėra galo grobimui!
2 Botagai pliaukši, ratai darda,
žirgai šuoliuoja, karo vežimai tarška!
3 Raiteliai puola,
švitruoja kalavijai, žaibuoja ietys!
Šusnys žuvusiųjų,
krūvos lavonų, — užmuštųjų be skaičiaus, —
klumpama ant kūnų!
4 Dėl gausių ištvirkavimų kekšės,
patrauklios kerėjimo valdovės,
tautas pavergusios savo ištvirkavimais
ir gentis kerėjimu,
5 *tikėk manimi, atėjau prieš tave, —
tai Galybių VIEŠPATIES žodis.
Užversiu tavo sijoną tau ant galvos,
tautoms tavo nuogumą parodysiu
ir tavo gėdą karalystėms.
6 Apmėtysiu tave nešvarumais,
sudarkysiu tave
ir padarysiu iš tavęs siaubo reginį.
7 Kas tik pamatys tave,
trauksis nuo tavęs ir sakys:
"Sunaikinta Ninevė! Kas ją apraudos?"
Kur rasiu, kas tave paguostų?

8 Argi tu geresnė už No-Amoną {Tebus},*
sėdėjusį prie Nilo,
apsuptą iš visų pusių vandenų?
Jūra buvo jo pylimai,
o vandenys — sienos.

3,5-6 Taip buvo baudžiamos žmonos už svetimavimą.

3,8 "No-Amonas": No buvo Aukštutinio Egipto sostinės vardas. Graikai ją pavadino Tebais. Sostinę globojančio dievo vardas buvo Amonas. Šis šaunus Egipto miestas buvo asirų sunaikintas 663 m. prieš Kristų.

9 Kušas {Etiopija} buvo jo stiprybė,
ir Egiptas, ir kiti be skaičiaus.
Jam padėjo Putas ir libiečiai.

10 Tačiau jis buvo ištremtas, išėjo į nelaisvę;
net jo mažyliai buvo sudaužyti į gabalus
prie kiekvieno gatvės kampo;
burtai buvo mesti ir dėl jo kilmingųjų,
ir visi didikai buvo surakinti grandinėmis.
11 Ir tu būsi girta,
būsi visiškai apsvaigusi;
ir tu ieškosi apsaugos nuo priešo.
12 Visos tavo tvirtovės yra kaip figmedžiai
su ankstyvom figom, —
kam nors juos papurčius,
figos krinta į valgančiojo burną.
13 Žiūrėk! Tavo kareiviai
kaip moterys tavo viduje.
Tavo krašto vartai
patys atsivėrė tavo priešams, —
ugnis surijo tavo vartų užkaiščius.
14*Prisisemk vandens apgulos metui,
sustiprink įtvirtinimus;
lipk į purvą, mink molį,
pasidirbk sau kietų plytų!
15 Ten surys tave ugnis,
paguldys tave kalavijas.
Surys tave kaip skėrių vikšrus.

Dauginkitės kaip skėrių vikšrai,
dauginkitės kaip skėriai!
16 Prisidarei sau pirklių daugiau,
negu danguje yra žvaigdžių.
Skėrių vikšras
numeta savo kiautą ir nuskrenda.

3,14 Ironiškas pranašo raginimas ruoštis tuščiai miesto gynybai.

17 Tavo didžiūnai kaip skėriai,
tavo raštvedžiai kaip spiečiai skėrių,
nutupiantys ant tvorų šaltą dieną.
Saulei patekėjus, jie nuskrenda;
nėra, kas žinotų tą vietą,
kur jie dingo.

18 Snaudžia tavo ganytojai,
Asirijos karaliau,
atsigulė poilsiui tavo kilmingieji.
Tavo žmonės išblaškyti kalnuose, —
nėra kam juos surinkti.
19 Nėra gydymo tavo sužalojimui,
mirtina tavo žaizda.
Kas tik šią žinią apie tave girdi,
ploja tau rankomis,
nes kas nėra patyręs
tavo negailestingo žiaurumo?

HABAKUKO KNYGA

Habakuko žodžių iš Dievo fonas yra lemtingas išganymo istorijos laikotarpis — 605-597 m. prieš Kristų. Kaldėjai, arba neo-babiloniečiai, vedami jauno princo Nebukadnezaro, 605 m. sutriuškino asirų galybę mūšyje prie Karkemišo, o 597 m. Nebukadnezaras atžygiavo į Judo karalystę ir užėmė Jeruzalę. Pasodinęs į Dovydo sostą sau pavaldų Jehojakimą, Nebukadnezaras ir toliau valdė nuožmiu žiaurumu Artimųjų Rytų tautas. Judo karalystės padėtis buvo beviltiška. Dovydo soste kaldėjams pavaldus karalius, krašte politinės intrigos ir stabų garbinimas.

Pirmųjų dviejų Habakuko knygos skyrių turinį sudaro pokalbis tarp pranašo ir Viešpaties. Pirmukart Šv. Rašto puslapiuose susiduriame su žmogumi, keliančiu klausimą apie Dievo užmojo teisingumą pasaulio valdyme. Pranašo klausimas yra amžinai jautri problema, kodėl teisingas Dievas tyli, kai "nedorėliai ryja teisesnius už save" (Hab 1,13). Į pranašo klausimą Dievas atsako, kad jis padarė Babiloną savo istoriniu spragilu, bausmės įrankiu. Be to, Dievas užtikrina, kad teisus izraelietis nežus nelaimėse, kuriomis Dievas ruošiasi lankyti savo tautą. Trečiasis skyrius sklydi jautria religine lyrika, kupina prisiminimų iš Izraelio praeities ir skolinių iš pagoniškojo Kanaano poezijos. Dievas reiškiasi savo didinga šlove ir įvykdo kerštą Judo karalystės priešams. Habakuko pranašystė baigiasi džiugiu pasitikėjimo pareiškimu: Viešpats yra Gelbėtojas!

Habakuko klausimas Dievui, istorijos Viešpačiui, ir Dievo atsakymas pranašui Habakukui lieka nuolat šiuolaikiniai.

Apie paties Habakuko, Senojo Testamento pranašo, gyvenimą nieko nežinome. Jo vardas siejasi su hebrajų kalbos žodžiu "apkabinti". Taigi pranašas "{Dievo} Apkabintas".

Habakuko knygos metmenys:

A.	Pokalbis tarp Dievo ir pranašo	1,1-2,4
B.	Nedorėlių pražūtis	2,5-20
C.	Habakuko malda	3,1-19

HABAKUKO KNYGA

A. POKALBIS TARP DIEVO IR PRANAŠO

1

1 Ištarmė, kurią Habakukas gavo regėjimo metu.

Pranašas skundžiasi Dievui

2*Kaip ilgai šauksiu, VIEŠPATIE,
ir tu manęs neišgirsi?
Arba rėksiu: "Smurtas!"
ir tu manęs negelbėsi?
3 Kodėl rodai man nusikaltimus
ir žiūri į vargą?
Užpuoliai ir smurtas prieš mane;
vaidai kyla, barniai nesiliauja.
4 Įstatymas be galios,
teisingumas niekad nelaimi.
Sukčius apmauna teisųjį,
užtat teismo sprendimas kreivas.

1,2-4 Pranašo skundas dėl Judo karalystės visuomeninių ydų. Panašiai kaip Amosas, Izaijas ir Jeremijas, Habakukas pasmerkia savo laikotarpio nusikaltimus prieš artimą.

Dievas atsako pranašui

5* Pasižvalgykite tautose, įsidėmėkite!*
Stebėkitės ir apstulbkite!
Juk jūsų dienomis vyksta dalykas,
kuriam netikėtumėte,
jei ir būtų jums pasakyta.
6 Tikėk man! Aš išjudinu kaldėjus,
— tą žiaurią ir veržlią tautą, —
žygiuojančius per žemės platybes
užimti svetimas sodybas.
7 Jie baisūs ir kelia siaubą;
teisę ir didybę sau jie patys nustato.
8 Jų žirgai greitesni už leopardus,
aršesni už vilkus vakare;*
jų ristūnai šuoliuoja.
Jų raiteliai atjoja iš toli,
skrenda lyg aras prie maisto.
9 Visi joja siaubti,
įbedę akis į priekį,
semia kaip smėlį belaisvius.
10 Iš karalių tyčiojasi,
valdovus išjuokia.
Kiekvieną tvirtovę išjuokia, —
sukaupia žemių pylimą ir ją paima.
11 Tuomet pasikeičia kaip vėjas*
ir pradingsta...
Nusižengia ir nusikalsta,
nes jų Dievas yra jų pačių galybė!

1,5-11 Dievas atsako į pranašo skundą, nurodydamas, kad kaldėjų imperija yra jo istorinis įrankis savo tautai bausti.

1,5 "Pasižvalgykite tautose...įsidėmėkite": Nebukadnezarui nugalėjus Egiptą 605 m. prieš Kristų, buvo aišku, kad kaldėjai nori valdyti visus Artimųjų Rytų kraštus.

1,8 "...vilkai vakare": atrodo, kad buvo manoma, jog vilkas yra aršesnis ir pavojingesnis vakaro metu, kai leidžiasi ieškoti grobio (žr. Jer 5,6; Sof 3,3).

1,11 "...vėjas pasikeičia": užkariavimai Artimuosiuose Rytuose dažniausiai būdavo užpuolimai paimti duoklę. Paprastai, asirai ir kaldėjai pasitenkindavo

Pranašas vėl skundžiasi

12 *Argi tu nesi nuo amžinybės,
VIEŠPATIE mano Dieve, mano Šventasis?
Tu esi nemirtingas!
Tu, VIEŠPATIE, paskyrei juos teisti;
Tu, Uola,* paruošei juos bausti.
13 Tavo akys per šventos
žvelgti į pikta,
tu negali žiūrėti į nusikaltimus.
Kodėl tad žiūri į klastūnus ir tyli,
kai nedorėliai teisesnius už save ryja?
14 Kaip jūros žuvis padarei žmones,
tarsi šliužus, neturinčius valdovo.

15 Ištraukia priešas* juos visus kabliu,
išvelka savo tinklu,
surenka juos savo bradiniu,
16 todėl linksminasi ir džiūgauja,
atnašauja aukas savo tinklui*
ir degina smilkalus savo bradiniui,
nes jais pagausėjo jų davinys,
ir valgis yra riebus.
17 Argi taip jie ir toliau tuštins savo tinklą,
žudydami tautas be pasigailėjimo?

---

pasodinę į sostą sau patikimą ir pavaldų karalių. "Nusižengia ir nusikalsta": nors kaldėjai ir buvo Dievo bausmės įrankis, tai nemažino jų pačių atsakomybės už žiaurumą.

1,12-2,1 Atrodo, kad šis antrasis skundas yra prieš kaldėjus ir jų nuožmų žiaurumą. Tačiau jis gali būti ir pirmojo skundo tęsinys prieš nedorus Judo gyventojus.

1,12 "Tu, Uola": senas Dievo titulas, pabrėžiantis Viešpaties galybę (žr. Ps 18,32).

1,15 "Priešas": turbūt Judo karalystės nedorėliai su karaliumi Jehojakimu, galingojo Egipto farono Neko sąjungininku. Pranašas pasmerkia nuniokojimą, kurį atnešė Jehojakimo ir Neko bendravimas.

1,16 "...aukoja atnašas savo tinklui": nedorėlis valdovas vaizduojamas gaudantis žmones tinklu. Užuomina į karo priemonių garbinimą kruvinomis aukomis.

2

[1] Stovėsiu savo sargybos vietoje,
atsistosiu ant pylimo;
lauksiu išgirsti, ką jis man sakys,
koks bus jo atsakymas į mano skundą.

Dievas antrukart atsako pranašui

[2] Tuomet VIEŠPATS man atsakė ir tarė:
Užrašyk regėjimą,
įrašyk taip aiškiai į lenteles,
kad ir bėgikas jį perskaitytų.
[3] Paskirtu laiku išsipildys regėjimas,
dabar jis skuba prie galo ir nemeluoja.
Jei atrodo, kad jis gaišuoja, lauk;
tikrai jis išsipildys, nesuvėluos.
[4] Pasižiūrėk į puikuolį!
Jo dvasia nėra dora;
gi teisus žmogus* gyvena savo tikėjimu.

B. NEDORĖLIŲ PRAŽŪTIS

[5] Be to, turtas yra apgaulus;
puikuoliai neiškenčia.
Atidaro plačiai gerklę kaip Šeolas,
kaip mirčiai jiems niekad negana.
Glemžia sau visas tautas
ir prisijungia visas gentis.

[6] Ar neims visi tokius žmones pajuokti,
apie juos patyčiomis ir patarlėmis kalbėti?

2,4 "Teisus žmogus gyvena savo tikėjimu": čia tikėjimas, kuris įgalina dorą žmogų išlikti ateinančios katastrofos metu, yra ir pasitikėjimas Dievo teisumu, ir kantrybė laukiant jo įgyvendinimo. Apaštalas Paulius cituoja šiuos žodžius (Rom 1,7; Gal 3;11; Žyd 10,38) užtikrinti tiesai, kad žmogus gauna nuteisinimą ir antgamtinį gyvenimą per tikėjimą į Kristų.

"Vargas tam,
kuris krauna, kas jam nepriklauso!"

Kaip ilgai nesiliausi krautis daiktus,
paimtus kaip užstatą?
7 Ar nepakils staiga tavo skolintojai?
Ar neatsibus tie, kurie tau baimę kelia?
Tuomet būsi tu jiems grobis!
8 Kadangi apiplėšei daug tautų,
plėš tave visi tautų likučiai
dėl išlieto žmonių kraujo ir smurto žemei
— miestams ir visiems, kas juose gyvena.

9 "Vargas tam,
kuris siekia neteisėtos naudos savo namams,
krauna aukštai sau lizdą,
norėdamas saugiai gyventi!"

10 Užtaisei gėdą savo namams,
išžudydamas daug tautų
ir sau užsitraukei pražūtį.
11 *Netgi akmenys šauks sienoje
ir tinkas atsilieps iš sienojų tarpo.

12 "Vargas tam,
kuris stato miestą kraujo praliejimu
ir įkuria gyvenvietę nusikaltimais!"

13 Argi ne Galybių VIEŠPATIES valia
žmonės triūsia ugniai pamaitinti*
ir tautos tuščiai vargsta?
14 Visgi žemė bus taip pilna VIEŠPATIES šlovės pažinimo,
kaip jūra yra kupina vandenų.

2,11-12 Rūmai, pastatyti žudynių ir išnaudojimo kaina, šaukiasi keršto prieš savo statytojus. Šis tekstas yra tipiškas pranašų protestas prieš visuomeninius nusikaltimus Judo ir Izraelio karalystėse.

2,13 "...žmonės triūsia ugniai pamaitinti": ką žmonės pastato, priešindamiesi Dievo valiai, sunaikina liepsnos.

15 "Vargas tam,
kuris liedamas pyktį girdo savo kaimynus,
kol jie pasigeria,
norėdamas pasižiūrėti į jų nuogumą!"

16 Būsi sotus panieka
užuot garbe.
Gerk ir tu pats! Svirduliuok!
Taurė VIEŠPATIES dešinėje pasisuks į tave
ir gėda aptemdys tavo garbę!
17 Smurto veiksmai, padaryti Libanui,*
užgoš tave,
žvėrių išnaikinimas
siaubą tau kels,
išlietas žmonių kraujas ir smurtas žemei
— miestams ir visiems, kas juose gyvena.

18 *Ką padės stabas,
meistro padarytas,
lietas paveikslas ir melo mokytojas?
Meistras pasitiki savo darbu,
nors jo kūrinys yra tik stabas,
negalintis žodžio ištarti!
19 Vargas tam,
kuris taria rąstagaliui: "Pabusk!"
ir kurčiam akmeniui: "Kelkis!"
Ar jis gali pamokyti?
Įsižiūrėk! Auksu ir sidabru aptrauktas,
tačiau gyvybės alsavimo jame nėra.

20 Bet VIEŠPATS yra savo šventykloje, —
tenutyla jo akivaizdoje visa žemė.

2,17 "Smurto veiksmai, padaryti Libanui": nuniokojimas kedro miškų Libane, statant prabangius užkariautojų rūmus. Žr. Iz 14,8; 37,24. "Žvėrių išnaikinimas": laukinių gyvulių išnaikinimas dažnomis ir žiauriomis tų pačių užkariautojų medžioklėmis. Žr. Bar 3,16.

2,18-20 Stabų garbinimas vaizduojamas kaip kvailystė, sugretinant žmogaus padarytus atvaizdus ir vieno tikrojo Dievo didingą šlovę.

C. HABAKUKO MALDA

3

1*Pranašo Habakuko malda. Pagal raudos melodiją.

2 VIEŠPATIE, girdėjau apie tavo gyrių,
esu apstulbęs, VIEŠPATIE, dėl tavo darbų.
Atnaujink jį mūsų laikais,
padaryk jį žinomą mūsų laikais!
Būk gailestingas, net kai pyksti!
3*Dievas atėjo iš Temano,*
Šventasis iš Parano kalno.
(Sela — pauzė)
Jo garbė apdengė dangų,
ir žemė buvo sklidina jo garbės.
4 Žėresys kaip saulė;
spinduliai švysčiojo iš jo rankos, —
iš ten, kur slypi jo galybė.
5 Maras žygiavo pirm jo,
o mirtis sekė įkandin iš paskos.
6 Kai sustojo, supurtė žemę;
kai pažvelgė, drebėjo tautos.
Amžinieji kalnai skeldėjo;
palei jo senuosius kelius
įdubo pirmykštės kalvos.

3,1 Vėlesni liturginiai nurodymai. Žr. priedą žemiau po 19-osios eilutės.

3,3-15 Dievo apsireiškimo, arba teofanijos, aprašas. Palygink su teofanijomis kitose knygose: Įst 33,2-3; Ts 5,4-5; Pss 18,8-16; 68,8-9; 77,17-21; 97,1-5; Nah 1,3-6 ir t.t.

3,3 "Temanas": Edomo karalystės sritis. "Parano kalnas": Edomo karalystės teritorijoje, šiaurinėje Sinajaus pusiasalio dalyje. Dievas vaizduojamas ateinantis iš Sinajaus, nes kadaise ten jis apsireiškė Mozei, davė Izraeliui Sandorą ir įstatymą.

7 Mačiau nelaimės užpultas Kušano palapines,
virpančias midianiečių krašto palapinių dangas.
8 Argi degė tavo pyktis upėms, VIEŠPATIE?
Nejau tavo įniršis buvo upėms
ir įpykis jūrai,
kai valdei savo žirgus,
karo vežimus į pergalę?
9 Švytavai iš dėklo ištrauktu lanku,
tavo žodžio prisotintos buvo strėlės.
(Sela — pauzė)

Upėmis vagojai žemę.
10 Kalnai, tave matydami, drebėjo;
pratrūko liūties srautas;
suriaumojo jūrų bedugnė.
Saulė iškėlė aukštai savo rankas,
11 mėnulis sustojo savo didingoj buveinėj,
nuo šviesos tavo greitų strėlių,
nuo spindesio tavo žaibuojančios ieties.
12 Įniršęs per žemę žengei,
įpykęs sutrypei tautas.
13 Išėjai gelbėti savo tautos,
gelbėti savo pateptojo.*
Sutriuškinai galvą nedorųjų namų,
apnuogindamas juos nuo pamatų lig stogo.
(Sela — pauzė)

14 Pervėrei jo paties strėlėmis
jo karių galvą,
ėjusio kaip viesulas mūsų išblaškyti,
džiūgavusio, kad galės praryti
besislapstančius vargšus.
15 Savo žirgais sutrypei jūrą,
išjudindamas galingus vandenis.

3,13 "...gelbėti savo pateptojo": teokratinės karalystės, arba Dievo tautos, karaliaus.

16 Girdžiu ir drebu visu kūnu;
išgirdus balsą, mano lūpos virpa.
Pašlijo mano kaulai,
netikri tapo mano žingsniai.
Vis dėlto ramiai laukiu dienos,
kuri atneš nelaimę
mus puolančiai tautai.

17 Nors figmedis nežydėtų
ir nebūtų vaisių ant vynmedžių;
nors alyvmedis neneštų derliaus
ir laukai neduotų maisto;
nors avių kaimenė dingtų iš avidės
ir galvijų banda iš tvarto,
18 tačiau aš džiaugsiuosi VIEŠPATYJE,
džiūgausiu Dieve, kuris mane išgano.
19 Mano stiprybė — Dievas VIEŠPATS, —
jis daro mano kojas kaip stirnų
ir įgalina mane žengti aukštumomis.

(CHORO VADOVUI:
SU STYGINIŲ INSTRUMENTŲ PALYDA)

SOFONIJO KNYGA

Sofonijo knygos užrašas atseka pranašo protėvius lig prosenelio Hezekijo ir jo žodžius iš Dievo sieja su Judo karaliaus Jošijo valdymu (640-609 m. prieš Kristų). Hezekijo vardas Senajame Testamente nėra dažnas. Manoma, kad čia turima omenyje garsųjį Judo karalių Hezekiją (715-687 m. prieš Kristų), kuris savo valdymo metu buvo Izaijo ir Michėjo įtakoje. Faktas, kad pranašas puikiai pažįsta Jeruzalę ir jaučiasi namie karaliaus dvare, niekuomet nesmerkia paties karaliaus ir neužsimena apie krašto varguolius, daugelio manymu, rodo, jog Sofonijas buvo kilęs iš karališkos šeimos, Judo karaliaus Hezekijo palikuonis.

Sofonijo protestas prieš stabų garbinimą ir pasmerkimas proasiriškų dvaro didžiūnų, valdžiusių Judo karalystę Jošijui esant mažamečiu, mus įgalina susieti pranašo veiklą su pirmuoju karaliaus Jošijo valdymo dešimtmečiu. Taigi Sofonijo žodžiai iš Dievo yra datuotini prieš pat Jeremijo pranašišką veiklą, t.y. prieš 626 m. prieš Kristų.

Sofonijo amžius buvo religinio nuosmukio metas. Stabų garbinimas klestėjo, — žmonės garbino saulę, mėnulį ir žvaigždes. Pagoniškos apeigos, visiškai svetimos Mozės monoteizmui, rado vietos net Jeruzalėje. Sofonijas skelbė Dievo teismą, Viešpaties dieną, supagonėjusiam miestui.

Sofonijo vardas, hebraiškai "Zefanjah", reiškia "Viešpats apsaugojo", arba "Viešpats {didžiai} vertino". Viešpaties diena yra pagrindinė Sofonijo pranašystės tema. Tai pražūties, Paskutinio teismo, diena. Paskutinės pirmojo knygos skyriaus eilutės apima klasišką Viešpaties dienos aprašą. Krikščioniškosios "Dies irae" (Pykčio diena) giesmės ištaka yra šios Sofonijo pranašystės eilutės. Likusieji du knygos skyriai skelbia, kad Viešpaties diena bus ir teismas tautų, Dievo tautos priešų. Nežiūrint Judo karalystės nusižengimų, Viešpats, gailestingumo vedamas, išgelbės šventą Likutį. Sofonijo knyga baigiasi Zione atstatyto Likučio džiaugsmo giesme.

Sofonijo knygos metmenys:

A.	Viešpaties diena: Teismo diena	1,2-18
B.	Viešpaties diena ir tautų teismas	2,1-15
C.	Priekaištas ir pažadas Jeruzalei	3,1-20

SOFONIJO KNYGA

A. VIEŠPATIES DIENA: TEISMO DIENA

1

1 Žodis VIEŠPATIES, kuris atėjo Zefanijui, Kušio sūnui,
Gedalijo sūnui, Amarijo sūnui, Hezekijo sūnui, Judo karaliaus
Amono sūnaus Jošijo dienomis.

2 Šluote nušluosiu visa nuo žemės veido, —
tai VIEŠPATIES žodis.
3 Nušluosiu žmones ir gyvulius;
nušluosiu padangių paukščius ir jūros žuvis.
Parblokšiu nedorėlius,
išnaikinsiu žmoniją nuo žemės veido, —
tai VIEŠPATIES žodis.
4 Pakelsiu savo ranką prieš Judą
ir prieš visus Jeruzalės gyventojus.
Išnaikinsiu iš šios vietos
visas Baalo liekanas
ir patį stabmeldžių kunigų vardą:
5 visus, kurie ant stogų garbina
dangaus galybes;*

1,5 "Dangaus galybės": asirai įvedė saulės, mėnulio ir žvaigždžių garbinimą į Judo karalystę. "Milchomas": amoniečių dievas. (Žr. 1 Kar 11,5.7.33; 2 Kar 23,13.)

visus, kurie garbina ir prisiekia VIEŠPAČIUI,
bet prisiekia ir Milchomui;
6 visus, kurie paliko VIEŠPATĮ,
ir nei VIEŠPATIES ieško, nei jo paiso.
7 Tylėk prieš Viešpatį DIEVĄ!
Juk VIEŠPATIES diena arti;
VIEŠPATS paruošė kruviną auką,*
pašventė savo svečius.*
8 Ir kruvinos aukos VIEŠPATIES dieną
nubausiu didžiūnus bei karaliaus sūnus ir visus,
kurie rengiasi svetimšalių apdaru.
9 Tą dieną nubausiu visus,
kurie šoka per slenkstį,*
pripildo savo valdovo namus
smurto ir apgavystės.

10 Ir tą dieną, — tai VIEŠPATIES žodis, —
girdėsis šauksmai nuo Žuvų vartų,*
aimanos iš Antrojo kvartalo,
didelis bildesys nuo kalvų.
11 Aimanuoja Machtešo gyventojai,
nes žuvo visi pirkliai, —
visi, kas sveria sidabrą, sunaikinti.
12 Tą dieną patikrinsiu Jeruzalę su žiburiu
ir nubausiu žmones,
kurie patenkinti ilsisi ant savo nuosėdų,*
manydami savo širdyse:
"VIEŠPATS nedarys gero,
bet nedarys nei pikto".

1,7 "...kruviną auką": nusidėjėlių skerdynes. "...pašventė svečius": Dievas paruošė pakviestuosius dalyvauti kaip kareivius, kad dalintųsi grobį, ar kaip plėšrius žvėris ir paukščius, kad rytų lavonus skerdynių dieną.

1,9 "...šoka per slenkstį": pagonių religinės apeigos.

1,10-11 Žuvų vartai, Antrasis kvartalas, Machtešas — Jeruzalės miesto dalys. (Žr. 2 Kar 22,14.)

1,12 "...patenkinti ilsisi ant savo nuosėdų": vaizdinys iš vyndarių elgesio tingumui bei ištižimui pavaizduoti. Jei fermentacijos metu vynas nėra pajudinamas, jis sutirštėja ir netenka stiprumo. (Žr. Jer 48,11.)

13 Bus išplėšti jų turtai,
sunaikinti jų namai.
Nors jie stato namus,
tačiau juose negyvens;
nors jie veisia vynuogynus,
tačiau jų vyno negers.

14 Arti didžioji VIEŠPATIES diena,
arti ir baisiai skubi.
Klausykis, VIEŠPATIES diena!
"Ji yra karti", —
galiūnas ten klykia!
15 Ta diena bus pykčio diena,
diena sielvarto ir skausmo,
diena pražūties ir siaubo,
diena tamsos ir sutemų,
diena juodų debesų,
16 diena rago garsų ir kovos šauksmų
prie įtvirtintų miestų
ir didingų tvirtovių bokštų.

17 Sukelsiu žmonėms tokį sielvartą,
kad jie vaikščios lyg akli.
Dėl to, kad nusidėjo VIEŠPAČIUI,
bus pilamas jų kraujas kaip dulkės
ir išverčiami jų viduriai kaip mėšlas.
18 VIEŠPATIES pykčio dieną
nepajėgs jų išgelbėti
nei jų auksas, nei jų sidabras.
Jo pavydo ugnyje
bus sunaikinta visa žemė.
Visišką ir baisų galą jis padarys
visiems žemės gyventojams.

B. VIEŠPATIES DIENA IR TAUTŲ TEISMAS

2

1 Susieikite, susirinkite,
begėde tauta,*
2 kol nesate nunešti
kaip pelai pavėjui,
kol dar jums neateina
degantis VIEŠPATIES pyktis,
kol jums neateina
VIEŠPATIES įniršio diena.
3 Ieškokite VIEŠPATIES, visi krašto nuolankieji,
kurie vykdote jo teisingumą;
siekite teisumo, siekite nuolankumo,
kad galėtumėte rasti prieglobstį
VIEŠPATIES įniršio dieną.
4 Juk Gaza* bus apleista,
dykyne taps Aškelonas;*
dienos akimis Ašdodo* gyventojai bus išvaryti,
Ekronas* — išardytas iš pamatų.

5 Vargas jums, pajūrio gyventojai,
jums, keretiečių tauta!*
VIEŠPATIES žodis prieš jus,
Kanaane, filistinų šalie:
naikinsiu tave, liksi be gyventojų.
6 Tu, keretiečių pajūri, tapsi ganyklomis,
lankomis piemenims ir avidėmis kaimenėms.
7 Pajūris priklausys
Judo namų likučiui.
Prie jūros jie ganys,
o vakare Aškelono namuose
guldys savo kaimenes,

2,1 "Begėdė tauta": Judo karalystė.
2,4 "Gaza...Aškelonas...Ašdodas...Ekronas": keturi filistinų lygos miestai. Gatas, penktasis lygos miestas, nėra minimas turbūt dėl to, kad jau buvo anksčiau sunaikintas.
2,5 "Keretiečių tauta": filistinai, atkeliavusieji iš Kretos. (Žr. Įst 2,23.)

nes VIEŠPATS, jų Dievas, juos aplankys
ir sugrąžins iš nelaisvės.

8 Girdėjau Moabo patyčias
ir amoniečių užgaules,
kai jie tyčiojosi iš mano tautos
ir užgauliojo jų kraštą.
9 Todėl, kaip aš gyvas,
— tai Galybių VIEŠPATIES, Izraelio Dievo žodis, —
Moabas bus kaip Sodoma,
o amoniečiai kaip Gomora:
laukas dilgėlėms, įdubos druskai,
amžina dykynė.
Mano tautos likutis juos plėš, —
paveldės juos mano genties išlikusieji.
10 Tai bus už jų išdidumą,
nes jie tyčiojosi ir didžiavosi
prieš Galybių VIEŠPATIES tautą.
11 VIEŠPATS sukels jiems siaubą,
kai padarys bejėgius visus žemės dievus.
Tuomet jį pagarbins,
kiekvienas savo vietoje,
visi tautų pajūriai ir salos.

12 Ir jūs, kušitai,*
būsite mano kalavijo užmušti.

13 Jis pakels savo ranką
link šiaurės
ir sunaikins Asiriją;
jis pavers Ninevę dykyne,
taip išdžiūvusia kaip dykuma.
14 Joje bandos ilsėsis,
visi laukiniai žvėrys;
ant kolonų apsistos kuosos ir pelėdos;
pelėda ūkaus lange,
o varnas {kranksės} ant slenksčio.
{Nes bus nuplėštos kedro lentelės.}

2,12 "Kušitai": egiptiečiai. Tuomet jie buvo valdomi kušitų, arba etiopų, dinastijos.

15 Ar čia tas linksmasis miestas,*
kuris gyveno saugiai ir manė širdyje:
“Aš esu, ir be manęs kito nėra”?
Kokia dykyne jis pavirto,
guoliu laukinių gyvulių!
Kas tik praeina pro jo šalį
švilpia ir pagrūmoja kumsčiu.

C. PRIEKAIŠTAS IR PAŽADAS JERUZALEI

3

1 Vargas, maištaujančiam, užterštajam,
valdingajam miestui!
2 Jis neklausė jokio balso,
nepriėmė jokio pamokymo.
VIEŠPAČIU nepasitikėjo,
prie savo Dievo nesiartino.

3 Pareigūnai jame lyg riaumoją liūtai,
teisėjai yra kaip vakaro vilkai,
kurie nieko nepalieka rytui.
4 Jo pranašai įžūlūs,
klastingi bičiuliai;
jo kunigai suteršia, kas šventa, —
iškraipo įstatymą.
5 Bet VIEŠPATS jame yra teisus,
jis nedaro, kas neteisinga.
Savo teisingumą atskleidžia
kas rytą taip ištikimai,
kaip yra ištikima aušra,
bet nedorėlis nepažįsta gėdos.

6 Sunaikinau tautas, —
jų gynybos bokštai sugriauti.
Kalaviju taip iššlaviau jų gatves,

2,15 “Linksmasis miestas”: Ninevė, Asirijos sostinė.

kad nebėra kam jomis vaikščioti.
Jų miestai sunaikinti, —
be žmonių, be gyventojų.
7 Tariau: "Tikrai tas miestas bijos manęs,
priims pamoką
ir neišleis iš akių nieko,
ką jam padariau".
Tačiau jie su didesniu noru darė tai,
kas teršia visus jų darbus.

8 Todėl laukite manęs,
— tai VIEŠPATIES žodis, —
laukite dienos,
kai pakilsiu kaip kaltintojas.
Juk mano nuosprendis yra surinkti gentis,
sutelkti karalystes
ir išlieti ant jų savo pyktį,
— visą mano įniršio karštį, —
nes mano pavydo ugnyje
bus sudeginta visa žemė.

9 Tuomet pakeisiu ir nuvalysiu lūpas tautų,
kad jos visos galėtų šauktis VIEŠPATIES vardo
ir sutartinai jam tarnauti.
10 Iš anapus Kušo upių
mano garbintojai,
— mano išblaškytieji, —
atneš man atnašas.

11 Tą dieną nebebūsi sugėdinta
dėl visų savo darbų,
kuriais kėlei maištą prieš mane,
nes tuomet pašalinsiu iš tavo tarpo
išdidžiuosius pagyrūnus.
Savęs daugiau nebeaukštinsi
ant mano šventojo kalno.
12 Paliksiu tavyje
nuolankią ir kuklią tautą.
Jie ras prieglaudą VIEŠPATIES varde

13 ir bus Izraelio likutis.
Jie blogai nesielgs
ir melo nenaudos.
Apgaulingam liežuviui
jų burnose vietos nebebus.
Tuomet jie ganysis ir ilsėsis,
nebebus kam jų gąsdinti.

14 Krykštauk iš džiaugsmo, Ziono dukra,
Šauk, Izraeli!
Visa širdimi džiaukis ir džiūgauk,
dukra Jeruzale!
15 VIEŠPATS pašalino tau padarytą nuosprendį,
nušlavė šalin tavo priešus.
Izraelio karalius, VIEŠPATS, yra tavyje;
tau nelaimės bijoti daugiau nereikės.
16 Tą dieną Jeruzalei bus sakoma:
"Nebijok, Zionai, nenuleisk rankų!"
17 VIEŠPATS, tavo Dievas,
pergalę teikiantis galiūnas, yra tavyje:
jis su noru džiaugsis tavimi,
atnaujins tave savo meilėje,
ir džiūgaus dėl tavęs giesme
18 kaip džiūgaujama iškilmių dieną.
Atitolinsiu nuo tavęs nelaimę,
dėl kurios kentėjai pajuoką.
19 Tikėk manim!
Tuo metu padarysiu galą visiems,
kurie tave engė.
Išgelbėsiu raišuosius,
surinksiu paklydusiuosius
ir permainysiu jų gėdą
į gyrių ir garbę visoje žemėje.
20 Tuo metu parvesiu jus namo
ir tuo laiku jus surinksiu.
Padarysiu jus garbingais ir giriamais
visose žemės tautose,
kai sugrąžinsiu jūsų akyse tremtinius, —
kalbėjo VIEŠPATS.

ĮVADAS Į AGĖJO KNYGĄ

Kyras, nugalėjęs Babiloniją — kaldėjus, išleido potvarkį, leidžiantį žydų tremtiniams grįžti į tėvynę Palestiną (538 m. prieš Kristų). Be to, jis skatino žydus atstatyti Šventyklą Jeruzalėje (žr. Ezd 1,1-4). Atrodo, kad atstatymo darbai, vadovaujant Šešbazarui, buvo tuojau pat pradėti. Tačiau po keliolikos metų Šventyklos statyba buvo kone sustojusi. 520 m. prieš Kristų, sėkmingų pastangų dėka, vėl imtasi statyti, ir naujoji Šventykla buvo baigta statyti 515 m.

Pranašas Agėjas, padedamas pranašo Zacharijo, buvo asmuo, kuris išjudino potremtinę žydų bendriją atstatyti Šventyklą. Dievo žodis jam atėjo antraisiais Persijos karaliaus Darijaus valdymo metais (520 m. prieš Kristų). Iš tremties grįžusieji žydai buvo nepalankių ir pavydžių kaimynų varginami savo tėvų žemėje. Samariečiai apskundė žydus Persijos karaliaus dvare dėl Šventyklos atstatymo. Darijus, tapęs karaliumi, davė leidimą tęsti statybą. Šiuo kritišku momentu pradėjo reikštis Agėjas, šaukdamas išvargintus tautiečius užbaigti Šventyklos atstatymą.

Pranašas Agėjas skatino Judėjos valdytoją Zerubabelį bei vyriausiąjį kunigą Jehošuą, žydų bendrijos vadus, vadovauti Šventyklos atstatymui ir ragino kunigus apvalyti kulto apeigas. Abu siekiai buvo praktiškos priemonės suvienyti suardytą žydų bendrijos religinį gyvenimą. Pranašas Agėjas tai laikė pasiruošimu būsimam mesijiniam amžiui. Pasak jo, Šventyklos atstatymą ir žmonių religinio gyvenimo atgaivinimą lydės nuostabioji era, apie kurią buvo kalbėję ankstyvieji pranašai. Dievas laimins šią bendriją sėkme ir gerove, sunaikins pagonis ir pasodins Zerubabelį į Dovydo sostą.

Pranašo Agėjo vardas, hebraiškai "Haggai", reiškia "Iškilmė". Atrodo, kad jis gimė kokios nors iškilmės dieną. Apie jo gyvenimą nėra daug žinių. Paprastai, kalbant apie jį, priimta jį vadinti "Pranašu" (žr. Ag 1,1; Ezd 5,1; 6,14). Be abejo, jis buvo svarbus žydų bendruomenės Babilonijos tremtyje ir grįžus į Judėją.

Agėjo knygos metmenys:

A. Skatinimas atstatyti Šventyklą 1,1-15
B. Paguodos ir vilties žodžiai 2,1-23

AGĖJAS

A. SKATINIMAS ATSTATYTI ŠVENTYKLĄ

1

1 Antrais karaliaus Darijaus metais, šeštą mėnesį, pirmą mė-
nesio dieną,* VIEŠPATIES žodis atėjo per pranašą Hagėją Judo
valdytojui Šealtielio sūnui Zerubabeliui ir vyriausiajam kunigui Je-
hozadako sūnui Jehošuai: 2 "Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
'Šie žmonės sako, kad dar neatėjo metas atstatyti VIEŠPATIES
šventyklą'" 3{Tuomet VIEŠPATIES žodis atėjo per pranašą Ha-
gają:} 4 "Argi metas jums patiems gyventi savo pagražinimais ap-
kaltuose namuose, kai šis Namas tebeguli griuvėsiuose?"*

5 Dabar taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Atkreipkite dėmesį kaip jums ėjosi!
6 Jūs daug sėjote, bet mažai išvalėte;
valgote, bet jums niekad negana;
geriate, bet jums niekad neužtenka;
apsirengiate, bet nė vienam nėra šilta;
ir kas šį tą užsidirba,
užsidirba dėti į kiaurą maišą".
7 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Pagalvokite kaip jums einasi?

1,1 "Antrais metais...šeštą mėnesį": rugpjūtis/rugsėjis 520 m. prieš Kristų.
1,4 Liūdnas kontrastas tarp turtuolių namų ir Viešpaties Šventyklos.

[8] Kopkite į kalvas, pargabenkite rąstų
ir atstatykite Namą.
Tuomet žvelgsiu į jį su malonumu
ir būsiu pašlovintas, — kalbėjo VIEŠPATS.
[9] Jūs daug tikėjotės,
bet gavote tik mažai,
ir ką namo pargabenote,
vėjais paleidau.
Kodėl gi? — tai VIEŠPATIES žodis.
Gi todėl, kad mano Namas
guli griuvėsiuose,
kai jūs visi skubinatės
kiekvienas prie savo namų.
[10] Todėl dangūs virš jūsų nedavė rasos
ir žemė nedavė savo derliaus.
[11] Pašaukiau sausrą žemei ir kalvoms,
javams, jaunam vynui ir šviežiam aliejui,
— viskam, ką dirva augina, —
žmonėms ir gyvuliams
ir visam jų triūso vaisiui'".

[12] Šealtielio sūnus Zerubabelis ir vyriausias kunigas Jehoza-
dako sūnus Jehošua, drauge su visu tautos likučiu,* paklausė
VIEŠPATIES, savo Dievo, balso ir pranašo Hagajo žodžių, nes
VIEŠPATS, jų Dievas, buvo jį siuntęs; žmonės buvo apimti VIEŠ-
PATIES baimės. [13] Tuomet VIEŠPATIES pasiuntinys Hagajas,
vykdydamas VIEŠPATIES pasiuntinybę, tarė žmonėms: "Aš esu
su jumis, — tai VIEŠPATIES žodis".
[14] VIEŠPATS paskatino Judo valdytojo Šealtielio sūnaus Ze-
rubabelio dvasią, vyriausiojo kunigo Jehozadako sūnaus Jehošuos
dvasią ir viso tautos likučio dvasią. Jie atėjo ir ėmėsi darbo prie
VIEŠPATIES, savo Dievo, Namo [15] dvidešimt ketvirtą šeštojo mė-
nesio dieną.

1,12 "Tautos likutis": taip yra vadinami iš Babilonijos sugrįžusieji tremtiniai Agėjo ir Zecharijo knygose.

B. PAGUODOS IR VILTIES ŽODŽIAI

2

Antraisiais karaliaus Darijaus metais, 1 septintą mėnesį, dvi-
dešimt pirmą mėnesio dieną, atėjo VIEŠPATIES žodis per pranašą
Hagają: 2 "Nūn kreipkis į Judo valdytoją Šealtielio sūnų Zeruba-
belį, vyriausiąjį kunigą Jehozadako sūnų Jehošuą bei į tautos likutį
ir sakyk:

3 'Kas jūsų tarpe dar yra gyvas,
kuris matė šį Namą pradinėje šlovėje?
Kaip jums dabar jis atrodo?
Argi nėra jis it niekas jūsų akyse?
4 Tačiau dabar drąsos, Zarubabeli,
— tai VIEŠPATIES žodis;
drąsos, vyriausiasis kunige,
Jehozadako sūnau Jehošua;
drąsos jums, visi krašto žmonės,
— tai VIEŠPATIES žodis.
Imkitės darbo! Juk aš esu su jumis,
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis!
5 Tai jums aš pažadėjau,
kai išėjote iš Egipto.
Mano dvasia tebėra jūsų tarpe, — nebijokite!'"

6* Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Dar valandėlė laiko,
ir aš sudrebinsiu dangus ir žemę,
jūrą ir sausumą.
7 Visas tautas taip sudrebinsiu,
kad visų tautų lobiai į čia suplauks,
pripildysiu šį Namą šlovės,
— sakė Galybių VIEŠPATS

2,6-9 Potremtinėje žydų bendrijoje, pranašo Ezekielio pranašavimų įtakoje, Šventykla tapo vyraujanti mesijinė tema. Didesnė bus būsima šio Namo — Šventyklos šlovė už buvusiąją, nes į ją įeis Kristus — Mesijas.

8 Mano yra sidabras
ir mano yra auksas,
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis.
9 Šio naujo Namo šlovė bus didesnė negu senoji,
— sakė Galybių VIEŠPATS, —
šioje vietoje duosiu taiką,
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis".

10 Antrais Darijaus metais, dvidešimt ketvirtą devinto mėne-
sio dieną, atėjo VIEŠPATIES žodis pranašui Hagajui: "Taip kal-
bėjo Galybių VIEŠPATS: 'Paprašyk kunigų nuosprendžio šiame
reikale. 12* Jei kas nešasi pašventintą mėsą savo drabužio skverne
ir paliečia tuo skvernu duoną, ar viralą, ar vyną, ar aliejų, — bet
kokį valgį, — ar jis bus pašventintas?" "Ne", — atsakė kunigai.
13 Hagajas vėl klausė: "Jei kas nors, būdamas nešvarus lavono pa-
lietimu, paliestų bet ką iš šių valgių, ar jis taptų nešvarus?"
"Taip, jis tampa nešvarus", — atsakė kunigai.
14 Tuomet Hagajas tęsė:
"Lygiai tokia yra ši tauta*
ir ši gentis mano akivaizdoje,
— tai VIEŠPATIES žodis;
toks yra kiekvienas jų rankų darbas;
netgi tai, ką jie ten aukoja yra nešvaru.

15* Bet dabar, atkreipkite dėmesį, kas dėsis nuo šios dienos ir
ateityje. Kol nebuvo dėtas akmuo ant akmens VIEŠPATIES šven-
tykloje, 16 kaip jums ėjosi? Kai nueidavo kas prie dvidešimties
saikų javų krūvos, ten jų būdavo tik dešimt; kai nueidavo kas
prie vyno statinės pasisemti penkiadešimties saikų, jų būdavo tik
dvidešimt.

2,12-13 Pagal žydų apeigų sampratą, apeiginis nešvarumas buvo labiau limpantis negu šventumas. Kadangi žmogus yra apeiginio nešvarumo būklėje, nešvarios tampa jo atnašos (žr. Sk 19,22).

2,14 "...ši tauta...ši gentis": atrodo, kad čia pasmerkiama samariečių tauta, priešinusis potremtinei žydų bendrijai (žr. Esd 4,1-5; Neh 4,7-8).

2,15-19 Šis pranašavimas glaudžiai rišasi su pirmuoju Agėjo knygos skyriumi ir turėtų būti skaitomas jo pabaigoje.

17 Plakiau jus, — visus jūsų rankų darbus, — sausra, kūlėmis
ir kruša, tačiau jūs prie manęs negrįžote, — tai VIEŠPATIES žo-
dis. 18 Atkreipkite dėmesį, kas darysis nuo šiandien, nuo devinto
mėnesio dvidešimt ketvirtos dienos.* Nuo tos dienos, kai buvo
padėti VIEŠPATIES šventyklos pamatai, pastebėkite: 19 Ar vis
dar trūks grūdų sėklai svirne? Ar vynuogė, figmedis, granatmedis
ir alyvmedis vis dar neneš vaisių? Nuo šiandien jus laiminsiu!"
20 Antrukart atėjo VIEŠPATIES žodis Hagajui dvidešimt ket-
virtą mėnesio* dieną: 21 "Kalbėk Judo valdytojui Zerubabeliui,
sakyk: 'Sudrebinsiu dangus ir žemę, 22 nugriausiu karalysčių sos-
tus, sunaikinsiu tautų karalysčių galybę. Išvartysiu karo vežimus
drauge su jų įgulomis; žirgai klups ir jų raiteliai žudys vienas kitą
kalaviju. 23* Tą dieną, — tai Galybių VIEŠPATIES žodis, —
paimsiu tave, Zerubabeli, mano tarne Šealtielio sūnau, — tai
VIEŠPATIES žodis, — ir padarysiu iš tavęs sau antspaudo žiedą,
nes tave išrinkau, — tai Galybių VIEŠPATIES žodis' ".

2,18 "Devintas mėnuo": klaidingai perimtas iš Ag 2,10 teksto. Šiame tekste kalbama apie šešto mėnesio dvidešimt ketvirtą dieną, kai buvo pradėtas Viešpaties šventyklos atstatymas.

2,20 "Mėnuo": turbūt šeštasis mėnuo kaip ir Ag 1,15 bei 2,18. Žr. Ag 2,18 paaiškinimą.

2,23 Šis pažadas Zerubabeliui pakeičia jo seneliui skirtą bausmę (žr. Jer 22,24) ir duoda mesijinei vilčiai ateitį (žr. Zech 6,11-12).

ZACHARIJO KNYGA

Zacharijas, kalbėjęs Dievo vardu nuo 520 iki 518 metų, buvo Agėjo bendralaikis (žr. Ezd 5,1; 6,14). Kaip ir Agėjas, jis sielojosi dėl Šventyklos atstatymo, rūpinosi potremtinės bendrijos dorumu ir skelbė mesijinio amžiaus atėjimą. Panašiai kaip Agėjas, Zacharijas žodžiais iš Dievo yra grandis tarp ankstyvesnių pranašų, ypač Ezekielio, ir brandžios apokalipsės — Danielio knygos. Bet Zacharijas skiriasi nuo savo bendralaikio Agėjo žodžių iš Dievo forma ir perdavimu, naudodamas regėjimus bei pokalbius su Dievu, regėtoją ir aiškinantį angelą. Taigi Zacharijas liudija stiprų poslinkį žydų apokaliptiniame mintijime ir vaizdiniuose.

Pirmieji aštuoni Zacharijo knygos skyriai apima paties pranašo žodžius iš Dievo, o paskutinieji šeši — vadinami Antruoju, arba Deutero, Zachariju — priklauso vienam ar keliems nežinomiems pranašams. Čia kalbama apie graikų laikotarpį (žr. Zach 9,13). Vietoje Jehošuos ir Zerubabelio, bevardžiai ganytojai vadovauja bendrijai. Vietoje taikos ir Šventyklos atstatymo, laukiama visuotinio karo ir Jeruzalės apgulimo. Stilius, žodynas ir teologinės temos skiriasi nuo pirmosios knygos dalies. Nors jie ir apima ankstesnius žodžius iš Dievo, bet jie buvo užrašyti IV-III a. prieš Kristų. Kadangi eschatologinės ir mesijinės temos, randamos pirmuosiuose skyriuose, šiuose skyriuose yra brandesnės, nuoseklu daryti išvadą, kad tai padarė Zacharijo dvasiniai mokiniai. Mesijinio Taikos Kunigaikščio ir Gerojo Ganytojo, kenčiančio už kaimenę, įvaizdžiai yra naudojami Naujajame Testamente Jėzaus Kristaus asmeniui ir veiklai aprašyti.

Apie patį pranašą mažai težinome. Jo vardas Zecharjah reiškia “Jahvė atsiminė” (žr. Zach 1,1).

Zacharijo knygos metmenys:

A.	Įspėjimo ir vilties žodžiai	1,1-8,23
B.	Teismas kaimyninėms tautoms	9,1-8
C.	Mesijas — Dievo tautos Valdovas	9,9-14,21

ZACHARIJO KNYGA

A. ĮSPĖJIMO IR VILTIES ŽODŽIAI

1

Raginimas grįžti pas Dievą

1 Antrais karaliaus Darijaus metais, aštuntą mėnesį,* Dievo
žodis atėjo Berechijo sūnaus Ido sūnui pranašui Zecharjui:
2 "VIEŠPATS buvo labai supykęs ant jūsų protėvių. 3 Sakyk
jiems: Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
Grįžkite jūs pas mane,
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis, —
sugrįšiu aš pas jus,
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS.
4 Nebūkite kaip jūsų protėviai, kuriems ankstyvesnieji
pranašai skelbė: 'Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS: Gręžkitės nuo
savo nedorų kelių ir nedorų darbų'. Bet jie manęs nei klausė, nei
manęs paisė, — tai VIEŠPATIES žodis.
5 Kur yra jūsų protėviai?
O pranašai argi gyvena amžinai?
6 Betgi mano žodžiai ir įstatai,
paskelbti per mano tarnus pranašus,
argi nepasivijo jūsų protėvių?
Jie gailėjosi ir sakė: 'Galybių VIEŠPATS pasielgė su mumis,
žiūrėdamas mūsų kelių ir darbų, lygiai kaip buvo nusprendęs pa-
daryti'".

1,1 "Antrais metais...aštuntą mėnesį": 520 m. prieš Kristų spalis/lapkritis.

Keturi raiteliai

[7] Antrais karaliaus Darijaus metais, vienuolikto* — Šebato
mėnesio dvidešimt ketvirtą dieną, VIEŠPATIES žodis atėjo Be-
rechijo sūnaus Ido sūnui pranašui Zecharjui. Zecharjas tarė:
[8]* "Nakčia regėjau raitelį ant sarto žirgo! Jis stovėjo lomoje tarp
mirtų medžių, o už jo žirgai — sartas, bėras ir baltas. [9] Paklausiau:
"Mano viešpatie, kas jie?" Angelas, kalbantis su manimi, man tarė:
"Aš tau parodysiu, kas jie yra". [10] Tuomet vyras, stovėjęs tarp mir-
tų medžių, atsakė: "Tai tie, kuriuos VIEŠPATS pasiuntė eiti sar-
gybą žemėje". [11] Po to jie tarė VIEŠPATIES angelui, stovinčiam
tarp mirtų medžių: "Ėjome sargybą žemėje, ir štai visa žemė tai-
kiai gyvena". [12] Tuomet VIEŠPATIES angelas ištarė: "O Galybių
VIEŠPATIE, kaip ilgai dar nepasigailėsi Jeruzalės ir Judo miestų,
ant kurių pykai per šiuos septyniasdešimt metų?"* [13] Angelui, kal-
bėjusiam su manimi, VIEŠPATS atsakė maloniais ir paguodos
pilnais žodžiais. [14] Tuomet su manimi kalbėjusis angelas man
tarė: "Paskelbk šią žinią: 'Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:

Esu pavydus didžiu pavydu
dėl Jeruzalės–Ziono.
[15] Pykstu didžiu pykčiu
ant savimi patenkintų tautų;*
kai aš buvau tik truputį įpykęs,
jos padidino nelaimę.
[16] Todėl taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
Grįžtu į Jeruzalę su pasigailėjimu,
bus atstatyti joje mano Namai,
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis, —
virš Jeruzalės bus ištiesta matavimo virvė.*

1,7 "Antrais metais...vienuolikto mėnesio": 520 m. prieš Kristų sausis/vasaris.

1,8-11 "...raitelis ant sarto žirgo": skirtingas nuo vyro ir Viešpaties angelo, stovinčio tarp mirtų medžių, kuris kalbėjo su pranašu. Keturi raiteliai yra Dievo siunčiami į keturias pasaulio šalis (žr. Zach 2,10) pažiūrėti ar visa žemė yra taikoje.

1,12 "...šiuos septyniadešimt metų": užuomina apie tremtį Babilonijoje. Žr. Jer 25,1-14.

1,15 "Savimi patenkintos tautos": Judo karalystės kaimynai, ypač Edomas, klestėjo ir jautėsi saugios Judo karalystės sąskaita.

1,16 "Matavimo virvė": Dievas matuoja Jeruzalę ne sunaikinimui (žr. Iz 34,11), bet atstatymui.

17 Dar paskelbk:
Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
Mano miestai dar bus pertekę gerove,
VIEŠPATS dar paguos Zioną,
išsirinks vėl VIEŠPATS Jeruzalę'".

2

Keturi ragai ir keturi kalviai

1* Pakėliau akis ir regėjau keturis ragus. 2 Paklausiau kalbėjusį
su manimi angelą: "Kas jie yra?" Angelas man atsakė: "Tai ragai,
kurie vėtė Judą, Izraelį ir Jeruzalę". 3 Po to VIEŠPATS man pa-
rodė keturis kalvius. 4 Aš paklausiau: "Ką jie darys atėję?" Jis at-
sakė: "Čia yra ragai, kurie taip vėtė Judą, kad niekas negalėjo
galvos pakelti. Bet šie atėjo, kad siaubą jiems įvarytų ir nukirstų
ragus tautų, pakėlusių ragus prieš Judo kraštą jį išvėtyti".

Naujoji Jeruzalė

5 Vėl pakėliau akis ir regėjau vyrą su matavimo virve ranko-
je. 6 Paklausiau: "Kur tu eini?" Jis man atsakė: "Jeruzalės matuoti
ir pažiūrėti, koks yra jos plotis ir koks yra jos ilgis". 7 Žiūriu, su
manimi kalbėjęs angelas paėjo į priekį, o kitas angelas išėjo jo
pasitikti 8 ir jam tarė: "Bėk, pasakyk tam jaunam vyrui:* 'Jeruza-
lėje bus gyvenama tarsi kaimuose be sienų, nes joje bus daug
žmonių ir gyvulių. 9 Juk aš būsiu ją supanti ugnies siena, — tai
VIEŠPATIES žodis, — aš būsiu šlovė jos viduje' ".

Tremtiniai šaukiami grįžti

10 Oi, oi! Bėkite iš šiaurės krašto,*
— tai VIEŠPATIES žodis, —

2,1-4 "Keturi ragai": simbolis priešiškų jėgų, užpuolusių iš keturių žemės šalių Judo karalystę ir ją nuniokojusių. "Keturi kalviai": Dievo panaudotos jėgos šiems savo tautos priešams sunaikinti.

2,8 "Jaunas vyras": angelas ar vyras su matavimo virve (žr. 5-ąją eilutę).

2,10 "Šiaurės kraštas": Babilonija (žr. 11-ąją eilutę).

nors aš išsklaidžiau jus
tarsi keturis padangių vėjus,
— tai VIEŠPATIES žodis.
11 Oi! Bėkite į Ziona jūs,
gyvenantys Babilone!
12 Juk taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS,
— po to, kai jo šlovė pasiuntė mane, —
apie jus apiplėšusias tautas:
"Kas tik užgauna jus,
užgauna mano akies lėlytę.
13 Nūn, tikėk manim, keliu prieš juos ranką,
ir jie bus savo vergų grobis.
Tuomet žinosite,
kad Galybių VIEŠPATS siuntė mane.
14 Krykštauk ir džiaukis, Ziono dukra!
Juk štai ateinu gyventi tavo tarpe,
— tai VIEŠPATIES žodis.
15 Tą dieną daug genčių prisijungs prie VIEŠPATIES,
ir jos bus mano tauta, —
aš gyvensiu jų tarpe.
Tuomet tu žinosi,
kad Galybių VIEŠPATS siuntė mane pas tave.
16 VIEŠPATS paveldės Judą
kaip savo dalį šventajame krašte
ir Jeruzalę vėl išsirinks.
17 Tenutyla visa žmonija prieš VIEŠPATĮ,
nes jis pakilo iš savo šventosios buveinės.

3

Vyriausiasis kunigas Jehošua

1 Tuomet jis man parodė vyriausiąjį kunigą Jehošuą, stovintį
priešais VIEŠPATIES angelą, ir Šėtoną, stovintį jo dešinėje jį ap-
kaltinti. 2 VIEŠPATIES angelas tarė Šėtonui: "Tesudraudžia tave
VIEŠPATS, Šėtone! VIEŠPATS, kuris išsirinko Jeruzalę, tesu-
draudžia tave! Argi šis žmogus nėra nuodėgulis, išplėštas iš ug-

nies?" 3 Mat Jehošua, kai stovėjo priešais angelą, vilkėjo pur-
vinais drabužiais.* 4 Pastarasis paliepė savo tarnams: "Nuvilkite
jo purvinus drabužius". O jam tarė: "Žiūrėk, nuėmiau tavo kaltę
nuo tavęs ir apvilksiu tave iškilmių rūbais". 5 Ir dar paliepė:
"Uždėkite jam ant galvos švarų gaubtuvą". Jie uždėjo jam ant
galvos švarų gaubtuvą ir apvilko jį drabužiais, VIEŠPATIES an-
gelui stovint šalia.

6 Tuomet VIEŠPATIES angelas užtikrino Jehošuą, sakyda-
mas: 7 "Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:

Jei eisi mano keliais
ir laikysies mano reikalavimų,
valdysi mano Namus,
saugosi mano kiemus
ir turėsi teisę būti tarp čia tarnaujančiųjų.
8 Taigi klausykis, vyriausiasis kunige Jehošua!
Tu ir tavo bendrai, sėdintys priešais tave,
esate būsimų dalykų ženklas.*
Taip, aš atsiųsiu savo tarną Atžalą.
9 Ant šio akmens, kurį padėjau priešais Jehošuą —
ant akmens su septyniomis akimis* —
aš pats įrėšiu jame įrašą,
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis, —
ir viena diena šio krašto kaltę pašalinsiu.
10 Tą dieną, — tai Galybių VIEŠPATIES žodis, —
kviesite vienas kitą ateiti
po savo vynmedžio ir figmedžio pavėsiu".

3,3 "Purvinais drabužiais": mirusiųjų gedulo ar tautinės katastrofos ženklas ir kaltės išpažinimas (žr. 5-ąją eilutę).

3,8 "...esate būsimų dalykų ženklas": kunigystės atstatymas yra mesijinio amžiaus atėjimo ženklas. "Savo tarną Atžalą": Atžala yra Zerubabelis, tiesioginis karaliaus Dovydo palikuonis ir Šventyklos atstatytojas ir kaip toks ženklinantis Mesiją. Žr. Zach 6,11-12; Jer 23,5.

3,9 "Akmuo su septyniomis akimis": turbūt tas pats, kaip ir rinktinis akmuo Zach 4,10 tekste, kuris, atrodo, yra brangakmenis. Septynios akys įvaizdina apvaizdų Viešpaties budrumą pasaulyje (žr. Zach 4,10). "...įrėšiu jame įrašą": tas pats hebraiškas "įrėšiu" žodis yra naudojamas Iš 28,9.11 tekste, ryšium su įrašais dvylikoje brangakmenių ant kunigo apdaro.

4

Žvakidės regėjimas

1* Su manimi kalbėjusis angelas sugrįžo ir pažadino mane,
kaip žmogus pažadinamas iš miego. 2 “Ką tu matai”, — mane pa-
klausė. Aš atsakiau: “Matau žvakidę, visą iš aukso, su dubeniu
{aliejui} viršuje. Lempų ant jos yra septynios. Lempos yra virš jos
ir turi septynis vamzdelius. 3 Greta jos yra du alyvmedžiai: vie-
nas dubens dešinėje, o kitas jo kairėje”. 4 Aš paklausiau, savo ke-
liu, su manimi kalbėjusį angelą: “Kas jie yra, mano viešpatie?”
5 Kalbėjusis su manimi angelas man atsakė: “Argi tu nežinai, kas
jie yra?” Atsakiau: “Ne, mano viešpatie”.

Dievo pažadas Zerubabeliui

6 Jis man tarė:
“Šis yra VIEŠPATIES žodis Zerubabeliui:
Ne galybe, ne jėga,
bet mano dvasia,
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS.
7 Kas tu esi, didysis kalne?*
Pavirsi lyguma prieš Zerubabelį!
Jis padės rinktinį akmenį į jo vietą,
lydimas šauksmų: ‘Malonė! Malonė jam!’”

8 Be to, man atėjo šis VIEŠPATIES žodis:
9 “Zerubabelio rankos padėjo šiems Namams pamatus,
jo rankos juos ir užbaigs.
Tuomet žinosite,
kad Galybių VIEŠPATS atsiuntė mane pas jus.

4,1-5.11-14 “Du pateptieji”: pažodžiui “du aliejaus sūnūs” — vyriausiasis kunigas Jehošua ir pateptasis princas Zerubabelis. Lygiai kaip anie du alyvmedžiai regėjime tarnauja, aprūpindami septynšakę žvakidę aliejumi (žr. Iš 25,31-40), taip šie du asmenys, rūpindamiesi bendrija, tarnauja Viešpačiui.

4,7 “Didysis kalnas”: įvaizdis kliūčių, kurias turėjo Zerubabelis nugalėti, atstatant Šventyklą. “Lyguma”: įvaizdis sėkmės, kuri lydės Zerubabelį, atstatant Šventyklą.

10 Juk visi, niekinę menkos pradžios dieną,
nūn džiaugsis ir regės
rinktinį akmenį Zerubabelio rankoje".

Angelas paaiškina žvakidės regėjimą

{Po to jis man atsakė} "Tai septynios VIEŠPATIES akys,
užmatančios visą žemę". 11* "O kas yra anie du alyvmedžiai,
vienas žvakidės dešinėje, o kitas jos kairėje?" jį paklausiau. 12 Ir
dar pridėjau: "Kas yra tos dvi alyvmedžių šakos, pilančios aliejų
per anuos auksinius vamzdelius?" 13 Jis man tarė: "Argi nežinai,
kas tai yra?" "Ne, mano viešpatie", — aš atsakiau. 14 Tuomet jis
man paaiškino: "Tai yra du pateptieji, kurie tarnauja visos žemės
Viešpačiui".

5

Skraidančio ritinio regėjimas

1* Vėl pakėliau akis ir regėjau skraidantį ritinį. 2 "Ką matai?"
— jis paklausė mane. Atsakiau: "Matau skraidantį ritinį! Jo ilgis
yra dvidešimt uolekčių ir plotis dešimt uolekčių". 3 Tuomet jis man
paaiškino: "Tai prakeikimas, kuris tįsta ant viso krašto veido. Pagal įrašą vienoje jo pusėje, kas tik vagia bus atskirtas ir, pagal
įrašą kitoje jo pusėje, kas melagingai prisiekia bus atskirtas.
4 Aš jį pasiunčiau,
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis.
Jis įeis į namus vagies
ir į namus kiekvieno,
melagingai prisiekiančio mano vardu.
Jis apsistos tuose namuose
ir sunaikins jų sienojus ir akmenis".

5,1-4 Ant milžiniško ritinio buvo sąrašas prakeikimų nusidėjėliams, panašus į sąrašą Pakartoto Įstatymo knygoje (žr. Įst 27,15-26). Vagis ir melagingai prisiekiantis žmogus vaizduoja visus nusidėjėlius, išvarytus iš šventosios bendrijos.

Pranašas regi moterį krepšyje

5* Tuomet su manimi kalbėjusis angelas priėjo ir man tarė:
"Pakelk akis ir pažiūrėk į tai, kas išeina". 6 "Kas gi tai yra?" —
paklausiau. Jis tarė: "Tai krepšys, kuris išeina". Ir jis paaiškino:
"Tai jų kaltė visame krašte". 7 Tuomet buvo nukeltas švininis
dangtis ir štai krepšio viduje sėdėjo moteris! Jis tarė: "Tai yra
Nedorybė". Jis įstūmė ją atgal į krepšio vidų ir užvožė krepšio
angą švino svarsčiu. 9 Pakėliau akis ir regėjau dvi besiartinančias
moteris. Vėjas buvo jų sparnuose, — jų sparnai tarsi gandro spar-
nai, — ir jos pakėlė krepšį tarp dangaus ir žemės. 10 Tuomet pa-
klausiau su manimi kalbėjusį angelą: "Kurgi jos neša tą krepšį?"
11 Jis man atsakė: "Pastatyti jam buveinę Šinaro krašte. Kai ji bus
pastatyta, jos ten padės krepšį ant stovo".

6

Pranašas regi keturis vežimus

1* Vėl pakėliau akis ir regėjau keturis vežimus, išvažiuojan-
čius iš tarp dviejų kalnų. Tie kalnai gi buvo žalvario kalnai. 2 Pir-
mojo vežimo žirgai buvo sarti, antrojo vežimo žirgai juodi, 3 tre-
čiojo vežimo žirgai balti, o ketvirtojo palši obuolmušiai — eiklūs
ristūnai. 4 Aš paklausiau su manimi kalbėjusį angelą: "Kas yra jie,
mano viešpatie?" 5 Angelas man atsakė: "Tai keturi padangių vė-
jai, — jie išeina, nusilenkę visos žemės VIEŠPAČIUI. 6 Sartieji
žirgai eina į rytų šalį, vežimas su juodais žirgais eina į šiaurės šalį,
baltieji eina į vakarų šalį ir palšieji obuolmušiai eina į pietų šalį".
7 Išėję ristūnai nekantravo pradėti eiti sargybą žemėje. Jis tarė:
"Pradėkite! Eikite sargybą žemėje!" Ir jie ėjo sargybą žemėje.
8 Jis pašaukė mane, tardamas: "Žiūrėk, einantieji į šiaurės šalį pa-
dėjo mano dvasią šiaurės krašte".

5,5-11 Moteris, uždaryta krepšyje, įvaizdina bendrą Judo žmonių dorovinį nuosmukį. Ji pašalinama iš Šv. Žemės ir perkeliama į Šinaro kraštą — Babiloniją, kur jai yra ruošiama buveinė. Babilonija yra Nedorybės viešpatavimo simbolis pagonių šalyse, o Zionas yra jos priešprieša — Viešpaties švento viešpatavimo buveinė.

6,1-8 Keturi vežimai vaizduoja angeliškas galybes, Viešpaties siunčiamas į visas keturias pasaulio šalis. Vežimas su juodaisiais žirgais nuneša į šiaurės kraštą, Babiloniją, Dievo dvasią — užmojį.

Viešpaties pažadas ateičiai

9 Man atėjo VIEŠPATIES žodis: [10] "Paimk sidabro ir aukso
iš tremtinių — Heldajo, Tobijo ir Jedajo, atvykusių iš Babilono ir
nueik tą pačią dieną į Zefanjo sūnaus Jošijo namus. [11]* Paimk
sidabro ir aukso, padaryk karūną ir uždėk ją vyriausiajam kunigui
Jehozadako sūnui Jehošuai ant galvos. [12] Sakyk jam:
'Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
Štai vyras, kurio vardas Atžala,*
nes jis turės atžalą savo vietoje
ir pastatys VIEŠPATIES šventyklą.
13 Jis yra tas, kuris pastatys VIEŠPATIES šventyklą,
turės karališką didybę,
sėdės ir valdys savo soste.
Bus ir kunigas, sėdintis savo soste, —
tarp jų bus taikus sutarimas'".

14 Pati karūna pasiliks VIEŠPATIES šventykloje kaip Helda-
jo, Tobijo, Jedajo ir Zefanjo sūnaus Jošijo atminimas. [15]* Toli toli
esantieji ateis ir padės statyti VIEŠPATIES šventyklą. Tuomet jūs
žinosite, kad Galybių VIEŠPATS atsiuntė mane pas jus. Tai įvyks,
jei jūs uoliai klausysite VIEŠPATIES balso.

6,11 "Padaryk karūną...uždėk ją...": pagal turimą hebraiškąjį tekstą, vyriausiasis kunigas Jehošua turi būti vainikuojamas. Tačiau, kadangi karūna yra karališkas ženklas, pradinis tekstas turbūt turėjo Zerubabelio vardą. Zach 3,8 Jehošua yra skirtingas asmuo nuo Zerubabelio.

6,12 "Atžala": mesijinis titulas.

6,15 Mesijinis amžius pradės naują išganymo istorijos laikotarpį: tremtiniai sugrįš iš nelaisvės, pagonys atsivers, Šventykla bus atstatyta (žr. Zach 8,20-23; Ab 19-21; Mich 2,12; 4,1-5.6-8; Sof 3,9-10.20; Mal 1,11).

7

Viešpats pasmerkia nenuoširdų pasninką

1* Ketvirtais karaliaus Darijaus metais VIEŠPATIES žodis
atėjo Zecharjui devinto mėnesio — Kislevo ketvirtą dieną. 2 Mat
Betelio žmonės buvo pasiuntę Sar-Ezerą ir Regem-Melechą,
drauge su įgaliotiniais, prašyti VIEŠPATIES malonės 3 ir paklausti
Galybių VIEŠPATIES namų kunigus ir pranašus: "Ar ir toliau
man verkti ir pasninkauti, kaip dariau nuo tiek metų?" 4 Tuomet
man atėjo Galybių VIEŠPATIES žodis: 5 "Sakyk visiems krašto
žmonėms ir kunigams:

'Kai pasninkavote ir raudojote penktą mėnesį,*
ir septintą mėnesį,*
per šiuos septyniadešimt metų,
argi jūs iš tikro dėl manęs pasninkavote?
6 Juk kai jūs valgote ir geriate,
argi jūs nevalgote ir negeriate
tik dėl savęs pačių?'"

7 Argi tai ne tie patys žodžiai, kuriuos VIEŠPATS skelbė per
ankstyvuosius pranašus, kai Jeruzalė ir aplinkiniai miestai buvo pil-
ni žmonių ir klestėjo, kai Negebas ir Šefela buvo pilni gyventojų?
8 VIEŠPATIES žodis atėjo Zecharjui: 9 "Taip kalbėjo Galybių
VIEŠPATS:*

'Teiskite teisingai,
būkite maloningi ir gailestingi vieni kitiems.
10 Neskriauskite našlės ir našlaičio,
ateivio ir vargšo.
Nespęskite savo širdyje pinklių
vieni kitiems'".

7,1 "Ketvirtais Darijaus metais...devinto mėnesio — Kislevo ketvirtą dieną": 518 m. prieš Kristų lapkritis.

7,5 Jeruzalės šventykla buvo sunaikinta penktą mėnesį ir Nebukadnezaro paskirtas Judo valdytojas buvo žydų sukilėlių nužudytas septintą mėnesį (žr. 2 Kar 25,8-9.25).

7,9-10 Pranašų dorovinio mokymo esmė (žr. Iz 1,16-17; 55,6-9; 58,6-12; Jer 7,5-7; Am 5,14-15.21-24; Mich 6,8).

11 Bet jie atsisakė klausyti, atkakliai atsuko nugarą, ir nenorė-
dami girdėti, užsikimšo ausis. 12 Savo širdis taip užkietino, kaip
kietas deimantas, kad negirdėtų mokymo ir žodžių, kuriuos Galy-
bių VIEŠPATS buvo savo dvasia siuntęs per ankstyvuosius
pranašus. Todėl ir atėjo tas aitrus pyktis iš Galybių VIEŠPATIES.
13 Kaip jie atsisakė klausyti, kai aš šaukiau, lygiai taip aš atsisakiau
juos išklausyti, kai jie manęs šaukėsi, — taip kalbėjo Galybių
VIEŠPATS. 14 Išblaškiau juos audra anose tautose, kurių jie ne-
buvo pažinę. Kraštas gi, kurį jie paliko, buvo taip nusiaubtas, kad
niekas nei į ten, nei iš ten nebekėlė kojos. Jie padarė, kad žavus
kraštas pavirto tyrais.

8

Dievo pažadai Jeruzalei

1 {Man} atėjo Galybių VIEŠPATIES žodis: 2 “Taip kalbėjo
Galybių VIEŠPATS:
‘Esu pavydus dėl Ziono didžiu pavydu,
esu pavydus dėl jo didžiu įniršiu!’
3 Taip kalbėjo VIEŠPATS:
‘Sugrįšiu į Zioną,
gyvensiu Jeruzalėje.
Jeruzalė bus vadinama ištikimuoju miestu,
o Galybių VIEŠPATIES kalnas
bus vadinamas šventuoju kalnu’.
4 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
‘Senukai ir senutės,
kiekvienas nuo žilos senatvės su lazda rankoje,
vėl sėdės Jeruzalės gatvėse.
5 Miestas bus pilnas
berniukų ir mergaičių,
žaidžiančių jo gatvėse’.
6 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
‘Nors šiomis dienomis tai ir atrodo neįmanoma
šios tautos likučiui,
argi tai turi atrodyti ir man neįmanoma?’ —
tai Galybių VIEŠPATIES žodis.
7 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:

'Tikėk manim, išgelbėsiu savo tautą
iš saulėtekio šalies ir iš saulėlydžio šalies;
parvesiu juos gyventi Jeruzalėje.
8 Jie bus mano tauta
ir aš būsiu jų Dievas
ištikimybe ir teisumu'.
9 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
'Tebūna tvirtos jūsų rankos!
Neseniai girdėjote šiuos žodžius
iš burnos pranašų, buvusių tą dieną,
kai buvo dedami pamatai Galybių VIEŠPATIES namams —
šventyklai atstatyti.
10 Juk prieš tą dieną
nebuvo nei algos žmonėms, nei pelno iš gyvulių,
nebuvo saugu nuo priešų
nei išeinančiam, nei grįžtančiam.
Aš nuteikiau žmones
būti priešiškais vieni kitiems.
11 Bet dabar aš nebesielgsiu su šios tautos likučiu
kaip elgiausi anomis dienomis,
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis, —
12 nes sėja bus sėkminga:
vynuogės duos savo vaisių,
žemė duos savo derlių
ir dangūs duos savo rasą.
13 Lygiai kaip buvote prakeikimas tautose,
O Judo namai ir Izraelio namai,
taip, kai jus išgelbėsiu,
jūs būsite palaiminimas.
Nebijokite! Tebūna tvirtos jūsų rankos!'
14 Juk taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
'Lygiai kaip nusprendžiau siųsti jums nelaimę,
ir nepasigailėjau,
kai jūsų protėviai mane įpykdė,
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS, —
15 taip šiomis dienomis nusprendžiau daryti gera
Jeruzalei ir Judo namams. Nebijokite!
16 Štai yra dalykai, kuriuos jūs turite daryti:
Sakykite tiesą vieni kitiems,

teiskite savo vartuose,
žiūrėdami tiesos ir tobulo teisingumo,
17 nespęskite savo širdyse pinklių vieni kitiems
ir nebranginkite kreivos priesaikos,
nes visų šių dalykų aš nekenčiu, —
tai VIEŠPATIES žodis".

18 Man atėjo Galybių VIEŠPATIES žodis:
19*"Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
'Pasninkas ketvirto mėnesio,
ir pasninkas penkto, ir pasninkas septinto,
ir pasninkas dešimto pavirs
džiaugsmu bei linksmybe
ir malonios šventės Judo namams.
Branginkite tiesą ir taiką!'
20 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
'Dar ateis tautos,
daugelio miestų gyventojai.
21 Vieno miesto gyventojai eis į kitą, sakydami:
'Eikit šen! Eime maldauti VIEŠPATIES malonės,
ieškoti Galybių VIEŠPATIES.
Aš ir pats einu!'
22 Ateis daug tautų ir galingų genčių
ieškoti Jeruzalėje Galybių VIEŠPATIES
ir maldauti VIEŠPATIES malonės.
23 Taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
'Tomis dienomis dešimt vyrų iš visų kalbų genčių
stvers žydą ir, nusitverdami už jo drabužio skverno, sakys:
'Leiskite eiti su jumis,
nes mes girdėjome, kad Dievas yra su jumis'".

8,19 Ketvirto mėnesio pasninkas primindavo Jeruzalės sunaikinimą 587 m. prieš Kristų birželio mėnesį (žr. 2 Kar 25,3-4); penkto mėnesio pasninkas — Šventyklos sudeginimą tais pačiais metais liepos mėnesį (žr. 2 Kar 25,8-9); septinto mėnesio pasninkas — valdytojo Gedalijo nužudymą tais pačiais metais rugsėjo mėnesį (žr. Jer 41,1-2); ir dešimto mėnesio pasninkas — galutinio Jeruzalės apgulimo pradžią 588 m. sausio mėnesį (žr. 2 Kar 25,1).

B. TEISMAS KAIMYNINĖMS TAUTOMS

9

1 *Ištarmė.
VIEŠPATIES žodis yra Hadracho kraštui,
apsistojo poilsiui Damaske,
nes VIEŠPAČIUI priklauso Aramo sostinė,
kaip ir visos Izraelio giminės.
2 Taip pat ir Hamatas,
esantis ant jo ribos,
Tyras ir Sidonas,
nors jie ir sklydi išmintimi.
3 Tyras pasistatė sau tvirtovę,
prisikrovė sidabro kaip dulkių
ir aukso kaip gatvių purvo.
4 Bet dabar Viešpats padarys jį skurdų, —
nubloks į jūrą jo turtus,
o pats Tyras bus ugnies prarytas.

5 Tai matys Aškelonas, drebės iš baimės,
ir Gaza raitysis iš skausmo;
taip pat ir Ekronas, nes žlugo jo viltys.
Žus Gazos karalius,
o Aškelonas liks be gyventojų.
6 Mišrūnė tauta* apsigyvens Ašdode, —
išrausiu Filistijos puikybę.

7 Išvalysiu kraują iš jos burnos,
bjauriuosius dalykus iš jos dantų tarpo.
Ir jos išlikusieji* priklausys mūsų Dievui:
jie bus kaip šeima Judo giminėje,
o Ekronas bus kaip jebusiečiai.

9,1-8 Dievo teismas tuojau ateis priešingoms, Judą supančioms tautoms: Aramui (Sirijai), drauge su Hadracho ir Damasko miestais; Finikijai, drauge su Tyro ir Sidono miestais; ir Filistijai, drauge su jos miestais — Aškelonu, Gaza, Ekronu ir Ašdodu.

9,6 "Mišrūnė tauta": tauta, kurios protėviai priklausė skirtingoms tautoms.

9,7 "...išlikusieji": žodis, kuriuo paženklinami grįžusieji iš Babilonijos tremtiniai. žr. Ag 1,12. "Jebusiečiai": Jeruzalės gyventojai, Dovydo nugalėti ir įjungti į Izraelį.

8 Atsistosiu kaip sargas prie savo namų,
kad niekas nežygiuotų pirmyn ir atgal.
Nenusiaubs jų daugiau joks engėjas,
nes dabar matau savo akimis.

C. MESIJAS — DIEVO TAUTOS VALDOVAS

Būsimasis Karalius

9 Didžiai džiūgauk, Ziono dukra,
garsiai krykštauk, dukra Jeruzale!
Štai tavo karalius pas tave ateina, —
jis išaukštintas ir pergalingas,
nuolankus ir joja ant asilo —
ant asiliuko, asilės jauniklio.*
10 Jis išvarys kovos vežimus iš Efraimo
ir karo žirgus iš Jeruzalės;
karo lankas bus sulaužytas,
jis skelbs taiką tautoms.
Jo valdžia bus nuo jūros lig jūros
ir nuo Upės* lig žemės pakraščių.
11 Ir dėl tavęs,
dėl tavo sandoros kraujo,* su manimi,
išlaisvinsiu tavo kalinius iš duobės,
kurioje nėra vandens.
12 Grįžkite į savo tvirtovę,
o vilties kaliniai!*
Šiandien aš pareiškiu,
kad jums grąžinsiu dvigubai.

9,9 Mesijas neateis kaip pergalingas galiūnas, bet kaip nuolankus ir taiką nešantis Gelbėtojas: ne kaip vėlesnieji Judo karaliai karo vežimuose ar ant žirgų (žr. Jer 17,25; 22,4), bet kaip senovės valdovai (žr. Pr 49,11; Ts 5,10; 1o,4) — Mesijas jos ant asilo. Evangelistai įžvelgė šios pranašystės žodinį išsipildymą iškilmingame Kristaus atėjime į Jeruzalę (žr. Mt 21,4-5; Jn 12,14-15).

9,10 "Upė": Eufratas (žr. Ps 72,8).

9,11 "...dėl tavo sandoros kraujo": Sandora tarp Viešpaties ir Izraelio buvo užantspauduota aukų krauju (žr. Iš 24,8).

9,12 "Vilties kaliniai": tremtiniai, laukiantys grįžimo į savo kraštą, kur jie gaus dvigubą atlygį už patirtą dvigubą bausmę. Žr. Iz 40,2; 61,7.

13 Juk aš įtempiau Judą tarsi savo lanką,
aš padariau Efraimą jo strėle.
Aš sukelsiu tavo sūnus, o Zionai,
tave padarysiu tarsi galiūno kalaviją,
prieš tavo sūnus, o Graikija.

14 Tuomet pats VIEŠPATS pasirodys jiems,
švytuos jo strėlės it žaibai;
pats Viešpats DIEVAS duos ženklą rago gausmu
ir žygiuos pirmyn pietų viesulų audromis.
15 Galybių VIEŠPATS juos apsaugos,
jie prarys laidyklių akmenis,
sutryps juos kojomis;
jie gers jų kraują tarsi vyną
ir bus pilni kaip liejamųjų aukų dubuo,
kiaurai permerkti kaip aukuro ragai.

16 Ir tą dieną VIEŠPATS, jų Dievas, juos išgelbės,
nes jie yra jo tautos kaimenė.
Tarsi brangakmeniai karūnoje
jie žėrės jo žemėje.
17 Koks bus jo gerumas ir grožis!
Grūdai duos jėgų vaikinams,
o jaunas vynas merginoms.

10

Viešpats pažada išgelbėti

1 Prašykite VIEŠPATĮ lietaus
pavasario lietmečiu,
VIEŠPATĮ, kuris sukuria audros debesis,
duoda jums lietaus būrius,
žolę laukuose kiekvienam.
2 Juk terafimai* kalba nesąmones,
žyniai regi melą,

10,2 "Terafimai": šeimos, arba namų, dievai, naudoti burtams. Žr. Pr 31,19.34-35; Ts 17,5; 18,17-18.20; Ez 31,36; Oz 3,4.

svajotojai pasakoja apgaulingas svajones
ir guodžia tuščiais sapnais.
Todėl žmonės ir klajoja kaip avys, —
jie kenčia, nes neturi ganytojo.

3 Degu iš įniršio ganytojams,
išliesiu jį ant užsispyrėlių,
nes Galybių VIEŠPATS rūpinasi
savo kaimene — Judo namais
ir padarys juos didingu savo karo žirgu.
4 Iš jų kils kertinis akmuo,
iš jų palapinės kuolas,
iš jų kario lankas,
iš jų ateis visi pareigūnai.
5 Jie mūšyje bus kaip galiūnai,
gatvių purve trypiantys priešą;
jie kausis, nes VIEŠPATS yra su jais,
ir raitelius privers bėgti.

6 Padarysiu tvirtus Judo namus
ir Juozapo namus išgelbėsiu.
Parvesiu juos atgal,
nes jiems atleidžiu.
Jie bus tarsi nebūčiau jų atmetęs,
nes aš esu jų Dievas,
ir juos išklausysiu.
7 Tuomet Efraimo žmonės bus kaip galiūnai,
tarsi nuo vyno bus džiugios jų širdys.
Tai regės jų vaikai ir džiaugsis,
o jų širdys krykštaus VIEŠPATYJE.

8 Duosiu jiems ženklą ir juos surinksiu,
nes aš juos išpirkau,
ir jie bus taip gausūs, kaip anksčiau.
9 Nors aš ir išblaškiau juos tautose,
tačiau jie atsimins mane tolimose šalyse,
išaugins savo vaikus ir sugrįš.
10 Sugrąžinsiu juos namo iš Egipto žemės,
surinksiu juos iš Asirijos;

parvesiu juos į Gileado kraštą ir Libaną,
bet net ten neužteks jiems vietos.
11 Jie pereis per kančios jūrą, —
bus nutildytos jūros bangos
ir nusausintos visos Nilo gelmės.
Asirijos puikybė bus nužeminta,
atimtas skeptras iš Egipto.
12 Padarysiu juos tvirtus VIEŠPATYJE,
jie žygiuos mano vardu,
— tai VIEŠPATIES žodis.

11

Engėjų pražūtis

1 Atidaryk, Libanai, savo duris,
tesuryja ugnis tavo kedrus!
2 Raudok, kiparise, nes krito kedras,
sunaikinti puikieji medžiai!
Raudokite, Bašano ąžuolai,
nes buvo iškirstas tankusis miškas!
3 Įsiklausyk! Piemenys rauda,
nes apiplėšta jų didybė!
Įsiklausyk! Liūtai riaumoja,
nes sunaikintos Jordano tankmės!

Alegorija apie piemenis

4* Taip kalbėjo VIEŠPATS, mano Dievas: "Būk piemeniu kai-
menės avių, pasmerktų skerdynėms. 5 Perkantieji jas žudo ne-
baudžiami, o parduodantieji jas sako: 'Tebūna garbė VIEŠPA-
ČIUI, nes aš tapau turtingas!' Net jų pačių piemenys nesigaili. 6 Nė
aš daugiau nebepasigailėsiu krašto gyventojų, — tai VIEŠ-

11,4-17 Šioje alegorijoje pranašas tampa piemuo — ganytojas Dievo kaimenės, kuri yra žudoma. Jis gina nedorų valdovų išnaudojamus žmones. Trys piemenys — valdovai aplamai kalbant, sunaikins vienas kitą per trumpą laiką (per vieną mėnesį). Gerojo piemens — ganytojo tarnyba įvertinama su panieka trisdešimt sidabrinių šekelių — įstatymo nustatytu atlyginimu už

PATIES žodis. Tikėk manim, atiduosiu juos, — kiekvieną jų, — į nagus jo kaimyno, ar į nagus jo karaliaus. Jie nusiaubs žemę, bet aš nė vieno iš jų rankų negelbėsiu.
7 Taigi dėl avių pirklių naudos, aš tapau piemeniu kaimenės
avių, pasmerktų skerdynėms. Pasiėmiau dvi lazdas, vieną pava-
dinau 'Malone', o kitą pavadinau 'Vienybe', ir rūpinausi avimis.
8 Per vieną mėnesį atsikračiau trijų piemenų, nes buvau netekęs
jiems kantrybės, o ir jie manęs neapkentė. 9 Tariau: 'Aš nebūsiu
jūsų piemeniu. Kuri turi mirti, tenumiršta, kuri turi būti sunaikin-
ta, tebūna sunaikinta, o išlikusios teryja viena kitos kūną!' 10 Pa-
ėmiau savo lazdą 'Malonę' ir ją perlaužiau, panaikindamas san-
dorą, kurią buvau sudaręs su visomis tautomis. 11 Tą dieną ji buvo
panaikinta, ir avių pirkliai, stebėję mane, suprato, kad tai yra
VIEŠPATIES žodis. 12 Tuomet jiems tariau: 'Jei tai atrodo jums
teisinga, išmokėkite man algą, bet jeigu ne, tai tiek to'. Jie at-
svėrė man algos trisdešimt sidabrinių šekelių. 13 Bet VIEŠPATS
man tarė: 'Įmesk tai į iždą, — šią šaunią kainą, kuria aš buvau jų
įvertintas'. Paėmęs trisdešimt sidabrinių šekelių, įmečiau juos į
iždą VIEŠPATIES namuose. 14 Tuomet perlaužiau savo antrąją
lazdą — 'Vienybę', panaikindamas šeimos ryšius tarp Judo ir Izraelio".

15 Po to VIEŠPATS man tarė: "Būk dar kartą piemeniu, — šį
kartą niekam tikusiu piemeniu, 16 nes aš, tikėk manim, išugdysiu
krašte piemenį, kuris nesirūpins žūstančiomis, neieškos paklydusiųjų, negydys sergančiųjų ir nemaitins sveikųjų, bet rys riebiųjų mėsą ir draskys net jų nagus.

17 Oi, mano niekam tikęs piemuo,
tu nesirūpini kaimene!
Teužgauna kalavijas jam ranką
ir jo dešinę akį!
Tenudžiūsta visiškai jo ranka,
teapanka jojo dešinė akis!"

jaučio perdurtą vergą (žr. Iš 21,32). Tokiu būdu pranašas yra ženkli nuoroda į Kristų, kurio išganymo misija buvo Sinedrijos įvertinta tokia pat suma (žr. Mt 26,14-15). Pinigai tiek pranašo, tiek Kristaus atveju buvo įmesti į Šventyklos iždą, t.y. sumokėti Dievui, tuo parodant, kaip gėdingai apsieinama su jo meile ir rūpesčiu. (žr. Mt 27,5).

12

Jeruzalės jėga ir pergalė

1* Ištarmė. VIEŠPATIES žodis apie Izraelį. "Tai žodis VIEŠ-
PATIES, kuris išplėtė dangus, padėjo pamatus žemei ir sukūrė
dvasią žmoguje. 2 Štai aš padarysiu Jeruzalę svaigulio taure visoms
aplinkinėms tautoms apstulbinti. Ji bus taip pat ir Judui Jeruzalės
apgulimo metu. 3 Tą dieną padarysiu iš Jeruzalės sunkų akmenį
visoms tautoms, — visos, norinčios ją pakelti, save sunkiai sužalos. Betgi susirinks prieš ją visos žemės tautos. 4 Tą dieną, — tai
VIEŠPATIES žodis, — ištiksiu visus žirgus siaubu, o raiteliai eis
iš proto. Bet nuo Judo namų nenuleisiu akių, kai apakinsiu visų
tautų žirgus. 5 Tuomet Judo didžiūnai sau tars: 'Jeruzalės gyventojai semia stiprybę iš Galybių VIEŠPATIES, savo Dievo!'
6 Tą dieną padarysiu Judo didžiūnus lyg žarijų indą malkų krūvoje, lyg liepsnojantį deglą javų gubose. Jie prarys iš dešinės ir iš kairės visas aplinkines tautas, o Jeruzalė bus pilna žmonių ir toliau savo vietoje — Jeruzalėje.
7 VIEŠPATS pirmiau išgelbės Judo palapines, kad Dovydo namų garbė ir Jeruzalės gyventojų garbė nebūtų labiau išaukštinta, negu Judo. 8 Tą dieną VIEŠPATS taip apsaugos Jeruzalės
gyventojus, kad silpniausias jų tarpe tą dieną bus kaip Dovydas, o Dovydo namai lyg Dievas, lyg VIEŠPATIES angelas, jų priekyje. 9 Atėjus tai dienai, norėsiu sunaikinti tautas, atžygiavusias
prieš Jeruzalę.
10* Ant Dovydo namų ir Jeruzalės išliesiu malonės ir maldavimo dvasią taip, kad žvelgdami į tą, kurį jie pervėrė, raudos, kaip raudama vienturčio vaiko, ir sielvartaus, kaip sielvartaujama pirmgimio sūnaus. 11* Tą dieną Jeruzalės rauda bus didesnė už

12,1-9 Pranašas, pasinaudodamas vaizdais iš Judo ir Jeruzalės istorinio išgelbėjimo nuo užpuolusių priešų, kalba apie galutinę Dievo tautos pergalę mesijiniame amžiuje.

12,10 Dievo palaima — malonės ir maldavimo dvasia — bus išlieta ant Dievo tautos užtarimu bevardžio kentėtojo — "to, kurį jie pervėrė". Žr. Iz 52,13-53,12. Evangelistas Jonas laiko šį tekstą pranašyste ir susieja jį su Kristaus šono perdūrimu. Žr. Jn 19,37.

12,11 Jeruzalėje nužudytos aukos apraudojimas palyginamas su raudomis Megido lygumoje dėl asmens, vardu Hadad-Rimonas. Nuoroda lieka istoriškai

raudą Hadad-Rimono Megido lygumoje. [12] Ir kraštas raudos, kiek-
viena šeima atskirai: Dovydo namų šeima skyrium ir jų žmonos
atskirai; Natano namų šeima skyrium ir jų žmonos atskirai;
[13] Levio namų šeima skyrium ir jų žmonos atskirai; šimejiečių
šeima skyrium ir jų žmonos atskirai; [14] ir visos likusios šeimos,
kiekviena skyrium, ir jų žmonos atskirai.

13

Stabų sunaikinimas

[1] Tą dieną Dovydo namams ir visiems Jeruzalės gyventojams
bus atviras šaltinis* nuodėmei ir nešvarumui nuvalyti.
[2] "Tą dieną, — tai Galybių VIEŠPATIES žodis, — taip
išdildysiu iš krašto stabų vardus, kad jie nebus daugiau net mini-
mi, ir išvarysiu iš krašto pranašus bei nešvarumo dvasią. [3] O jei
kas nors imtų vėl pranašauti, jo tėvas ir motina, — jo gimdytojai,
— tars jam: 'Tu neliksi gyvas, nes kalbi melą VIEŠPATIES var-
du!' Tėvas ir motina, jo gimdytojai, pervers jį, kai jis pranašaus.
[4] Tą dieną pranašai, visi iki vieno, gėdysis savo turėtų regėjimų,
kai pranašavo, ir nevilkės ašutinės pranašo skraistės,* norėdami
apgauti, [5] bet kiekvienas jų sakys: 'Aš nesu pranašas, aš esu žmo-
gus žemdirbys, nes paveldėjau žemę nuo savo jaunystės'. [6] O jei
kas jį paklaus: 'Iš kurgi tos žaizdos ant tavo krūtinės?',* jis at-
sakys: 'Jas gavau muštynėse bičiulių namuose'".

---

neaiški. Abu — Hadadas ir Rimonas buvo vardai semitų audros dievo, dažnai tapatinamo su Baalu. Nenuostabu, kad kai kurie žinovai čia ir atranda užuominą apie metines pagonių raudas dėl derlingumo dievo mirties. Kiti žinovai spėja, kad Hadad-Rimonas yra vieta netoli Megido perėjos, kur mūšyje žuvo karalius Jošijas (žr. 2 Kr 35,22-25). Šiuo atveju raudojimas siejamas su Judo karaliaus žuvimu.

13,1 "Šaltinis nuodėmei ir nešvarumui nuvalyti": priešingas apsiplovimo vandeniui, naudoto žydų bendrijoje apeiginiam apsiplovimui. Žr. Sk 19,9.13.20; Pats Viešpats yra gyvojo vandens šaltinis (Jer 2,13). Žr. Iz 12,2-6.

13,4 "Ašutinė skraistė": pranašai vilkėdavo ašutinę skraistę kaip pašaukimo ženklą kalbėti Dievo vardu. Žr 2 Kar 1.8; Mt 3,4.

13,6 "Žaizdos ant tavo krūtinės": pažodžiui, "žaizdos tarp tavo rankų". Netikrieji pranašai, panašiai kaip Baalo pranašai (1 Kar 13,28), pranašaudami save sužeisdavo. Žmogus, apkaltintas kaip netikras pranašas, ginsis nuo kaltinimo, teigdamas, kad ne jis pats save sužeidė, bet gavo žaizdas muštynėse bičiulių namuose.

Kalavijo giesmė

7 "Pabusk, kalavijau, prieš mano piemenį,
prieš žmogų, kuris yra man artimas",
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis.
Užmušk piemenį, kad būtų išblaškytos avys,*
ir aš pakelsiu ranką prieš mažutėlius.
8 "Visame krašte, — tai VIEŠPATIES žodis, —
du trečdaliai bus sunaikinti — žus,
vienas trečdalis tebus paliktas.
9 Tą trečdalį vesiu per ugnį,
apvalysiu juos, kaip apvalomas sidabras,
išmėginsiu juos, kaip išmėginamas auksas.
Jie šauksis mano vardo,
ir aš juos išklausysiu.
Sakysiu: 'Jie yra amano tauta'
ir jie sakys: 'VIEŠPATS yra mūsų Dievas'".

14*

Jeruzalė ir tautos Viešpaties dieną

1 Žiūrėk! Ateina VIEŠPATIES diena, kai iš tavęs paimtas gro-
bis bus padalintas tavo viduje. 2 Aš surinksiu visas tautas į mūšį
prieš Jeruzalę. Miestas bus paimtas, namai bus išplėšti ir moterys
išniekintos. Pusė miesto išeis į tremtį, bet likusieji žmonės nebus
išvaryti iš miesto. 3 Tuomet VIEŠPATS ir stos į mūšį prieš anas
tautas, kaip jam įprasta kovoti mūšio dieną. 4 Tą dieną jo kojos
stovės ant Alyvų kalno, esančio ties Jeruzale rytų pusėje. Alyvų
kalnas bus taip perskeltas į dvi dalis labai plačiu slėniu nuo rytų
į vakarus, kad viena jo dalis paslinks link šiaurės, o kita link pietų.
5 Slėnis tarp kalnų bus užpiltas, nes slėnis tarp kalnų eis tik Aza-
lo; jis bus taip užpiltas, kaip jis buvo užpiltas žemės drebėjimo Ju-

---

13,7 Kai piemuo yra užmuštas, avys išbėgioja. Evangelistas Matas cituoja šį tekstą (Mt 26,3). Kristus jį taria prieš suėmimą ir apaštalų išbėgiojimą Alyvų sode.

14,1-21 Apokaliptinis Viešpaties dienos aprašymas, kuriame Jeruzalė, Dievo išrinktųjų įvaizdis, po didelės kančios, — priešų apgulos (1-3 eilutės), sąmyšio (13-oji eilutė), ir rykštės (12 ir 15-oji eilutės) — patiria Viešpaties išganymą (4-6 eilutės) ir gausią palaimą (6-11.14.16-21 eilutės).

do karaliaus Uzijo dienomis. Ir VIEŠPATS, mano Dievas, ateis
drauge su visais savo šventaisiais.
6 Tą dieną nebus nei šalčio, nei šalnos. 7 Bet bus viena nepertraukiama diena, — žinoma VIEŠPAČIUI, — ne diena ir ne naktis, nes ir vakaro metu bus šviesu.
8 Tą dieną gyvieji vandenys ims tekėti iš Jeruzalės, pusė jų į
rytinę jūrą, ir pusė jų į vakarinę jūrą. Taip bus ir vasarą, ir žiemą.
9 VIEŠPATS bus karalius visoje žemėje, — tą dieną bus
vienas VIEŠPATS ir vienas jo vardas.
10 Visas kraštas nuo Gebos iki Rimono į pietus nuo Jeruzalės
bus paverstas lyguma. Bet Jeruzalė pasiliks aukštai savo vietoje
nuo Benjamino vartų iki Senųjų vartų vietos — Kampinių vartų,
ir nuo Hananelio bokšto iki karaliaus vyno spaudyklų. 11 Ji bus pil-
na žmonių, nes ji niekad daugiau nebus pasmerkta sunaikinti.
Jeruzalė bus saugi vieta gyventi.
12 Gi rykštė, kuria VIEŠPATS nuplaks visas tautas, kariau-
jančias prieš Jeruzalę, yra tokia: jų kūnai supus jiems bestovint ant
kojų, jų akys išpus akiduobėse ir jiems liežuviai supus burnose.
13 Tą dieną kils toks didelis VIEŠPATIES sukeltas sumišimas,
kad kiekvienas žmogus stvers kaimyno ranką, ir kiekvieno žmo-
gaus ranka bus iškelta prieš kaimyno ranką. 14 Net Judas stos į
mūšį Jeruzalėje. Bus surinkti visų aplinkinių tautų turtai — auk-
sas, sidabras ir didelės krūvos drabužių. 15 Tokia pat rykštė užklups
arklius, mulus, kupranugarius, asilus ir bet kokius gyvulius, esan-
čius tose stovyklose.
16 Gi išlikusieji gyvi tarpe tautų, atžygiavusių prieš Jeruzalę,
atkils metai po metų pagarbinti Karaliaus, Galybių VIEŠPATIES,
ir švęsti padangčių iškilmės. 17 Jei kuri nors iš šeimų žemėje neat-
kiltų pagarbinti Karaliaus, Galybių VIEŠPATIES, negaus sau lie-
taus. 18 Jei Egipto šeima neatkils ir nenorės atvykti, ištiks ir juos
rykštė, kuria VIEŠPATS plaka tautas, neatkylančias padangčių iš-
kilmės švęsti. 19 Tokia bus bausmė Egipto ir bausmė tautų, kurios
neatkyla padangčių iškilmės švęsti.
20 Tą dieną net varpeliai ant žirgų turės įrašą: "Pašvęstas VIEŠ-
PAČIUI". Verdami puodai VIEŠPATIES namuose bus taip šventi,
kaip yra šventi dubeniai ties VIEŠPATIES aukuru. 21 Kiekvienas ver-
damas puodas Jeruzalėje ir Jude bus šventas Galybių VIEŠPAČIUI.
Visi, norintys atnašauti auką, ateis ir naudos juos {savo aukos mė-
sai} virti. Tą dieną nebebus daugiau pirklių VIEŠPATIES namuose.

MALACHIJO KNYGA

Malachijo knygos autorius yra bevardis pranašas. Jo vardas "Malachi", kuris reiškia "Mano pasiuntinys" turbūt yra tik pavadinimas, paimtas iš pačios knygos (žr. Mal 1,1; 3,1). Tačiau knyga daug pasako apie pranašą — bevardį įkvėptąjį knygos autorių ir jo istorinį laikotarpį. Istorinis knygos fonas liudija, kad jis gyveno ir reiškėsi kaip pranašas tarp 500-450 m. prieš Kristų potremtinėje žydų bendruomenėje. Jo pranašiškas žodis buvo skirtas Šventyklai ir kunigystei bei jos įpareigojimams. Jis dažnai kalba apie Sandorą su Dievu (žr. Mal 2,4.5.8.10.14; 3,1) ir rodo didelę pagarbą kunigiškajam "mokymui" (žr. Mal 2,6-9). Vietoje pranašavimų stiliaus, Malachijas naudoja savitą "klausimo ir atsakymo" būdą Dievo žodžiui perduoti. Tačiau jo požiūris į nuodėmę, teismą, grįžimą prie Dievo ir Viešpaties dienos atėjimą (žr. Mal 3,1-5.7; 4,1-3.6) liudija jį buvus Dievo pašauktu pranašu.

Pagrindinė pranašo Malachijo tema yra ištikimybė Viešpaties sandorai ir įpareigojimams. Jis smerkia kunigus už Šventyklos apeigų suteršimą bei žmonių klaidinimą (žr. Mal 1,6-2,9; 3,3-4) ir įpareigoja savo tautiečius būti ištikimiems žmonoms iš tikėjimo bendrijos bei auginti "dorą šeimą" (žr. Mal 2,13-16). Ragindamas Izraelį būti ištikimu, Malachijas duoda stebinančius aprašus ir apie pagonių Dievo garbinimą (žr. Mal 1,11.14b), ir apie idealų kunigą (žr. 2,5-7), ir apie palaimą, kurią neša paklusnumas Sandorai (žr. Mal 3,10-12.16-17; 4,2-3). Be to, jis pabrėžia, kad visi bendruomenės nariai turi tą patį Kūrėją (žr. Mal 2,10) ir praturtina Viešpaties dienos sąvoką paskirto šauklio atėjimu (žr. Mal 3,1-4; 4,5-6). Pasiuntinys, kuris "paruošia kelią" (Mal 3,1), ir Elijo grįžimas padėjo Naujojo Testamento evangelistams susieti Malachijo pranašystę su Mesijo — Kristaus atėjimu (žr. Mk 1,2; Mt 11,7-15; Lk 1,16-17).

Malachijo amžius vertė tikėjimo bendriją klausti: "Kur yra Dievo teisingumas?" Pranašas atsako, kad ateina Viešpaties diena. Tą dieną Dievas sukurs pasaulyje naują darną, kurioje teisingumas bus pergalingas.

Malachijo knygos metmenys:

MALACHIJO KNYGA

A. IZRAELIO NUODĖMĖS

1

1 *Ištarmė.
VIEŠPATIES žodis Izraeliui per Malachiją.

Dievo meilė Izraeliui

2 Mylėjau jus, — kalbėjo VIEŠPATS.
Bet jūs klausiate: "Kaip mus mylėjai?"
Argi Esavas ne Jokūbo brolis?
— tai VIEŠPATIES žodis.
O tačiau aš mylėjau Jokūbą,
3 bet nekenčiau Esavo.*
Paverčiau jo kalnus į tyrus,
atidaviau jo paveldą dykumos šakalams.
4 Jei Edomas mano: "Nors mes ir sutriuškinti,
bet atstatysime griuvėsius",
— taip kalbėjo Galybių VIEŠPATS:
"Jie gali statyti,
bet aš nugriausiu.
Jie bus žinomi kaip nedorybės šalis,
kaip tauta, ant kurios VIEŠPATS pyksta amžinai.
5 Tai matysite savo akimis ir sakysite:
"Didis yra VIEŠPATS
net už Izraelio ribų!"

1,1-5 Mintis nuo Esavo asmens pereina prie jo palikuonių — Edomo, ir nuo Jokūbo asmens prie jo palikuonių — Izraelio. Esavas ir Jokūbas buvo bro-

Viešpats peikia kunigus

6 Sūnus gerbia savo tėvą
ir tarnas savo šeimininką.
Taigi jei esu tėvas,
tai kur yra man priklausanti garbė?
Ir jei esu šeimininkas,
tai kur yra man priklausanti pagarba,
— taip Galybių VIEŠPATS sakė jums,
kunigai, niekinantys mano vardą.
Klausiate: "Kuo mes paniekinome tavo vardą?"
7 Atnašaudami suterštą maistą ant mano aukuro!
Klausiate: "Kuo mes jį suteršėme?"
Manydami, kad VIEŠPATIES stalą galima niekinti!
8*Kai atnašaujate aklus gyvulius aukai,
ar tai nėra bloga?
Kai atnašaujate raišą ar nesveiką gyvulį,
ar tai nėra bloga?
Pamėgink nunešti tai savo valdytojui,
ar patiksi jam, ar jis bus tau malonus?
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS.
9 Dabar jūs pamėginkite maldauti Dievą malonės!
Ar bus jis mums maloningas?
Tai yra jūsų kaltė!
Argi jis galėtų būti malonus kam nors iš jūsų?
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS.
10*Oi, kad kas nors iš jūsų
užrakintų [šventyklos] duris, —

---

liai — dvyniai. "Mylėjau": daviau pirmenybę; "nekenčiau": neišsirinkau, nors Esavas ir buvo pirmgimis sūnus. "Mylėjau" ir "nekenčiau" Šv. Rašto kontekste reiškia Dievo laisvę išsirenkant — pirmenybės davimą ne pagal žmonių nuostatus, bet pagal savo malonę. Mums įprasta "mylėti" ir "nekęsti" žodžiais išreikšti meilės ir neapykantos jausmus. Žr. Rom 9,13.

1,8 Mozės įstatymas draudė aukoti raišą, liguistą, ar aklą gyvulį. Žr. Kun 22,17-25; (Įst 17,1).

1,10-11 Nenuoširdžios Judo žmonių aukos Viešpačiui nepatinka. Jam labiau patinka pagonių tautų aukos. Jos paankstina tyrą mesijinių laikų auką — vienkartinę ir visuotinę Mesijo auką. Katalikų Bendrija šv. Mišių auką sieja su šia Jėzaus — Dievo Mesijo, arba Kristaus, auka.

nebekurtumėte ugnies veltui ant mano aukuro!
Nėra man malonumo jumyse,
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS, —
atnašų iš jūsų rankų nepriimsiu.
11 Juk nuo saulės patekėjimo lig jos nusileidimo
mano vardas yra didis tautose.
Visur smilkalai ir švarios atnašos
aukojamos mano vardui,
nes didis yra mano vardas tautose,
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS.
12 Bet jūs suteršiate jį,
kai sakote: "Viešpaties stalas yra suterštas,
todėl ir maistas ant jo gali būti niekam tikęs".
13 Netgi, sukdami nosį nuo manęs, sakote:
Oi, koks vargas!"
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS.
Atnešate, kas pavogta, ar raiša, ar liguista, —
ir tai jūs atnešate kaip auką!
Nejau aš priimsiu ją iš jūsų rankų?
— kalbėjo VIEŠPATS.
14 Tebūna prakeiktas melagis,
kuris turi kaimenėje gerą gyvulį ir pažada jį,
bet aukoja Viešpačiui, kas yra niekam tikęs,
nes aš esu didis Karalius,
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS, —
ir mano vardas įkvepia pagarbą tautose.

2

1 O dabar, kunigai, šis įsakymas yra jums: 2 Jei neklausysite
ir nepaimsite į širdį duoti garbę mano vardui, — kalbėjo Galybių
VIEŠPATS, — uždėsiu jums prakeikimą ir pakeisiu visa, kas
neša jums palaimą, prakeikimu. Taip jau ir padariau, nes jūs nei-
mate į širdį. 3 Štai grasinsiu jūsų palikuonims, drėbsiu jums į vei-
dą mėšlą, mėšlą jūsų iškilmių atnašų, ir numesiu nuo savęs jus kar-
tu su tuo mėšlu {iš savo artumo}.
4 Taigi žinokite, kad siunčiau šį įsakymą dėl to, kad tvertų
mano sandora su Leviu, — kalbėjo Galybių VIEŠPATS. 5 Mano

sandora su juo buvo sandora gyvenimo ir gerovės, kurią aš jam
daviau, ir pagarbios baimės, kurią jis man parodė. Jis gyveno ma-
no vardo pagarbioje baimėje. 6 Tikras mokymas ėjo iš jo burnos,
nieko neteisaus nebuvo rasta jo lūpose. Dorai ir sąžiningai jis
man tarnavo, daugelį atitraukė nuo kaltės. 7 Juk kunigo lūpos turi
saugoti žinojimą, o žmonės turi ieškoti mokymo iš jo burnos, nes
jis yra Galybių VIEŠPATIES pasiuntinys. 8 Bet jūs nuklydote nuo
to kelio, suvedžiojote daugelį savo mokymu, sulaužėte Levio san-
dorą, — kalbėjo Galybių VIEŠPATS. 9 Todėl aš, iš savo pusės,
paniekinsiu ir pažeminsiu jus visos tautos akyse dėl to, kad nesi-
laikėte mano kelių ir šališkai elgėtės savo mokyme.

Tautos neištikimybė Dievui

10* Argi ne vieną mes visi turime tėvą? Argi ne tas pats vienas
Dievas mus sutvėrė? Tai kodėl neištikimai elgiamės vienas su ki-
tu, paniekindami mūsų protėvių sandorą? 11 Judas buvo neištiki-
mas, bjaurūs dalykai buvo daromi Izraelyje ir Jeruzalėje. Judas
išniekino VIEŠPATIES mylimą šventovę ir paėmė sau žmona sve-
timo dievo dukterį. 12 Tepašalina VIEŠPATS žmogų, kuris tai daro,
iš Jokūbo palapinių — ir liudytoją, ir gynėją, ir atnašaujantį auką
Galybių VIEŠPAČIUI!
13 Ir tai jūs darote: jūs apliejate ašaromis, verkdami ir dū-
saudami, VIEŠPATIES aukurą dėl to, kad jis atsisako pažvelgti į
jūsų auką ar ją maloniai priimti iš jūsų rankų. 14 Jūs klausiate: "Dėl
ko taip?" Dėlto, kad VIEŠPATS buvo liudininkas, kai tu tapai
neištikimas savo jaunystės žmonai, nors ji yra tavo draugė ir san-
dora tavo žmona. 15 Argi ne tas pats vienas Dievas ją sukūrė? Jo
yra ir kūnas ir dvasia. Ir ko tas pats vienas Dievas trokšta? Die-

---

2,10-16 Mišrios vedybos tarp izraeliečių ir svetimtaučių buvo Mozės įstatymo uždraustos (žr. Įst 7,1-4). Po tremties Babilonijoje šis įsakymas buvo griežtai vykdomas (žr. Ezd 9-10). Mišrios vedybos šiame tekste laikomos Sandoros sulaužymu (10-oji eilutė), o tai darė mišriomis vedybomis nusikaltusius asmenis nemalonius Dievui (13-oji eilutė). Dar labiau smerkiami buvo izraeliečiai, palikę izraelietes žmonas (14-16 eilutės). Palaipsninis grįžimas prie pirmykščio neišskiriamos moterystės idealo buvo įgyvendintas Naujajame Testamente Kristaus mokymu. Žr. Mt. 19,3-12.

vo duotų palikuonių. Taigi pažvelkite į save ir neleiskite nė vie-
nam tapti neištikimu savo jaunystės žmonai. 16 Aš nekenčiu
skyrybų, — kalbėjo VIEŠPATS, Izraelio Dievas, — ir dangsty-
mosi smurtu tarsi drabužiu, — kalbėjo Galybių VIEŠPATS. Tai-
gi atkreipkite dėmesį į save ir nebūkite neištikimi.

B. DIEVO TEISMAS IR GAILESTINGUMAS

17 Savo kalbomis jūs nuvarginote VIEŠPATĮ, tačiau klau-
siate: “Kuo mes jį nuvarginome?” Ogi sakydami: “Visi, kas daro
pikta, yra geri VIEŠPATIES akyse, tokie jam patinka”, arba
klausdami: “Kur yra teisingumo Dievas?”

3

Sandoros Pasiuntinys

1 Tikėk manim! Siunčiu savo pasiuntinį* pirma savęs parengti
man kelią. Staiga ateis į savo šventyklą Viešpats, kurio jūs ieškote.
Sandoros pasiuntinys, kurio jūs trokštate, tikrai jau ateina, —
kalbėjo Galybių VIEŠPATS. 2 Bet kas gali ištverti jo atėjimo die-
ną ir kas gali išsilaikyti, jam pasirodžius? Juk jis yra kaip lydyto-
jo ugnis ir kaip skalbėjų šarmas. 3 Jis sėdės kaip sidabro lydyto-
jas bei valytojas ir jis valys Levio palikuonis bei lydys juos kaip
auksą ir sidabrą tol, kol jie neaukos teisumo atnašų VIEŠPAČIUI.
4 Tuomet Judo ir Jeruzalės atnašos bus taip malonios VIEŠ-
PAČIUI, kaip senovės dienomis ir praeities metais.
5 Pasirodysiu pas jus teismui ir tuojau liudysiu prieš raganius,
prieš svetimautojus, prieš melagingai prisiekiančius, prieš tuos,
kurie apgauna samdinį dėl algos, skriaudžia našlę ir našlaitį, prieš
tuos, kurie atstumia ateivį ir manęs nebijo, — kalbėjo Galybių
VIEŠPATS.

3,1 “...savo pasiuntinį...prieš save”: 23-oje eilutėje šis pasiuntinys yra vadinamas Eliju. Mt 11,10 tekste šiuos žodžius cituoja Kristus ir susieja juos su Jonu Krikštytoju, kuris paruošė Išganytojo atėjimui kelią. Žr. Mt 3,1-4.11-12; 17,10 — 13; Mk 1,2-8; Lk 3,2-18; Jn 1,31-34.

Kalavijo giesmė

7 "Pabusk, kalavijau, prieš mano piemenį,
prieš žmogų, kuris yra man artimas",
— tai Galybių VIEŠPATIES žodis.
Užmušk piemenį, kad būtų išblaškytos avys,*
ir aš pakelsiu ranką prieš mažutėlius.
8 "Visame krašte, — tai VIEŠPATIES žodis, —
du trečdaliai bus sunaikinti — žus,
vienas trečdalis tebus paliktas.
9 Tą trečdalį vesiu per ugnį,
apvalysiu juos, kaip apvalomas sidabras,
išmėginsiu juos, kaip išmėginamas auksas.
Jie šauksis mano vardo,
ir aš juos išklausysiu.
Sakysiu: 'Jie yra amano tauta'
ir jie sakys: 'VIEŠPATS yra mūsų Dievas'".

*14**

Jeruzalė ir tautos Viešpaties dieną

1 Žiūrėk! Ateina VIEŠPATIES diena, kai iš tavęs paimtas gro-
bis bus padalintas tavo viduje. 2 Aš surinksiu visas tautas į mūšį
prieš Jeruzalę. Miestas bus paimtas, namai bus išplėšti ir moterys
išniekintos. Pusė miesto išeis į tremtį, bet likusieji žmonės nebus
išvaryti iš miesto. 3 Tuomet VIEŠPATS ir stos į mūšį prieš anas
tautas, kaip jam įprasta kovoti mūšio dieną. 4 Tą dieną jo kojos
stovės ant Alyvų kalno, esančio ties Jeruzale rytų pusėje. Alyvų
kalnas bus taip perskeltas į dvi dalis labai plačiu slėniu nuo rytų
į vakarus, kad viena jo dalis paslinks link šiaurės, o kita link pietų.
5 Slėnis tarp kalnų bus užpiltas, nes slėnis tarp kalnų eis tik Aza-
lo; jis bus taip užpiltas, kaip jis buvo užpiltas žemės drebėjimo Ju-

---

13,7 Kai piemuo yra užmuštas, avys išbėgioja. Evangelistas Matas cituoja šį tekstą (Mt 26,3). Kristus jį taria prieš suėmimą ir apaštalų išbėgiojimą Alyvų sode.

14,1-21 Apokaliptinis Viešpaties dienos aprašymas, kuriame Jeruzalė, Dievo išrinktųjų įvaizdis, po didelės kančios, — priešų apgulos (1-3 eilutės), sąmyšio (13-oji eilutė), ir rykštės (12 ir 15-oji eilutės) — patiria Viešpaties išganymą (4-6 eilutės) ir gausią palaimą (6-11.14.16-21 eilutės).

Viešpaties diena arti

19 Žiūrėk! Arti ta diena, liepsnojanti kaip krosnis! Visi įžū-
lieji ir nedorėliai bus ražiena, — ateinanti diena juos taip sudegins,
— kalbėjo Galybių VIEŠPATS, — kad nepaliks jiems nei šaknies,
nei šakos. 20 Bet jums, bijantiems mano vardo, patekės teisumo
saulė su gydančiais spinduliais. Jūs išeisite šokinėdami tarsi
veršiukai, išleisti iš gardo. 21 Sutrypsite nedorėlius, nes jie bus pe-
lenai po jūsų kojų padais tą dieną, kai aš veiksiu, — kalbėjo
Galybių VIEŠPATS.
22 Atsiminkite mano tarno Mozės mokymą — įsakymus ir po-
tvarkius, kuriuos daviau jam prie Horebo, skirtus visam Izraeliui.
23 Žiūrėk! Pirma negu ateis ši didinga ir baisi diena, atsiųsiu
jums pranašą Eliją.* 24 Jis atvers tėvų širdis vaikams ir vaikų
širdis tėvams taip, kad atėjęs neužgaučiau viso krašto pražūtimi.

{Žiūrėk! Pirma negu ateis ši didinga ir baisi diena, atsiųsiu jums pranašą Eliją}*

3,23 "Elijas": žr. 2 Kar 2,11. Elijas buvo paimtas nuo žemės ugningame vežime. Čia kalbama apie jo grįžimą. Žydų tikėjimo kraitis tai supranta žodiškai; Kristus pareiškia, kad tai įvyko Jono Krikštytojo veikloje (žr. Mt 17,10-13).

3,24 Šie žodžiai pakartoja 23-ąją eilutę. Jie buvo perrašinėtojų prijungti smulkesnėmis raidėmis prie Malachijo knygos, nes norėta pabrėžti, kad Mažųjų pranašų rinkinys nesibaigia su pražūties grasinimu.